

Opmerkenswaardige Levende Ondervindingen

Band II

Opmerkenswaardige levende ondervindingen

BAND II

“Dat onze Heiland mij heeft toegestaan dit te ondervinden, is niet een persoonlijke aangelegenheid, maar terwille van een subliem belang, hetwelk het eeuwige welzijn van alle Christenen betreft”.

*Brief aan den Koning
van Zweden. 10 Mei, 1770.*
Documents, deel VII, pag. 373-377.

. . . vidi, audivi, sensi . . .
“ik heb gezien, gehoord, gevoeld”
Hemelse Verborgenheden nr. 68

Opmerkenswaardige
levende
ondervindingen

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

Dat het verstandelijk geloof slechts een zaak van het geheugen is.

1757. Met zekere zielen heb ik gesproken, die in het leven des lichaams hadden gemeend geloof te hebben, of dat het verstandelijke geloof zou zaligen, of zaligmakend zou zijn; ook wilden zij niet daarvan wijken, deswege dat zij hadden vastgesteld dat het geloof-alleen zaligt, en daaruit volgde mede onverschillig hoedanig hun leven was geweest, zoals verscheidenen menen; het werd gegeven hun te zeggen, dat zodanig geloof nooit zaligmaakt, dat het geen geloof is, omdat hun leven aantoonde van hoedanig geloof zij zijn, en dat zo een dergelijk geloof slechts een zaak van het geheugen is, niets voortbrengende, terwijl het leven des geloofs de liefde uit den Heer is; en toen las ik de dingen die staan bij Markus xii: 28, namelijk dat een zeker schriftgeleerde vroeg wat het primaire gebod was; ik vroeg, omdat de schriftgeleerde eveneens hetzelfde had geloofd, maar nochtans verstandelijk, niet in zijn leven, want men leest dat hij Jezus verzocht; toen werd het hun te doorvatten gegeven, dat het slechts een erkentenis is, welke geenszins zaligt, tenzij zij ook zodanig is werkende dat hij den naaste liefheeft zoals zichzelf.

Dat de Heer weet en beschikt alle dingen in den algehelen hemel, en in alle aarden, en de meest afzonderlijke dingen.

1758. Dit kan ook vaststaan vanuit het menselijk lichaam, in welks ingewanden, holten, vliezen, van binnen en van buiten, gevoelige vezels zijn in zulk een groten voorraad, dat niets ooit kan voorbijgaan of de ziel doorvat het; dat in de maag eendere dingen zijn, dat in de lever, in de long eendere dingen zijn, staat genoegzaam vast; de vezels zijn organisch op verschillende wijze geformeerd; vandaar kent [*novit*] de ziel des mensen al wat waar dan ook in het lichaam wordt veranderd, en zij doorvat het, en volgens die doorvatting beschikt zij de afzonderlijke dingen, en brengt overeenkomende staten aan om de dingen te verhelpen die ongeordend zijn.

1759. Aangezien er zulke dingen in het animale lichaam zijn, en al wat tot de animale ziel komt, en vandaar op passende wijze alle dingen in het gemeen, en de afzonderlijke dingen in het bijzonder worden beschikt, wat dan niet in den grootsten mens, in den hemel, en in de dingen die van den hemel afhangen, daar de Heer het leven van allen is, en de afzonderlijke dingen zich gedragen zoals in den volmaaktsten mens; en daarom is het alleen de Heer, omdat Hij alleen het leven is, en zo het al in alle dingen, Die alle en

de afzonderlijke dingen doorvat, en beschikt, en ordent, opdat alle en de afzonderlijke dingen zich volgens de wetten gedragen; daarvandaan immers is het heil van allen, en hangt de instandhouding van alle dingen in het heelal af, 1748, 28 Maart.

1760. Dit is gewoon in de wereld der geesten, dat zij niet kunnen geloven dat de Heer alle in de afzonderlijke dingen kan weten, die in het heelal voorvallen, zowel in den hemel als in de wereld, als in alle aarden, ook de meest afzonderlijke dingen, in alle en de afzonderlijke dingen, want zij, evenals de mensen, beschouwen zulke dingen van het lagere uit, omdat zij het doen vanuit hun natuurlijk gemoed, dus allerbegrensdst, waaraan niet dan onmogelijkheden worden vóórgeworpen; maar toen heb ik meermalen tot hen gezegd, en het werd door ideeën uitgebeeld, dat zo kon worden gesproken met betrekking tot de ziel in het lichaam, dat die ook niet kan weten, en als zij niet weet, niet kan beschikken alle en de afzonderlijke dingen in haar eigen lichaam, en de afzonderlijke dingen verhelpen, wat de geleerden aan de natuur toeschrijven, maar verdraaid en boos, omdat vanuit den Heer alle dingen zijn; voorts werd eveneens gezegd, dat de allene wil des mensen kan beschikken, en als het ware weten welke spieren, en beweegvezels tot één handeling samenlopen, waarvan er duizenden, ja zelfs myriaden zijn, overal uitgezocht over het ganse lichaam heen, en dit werd voor hen uitgebeeld; wat dan niet de Heer, Die de God des heelals, en het Alene leven is; toen konden zij niets antwoorden want de onmogelijkheden waren verdwenen. 1748, 28 Maart.

**Over wonden, en vuile tuberkels, die geboren worden in het borstvlies,
en in het hartzakje, of wie die wel samenstellen.**

1761. Er zijn sommigen in de wereld, die met louter kunstmatige en leugenachtige dingen hun leven doorbrengen, namelijk die bij al wat zij bedoelen, ter bereiking leugens gebruiken, waaruit boze dingen voortkomen, bijgevolg die doeleinden zoeken door boze middelen; zoals hetgeen mij door levende ondervinding werd getoond, namelijk die onschuldigen gebruiken voor diensten door hen te overreden voor dingen die zij trachten te bereiken en begeren; voorts dat zij liegen op verschillende manieren, en personen er laten inlopen die niets dergelijks weten wat zij zo zeggen; vandaar, wanneer de dingen worden bekend gemaakt, vijandschappen en tegenstand verwekken, want zij handelen achterbaks, en weren af, en zorgen er op verschillende

manieren voor dat genen dit niet weten; deze dingen zijn mij door levende ondervinding getoond; voor subject gebruikten zij iemand die zodanig niet was, namelijk opdat zij zo door een onschuldige overreden; dan hielden zij tegen, door omhulling en nabootsing, wat heel gewoon is in de wereld der geesten, en wel hier nog niet ter plaatse is om te beschrijven; opdat ik zo aangaande die dingen zou worden overreed die zij beoogden; zo dat er geen verdenking was, dat het uit hen was; in één woord, zij gebruiken boze middelen om een of ander doeleind te bereiken; de middelen zijn listig, leugenachtig, en kunstmatig, waaruit zeer vele boze dingen losbarsten: de liefde van zich of de hoogmoed zijn de oorzaak dat zulke dingen worden beraamd, en zij die zodanig zijn, oefenen in de afzonderlijke dingen die zij bedoelen, eendere dingen uit.

1762. Zodanig zijn die gebreken, welke wonden worden genoemd, voorts vuile tuberkels, die aan het borstvlies en aan andere vliezen plegen ingewoekerd te worden, welke, als zij zijn ingeworteld, de gebreken wijd verspreiden, aldus dat zij het ganse vlies ondermijnen, en zo het ganse lichaam ten dode opschrijven.

1763. Wanneer zulke zielsgebreken in de wereld der geesten komen, want zij kunnen zich inboezemen, wordt het geopenbaard voordat het uitkomt dat het zodanigen zijn; maar zij kunnen niet geduld worden, want zij steken de bende der geesten met zichzelf aan, en daarom ondergaan zij eerst die straf, namelijk dat meerdere zodanigen worden rondgedraaid van links naar rechts, zoals een kromming eerst vlak, welke kort daarop in de ronddraaiing uitzwelt, waarna de opzwellling wordt neergedrukt, zodat de kring als het ware hol wordt, en zo wordt de snelheid vermeerderd, en ondertussen wordt bij de ronddraaiing uitgezocht, of zij volharden zouden zodanig te zijn; de ronddraaiing geschiedt in de wereld der geesten boven het hoofd een weinig vooraan, hetgeen is geschied met hen die zodanig geweest waren, en omdat zij aanhielden, werden zij rondgewenteld, en voortgeworpen aan den rug onder het achterhoofd; de ronddraaiing geschiedde echter ook anders; de gezwollenheid werd tamelijk hoog opgedreven, en omgebogen tot één, en dat éne werd wederom ineengerold, en zo was het een verwarde wenteling; ja zelfs werd de kringbeweging omgekeerd in een loodrechte wenteling, en de snelheid eveneens vermeerderd, totdat het vanwege de snelheid toen wel leek . . . aldus tot een evenbeeld van zulke gezwollen. ¹⁾

¹ Zo ongeveer luidt deze uiterst ingewikkelde passage. Ook elders komen in het Manuscript meermalen schier onontcijferbare gedeelten voor, waarbij men bij het vertalen naar de weggelaten woorden in alle voorzichtigheid moet raden.

1763[b]. Getoond werd daarna, dat dezulken neerliggen evenals dood, met aangezicht en buik naar beneden, en daarna werden zij neergelaten in de lagere aarde, om daar het leven te slijten; zo werden zij vanuit de wereld der geesten, bijgevolg vanuit het lichaam neergestoten, in de lagere aarde, om daar het allerduisterste leven, zonder metgezellen, te slijten; dan immers zijn zij gelijk doden.

1764. Getoond werd verder, hoeveel van het waarlijk menselijke bij dezulken is, door een uitbeelding, namelijk dat zij van het lichaam werden afgestroopt; wat overbleef, was heel gering, hetgeen werd uitgebeeld door het allerkleinste evenbeeld van een mens; waarmede werd aangeduid dat zij slechts weinig van het menselijke en van zich behouden na het allerduisterste leven in hun hel, zijnde in een diepe plaats onder den rechtervoet, een weinig naar voren.

1765. En daarom mogen zich dezulken wachten, die zich van middelen bedienen welke de gezelschappen verstoren, en onvriendschappen en haten veroorzaken onder de leden van het gezelschap, om voor zichzelf en de hunnen alleen te zorgen, ter bereiking van de doeleinden die zij nastreven.
1748, 23 Maart.

1766. Zij zijn veeleer doodaanbrengende ettergezwollen te noemen, onverschillig waar ook maar, in de borstkas, hetzij in de vliezen, hetzij in het hartzakje, hetzij in het middelvlies, hetzij in de long.

1767. Opgemerkt werd ook, dat zij bij hun ronddraaiing in een soort van kring, er eveneens naar streven om in hun rad ook anderen te betrekken, namelijk argelozen en onschuldigen, zo dat het hun in het geheel van geen zorg is anderen, wie ook maar, in het verderf te storten, als het hunzelf toeschijnt te zullen vergaan.

1768. Ik heb opgemerkt dat zij als het ware in één ogenblik doorvatten wat er te verdraaien valt; zij hebben de allerscherpste ogen, en terstond vatten of grijpen zij de dingen aan, bij de eerste oogopslag, die hen begunstigen, om ze óf te verdraaien, óf op te eisen, óf aan te pakken als middelen, en wel voordat ik het allermiste kon weten van al wat zij bij mij waarnamen; aldus zijn zij geslepener dan de overigen, en in het leven der zelfliefde.

Wie in het geloof is, weet en doorvat, dat hij uit zichzelf niet leeft.

1769. Over de doorvatting zie elders; vanuit de wetenschap staat hetzelfde vast, namelijk dat de mens geenszins uit zich leeft, zoals ik heden aan geesten door een universele idee heb aangetoond; daar immers de mens slechts een

deeltje in den grootsten mens is, en er niets ooit is in den mens waarmee niet iets overeenstemt vanuit den grootsten, zo volgt klaarblijkend dat hij niet vanuit zichzelf leeft, maar vanuit alle en de afzonderlijke dingen in den hemel der engelen, en in de wereld der geesten, die de dingen opwekken welke de mens denkt, en daar allen slechts organisch zijn, en de Heer alleen het leven is, zo volgt klaarblijkend, dat de mens niet leeft vanuit zich. Behalve wat uit levende ondervinding is, namelijk dat wanneer aan een geest degenen worden onttrokken met wie hij in het naaste gezelschap is, hij alsdan zo goed als dood is, en niets, wat dan ook, kan, noch denken, noch handelen; 1748, 28 Maart. **1770.** Dat het een grote zinsbegoocheling is, dat de mens meent vanuit zich te leven; dit ontleent den oorsprong aan de liefde van zich, en wanneer deze regeert, kan er geen geloof in den Heer worden gegeven, welk geloof het alleen is, omdat het de Heer Alleen is, dat maakt zulks te weten en te doorvatten: en opdat dit klaarder zou vaststaan voor de geesten, want zij die waarlijk engelen zijn, weten en doorvatten dit klaarblijkend (het weten is als het ware buiten hen, het doorvatten is binnen hen), werd het hun aangetoond door een ondervinding welke ik nauwelijks durf vóórdragen, omdat nauwelijks iemand het kan geloven; maar omdat het herhaaldelijk is geschied, zou ik alleen willen vermelden, dat als enig geest zijn aandacht richt op de loop van een paard, en dan tevens spreekt, dat het geheel en al zo wordt gehoord alsof de hoeven van een lopend paard spraken; over deze ondervinding waren de geesten somtijds verontwaardigd, als tegelijk werd gedacht dat dit een zinsbegoocheling was, eender aan de begoocheling dat de mens meent vanuit zich te leven; 1748, 28 Maart. Tot onverschillig welk geluid de geesten hun aandacht aanplooiën en hun gehoor met de verbeelding richten, zoals op hamerslagen en andere geluiden, wordt op eendere wijze de spraak gehoord, niet dat daar de spraak is, maar dat zodanig de begoocheling is, zodat men niet anders kan weten dan dat het geluid spreekt.

Aangaande het recht der natuur.

1770[b]. De engelen verwonderen zich, dat op dezen aardbol de geleerden, zoals zij zich noemen, redetwisten, en ook strijden over de beginselen van het natuurlijk recht [*jus*], en dat de meesten dezelve afleiden van henzelf, bijgevolg van de liefde van zich, van de hunnen, en van hun bezittingen, niet echter zoals de algehele hemel doet: van de liefde des Heren, en zo van de liefde jegens den naaste, zoals jegens zichzelf; terwijl toch de Heer dit beginsel

heeft genoemd het primaire van alle geboden; en bovendien, dat al wat is in den hemel en al wat is in de wereld, en op den aardbol, dit dicteert.

Over hen die zijn in de aarde der lagere gebieden.

1771. In de aarde der lagere gebieden zijn meerdere verblijven of verscheidene plaatsen, waar degenen worden vastgehouden die worden voorbereid; over sommigen zie men elders; zij zijn onder den linkervoet, vrijwel een weinig naar voren, op een tamelijk grote hoogte; zij worden gehouden in het duister, verscheidenen die vrijwel in een middenstaat zijn tussen het leven van het lichaam en deszelfs slaap; en daar denken zij heel weinig, slechts bij tijden zich herinnerend wat zij in het leven uit onvoorzichtigheid verkeerd hebben gedaan, maar toch niet zo dat hun geweten erdoor gemarteld wordt; want zodanig zijn zij daar, dat zij niet welbewust of met opzet boos hebben gehandeld, maar toch verkeerd hebben gedaan, zo uit onvoorzichtigheid; want dat het boos was geweest, dit hadden zij in het leven des lichaams kunnen weten, want aldus waren zij onderricht vanuit het Woord des Heren; maar het Woord des Heren heeft, nadat eenmaal hun beginselen waren opgevat, niet verder kunnen doordringen, omdat zij in de onvoorzichtigheid huns levens hadden volhard.

1772. Zij die in de aarde der lagere gebieden zijn, zijn zelfs niet in den grootsten mens, maar daarbuiten; zij leven evenwel vanuit het leven des Heren.

Aangaande hen werd gezegd, dat verscheidenen daar zijn, en dat sommigen hele tijden, ja zelfs eeuwen lang, daar gehouden worden, totdat zij verwoest zijn, 1748. 29 Maart.

1773. Aangaande hen schijnen de ouden melding gemaakt te hebben, (:zie of dat in het Woord zo is:), zolang zij niet opgingen in de liefde van zich en in de dingen dier liefde; aangaande zulke dingen ook droegen de ouden buiten de Oude Kerk, maar toch van de Oude Kerk, kennis en zij noemden ze de Lethische wateren, welke zij zouden drinken; maar daar was geen water.

1774. Sommigen van hen voelen een verveling, meer of minder volgens hun leven in hun lichaam, hetzij vanuit de onvoorzichtigheid of vanuit vooropgezetheid.

Aangaande den indruk bij geesten, dat hun lichamen leven.

1775. Zulk een indruk hebben de geesten van dezen aardbol, dat zij met het lichaam leven, dat het nauwelijks geloofd kan worden; en zij kunnen nauwelijks overreed worden dat het anders is gesteld; hun heb ik door verschillende dingen aangetoond, dat het een fantasie was; tenslotte erkenden zij het, maar toch keerden zij terug tot eendere fantasieën, en daarom blijft hun animus na den dood nog lang in het lichaam; hetgeen ook de oorzaak is dat als geesten van den aardbol Jupiter dicht nabij zijn (en dezen hebben een afkeer van lichamen), van weerszijden een grote beklemming opkomt, 1748, 29 Maart.

Dat geesten vanuit des mensen overreding oordelen.

1776. Ik sprak met geesten, en merkte op, dat zij werden overreed aangaande dingen waaromtrent zij geen kennis konden dragen, en wel deswege dat ik zelf wat aantoonde, en daarvan overtuigd was; aldus vele malen, zoals aangaande verschillende dingen, ook wetenschappelijke, die zij niet kenden, desgelijks in vele bijzonderheden; daaruit kon ik opmaken, zoals ik ook tot de geesten zeide, dat zij vanuit mijn overreding oordeelden en beaamden; en daarom zouden zij, als ik iets valselijk aantoonde, eveneens dienaangaande worden overreed, want in de bijzondere dingen kunnen zij niet vanuit zichzelf oordelen; zij menen nochtans dat het hun erkennenissen zijn die in mijn geheugen zijn; aldus bezitten zij den mens, en wel dermate dat zij verontwaardigd waren, toen ik tot hen zeide dat zij het niet wisten, maar het vanuit mijzelf hadden.

1777–1778. Daaruit kunnen verschillende dingen worden geconcludeerd, zoals aangaande Bileam, dat als hij toen de nakomelingen van Jakob had vervloekt, sommigen in de wereld der geesten zo overreed zouden zijn geweest, dat zij meerdere benden zouden hebben opgezet tegen de nakomelingen van Jakob, en de bozen zouden hebben getracht de goeden te bederven; de wereld der geesten vóór de komst des Heren was zodanig; doch na Zijn komst durven zij niet te kijken.

1779. Daaruit wordt het eveneens gegeven een conclusie te trekken wat betreft de innerlijke overredingen, uit den Heer, namelijk dat men wordt overreed in het geloof en aangaande de verborgenheden des geloofs, geenszins vanuit zichzelf, maar vanuit den Heer. 1748, 29 Maart.

1780. Daarentegen kunnen zij in de dingen die niet samenstemmen met het leven der geesten, welk leven zij ontleenden aan hun liefden in het leven des lichaams, niet overreed worden, dan uit den Heer alleen, wanneer zij hervormd zijn, 1748, 29 Maart.

Over hen die dodelijke gezwellen van het hoofd of binnen den schedel uitmaken.

1781. Er zijn sommigen die zodanig zijn, dat zij wanneer zij iemand aanklampen, zich storten binnen den schedel, en van daar in het ruggemerg, en niets anders bedoelen en nastreven, dan den mens af te maken; dezulken kwamen tot mij aangespoeld [alluebant], en zij stortten zich dadelijk in het ruggemerg, terstond zeggende nog voordat zij daartoe ook maar enigzins waren aangezet, dat zij de mergen zouden gaan opzuigen, en alles wat maar vitaal was; en toen zij dit tevergeefs probeerden, waren zij binnen den schedel, en beraamden vele dingen, maar tevergeefs; dan immers zijn zij erop uit om het gehele verstandelijke vermogen des mensen weg te nemen; ik voelde hen duidelijk in de hersenkamer, en hun streven door een pijn die daarvandaan kwam; en toen ik met hen sprak, waren zij gedwongen te bekennen vanwaar zij waren, wie en hoedanig zij waren.

1782. Zij vertelden dat zij wonen in donkere wouden, en daar wanstaltig zijn, met een wildebeesten-aangezicht, borstelige lokken, waar zij als wilde dieren rondzwerven; en zij zijn met hun velen, en zij durven hun genoten niet iets dergelijks aan te doen, want dan is het genen geoorloofd hen wreedaardig te behandelen vrijwel naar believen, waarvan zij dan afdeinzen, en er geen plezier meer in vinden om iets dergelijks uit te halen; zij zwerven ook eenzaam en verlaten rond, en worden zo in banden gehouden.

1783. Het werd mij gezegd, dat het zodanigen zijn geweest, die oudtijds hele legers hebben afgeslacht, zoals men leest in de historische vermeldingen van de Schrift; en zij joegen den soldaten waanzinnen aan, want zij stortten zich terstond in hun hersenkamers binnen, en dan zaaiden zij een paniek zodat de een den ander dood sloeg; dat zij zulk een schrik konden aanjagen, werd mij gezegd; heden ten dage niet dan slechts weinig; het is uiterst zelden heden ten dage dat de banden van ettelijken hunner worden gevierd, slechts alleen wanneer iemand zodanig is, dat het veeleer moet worden toegestaan dat hij verga naar het lichaam dan dat hij verga naar de ziel; en als hij niet verging

naar het lichaam op zulk een wijze door waanzinnen en zelfmoord, zo zou hij niet anders kunnen dan vergaan tot in het eeuwige.

1784. Dezen zijn het, die de dodelijke gezwollen van het hoofd binnen den schedel weergeven, waarvan de uitwerking eender is.

1785. De overige soortgenoten verschenen vrij hoog vooraan, en dezen spraken, zeggende dat zij die binnen mijn schedel waren, hun subjecten waren door welke zij werkten.

1786. Wanneer zij in de wouden leven, wordt hun slechts weinig van leven toegestaan te hebben, welk leven mij werd getoond; zodanig leven zeiden zij te hebben: 1748, 29 Maart.

Hoe het leven in het lichaam wordt voortgezet na den dood.

1787. Er waren sommigen, die in het lichaam een wulps leven hadden geleid, en die ook aangestoken waren, en anderen hadden aangestoken met hun besmetting en pest; dezen, alnaar ik kon opmaken, kwamen niet lang na den dood van hun lichaam tot mij; zij wisten immers niet dat zij in het andere leven waren; en ik nam waar, dat zij eender hier leven wilden als in hun lichamen tevoren; hun leven in het lichaam was geweest vrouwen-echtgenoten te belagen, en echtbreuken zonder geweten te begaan, door van overal vandaan de vrouwen-echtgenoten van anderen te verlokken tot overspel, waar zij maar konden; op dit zinden zij, en omdat zij niet wisten in het andere leven te zijn, begeerden zij het eendere.

1788. En toen ik hun zeide, dat het niet eender toegaat in dit leven, als in het andere, waren zij wel verwonderd dat zij in het andere leven waren, maar vergaten het gauw weer, en gingen voort met zoeken naar huizen om daar hun gewone aanslagen te plegen: ik zeide tot hen dat zij aldus geen ontzag hadden voor de geestelijke zonden in zulke dingen, namelijk door de liefde van de gade door eendere verlokkingen te ontbinden van de liefde van den weergade, wat aldus tegen de geestelijke orde was; maar zij schonken daaraan in het geheel geen aandacht, en verstonden het niet eens; verder betoogde ik, dat zij de wetten zouden vrezen en de bestraffingen krachtens de wet, omdat het alreeds klaarblijkend was dat men wist dat zij zulke dingen begeerden te begaan; maar zij bekommerden zich niet het minst daarom; voorts vroeg ik, of zij niet voor hun reputatie vreesden, omdat zij aldus een slechten naam zouden krijgen, maar ook dit kon hun niet schelen; want hoedanig zij zijn, en om wat zij zich bekommeren, wordt met een geestelijke idee terstond doorvat;

doch toen ik zeide dat zij wellicht, als het uitkwam, door de bedienden slecht bejegend zouden worden, en zo met stokslagen afgerost, en zelfs veel erger dan zij zouden hebben kunnen bevroeden, boezemde dit alleen hun vrees in; maar nochtans sloegen zij ook deze gezegden in den wind, en zetten hun zin door; en mij werden hun innerlijke gedachten [*cogitata*] uitgebeeld, die allersmerigst waren; toen werden de aanslagen die zij in den zin hadden, verkondigd, en deze waren zodanig dat het niemand geoorloofd was er verdere ruchtbaarheid aan te geven. Aldus staat daaruit vast, dat hun innerlijke dingen in het andere leven vóór de geesten worden blootgelegd, en te meer voor de engelen, die hun innerlijke denkingen [*cogitationes*] haarfijn kunnen weten, wanneer zij in een eenderen staat na den dood worden gehouden, ja zelfs alle gedachten huns harten, want zij werden door hen uitgebeeld, hoedanig zij waren, en die waren allersmerigst; voorts hoedanig sommigen zijn in het leven des lichaams, die echtbreuken en dergelijke dingen voor helemaal niet goddeloos houden, terwijl zij toch hun geestelijk leven dermate bezoedelen, dat zij zonder heel strenge straffen niet kunnen worden weggenomen: aangaande hen werd mij gezegd, dat dezulken in huwelijken daarna tegen hun eegaden walgingen opvatten; anders zij die niet in zulk een begeerte leven.

1789. Wat hun bidden tot den Heer aangaat, hetgeen mij eveneens op levendige wijze werd opengedekt, zij bleken wel niet de minste twijfel te hebben aangaande de dingen die zij van hun leermeester hadden geleerd, maar zij hadden geen anderen zin dan den woordelijken of letterlijken zin van het gebed; aldus een bewijs, dat zij lichamelijk waren, en niet in het minst geestelijk, 1748, 30 Maart.

Over het gebed des Heren.

1790. Wanneer het gebed des Heren wordt gelezen, hetwelk in zich alle hemelse en geestelijke dingen bevat, dan kunnen in de afzonderlijke dingen zoveel dingen worden ingegoten, dat de hemel niet bij machte is dezelve te omgrijpen, en wel volgens eens ieders bevattingsvermogen, en nut; hoe innerlijker en meer binnenst men gaat, des te omvangrijker en overvloediger worden de dingen in de hemelen verstaan; in de lagere gebieden worden zij niet begrepen; het zijn als het ware verborgenheden voor hen, sommige alleen begrijpelijk met een verstandelijk geloof, sommige onuitsprekelijk; hoe meer de hemelse ideeën, die alle uit den Heer komen, naar beneden afdalen, of in een mens van lagere inborst, des te meer verschijnt een gesloten-zijn, zodat

ten slotte als het ware een zeker harde verschijnt, waarin weinig ofwel niets is behalve de zin der letter of de ideeën der woorden; vandaar werd vanuit het gebed des Heren te onderkennen gegeven, hoedanige zielen zij waren geweest in het leven des lichaams, ten aanzien van de leer huns geloofs; wanneer het hun werd toegestaan hun vorigen zin te hebben wanneer zij baden, 1748, 1 April. Zo groeit de idee uit de lichamelijke dingen omhoog of inwaarts, en wel tot in het onbepaald vele, in iederen graad, aldus door onbepaalde hoeveelheden in zich vermenigvuldigd in de innerlijke dingen, en zo voort tot in de meer binnenst gelegen dingen, voorts eender in de binnenste dingen.

Over hen die het neusslijm in het cerebrum uitmaken.

1791. Er is een zeker geslacht van geesten, die, omdat zij willen heersen, en alleen den mens regeren, onder andere geesten vijandschappen opwekken, ja zelfs gevechten tot aan waanzinnigheden toe, want de geesten, die zij ophitsen, vechten onderling als de meest verbitterde vijanden, en wel zij die zij aanwezig weten; ik zag zulke gevechten, en verwonderde mij; en ik vroeg daarnaar wat het wel was; gezegd werd, dat het zulk een geslacht van geesten is, dat zulke dingen opwekt, omdat zij alleen willen overheersen.

1792. Het werd ook gegeven te spreken met hen, en terstond zeiden dezen dat zij zouden regeren, en alle dingen leeraren, en meer dingen dan wie anders; ik antwoordde, dat zulke geesten waanzinnigheden zijn, wanneer zij aanvangen met gevechten en zulk soort dingen; zij spraken met mij van een hogere tot een gemiddelde hoogte, boven het voorhoofd; hun spraak was zodanig, dat ik vanuit die spraak niet kon oordelen over hun animi, dat zij zodanig waren, want zij spraken schielijk, en vrijwel als een stroom.

1793. Ik ben onderricht, dat zij het zijn die het neusslijm van het cerebrum uitmaken, dat pleegt de zeefplaat te verstoppen, als een uitwerpselgrond van het cerebrum, hetzelfde stremt, waarvandaan versuftheden en eender waanzinnigheden; en dat het zulk een geslacht van mensen is, die tot stelregel hebben twisten en vijandschappen te veroorzaken onder alle anderen, of, zoals het gezegde luidt: verdeel om te heersen, en zulks gewetenloos, zoals vele politici; aldus stellen zij de voorzichtigheid in vijandschappen, binnenlandse twisten en haten onder de anderen: en zij zijn volslagen uitwendige mensen, omdat zij, als gezegd, werd, de ademhaling door de neusgaten stremmen, weshalve zij door den mond wordt bepaald, en zo tot de keel, anders dan de natuurlijke weg van ademen pleegt te zijn, zijnde door de neusgaten,

vanwege de samenstemming van het cerebrum en deszelfs animatie met de uitwendige dingen; zo verbreken genen de vergemeenschappingen van de innerlijke dingen met de uiterlijke.

1794. Daar ik doorvatte dat zij niet het minste van het ware geloof hadden, sprak ik met hen, zeggende, of zij wisten dat zij nu in het andere leven zijn, waar zij eeuwig zouden hebben te leven; een van hen wilde dit niet van mij gezegd hebben, namelijk voor de overigen die hij misschien wilde verleiden; ik zeide dat zij op aarde, toen zij daar leefden, geacht hebben kunnen worden als wijzen onder de dwazen, doch dat zij hier dwazen onder de wijzen zijn; hetgeen hun mishaagde. Ik ging voort met te zeggen, dat de regering des hemels bestaat in de onderlinge liefde, van den een jegens de anderen; vandaar de orde en de regering over zovele myriaden; doch bij dezulken zijn er tweedrachten en vervreemdingen; hoedanige zij voortbrengen buiten zich, zodanige hebben zij binnen zich. Zij zeiden dat zij niet anders kunnen zijn. Ik antwoordde dat zij dit hadden aangetrokken door hun levens in het lichaam, welke niet anders kunnen zijn, daar zij zulke dingen hebben geloofd en uitgevoerd. 1748, 30 Maart.

Over de boosheid van sommige geesten.

1795. De boosheid der geesten bestaat eveneens hierin, dat zij niet alleen denkingen en spraak over den mens brengen, maar ook antwoorden, zodat de mens niet beter weet of hij gaf antwoord, een antwoord namelijk te hunnen gunste, hetgeen ik door levende ondervinding vele malen heb bevonden, en de geesten daarover berispte; dit hebben zij door gewoonte aangeleerd, want zo weten zij de mensen heel gemakkelijk te verleiden, door aldus als het ware den gansen mens te ageren in spreken en antwoorden; tegelijkertijd blazen zij ook zulke begeerten in die het antwoord begunstigen, zodat de mens geenszins anders kan weten dan dat hij het zelf is; als hij immers in die begeerte is, zo is hij in zijn leven, en gelooft hij dat hij het zelf is; zodanig is de boosaardigheid van sommige geesten, hetgeen ik door ondervinding voor zeker kan bevestigen, want zij hebben met mij gesproken voor een langen tijd, en ik heb hen daarover berispt; 1748, 30 Maart.

Hoe de natuurlijke dingen der engelen worden uitgebeeld voor de geesten.

1796. Zij die engelen zijn, denken niet zozeer daarover na dat zij met klederen bedekt zijn, zoals de geesten, de pas aangekomen zielen, die in het leven des lichaams veel behagen schepten in mooie klederen; deze mensen in het andere leven menen vanuit de fantasie, als zij daarover nadenken, met eendere mooie klederen als in het leven des lichaams bekleed te zijn, waarin zij zulk een behagen schepten; dergelijke ideeën zijn voor hen zó levend, dat toen ik hun zeide dat zij niet met klederen in het andere leven worden bekleed, zij allen die pas vanuit het leven waren gekomen, zich verwonderden, en niet dan met moeite van die fantasie konden worden afgebracht; ja zelfs was de fantasie van sommigen zodanig, dat zij meenden met den tast te kunnen voelen dat zij met klederen waren bekleed; maar die fantasie verdween mettertijd, en zo kwam een andere idee, zijnde die van helemaal geen kleed, nauwelijks van lichamen, zoals zij ze noemen.

1797. Overigens verschijnen de engelen van den innerlijken hemel, wanneer zij worden uitgebeeld voor de geesten, dan aan hen in fraaie klederen, zoals maagden, een gewaad met wit en zwart gemengd, en bijna geribbeld, zedig, sierlijk aan hun lichaam aangepast. De engelen echter van den nog innerlijker hemel worden voor de geesten uitgebeeld met klederen allerfraaist versierd met verschillende soorten bloemen, van een kleur voornamelijk hemelsblauw en glanzend rood. Daarentegen de engelen van den binnensten hemel naakt als kindertjes. Die uitbeeldingen zijn voor de geesten, en betekenen hun natuurlijke dingen, namelijk dat zij zodanig zijn; want in de hemelen zijn zulke fantasieën niet, en daarom schijnen de klederen te worden afgelegd, wanneer zij in de hemelen binnentreden; vanuit de klederen en de kleur ervan kan het worden geweten, waarvandaan zulke uitbeeldingen voortvloeien.

De straffen van hen die betrekking hebben op de gestremde vochten in het cerebrum.

1798. De vochten die in het cerebrum gestremd zijn, zijn voornamelijk van drie geslachten; het eerste, dat allergrofst is, is dat wat onder het harde hersenvlies, en tussen de hersenvliezen vloeit, en gedreven wordt door geheel zijn omvang, naar de zeefvormige plaat.

1799. Het tweede geslacht, dat gestremd ligt in de tepelvormige uitsteeksels, is een vocht verzameld uit de innerlijke dingen van het cerebrum, of van binnen uit de vezels ervan, en evenzo uitloopt naar de zeefvormige plaat.

1800. Het derde geslacht is dat wat verzameld wordt in de zijdelingse holten van het cerebrum, en geloosd wordt door de trechter [*infundibulum*], en zo voort.

1801. Daar enkele van die vochten gestremd zijn, of waaraan geen opening is gegeven, om geloosd te worden, ontstaat daarvandaan niet alleen hinder, maar ontstaan ook ziekten, en wel dodelijke, hetgeen gemeenlijk voorkomt in het lichaam, wanneer geen uitweg wordt gegeven aan de af te scheiden vochten, die gaan stollen, verrotten, voortkankeren, en alle dingen verderven.

1802. Zij die betrekking hebben op het eerste geslacht van vochten, zijn degenen waarover eerder is gesproken, namelijk die anderen aanzetten tot twisten, haten, vechtpartijen, en zo tot verschillende soorten van onheil, om zelf te kunnen heersen; en zij zijn, als gezegd, op gemiddelde hoogte boven het voorhoofd, met wie ik heb gesproken; hun straf is, dat zij op bijna eendere wijze worden gemarteld als dat vocht, tussen de hersenvliezen, door vrij grote deiningen, welke ik nog anders niet had waargenomen.

1803. Het tweede geslacht, namelijk dat van binnen de vezels is, dit wordt gedreven in de tepelvormige uitsteeksels, en daar blijven zij gestremd; waarover eerder, naar ik gis, is gehandeld; hun straf is bijna eender aan die van degenen die worden gemarteld door ronddraaiingen en tegenstribbelingen.

1804. Het derde geslacht bestaat uit hen die den mens de ergste schade berokkenen, namelijk die betrekking hebben op de gestremde vochten binnen de maag, en dezen zijn van drievoudig geslacht; over het ene geslacht werd mij getoond dat het in de hoogste plaats is; zij spreken zo zacht alsof zij innerlijke geesten waren, zodat zij gemakkelijk de argelozen kunnen bedriegen, zoals zij genen ook bedrogen. Hun gesprek is vloeiend en zacht, en tevens innerlijk, want zij denken meer dan zij spreken, en als zij goede geesten bedriegen, treden zij op door denkingen; het waren in het leven degenen die zich niet openlijk toeleghden op regeren, omdat dit hun onmogelijk was, namelijk om vorsten of koningen te worden, of heren, maar nochtans legden zij zich erop toe bij koningen, vorsten en heersers zich vertrouwd en onmisbaar te maken, zodat genen niets konden doen zonder hun raad en beslissing als het ware; voor anderen gingen zij daar zelfs prat op; maar zodra zij bemerken dat zij misschien eens van die positie beroofd zouden kunnen worden, spreken zij heel bescheiden, en schrijven zij alle dingen aan hun vorst toe; alle schuld

van tegenslagen gooien zij op anderen, of verontschuldigen het; voor zichzelf echter eisen zij de eer van elk welslagen op.

1805. Omdat dezulken alleen op eigenbelang uit zijn, dus grotelijks door liefde van zich gedreven worden, en anderen die hen niet begunstigen, achtervolgen en haat toedragen, zijn zij zulke vochten die gestremd zijn in de hersenholtten, met daarvandaan dodelijke gevolgen; want zij zijn zoals die opeengehoopte vochten, zij spannen de holtten, en aldus verhinderen zij de werking der zenuwen, en beroven het bloed van zijn vloeistoffen en geesten; vandaar zijn zij dodelijk.

1806. De straf derzulken is, dat zij in ronddraaiing worden gedreven, en wel horizontaal, voorts in andere richtingen, volgens de verschillende windstreken, voornamelijk van links naar rechts, dus eveneens aangedreven in kringen; maar deze wentelingen en draaiingen geschieden met tegenstribbelen, aldus op tweevoudige wijze, vandaar een grote marteling, die lang aanhoudt, wel ettelijke uren achtereen. Dit is een van de helse straffen, want hun denkingen en innerlijke strevingen zwoegen en verzetten zich zo, en toch worden zij met geweld aangedreven, tevens ook heen en weer geslingerd, niet alleen hinderlijk, maar ook pijnlijk.

1807. De beulen die zulke martelingen uitvoeren, dat is de verscheurders of bestraffers, waren nabij aan mijn hoofd, en die afstraffing verlustigde hen uitermate, en zij zeiden dat zij er niet van wilden aflaten, ook al duurde dit het hele leven lang, en, zoals zij zeiden, zelfs al werd het hun toegelaten genen tot in het eeuwige dermate te straffen; zij noemen dit hun functie. Het werd mij gegeven hun verlustiging te voelen, opdat ik mocht weten hoedanig die was; namelijk dat zij nooit aflaten als het hun werd toegelaten. Het zijn degenen die als verscheurders en zware kastijders van het uitwendige, zulke functies van het infundibulum uitmaken, waarin, wanneer zulke dingen aanspoelen [*alluunt*], zij aldus tussen de vrij grote vezels zulk vocht grof bejegenen. 1748, 1 April.

Over hen die de vuile geesten uitmaken, en de innerlijke dingen der vaten en vezels versperren.

1808. Het zijn er verscheidenen, van beiderlei kunne, die zodanig in het leven zijn geweest, dat zij overal waar zij ook maar kwamen, met kunst en list zochten te overheersen, door den mens als het ware heimelijk aan zich te onderjukken, vooral bij de machthebbers en de rijken, opdat zij alleen het

zijn die onder hun naam regeren; maar zij treden heimelijk op, zodat de machthebber of de rijke het niet weet.

1809. Vooral ruimen zij de anderen uit den weg, de rechtschapenen in de eerste plaats, die zij op allerlei manieren achtervolgen, en wel niet door vitterijen, omdat de rechtschapenheid zichzelf verdedigt, maar door een heleboel andere methodes en redenen, zoals door raadgevingen, vanwege den eenvoud, te verdraaien, en zo verkeerd te noemen, aan hen de tegenslagen toe te schrijven, en tal van andere dingen meer, zoals ik heb bevonden door levende ondervinding, toen dezulken bij mij waren en het hun was gegeven iets van gezag over mij uit te oefenen.

1810. Zij zijn dermate subtiel, dat ik ettelijke malen nauwelijks wist dat zij mij overheersten, want zij treden in het geniep op, ja zelfs als zij onder elkander spreken, werd het mij niet gegeven te horen of te doorvatten wat zij spraken; gezegd werd door anderen, dat hun raadslagen goddeloos waren, en wel zodanig dat nooit enig mens het zou hebben kunnen geloven, alsof zij door magische en duivelse kunstgrepen en bijstand datgene bereikten wat zij in den zin hadden; het vermoorden van rechtschapenen achtten zij voor niets; en den Heer, onder Wien zij zouden willen heersen, verachtten zij zozeer, dat zij Hem gans en al geringschatten, en als onwaardig beschouwen.

1811. Van hen kan ik dit zeggen, dat zij op den animus beslag leggen, alsof hun denking de innerlijke denking van den mens was, zodat de mens geenszins zonder des Heren Barmhartigheid, kan weten dat zulke geesten aanwezig zijn, en regeren, want zo achterbaks treden zij op.

1812. Dezen zijn het derhalve, die vuile geesten moeten worden genoemd, of in wie niets van leven is, slechts hardere aankoeksels, of stoffelijke innerlijke dingen die het zuiverder bloed binnendringen, zonder orde; zij zijn veeleer gesublimeerde en subtiële vergiften, dan animale geest of zuiverder bloed; hun uitwerking is dat zij overal waar zij ook maar komen, de overige dingen doen verstijven, daarover koude brengen, of een verstarring over de zenuwen, en over de afzonderlijke delen, zoals over de hersenen, de zenuwen ervan, de holten, aldus eveneens over de organen des lichaams; vandaar verstarringen, teringen, innerlijke verstoppingen, ten gevolge waarvan de zwaarste en de meeste ziekten uitbreken, want zij zijn er de innerlijke oorzaken van.

1813–1819. Zij handelen op een regelmatig viervoetige manier [*quadrupedo*, of op handen en voeten kruipend], maar nogal plomp; zij bezetten het achterdeel van het hoofd, onder het cerebellum, ter linkerzijde; omdat zij als het ware het achterhoofd aankleven, treden zij veel heimelijker op dan de

anderen, terwijl zij die het achterdeel bezet houden, degenen zijn die begeren te overheersen, 1748, 2 April.

1820. Met mij redeneerden zij over den Heer, namelijk dat het vreemd was, dat Hij de gebeden niet verhoorde wanneer zij baden, en zo niet aan hun smeekbeden tegemoet kwam; ik antwoordde, hoe zij zouden kunnen verhoord worden, terwijl zij zulke dingen ten doel hadden die indruisten tegen den heilsstaat van het menselijk geslacht, omdat zij baden voor zichzelf tegen allen, aldus tegen het ganse menselijke geslacht, wat zij evenwel niet wilden erkennen, want terwille van zich baden zij, maar opdat zij over alle zouden regeren; aldus konden zij niets antwoorden; omdat zij beseften dat zo de hemel gesloten was, niet echter geopend.

1821. Met vrouwen zag ik hen in gezelschap, en zij zeiden dat zij door haar meer raadgevingen konden krijgen, omdat zij vlugger waren, en sneller op alles iets vonden; zij stelden het gezelschap van hoeren zeer op prijs; ik doorvatte hun ingenomenheid; een menigte van vrouwen samen met mannen werd uitgebeeld in een lang en ruim voorhof als het ware van een duistere stad.

1822. Wonderlijk is het, hoe dezulken zich voor het merendeel toeleggen op geheime, ja zelfs op magische kunstgrepen, om degenen als het ware te betoveren bij wie zij de baas willen zijn, en onder dezelfden regeren; zo schrikken zij voor geen schanddaad terug, want zij zijn vergiftigd in de innerlijke dingen, hetgeen het toppunt van schandelijkheid is; zij zijn derhalve zo als innerlijke vergiften die door de poriën heendringen; evenzo zulke vuile geest of vuil bloed.

1823. Met hen heb ik gesproken, hetgeen geschiedt door een innerlijke spraak; en zij waren verwonderd dat ik aan armen gaf, menende dat dit op eigen verdienste gericht was, en dus niet moest gedaan worden. Ik antwoordde, dat het alleen gedaan was terwille van het geweten, want het geweten dicteert zo iets; en als het tegen het geweten was, zou het pas een zonde zijn, die de straf met zich brengt, want in de zonde is de straf; doch er was niet de minste verwachting van beloning, en dus niets van eigen verdienste. Ja zelfs doorvatte ik toen door een geestelijke idee, dat als er zelfs het minste van verdienste daarin had gelegen, zou niets van beloning ten deel zijn gevallen, want alle beloning is vanuit de barmhartigheid, welke niets moet hebben van al wat naar eigen verdienste zweemt: en daarom zijn sommige geesten erg verwonderd, dat zij niets verkrijgen deswege dat zij goede dingen in het leven hebben uitgevoerd, omdat zij het terwille van zich deden, om een beloning in de wacht te slepen; anders echter is het gesteld als iemand uit eenvoud en

onschuld handelt, en niet beter weet dan dat hij om een beloning deed wat hij deed.

1824. Ook was er niet wat ook dat zij in anderen gewaarwerden, dat zij niet binnen in zichzelf aangrepen, en trachtten te verdraaien, en ook al wat bij mij was, en behaagde, hetwelk zij niet wilden begunstigen, want zij zochten mij te overheersen. Bij de geesten komen al hun strevingen zo in het licht, want dan handelen zij vanuit hun inborst, welke wordt geopenbaard, waarin zij zodanig zijn, en zij handelen dan als geesten zo doordreven, dat niemand het bij mogelijkheid kan geloven; dan immers staan de uitwendige dingen niet in den weg; in een oogwenk zien zij, doorvatten zij, verdraaien zij, begunstigen zij; dat het niets van leven inheeft, dan alleen list, dan alleen geslepenheid, blijkt zo duidelijk voor de rechtschapen geesten, des te meer voor de engelen, dat zo goed als niets verborgen blijft: want het geestelijk gezicht brengt dat met zich.

Dat alle dingen des geloofs worden gevuld uit binnensten.

1825. Tot geesten werd gezegd, dat het nooit anders gesteld kan zijn met den hemel, of met de hemelse en de geestelijke dingen, welke zijn des geloofs in den Heer, dan zoals met al wat in het animale rijk is, en met al wat in het plantenrijk is, namelijk dat uit binnensten, of uit dingen die allerverst verwijderd zijn van de zinnen, de afzonderlijke dingen voortgaan, welke in het ene en in het andere rijk zodanig zijn, dat zij nooit gevat kunnen worden; hoe diep ook het scherpzinnigst oog doordringt, het ontdekt nochtans steeds meer wonderen, en die zijn nog maar in den laagsten graad, slechts heel weinig in een innerlijken graad. Zonder beginselen uit binnensten, zijnde alles in de lagere dingen in volgorde, zou nooit iets ontstaan en blijven bestaan, en niets zou er zodanig zijn dat het leven uit binnensten daarin kon binnengaan; eender de afzonderlijke ideeën van mensen, geesten en engelen, die van den Heer worden geleid; eerst in de innerlijke dingen vangen de wonderlijke en ongelofelijke dingen aan, 1748, 2 April.

1826. Wonderlijk is het, dat uit den Heer de ideeën méér worden gevuld wanneer de mens er niet zozeer op let, of ze zelf wil vullen, en dus wanneer hij zich niet daarvan afkeert; zo worden, naar ik gis, de ideeën der kleine kinderen méér gevuld dan die der volwassenen, als genen het gebed des Heren bidden; de volwassene immers verstoort in zijn ideeën, zo dat die niet geredelijk uitgaan om gevuld te worden, omdat zij vanuit zijn eigen dingen

gevuld zijn; wat weliswaar als een paradox mag klinken, maar toch heb ik het door levende ondervindingen geleerd.

Over des mensen innerlijke dingen.

1827. Ik heb met geesten gesproken over de innerlijke dingen van den mens, en dat de geleerden dezer eeuw niets weten dan alleen maar den mens te onderscheiden in een inwendigen en een uitwendigen, niet zozeer vanuit wetenschap, maar vanuit het Woord des Heren; zij onderscheiden verder alleen maar tussen lichaam en ziel, en daarover redetwisten zij nog, namelijk wat het lichaam is, en wat en waar de ziel; niet wetende dat in den mens de afzonderlijke dingen zich gedragen zoals in den hemel; het zeggen is, dat tot het lichaam alleen behoren de uitwendige zinnen, voorts de wellusten der zinnen, alsmede de appetijten; dat dit eigenlijk het lichaam is; zij weten niet dat er een zeker natuurlijk gemoed bestaat, hetwelk bijna eender is aan den animus der brute dieren, want daartoe behoren de begeerten, de fantasieën, de verbeelding, een animus waaraan door de filosofen de stoffelijke ideeën worden toegeschreven; hetgeen onderscheiden is van de lichamelijke dingen: bovendien is er nog een innerlijk of meer innerlijk gemoed, hetwelk waarlijk menselijk is, want het komt niet voor in de brute dieren; daartoe behoort verstand en wil; en dat dit meer innerlijk of hoger is, staat duidelijk hieruit vast, dat de mens denken, en vandaar willen kan, wat het brute dier niet kan; voorts, dat hij de begerigheden van het natuurlijk gemoed kan beheersen; een ieder is het bekend, dat als de begeerten den mens wegsleuren, hij kan bespiegelen over dezelve, en zo verhinderen, dat is, dezelve overheersen; en daarom is dit gemoed meer naar binnen gelegen. Bovendien bestaat er nog een binnenst gemoed, zoals in de hemelen, waar de binnenste hemel is, welk gemoed niet kan worden beschreven, want het is bekend, dat de dingen die der denking zijn, worden geregeerd uit binnensten, welke niet kunnen worden uitgedrukt zodanig als zij zijn, en die aan de denking zijn vermogen ingeeft: aldus stemt de mens met de hemelen overeen: maar omdat deze dingen ver van de ideeën der geleerden verwijderd zijn, omdat zij er alleen maar over redetwisten of iets is, en wat de ziel is, kunnen zij derhalve zolang geen idee hebben over de hoedanigheid ervan. 1748, 3 April.

1828. En daarom zijn er drie graden des levens binnen den mens, zoals er drie graden des levens in de hemelen zijn, welke om bevattelijk te worden onderscheiden, zijn te onderscheiden in een innerlijken graad, zijnde van het

natuurlijk gemoed, in een meer innerlijken graad, zijnde van het verstandelijk gemoed, en in een binnensten graad, welke overeenstemt met den binnensten of derden hemel.

1829. Zij die lichamelijk zijn, geesten zowel als mensen, namelijk bij wie de fantasieën en begeerten van het natuurlijk gemoed samenhangen met de lichamelijke dingen, willen niet weten dat er een innerlijk leven bestaat, omdat zij dat niet doorvatten, want de lagere dingen kunnen niet de dingen smaken [*sapere*; of daarin wijs zijn] die innerlijker of hoger zijn dan zijzelf: aldus ook willen sommigen onder hen die in den innerlijken hemel zijn, niet de meer innerlijke dingen weten; sommigen willen weten, en weten, maar doorvatten het niet, en zo voort; want de lagere kan niet met zijn vermogen opklimmen tot een hogeren graad, omdat het hogere voor hem ondoorvattelijk is, en daarom ook menen zij dat het niet bestaat; en daarom kunnen de dingen die innerlijk zijn, niet worden doorvat door de uiterlijke dingen; derhalve kunnen zij de geloofwaardige dingen niet geloven, tenzij hun het geloof wordt gegeven, omdat het voor hen ondoorvattelijk is. 1748. 3 April, Dat de universele dingen overeenstemmen met de dingen die in den mens zijn, en dat anders de afzonderlijke dingen niet kunnen blijven bestaan.

1830. Het kan bekend zijn, dat de organen des lichaams geheel en al overeenstemmen met hun atmosferen, en met hun wijzen van handelen, zoals het oog met den aether, het oor met de lucht, de tong met de dingen die in de wateren zwemmen en opwekken, de neusgaten met de dingen die in de atmosfeer zijn; aldus zijn de afzonderlijke dingen geformeerd tot de modificaties van hun heelal, en zijn zij aldus hun conforme organen.

1831. De mens evenzo kan geenszins blijven bestaan, tenzij hij als deel eender overeenstemt met den grootsten mens, ten aanzien van al zijn levens; als deze universele mens niet bestond, of het universele lichaam met zijn organen, zouden geenszins de bijzondere dingen blijven bestaan, noch medebestaan; welk lichaam of welke mens, als universele, in zich alleen organisch is, en uit den Heer zijn leven heeft; en zo wordt de mens geregeerd uit den Heer; anders kan nooit enig leven van mens, of geest, of engel, worden opgevat: al wat een bijzondere is, leeft vanuit het gemene, omdat het een deel is van hetgemene; en al wat afzonderlijk is, leeft vanuit zijn universele, want het is een deel van het universele.

1832. Deze axioma's zijn waar, en als iemand dezelve voor beginselen aanneemt, zal hij onbepaald vele waarheden zien; anders ziet hij niets dan valsheden, en fantasieën. 1748, 5 April.

1833. Eender dat in alle universele dingen en tussen de universele dingen, aldus tussen de afzonderlijke dingen ervan een soort van liefde regeert, dat zij zichzelf voor niets achten, en zijn terwille van de andere, hetgeen een heilige wet is en alle universele dingen, voorts in de koninkrijken.

1834. Bovendien, dat er één zon is, die het leven geeft aan haar universele dingen, waaruit zij leven; en alle en de afzonderlijke dingen zijn haar organen.

1835. Voorts dat niets ontstaat en blijft bestaan zonder de warmte dier zon, waarzonder zij verstarren.

1836. Voorts eveneens, dat latere dingen hun eerdere dingen erkennen als ouders, waarvan zij ontstaan en blijven bestaan, behalve andere dingen, welke de klaarblijkelijkste wetten zijn in de geschapen universele dingen, welke dan ook, vanuit welke als beginselen gesteld, onbepaald vele waarheden zullen komen open te liggen; want hierin zal de samenstemming van alle dingen zijn, opdat er de instandhouding van alle dingen zij. 1748, 5 April.

1837. Voorts dat alle ware harmonie in de universele dingen daaruit haar schoonheid trekt, zodat zij niet vanuit zich schoon is, maar uit anderen, en zo uit alle dingen, aldus allen en de afzonderlijke dingen [*omnes et singula*]; en daarom, als het ene niet het andere beschouwt, maar zichzelf, kan nooit enig harmonische ontstaan.

Dat een op goede wijze verontwaardigd zijn bestaat.

1838. Op goede wijze verontwaardigd zijn, of *förtryta godt* (een goede wrok) bestaat eveneens, zijnde der liefde, zoals van zekere kleine kinderen, of onschuldigen, wanneer zij verontwaardigd zijn; dit werd mij getoond door een zeker geslacht van geesten die goed waren, maar verontwaardigd, dat zij niet meedeelden met anderen wanneer genen iets heerlijkks verkregen; maar vanwaar die geesten waren, weet ik nog niet; ik sprak een weinig met hen, en zij zijn goed; daarvandaan kon ik weten, dat een op goede wijze verontwaardigd zijn bestaat; want ik doorvatte hun verontwaardiging, en zij gaven die aan mijn aangezicht in. 1748, 5 April.

Over een rondomgegoten geestelijke sfeer en de werking ervan op geesten.

1839. Dat iedere geest zich verheugt in het bezit van een sfeer van zijn eigen werkzaamheid, zie men elders; aldus formeren verscheidene geesten tezamen, of geestelijke gezelschappen, een gemene sfeer; er waren gezelschappen van goede geesten, naar ik acht, van engelen, die een sfeer vormden welke ik klaarblijkend doorvatte, omdat ik tot die sfeer door den Heer was geleid; ik doorvatte in he geheel niet wat zij dachten, maar dat het goed was, dit was duidelijk genoeg; maar hoe zulke sferen worden doorvat, omdat dit geschiedt door een geestelijk gemene idee, kan niet worden beschreven, bijgevolg ook niet worden verstaan, dan alleen door hen die het uit ondervinding meemaakten.

1840. In zulk een sfeer, welke alleen was zoals een sfeer van zuiverdere denkingen, welke mijn gemoed omgaf tot klaarblijkende doorvatting toe, werden zekere geslachten van geesten toegelaten, die met mij spraken, en zij werden evenzeer door die sfeer dermate aangedaan, dat zij anders spraken dan zij gewoon waren, namelijk conform de activiteit van die sfeer; hun rede was vloeiender dan gewoonlijk, en het verstaan der dingen door hen was voller, want zodanig is het aandoen der sferen; zij zijn als het ware in een intelligenter staat, of, om zo te zeggen, in een intelligenter aura; en opdat ik dit zou weten, werden geesten van slomer en harder praten in dezelfde sfeer toegelaten, die evenzo anders dan gewoon spraken; zij werden door de sfeer aangedaan, niet alleen wat betreft den stroom der spraak, maar ook wat betreft het verstaan der dingen.

1841. Dat zulke sferen de mensen aandrijven, kan vanuit hun gesprekken somtijds vaststaan; voorts eveneens uit een beter en toegespitster verstaan der dingen die zij denken en uitspreken, voorts uit hun animus kan het vaststaan, want de afzonderlijke dingen der sfeer passen zich aan.

1842. In die sfeer werden eveneens anderen toegelaten, opdat ik zou doorvatten, hoedanig zij zich gedragen, aldus zij die vanuit zichzelf onschuldig wilden zijn, omdat de sfeer engellijk was; toen werd mij hun staat uitgebeeld door een klein kind, waarmee de onschuld wordt aangeduid, dat melk braakte; zo dat zij uit hun mond melk braakten; zodanig is hun staat, in zulk een sfeer, en dezen veinzen onschuld, of willen vanuit zich onschuldig zijn, iets wat zij niet anders volhouden, en als melk in zulke buiken wordt gegoten, die geen melk verdragen, maar daarvan een afkeer hebben, braken zij; zoals de buiken plegen te doen van hen die al te veel toegeven aan dronkenmakende dranken.

1843. Daarna werden in dezelfde sfeer binnengelaten degenen die zich vanuit zichzelf verstandelijk wilden maken, maar hoe hun staat ontstond, werd uitgebeeld door hun aangezichten; zij verschenen van scherp gesneden aangezicht, niet onfraai, met een punthoed op, waaruit een speer stak; zij verschenen niet als menselijke aangezichten, maar als gebeeldhouwde koppen, zonder leven; dit is de staat derzulken in zulk een sfeer; dezen willen zich opdringen vanuit zichzelf, en geestelijk vanuit zichzelf zijn.

1844. Dat de algehele hemel en de aarde, in het algemeen en in het bijzonder, door een sfeer, voortgaande uit den Heer, worden geregeerd, kan daaruit klaarblijkend vaststaan, en zo worden de ongerechtigheden en boosheden bedwongen en afgestompt, opdat zij niet wat ook kunnen. Dit kan genoegzaam hieruit worden geweten: er waren immers boze geesten die, toen zij binnen die sfeer kwamen, daar geenszins wilden vertoeven, omdat die sfeer voor hen walgelijk was, en zij als het ware in de benauwdheid kwamen; en daarom moesten zij van daar wegtrekken; aldus kan het eveneens geweten worden hoe boze geesten worden afgeweerd van in den universelen mens binnen te treden, behalve tal van andere dingen meer.

1845. Wanneer ik in zulk een sfeer spreek, denk, ja zelfs zoals nu, terwijl ik schrijf, gedragen zich de afzonderlijke dingen conform de actie van de sfeer; ook kan niet wat ook worden gezegd, noch gedacht, noch geschreven, zelfs niet een jota, of het allerminste, dat niet conform die sfeer is.

1846. Dat activiteiten van sfeer de mensen omgeven, kan vanuit vele dingen worden besloten, ja zelfs eveneens vanuit natuurlijke dingen, die de sferen omgeven, zonder dewelke zij geenszins kunnen ontstaan en blijven bestaan; en, wat wonderlijk is, de geleerden hebben niet zozeer hun bespiegelingen gemaakt over de sferen, terwijl die toch zodanig zijn, dat zij in heel veel dingen zich klaarblijkend vertonen, en wel in de afzonderlijke subjecten van het drievoudig rijk der natuur. Ja zelfs bestaat er ook niet het allerkleinste deeltje, dat niet zijn sfeer rondom zich heeft en de conforme delen; zij maken de gemene sfeer uit conform aan de delen; er bestaan sferen van alle dingen, zowel ten aanzien van de activiteiten als ten aanzien van de verstarringen, zoals sferen van warmte en koude, in geestelijke en hemelse dingen nog meer onderscheiden, en uitgebreider, en nog klaarblijkker voor hen die geestelijk en hemels zijn.

1847. De Sfeer des Heren, omdat Hij het Ware Zelf en het Goede Zelf is, strekt zich uit in het heelal, en zij omhelst alle en de afzonderlijke dingen, koestert ze, en maakt ze levend, aldus ordent zij dezelve; maar deze dingen

zijn veel te omvangrijk dan dat zij op meest gemene wijze zouden kunnen worden uitgezegd, door ontelbare bladzijden, 1748, 6 April.

Vanuit de sferen van antipathie, en van sympathie, die er meerdere zijn; vanuit de sferen der zaden in de velden, en der wortels; de vegetaties en de opgroeiende gewassen.

1848. Een klein kind werd mij uitgebeeld, dat melk braakte; het was onder het vlak van het rechteroog; het aangezicht als het ware gebeeldhouwd, en over dezen eerder; in het vlak van het hoofd vooraan, enigermate boven het voorhoofd, op gemiddelden afstand vooraan.

1849. In dezelfde sfeer werd mij uitgebeeld of door mij gezien een klein kind, of een engel als klein kind, bekleed met een krans van bloemen, hemelsblauw en stralend, voorts ook met kransen van bloemen van andere kleuren om de borst, waarmede werd aangeduid hoedanig de sfeer was, 1748, 6 April.

Hoe degenen worden uitgebeeld, die door vernederingen en smeekbeden den hemel menen te verdienen.

1850. Er zijn er die menen door smeekbeden den hemel te verdienen, en evenwel bidden zij niet voor anderen, te minder voor allen, maar alleen voor zichzelf; zo immers worden hun gebeden niet gehoord, tenzij misschien in aarden dingen [*terrena*]; het werd uitgebeeld door ene zodanige, boven het vlak van het rechteroog, enigermate naar rechts op gemiddelden afstand, van hoofd tot voeten omdekt met een of ander vuil linnen geval, zodat aangezicht en hoofd niet verscheen; staande rechtop, daarna zich neerwerpend, over den grond kruipend; maar deze vernedering was vanuit haarzelf, en daarom aan de zakken bijna eender waarmee de vernedering van sommigen vroeger werd uitgevoerd.

1851. Een ander werd uitgebeeld liggende in een bed, menende onschuldig te zijn; en daarom met naakt lichaam smekende, 1748, 8 April.

Dat geesten niet beter weten dan dat zij de mens zijn.

1852. Behalve vanuit zeer veel andere dingen kan hetzelfde voor zeker vaststaan hieruit, dat een geest die met mij sprak, betuigde niet beter te weten dan dat hij ik was, telkens wanneer hij niet daarover bespiegelde; maar de bespiegelingen bij mij waren deze, dat het hun niet bekend was geesten te

zijn, afgescheiden van den mens: in één woord, zonder bespiegeling weten zij niet iets anders; ook wordt er geen bespiegeling gegeven dan alleen bij hen die met genen spreken, en antwoord geven, voorts met anderen; bespiegeling wordt weliswaar gegeven zonder de spraak van den mens met de geesten, maar dit geschiedt uit den Heer. 1748, 6 April.

Dat geesten worden overreed uit uitwendige dingen over inwendige dingen.

1853. Al wat in de fantasie van den mens is, dat komt in de fantasie van geesten, en zij worden overreed dat het zo is; zoals ik nu uit ondervinding heb geleerd, namelijk, dat als ik alleen maar dacht *een bonte muts op mijn hoofd* te hebben [de cursieve woorden staan in het Zweeds: “en luden mössa pa hufwudet”], waardoor zij zouden verhinderd worden de innerlijke dingen van het cerebrum, of de denkingen ervan te zien, zij terstond zeiden dat er niets verscheen, of dat hun gezicht verhinderd werd; kort daarop zeiden goede geesten, door te denken dat zij waren ingesloten tussen die muts en het hoofd, en het warm kregen, hetgeen zij zeiden als het ware te voelen; maar eveneens zeggende dat zo de fantasie regeert; aldus in zeer veel andere dingen; vandaar werden zij uit uitwendige dingen aangaande inwendige dingen overreed.

1854. Eender als de geesten die daartoe werden geleid te geloven, dat Aharon en diens zonen heilig waren, wanneer zij voeten en handen wasten, en bekleed waren met de priestelijke gewaden, hoezeer zij ook bezoedeld waren; het was alleen een overreding uit uitwendige dingen aangaande inwendige dingen, dat zij heilig waren; derhalve waren alle dingen aldus uitwendig ingesteld, opdat de geesten zouden worden overreed, 1748, 6 April. Er was in alle dingen een uitbeelding van den Heer, voorts in de kleding, en de overige dingen welke zij deden.

Over de warmte van geesten en engelen.

1855. Eerder is gesproken over de kouden der boze geesten, welke vele malen werden ondervonden met levenden zin; met levenden zin werd het mij eveneens te ondervinden gegeven de warmte van goede geesten en engelen.

1856. Geesten die in het leven zich verlustigd hebben in het Woord des Heren, en wel met de doorvatting van de verlustiging, hebben in het andere

leven een zekere hemelse warmte en een verkwikkelijke, wat mij te voelen werd gegeven door een wezenlijke nadering van dezulken; de warmte der geesten is wel uitwendig, maar uit de nog niet zo doorvatte inwendige dingen voortstromend; en het verwarmde mij zelfs zoals lentewarmte pleegt te doen; en wel aanvangende uit de streek der lippen, en zich verspreidende rondom de wangen tot aan de oren, en opklimmende tot onder de ogen; naar de lagere delen stortte zij zich uit over de borst; tot de middelstreek, de delen van het hoofd, die boven waren, en het lichaam, dat beneden was; vandaar was ook daar iets van warmte, maar niet zo voelbaar; daarom is het gebied van de warmte van den mond omhoog onder de ogen, en beneden tot het midden van het lichaam.

1857. Zij echter die verlustigd worden door de innerlijke dingen des Woords, hun warmte werd mij eveneens te doorvatten gegeven; en zij was innerlijk, aanvangende van de borst, vandaar omhoog naar de kin, en omlaag in de lenden; maar zij was innerlijk, en werd eveneens doorvat.

1858. Zij die worden verlustigd door de meer innerlijke dingen des Woords, hun warmte is nog innerlijker, of meer binnenst, welke warmte mij wel enigmater te doorvatten werd gegeven, maar omdat mijn zin in die dingen te zwak was, kon ik haar niet zo doorvatten, zoals zij is; want het werd gezegd, dat als ik die warmte doorvatte, zo kon ik niet leven in het lichaam, want zij neemt bezit van het meer binnenste van het merg; omdat zij zodanig is, werd ik veeleer een klein weinig koude gewaar, doch van binnen een idee enigzins van warmte; de streek ervan is uit de lenden, of uit het midden tussen de lenden, en zo omhoog naar de borst en den linkerarm naar de hand, en omlaag in den linkervoet.

1859. Toen deze warmten mij werden gegeven te doorvatten, en wel op levendige wijze, spraken ondertussen engelen door geesten met mij, en zij onderrichtten dat het hiermee zo gesteld is, en dat het hun toenadering was die zulke warmten inboezemde, omdat zij die in zich hebben, hoewel zij die warmte niet voelen, zo min als hij die zulk een warmte niet heeft.

1860. Daaruit kan vaststaan, dat de mens een orgaan is, want hij wordt aangedaan door de warmte ten aanzien van de innerlijke en binnenste dingen, die evenwel voortvloeien vanuit de liefde; zoals hier vanuit de liefde van des Heren Woord, en dat zo de liefde, welke zulke warmten voortbrengt in de organische dingen, des levens is, bijgevolg van den Heer alleen.

1861. Verder werd mij eveneens gegeven de warmte te doorvatten van hen die weliswaar worden verlustigd door het Woord des Heren, maar zich om het

verstaan niet zozeer bekommeren; deze warmte werd alleen waargenomen in den rechterarm.

1862. Er waren geesten die eveneens zulk een warmte wilden nabootsen, en er was een zekere warmte boven de ogen, maar ik kon deze niet waarnemen, want het werd mij te weten gegeven, dat zij met hun kunst iets dergelijks kunnen nabootsen, of voorliegen, zoals eerder verkwikkelikheden, maar slechts uitwendig, zonder oorsprong uit inwendige dingen; maar zodanige warmte is, omdat zij voorgelogen is, schadelijk, en zij is een zeker lauwe dat moet worden uitgespuwd; het werd mij gegeven te zeggen, dat in zulk een warmte, zoals in een voorgelogen verkwikkelijke, wormen worden geboren, want die warmte is verrottend. 1748, 7 April.

Over hen die in het leven arglistig mensen doden.

1863. Er zijn er die in het leven zonder geweten, terwijl zij in het lichaam leven, arglistig mensen doden, zoals met dolken of eender moordtuig; en wel van achteren.

1864. Een derzulken kwam tot mij, gekleed als een edelman, maar zijn aangezicht kon ik niet zien; bij zijn eerste aankomst insinueerde hij, door denkingen, zoals zij in het leven des lichaams plegen te doen, door gehuichelde gelaatstrekken, dat hij vele dingen had die hij met mij wilde vergemeenschappen, mij uitvragende of ik een Christen was; ik antwoordde hem dat ik het was, hetgeen ook hij beweerde te weten; hij vroeg of hij met mij alleen kon zijn, want hij wilde mij iets vertellen wat anderen niet mochten horen; maar toen ik antwoordde dat men in het andere leven niet alleen kan zijn, zoals mens met mens op aarde, en dat meerdere geesten aanwezig zijn, en men ook niet afzonderlijk zou kunnen spreken, trad hij naderbij, en wel dook hij onder beneden het achterhoofd aan den rug, waarvandaan het kon worden opgemaakt, omdat het zo gezegd werd, dat hij een rover was; en toen hij daar was, voelde ik als het ware een steek door het hart, daarna ook in het cerebrum, vanwege welke steek een mens algauw zou sterven; wat voor kunstgreep hij uitvoerde, weet ik niet; want ik voelde alleen als het ware iets dodelijks; hij verkeerde in de mening dat ik dood was, maar omdat het niet zo was, zeide hij, dat hij zo juist van een mens afkwam dien hij aldus had gedood, en wel met een dolk van achteren, zeggende dat hij bedreven was in die kunst zonder dat een mens er erg in had, voordat hij dood neerviel, en dat hijzelf voor niet anders dan onschuldig werd aangekeken, ja zelfs dat er

geen wondje te zien was; maar omdat ik beschermd was, omdat ik van zulke dingen ben gevrijwaard uit den Heer, vreesde ik niet in het minst.

1865. Daarna ondervroeg ik hen die met mij spraken, daarnaar hoedanige straffen in het andere leven dezulken ondergaan; want nu kan ik weten dat deze pas vanuit het leven was overleden, en daarna een dergelijke misdaad had beraamd, hetgeen daarmede werd aangeduid dat hij zeide gekomen te zijn van een mens dien hij vermoord had; vandaar kleefde hem nu iets eenders aan, wat hij zo moest openbaren; dit voelden weliswaar de andere geesten, en daarom was er enig uitstel, voordat zij hem wilden toelaten tot mij, terwijl zij hem tegenhielden; wat echter de straffen betreft, er werd gezegd dat dezulken in de woestijn zwerven, en wel op eendere wijze als de mensenmoordenaars waarover eerder, en in wouden, en het werd hun niet toegestaan met anderen te zijn.

1866. Hoedanig zij worden werd mij getoond, namelijk dat hun aangezicht afgrijselijk is, niet een aangezicht, maar iets uitgeteerds, van een lelijke kleur, zoals een houtachtige vezel, zonder enige aanduiding van een aangezicht, allermonsterlijkst, zodat het nooit door iemand zou kunnen worden uitgemaakt dat het een mens was geweest, laat staan een aangezicht, met een aanhangsel van wit mos [in Zweeds: *mase hvidt*] om de wangen; zulk een aangezicht krijgen zij ten slotte, en, naar zij zeiden, wel zó dat een ieder ervan afschrikt als hij het ziet; want hoedanig zij zijn in gezelschap, namelijk tegen de genoten, zodanig zijn zij ook in zich, zo dat zij eender zichzelf, en hun inwendige dingen, dodelijk geweld aandoen.

1867. Want het kan een regel zijn, dat de mens hoedanig hij in het leven tussen de genoten is, zodanig is in zich; vandaar brengen de misdaden en de ondeugden hun straffen met zich. 1748, 7 April.

Over de toerekening der gerechtigheid door het geloof.

1868. Daar de gesteldheid van allen in de hemelen en op aarde zodanig is, dat zij in gezelschap leven, en er zonder genoten geen leven is, namelijk een ieder vanuit allen in het heelal, en uit eendere medegenoten in het bijzonder, zo volgt daaruit, dat het leven van iemand is door anderen, hetgeen zo klaarblijkend is in de hemelen, dat niemand dit ontkent; alleen geesten die nog niet engelen zijn geworden, vooral de bozen, ontkennen het, terwijl zij aan zichzelf hun leven toeschrijven, waarover ik vele malen met hen heb geredetwist, en het hun vaak op levendige wijze heb getoond; want als zij

twijfelden, en ontkenden, bekenden somtijds de genoten dat zij het waren die door hen spraken, en aldus in de overige gevallen.

1869. Daar zodanig de gesteldheid des levens is, zowel van geesten als van mensen, volgt dat zij die in het geloof in den Heer zijn, niet degenen zijn wien het boze wordt toegerekend; want zij worden in het geloof gehouden door den Heer, dat het boze wordt opgewekt door de boze geesten, hetgeen ten zeerste waar is; aldus is men in de waarheid des geloofs; al wat dus binnentreedt, bezoedelt den mens niet; evenzo wordt ook somtijds door de bozen een daad opgewekt, welke dan ook niet wordt toegerekend, om dezelfde oorzaak; maar dit geschiedt hoogst zelden, krachtens oorzaken waarover, als het den Heer behaagt, elders.

1870. Al wat van het goede echter de mens handelt die in het geloof is, daarvan gelooft hij dat het niet het zijne is, omdat al het ware en goede is des Heren; aldus gelooft hij ook niet dat het waarlijk goede wat hij denkt en doet, hem wordt toegerekend, deswege dat hij het goede heeft betracht, omdat het niet van hemzelf is, maar dat het der barmhartigheid des Heren is; aldus dat hij niet anders wordt gezaligd dan vanuit zuivere barmhartigheid. De Heer immers heeft niemand nodig; Hij bezit alle dingen, indien Hij onbepaald vele hemelen opnieuw zou willen scheppen met onbepaald talrijke engelen opnieuw, wat zou het Hem verhinderen, daar Hij almachtig is; en daarom is het der barmhartigheid alleen; 1748, 7 April.

N.B: N.B.

1871. Het zijn drie dingen die in hoofdtrekken des geloofs zijn, namelijk: dat de Heer het heelal regeert; dat de Heer het leven des heelals is; en dat vanuit de barmhartigheid alle zaliging is.

1872. Deze drie bevatten in zich onbepaald vele dingen; dit is het geloof der hemelen.

1873. Het vierde is, wat eveneens in den algehelen hemel wordt erkend, dat in mens, geest, engel, zijnde diens eigene, niets dan het boze is; doch dat al wat goed is bij allen, alleen des Heren is.

1874. De boze geesten ontkennen al deze dingen; sommigen weten het niet, sommigen echter weten het, maar willen het niet weten. De goede geesten geloven al deze dingen met het verstandelijk geloof, de engelen doorvatten deze dingen, en hoe meer innerlijk zij zijn, des te klaarblijken als het ware met den zin.

1875. Het voornaamste verstandelijke dat den engelen te verstaan is gegeven, is dit, dat de algehele hemel den grootsten mens vormt, met al diens delen, waarmede de engelen, de geesten en de mensen overeenstemmen, en waarvan de Heer het enige leven is.

Dat de geesten onderling spreken.

1876. Sommige geesten bekenden, dat zij onderling samen-spreken zoals de mensen onderling, maar met dit verschil, dat het niemand is toegestaan anders te spreken dan hij is; anders wordt hij getuchtigd; 1748, 8 April.

Over het Woord des Heren.

1877. Het Woord des Heren in zich is dood, want het is alleen een letter; onder het lezen echter wordt het levend gemaakt door den Heer, volgens het aan een ieder uit den Heer gegeven vermogen van verstaan en doorvatten; aldus is het levend volgens het leven van den lezenden mens, en daarom is het van een onnoemelijke verscheidenheid. Dit in aanwezigheid der engelen. 1748, 9 April.

Over de bevrijding van het boze.

1878. De Heer is nooit de oorzaak van het boze, bijgevolg verjaagt Hij niet het boze door het boze, maar verdelgt het boze door het goede; hetgeen een wet is in den hemel erkend, moeilijk te begrijpen door hen die niet hemels zijn. Dit is mij gegeven in het gebed des Heren, toen ik heden hetzelfde bad. 1748, April.

Over hen die in uitwendige dingen alleen leven.

1879. In den slaap werd mij uitgebeeld, als het ware in levende lijve, dat ik op een andere plaats was, namelijk in Zweden, terwijl ik toch wist dat ik in Amsterdam was; wat mij verwonderde, was, dat ik hier en daar zou kunnen

zijn, en zo verschijnen voor de ogen van hen dat ik daar was, terwijl ik toch hier was; dit ontdekte ik eveneens in den slaap.

1880. Daar verscheen een theater geformeerd, en wel in Upsala, bestaande uit standbeelden van bruine kleur, rondom opgesteld in den vorm van een theater, naar verschijning niet onschoon; en toen ik daarheen zag, bewogen zich een of twee van die beelden, als geraamten, van dezelfde kleur, en maakten aanstalten als begonnen zij een toneelspel; en het benieuwde mij of alle standbeelden, aldus bewegelijk gemaakt, aan het spel zouden deelnemen.

1881. Toen ik daar was, op een meer verheven plaats, waar de beelden vooraan stonden, en ik ooggetuige zou zijn, scheen het mij toe dat mij bevolen werd heen te gaan, hetgeen geschiedde, en ik werd wakker.

1882. Toen ik wakker was, sprak ik met de geesten over den droom, die dermate levendig was, want alle dingen verschenen zoals in waaktoestand, en ik kon niets anders menen; de geesten waren verwonderd, omdat zij evenzeer meenden in waaktoestand te zijn geweest, en sommigen erkenden de rollen die zij hadden gespeeld; en mij werd toen gezegd dat dezulken voor ogen verschijnen van sommigen die van een beter leven zijn, en ettelijke malen voor hen die in uitwendige dingen zoals in dingen van de theaterwereld hebben geleefd; en zij achtten dat degenen die van de theaterwereld zijn, en dat leven liefhebben, en zij die aan hen eender zijn, namelijk de mensen van een uitwendig leven, van dien aard zijn, omdat er slechts weinig van leven gelegen is in des mensen uitwendige dingen; evenzo voor dezulken na den dood; 1748, 9 April.

Over de straf van sommigen, die worden ondergedompeld in diepe wolken als het ware.

1883. Ik zag de straf van een, die zeide in de verzoeking geweest te zijn of hij door boze dingen zich mogendheid zou kunnen verwerven door zo op boze wijze anderen schrik aan te jagen en zo te regeren, gelijk de opinie van zeer velen is, namelijk dat zij door vrees, niet echter door liefde, zouden kunnen regeren onder hun genoten, en over de ondergeschikten; omdat deze zodanig was, ving hij aan het boze te beramen, hetgeen werd uitgebeeld door een bijl waarmee hij een balk wilde klieven; maar de bedoeling was om mensen te verdelen, met een balk toen verondersteld: toen hij in die euveldaad was, werd hij plotseling neergelaten in een wolk of in een nevelige zee als het ware

zonder bodem; gezegd werd dat zodanig de bestraffing derzulken was, met dan aldaar weinig van leven. 1748, 9 April.

Over een zekere doorvatting, waarmede wordt onderkend hoeveel van leven en hoedanig leven men inheeft.

1884. Er is een zekere gewaarwording, of een sensitieve doorvatting, die niet kan worden beschreven, want het wordt alleen op een geestelijke wijze uit den Heer aldus te doorvatten gegeven, waardoor wordt doorvat hoeveel van leven men inheeft; er is een zeker als het ware niet levende, als een soort kalkachtige, waaruit kan worden opgemaakt dat iemand zo iets van leven inheeft; aldus, als het den Heer behaagt, doet zich aan de engelen een weten voor, hoeveel van leven een geest of een ziel inheeft, en dit met veel verscheidenheid. 1748, 10 April.

Over de Voorzienigheid.

1885. Ik sprak met geesten over de voorzienigheid; sommigen wilden dat het zo is voorbeschikt, dat zij aldus leefden in de wereld, en daarna, dat zij zulke straffen ondergaan, alsmede dat sommigen lager waren dan anderen; doch het is hiermee aldus gesteld, dat er niets is wat niet is vooruitgezien, namelijk dat aldus gebeurt, omdat de mens zodanig is, is het ook vooruitgezien; als het anders was, zou hij vergaan; en daarom is daarin voorzien, dat het zou worden toegelaten, opdat de Heer het zou kunnen buigen tot het universele einddoel, of ten beste. Dit eveneens heb ik door levende ondervinding geleerd. 1748, 10 April.

Over de sfeer van horen.

1886. Sommige geesten en engelen, die van binnen waren, toonden mij door ondervinding, hoedanig de sfeer van horen is; want toen ik eerder sprak met geesten, hoorden zowel zij die van binnen waren, als zij die van buiten waren; het was openlijk voor allen die rondom mij waren; maar toen voelde ik iemand aangetrokken, vooral van buiten af, en het werd mij gezegd dat het geschiedde door een geest boven mij, en rondom mij, opdat zij alle dingen doorvatten

die ik dacht en die ik sprak; er was zo een open vergemeenschapping, en een voelbare aantrekking, en wel met een gevoel soms van pijn; nu echter geschiedde door engelen en geesten in mij een aantrekking, zo inwaarts, niet echter naar buiten toe, met geen zodanige verpozing als tevoren, hetgeen mij klaarblijkelijk te voelen werd gegeven; vandaar geen aandoening of doorvatting van wat ik sprak of van wat ik dacht, door de geesten boven of buiten mij; vandaar beklagden zij zich, en bekenden, dat zij nu voor het eerst niets beseften en hoorden; zij wisten slechts dat ik sprak met degenen die van binnen waren: daaruit kan worden opgemaakt, hoe het gesteld is met de sfeer van horen, voorts eveneens dat zij die buiten den grootsten mens zijn, niet de dingen kunnen doorvatten die degenen doorvatten die binnen zijn.

1887. Het spreken van hen met mij werd gehoord, maar toch als afwezig; niet zoals wanneer de vergemeenschapping geopend was. 1748, 10 April.

De geslachten van de spraak der geesten.

1888. Er zijn zeer veel soorten van spraak der geesten: de bijzondere soorten van spraak zijn er onbepaald vele, zovele als er geesten zijn; een ieder kan aan zijn spraak worden onderkend, zoals de mensen; de individuele van een ieder zijn eender talrijk, omdat zij worden veranderd volgens de geestelijke staten, en de staten der aandoeningen.

1889. De geslachten der spraak van de geesten in het algemeen, zowel van de bozen als van de goeden, zoals nu waargenomen, zijn de volgende: het *eerste* geslacht is de gewone spraak welke der geesten is, vanuit de allene ideeën, met weinig of geen aandoening. Het *tweede* geslacht is bijna zonder geestelijke ideeën, aldus zonder woorden van klank, alleen zwijgend, zijnde der aandoeningen; zodanige spraak pleegt ook die te zijn van boze geesten, of van geniën, die de aandoeningen of de begeerten der mensen regeren, en ze op zulk een wijze verdraaien, dat de mens niet weet hoe hij wordt geleid, want zij buigen diens goede aandoeningen om in boze, ongemerkt. Het *derde* geslacht is zoals een vloeiing, somtijds zich gedragende als een polsslag, op verschillende wijze; zijnde hun innerlijke, waarin zij ook kunnen spreken, en de spraak vertoont zich in die vloeiing. Het *vierde* geslacht is van de ideeën zonder vloeiing, en zij wordt nochtans doorvat, zoals een stilzwijgend kruipende, zijnde hun denking; en deze bereikte niet de doorvatting van mijn denking, wanneer zij onderling spraken; ook wilden zij mij niet aanwezig;

wanneer ik aanwezig was, werd hun denking gericht volgens de mijne; anders volgens de hunne. 1748, 12 April.

Dat de geesten erop staan dat zij den mens regeren.

1890. Met de geesten was er de grootste redetwist daarover, dat zij mij regeren wilden, want het is bij hen zo, dat zij het toppunt van mogendheid [*potestas*] willen, en dit zo menigmaal dat ik het nauwelijks kan optellen; zij begeren immers den mens aan zich onderworpen te hebben, en dit somtijds met zulk een hardnekkigheid, dat zij er nauwelijks van kunnen aflaten; ja zelfs leggen zij lagen, en zijn vertoornd tegen zekere anderen die naderbij treden, omdat zij vermoeden dat genen hen van de overheersing zullen gaan beroven.

1891. Zodanig ook is hun streven omtrent de mensen, wie dan ook, maar met dit verschil, dat wanneer zij het niet kunnen, en toch erop staan, van daar worden verjaagd; bij mij echter, omdat zij wisten geesten te zijn, en niet mensen, konden zij daarover nadenken, en daarom was er een uitbarsting in openlijke verontwaardigingen en woedeuitvallen: niet openlijk kan het bij anderen. 1748, 12 April. Bij goede geesten echter is het niet geoorloofd.

Dat mens en geest zelfs niet de meest algemene dingen weten die in de hemelen zijn.

1892. Door een geestelijk visioen is mij heden getoond, dat wij zelfs niet de meest algemene dingen kennen van de dingen die in den hemel zijn, namelijk, dat alleen één enkel puntje van denking hetwelk de mens voor iets allersubtielst en voor alles houdt, in zich om zo te zeggen den algehelen hemel bevat, want uit de afzonderlijke dingen heeft het iets in den hemel in, wat wel wonderbaarlijk lijkt, maar toch is het zo, zoals in elk kleinste deel van den mens een vergemeenschatting is van de afzonderlijke dingen, welke in het lichaam worden voltrokken; 1748, 23 April.

1893. Zoals ook dat het alene geloof ²⁾ in den Heer zaligt; dat de Heer het heelal en de afzonderlijkste dingen des heelals regeert; dat de Heer is het al in alle dingen, behalve andere dingen meer, welk de meest algemene zijn, en

2 Hier staat *sola fides* in positieven zin, niet te verwarren met “*sola fides*” in negatieven zin, ziinde het geloof-alleen. Zie ook n. 1608.

in zich onbepaald vele dingen bevatten; die meest algemene dingen in den mens zijn zoals niets hoegenaamd ten aanzien van de erkenenis ervan; eender wat geheten wordt hel, en hemel, dit is een meest algemene, en als het ware helemaal niets vergeleken bij de dingen die daarin zijn bevat.

Over de engellijke spraken.

1894. Heden werd het mij gegeven, na te vorsen hoe het is gesteld met de engellijke spraken, welke allermoeilijkst te verstaan zijn voor den mens in diens lichaam, en ik acht wel dat zij met het menselijk begrip of verstand gemeenlijk niet kunnen worden begrepen, daar het ook niet valt uit te drukken. Het zijn tal van erkenenissen, waarvan het menselijk gemoed doortrokken moest zijn, vooraleer het dezelve met een gewone idee zou kunnen doorvatten. Om er slechts enige idee van te geven, diene, dat in één enkele eenvoudige idee van het menselijk gemoed onbepaald vele dingen zijn, welke als een zeker meest algemeen éne worden begrepen door den mens; de innerlijke dingen van zijn idee worden doorvat door de innerlijke engelen, de meer innerlijke en allerbinnenste door de meer innerlijke en allerbinnenste engelen. Zo dat het algemene als een éne verschijnt voor de innerlijke engelen, hetwelk een minste van hun idee vertoont, wat zich in een onbepaalde veelheid ontvouwt, begrijpelijk door de meer innerlijke, en zo door de allerbinnenste engelen.

1895. Eender is het gesteld met de geestelijke ideeën, en met de hemelse ideeën, of met die welke louter de ideeën der dingen zijn, en welke der aandoening zijn, want zij zijn onderscheiden.

1896. Zo toen het gebed des Heren werd gebeden; toen verstonden in de afzonderlijke ideeën, welke enkelvoudig door den mens worden verstaan, en somtijds volgens de woorden en zo volgens de menselijke idee, de engelen die dingen innerlijk, meer innerlijk, en het binnenst.

1897. De dingen die lichamelijk en wereldlijk zijn, zijn den geesten van dienst als een subject of receptakel voor een idee; voor de engelen van den innerlijken hemel de dingen die natuurlijk zijn, zoals de betekenissen van ideeën of van woorden; voor de engelen van den meer innerlijken hemel de dingen die geestelijk zijn; en voor de engelen van den binnensten hemel de dingen die hemels zijn; en dat zij bij graden zo opklimmen, alsmede door overeenstemmingen; hetgeen, naar ik acht, geen sterveling verstaat; en daarom moeten heel wat dingen eerst verstaan zijn, voordat alleen maar een

gemene idee van de engellijke spraken door iemand kan worden begrepen. 1748, 25 April.

1898. De meest gemene, of enige dingen, zijnde de minste der ideeën of de eenvoudige dingen van iederen mens, geest, engel, zijn de recipiënten of als het ware de receptakels ervan, waarin onbepaald vele hogere dingen worden samengevat, die, als gezegd is, in mensen en geesten lichamelijk of wereldlijk zijn, in de engelen van den innerlijken hemel natuurlijk, of geestelijk, of lager hemels, in de engelen van den meer innerlijken hemel zijn zij geestelijk, en zo voort.

1899. Een idee kan eveneens worden opgevat aan de objecten van het oog, zowel van het dieren-, als van het plantenrijk; van deze worden slechts de uitersten met het gezicht gevat, terwijl toch alle dingen uit binnensten opkomen; en voor het oog ligt de ingang tot de binnensten ervan niet open, dan door graden.

Over de sferen der geesten.

1900. Eerder is, als ik het wel heb, gesproken over de sferen, maar alleen over de uitbreiding ervan en de kracht van ageren; wat betreft de hoedanigheid ervan, hoe zij zich gedragen, zijn nog heel wat dingen te zeggen; voor ditmaal alleen dit, dat zij zich wonderbaarlijk gedragen, en vergeleken kunnen worden met andere sferen, die ofwel overeenkomen, ofwel niet overeenkomen, en onderling als het ware samengaan, dan wel van elkaar afwijken; die welke van elkaar afwijken, zijn van zulke geesten die ogenblikkelijk doorvatten wat hen tegenstaat, en als het ware door hun sfeer doet omdraaien in zulke dingen die met hen overeenkomen, ja zelfs de dingen die veel kleiner zijn in de sferen van een ander; zulke sferen verschijnen ook in de mensen, maar uitermate grof: de sferen van boosaardige geesten verdraaien zo onmerkbaar de goede gedachten [*cogitata*] in boze, volgens elke omstandigheid, welke is in des mensen denking [*cogitatio*], dat geenszins een mens of geest kan weten [*scire*] dat het zodanig is; en als het niet gegeven was daarover te bespiegelen, en wel genoegzaam klaarblijkend, en te weten wie wel die geest was, en waar hij wel was, zo zou ik geenszins hebben kunnen weten [*scire*] dat zulke dingen konden voorkomen; tenzij de mens slechts kent [*novit*] wat het ware en goede is, en wat daaraan is tegenovergesteld, verdraaien zij dat naar hun inborst; zodat zij al wat in des mensen geheugen is, aldus ombuigen: 1748, 29 April.

1901. De sfeer van iemand die in erkennenissen is, kan geenszins verbeterd worden, tenzij hij in het geloof in den Heer is, vooral tenzij hij gelooft dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen van hem regeert, en dat er geen leven is behalve het leven des Heren: anders blijft des mensen sfeer zoals zij is, en wordt hij geregeerd door eendere geesten, enz., enz.

**Dat slechts weinig geloof geschonken moet worden aan
sprekende geesten.**

1902. Niets is gewoner voor geesten die spreken, dan te zeggen dat het zo is of zo is, want zij menen alle dingen te weten, en verzekeren zelfs dat het zo is, terwijl het toch niet zo is. Uit ettelijke malen opgedane ondervindingen kan vaststaan, hoedanig zij zijn, en hoe zij geloofd moeten worden. Als het hun gevraagd wordt, of zij weten hoe het met dit of dat gesteld is, dan zegt de een na den ander dat het zo is, de een anders dan de ander; ook al zouden het er honderd zijn, zo zegt de een het anders dan de ander, en wel voor een tijd, met vertrouwen, alsof het wel zo was, terwijl het toch niet zo is; zodra zij iets waarnemen wat zij niet weten, zeggen zij terstond dat het zo is; behalve tal van andere bewijsstukken, dat zij maar spreken alsof zij het weten, terwijl zij toch niet weten. 1748, 3 Mei.

**Dat zielen na den dood niet weten, dat zij in het andere leven zijn,
zonder een hun gegeven bespiegeling.**

1903. Dat zielen niets verloren hebben van de dingen die zij in het leven des lichaams hebben gehad, ziet gij hier en daar al eerder gezegd; aldus kunnen ook zij niet weten, en weten het ook niet, dat zij in het andere leven zijn, maar achten nog in de wereld te zijn, omdat zij zonder de bespiegeling zijn die wordt opgewekt door de dingen die in het geheugen zijn, en ook wordt dat wat in hun geheugen is niet opgewekt, tenzij door objecten, en objecten zijn er niet, dan alleen die welke uit hen in het gezelschap zijn; bespiegeling wordt eveneens gegeven, maar uit den Heer, dat zij in het andere leven zijn.

1904. Verder, dat zij zonder bespiegeling niet kunnen weten dat zij in het andere leven zijn, kan vaststaan uit de natuur der bespiegeling; de mens weet ook niet van afstanden zonder de bespiegeling aangaande de tusseninliggende dingen, noch van tijden zonder de bespiegeling aangaande zulke dingen, en

bovendien de vele andere gevallen, want de bespiegeling maakt dat men weet dat iets zodanigs er is, en hoeveel; 1748, 7 Mei.

1905. Hoedanig de bespiegeling van geesten en engelen is, en aangaande hoedanige dingen, is onmogelijk te zeggen; want zonder bespiegeling is er geen leven.

1905[b]. Door gegeven bespiegelingen ook zagen geesten door mij, hetgeen zij meermalen bekenden, zo vaak het mij gegeven werd, zodat zij bespiegelden over de objecten; dan bekenden zij die dingen te zien, en niet dan door mij: eender als geschiedt bij den mens; derhalve kan den mensen niet een dergelijke bespiegeling gegeven worden, omdat zij niet geloven door geesten geregeerd te worden; en daarom zien ook de geesten niet door den mens, maar zij weten slechts vanuit diens innerlijke dingen: dit is meermalen mij getoond: zo dat de geesten de afzonderlijke dingen konden zien die in de wereld zijn, en die in de verbeelding zijn, en die in de denking zijn: als zo geopend is de deur of het gemoed naar den hemel, dan wordt eveneens een zekere aanhoudende bespiegeling gegeven, vandaar een vergemeenschapping van de geesten met den mens, en vandaar weten zij, dat zij niet de mensen zijn bij wie zij zijn.

Over de liefde van kleine kinderen, of de storge.

1906. Dat de liefde van kleine kinderen en de storge zo universeel is in al het levende, heeft deze oorzaak dat een zodanige sfeer uit den Heer door den binnensten hemel waar de kleine kinderen zijn omgeeft en aandoet vooral de kleine kinderen, voorts ook de ouders, vooral de moeders, omdat zij aandoeningen zijn; de kleine kinderen worden vooral aangedaan, hetgeen vast kan staan uit hun onschuld in aangezicht, spraak, gebaren, welke zo de volwassenen aandoen, behalve de universele sfeer; de aandoende oorzaak waar zij ook maar op een opnemend vermogen stuit, doet aan; daarvandaan het éénzijn vooral van de ouders en hun kindertjes: en daarom wordt zij verminderd, wanneer de kleine kinderen opgroeien en hun eigen meester worden: 1748, 8 Mei.

Over den wil.

1907. In mij doorvatte ik iets waarmee kan worden toegelicht hoedanig de wil is; geesten rondom mij stemden niet daarover samen welken weg ik zou

gaan, voorwaarts of wel achterwaarts, hetgeen mij te weten werd gegeven; vandaar was de aandoening des wils, wanneer ik voorwaarts zou gaan, niet alleen een weerstand, maar ook een soort van ernstige moeilijkheid in het voortgaan, en deze pleegt te vermoeien; zodra genen samenstemden dat ik voorwaarts zou gaan, was er toen een opgewektheid van te gaan, en zo een lichte tred, hetgeen mij met levende ondervinding te doorvatten werd gegeven; bovendien, wanneer het wordt toegelaten of vergunning wordt gegeven, konden de geesten door hun wil mij leiden, waarheen zij ook maar wilden, mijn tred verlichten, zodat ik gemakkelijk voortschreed, ook over oneffenheden, aldus dat ik door hen als het ware werd opgetild, hetgeen mij tevoren ettelijke malen gebeurd is, 1748, 8 Mei.

De staat van rust van den animus, in het algemeen over de hemelse staten.

1908. De staat des vredes is in den hogeren graad, de staat van rust van den animus in den lageren graad; heden werd mij in den vroegen morgenstond uit ondervinding te leren gegeven hoedanig de staat van rust van den animus is, en wel door een soort van aantrekking of optrekking naar de innerlijke dingen toe tot de geesten die in de rust waren, en zulks den helen nacht door, welke staat aanhield tot den morgen, en daarna een uur lang, en nog daaroverheen; zo werd te kennen gegeven, hoe zoet die staat is, en hoe onbepaald vele de staten der vreugde in den hemel zijn; voorts werd het mij in dien staat gegeven te bespiegelen over hen die begeren te leven in de zorgen en de bekommernissen aangaande lichamelijke en wereldlijke dingen, namelijk hoe erbarmelijk zij zijn, terwijl zij toch menen alsdan in hun eigenlijke vreugde te zijn; te bespiegelen werd het ook gegeven, hoe deze staat allengs wordt ingenomen door een staat van bekommernissen in den animus, welke zijn zoals wolken in een helderen hemel; bovendien kunnen deze staten, met vele andere, die van de hemelsen zijn, niet worden doorvat, omdat zij onbekend zijn voor de onkundigen, bijgevolg niet kunnen worden uitgedrukt in woorden tot aan het geloof toe; omdat zij, om ze te kunnen geloven, vanuit de wetenschap iets moeten hebben, opdat ze vandaaruit kunnen geloven; nochtans kan ik verzekeren, dat de staten van vreugde onbepaald vele zijn ten aanzien van alle verkwikkelijke en verrukkelijke dingen in de hemelen, welke nooit iemand als mens kan vatten, maar die evenwel zodanig zijn, dat als iemand ook maar het

minste zodanige ervan aanvoelde, hij nooit in het lichaam zou willen zijn, en in de lichamelijke en wereldlijke zorgen. 1748, 9 Mei.

Over de geesten, die het feest der tabernakelen vierden.

1909. Toen gelezen werd in Leviticus over het feest der tabernakelen, waren onder de geesten sommigen zeer verblijd, hetgeen ik kon doorvatten zowel uit hun gesprek als ook door een vergemeenschapping; en zij begeerden daarna vurig het feest te vierden, hetgeen hun ook werd toegestaan, door voor zichzelf op de gebruikelijke wijze tabernakels en eendere dingen voor te stellen, en zulks wel met veel verlustiging; want sommigen zeiden, dat zij dit in het leven grotelijks gewenst hadden, namelijk het feest der tabernakels te vierden in het andere leven; maar omdat zij dit deden vanuit de allene begeerte, zonder acht te geven op de innerlijke dingen, of op de dingen die zij aanduiden, werd hun blijdschap in droefenis verkeerd, hetgeen ik ook in mij door vergemeenschapping kon doorvatten; daarna trad ook een koude op, hetgeen ook mijn voeten en knieën vrij sterk aandeed, want zij begeerden alleen natuurlijke dingen, niet echter de innerlijke dingen die zij aanduiden; vandaar de koude; sommige geesten klaagden ook over de koude; zo is het gesteld met louter natuurlijke blijdschappen; 1748, 9 Mei.

Dat de denkingen en de daden van een mens die in het geloof is, niet van hem zijn.

1910. Door veel ondervinding ettelijke jaren lang is het mij heel zeker bekend, dat de denkingen van een mens die is in het geloof, niet zijn van hem; als zij boos zijn, dat zij van de boze geesten zijn, die geloven uit zichzelf te denken, en daarom worden ze hun eveneens toegerekend, zoals aan de mensen die aldus geloven; als de denkingen goed zijn, zo zijn zij van den alenen Heer: deze dingen zijn mij door langdurige en dagelijkse ondervinding en bespiegeling voor heel zeker te weten gegeven.

1911. Toen ik ten slotte daaraan gewend was, dat ik niets uit mijzelf dacht, toen was het voor mij als het ware een verkwikkelijke, want zo kon ik bespiegelen over de dingen die werden binnengevoerd in de denkingen, en dat ik gevrijwaard was van boze denkingen, ja zelfs werd het mij gegeven te weten wie de geesten waren en waar zij waren, die boze denkingen binnenbrachten,

met wie ik heel vaak daarover heb gesproken; ja zelfs ook het geringste van een denking werd mij te kennen gegeven, uit wie en waarvandaan; zo waren mij die bespiegelingen verkwikkend.

1912. Maar de geesten die boze denkingen inzaaiden, meenden dat ik zo niets dacht, over welke zaak ik vaak met hen heb gesproken; en daarom ook willen zij niet zodanig zijn, omdat zij dan menen al het hunne te verliezen, en zo niets te zijn, hetgeen zij vrezen, en wel daarvan terugdeinzen; maar het is hiermee anders gesteld; over deze zaak, omdat zij omvangrijk is, elders, als de Heer het wil; en als ik mij niet vergis, ook al eerder een en ander. 1748, 9 Mei.

**Dat ongedierte met veel poten, zoals dergelijke insecten, de
waaninniger duivels betekenen.**

1913. Wanneer zij in den hemel enigen geest van naderbij beschouwen, zoals wanneer hij spreekt, of denkt, dan wordt hun gegeven diens innerlijke dingen te weten welke hij denkt of spreekt, zodat zij terstond diens hoedanige weten; in iedere denking van hem, welke dan ook, wordt een zeker beeld van hem gerepresenteerd, hetwelk uitkomt in den hemel, maar in de wereld der geesten niet zozeer, want die daar kennen alleen de dingen die vanuit de reeks der denkingen en der spraak vloeien; en bovendien ook vanuit de ideeën of de woorden, of zij open dan wel gesloten zijn, en uit andere aanwijzingen, die hun uit den Heer worden gegeven te weten, hoedanig de geest is.

1914. Wanneer degenen die in den hemel zijn, in de ideeën van iemand zijn, doorvatten zij het onverkwikkelijke, lelijke, misdadige; en dan wordt dit terstond doorvat of met een geestelijke uitbeelding, of met een geestelijke idee; wanneer met een geestelijke uitbeelding, dan wordt vandaar in de geestelijke wereld ononderbroken geformeerd een zeker soort van beest, ongedierte, of insect, met zijn eigen vorm, kleur, grootte, geheel en al hoedanig de representatieve idee is, welke zo valt in de wereld der geesten; de representatieve idee der engelen kan iemand niet vatten die in het lichaam is, maar in de wereld der geesten bestaat die visueel, zoals vóór mij ontelbare malen als ik in een visioen was; over welke visioenen mij werd gezegd dat niets ooit aan dezelve finis, wat niet geformeerd werd door een engelijke idee; (maar anders).

1915. Dezen nacht was uitgebeeld een ongedierte of een insect met meerdere poten, niet ongelijk aan een luis in gedaante, van bruine kleur, vrij groot, dat afgrijzen inboezemde, zodat ik alleen al van de tegenwoordigheid ervan

ijsde, zo van de sfeer der denkingen ervan. Daarna kwam er een zekere geest, door zulk een insect uitgebeeld, die trachtte afschuwelijke en schandelijke dingen aan mijn ideeën in te gieten, en deze waren zo schandelijk, dat zij niet beschreven mogen worden; daaraan kon ik onderkennen, hoedanige ideeën de hemelsen hadden over dien geest, in wien niets anders dan het onreine en vuile was, en wel ten aanzien van diens innerlijke ideeën, die nauwelijks te vatten waren; hij scheen een mens te zijn geweest niet lang geleden uit het leven des lichaams verscheiden, want hij wist nog niet of hij in het andere leven was.

1916. Daaruit blijkt ook, waarvandaan de duivelse bende is, hetgeen ik hem ook zeide; 1748, 10 Mei.

Over de engellijke spraak en over de spraak der kleine kinderen.

1917. Omdat de engellijke spraak niet verstaan kan worden, hoedanig zij is, is zij derhalve eveneens onuitsprekelijk; het is geoorloofd slechts enige bespiegelingen daarover te geven.

1918. Namelijk dat zij niet ideeën inheeft zodanige als de woorden van het lichamelijk geheugen, zoals die welke behelzen beweging van plaats, afstanden, tijd.

1919. Alleen de innerlijke dingen der woorden, en der ideeën.

1920. En wel in zulk een omvang, dat alleen al een enkel eenvoudige lichamelijke of zinlijke idee, of een idee van des mensen aandoening onbepaald vele dingen behelst, en wel hoe enkelvoudig zij ook schijnen mag.

1921. En wel zulke dingen die waar zijn, niet verstaanbaar door hen die geen engelen zijn, omdat zij voor hen niet te geloven zijn, zoals dat zij niets zijn; wat dit insluit, dat het onbepaald veel dingen zijn, dit kan niet dan een engel verstaan; een ander blijft aan het woord “niets” hangen, terwijl toch wanneer men niets is, dit alsdan het eerste is.

1922. Zo onverschillig wat dan ook, als met een lichamelijke idee het een of ander wordt uitgedrukt, bijvoorbeeld een aandoening, hetzij haat, hetzij liefde, dan begrijpen de engelen onbepaald veel dingen met hun ideeën, welke nooit kunnen worden beschreven, zowel omdat zo talrijke dingen in één ogenblik opkomen, en wel zo harmonisch en verkwikkelijk, als omdat zij verwijderd zijn van de lichamelijke ideeën, en in den meer innerlijken hemel van de natuurlijke ideeën; als omdat het ware en goede dingen zijn, die niet gevat kunnen worden met lichamelijke ideeën. 1748, 10 Mei.

1923. Wat anderen wonderlijk mag toeschijnen: de engelen krijgen een veel omvangrijker en beter verstaan der dingen vanuit kleine kinderen, vanuit hun denkingen, gebeden, en woorden, dan van volwassenen, die menen een voller zin der woorden of dingen te hebben; hetgeen ten eerste waar is, omdat in de ideeën der kleine kinderen nog niets gesloten is door valscheden, niets verontreinigd en bezoedeld door begeerten en haten, niets lichamelijks zodanig als in volwassenen, maar onschuld; zo zijn hun ideeën geopend, hoewel niet voor henzelf, maar voor de engelen, die daarvandaan veel meer worden verlustigd, dan ooit door enig volwassene, die verkeert in valsheid, en in begeerte, of die is ondergedompeld in wereldlijke en lichamelijke dingen. Vandaar is het ten eerste waar, dat de lofprijzingen des Heren zijn uit den mond der kindertjes.

1924. Hoe meer de mens opgroeit, en wordt ondergedompeld in wereldlijke en lichamelijke dingen, des te meer wordt geheel zijn idee gesloten naar den hemel toe; en zij wordt ook niet geopend dan alleen in hen, in wie het den Heer behaagt dezelve te openen; vandaar wordt het verstaan, wat betekent dat Adam werd verdreven uit het Paradijs, en wachters werden gesteld tot het paradijs en tot den boom des levens.

1924 [b]. Bij mij eveneens heb ik opgemerkt door levende en allerklaarlijkendste ondervinding, dat de engelen een voller verstaan van mijn ideeën krijgen, wanneer ik mijn denkingen niet vermengde, maar slechts doorvatte dat de ideeën geopend waren naar den hemel toe, weswege de engelen de innerlijke dingen konden doorvatten, en dan was de idee meer geopend dan wanneer het mij toeleek dat ik tegelijk binnentrad in de innerlijke dingen der idee.

1925. Verwonderd was ik ook, dat als ik geen verstaan had van bepaalde dingen, of geen aandacht, dat dan de engelen een voller idee hadden; daaruit kan eveneens vaststaan, dat de engelen uit de kleine kinderen, die niet verstaan, wat zij bidden, een nog voller verstaan doorvatten. Dit kan menigeen wonderlijk toeschijnen, maar toch is het ten eerste waar, zoals mij is betuigd door levende, klaarlijkende en vrij veelvuldige ondervinding, 1748, 10 Mei.

1926. Wanneer het uit den Heer wordt gegeven aan de engelen om in te vloeien in de ideeën, dan is er zulk een verkwikkelijkheid van alle dingen, en zulk een volheid van verkwikkelijkheden, dat het nooit kan worden uitgezegd, zelfs niet het minste ervan; hetgeen ik eveneens heel vaak heb waargenomen, maar van de veelvuldige ondervindingen kan ik er zelfs niet één uitdrukken, zowel omdat het niet in woorden is uit te drukken, als omdat het ongelofelijk is; zij dringen immers niet door in de lichamelijke of zinlijke ideeën, maar zij

zijn voor dezelve zoals niets niemendal, of als schaduwen, die niets inhebben, 1748, 10 Mei.

1927. Daaruit staat ook vast hoe het den engelen wordt gegeven de innerlijke denkingen des mensen te kennen, terwijl toch de mens niet gelooft dat de engel weet diens grove denkingen en de meest samengestelde, welke ook de geesten weten, en wel beter dan de mens, omdat zij in de wereld der geesten zijn, 1748, 10 Mei.

Dat door den mens geesten worden opgewekt van eendere hoedanigheid en aandoening waarin de mens is.

1928. Dat des mensen staten worden veranderd dagelijks, elk uur, ja zelfs elke minuut, staat vast; en daarom zijn er zeer vele staten des verstands en staten der aandoening; bovendien dit, dat er in ieder mens een of ander iets overheerst; in onverschillig welken staat de mens vervalt of komt, stemmen daarmee overeen en werken daarmee samen geesten bij wie een dergelijke passie overheersend in hun leven is geweest; zo niet dezelfde, dan toch zeer velen, en die allen menen den mens zelf te zijn; bij mij waren zij tegenwoordig; dat het hiermee zo gesteld is, werd door ondervinding heden te weten gegeven, toen ik de veranderingen van staat waarnam, en tevens de gesprekken van geesten die overeenstemden; met wie ik heb gesproken, en zij bekenden dat zij het waren, en zij waren verontwaardigd dat zij zodanig waren, want zo erkenden zij zichzelf.

1929. Ja zelfs nam ik de werkingen van verscheidenen tegelijk waar; want er zijn gezelschappen derzulken door den Heer gerangschikt zodat zij overeenstemmen met de afzonderlijken, en tevens in banden worden gehouden om dezelve niet te buiten te gaan.

1930. Bijna eender is het gesteld in het lichaam, waar onverschillig welk lid, welke klier of iets dergelijks, volgens elke verandering van zijn staat, iets eenders opeist in de omgeving, en zo haalt het overal in het lichaam, ja zelfs vanuit het bloed, en vanuit de vochten iets eenders op, dat dan met hetzelfde overeenkomt, 1748, 10 Mei.

1931. Die dingen in de wereld der geesten; in den hemel is het eender gesteld onder de engelen; maar de verscheidenheid en de overeenstemming is oneindig beter.

Dat de zielen, als hun de dingen worden uitgebeeld die hun bekend waren in het leven des lichaams, dezelve herkennen.

1932. Dit is meermalen gebeurd, dat zielen, mij in het leven des lichaams bekend, al die dingen herkenden welke hun in het leven des lichaams bekend waren geweest, zowel de dingen die zij gesproken hadden, als de dingen die zij gedaan hadden, alsmede de hun bekenden, hun vrienden, nabestaanden, echtgenoten, kinderen, en dergelijken, zo dat hun het geheugen terugbleef dat zij in het leven des lichaams hadden; maar het is niet geoorloofd het geheugen te raadplegen, of daaruit hun gedachten op te halen, om verschillende oorzaken, het zij dan dat de Heer het toestaat, en wanneer voor hen de daden van hun leven in het geheugen moeten worden teruggeroepen, waarvan de afzonderlijke dingen dan plegen te worden opgehaald, en door hen erkend, eender als zij in het leven des lichaams waren, alsdan met alle reeksen, oorzaken, en meer dingen die daartoe behoren, zodat zij niet anders kunnen dan ten volle overtuigd te worden.

1933. Iemand was heden bij mij, dien ik niet kende, en die scheen niet zo lang geleden te zijn verscheiden; toen het was geoorloofd te vragen waarvandaan hij was, werd hij heengeleid door steden die hij niet kende, zeggende dat hij niet van daar was; doch toen hij door zijn eigen stad werd geleid, herkende hij de straten, en alle dingen, en als ik de huizen had gekend, en hoe zij waren gelegen, had ik eveneens het huis kunnen vinden waar hij gewoond had; maar dit was niet geoorloofd, 1748, 10 Mei.

Veilig nederliggen, niemand vrezen, Levit. xxvi: 5, 6, enz.

1934. Dit was proefondervindelijk bevestigd, ook op een nacht van deze maand, toen boze geesten uit boosaardigheid mij schrik wilden aanjagen, in bed; zij legden over de gewrichten van het ganse lichaam beslag met siddering, zo dat alles aan het trillen was, zoals ik bij andere gelegenheden ook wel eens ondervonden heb, te weten dat zij op alle gewrichten en vezels indrongen, en een dermate voelbare beving inboezemden, alsof de zielen der doden helemaal bezit van mij hadden genomen, en wel met verschrikking, door in te geven dat zij op deze plaats waren gestorven of gedood, en dat ik mij vandaar naar elders had te begeven; ik zag afgrijselijke visioenen, en hen die met mij over genen spraken; maar nochtans in die aangejaagde verschrikking was ik zo veilig dat ik niet wat ook maar vreesde; het was een zodanige levende

siddering, door alle vezels heengaande, welke ik niet kan uitdrukken, omdat het er een van boze geesten was; als een ander dat had meegemaakt wat ik somtijds zo ervoer, hij zou gemeend hebben door demonen bezeten te zijn, 1748, 10 Mei.

Dat de erkentissen der waarheden bij de mensen als het ware vaten zijn.

1935. Het kan genoegzaam bekend zijn, dat wij alleen maar de meest gemene erkentissen der dingen hebben, hoewel zij ons heel subtiel toeschijnen; want ieder begrip bevat oneindige dingen, want elke believelijke waarheid kan tot in het oneindige vermeerderd worden; zo kunnen de erkentissen der waarheden bij de mensen slechts vaten of recipiënten genoemd worden, en wel vrij grof, ja zelfs aller-grofst, waaraan door den Heer worden ingegoten de dingen welke zij bevatten moeten; want zonder de meest gemene waarheden als vaten, kan niets van het ware worden ingeboezemd; deze dingen zijn gezegd in tegenwoordigheid der engelen, en bevestigd, 1748, 11 Mei.

Dat sommigen gemakkelijker worden geleid door den Heer.

1936. Hoewel allen geleid kunnen worden, wien het den Heer ook maar behaagt, worden het nochtans sommigen gemakkelijker dan anderen; de oorzaak is deze, dat de Heer aan een ieder diens vrijheid van denken laat volgens ieders neiging, welke vrijheid de Heer niet breekt; derhalve worden zij die in het geloof zijn, die geloven dat de Heer alle dingen regeert, en die zich niet door begeerten en valsheden laten aandrijven, gemakkelijker geleid; dit is eveneens gezegd in de tegenwoordigheid van geesten, 1748, 11 Mei.

1937. Over deze stelling was er onder de geesten een redetwist; enkele redenen en antwoorden van sommigen heb ik gehoord en doorvat, verscheidene niet gehoord; zij waren naar mijn oordeel zo subtiel, dat de mensen verwonderd zouden zijn hoe de tegenwerping met zulk een klem van argumenten kon geschieden; maar ik merkte op, dat sommigen na de redetwist verduisterd waren, zodat zij niet wisten wat waar was, zoals pleegt te geschieden met de waarheden, welke, wanneer daarover lang wordt gedisputeerd, verduisteren, zodat zij daarna in de waarheid zelf stekeblind worden: met sommigen van hen was ik samen; en wat de zaak zelf betreft: door de almacht en door

wonderen zou het den Heer even gemakkelijk zijn den een te leiden als den ander; als het echter den Heer behaagt volgens de orde te leiden, dan is het gemakkelijker diegene te leiden die in de orde is, dan hem die niet in de orde is, want laatstgenoemde moet worden teruggebracht tot den weg of tot de orde, hetgeen geschiedt na verloop van tijd, opdat hij niet gebroken worde, behalve nog tal van andere bevestigende dingen meer, welke, als zij werden aangevoerd, in wikken en wegen zouden komen, en zo in duisternis en twijfel; dit heeft de Heer Zich verwaardigd te leren door veel ondervinding in mij.

Over de geesten die bij de mensen zijn.

1938. Geesten die bij waren, waren meermalen verwonderd en verbijsterd, dat zij zo bij den mens waren, en bij mij, geheel alsof zij in de wereld in het lichaam waren; hetgeen ook heden sommigen verwonderde, want zij kunnen niet anders weten, dan dat zij de mensen zijn bij wie zij zijn, zodat er niet het minste verschil optreedt, want terstond komen zij in het bezit van al diens dingen, namelijk van zijn geheugen, terwijl niettemin de mens aan zichzelf is overgelaten, omdat ook hij een geest is, aldus in hun gezelschap, en het werd mij vaak gegeven om de geesten dat aan te tonen, 1748, 12 Mei.

1939. Zielen zijn geesten, want als de mens sterft, wordt hij een geest; zo kan hij eveneens tegenwoordig zijn bij een mens, hetgeen voor mij door veel ondervinding vaststaat, want bij mij waren er verscheidenen, mij bekend in het leven des lichaams, en wel vrij lang, voor dagen, weken, maanden, en zij bekenden dat eender, van mening zijnde in het lichaam of in de wereld te zijn teruggekeerd; zonder de hun gegeven bespiegeling dat zij geesten zijn en afgescheiden [van de mensen], en dat anderen in hun plaats waren opgevolgd na hun verwijdering, kunnen zij niet weten dat zij geesten zijn. Zeer velen die kort geleden uit het leven waren verscheiden, waren bij mij, hetgeen ik kon onderkennen zowel aan hun verbazing als aan andere aanwijzingen. 1748, 12 Mei.

Dat wanneer boze geesten den goeden het boze willen aandoen, de vergemeenschapping terstond wordt afgesloten.

1940. Wonderlijk en opmerkenswaardig is dit, dat als het den bozen wordt toegelaten den goeden enig boze aan te doen, wat tot de goeden niet kan

doordringen, alsdan alle en de afzonderlijke dingen die zij bedoelen, terstond als het ware worden afgesloten; het wordt eveneens uitgebeeld met een geestelijke idee, namelijk zoals lijnen of stralen, die ineens worden afgesloten, zodat er niets is van binnen; zo bereikt het de goeden niet.

1941. Dit kan ook vaststaan uit de dingen die in het menselijke lichaam zijn; terstond als iets kwetsende de vezeltjes aanraakt, hetzij de gevoelige delen in de organen, hetzij de ongevoelige in de ingewanden, zo drukken zich de vezels terstond samen, en trekken een vorm en hoedanigheid aan zodat zij niet gekwetst kunnen worden, hoewel er een pijnlijke, akelige, onliefelijke gewaarwording dientengevolge is; eender is het gesteld met de pogingen van de boze geesten als zij de goeden willen kwetsen.

1942. De boze geesten kunnen niet het minste boze pogen tegen de engelen, omdat die in een nog innerlijker graad zijn; als immers niets van het boze de geesten kan bereiken, des te minder nog de engelen; zoals niets van het boze de nog zuiverder vezels in de organen of organische delen des lichaams kan bereiken.

1943. Wat betreft de onliefelijkheden en de pijnen daarvandaan, dienaangaande kon ik nog niet door bespiegelingen iets weten, alleen dat er onliefelijkheden zijn die worden toegelaten, tegelijk ook pijnen, om vele oorzaken. 1748, 12 Mei.

Dat de toelatingen van boze dingen door geesten worden uitgebeeld door een loslaten van hun pogingen.

1944. In een geest zowel als in een mens, is niets dan het boze, met een onbepaald grote verscheidenheid volgens de subjecten, die daarom aanhoudend het boze bedoelen, hoewel zij het niet doorvatten, daar zij in banden worden gehouden, en volgens de samensnoering en hoedanigheid van de band; wanneer het derhalve den bozen geesten wordt toegestaan het boze te bedrijven, geschiedt dat door een loslaten van hun pogingen; zo immers wordt het uitgebeeld; dan storten zij zich terstond op boos denken en handelen, volgens eens ieders inborst, 1748, 12 Mei.

1945. Daaraan wordt hun inborst gekend door de anderen, en erkend door henzelf, door een tevens gegeven bespiegeling.

De algemene oorzaak der toelatingen is deze, dat de orde is verdraaid.

1946. Verwonderd was ik somtijds, dat het den bozen geesten werd toegelaten boos te handelen, en mij zo vaak te bestoken; het was mij bekend, dat het hun werd toegelaten, om verschillende oorzaken, maar de boze geesten laten het voorkomen dat de Heer het aldus toeliet, zo dat Hij de oorzaak was, hetgeen zij bij voortduur insinueerden, terwijl het toch vals was; want de Heer wil nooit dat de mens door boze geesten wordt bestookt.

1947. Wanneer echter een mens of een geest verscheidene staten van verstandelijke dingen en van aandoeningen doorloopt, welke staten in hun orde moesten zijn, maar niet in hun orde zijn, zo moeten zij tot de orde worden teruggebracht,

1948. dan ontstaan zulke dingen, hetgeen eveneens een aanwijzing is, dat als de Heer niet alle en de afzonderlijke dingen tot de orde terugbracht, vooral in deze laatste tijden, geen vlees behouden kon worden, 1748, 12 Mei.

Over de vrijheid.

1949. Tot geesten zeide ik, dat hij die niets vanuit zich denkt of doet, veel en goed denkt en doet, doch dat hij die alles vanuit zich denkt en doet, niets van het goede heeft, maar veel van het boze; gene is vrij, deze is slaaf, wat den geesten als een paradox toescheen, maar nochtans is het ten zeerste waar; en het wordt door den engelen bevestigd; en door veel ondervinding in mij. 1748, 12 Mei.

Hoedanig critici zijn in het andere leven.

1950. Zij die in het leven des lichaams zich ten zeerste hebben toegelegd niet op den zin der woorden, maar op de woorden zelf, aldus die heel wat werk hebben besteed aan de kunst van critiek, en van wie verscheidenen hebben gezwogd aan de vertaling van de Gewijde Schrift, zijn bij mij geweest; maar ik kan bekennen dat toen zij aanwezig waren, alle dingen welke ook maar geschreven en gedacht werden, dermate duister en verward waren, dat ik nauwelijks iets kon verstaan; ja zelfs werd de denking als het ware in een kerker gehouden, omdat zij alle denking alleen bepaalden tot woorden, door ze af te trekken van den zin der woorden, zo dat zij mij heel erg vermoeiden,

tot aan verontwaardiging toe, terwijl zij zich toch voor wijzer als anderen hielden; terwijl toch anderen uit het laagste volk, en uit de kleine kinderen, veel wijzer waren, en den zin wijzer verstonden; zo staat het daaruit vast, hoedanig de menselijke geleerdheid of wijsheid is, namelijk dat zij veel lager is dan de wijsheid van het laagste volk, en van een knaapje, want zij sluiten den weg tot de innerlijke dingen af.

1951. Dezulken ook, alhoewel uiterst ervaren in talen, zoals in het hebreuws, verliezen zich in heel wat hersenschimmen bij het vertalen van de Heilige Schrift, vergeleken bij hen die geen critici waren, hoewel dezen minder op de hoogte waren van de grammaticale dingen; hetgeen met zeer veel dingen kan worden aangetoond, hoewel er in de menselijke gemoederen een andere mening heerst, 1748, 13 Mei.

1952. De denkingen der critici, en van hen die veel werk maken van talen en grammaticale dingen, werden mij eerder al uitgebeeld door gesloten lijnen, waarin van binnen niets is.

1953. Eender is het gesteld met hen die alle aandacht besteden aan twistpunten; zij leggen immers aan zichzelf talloze twistredenen voor, en verzinnen ze zelfs, als moeilijkheden, en die welke met hun stellingen en vooropgestelde meningen overeenkomen; en zo sluiten zij meer en meer den innerlijken zin toe, of den weg tot het inzicht van het ware en het goede, bijgevolg tot de wijsheid.

1954. Hoe meer immers de zin der woorden wordt beschouwd, des te minder wordt gelet op de woorden, zoals een ieder bekend kan zijn in gesprekken en in de lezing van geschriften; hoe meer iemand let op de woorden van den spreker en van het geschrevene, des te meer vergaat de doorvatting van den zin ervan, zoals ook een ieder bekend kan zijn, als hij er op let; en wel in een eenderen graad als de aandacht is gericht op den zin ofwel op de woorden: hetgeen door levende ondervinding meermalen bij geesten is te kennen gegeven, die hetzelfde bekenden.

1955. Eender is het gesteld met twistredenen; de waarheid vergaat voor evenzoveel als de mens daarop happig is, tenzij men wordt geleid door een algemene waarheid, welke de stelling is, of welke hij wil verdedigen; maar nochtans wordt die verduisterd, als het gemoed feller op de twistredenen ingaat, want zo wordt de waarheid verduisterd, want alle moeilijkheden in de algemene waarheid kunnen niet afgeschud worden, omdat sommige verderaf liggen, welke evenwel het menselijk gemoed zich als naastbijliggend voorstelt, en sommige naderbij, hetgeen bekend kan worden, als slechts één waarheid wordt voorgelegd, namelijk dat de Heer het heelal regeert, zowel den hemel

als de aarde, en dat Hij niemand het boze aandoet; tegen deze waarheid kunnen myriaden van myriaden tegenwerpingen worden aangevoerd, welke van het menselijke gemoed niet kunnen worden afgeschud; en als het gemoed langer aan die tegenwerpingen blijft hangen, wordt de waarheid verduisterd, in twijfel getrokken, tenslotte ontkend, hetgeen uit geesten meermalen te leren is gegeven; want er bestaat geen universele waarheid, waarin niet myriaden van myriaden waarheden zijn, en even zoveel tegenwerpingen, omdat het tegenstellingen zijn, en elke waarheid heeft haar tegendeel, welke wordt begunstigd door het gemoed dat in de omgekeerde orde ziet, en dus wordt verblind. 1748, 13 Mei.

Wat een gezuiverd lichaam is.

1956. Sommigen beweren dat de mens na den dood wederopstaat ook ten aanzien van het lichaam, en dat het lichaam wordt gezuiverd; daarover had ik heden een gesprek met sommige geesten; en zo werd erkend dat de mens niet anders weet, dan dat hij met een lichaam is bekleed wanneer hij het andere leven binnentreedt; maar dat dit zo aangebleven lichamelijke ook zal sterven, en zo dat die natuurlijke dingen den Heer ten zeerste gehoorzaam zullen zijn; zo wordt het lichaam gezuiverd geheten, 1748, 13 Mei.

Over het gesprek van geesten met Mozes en de profeten.

1957. Met geesten heb ik gesproken, over een gesprek met Mozes, en zij bevestigden mij, dat dit gesprek slechts een simpel gesprek was geweest, niet een innerlijke denking, want het was alleen in uitwendige dingen, zoals andere eveneens in het Israëlitische volk, wat ook genoeg vaststaat uit hun geschriften, en andere aanwijzingen; de innerlijke dingen waren hun onbekend, en wel daarom dat zij niet in hun geheugen als in een gemeen vat waren, en niet van binnen; derhalve was er niets anders dan het uitwendige, aldus alleen maar spraak, en verder visioen, imaginatief, welke ook tot de uiterlijke dingen behoren: het is niemand geoorloofd innerlijke dingen te beschouwen, en zo door denkingen van innerlijke dingen te vergemeenschappen tegelijk met geesten en engelen, tenzij men eerst uit den Heer is onderricht, en in het geloof in Hem is, 1748, 14 Mei.

1958. Wanneer vergemeenscapping van innerlijke dingen eveneens wordt gegeven, is er niet alleen een gesprek van geesten, maar een erkennenis van hun denkingen, dan van hun aandoeningen; en tegelijk een erkennenis hoedanig zij zijn, met een zekere denking nog innerlijker en universeler; zo worden de gemene dingen, die de vaten werden genoemd, gevuld, op verschillende wijze, en wel meer of minder vol, volgens het welbehagen des Heren; en de innerlijke dingen worden eender gezuiverd, tot aan de vergemeenscapping met de engelen toe, waarin weliswaar niets onderscheiden wordt doorschouwd, maar slechts dat het een zodanige is, waarin vele en wel een grote menigte van zulke dingen gelegen zijn; zo bevatten zij onbepaald vele dingen, wederom evenzoveel gemene dingen, als het ware vaten, voor de bevatting van de meer innerlijke engelen, en zo voort. Zo wordt er opgeklommen doorheen de wereld der geesten tot den engellijken hemel, want de geesten kunnen niet weten, wat de engelen denken, tenzij het aan hen wordt vergemeenscacht, volgens het welbehagen des Heren, 1748, 14 Mei.

Dat het gevaarlijk is als de hemel wordt geopend voor een geest, te meer voor een mens.

1959. Een zekere geest, niet boos maar ernstig, sprak met mij, en ik doorvatte dat de hemel in zijn innerlijke dingen slechts een klein weinig werd geopend, zodat hij naar binnen kon zien wat voor goeds daarin was; hij ving toen aan te jammeren, en gekweld te worden, smekende dat dit mocht worden gestaakt, want hij zou het niet kunnen uithouden van wege de benauwdheid; daaruit, alsmede vanuit een zekere andere ondervinding, kan vaststaan, hoe gevaarlijk het zou zijn, als de hemel werd geopend voor een mens die niet in het geloof is, want hij zou door gewetensknaging tot aan den dood toe gemarteld worden, 1748, 14 Mei.

1960. Dit is wonderbaarlijk, en wordt ook niet verstaan, zijnde voor zeer velen als een paradox, dat wanneer de hemel des Heren een blik werpt in een boze, dat hij dermate gemarteld zou worden, dat is, wanneer des Heren tegenwoordigheid Zelf aanwezig is, dat hij dan zo wordt beangst en gemarteld, en, zoals Mozes zeide, Num. x: 35, dat dan de vijanden worden uiteengesmeten, en de haters vluchten van voor Zijn aangezichten; terwijl toch niets ooit van het boze komt opzetten, en niets anders dan het goede, en al wat allergeoedertierendst is; daaruit kan vaststaan, dat mens of geest in de oorzaak van zijn eigen boze, marteling en dood is, 1748, 15 Mei.

Wat het vijeblad is waarmede Adam zich gordde.

1961. Met geesten werd gesproken over het vijeblad waarmee Adam zich gordde, en het werd bevestigd, dat het betekende de natuurlijke erkenissen, of het redelijk geloof, of het verstandelijk geloof, waaronder de naaktheden of vuile liefden waren, die door zulk een blad werden overdekt, 1748, 14 Mei.

Over een zekeren geest, die begeerde in den hemel te komen.

1962. Er was een zekere geest van dezen aardbol, die zich aan-plooide aan mijn linkerzijde, en zeide dat hij er vurig naar haakte in den hemel te komen; en hij vroeg hoe hij daarheen zou kunnen komen; en ik antwoordde hem eerst, of hij gesproken had met goede geesten; of hij niet eerst in hun samenzijn zou kunnen komen; daarna zou hij kunnen worden toegelaten tot den hemel; maar hij antwoordde dat zij hem niet in hun gezelschap wilden toelaten; ik zeide, dat toelaten in den hemel is van den Heer alleen. Aangaande dien geest werd mij gezegd door anderen, dat dezulken degenen zijn die, als zij sterven, en in het andere leven komen, niets anders begeren, dan in den hemel te komen, hoe zij ook geleefd mogen hebben, of onverschillig of zij wel enig geloof hebben gehad, en enige erkentenis des geloofs, alleen van mening zijnde dat zij, omdat zij den hemel begeren, zullen worden toegelaten, het ervoor houdende dat dit het enige Zijn des heils is; maar nochtans zijn dezulken als het ware waanzinnig, want zij hebben niets anders in den zin dan den hemel, en de hemelse vreugde; zij weten van niet iets anders, en in hun leven blaakten zij van begeerte, onbekommerd of zij geloof hadden of niet; en als zij waren toegelaten, zo zouden zij, behalve dat zij nooit met de hemelsen zouden hebben kunnen samenzijn, ook dan niet iets anders begeerd hebben dan vreugde, en ook zouden zij nooit tevreden zijn, omdat zij met geen ware vreugde zouden kunnen worden aangedaan; derhalve hebben dezulken langen tijd heel wat te verduren, totdat zij een dergelijke begeerte gaan vergeten, en wanneer zij haar hebben vergeten, dan eerst wordt het hun ingeboezemd wat de hemel is, en dat het in samenvatting onbepaald veel dingen behelst; voorts wat hemelse vreugde is, namelijk onderlinge liefde, en daarvandaan vreugde, 1748, 15 Mei.

Waarvandaan de verscheidenheden der verkwikkelijkheden.

1963. Ik sprak met geesten over den oorsprong en de natuur van de zo uiteenlopende verkwikkelijkheden, welke dermate verschillend zijn, dat het er onbepaald vele zijn, ja zelfs dat sommigen in tegengestelde dingen verkwikkelijkheden voelen; en gezegd werd, dat het niets anders is dan dit, dat het voortspruit vanuit de harmonie, en de harmonie vanuit de aangenomen gewoonte des levens, waarvanuit zij de verlustiging opvatten; en harmonie tegengesteld aan de ware harmonie wordt verworven door gewoonte, want er zijn sommigen die verlustigd worden door wanklanken, en er zijn die niet dan in samenstemmende klanken behagen scheppen, zoals bekend kan zijn uit talrijke dingen: vandaar dat wat vanuit verworven harmonie voortspruit, een verkwikkelijkheid is, en streelt, en waarin men graag terugkeert uit gewoonte.

1964. Getoond werd eveneens, met verschillende dingen, hoe geesten, vanuit het leven in het lichaam, voor zichzelf een harmonie en daaruit een verkwikkelijkheid hebben verkregen in uiteenlopende dingen, zoals in tegenspreken, in het belagen van de echtelijke liefde, en in het streven haar te vernietigen, en vooral in goddeloze dingen, en wel met zulk een verlustiging, dat zij niets heerlijker achten; hun verlustigingen werden somtijds aan mij vergemeenschap, als elders reeds vermeld, somtijds getoond door vervelingen en onverkwikkelijkheden, somtijds door de belijdenissen van hen die daarin geweest waren, aldus talloze malen door levende ondervinding; in de verworven verkwikkelijkheden is hun leven; aldus zoveel verscheidenheden van leven, als er zijn en waren en zullen zijn mensen en geesten, en zelfs al zouden zij toenemen tot in het eeuwige, zo zouden toch de verscheidenheden onderscheiden zijn; hetgeen ook werd bevestigd, zoals alleen al uit de aangezichten en de spraken kan vaststaan. 1748, 16 Mei.

1965. Wat betreft de hemelse vreugden, en de verkwikkelijkheden uit de waarlijk goede dingen, en vanuit de ware dingen, zij komen alleen uit den Heer, zo vanuit de enige bron; en als niet het Goede en het Ware vanuit de enige bron kwam, dat is, uit den Heer, zou er geen goede en ware gegeven kunnen worden, noch zou er enig gezelschap kunnen bestaan, want er zal het universele zijn, hetwelk alle afzonderlijke dingen regeert, en dezelve verbindt; daarvanuit en vanuit tal van andere dingen meer kan vaststaan, dat de Heer Alleen is het Goede en het Ware, hetgeen geestelijk in mij bevestigd is door de engelen, want zij worden in die hemelse verkwikkelijkheid en overreding gehouden, welke werd vergemeenschap met mij, tot de overreding toe; 1748, 16 Mei.

Dat boze geesten niet kunnen zijn bij hen die in den Heer geloven.

1966. Eerder is getoond, dat boze geesten worden beangst en gemarteld, als de engelen een blik in hen werpen; bijna eender is het gesteld als de mens in het geloof is, of door den Heer in het geloof wordt gehouden; dan kunnen de boze geesten niet toetreden, of zij vangen aan eender beangst te worden, en begeren weg te vluchten. Ik heb hen ettelijke malen horen klagen en jammeren, wanneer zij daar waren waar geloof is, 1748, 16 Mei.

Natuurlijke waarheden, of aan lichamelijke, wereldlijke en natuurlijke dingen ontleend, zijn lemen vaten voor de geestelijke waarheden.

1967. Ik sprak met geesten over natuurlijke waarheden, en wel dat men zich heden ten dage slechts weinig bekommert om waarheden, slechts alleen om experimenten, waaruit zij oorzaken kunnen kiezen, om verscheidene redenen, en dat de daaruit afgeleide waarheden zelfs niet worden erkend, omdat die verborgen zijn voor hen die in de uiterste lichamelijke dingen, en alleen in de zinlijke dingen zijn, en dat hen liever hypothesen en valsheden toelachen.

1968. Voorts daarna, dat natuurlijke waarheden vaten zijn, welke geestelijke waarheden kunnen bevatten; als immers de vaten of de instrumentale oorzaken niet overeenkomen, kunnen de principale oorzaken daaraan niet worden aangepast, zoals vanuit veel dingen kan vaststaan, zoals vanuit de samenhoudende dingen van het ganse lichaam; als niet de bloedvaten met hun vliezen algeheel samenstemmen met de natuur van het bloed, dat daarin is bevat, kan het bloed niet daarin zijn, te minder volgens zijn natuur en aard ageren of geageerd worden; aldus als niet de bloedbolletjes zodanig waren, zo zouden de animale geesten en het leven der geesten in dezelve niet volgens hun gehele natuur en aard kunnen zijn, en leven; zo in alle overige dingen, in het drievuldig rijk, en in de wereld, 1748, 16 Mei.

1969. Zo is ook het hart een dergelijk vat van het bloed, en van deszelfs werkingen, volgens de gehele natuur en aard der krachten; aldus eveneens alle ingewanden des lichaams, zijnde slechts vaten, geformeerd geheel volgens de natuur der werkingen en der nutten, en zo der eindoelen. 1748, 16 Mei.

1970. Dat waarheden niet kunnen worden opgevat, en daarom onder de hypothesen worden teruggeworpen, daartoe diene slechts een voorbeeld, dat nauwelijks iemand zou geloven, terwijl het toch een natuurlijke waarheid is, namelijk dat het minste van een denking en aandoening, alle organische

beginselen van het cerebrum aandoet, welke vooraan gehecht zijn aan de vezeltjes, namelijk de schorsachtige substanties; en omdat het de beginselen aandoet, doet het ook alle dingen aan der vezels opkomende vanuit de beginselen, welke er myriaden van myriaden zijn, aldus het ganse lichaam; en dat van al die myriaden er geen schorsachtige substantie, en geen vezel, noch enig puntje van een vezel is, volstrekt eender aan een ander, maar een ononderbroken verscheidenheid, en dat zo het algehele cerebrum, en het ganse lichaam, met zulk een ontelbaarheid van verscheidenheden, slechts één enig allersubtielst moment van onze denking samenstelt, waarvan wij menen dat het van een oneindige subtiliteit is, en nochtans bestaat vanuit ontelbare verscheidenheden van overreding en aandoening in ieder kleinste puntje der denking: wie zou deze dingen geloven, terwijl het toch een louter natuurlijke waarheid is, en aantoonbaar zowel vanuit bekende filosofie als uit ondervinding, 1748, 16 Mei.

1971. Daaruit kan vaststaan, hoe ruw, hoe duister, en hoe meest algemeen alles is wat wij denken, terwijl wij het voor allersubtielst houden.

1972. Ja zelfs, als het nog wijder wordt uitgestrekt, omdat het menselijk lichaam, en de afzonderlijke dingen des lichaams, overeenstemmen met de geestelijke wereld en den hemel, kan daaruit vaststaan wat of er invloeit in het minste ener denking; maar ik zou niet willen opklimmen tot deze nog meer ongelofelijke dingen, omdat de mens in de duisterste duisternis is; daarover heb ik gesproken met de geesten en de engelen, en het werd bevestigd, 1748, 16 Mei.

Wat avond en morgen, en dag is, Genesis 1.

1973. Met geesten heb ik daarover gesproken, wat is dag, en wat avond en morgen, Gen. 1, namelijk dat dag betekent den tijd in het algemeen; dit kan overbekend zijn uit de Geschriften, want dat woord betekent den tijd.

1974. Wat betreft avond en morgen: in alle dingen der verwekking, zowel in het gemeen als in het bijzonder, wordt aangevangen uit den avond, en strekt zich voort tot den morgen, zoals in het gemeen met hen die worden wederverwekt; hun avond is ellende, verzoeking, vertwijfelingen, maar uit dezelve wordt tot den morgen gekomen; in de afzonderlijke dingen eender, want in alle dingen der wederverwekking wordt ingezet uit de boze dingen, welke worden verkeerd in het goede; en vermeldenswaard is het, dat de boze geesten aanvangen vanuit hun fantasieën en begeerten den mens op te hitsen,

en dat dezelve worden verkeerd in het goede, op verschillende wijze, hetgeen mij is bekend gemaakt door een dagelijkse ondervinding, 3 jaren lang; dit is avond en morgen, aldus in de meest afzonderlijke dingen, vandaar niet alleen de wederverwekking, maar ook de doorvatting der goedheden; 1748, 16 Mei.

Over schandelijke gemeenschap.

1975–1976. Sommige vrouwelijke geesten kwamen tot mij, naar ik gis niet zo lang vanuit het leven des lichaams verscheiden, want zij wisten nog niet dat zij in het andere leven waren, maar toen het haar werd getoond, konden zij het terug gaan weten [*rescire*]; zij schenen eerst alsof zij goed waren, want zulk een gezindheid hielden zij voor, maar toen zij terugtraden, hoorde ik van anderen dat zij schandalig waren, en wel onder dezulken die menen dat gemene verbinding van vrouwen en mannen niet alleen geoorloofd is, maar ook heilig, zeggende dat zij in zonden geboren zijn, en dat zij van zo iets niet kunnen aflaten, en daarom houden zij verbonden te worden met anderen dan met dezulken die hetzelfde bekennen, voor onrein, ja zelfs verfoeien zij het huwelijk, omdat zij niet heilig zijn, en zelfs beeldden zij de huwelijken uit zoals onreinheden; dat er zodanigen zijn in de menselijke gezelschappen, werd mij gezegd; en wie van beiderlei kunne gemeenschap hebben zonder het huwelijk, de echtelijke liefde en het kroost als einddoel, alleen terwille van de wulpsheid, want zij zeggen van kindsbeen af een allerverkwikkelijkst leven geleefd te hebben.

1977. En toen ik informeerde hoedanige straf hen wacht, werd er gezegd, dat zij allerstrengst gestraft worden, maar zij wilden mij hun straf niet vertellen, alleen dat die allerzwaarst was, dermate dat zij als het ware in het geheel niet leven, dat is, weten dat zij leven; zij kwamen tot daaraan toe dat zij geen herinnering meer hadden van zulke misdaden en schandelijkheden; want onder het mom van heiligheid stichten zij verwarring, en blussen onder het mom van heiligheid alle universele en principiële einddoelen uit, zijnde die der voortplanting van het menselijk geslacht; vanuit zulk een verwarring kan niet anders dan een zware straf voortspruiten, en een uitblussing als het ware van hun geestelijk leven; ook waren zij niet ver van de sodomieten af, zoals mij gezegd werd; laten derhalve degenen die van zulk een leven bij zichzelf kennis dragen, zich hoeden, want het wordt hun in het andere leven niet bespaard. 1748, 16 Mei.

1978. Wat voor straf deze vermenging van ideeën der heiligheid met profane dingen met zich meebrengt, kan een ieder wel raden, want de verbindingen der ideeën formeren het gemoed, 1748, 16 Mei.

1979. Eén der straffen werd geopenbaard, zijnde deze dat als met vuur hun wulpsen leden werden verbrand, en wel met de gruwelijkste marteling.

1980. Dat zij met vuur ook als het ware worden verbrand, lijkt wel een paradox, omdat zij geesten zijn, maar daar alle aandoeningen des mensen aanblijven, voorts eveneens de gewaarwordingen, zoals elders gezegd, en getoond, geldt dit ook voor de gewaarwording van vuur; wat een zekere geest eerst niet wilde geloven, maar door een bepaalde ondervinding leerde inzien; 1748, 16 Mei.

Dat de weg tot de innerlijke dingen terstond wordt gesloten, zodra iets vanuit begeerte en geheugen, aan het streven eigen, op komt zetten.

1981. Het kan gezegd, maar niet verstaan worden, dan alleen door een geestelijke idee, hetgeen ik vrij duidelijk heb doorvat, namelijk dat hetgeen uit het boze voortgaat, en uit het geheugen, dat is, uit de begeerte en uit de wetenschap van den mens vanuit den eigen wil wordt tevoorschijn gehaald, dit terstond stopt, en ook niet tot de innerlijke dingen reikt; het is met de wetenschappen van het geheugen eender gesteld als met de begeerte des lichaams.

1982. Met een geestelijke idee wordt ook doorvat, hoe ontelbare dingen worden tevoorschijn gehaald vanuit het geheugen en de inborst van een mens, terwijl de mens niet handelt met zijn eigen streven, en hoe stompzinig ze zijn en hoe gauw voorbij de dingen zijn die uit den mens vanuit zijn eigen streven komen. 1748, 17 Mei.

Over het geheugen.

1983. Uit ondervinding heb ik geleerd, dat er een innerlijk geheugen is, vanuit hetwelk wordt opgewekt het geheugen der stoffelijke en lichamelijke ideeën, en dat zulk een geheugen aanblijft eveneens bij de geesten, vanuit hetwelk die dingen worden opgewekt, als het den Heer zo behaagt, die waren in het geheugen der zinlijke ideeën; dat er zulk een geheugen is, en dat het volmaakter is dan het geheugen des lichaams, dit heb ik door veel dingen geleerd; ja zelfs is dat wat de mens meent vergeten te hebben, nochtans aan

dat geheugen in, maar dan bedolven door de zinlijke dingen; zoals ook kan vaststaan uit dromen, en andere aanwijzingen: maar behalve dit geheugen is er nog een innerlijker geheugen, namelijk van de geestelijke ideeën, met behulp waarvan wij kunnen denken en spreken; en dit is het waardoor dat innerlijke geheugen wordt opgewekt; over dat geestelijk geheugen beschikken de geesten veel meer dan de mensen, zodat zij veel subtieler kunnen denken, en met meer onderscheid; vandaar zijn hun vermogens toegenomen vergeleken bij dezelfde in het leven des lichaams; hetgeen door zeer vele ondervindingen kan worden bevestigd, waarover elders, 1748, 17 Mei.

1984. En omdat een geest bij een mens kan spreken, en niet anders weet dan dat hij een mens is, kan hij geenszins iets anders weten dan dat hij ook het geheugen heeft van de zinlijke dingen, welk geheugen hij in het lichaam ook heeft gehad, over welke zaak ik ettelijke malen heb gesproken met geesten, die, omdat zij niet anders wisten, staande hielden dat het zo was; over hen zie elders. 1748, 17 Mei.

Dat de plaats of ligging, waar geesten verschijnen, alleen maar schijnbaar is.

1985. Het werd opgemerkt, dat geesten volgens hun genius en inborst, voorts volgens den staat van hun animus en gemoed, een streek krijgen toegewezen ten opzichte van het menselijk lichaam, zo rechts, links, terzijde, boven, beneden, ver-af, nabij, hetgeen allemaal schijnen zijn, hetgeen mij ook klaarblijkend meermalen werd getoond, zoals ook heden, toen ik over die zaak met geesten sprak, namelijk dat als ik mij toekeerde, zij naar verhouding op dezelfde plaats verschenen, zo overal, terwijl zij toch alleen op één plaats waren; gezegd werd eveneens, dat myriaden in dezelfde plaats zouden kunnen verschijnen, terwijl toch geen van hen daar is: verder, dat het hun die beneden of boven verder van mij af waren, somtijds in één ogenblik toescheen nabij, ja zelfs het aller dichtst bij mij te zijn, hetgeen hun grotelijks verwonderde; en dat zij die beneden waren, plotseling boven waren, en zo voort, 1748, 17 Mei.

1986. Het werd waargenomen, dat geest en engel wel niet in het minst, of wel niet in één moment van zijn plaats is, volgens diens genius, inborst, en staat, hetgeen zó precies is, dat er zelfs niet het minste puntje aan ontbreekt, wat een verborgenheid des Heren is, 1748, 17 Mei.

Over hen die heden ten dage zijn zoals van de Oude Kerk.

1987. Er zijn er nog sommigen die vanuit de Oude Kerk veel overhouden en bewaren, en dezen hebben eveneens dit op anderen voor, dat zij doorvatten of iets goed is; derhalve ook worden zij door de anderen verworpen, in de mening dat zij niet ongelijk zijn aan de dweepzieken, terwijl dit toch een kenmerk van de Oude Kerk was, dat zij een doorvatting hadden van wat het goede was, zo wat zij zouden doen, erkennende de werking der geesten, maar in zichzelf alleen den geest des Heren, de overigen verwerpende; maar omdat zij van een lagere klasse zijn, niet geredelijk geleerden toelatende, denken zij derhalve in eenvoudigheid, en weiden ook niet veel in hun denkingen uit; en dezen zijn in het andere leven gezegend, en zij verschenen mij vooraan naar een hoger deel van het voorhoofd, op enigen afstand, en zij konden de gedachten [*cogitata*] voller en dieper doorvatten dan de overige geesten, zo dat ik met hen niet op eendere wijze sprak, maar met vollere dingen van denking [*cogitatio*], waarvan de overigen zeiden dat zij het niet verstonden; aldus zijn zij niet ver van den hemel af.

1987[b]. Hoe zij in het leven des lichaams bidden, werd mij getoond, als gewoonlijk, in het gebed des Heren, waarin hun verstaan aan mij werd vergemeenschap; en dit was simpel, nauwelijks over den zin der woorden heenreichend, maar toch zodanig dat het niet gesloten was, zoals bij anderen, maar wel heel week, voor opening vatbaar, en zo voor de engelen verstaanbaar, alsof elke idee, hoewel zinlijk naar de woorden, voor een vat zou kunnen dienen; 1748, 18 Mei.

1988. Met hen heb ik eveneens gesproken over de doorvatting, dat zij zodanig is voor hen die in het ware geloof zijn, dat zij niet alleen erkennen dat zij niets vanuit zich denken en denken kunnen, noch willen, bijgevolg niet handelen, want de handeling volgt geheel en al den wil; maar ook dat zij doorvatten dat de afzonderlijke dingen zijn vanuit den Heer, want in die denking [*cogitatio*] worden zij aanhoudend gehouden, en daarom ook doorvatten zij volgens het welbehagen des Heren, wat in de denking [*cogitatio*] is, waarvandaan, en uit welke geesten, hoedanig zij zijn, wanneer, en welke zijn hun gedachten [*cogitata*], wat zij onder elkander spreken, of denken, hoedanig hun aandoeningen zijn, met de verschillen, welke invloed der engelen, behalve talloze dingen meer; want zij zijn geheel en al zoals geesten in het andere leven, wat de geesten mij meermalen hebben bekend, niet wetende dat ik in het lichaam ben; 1748, 18 Mei.

Dat de uitwendige zinnen verdwijnen in de hemelen.

1989. Met een geestelijke idee werd uitgebeeld, dat de uitwendige zinnen vergaan in volgorde naarmate zij naar de innerlijke dingen doordringen, of, wat hetzelfde is, naar de hogere dingen opklimmen, en wel zo, dat als een stijl gevuld was met louter dichtelijke namen, zoals Parnassus, de bron ervan, Pegasus, en dergelijke, degenen die deze termen schrijven, weten dat het dingen betekenen, welke tot de wetenschappelijke dingen behoren; en wanneer deze zin daarvan uitgaat, dan ontstaat een zin der letter, welke zin ook vergaat, en komt een andere op, en wanneer deze zin vergaat, volgt een die nog innerlijker is, en zo voort; zodanig is de doordringing en de opklimming der zinnen, als zij doordringen of opklimmen naar de innerlijke dingen toe; totdat er tenslotte niets overblijft, dan zuiver het ware en goede in den binnensten hemel, zijnde vanuit den Heer, Die is het Wezen van alle dingen, 1748, 18 Mei.

Over den staat van zekere zielen na den dood.

1990. Het merendeel, en bijna allen, zijn onkundig van de gelukzaligheid der gezegenden na den dood, omdat zij er geen doorvatting van hebben; wat de innerlijke en de meer innerlijke gezegendheid en gelukzakigheid is, schuilt in een volslagen onwetendheid; alleen vanuit de lichamelijke, zinlijke en wereldse blijdschappen en vreugden hebben zij een doorvatting; vandaar menen zij van de dingen die hun onbekend zijn, dat zij niets zijn, terwijl toch de lichamelijke en wereldse vreugden niets zijn, vuil, en dergelijke dingen die in verrotting overgaan.

1991. Om alleen maar één enkele gezegendheid van sommige zielen te vermelden: dat sommigen, die in hun onschuld en simpelheid behagen schiepen in liefelijke tuinen, bossen en dergelijke, waar niets van wulpsheid was dat hun gemoederen in beslag zou nemen, hun schijnt het in het andere leven toe, in eendere liefelijkheden te wandelen, en met vele soortgenoten zich daarin te verlustigen; vanuit deze dingen kan men over de andere dingen een conclusie maken; maar dit is de eerste verlustiging der gezegenden, welke in zich onbepaald vele innerlijke verlustigingen bevat, 1748, 18 Mei. Daarna komen andere verkwikkelijkheden opzetten, zo in volgorde en bij graden.

Hoe ook het goede in het boze wordt verkeerd door geesten.

1992. Sommigen verkeren het goede in het boze vanuit list, sommigen vanuit een of andere begeerte, zo om verschillende oorzaken; maar hier mag alleen één manier worden vermeld, waardoor het goede terwijl de geesten het zo goed als niet weten, in het boze wordt verkeerd, bij hen die genoeg hadden van hun vrouwen-echtgenoten, en vandaar als het ware een walging hadden opgevat, ook voor de echtelijke liefde; als iets van verlustiging of van verkwikkelijkheid, zijnde der echtelijke liefde, zich aan hen voordoet, zo wordt dat verkwikkelijke en verlustigende, omdat zij ervan walgen, terstond bij hen, zonder het als het ware te weten, verkeerd in iets vervelends en walgends, zo in het tegendeel; daarover sprak ik met de geesten; zo is het ook gesteld wat betreft andere verkwikkelijkheden en verrukkelijkheden, 1748, 18 Mei.

1993. En daarom zijn er drie algemene oorzaken, voorzover mij bekend, waardoor het goede wordt verkeerd in het boze, namelijk vanuit list, vanuit kunstgrepen, en vanuit aangenomen natuur; hetgeen mij uit ondervinding is bekend gemaakt.

1994. Eender is het gesteld met het valse en het ware; namelijk dat het ware wordt verkeerd in het valse, hetgeen geschiedt ofwel uit list, hoewel zij niet weten wat het ware is, ofwel uit een kunstgreep, uit het feit dat zij er behagen in scheppen van te kunnen verdraaien, wat zij voor vernuftig houden; ofwel van nature, omdat zij in het leven des lichaams overreed waren geweest aangaande een valsheid, en een geloof van het valse hadden verworven, zoals de heidenen, die veel gemakkelijker gezaligd worden dan zij die vanuit list en kunstgrepen verdraaien.

Hoe de engelen worden aangedaan door de dingen die boos zijn, en schandelijk.

1995. Door ondervinding is het mij te kennen en te doorvatten gegeven, hoe de engelen de dingen voelen die in den mens schandelijk zijn, bijgevolg die boos zijn; ik las immers over de hoererij van het volk achter Baalpeor, Num. xxv: en toen werd een engellijke doorvatting gegeven die aan mij werd vergemeenschaft; en deze was zodanig, dat ik niets smerigs of schandelijks doorvatte, alleen iets zachtaardigs dat niet beschreven kan worden; vergeleken kan het worden met aarden dingen [*terrena*], en wel zo dat van de dingen die

hoekig zijn, en zo puntig, de hoeken of punten als het ware waren afgeschaafd; 1748, 19 Mei.

Over muziek, hoedanige uitwerking het op geesten heeft.

1996. Tweemaal gebeurde het dat ik muziek hoorde van snaarinstrumenten. *viol och hakbräde* (viool en harp), op straat, welke de geesten dermate streelde, dat zij nauwelijks anders wisten dan dat zij in den hemel waren, want zij werden opgevrolijkt zodat zij als het ware buiten zichzelf geraakten; ik voelde hun vreugde, die groot was; en nu ook, terwijl ik dit schrijf, gaat die muziek van snaren en van getokkel voort; deswege worden de geesten zo veranderd, dat zij nauwelijks dezelfde zijn.

1997. En daarom zeide ik schertsenderwijs tot hen, dat het geen wonder was dat de boze geest van Saul veranderd was toen hij David op de cither [*cithara*] hoorde spelen, daar ook zij zo veranderd waren; en zij zeiden dat zij in een staat zijn dat zij nooit iets van het boze nu zouden kunnen denken en doen, omdat blijdschap vandaar hun innerlijke dingen doordringt, 1748, 19 Mei.

1998. En wat wonderlijk is: de engelen waren evenzeer verblijd, maar alleen dan wanneer ik er minder aandacht aan schonk, zodat ik daarmee niet mengde de aan mij medegedeelde blijdschap der geesten, maar als het ware wanneer ik niets hoorde; aldus eveneens in andere gevallen; alsdan hadden de engelen een grotere aandacht, wanneer ik een mindere had, 1748, 19 Mei. De oorzaak hiervan was, dat lichamelijke dingen er dan tegelijk waren, en de gedachten der geesten zijn bijna lichamenlijk.

Hoe zich de opwekkingen der begeerten gedragen bij hen die in het geloof zijn.

1999. Ik sprak met goede geesten, die meenden dat ik iets van het boze dacht, zeggende dat ik zodanig was, bijgevolg niet zuiver. Maar het werd gegeven te antwoorden, dat het hiermee gesteld was als met een beeld in een spiegel, dat door hen die niet beter weten, wordt gehouden voor den persoon zelf, en niet een beeld, terwijl het toch niet zo is; want door de boze geesten wordt de begeerte en het boze opgewekt; en omdat hem die in het geloof is, niets aankleeft wordt hem niets toegerekend, maar het wordt in het goede verkeerd, want iets dergelijks wordt niet opgewekt bij hem die in het geloof is, tenzij

te dien einde dat hij beter worde, en wederverwekt; de idee is zoals een beeld dat misleidt, en een gedaante wekt alsof het hijzelf is, terwijl het toch niets anders is dan de fantasieën van geesten die worden vergemeenschap, en zo een gedaante wekken alsof het hijzelf is: op welk antwoord de geesten, omdat zij goed en gelovig waren, ten zeerste tevreden waren. 1748, 19 Mei.

Dat door den mens niet het kleinste beweginkje geschiedt, zonder vastgestelde wet.

2000. Soms heb ik opgemerkt, dat niets ooit ontstond zonder vastgestelde wet, zelfs niet het minste, zoals wat aan het oog wordt toegekeerd, of dat ik de hand beweeg: maar dan doorvatte ik eveneens, dat ik dienaangaande werd overreed door een invloed uit den hemel, zodat ik was overreed, want de hemelen zijn in zulk een overreding, en wel dat niets, zelfs niet het minste, er is tenzij uit den Heer, willende, welbehagende, toelatende, zo bij voortduur vanuit een vastgestelde wet, zoals genoegzaam uit alleen al één enkele ondervinding kan vaststaan, namelijk dat niet enig gerepresenteerd beeld aan mij kan verschijnen, noch een woord gehoord, tenzij geheel en al volgens de wet, waarvan zelfs niet het minste van het minste kon worden afgeweken: aldus alle en de afzonderlijke dingen tot doeleinden, en de doeleinden tot het einddoel, 1748, 19 Mei.

Over het gemene dat des mensen denkingen regeert.

2001. Er is een zeker gemene [*commune*] dat des mensen denkingen regeert, dat de denkingen binnen zekere grenzen houdt, zodat zij niet daarbuiten kunnen gaan zwerven, ja zelfs, dat de afzonderlijke en de meest afzonderlijke dingen der denking regeert; hoedanig dit gemene is, kan niet zo worden uitgedrukt, omdat de mensen geen erkentenis ervan hebben; mij is het uitgebeeld door een golvende sfeer, welke ik doorvatte en voelde, en die in zich denkingen bevatte, en zo, als gezegd. binnen de grenzen hield.

2002. Dit is duidelijk genoeg, dat er nooit enig bijzondere kan zijn zonder een gemene, en dat het bijzondere wordt geregeerd door een gemene, zo het afzonderlijke, ja zelfs de afzonderlijkste dingen door hun universele, hetwelk niet alleen aan de denking grenzen stelt, maar ook aan de afzonderlijke dingen der denking; aldus is het de gemene sfeer die aandoet, en die overreedt; de

mens kan ook niet spreken, en zijn gevoelens naar buiten brengen, tenzij er een zekere universele sfeer van denkingen is, die regeert, en alle en de afzonderlijke dingen begrenst, zodat de afzonderlijke woorden of ideeën passend als het ware spontaan vloeien zoals zij uit die sfeer tevoorschijn zijn gehaald, derwijze dat de mens niet weet dat het daarvandaan is; als zulk een sfeer niet regeerde, zou de mens geenszins kunnen denken en spreken, en volgens den staat der sfeer op onderscheiden wijze.

2003. In de natuurlijke dingen die daarvanuit zijn, bestaat niets zonder een gemene sfeer, welke de afzonderlijke dingen regeert. niet in de atmosferische wereld, waar geluiden, gezichten, en dergelijke zijn; dus ook niet in muzikale dingen, tenzij daar is een medeklinkend en gepast mededeelzaam lichaam [*klankbodem*], ook niet in de rijken der natuur, zoals in het planten- en dierenrijk, ja zelfs in alle organen des lichaams; maar die gemene sferen zijn niet zo bekend, omdat men daar slechts weinig over nadenkt.

2004. Maar waarvandaan de sferen zijn die de denkingen regeren, en waarvandaan de dingen waarover boven, kan ook vaststaan, als in aanmerking worden genomen de sferen der overredingen van het valse, en der aandoeningen van het boze, die dan worden afgeleid uit de gemene werking der boze geesten, namelijk uit hun denkingen en begeerten.

2005. Doch de sferen der overredingen van het ware, en der aandoeningen van het goede, zijn alle uit den Heer, uit hun eigen echten oorsprong.

2006. Bovendien zijn er onbepaald vele verscheidenheden van gemene sferen, die niet kunnen worden gedefinieerd, slechts terug te brengen tot geslachten en soorten, namelijk alnaar de sferen der engelen en der geesten aanwezig zijn; en welke de eigenlijke sferen der engelen en der geesten zijn; zij worden niet vermengd met de sferen des Heren, maar zij worden getemperd, en zijn in zich ten zeerste onderscheiden.

2007. De sferen die de denkingen regeren van den mens die in het geloof is, zijn des Heren en Hem eigen, voor zoveel als daar van het ware en het goede is; en wat betreft de overige sferen met dezelve, die zijn van de engelen en de geesten, die worden geregeerd en geordend door den Heer, tot nutten en einddoelen, 1748, 20 Mei. Zie ook in wat volgt over de denking.

2008. Vanuit een bijna eendere gemene sfeer worden anderen anders geregeerd, een ieder volgens zijn natuur en inborst, maar toch binnen zijn grenzen, zo dat zij niet daarbuiten kunnen afzwerven, want het gemene schrijft de grenzen voor; en deze dingen werden waargenomen door verschillende ondervinding in geesten, waarvan er sommigen toen als het ware werden beangstigd, zeggende als het ware in banden te zijn, omdat erover werd bespiegeld, welke

bespiegeling ook een gemene sfeer baarde, welke zij niet konden uithouden, omdat bespiegeld werd over hun ondeugden, 1748, 20 Mei.

Over des mensen denking, hoe traag en duister.

2009. Het is bekend dat een mens kan denken in een minuut tijds, wat hij met spreken en schrijven niet kan uitdrukken binnen de tijdsruimte van een uur; wanneer hij immers denkt, concludeert hij alle dingen onder een gemene idee, welke regeert, en hem vloeien op passende wijze vanuit het geheugen de dingen in die samenstemmen, en de delen zijn van zijn gemene idee; nochtans is deze gemene idee zodanig, dat hij de reeks der consequenties ziet, hoewel duister, maar nochtans ziet hij ze, en vlecht ze samen, omdat hij concludeert; daaruit kan vaststaan, hoedanig het gemene is dat de afzonderlijke dingen regeert.

2010. Maar dit gemene, wat den mens zo snel en ogenblikkelijk toeschijnt, is nochtans in zich zo langzaam, dat de engelen van den innerlijken hemel veel sneller en onderscheidener binnen één enkel moment kunnen denken, dan de mens binnen verscheidene uren, en dan evenwel nog duister; hetgeen gezegd werd aan de geesten, die heel verontwaardigd waren; en nochtans is het waar, omdat het bevestigd is, 1748, 20 Mei. Er is evenwel een groot verschil van mensen ten aanzien van de denkingen; zij in wie een geslotene is, en meer van geheugen, hebben des te minder van denking in: zij echter in wie een geopende is, en meer van innerlijk geheugen, hebben des te meer van denking in, omdat hun meer dingen uit den Heer worden ingevoegd, volgens Zijn welbehagen, 1748, 20 Mei.

Hoe de passies der mensen worden gebogen, opdat zij niet worden gebroken.

2011. Wat is buigen, niet breken des mensen aandoeningen, waarin diens leven is, kan een ieder bekend zijn uit ondervinding. want wanneer mannen zich kwaad maken trachten diens vrienden of echtgenoten hen te sussen door verschillende vleierijen en tegemoetkomingen, totdat zij hen hebben afgebracht van hun toornigheid, hetgeen een ieder uit veelvuldige ondervinding kan bevestigen.

2012. Dit kan bij de geesten nog beter geweten worden, omdat de vergemeenschappen op geestelijke wijze geschieden, zo dat de aandoeningen en de uitwerkingen der aandoeningen worden geweten; het zijn als het ware hun *intuities*, en tegelijk hun doorvattingen; zodanig zijn de geestelijke ideeën; sommige geesten waren verontwaardigd wanneer hun de toorn werd ontfutseld, op geestelijke wijze; nochtans bleef dat wat de verontwaardiging gaande maakte, voortduren, en zij konden niet kwaad blijven; toen werd iets ingeboezemd wat hun liefde vleide, zoals lofprijzingen, op geestelijke wijze; toen werd die toornigheid omgebogen tot instemming, zo dat die toom week; daaruit kan worden geconcludeerd over de overige dingen, namelijk hoe het daarmee is gesteld dat de Heer de begeerten van den mens niet breekt, maar buigt; voorts, dat het den mens soms wordt toegestaan geleid te worden door zijn begerigheden, terwijl zij toch op wonderbaarlijke wijze ten goede worden gebogen, 1748, 20 Mei.

Dat aan den Heer het boze wordt toegekend.

2012[b]. Niets is gewoner in het Woord, dan dat het boze, zoals toom, wraak, en eendere dingen, worden toegeschreven aan Jehovah, terwijl dit toch geenszins het geval is; maar de oorzaak is deze, dat de mens niet méér weet dan dat Jehovah het heelal regeert; aldus niet, hoe Hij de boze dingen toelaat, en onbepaald veel dergelijke dingen; dan spruit vanuit zulk een simpel, meest gemene, en allerduisterste idee niets anders voort, dan dat ook Jehovah het boze doet, zoals in vele plaatsen in het Woord gelezen wordt.

2013. De oorzaak echter bij de onrechtschapen is, dat zij alle dingen afleiden van zichzelf. en Jehovah beschuldigen, wat zij zo goed als geregeld doen; voorts vanuit de oorzaak dat sommigen niet anders weten, omdat zij zo zijn overreed in het leven; voorts dat zij niet verder doordringen, aldus niet tot de toelatingen, hoedanig die zijn, en waarvandaan; sommigen echter vanuit louter boosheid, hetgeen mij door veel ondervinding te leren is gegeven, want zeer vele malen wanneer iets van het boze voorviel gaven zij den Heer de schuld, en deze hun denkingen werden met mij vergemeenschap: 1748, 20 Mei.

Dat er van alle dingen een verscheidenheid is.

2014. Zeer velen, en bijna allen, zijn overtuigd dat de hel voor iedereen eender is, en dat de hemel eender is voor iedereen; aldus sluiten zij hemel en hel in een meest gemene en allerduisterste idee in; bijgevolg sluiten zij voor zich den weg af tot het weten wat de hel en wat de hemel is; terwijl er toch zo onbepaald vele verscheidenheden zijn zowel in de hel als in den hemel, dat nooit één enkele ziel, ook al werden de zielen tot in het eeuwige vermenigvuldigd, een eendere hel of een eendere hemel als een andere ziel zou hebben; maar steeds met een onbepaald talrijke verscheidenheid, ja zelfs met een onbepaald talrijke verscheidenheid van verscheidenheden, ook tot in het eeuwige.

2015. Aldus kan er geenszins een ziel bestaan volstrekt eender aan een ander, hetgeen mij ook te leren is gegeven daardoor, dat ik dacht, met een geestelijke idee, dat als twee zielen één ziel waren, zij voor zich niet onderscheiden zouden kunnen zijn, maar één – toen, zeg ik, alleen daar ik dacht of verscheidenen één zouden zijn, geraakte de wereld der geesten en de engellijke hemel daarover in afgrijzen, dermate druiste dit tegen de waarheid der dingen in. 1748, 20 Mei.

2016. Maar elk éne wordt geformeerd vanuit de harmonie van meerderen, en zulk een éne is zodanig als de harmonie is; ja zelfs kan er nooit een absoluut éne bestaan, maar een harmonisch éne, 1748, 20 Mei.

Over den draak.

2017. Hij is, als ik mij niet vergis, al eerder beschreven, namelijk dat hij zich in meerdere vormen kan keren, namelijk als een goede engel, wenen en als het ware tot inkeer komen [*resipiscere*], en dan verschijnt hij ook niet anders; ja zelfs sprak hij met andere geesten, net als met mij, over heel onverschillige dingen, en tegelijk smeedde hij toen met anderen listen, maar nochtans werd dat gehoord vanuit de onverschilligheid van zijn spreken, waarin iets van afwezigheid gelegen was, en andere eendere dingen.

2017[b]. Maar dat hij wordt geduld, en niet vandaar weggejaagd, wat in één oogwenk kon geschieden, en meermalen is geschied, de oorzaak daarvan is deze, dat zij die hem aanbidden in de wereld, na het leven des lichaams, of liever na den dood des lichaams, aan zichzelf eender zijn in het andere leven, en ook niet anders weten dan dat zij leven in het lichaam, zo dat zij verbluft zijn, als iemand hun iets anders zegt; zij dan hebben in hun gezindheid een verering voor den draak zoals voor een afgod; en daarom wordt het hun

toegelaten tot hem te gaan, in het eerst; want de begeerten en de valsheden worden niet in één ogenblik afgenomen, omdat zij in zulk een staat der ziel zijn; zo immers zouden die begeerten en valsheden worden gebroken; maar het geschiedt geleidelijk; derhalve wordt de draak geduld, en toegelaten; vandaar worden zij ten slotte voetje voor voetje [*sensim*] weggeleid, tot andere plaatsen; ook is het daarmee niet anders gesteld dan met de heidenen, die eveneens tot hun afgoden gaan, maar van dezelve, volgens de staten huns levens in de wereld, worden weggeroepen, zodra zulk een lichamelijke is afgeschuurd, 1748, 20 Mei.

2018. Het is doodgewoon [*familiarissimum*] voor den draak, evenals ook voor de boze geesten, om aanhoudend de gelovigen te vervolgen, of hen aanhoudend te bestrijden, te lasteren, en nadeel hun te berokkenen, voor zoveel als het wordt toegelaten; de gelovigen daarentegen kwetsen hem nooit; hij beklagt zich, juist zoals hij nu doet, dat hij zozeer wordt bestookt door hen die in het ware geloof zijn; hem werd antwoord gegeven, dat genen hem nooit bestoken, maar dat hij daarentegen ieder moment bestookt en aanvalt, iets waarover hij nadacht, en niet wist wat daarop te zeggen, omdat hij het moest erkennen; zo is hijzelf in de oorzaak van zijn eigen nadeel, 1748, 20 Mei.

Het verschil van de staten der mensen en der geesten in het algemeen.

2019. Er zijn vele verschillen van staat der geesten en van dezelfde toen zij mensen waren, waarover hier en daar eerder; hier moet slechts worden vermeld dat de mensen objecten der zinnen hebben, die hun inwendige zinnen bewegen, veranderen, buigen; in geesten niet zo; dat mensen in gezelschappen leven, en wel met dezulke waarmede zij worden aaneengesloten vanuit verschillende oorzaken, aldus die niet eender zijn aan hen, maar oneender; anders de geesten, die worden aaneengesloten met eenderen. De mensen verheugen zich in het bezit van een lichamenlijk geheugen, waaruit zij hun eigen dingen halen; niet aldus de geesten, De mensen maken ook uit de voorbijgane dingen de toekomstige dingen op, niet aldus de geesten, die ook geen geheugen van voorbijgane dingen hebben, tenzij het terwille van zekere doelen wordt opgewekt. Mensen hebben niet veel doordringingsvermogen, geesten daarentegen heel veel meer; zij zien de gedachten der anderen, maar met onderscheid; zo zien zij in anderen de dingen die uit hen voortvloeien. De denkingen der mensen zijn gebonden aan de lichamenlijke dingen, als hun organische substanties; niet zo de geesten, 1748, 20 Mei.

Dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen regeert.

2020. Toen ik met boze geesten sprak, die allen voor zich de regering van alle en de afzonderlijke dingen willen opeisen, toen doorvatte ik rondom mij talloze geesten, die allen iets bijdroegen tot de denkingen en de reeksen ervan, welke evenwel, zoals gewoonlijk, in een reeks en in een verband waren; toen doorvatte ik met een geestelijke idee, met hoevelen en hoe talloos zij waren, die allen samenwerkten tot de denkingen, en dezelve in een reeks, dat het niet anders kon zijn dan dat één zou regeren over allen, en rangschikken in reeksen, en dat de overigen, die het aanhoudend oneens waren, en tegenstribbelden, moesten samenstemmen, zo dat zoveel tegenkantingen nochtans in het geheel niets zouden verhinderen; en dat tenzij er één is, Die de Heer is, omdat in Hem het geloof is, niets ooit zou kunnen gedacht worden; maar dat vanuit zo overvele, ja talloze verschillenden, niets dan een bende, een chaos en niets zou ontstaan; hetgeen zij niet anders konden dan erkennen, omdat hetzelfde met een geestelijke idee te zien werd gegeven; daaruit kan het geweten worden, dat de Heer alle dingen regeert, zowel de gemene dingen, als de meest afzonderlijke, en dat zonder Zijn regering het ganse geheel zou vallen; zij die voor zich de regering opeisten, de een tegen den ander in opstand zijnde, zeiden dat zij zouden kunnen regeren; maar geantwoord werd: Wie zou hen, die legioenen van legioenen zijn, met elkaar wederkerig in strijd, kunnen regeren, want de haat regeert hen allen, omdat de liefde van zich dit doet. 1748, 21 Mei.

Dat de Heer het een ieder kan geven, door een geestelijke idee, innerlijke dingen in te zien.

2021. Sommige geesten meenden, dat ik alleen zodanig was, dat ik met een geestelijke idee innerlijke dingen zou kunnen inzien, en zijn zoals de geesten; en daaruit kwamen zij, zoals zij gewoon waren, tot averechtse gissingen; maar het werd hun gezegd, dat allen zodanig zouden kunnen zijn, als de Heer aldus wilde, zelfs zij die hoogst stompzinnig zijn; en in het geheugen werd mij teruggeroepen een zekere stompzinnige, vele jaren geleden, die op zekere tijden als het ware hele redevoeringen hield, en dan werden in zijn geheugen dingen opgeroepen die hij anders nooit kon weten en zich herinneren. Bovendien werd mij door ondervinding toen getoond, dat bij weggenomen geestelijke idee ik volkomen zoals een ander was in denking, waarover de geesten zich

verwonderden; en dat dit vermogen volgens het welbehagen des Heren werd geopend, niet alleen bij mij, maar ook bij alle geesten, bij wie het den Heer behaagt; bovendien had ik door ondervinding eerder geleerd, dat geesten, in een eenderen staat teruggebracht, met mij vergemeenschapten zulke dingen die bij hen waren, zodat ik niet anders wist dan dat ik dit wist, en het mij zo herinnerde, terwijl ik daarna tot de erkenning kwam, dat het een werking der geesten in mij geweest was, zoals er een werking is van den mens in geesten, die dan menen te weten wat de mens weet; zo was het iets onderlings; vanuit deze en tal van andere dingen meer kan worden geconcludeerd, dat bij allen, wien het ook maar den Heer behaagt, het gemoed geopend kan worden, ter beziening van innerlijke dingen met een geestelijke idee; en wel volgens de orde bij hen die in het geloof zijn; slechts op een buitengewone en wonderbaarlijke wijze bij hen die niet in het geloof zijn.

2022. Het werd nog bevestigd door den profetischen geest in de uitbeeldende Kerk, welke werd gegeven aan wien het ook maar den Heer behaagde, aldus aan de 70 ouderen door den geest van Mozes, die profeteerden; aldus profeteerde Saul; en deze profetische geest was geen andere dan dat zij met voor hen onbekende woorden en manieren zouden spreken en handelen, welke dingen uitwendig waren, maar inwendige dingen betekenden; aldus kan nu, als het den Heer behaagt, eender een geest gegeven worden, en wel een die innerlijke dingen bezieet, omdat men heden meer in erkentenissen is, en in het geloof der waarheden; want de mens is een geest; het zijn slechts de lichamelijke dingen waarin de geestelijke dingen verstrikt zijn, die verhinderen, en wanneer gene afgestorven of afgescheiden zijn, kunnen de overblijfselen der geestelijke dingen zo worden opgewekt. 1748, 21 Mei.

Hoe de passies der geesten worden getemperd.

2023–2024. Een zekere geest was in de begeerte van iets te hebben, waarnaar hij als het ware blaakte, maar het drong niet zo door tot mijn doorvatting, zoals anders; maar tot het inwendig gezicht verscheen het zoals een enigmatische ontstoken sfeer, welke de sfeer der begeerte was, waarin hij werd gehouden; maar toen verscheen hij mij ook niet anders dan als een uiterst gering iets als het ware dobberende in die sfeer; het was de rondom gegoten sfeer der begeerte; hij weeklaagde in dien staat, dat hij in de ergste smart verkeerde van niet te bemachtigen dat wat hij begeerde; ik meende dat hij zou vergaan; toen trad een andere subtielere sfeer binnen uit den Heer, welke de sfeer der nutten

was; vandaar werd zijn smart vermilderd, hetgeen hij bekende, namelijk dat hij vertroosting erlangde, en zo naar den graad waarin de stralen van de sfeer des nuts binnentraden; aldus werd hem geleerd dat niets moet worden begeerd tenzij vanuit het nut, en dat het nut de aandoening behoort op te wekken.

[2025]. Verder werden eveneens vergemeenschaft de begeerten van sommigen in het hebben ervan zonder nut, welke begeerten zij daarna verdedigden door voor zich nutten te verzinnen, hetgeen onder vrouwen gewoonlijk voorkomt; hierover heb ik met hen gesproken, 1748, 20 Mei.

Dat de mensen erger dan wilde beesten zijn.

2026. Met geesten heb ik heden, evenals eerder, gesproken over het menselijk geslacht, dat zij erger zijn dan wilde beesten, omdat de mensen in de omgekeerde orde leven, de wilde dieren echter volgens de orde: de mensen immers willen graag de hele maatschappij uitroeien voor hun eigen belang, de wilde dieren echter niet aldus, behalve een zeker soort alleen uit honger, en aan deze worden ook beesten tot spijs gegeven volgens de orde: in één woord, het kan met vele dingen worden aangetoond, dat het menselijk geslacht veel erger is dan de verscheurende dieren des wouds, vanuit zichzelf, wanneer zij van alle banden geslaakt, aan zichzelf worden overgelaten.

2027. Dat de verscheurende dieren ook volgens de hun ingeprunte orde leven, niet daartegen, kan hieruit vaststaan, dat zodanig hun ziel is, en zodanig vandaar hun natuur, en daarom volgens de orde; doch de mens, diens ziel, of diens meer innerlijke en binnenste is, dat een ieder den naaste liefhebbe zoals zichzelf; doch innerlijk of diens natuurlijk gemoed, en de lichamelijke dingen ervan, druisen volslagen daartegen in; hij heeft niet lief, maar begeert allen te vernietigen die de naasten kunnen worden geheten; en hoe meer de naaste, des te vernietigender; en daarom leven zij niet volgens de orde hunner ziel, aldus dwars daartegen in, op volstrekt tegengestelde wijze als de wilde dieren; en daarom zou het, zoals ik tot de geesten zeide, als het gemoed van den natuurlijken mens was zoals de wilde dieren, alsdan beter voor hen zijn, maar nu is hij veel erger dan de wilde dieren: de geesten luisterden daarnaar, en zwegen; 1748, 21 Mei.

2028. Sommige soorten van wilde dieren en vissen eten wilde dieren en vissen van hun eigen geslacht en soort op, maar zulks in geval van honger; die worden hun tot spijs gegeven opdat zij niet al te zeer worden vermenigvuldigd; maar als zij verzadigd zijn, laten zij die met rust; hoe meer de mens bloed

vergiet, des te meer aast hij op de schatten der naasten, des te meer begeert hij; nooit wordt hij verzadigd; zijn honger vermeerderd en groeit, tot daaraan toe dat hij den hemel zou begeren te bezitten, welke begeerte gelegen is in het minste vonkje der liefde van zich; 1748, 21 Mei.

2029. Daaruit kan vaststaan, dat allen die mensen geweest waren en zijn, achterwaarts streven, of, wat hetzelfde, nederwaarts streven, bijgevolg naar de hel; als de Heer hen niet uit de hel hief, zouden allen zich halsoverkop daarin storten; hetgeen ook gezegd werd aan de geesten; zij zwegen, 1748, 21 Mei.

Over iemand die onlangs gestorven was.

2030. Iemand kwam tot mij in den avond, en hij sprak met mij; en uit zekere tekenen kon vaststaan, dat hij pas van de aarde kwam; en zoals geesten dan, die gretig zijn om te weten, op verschillende wijze wilden uitvorsen hoedanig hij was, en hem, als er iets was dat niet samenstemde, terstond wilden bestoken, werden zij echter telkenmale daarvan weerhouden, zo dat hij aanhoudend werd verdedigd, en wel ter oorzake hiervan dat hij een vreemdeling was, en over wien het hun bevolen is het goede te doen; derhalve beschermden hem goede geesten en engelen, uit den Heer, hoewel gene geesten hem op verschillende manieren aan zich wilden vergezelschappen, en zo hem het boze berokkenen, als naar gewoonte, ja zelfs gebruikten zij hun kunstgrepen, maar tevergeefs. Hij was eerst boven het hoofd, daarna onder het cerebellum; zodat zij vandaar niet konden weten, hoedanig hij was.

2031. In het eerst wist hij niet waar hij was, van mening zijnde nog in de wereld te wezen, geheel en al zoals hij leefde in het lichaam, want zodanig zijn alle zielen pas weg uit het leven des lichaams, omdat hun geen bespiegeling wordt gegeven over plaats,

2032. over tijd, over de objecten der zinnen, en meer dingen, waarover elders, zodat zij vandaar zouden kunnen weten, in het andere leven te zijn; alleen dat zij leven zoals in het lichaam, en evenzo denken.

2033. En toen het hem daarna werd gegeven te weten, dat hij in het andere leven was, en dat hij nu niet wat ook had, zoals een huis, schatten, en dergelijke, maar dat hij was in een ander rijk als het ware, waar hij verstoken is van alle dingen die hij had in het leven, toen werd hij met een zekere angst aangedaan niet wetende waarheen zich te begeven, waar te wonen, en eendere dingen meer; hem werd gezegd dat de Heer alleen hem en allen van eendere dingen voorziet.

2034. Toen werd hij overgelaten aan zijn denkingen, opdat hij zou denken net als in het lichaam, wat hij nu zou gaan doen, omdat hij zonder alle dingen was waaruit hij zou kunnen leven; en omdat hij was in het gezelschap van goede geesten en van engelen, werden zijn denkingen derwijze gericht, dat hij niets van het boze dacht waaruit de boze geesten een gelegenheid zouden hebben om hem te bestoken; welke staat lang aanhield; aldus werd waargenomen dat zielen geheel en al zo denken als zij plegen te doen in het lichaam; en daarvanuit werd bevonden, dat hij kon zijn in het gezelschap der goeden, en dat hij een mens was geweest die in het geloof in den Heer was.

2035. Hoewel toen de boze geesten hem aanhoudend wilden bestoken, en hem in hun gezelschappen binnenhalen, en met hun kunstgrepen aan de goeden ontrukken, werd hij nochtans beschermd; en het werd den bozen geesten toegelaten aanhoudend zulke dingen te beramen, tot aan diens vrees en een zekere angst toe, zoals pleegt te geschieden met hen die in het geloof zijn, opdat zij daarvandaan weten dat de Heer alleen hen beschermt; want zonder zulk een vrees en angst erkennen zij dit nauwelijks, enz.

2036. Daarna werd dezelfde overgebracht naar een andere plaats, en wel in het gebied van het hart, en daar beschermden hem goede geesten en engelen met veel aandacht en zorg, zodat hij zou worden gevrijwaard van de boze geesten, en de bozen niet meer wisten waar hij was; dit was als taak opgelegd aan de engelen, die toen in die verzorging waren, en hem op alle mogelijke manieren beschermden, en volgens geestelijke ideeën hem als het ware omgordden; en zij bedreven meer van die voorzorgen, waaruit het te weten werd gegeven, hoe de engelen de goede zielen beschermen, en dezelve dan eender worden geformeerd opdat zij in ontferming zullen zijn.

2037. Toen ook bewezen zij hem alle diensten, en wat hij ook maar wenste en met de denking verlangde te krijgen, dat gaven zij hem; zo kon hij alle dingen, onverschillig welke, denken en wensen, want zij kunnen geven al wat genen wensen, want zulke dingen kunnen worden uitgebeeld, en hem toeschijnen aldus te zijn, geheel en al zoals hij ze had in de wereld, want de bezittingen van goederen in de wereld zijn niets anders dan imaginatief, en wanneer de verbeelding derhalve ten volle en voor ogen alles te pakken heeft, dan eender als in de wereld, neemt zij bezit ervan, en wordt verlustigd daarin.

2038. Daarna, aan zijn denkingen overgelaten, begon hij te denken, hoe hij ooit zoveel genade zou kunnen vergelden, waaruit kan vaststaan dat die ziel door den Heer was geleid geweest, en dat hij vrijwel terstond na het leven des lichaams tussen de hemelsen zou komen. 1748, 22 Mei.

2039. Uit het gebed des Heren dat hij met mij bad, doorvatte ik dat hij nochtans niet meer dan den letterlijken zin had gehad, zo dat hij had gebeden in eenvoudigheid en in geloof, en dat toch zijn innerlijke dingen terstond in het andere leven geopend konden worden. 1748, 22 Mei.

Dat de critici niets verstaan vergeleken bij anderen die geen critici zijn.

2040. Ettelijke malen is het mij getoond, dat critici, of zij die hoogst bedreven waren in de ene of andere taal, zoals de Hebreeuwse, ja zelfs zij die woordenboeken samenstelden, en de vertalers van Mozes en de profeten, veel minder verstonden dan zij die geen critici waren geweest; want de beziening van woorden brengt het met zich mede, dat het gemoed wordt afgetrokken van de zinnen, en aan de woorden blijft hangen; en wanneer zij enige betekenis van enig woord hebben aangegrepen, houden zij daaraan vast, in het geheel niet bekommerd om den zin, dien zij elken kant konden uitdrijven, en met kracht dwingen, opdat die strookt; hetgeen zij met de eenmaal vastgestelde betekenis der letter op duizend manieren plegen te doen; dat is mij door levende ondervinding getoond. 1748, 22 Mei.

2041. Daaruit vloeit voort, dat zij niet alleen minder de geestelijke dingen verstaan, omdat zij aan de stoffelijke ideeën of woorden blijven vastkleven, maar ook sommigen in het Woord des Heren kunnen worden verleid, als zij vanuit de allene woorden een anderen zin aangrijpen, en dien vanuit liefde van zich verdedigen, en verwringen, want wanneer eenmaal de betekenis van een woord is gesteld, verwringen zij vandaar den zin, hetgeen op duizend manieren kan geschieden. Vandaar werden de geestelijke ideeën vermengd met stoffelijke ideeën, die vals zijn, en deze zijn hun in het andere leven tot struikelblokken en tot schade, omdat valsheden de stoffelijke ideeën aankleven, en uiteengeslagen moeten worden, 1748, 22 Mei.

Over de zielen die in het geloof zijn, dat zij terstond in het andere leven tussen de hemelsen kunnen zijn.

2042. Over die ziel zie wat eerder gezegd is [nr. 2030]; deze was nu onder de hemelse geesten, en kon zonder verwijlen in den stroom van hun gesprek één zijn, en er werd ook niet wat ook doorvat als achtergebleven vanuit enig valse, aanklevende de ideeën, noch uit de liefde van zich in tegenweer; want

er zijn valsheden, en de liefden van zich en van de wereld, welke verhinderen dat de zielen kunnen zijn in de sameningen [*consortias*] der hemelsen, in wier samenzijn niemand kan worden toegelaten, tenzij in zekere staten, namelijk voordat de valsheden en de begeerten zijn verwoest en als het ware afgeschuurd, en deze kunnen worden vergeleken met de hoekigheden die de kringvormige vloeibaarheid in het unanieme gesprek van meerderen verhinderen. 1748, 22 Mei.

Wat betekend niets zijn.

2043. Geesten die niet verstonden wat het was, dat er werd gezegd dat men moet teniet gedaan worden, of niets worden, van mening zijnde dat er wanneer zij de dingen verloren die hun eigen waren, niets zou overblijven, derwijze dat mens of geest niet langer eigen meester zou zijn, maar zoals een machine, verstoken van elken zin en elke denking, zeiden deswege meermalen tot mij dat ik niets was, en niets zou worden, zulks schertsenderwijs, omdat zij niet verstonden wat niets zijn is; maar het weid mij gegeven hun te antwoorden, dat dit het was wat ik wenste, namelijk niets te zijn, ja zelfs volslagen niets; dan eerst zou ik aanvangen iets te zijn.

2044. Daarna werden zij onderricht, dat niets betekent, dat de mens heeft te verliezen al het zijne, dat is, zijn begeerten, dus zijn ongerechtigheden, en dat zo een ander iemand zou ontstaan; en dat zij niet iets zouden kunnen zijn als zij niet eerst datgene hadden verloren wat het hunne is, en dat zij naar verhouding zoals zij die dingen verloren, of die dingen teniet gedaan waren, zouden aanvangen iets te zijn, en dan zouden hebben al wat zij maar verlangden en dachten, zoals die ziel, waarover boven; want het wordt hem uit den Heer gegeven de dingen te verlangen die passend zijn, en hij erlangt dezelve ook in overdaad, en met verlustiging, en zo aanhoudend, zolang hij daarin is en voor zoveel hij is niets voor zichzelf; aldus heeft hij onbegrensd vele dingen, en dezelve met de binnenste vreugde en blijdschap, en met een eindeloos vollere doorvatting dan de mens in zijn verlustigingen, en met een eindeloze verscheidenheid; de gewaarwording en de doorvatting nemen dan eveneens eindeloos toe, waarvan zij meenden dat die er geen zou zijn wanneer de gewaarwording en de doorvatting der verlustigingen uit zijn eigen liefden zouden ophouden. Aldus onderricht zijnde begonnen de geesten te denken en te wensen, hoewel zij niet goed waren; maar zij waren toen in een zeker soort van slaap, 1748, 22 Mei.

2045. Maar toen zij in waaktoestand kwamen, begonnen zij wederom tot hun natuur terug te keren, welke de machineerster [*machinatrix*] van subtiële listen was; en daarom werd mij gezegd dat zij zodanig konden zijn in een staat van slaap, maar nog niet in waaktoestand, waarin de doorvattingen en de gewaarwordingen eveneens wakker zijn en toenemen, want zij nemen alle dingen wakend waar, en die nemen toe volgens den gemeenen staat van wakker zijn en van licht. 1748, 22 Mei.

2046. Wonderbaarlijk is het, dat klaarblijkend gehoord kan worden wanneer zij spreken, in welken staat zij zijn, namelijk als zij meer of minder in een staat van slaap zijn; voorts ook of zij arglistig zijn; hetgeen wordt geopenbaard in de spraak zelf, ofschoon geen listen worden doorvat; en dit volgens de verscheidenheid der boosheid; aldus kunnen alle aandoeningen vanuit de allene spraak, door de engelen vanuit de barmhartigheid des Heren, onderkend worden, zonder nader onderzoek; de spraak der arglistigen is stilletjes; in elke klank is een beeld van het listige, en dit wordt onderkend door hen aan wie de Heer het geeft dit te onderkennen; aldus in de overige dingen, 1748, 22 Mei.

2047. Ook kan het worden onderkend, als een geest die arglistig is, een ander aanzet om te spreken, en of het arglistige van hem is die spreekt dan wel van den ander, want niets is gewoner bij de geesten dan door anderen te spreken, welke anderen dan hun sprekende subjecten geheten kunnen worden; deze dingen en de vorige aangaande de spraak werden mij heden door levende ondervinding te weten gegeven; eerder eveneens is hetzelfde te weten gegeven, maar zonder zulk een bespiegeling, voor zover ik weet, 1748, 22 Mei.

2048. In hun minste daden komt hun genius uit, want hun afzonderlijkste dingen zijn beeltenissen [*effigies*, ook *gestalten*] van henzelf, 1748, 22 Mei.

Over een geest die verontrust was, omdat hij den hemel wenste te hebben.

2049. Een eendere geest als die te voren sprak mij ter linkerzijde onder den arm toe, zeggende dat hij niets vuriger begeerde dan den hemel; en deze geest was in staat tot een tamelijk subtiële doorvatting; hij zeide dat hij meermalen den hemel had verlangd, maar dat zij hem niet wilden toelaten; zo vroeg hij of ik wist hoe hij in den hemel zou kunnen komen, en het hem te zeggen. Het werd mij gegeven te antwoorden, dat hij niet eerder in den hemel kon komen, dan nadat hij die begeerte had afgelegd van in den hemel te komen: dat verlangen zou het verhinderen, ook al zou hij in de opperste blijdschap

zijn, om die blijdschap te doorvatten; zo zou hij dus niet in den hemel kunnen komen, voodat hij van die begeerte was beroofd; en zulks des te meer, omdat hij niet wist wat de hemel was; daarover ondervraagd, zeide hij, dat de hemel een vreugde en een blijdschap was groter dat hij kon zeggen; en verder wist die geest, net als de mensen, niets anders over den hemel dan een hoogst algemene, zijnde dat het een vreugde is; maar waarin zij bestaat, en hoedanig zij dus is, daarvan zijn zij volslagen onkundig; 1748, 22 Mei.

2050. Zolang zulk een begeerte aankleeft, kunnen zij nooit in den hemel komen, want ook al zouden zij in de hemelse vreugde zijn, zouden zij er den zin en doorvatting niet van hebben, vanwege die begeerte; aldus zouden zij nooit tevreden kunnen zijn; 1748, 22 Mei.

Dat geesten eveneens geuren kunnen voortbrengen.

2051. Ettelijke malen is het gebeurd, dat geesten geuren voortbrachten alsof de objecten dier geuren aanwezig waren, waarover als ik het wel heb, reeds eerder hier en daar is gesproken; heden, toen het gesprek ging over bloemen en lelies, brachten zij den geur van bloemen of lelies voort, vrij doordringend; hetgeen alleen maar mag worden genoteerd. 1748, 22 Mei.

Dat zij die in gezelschap zijn, elkander wederzijds kennen.

2052. Er was een zeker gezelschap van geesten, waaraan ik vroeg of zij wisten dat zij er verscheidenen waren, want één enkele sprak, zoals pleegt te geschieden; deze antwoordde, dat een ieder den ander kende, heel accuraat, aldus aan de spraak, en aan een andere waarneembare verscheidenheid, 1748, 22 Mei.

Over iemand die was opgeheven en heengerukt ten hemel.

2053. Een zekere geest was bij mij, niet lang na het verscheiden uit het lichaam, zoals ik daaruit kon opmaken, dat hij nog niet wist in het andere leven te zijn; niemand immers kan dit weten zonder gegeven bespiegeling, zoals ook een ieder bekend kan zijn vanuit zeer vele dingen; het scheen mij toe dat hij in het leven des lichaams zich op studies had toegelegd; maar

meer was mij niet bekend; ik sprak toen voor een moment met hem; doch plotseling werd hij toen hoog boven mij opgeheven; ik was toen van mening dat hij vanuit dat geslacht was, die naar hoge dingen in hun leven hijgden; en toen, terwijl hij zoals een geest sprak, in de hoogte zijnde, werd hij eensklaps ontruikt, zodat hij niet langer kon spreken met de geesten; en dezen waren verwonderd waar hij wel heenging, want hij kwam in een gezelschap van hemelse geesten, en daarom weg uit de doorvatting der wereldlijke geesten; zo kon ik tot het vermoeden komen, dat hij naar de hoogte was opgeheven ter oorzaak hiervan dat hij in het leven van mening was geweest dat de hemel in de hoogste dingen is gelegen, niet echter in de nederige dingen of nabij de aarde; en dat hij, door die mening geleid, scheen opgeheven; want de mening die iedereen heeft volgt hem en drijft hem aan; vanuit het gezelschap der hemelen sprak hij met mij, en hij zeide dat hij hoge en sublieme dingen zag die het menselijk gemoed nooit vatten kan, en *härligheter* [zweeds voor allerheerlijkst]. 1748, 23 Mei.

2054. Toen hij daar was, las ik in Deut. 1 over het joodse volk, dat zij lieden uitzonden om het land te verkennen, en de dingen die daar zijn, welke in den geestelijken zin werden verkeerd door de hemelen; zodat zij niets doorvatten uit den letterlijken zin, maar alleen uit den geestelijken. Die geest zeide tot mij, dat hij niet wist wat ik las, maar dat hij wonderbaarlijke dingen hoorde; er was immers een innerlijke zin, namelijk deze, dat met de bergen der Emorieten wordt aangeduid de wereld der boze geesten, door welke zij heengingen tot den hemel; en dat met de rivier Eschkol, waar vruchten en trossen waren, de innerlijke hemel wordt aangeduid; dit, zeide hij, was de zin der woorden daar, niet echter de letterlijke zin, waarvanuit hij niets kon doorvatten. Daaruit kan vaststaan, hoe de zin van het Woord des Heren wordt verhoogd naar de innerlijke dingen der hemelen toe, zodat er niets achterblijft van den letterlijken zin; hetgeen die geest bekende, en met een klare stem zeide hij dit tot mij; en dat de dingen die hij hoorde, *härligheter* waren, 1748, 23 Mei.

2055. Vandaar kan vanuit levende ondervinding vaststaan, hoedanig leven en hoedanige heerlijkheid het Woord des Heren inheeft, alleen al in den innerlijken zin; enige geesten in de wereld der geesten, doorvattende hoedanig de heerlijkheid van den innerlijken zin van het Woord des Heren is, begonnen berouw te krijgen, dat zij niet hadden willen geloven dat die zin zodanig is, waarvan zij niet hadden kunnen geloven dat die daaraan inwas, zeggende, in dien staat, dat zij zouden willen geloven, los daarvan dat zij niets zouden kunnen verstaan, noch doorvatten van de dingen welke die geest zag en

hoorde; want deze én zag én hoorde, én doorvatte: sommigen die niet wilden geloven, meenden of zeiden dat het fantasieën waren; maar het werd toen verzekerd dat hij zag, hoorde, en doorvatte; wat kon er meer gezegd worden? Zij die eveneens in dien hemel werden opgeheven, bekenden tenslotte dat het alles behalve fantasieën waren, want zij beseften de dingen werkelijk, en wel met een oneindig fijnere doorvatting dan in hun lichaam.

2056. Daaruit kan ook worden geweten, dat de zin der letter veel doordringender openligt, wanneer het gemoed niet aan den zin der letter vastkleeft, omdat de Heer invloeit; aldus is het de innerlijke zin die beschijnt [*illuminat*], en den zin der letter doorzichtig maakt, namelijk wat hij betekent; hetgeen niet geschiedt als het menselijk gemoed aan de letters, of aan de woorden, blijft kleven, zoals de critici doen: 1748, 23 Mei.

2057. Ja zelfs zagen zij vanuit den innerlijken hemel niet alleen mijn denkingen, maar ook de dingen die ik zou gaan denken of doen, voor zoveel het uit den Heer werd gegeven; voorts de oorzaken waarom het zo geschiedde, zo dat zelfs er niet de kleinste oogwenk is, of een stap van de voet, die niet door den Heer wordt voorzien en waarin niet door den Heer wordt voorzien.

2058. Verder werden anderen eveneens tot den hemel opgeheven, en wel een vanuit de mij in het leven bekenden, die van verbijstering niet de heerlijkheid kon beschrijven, vanuit ontferming zeggende hoe vreemd het was dat de mensen van zulke dingen niet het minste wisten en kenden [*scire et nosse*]. Het werd hun gegeven in mijn denkingen en aandoeningen een blik te werpen, en zij zeiden, en ik doorvatte, dat zij meer dingen in mijn denkingen wisten, dan iemand zou kunnen denken, voorts oorzaken welke de mens geenszins zo kan weten, en waar hij ook niet op let, aldus vanwaar deze en gene dingen zijn, en andere eendere dingen; verder ten aanzien van deze dingen die ik schrijf, hoe zij worden ingegeven, ofwel uit vergunning ofwel uit toelating.

2059. Zij beseften ook hoe de ideeën van den mens, vermengd met die welke strijdig en vreemd zijn, ten ene male moeten worden gescheiden, en onderscheiden, want zij keren terug in al de denking ervan; en omdat er zoveel geesten zijn, wekken sommigen die gemengde idee op, anderen een andere, vandaar een verwarring, welke niet zo schadelijk is in lichamelijke en natuurlijke dingen, als wel in geestelijke dingen, wanneer geestelijke ideeën zijn vermengd met en aangestoken door vuile aardse, lichamelijke, natuurlijke ideeën, die verhinderen dat een ziel kan worden overgebracht tussen gezelschappen van hemelsen, want de gezelschappen doorvatten terstond de dingen die zij verfoeien, en die hen met afgrijzen vervullen, want er is daar een gemeenschap van ideeën onder verscheidenen, en al

wat in iedere idee gemengd is, ook al wordt het voor verborgen gehouden, doorvatten zij nochtans klaarblijkend, en daarom kan het niet anders of het wordt vanuit dat gezelschap vanzelf verwijderd, en de ideeën die bezoedeld zijn, worden gezuiverd; want een uitgezocht fijne doorvatting van alle samenstellingen wordt aan de hemelsen gegeven, en als iets in den enen staat niet wordt doorvat, wordt het nochtans doorvat in een anderen staat, en des te klaarblijkender naarmate het dichterbij den staat komt die gekant is tegen vuile ideeën; zo kan een ziel wel tot den hemel worden toegelaten, maar dan in zekere staten, en tussen zekere gezelschappen, met tal van andere behoedzaamheden, door de ordening der geesten bewerkstelligd; 1748, 23 Mei: hetgeen ook degenen bekenden die tot den hemel waren opgeheven, en wel met een stem die alleszins overtuigde.

2060. Zekere geesten die tot den innerlijken hemel waren opgeheven toen ik Deut. III van aanvang tot einde las, en die het in den geestelijken zin verstonden, zeiden, nadat ik gelezen had, dat er zelfs niet een haaltje [*apex*] was, waarin niet een samenhangenden geestelijken zin was, zo dat de afzonderlijke dingen, ook de allerkleinste, geïnspireerd waren, en dat daar de afzonderlijke woorden, en de namen van mannen, dingen betekenen, geheel en al volgens de reeks des Woords, hetgeen werd bevestigd door hen, en wel zo met klem, dat zij het met een eed wilden beamen, maar dat werd niet toegelaten, 1748, 23 Mei.

Waarom een mens of een geest niets moet weten vanuit zich, en dat hij dan eerst wijs is.

2061. Gezegd werd tot de geesten, dat hij die slechts weinig, zoals niets vanuit zichzelf weet, dan eerst wijs is, wat op hetzelfde neerkomt als te zeggen dat hij die niets is, pas iets is, of voor zoveel als hij niets is, voor evenzoveel meer is, omdat dan eerst de Heer is bij hem, en dan eerst hij wijs is, omdat de wijsheid niet is van hem, maar van den Heer; aldus ook in de overige dingen: de geesten waren verwonderd, waarom ik die dingen tot hen zeide; en zij denken nu, en zwijgen, terwijl het toch de waarheid is, en het op hetzelfde neerkomt als dat gezegd wordt dat hoe minder iemand vanuit zijn eigene heeft, hij des te meer heeft vanuit den Heer. 1748, 23 Mei.

Dat alle en de afzonderlijke dingen worden geregeerd door den Heer, zodat in iedere idee en aandoening onbepaald vele dingen gelegen zijn.

2062. Dezen morgen werd mij klaarblijkend getoond, dat aan de ideeën en de aandoeninkjes van ieder mens onbepaald vele dingen inzijn, ja zelfs als het boven het menselijke geloof uit gezegd mag worden, dat de staat van de algehele wereld der geesten eender is; ik was in een zekere aandoening, en vandaaruit in een idee voor enigen tijd vrijwel aanhoudend; daarna werd mij getoond hoeveel gezelschappen van geesten samenwerkten tot de idee van die aandoening, welke sommigen zouden kunnen opvatten niet anders dan als een eenvoudige, ja zelfs uiterst eenvoudige idee; want de gezelschappen van geesten die het dichtst nabij samenwerkten, openbaarden zich door een levendig gesprek, zeggende dat zij het waren die dit wilden en erop aanhielden, en wel vanuit welke oorzaak, en met welk doel; zo het ene gezelschap na het andere, terwijl toch vanuit de ideeën van zoveel gezelschappen opkomende vanuit hun begeerten, verlangens, en doelen maar één enkele gemene denking of idee bij mij bestond; hoevelen er in ieder gezelschap waren, kon ik niet weten; doch 4 of 5 gezelschappen, zo niet meerdere, openbaarden zich door openlijke gesprekken; en dat zij in de oorzaak de hand hadden, bekenden zij openlijk, en wel om welk doel.

2063. Daaruit en uit vele andere dingen kan vaststaan, dat in één enkele idee ontelbare ideeën samenwerken, en dat inderdaad zij die dit niet konden vatten, verontwaardigd waren, en zo bekenden, zoals daaruit mag volgen, dat zij niets denken, maar dat het anderen waren die tot hun denkingen samenwerkten.

2064. Daaruit staat ook vast, dat er in één enkele idee talloze verscheidenheden zijn, en wel uit tegengestelden, en dat er talloze verscheidenheden van geesten zijn, en dat zonder zoveel verscheidenheid ook niet iemand zou kunnen blijven bestaan, en dat die verscheidenheden door den alenen Heer worden bestuurd, getemperd, gebogen, volgens het einddoel bij den Heer.

2065. En daarom zou, als niet de Heer den algehelen hemel en de algehele wereld regeerde, en die ontelbare verscheidenheden voortbracht, vanuit welke, als middelen, doeleinden, en vanuit doeleinden het eerste en het laatste einddoel oprijzen, en Hij derhalve daarna vanuit de Goddelijke macht zou beschikken in alle en de afzonderlijke dingen, geenszins iemand kunnen blijven bestaan.

2066. Ja zelfs volgt daarvanuit eveneens, dat hoe meer mensen, geesten en engelen er zijn, wanneer de Heer het beschikt, die met Zijn wil en welbehagen samenstemmen, des te beter, ten aanzien van de bemiddelingen; want zonder

bemiddelingen kan Hij eveneens alle en de afzonderlijke dingen werken, maar omdat Hij Zich over het menselijk geslacht ontfermt, brengt Hij dit als bemiddeling voort, en beschikt het dat allen in Hem zijn, en een ieder vanuit barmhartigheid de hemelse gaven geniete. 1748, 24 Mei.

**Welk een schade ideeën berokkenen, wanneer daarin profane dingen
zijn gemengd.**

2067. Daar dus de ideeën van zoveel gezelschappen van de wereld der geesten en van den hemel samenwerken in iedere idee van mens en geest, zo volgt dat als in de ideeën iets vuils of profaans kleeft, reine dingen met onreine dingen, of heilige dingen met profane dingen worden bezoedeld, omdat zij daaraan tegelijk inzijn; zij kunnen niet anders dan de zuiverdere gezelschappen verontreinigen, en dezelve walging en afkeer inboezemen; en daarom kunnen zij niet zijn in de gezelschappen der goede geesten, te minder der hemelsen, voordat de Heer die dingen heeft gescheiden, en als zij in de gezelschappen zijn, scheidt Hij ze af.

2068. Alleen al een vluchtige ondervinding heeft dit ook bevestigd; een vat, slechts van aardewerk, werd geprezen door iemand, en in mijn idee eerder vanuit overreding was het goed; aldus werkte het uit dat het als schoon en verlangenwaardig verscheen in de ideeën der geesten; doch als ik iets vuils dienaangaande om een of andere oorzaak opvatte, zou het tegendeel geschieden; 1748, 24 Mei.

2069. Het werd ook gegeven een blik te vestigen op zekere objecten, en zo waar te nemen hoeveel verscheidenheden van ideeën er zouden zijn; en deze werden duister waargenomen als te zijn ontelbare, en geen had een algeheel eender idee van het object, sommigen in een variëteit van het object, anderen in een andere.

2070. Zoals er agerende krachten zijn, evenzo zijn er ook eendere strevingen, want de strevingen spruiten voort uit de levende krachten, en de strevingen brengen in de objecten agerende krachten voort, zoals uit de ondervinding, en vanuit de regels der menselijke wijsheid zou kunnen vaststaan; 1748, 24 Mei.

2071. Getoond werd mij door levende ondervinding, dat de Heer, Die Alleen is Kracht, of Leven, aldus een evenwicht houdt tussen de strevingen van alle engelen en geesten, in het gemeen en in de afzonderlijkste dingen, opdat niet het minste afdwaalt; de minste afdwaling zou de ergste verwarring maken in

de volgende dingen, hetgeen door levende ondervindingen werd aangetoond, 1748, 24 Mei.

**Dat ideeën, hoedanig zij zijn, en welke dingen daarin zijn, worden
vergemeenschap met de geesten, en de engelen.**

2072. Vanuit dit ene voorbeeld kan ook vaststaan, hoe het gesteld is met ideeën waarin valse of profane dingen zijn; er was een zekere streek van een tuin, waarvoor geesten mij een zeker afgrijzen aanjoegen, ter oorzaak hiervan, dat zij niet wilden dat dit zacht zou stemmen [*emoliretur*], en toen hielden zij mij wel afgrijselijke dingen voor, hoewel de streek schoon was, beplant met bomen: deze idee bleef aan, en toen ik met een geestelijke idee die tuinstreek 2 jaren later uitbeeldde, begonnen de geesten die nu rondom mij waren te huiveren, en als het ware afgrijselijke dingen te lijden, omdat die afgrijselijke fantasieën welke eerder waren aangejaagd, werden opgewekt, en zij huiverden dermate, dat zij het nauwelijks konden uithouden; en daarom beeldde ik aan hen uit, hoe het met de zaak gesteld was, en dat het alleen de misleidingen van boze geesten waren, die deze afgrijselijke dingen binnenbrachten; aldus onderricht begonnen zij anders te voelen, en die huivering ging over.

2073. Daaruit kan vaststaan, hoedanig de ideeën zijn van hen die valse dingen mengden in ware dingen, en profane in heilige, want al wat aan een idee Ginis, wordt terstond opgeroepen, aldus het profane in het heilige, hetgeen de goede geesten en engelen doet huiveren, en de valse dingen in de ware dingen, want het merendeel van de dingen die aan de ideeën in zijn, worden opgeroepen, en de boze geesten bezoedelen ze nog meer, zodat zij gans en al als schandalig verschijnen, dermate dat de goede geesten en de engelen wegluchten bij den aanblik van zulk een idee; de goede geesten en de engelen immers worden in de gelegenheid gesteld de afzonderlijke ideeën te bezien, hoedanig die zijn, en vandaar wordt het hun gegeven te weten hoedanig de mens of de ziel is, 1748, 25 Mei.

2074. De geesten die een afgrijzen kregen van de eerste uitbeeldende idee van de tuinstreek, konden nauwelijks dat afgrijzen afschudden, todat het hun werd gezegd, dat als er daar enig ander dergelijk ding zou zijn uitgebeeld, als iets onreins, het nochtans niets onreins met zich zou hebben, wanneer een ander het bezat, zoals de tempel van Jeruzalem, geprofaneerd zijnde door afgoden, nochtans als de ware aanbidders daar kwamen, geheiligd was, 1748, 25 Mei.

Over de subtielere geesten.

2075. Er was een geest die subtieler dan anderen optrad, door binnen te gaan in de goede aandoeningen, door dezelve zich toe te eigenen, en zo te bedriegen, wat voor hem natuurlijk was, en voor hen die met hem samenwaren; maar nochtans kon diens subtieliteit niets uitrichten; door de goede geesten werd zij terstond ontwaard en doorvat, nog veel meer door de engelen; deze wordt nu onderzocht.

2076. Ondertussen meende deze, evenals alle boosaardige geesten, dat zij alleen alle en de afzonderlijke dingen kunnen, hetgeen hij ook bekende te menen; en toen hem werd aangewezen dat hij er één is onder myriaden van myriaden, die door den Heer worden geregeerd, en dat hij zo niets ooit zou kunnen, begon hij daarover te denken, en tot inkeer te komen.

2077. Ook werd toen gesproken over de bespiegeling, dat dezulken zijn in een staat van geen bespiegeling, omdat zij dan worden geleid door hun eigen natuur, en dat er, als hun bespiegeling zou worden gegeven, tenzij de Heer toestemde, geen hervorming alsdan zou zijn omdat zij vanuit eigen krachten dan zouden willen handelen, wat zou gelijk staan met zich nog erger te maken, en zich geweld aan te doen om niet zo te verschijnen, hetgeen niet wordt toegestaan, behalve nog zeer veel andere nadelen.

2078. Toen deze geest was onderzocht, werd gezegd dat hij niet kon worden gebogen tot enig goede, dus dat het zijn ingeboren natuur was om zo te doen; dat die eerst zou moeten worden uitgeroeid, en deze natuur uit te roeien zou heel wat tijd vorderen, want het is een subtiel vergift, dat door hem als iets allerzoetst wordt gevoeld, en daarom kan hij er niet van aflaten; het stond daarin vast, dat hij arglistig optrad bij het zich als het ware toeëigenen van de liefelijke verlustiging van een ander; 1748, 25 Mei.

2079. Met dezulken is het verwonderlijk, hoe zij terstond afpakken en doorvatten wat een ander verlustigt, want zij zijn snel in hun doordringendheid; met anderen is het niet zo het geval; er werd gezegd dat het omstreeks 2 jaren waren sinds hij van het leven des lichaams was verscheiden.

2079[b]. Deze subtielere geest was van het soort dergenen die in het leven des lichaams vals zijn, en boos denken over alle dingen die zij zien van anderen, en ook denken zij niet dan verkeerd, en bijna nooit goed, en dit vanuit een zekere ingeboren boosaardigheid, vooral afgunst; en dat zij zich inboezemen in de wellusten of verlustigingen van anderen, komt voort uit dezelfde oorzaak, dat zij in het leven des lichaams zich inboezemen, en met allen instemmen en hen begunstigen, in gelaatsuitdrukking, gebaar en woorden, maar van binnen

denkingen koesteren die vooral van afgunst wemelen; vandaar boezemde die geest zich in alle verkwikkelijke dingen in, maar door een natuur van afgunst doortrokken, welke van binnen kookte; en deze natuur is in het andere leven niet verborgen, maar wordt actief, en barst uit; die geesten streven daarnaar alle en de afzonderlijke verkwikkelijkheden van een ander te vernietigen, en van diens verkwikkelijkheden onverkwikkelijkheden te maken, daardoor dat dezulken hen met wie zij zijn, van hun liefelijkheid beroven; het uitwendig gelaat immers wordt na den dood verstrooid, en de denking is aanwezig, welke wordt doorvat, anders dan in het leven des lichaams.

2080. Er zijn van dit geslacht van afgunst meerdere soorten, want er waren kohorten van hen; maar anderzijds weer andere soorten, en het werd mij niet gegeven dezelve waar te nemen; zij barsten van nijd dat sommigen van een verkwikkelijkheid genieten, welke enigen meer openlijk, anderen meer verborgen bestrijden, sommigen door inboezeming in de verkwikkelijke dingen, anderen door vernietiging deswege dat zij haat opvatten.

2081. Deze geest was van mening alle dingen te kunnen, want zij hebben het grootste vertrouwen in zichzelf, en menen dat zij alleen wijs zijn, want de anderen verachten zij, hetgeen hieruit blijkt, dat zij slecht denken over alle anderen, aldus aan zichzelf boven alle anderen de voorkeur geven, maar van binnen of in hun denking; derhalve zijn zij als het ware de pest in de gezelschappen van de goede geesten, en kunnen allermint geduld worden in de gezelschappen der engelen, in dewelke een ieder van harte of vanuit aandoening den ander diens verkwikkelijkheid moet gunnen, en haar nog met vele dingen doen toenemen en zich tegenover de anderen als den mindere beschouwen, dus allermint zich bevoorkeuren boven de anderen: bijgevolg niet wie ook maar benijden.

2082. Achterbakse en inwendige afgunst, of afgunst in de denkingen is veel verderfelijker dan afgunst die zich vertoont, of in haat, dan wel in toorn uitbarst; deze kan gemakkelijker worden afgewist; want de achterbakse of inwendige afgunst, of van de denkingen, brengt dit met zich mede, dat de denking doordringt in de verkwikkelijke denkingen der geesten, welke innerlijk zijn, door dezelve aan te grijpen voor zichzelf, en door dezelve terstond en wel in één ogenblik te vernietigen. 1748, 27 Mei.

Aangaande een meer verborgen uitbeelding van geesten.

2083. Er zijn soorten van uitbeelding, die niet met woorden beschreven, noch met een menselijke idee gevat kunnen worden; er zijn immers dingen aan zulke ideeën verbonden die niet zijn uit te drukken, noch voor den mens in waaktoestand verstaanbaar, slechts alleen wanneer hij in een staat van slaap of extase is, in welken staat zij door den mens evengoed worden doorvat als wanneer hij wakker is; maar als hij in zijn waaktoestand komt, weet hij niet in het minst, hoe de dingen uit te drukken, namelijk de ideeën, waaraan dingen, die verstaanbaarder zijn, zijn aangeboden; zulke ideeën werden mij nu ook getoond in een staat meer neigende naar de slaap dan naar de waak; de uitbeelding betrof een bruiloftsdans; in hoeverre die ideeën aanvaard waren of niet, en wat dies meer zij, daarvan kon ik geen hoogte krijgen; de dingen waren in reeks en in verband; dat aan deze dingen iets van een hemelse verborgenheid inis, daaraan twijfel ik niet, want het zijn uitbeeldingen van geesten in zulk een staat, voortkomende uit onderscheidingen der engelen. 1748, 27 Mei.

Dat er ook soorten van afkeer worden ontwaard onder hen die worden gevoed met spijzen die hun tegenstaan.

2084. Het is bekend dat kleine kinderen van melk houden, en dat volwassenen melk hebben afgewend, zo dat sommigen melk zelfs niet toelaten, als zijnde schadelijk voor hen; en daarom is het ook een stelregel van dokters, dat melk in ziekten schaadt; de oorzaak waarom het schadelijk zou zijn, terwijl het toch het allereenvoudigste voedsel is, en meer dan alle andere voedsels onschadelijk, is deze dat de mensen zich dranken hebben aangewend die tegenstaan, vooral bieren; vandaar worden hun magen en ingewanden daaraan gewend, voorts het bloed, welke zo de melkspijs niet verdragen: zodra dezulken in het andere leven worden vergezelschap, is er een soort van tegenzin; ik merkte immers van sommigen een duidelijke geur van bier toen ik melk dronk; 1748, 26 Mei.

Dat aan elk idee, onverschillig welke, oneindige dingen inzijn.

2085. Dit staat genoegzaam vast uit de geesten, van wie ieder zijn eigen idee heeft als iets wordt gezegd; een idee in zich is een gemeen iets, en wel

een uiterst gemeen vat van onbepaald vele ideeën, en daarom kan nooit van één enkele zaak een eendere idee bestaan, hoewel de idee enkelvoudig lijkt; zoals de idee van den menselijken vorm, van den animus, van het gemoed, weliswaar enkelvoudig verschijnt, maar nochtans kunnen aan die idee zoveel dingen in zijn als ooit gedacht kunnen worden, zijnde tot in het oneindige; dit kan uit zeer veel dingen vaststaan.

2086. Daaruit staat vast, dat er onbepaald vele verscheidenheden van zielen zijn, en van haar ideeën, zodat er nooit een kan bestaan eender aan de andere, hoezeer ook die idee allereenvoudigst verschijnt; vandaar de verscheidenheden van dezelve, die worden gerangschikt door den Heer, in passende vormen, opdat niet wat ook tegenstreeft, maar opdat zij samenstemmen in een eensgezind lichaam, 1748, 26 Mei.

Over de sfeer der geesten rondom den mens.

2087. Tot een geestelijke idee toe werd klaarblijkend uitgebeeld, niet alleen dat er als het ware een sfeer van geesten rondom den mens is, en dat de mens een is van hen die in de sfeer zijn; maar het scheen mij toe alsof de mens als het ware enig vast punt was waaromheen die sfeer is; want wanneer de mens in het lichaam is, dan worden diens aarden dingen [*terrena*] uitgebeeld door zulk een vast punt, zoals de uit land en water bestaande aardbollen worden omgoten door hun atmosferische sferen; wanneer daarentegen de lichamelijke dingen zijn afgelegd, wordt hij zoals een der geesten, en in die sfeer is hij eender als een geest: dat zulk een sfeer van geesten rondom vloeit, groter en kleiner, van door geesten agerende krachten, of van strevingen, hetgeen hetzelfde is, werd ook klaarblijkend getoond aan de geesten rondom mij, die zulk een rangschikking erkenden en beseften; en zij zeiden dat zij die sfeer klaarblijkend doervatten.

2088. Evenwel waren er enige geesten die ontkenden, maar het werd doorvat door anderen, dat genen dit zeiden uit boosaardigheid, dat zij niet wilden erkennen en zien, en dat zij zo tegen de waarheid der zaak ingingen, hetgeen zij ook bekenden, zeggende, dat zij over de ongebondenheid wilden beschikken van spreken en ontkennen: dit ontleenden zij aan het leven des lichaams.

2089. Maar toen werd uitgebeeld dat in de sfeer der wereld of in de atmosferische sfeer het aldus geschiedt, dat de dingen die niet stroken, worden verdreven, en dat zo de sfeer uit haar eigen krachten alle dingen tot het evenwicht terugbrengt, hetgeen genoegzaam vaststaat uit de woelige atmosferen en

wateren, dat zij geleidelijk tot de serene rust worden teruggebracht; en dat dit zijn oorzaak ontleent aan de geestelijke sferen, gelijk als alle en de afzonderlijke natuurlijke en wereldlijke dingen; opdat dit zou worden getoond, werden al die geesten die niet strookten, en vanuit ingeboren ongebondenheid de waarheid tegenspraken, uitgedreven of uitgeworpen, zo dat die sfeer, van genen ontdaan, was verhelderd of gezuiverd, waarover genen klaagden, zeggende dat zij verjaagd waren; en aan hen werd gezegd dat het daarmee zo gesteld was, en dat zij die niet samenstemmen in de gezelschappen, worden uitgedreven, en dit met een onbegrensde verscheidenheid volgens den staat in de sferen. 1748. 26 Mei.

Welke indruk harmonisch gezang en muziek bij geesten en engelen heeft.

2090. Het gebeurde twee- of driemaal, dat gehoord werd harmonisch gezang, zoals eerder snarenspeel, en door het gezang werden de geesten dermate verlustigd, dat zij als het ware overweldigd waren; de zoetheid ervan doordrong hun innerlijke dingen; eender bij de engelen; ik kon hun verkwikkelijkheid met een zekeren zin doorvatten; 1748, 26 Mei.

Hoe de geesten en de engelen zijn in de verschillende gezelschappen.

2091. De geesten en de engelen wisselen van gezelschappen, volgens alle welbehagen des Heren, zo van het ene gezelschap in het andere, aldus in duizend, en myriaden; allen die zus of zo overeenkomen, en volgens hun verlangens; en wat bewonderenswaardig is: volgens de variaties van hun aandoeningen, dus volgens de variaties van hun verlangens worden de gezelschappen aanhoudend geformeerd tot hun verlustigingen en vreugden; en dan doorwatten zij in een anderen verrukkelijken staat te zijn; want volgens de gezelschappen zijn hun verrukkelikheden en vreugden.

2092. In die gezelschappen, omdat zij eensgezind zijn, en wanneer zij eensgezind zijn, worden hun gelukzaligheden vermeerderd en verminderd, welke zich geheel en al gedragen volgens de gezelschappen, en derzelver aandoeningen vanuit andere gezelschappen.

2093. De veranderingen van gezelschappen zijn de veranderingen van derzelver staat, en de geesten en de engelen gedragen zich volgens den staat

der aandoeningen, in de gezelschappen, bijgevolg volgens de onderlinge liefde, en de verscheidenheden der liefde, welke onbegrensd vele zijn, en uit den alenen Heer worden beschikt.

2094. Ik heb de veranderingen van gezelschappen vergeleken met de veranderingen van derzelver aangezichten, want ik heb gezien dat de engelen, wanneer zij zich zichtbaar vertonen, geheel zoals op klaarlichten dag, en nog klaarder, de aangezichten kunnen veranderen, het ene na het andere, en wel volgens alle verscheidenheid der aandoening, zo dat alle verscheidenheden van één enkele aandoening in volgorde verschijnen, terwijl alleen de als het ware eigen of passende aandoening aanblijft, welke nochtans in zoveel verscheidenheden en veranderingen wordt onderkend.

2095. Ja zelfs zijn mij eveneens te zien gegeven de veranderingen der aangezichten, bijgevolg der aandoeningen vanaf de kindsheid tot den stokouden leeftijd, en daar de veranderingen, aldus hoe de aandoeningen der kindsheid aanblijven, of hoe zij in andere overgaan.

2096. Aldus kan één enkele engel met allen in den gansen hemel converseren, met onbegrensd vele vreugden en verscheidenheden van vreugden, welk nooit tot in het eeuwige kunnen worden verminderd, of er komen nog steeds nieuwe verscheidenheden bij, want die zijn onbegrensd. 1748, 27 Mei.

Over hen die uit de Christenheid joden worden.

2097. Zij die als Christenen zijn geboren en opgevoed, en zich tot het Jodendom begeven, hetzij openlijk, hetzij verborgen bij zichzelf, worden in het andere leven als het ware waanzinnig; onder geesten kunnen geen waanzinnigen bestaan zoals in het leven van het lichaam; maar de waanzinnigheid van genen bestaat daarin, dat zij in zulke fantasieën ijlen hoedanige degenen hebben die voor gezond in het lichaam worden gehouden; maar zij die zich tot het Jodendom begeven, zijn als het ware waanzinnig, wanneer zij onder andere geesten komen; zij gedragen zich eender, wien zij ook maar aantreffen, aangrijpen, en voortwerpen, en zo geheel en al als zij bevangen van gemoed zijn: heden zag ik een zeker iemand aan de voorzijde een weinig boven het voorhoofd, evenwel uit de verte, die zich zo gedroeg; en dezen worden evenwel spoedig uit de gezelschappen gestoten, en ondergedompeld; en het scheen hem toen toe dat hij als het ware een anderen geest had aangegrepen, en rondomgekeerd; waarheen de ondergedompeelde uitweek, weet ik nog niet, 1748, 27 Mei.

Dat de Heer vanuit allene barmhartigheid den mens zaligt.

2098. Het kan vaststaan uit vele dingen, dat de Heer vanuit allene barmhartigheid den mens zaligt, en dat Hij niet enige lof en dankzegging eist voor Zijn Goddelijke weldaden, kan vaststaan uit den staat der zielen, der geesten en der engelen, wien niets wordt gegeven te denken, te zeggen, te handelen, tenzij de Heer het toelaat of daartoe vergunning geeft; vanuit zich kunnen zij niets, en hetgeen vanuit henzelf is, of de dingen die van hun natuur zijn, dezelve zijn boos; vanuit dezelve geen lof, of dankzegging; als een geest zich voorneemt dank te zeggen, kan hij dat geenszins, tenzij vanuit klaarblijkende toelating en vergunning; aldus zijn die dankzeggingen des Heren; maar deze dingen werden door een geestelijke idee klaarblijken voor mij, namelijk dat de Heer voor Zijn Goddelijke weldaden nooit iets opeist van de zielen, de geesten en de engelen. 1748, 27 Mei.

Dat mens en geest noodwendig moet denken en spreken de dingen die de Heer toelaat en toestaat.

2099. Vanuit zeer vele en dagelijkse ondervinding nu al 3 jaren lang, is mij te weten gegeven, dat mens en geest wordt gedwongen datgene te denken en te spreken wat de Heer toelaat, of toestaat; want of ik het wilde, of niet wilde, ik moest denken en spreken; eender de geesten, die worden gedwongen te spreken tegen wat zij denken; ook is het niet mogelijk dat zij weerstaan; want zij worden in een gezelschap ingelijfd met anderen, en zo afgevoerd als het ware in een stroom van denken en spreken; over welke zaak de geesten zich beklagden, diegenen namelijk, die meenden vanuit zich alle dingen te denken en te spreken; en dat het niet zo is, werd hun, evenals mij, door levende ondervinding getoond. Bovendien, als dit niet klaarblijkend uitkomt, of wanneer het niet wordt gegeven daarover te bespiegelen, dan meent iedereen, zowel mens als ziel of geest, dat zij vanuit zichzelf spreken; en daarom worden zij door zulk een ondervinding geleerd te weten dat zij niets zijn, omdat zij niet uit zichzelf denken en ook niet spreken kunnen, hoewel zij dat menen; de boze geesten, hoewel onderricht door zulk een ondervinding van henzelf en van anderen, voorts dat het hun wordt toegelaten andere geesten aan te drijven tot hen te spreken, willen nochtans niet geloven dat het zo is, want het druist in tegen hun liefde van zich; zulks omdat zij alle en afzonderlijke dingen vanuit zich willen kunnen en handelen. 1748, 27 Mei.

2100. Degenen aan wie uit den Heer doorvatting wordt gegeven, kunnen weten en kennen [*scire et nosse*], wie in het gezelschap, en wie buiten het gezelschap invloeden in de denkingen en de spraak, en wel uitgezocht fijn, volgens het welbehagen des Heren. Tot elk woord der spraak kunnen verscheidenen samentreffen, onderling onderscheiden; maar door de geesten aan wie dit niet wordt toegestaan, wordt er geen onderkend, maar hij meent dat hij alleen spreekt; en wanneer het hem wordt aangeduid dat niet hij alleen sprak, maar in gezelschap met verscheidenen, en dat hij een spraaksubject van genen is geweest, zoals hun werktuig, is hij verontwaardigd; en om hem te overtuigen, openbaarden zich de naaste geesten die samentroffen, en door hem spraken; voorts toen dezelfden die zich openbaarden, meenden dat zij uit zichzelf spraken, moesten anderen zich openbaren, die eerst verder verwijderd waren, en nu bekenden, dat zij door genen gesproken hadden: aldus is er een zekere reeks, en als het ware een keten, zoals in het lichaam, van verscheidene krachten en agerende oorzaken, voor één woord, van spieren voor één handeling; eender is het gesteld in elk mens; maar ik weet dat nauwelijks één dat gelooft, terwijl het toch de waarheid is, mij bevestigd door menigvuldige en dagelijkse ondervinding.

2101. Wat dus zou er anders ontstaan vanuit zoveel samentreffende oorzaken van menselijke denkingen en handelingen, dan louter verwarring, en een baarlijk niets, tenzij de Heer alle en de afzonderlijke dingen regeerde; zoals de instrumentale oorzaken worden geregeerd in één lichaam; 1748, 27 Mei.

Over den vrede.

2102. In een soort van vrede was ik, aldus verwijderd van de begeerten die geesten zouden inboezemen; genen, dit opmerkende, waren verwonderd, en zij zeiden: Hoe kan ik zo het leven hebben, omdat er geen begeerten waren, van mening zijnde dat er geen leven bestaat dan dat der begeerten, omdat het bij hen daaruit is; zij weten immers van geen ander leven dan van dat wat zij menen het hunne te zijn, bijgevolg der begeerten; maar het werd gegeven hun te antwoorden, dat ik dan een veel groter leven heb; ik ben immers in het leven des Heren, Die de Vrede Zelf is, aldus het hemelse leven, of der hemelse aandoeningen, die zij niet kennen: wederom meenden zij dat zulk een leven was buiten iemand, niet van binnen; maar het werd te denken gegeven, dat zij menen dat het leven der begeerten, hetwelk zij voor hun eigen leven houden, binnen in hen is, en daarom worden de zonden hun ook toegerekend, terwijl

zij toch niet van hen zijn; bijgevolg zou er ook geen toerekening zijn, als zij in het geloof in den Heer waren; wat het leven des Heren aangaat, dit wordt den mens nog meer toegeëigend, omdat het innerlijk en innerlijker, en binnenst is; en daarom hebben zij ook een doorvatting van veel uitgezocht fijner vreugden, 1748, 28 Mei.

Dat gezelschappen vooral bestaan uit hen die zijn van één geslacht, met hun soorten.

2103. Dat geestelijke en engellijke gezelschappen bestaan uit hen die van één geslacht zijn, met hun soorten, kan vaststaan uit de aandoening van eenderheden, want eenderen worden in de wereld als het ware spontaan vergezelschaft; in de wereld der geesten en in den hemel geschiedt het door den Heer geordend; en omdat de gezelschappen niet vanwege de noodzakelijkheid en het gebrek aan eenderen worden verbonden, zoals op aarde, worden derhalve degenen vergezelschaft geordend door den Heer, die eender zijn ten aanzien van de aandoeningen, en de verstandelijke overredingen.

2104. Dat er zulke gezelschappen zijn, kan eveneens vaststaan uit de ondervinding van aan mij gerepresenteerde aangezichten, ettelijke malen, welke werden veranderd binnen een minuut tijds, in zeer vele aangezichten achtereenvolgens, waarin een eender geslacht van aandoening opblonk, maar aanhoudend gevariëerd volgens de soorten; hetgeen niets anders was dan dat één gezelschap optrad, en achtereenvolgens de een in het gezelschap na den ander.

2105. Dat de gezelschappen worden veranderd volgens de staten van den animus en het gemoed, werd eveneens aangetoond, en wel in een heel kleine spanne tijds ettelijke malen. 1748, 28 Mei.

Dat de geesten zich konden herkennen vanuit mijn aangezicht in een spiegel.

2106. Het gebeurde meermalen, wanneer ik mijn aangezicht in een spiegel aanzag, daartoe geleid zo te doen vanwege de denkingen der geesten bij mij, die tevens door mijn ogen zagen, niets echter daarbij denkende dan dat zij in het lichaam of in de wereld waren, dat die geesten meenden eendere aangezichten te hebben als zij hadden in het leven des lichaams; vandaar was

eveneens de gelaatstrek enigmatische, voor zoveel als geschieden kon, in hun gelaatstrek veranderd; zij herkenden zich, de een na den ander; verscheidenen waren verontwaardigd; anderen erkenden aldus, dat zij in het andere leven waren; voorts hoedanige animi zij hadden toen zij zichzelf in de spiegel zagen; zo vaak als ik daarover heb gesproken met hen, erkenden zij die.

Wat bespiegeling is.

2107. Er is geen bespiegeling van geesten en engelen, behalve die welke de Heer hun geeft, ook al menen zij meer te bespiegelen dan de mensen; bespiegeling is een zien vanuit voorbije dingen, vandaar zelferkenning.

Over een harmonisch gezang.

2108. Wederom hoorde ik een harmonisch gezang, en het harmonische ervan werd vanuit onharmonische dingen uit den Heer voortgebracht tot verrukking van geesten en engelen, die dermate overweldigd werden vanwege de allene verrukkingen, dat zij zeiden niet te weten of zij wel in den binnensten hemel waren overgedragen; ook de niet-goede geesten, zodat zij buiten zich zelf waren vervoerd vanwege de zoetheid; het houdt nog aan, en zodanig is de rust, dat ik niet vaak zulk een rust heb ontwaard, omdat zij in een verrukkelijke overweldiging waren. 1748, 28 Mei.

2109. Toen zij in dien staat waren, namelijk in een verrukkelijke overweldiging, werden zij opgeheven tot den hemel, onder de hemelsen, want in zulk een staat, zolang die aanhoudt, zijn zij als het ware in slaap ten aanzien van de uitwendige dingen, de lichamelijke dingen en de fantasieën, die dan rusten, en zij achten dat zij in den hemel zijn, hetgeen zij ook zeiden, en nog zijn zij daar; maar wanneer die staat ophoudt, keren zij naar hun eersten staat terug; hetgeen geleidelijk en langzaam geschiedt, opdat zij de hemelsen niet schaden, en opdat zij zelf niet geschaad worden; ik hoorde iemand zeggen, dat hij iets doorvatte wat hij niet zou kunnen uitdrukken; zonder twijfel was het de staat van last, angst, en dergelijke, van hen die terugkeerden in hun fantasieën en begeerten. Onderwijl sprak een van hen met mij terwijl hij nog daar was, dat hij nu voor het eerst voelde, hoeveel vreugde er in den hemel is, en dat het een schromelijke vergissing is een andere idee aangaande de hemelsen te koesteren, namelijk dat zij geen aanvoeling of doorvatting hadden, zoals zij

tevoren vaak hadden gemeend, en uitgesproken, terwijl zij toch hun binnenste doorvatting van vreugde voelen, onbegrensd machtiger dan de wellusten in het leven des lichaams welke hij nu, zoals hij beweert, veracht, en doorvat hoe minderwaardig en vuil datgene was waarin zij behagen schepten; hij zeide: Wat kan een geest meer hebben dan de volle doorvatting van de vreugden die in den hemel het eerst aandoet; omdat het de innerlijke dingen aandoet, en hun als het ware eigen zijn, omdat het wordt doorvat met den innerlijken zin.

2110–2111. Onderwijl werd door mij over *den naaste* geschreven, waar het heette dat zij, wanneer zij den naaste niet haat toedroegen, alsdan in een vrijwel hemelsen staat waren; en zij bekenden dat dit voor hen nu afschuwelijk en huiveringwekkend was, daar zulks alle gelukzaligheid vernietigt; en dat zij beseften dat zij zichzelf haat moesten toedragen als zij in haatgevoelens waren; er heerst nog een diepe stilte, die zeldzaam is, welke nu nog meer dan omstreeks een uur aanhoudt; aldus zijn zij als het ware in slaap, zodat zij niets voelen; aldus worden zij teruggebracht; zelfs niet het minste wordt van hen gehoord, hoewel zij aanwezig zijn.

2112. In het leven van het lichaam kunnen eveneens de bozen bij het horen van instrumentale muziek in een zekeren staat gebracht worden, als het ware buiten henzelf gevoerd, en een om zo te zeggen hemelse zoetheid voelen, 1748, 28 Mei.

Wat eigenlijk de voorhuid is.

2113. Eigenlijk betekent de voorhuid de afgunst vanwege de gelukzaligheid der anderen, en daarom moest de voorhuid om de uitbeelding van de afgunst vanwege de gelukzaligheid der anderen, worden afgesneden: dit werd mij heden getoond; ik bemerkte immers dat goede geesten en engelen werden vervoerd tot innerlijke vreugde, of in een gelukzaligheid boven die welke zij hadden, en onderwijl waren er geesten die verontwaardigd werden en met afgunst vervuld, zoals met de meesten het geval pleegt te zijn, als anderen in gelukzaligheid worden gebracht; het een en het ander, namelijk zowel de gelukzaligheid der gelukzaligen, als de verontwaardiging der geesten gemengd met afgunst, werd mij te voelen gegeven, vrij duidelijk, en waarvandaan; en het werd voor mij uitgebeeld daardoor, dat toen genen verontwaardigd zijnde en vol afgunst, zij eveneens in een hogere gelukzaligheid werden opgevoerd, en dat toen als het ware de voorhuid werd weggenomen; en gezegd werd mij

door een zekeren engel dat men vandaar kan weten, wat de voorhuid en wat de besnijdenis betekent, en heeft uitgebeeld, 1748, 29 Mei.

2114. Ter oorzaak hiervan beeldt de voorhuid datgene uit wat tegen de dingen die der liefde zijn indruist, bijgevolg tegen de gelukzalige dingen die vanuit de allene liefde komen; want in den staat der ongereptheid waren de naaktheden der onschuld, zo de onschuld; in den ontaarden staat echter kunnen de naaktheden zelfs niet genoemd worden, want zij baren terstond ergernissen, omdat de liefden vuil zijn. *Dat het nooit kan worden ontkend, dat de harmonische dingen van den innerlijken hemel, uit de meer innerlijke dingen, en uit den Heer komen.*

2115. Door een subtielere geestelijke idee werd mij heden te zien gegeven, dat verscheidene dingen als het ware tegelijk worden gezien door de engelen, en dat zij terstond weten wat harmonisch is, of wat goed en waar is, terwijl toch aan één idee onbegrensd vele dingen in zijn, en die evenwel onderling onderscheiden zijn, en een harmonie vormen welke zij aannemen; de dingen die in de gelijktijdige harmonie waren, werden mij enigermate te zien gegeven; vandaar zeide ik of deze dingen niet uit meer innerlijke dingen kwamen, zo uit een meer innerlijken hemel, aldus uit den Heer, omdat er anders geen onderscheiden dingen konden bestaan, en een harmonie van zo onbegrensd veel dingen, te minder een selectie ervan; hetgeen werd bevestigd met een stem in den hemel, zeggende, dat hij door zulk een geestelijke idee, hetzelfde nu voor het eerst erkent, terwijl in den staat des levens van het lichaam zulk een idee niet kan bestaan, en dus ook niet wordt erkend; hij twijfelde of iemand het zou erkennen, terwijl het toch de zuivere waarheid is.

2116. Zij erkenden ook met levende stem, dat het niet anders kan, of het is het allervolmaakste, en het beste, wat komt uit den Heer, want als er niet ook maar het minste in de beginselen zou zijn wat niet allervolmaaktst en het allerbeste was, zo zou er in de afgeleide dingen, of in de wegen naar beneden, of naar buiten, de grootste verwarring en hun ruïne ontstaan.

2117. Ook beseften zij vandaar met een geestelijke idee, dat uit den Heer vandaar hoegenaamd niets van het boze komt, maar dat het boze enig en alleen uit den mens of den geest komt, die alleen de oorzaak van het boze is; hetgeen zij ook klaarblijkend hebben doorvat, als een noodwendig gevolg, 1748, 29 Mei.

2118. Tegelijk ook konden zij toen zien de dingen die binnen of buiten waren, heel klaarblijkend, wat er was in het menselijk gemoed, in diens denkingen, of gemene en afzonderlijke ideeën, en zo meer, wat een mens nooit wil geloven; de overige dingen kan ik nauwelijks uitzeggen, want zij zeggen meer

dingen te zien dan zij durven bekennen, omdat er allerlelijkste dingen bij mij zijn; en deze verschijnen zo duidelijk, dat niets duidelijker kan uitkomen, 1748, 29 Mei.

Dat kleine kinderen kunnen spelen, nooit iets vreemde, hoewel boosaardige geesten aanwezig zijn, en proberen het boze te berokkenen.

2119. Heden heb ik bevonden, en enige malen eerder, toen het gegeven werd in gezelschap te zijn met kleine kinderen, die onschuldig speelden, want al wat zij ooit bedrijven, heeft onschuld in, dat toen boosaardige geesten rondom razend waren en van toorn verteerd, hen lasterden, vervloekten, en zo van plan hen boos te doen; maar de kindertjes vreesden niet in het minst, somtijds wisten zij in het geheel niet dat genen aanwezig waren, en dat zij hen zo vervloekten; en als zij het geweten hadden, zouden zij toch door de onschuld gedekt worden; aldus valt dat daarmee samen, dat leeuwen en beren met schapen samenliggen, en de zuigeling speelt met een slang in haar hol, 1748, 29 Mei.

Dat geesten meer ongelijk van elkander zijn in het andere leven, dan zij verschenen in het leven des lichaams.

2120. In het andere leven is het, omdat zij aan zichzelf worden overgelaten, niet geoorloofd om een ander gelaat te tonen dan hun gezindheid is, want daar wordt pluimstrijkerij door uitwendige dingen niet geduld, want daar wordt het terstond klaarblijkend onderkend als er ook maar de minste afwijking van woorden en denkingen is, ja zelfs al wat in de veinzing gelegen is; deswege, daar zij in het andere leven gehouden worden te handelen volgens hun inborst, is het door ondervinding gegeven te weten, dat zij die in het leven des lichaams met het gelaat hebben geveinsd, zodat er nauwelijks iets verscheen van heerszucht en eigenzinnigheid, nochtans dermate eigenzinnig waren geweest, dat zij niet hebben kunnen leven zonder te snauwen, en dat niet wat ook met hun wil strookte; het was hun geoorloofd, mij te bedillen, in de mening dat zij over mij zouden kunnen heersen, zoals de meesten meenden; en daarom bevond ik, dat zij voortdurend behagen schepten in vitterijen, en zelfs zij die mensen van stand waren geweest, nauwelijks anders dan zij die in het leven des lichaams van het lagere volk en van het laagste

alloom waren, die geen schaamte hebben, en er maar openlijk scheldwoorden uitflappen, zo dat velen, en wel zeer velen, niet veel van dezen verschillen, en toch mannen van aanzien waren; aldus komt het bloot, wat zij van binnen ronddroegen; want eenmaal de banden of de vrees voor de wetten en de eigen liefden geslaakt, zijn zij zodanig. 1748, 29 Mei.

Over den oostel ken wind.

2121. Het gebeurde, dat geesten, die rondom mij waren, vanwege een zeker uitstel, zich verbonden tot verderfelijke gezelschappen, die nauwelijks langer volgens de orde konden worden geregeerd; hetgeen ook werd getoond, toen een zeker zo samengeflanst gezelschap iemand begon te hinderen, en hierheen en daarheen te duwen, en wel heel onbeschaamd, er steeds op uit om hem schade te berokkenen; geesten en hemelse engelen konden dat optreden, alsmede andere machinaties van hen gadeslaan; daaruit stond het vast dat de gezelschappen derzulken waren verbonden door hen om verscheidenen te verderven, zoals pleegt te geschieden als zij enigmate aan zichzelf zijn overgelaten.

2122. Toen, terwijl die gezelschappen zo waren samengeflanst, werd een kohort van geesten, vrij omvangrijk, gehoord, en wel komende uit een streek vooraan, een klein weinig naar rechts, omstreeks de rechterslaap; de streek tussen het rechteroog en het rechteroorlapje, nochtans hogerop; het was een soort van tumult dat werd gehoord, als het ware golvende, machtig dreunende; toen genen werden gehoord, en aanrukten, ontstond onder de geesten als het ware een verwarring; sommigen werden hierheen, sommigen daarheen verstrooid, en omdat er een tumult was, ontstond er een oproer en een ontbinding van de samengeflanst gezelschappen der geesten; het scheen hun niet anders toe, dan dat nu het laatste gericht was aangebroken, en zij gezamenlijk zo zouden vergaan; sommigen jammerden, sommigen waren in paniek; mij was het evenwel gegeven niet te vrezen, ook daarom dewijl eerder een- of tweemaal rondom mij dit was voorgevallen, toen men eveneens had gemeend dat het laatste gericht gekomen was: ik hoorde het gedruis van die grote kohort van geesten als afwisselend; een geest zeide mij, dat hij het had gehoord als een getrappel van paarden; maar het geluid werd door den een anders gehoord dan door den ander, volgens den staat der vrees; mij klonk het als een aanhoudend gemurmel, met afwisselende golving, onderscheiden, en wel van velen tegelijk.

2123. Ik werd, toen het aanhield, onderricht wat die grote kohort wilde, namelijk de boos door henzelf samengeflanst gezelschappen verstrooien van zulke geesten die aldus boze dingen beraamden tegen anderen, zoals uit ondervinding eerder duidelijk was gemaakt; die kohort van geesten denkt dan niets anders dan den een van den ander in het gezelschap te scheiden door schrik aan te jagen dat zij tezamen zouden vergaan; zo wordt de een van den ander afgescheurd, en zij denken alleen maar aan vluchten, en sommigen aan hun eigen ondergang.

2124. Zij zeiden toen eveneens tot mij, dat door zulk een verstrooiing, zoals door den wind in de atmosfeer, alle dingen in hun orde worden hersteld; want hoezeer zij ook worden ontbonden, worden zij nochtans door den Heer herenigd, naar Zijn welbehagen; dit werd mij ook te verstaan gegeven, door een geestelijke idee, namelijk dat wanneer de slecht samengebrachte dingen worden verstrooid, zij alsdan volgens de orde door den Heer worden herenigd.

2125. Dit wordt in het Woord des Heren uitgebeeld door den oostelijken wind, waarover hier en daar, zoals dat hij sprinkhanen voortbracht in Egypte, en dat hij de zee Suph uitdroogde; aldus immers werd het den zonen Israëls gegeven door het droge over te gaan, want tenzij de boze aaneensluitingen van de geesten worden verstrooid, dulden zij niemand die een zoon Israëls is, maar bestoken, en verhinderen diens overgang tot goede gezelschappen; zo worden de vergemeenschappingen der zielen met goede geesten, en met engelen, daarna hersteld, want de boze aaneensluitingen nemen terstond de vergemeenschappingen weg. 1748, 30 Mei.

2126. Zoals het gesteld is in het groot, aldus in het klein, ook bij de afzonderlijke zielen, bij wie de innerlijke dingen afwijken van de uitwendige dingen; dan geschiedt ontbinding op de wijze van verscheuring, zoals men eerder zie.

2127. Nadat dit tumult was voorbijgegaan, werd het rustig, zodat niet een stem werd gehoord, of een machinatie waargenomen; hetgeen ook werd bekend door hen die aanwezig waren, 1748, 30 Mei.

Over de wellusten.

2128. Met een geestelijke idee werd mij uitgebeeld, hoedanig zijn de wellusten des lichaams en der zinnen, wanneer zij zijn gescheiden van den innerlijken wellust, namelijk dat zij zo grof zijn als van de beesten, omdat zij alleen des lichaams zijn, zoals de wellust van drinken; daarentegen de

innerlijke wellusten, waaraan vrede of onschuld inis, hoe zoet zijn deze; en zij kunnen worden doorvat en gekend met een geestelijke idee, en door hen die daarin zijn, niet echter door degenen die in het lichaam zijn; alsdan zijn zij gescheiden, en bijna louter des lichaams; 1748, 30 Mei.

Wanneer gezelschappen der bozen zijn samengeflanst, dat zij ook op andere wijze worden ontbonden.

2129. Eerder is gehandeld over de kohort van geesten, die de vergezelschappingen van boze geesten verstrooide, waarmede in het Woord de oostelijke wind overeenstemt; maar verder zijn er nog ontelbare middelen ter uiteendrijving van zulke vergezelschappingen, zowel in het gemeen als in het afzonderlijke, namelijk als bij enigen geest of enige ziel ideeën zijn samengeflanst, en worden verstrooid; al die middelen werden mij niet te weten gegeven, maar gezegd werd mij, dat zij er zijn; daarmede stemmen eveneens overeen in het lichaam al de op te lossen menstrua, welke ontelbaar zijn, en strokend met elk samengekleefd lichaampje, zoals bekend is uit de speekselige menstrua, en die welke van de lever uitvloeien; aldus heeft elke slechte samenflansing van gezelschappen haar eigen ontbindende middelen.

2130. Eén middel slechts kan ik hier vermelden: dat zij nauwer worden verenigd, zodat zij als het ware worden samengeplakt; aldus verschijnen zij aan elkander, en met de begeerte om van elkander ontbonden te worden, want de doorvatting van het ongemak wordt vergroot; aldus worden zij eveneens ontbonden daarna, alsof op eigen houtje.

2131. Tussen zulke vergezelschappingen is de ontbinding heel gemakkelijk, want een ieder haat den ander; als hun de gelegenheid werd gegeven volgens hun aard van handelen, dan zouden zij terstond worden ontbonden, maar dit wil de Heer niet; zo immers zouden de begeerten worden gebroken.

2132. Dat er ook in den innerlijken hemel vergezelschappingen bestaan, die eveneens moeten worden getemperd door middelen, lijdt geen twijfel, waarover elders; zo wanneer in den hemel een zekere gisting verscheen, wanneer het bozen geesten werd toegelaten zich in te boezemen, vanwege vergezelschappingen die niet zodanig waren als zij moesten zijn. 1748, 30 Mei.

Over heiligen.

2133. Iemand vanuit den katholieken godsdienst kwam heden tot mij, zoals bijna dagelijks sommigen doen die pas gestorven zijn, vanuit verschillende godsdiensten; deze rooms-katholiek sprak met mij; het gesprek ging eveneens over hen die heilig verklaard waren op aarde; hem werd gezegd dat er geen heilige in den gansen hemel is, dan de Alene Heer, en dat de engelen heilig worden geheten, is vanwege de heiligheid des Heren, Die de Heiligheid Zelf is; vandaar ook worden zij de Heilige Geest genoemd; zij die engelen zijn, bekennen dat in hen volstrekt niets heilig is, maar het vuile, en dat de heiligheid is van den Alenen Heer; want het is bekend, dat de engelen niet heilig zijn, uit de Psalmen van David.

2134. Sommigen toen van hen die heiligverklaard waren op aarde, zeiden eensgezind, hoewel met een zekeren gemengden, als het ware roerigen klank, dat hun heiligheid is van den Alenen Heer, en dat zij vuil en infaam zijn.

2135. Wat betreft de overigen, die zich voor heilig houden, omdat zij zijn heiligverklaard op aarde, zie elders.

2136. Gevraagd werd hoe het gesteld was met Petrus, aan wien de sleutels van het koninkrijk der hemelen waren gegeven; er werd geantwoord, dat onder Petrus het geloof wordt verstaan, en aan het geloof zijn de sleutels van het koninkrijk des Heren gegeven, omdat niemand tenzij door het geloof in den Heer kan worden toegelaten in den hemel, en niemand geeft het geloof dan de Heer, en daarom heeft de Alene Heer de sleutels der hemelen, en geeft Hij den hemel aan wien het Hem behaagt: zo is het niet van enig mens. Het Geloof wordt onder Petrus verstaan, zoals onder de overige apostelen de dingen die des geloofs zijn; als onder Jakobus de naastenliefde, en onder Johannes de vruchten der naastenliefde; en omdat daarin alle dingen des geloofs zijn, lag hij aan de borst des Heren. 1748, 31 Mei.

Dat vanuit de spraak der geesten alle talen haar oorsprong trekken.

2137. Wanneer geesten met wie dan ook spreken, zo spreken zij de taal van genen als was het hun moedertaal; ook weten zij niet anders dan dat zij in het land van genen waren geboren, en opgevoed in die taal; het is als het ware hun moedertaal, en ook weten zij niet beter, tenzij bespiegeling aan hen wordt gegeven; aldus spreken zij die in Europa hadden geleefd, en in andere delen der aarde, en die vóór enige duizenden jaren waren gestorven,

met mij in mijn taal, die zij evengood wisten als ik, niet wetende dat het mijn landstaal was, dus van een andere landstreek, voordat dit hun gezegd was; ja zelfs kunnen zij, als het den Heer behaagt, veel accurater en sneller spreken dan hij die in die landstreek is geboren, en opgevoed in die taal; hetgeen ik eveneens bevonden heb.

2138. Daaruit nu volgt, dat de spraak der geesten een universele spraak is, en daarvanuit zijn opgekomen en als het ware geboren alle talen, want het zijn de geestelijke ideeën die hun spraak uitmaken; en wanneer deze invloeden in het geheugen des mensen, wekken zij woorden op overeenstemmende met de ideeën, en eendere, welke de mens in zijn geheugen heeft; dan eveneens ideeën die gemengd zijn, of die meerdere in hetzelfde woord zijn, zoals het geval pleegt te zijn, alsmede die welke zich daarmede hebben vermengd, vanwege verschillende omstandigheden, en meerdere die daaraan als het ware rondom aankleven, volgens de natuur en de inborst der geesten, want de geesten wekken de ideeën op, bijgevolg de woorden, die overeenkomen met hun natuur, aldus volgens die gehele verscheidenheid en diversiteit welke is van de geesten, en dan van de staten der geesten.

2139. Daaruit staat vast, dat de spraak der engelen, die nog universeler is, als het ware de moeder van de spraak der geesten is, bijgevolg invloeit in de ideeën der uiteenlopende geesten, welke ideeën daaruit voortspruiten volgens de diversiteit van hun natuur.

2140. Daaruit volgt ook dat er een nog meer universele spraak is, te weten van den meer innerlijken en den binnensten hemel, die niet verstaanbaar is voor de engelen van den innerlijken hemel, te minder voor de geesten en de mensen, en daarom onuitsprekelijke en ongelofelijke dingen bevatten, want in de minste idee van een engel van den innerlijken hemel liggen onbegrensd vele dingen opgesloten, welke worden doorvat door de engelen van de meer innerlijken en den binnensten hemel, volgens het welbehagen des Heren.

2141. Daaruit nu staat vast, dat de Heer Alleen is de Rede en het Woord, omdat uit Hem alle dingen zijn. 1748, 31 Mei.

**Dat mens en geest niet in het minst kan uitzwerven buiten de
gegeven grenzen.**

Dit is door verschillende ondervinding getoond; de geesten immers menen te beschikken over vrije keuze, of buitensporigheid.

Vervolg over de spraak der geesten.

2142. De geesten, als gezegd, spreken door middel van de primitieve ideeën der woorden, want het kan bekend zijn, dat ieder woord een zekere idee inheeft, en iedere samenstelling van woorden een samengestelde idee, welke door meerdere woorden wordt uitgedrukt; hoedanig onze denking is, zonder woorden, zodanig is de spraak der geesten onder elkander, en wel niet alleen is het de denking, welke zij ook hebben, maar is het de spraak onderling, welke ik eveneens kon opmerken; en zij zeiden mij, dat zij onderling spraken, en hun gemompel hoorde ik, hetwelk toen het tot mijn inwendigen zin kwam, dan in onderscheiden woorden viel: somtijds vloaide onverwacht het gesprek der geesten in mijn ideeën, en zo in woorden, wanneer zij samenspraken, en zij zeiden dat zij het dan hadden over mij of over deze en gene dingen. Maar de geesten kunnen niet waarnemen, noch weten, dat zij in de geestelijke spraak spreken, omdat zij niet erover bespiegelen, zomin als ook de mens kan weten welke taal hij spreekt, en welke woorden, als hij er niet over nadenkt.

2142[b]. Doch de engellike taal is nog innerlijker; opdat het worde verstaan, deel ik alleen dat mede wat mij uit ondervinding te leren is gegeven, namelijk dat één enkele eenvoudige idee onbepaald veel dingen inheeft, hetgeen alleen kan vaststaan vanuit hen die erop letten, dat als alleen maar één enkel woord wordt genomen, bijv. hemel of aarde, hetwelk eenvoudige woorden zijn, en eender in idee, nochtans ontelbaar vele dingen daaraan inzijn; aldus in alle overige dingen, welke inzijn aan een eenvoudige idee der geesten; deze verschijnen in een innerlijken graad, en wel onbepaald in aantal; en een geest kan deze dingen nooit doorvatten met enige doorvatting, maar slechts verstandelijk, en zo met een gemene doorvatting, bot en heel erg duister, nauwelijks anders dan zoals, om een vergelijking te bezigen, honger en dorst wordt doorvat als een gemene aandoening, en behalve honger en dorst nauwelijks wat ook verder, terwijl er toch onbepaald veel dingen zijn in het lichaam, in elk lid, in elke vezel, en in elk bloeddruppeltje, en in de innerlijke dingen, die samenwerken en maken dat er honger en dorst is; evenzo is het gesteld met elken zin, zoals van den smaak welke alleen een gemene aandoening is, die gevoeld wordt, terwijl toch ontelbare dingen hem samenstellen, zowel in de tong als in het object; aldus in de overige dingen.

2143. Evenzo nu worden de ideeën der engelen van den innerlijken hemel doorvat in een nog innerlijker graad door de engelen van den meer innerlijken hemel.

2144. Daaruit kan vaststaan, hoedanig hun doorvatting is wanneer zij alleen in lichamelijke dingen zijn, en nauwelijks enig geestelijke smaken, voorts hoedanig de doorvatting der ideeën van het allene lichamelijke geheugen. 1748, 31 Mei.

Dat zij in gelijktijdig gezelschap eveneens spreken.

2145. Voorzeker is alle spraak der geesten en der engelen in gezelschap, want zonder een spreken in gezelschap met meerderen, kan er geen idee van enig ding bestaan; een geest weet dan niets, hij is zo stompzinnig alsof hij helemaal niets was; doch volgens het gezelschap en den staat van het gezelschap wordt zijn scherpzinnigheid ingespannen, en zo de spraak.

2146. Als een geest spreekt, zodat hij niet anders weet dan dat hij alleen het is die spreekt, zijn het evenwel anderen die tegelijk hetzelfde spreken; het kan een gelijktijdige spraak worden genoemd; er waren er die zo spraken, en ik tegelijkertijd, en daarna zeiden zij die hoorden, dat ik gesproken had, terwijl hij die eendere woorden sprak, meende dat hij alleen het was, niet wetende dat allen tegelijk hetzelfde spraken. 1748, 31 Mei.

Over de onsterfelijkheid der ziel.

2147. Ik begon met te denken, dat er mensen zijn die smachten naar de onsterfelijkheid van roem, door daden, geschriften, en eendere dingen, voorts door grafmonumenten en meer dingen, waaruit kon vaststaan dat iets hen bewoog tot het verlangen der onsterfelijkheid, hoewel zij wisten dat zij sterven zouden, en het merendeel van hen nauwelijks kon geloven dat zij na den dood zouden leven; zoals ook het geval was bij de Romeinen, van wie het bekend is, dat zij meer dan anderen smachtten naar onsterfelijkheid, zo dat zij zich aan den dood prijsgaven voor het vaderland, als slechts hun naam zou voortleven na den dood; en toch hebben velen van hen nauwelijks gedacht over de onsterfelijkheid der ziel, of het leven na den dood.

2148. Het werd mij gegeven te denken, waarvandaan zulk een verlangen kwam, omdat dit zonder een invloed van een diepere oorzaak niet kon bestaan, en ik sprak met de hemelen over dezelfde zaak, en zo doorvatte ik, dat de oorzaak is, dat de Heer aan een ieder de doorvatting van de onsterfelijkheid ingiet, te dien einde, dat het voor niemand verborgen is, dat hij na den dood

zal leven; en dat deze gemene invloed is in allen, zoals de aandoening jegens de kleine kinderen of de storge, een gemene invloed uit den Heer is; zonder dien invloed kan zij geenszins bestaan; aldus is het gesteld met het verlangen der faam, en met de innerlijke faam, namelijk de onsterfelijkheid na den dood.

2149. Maar zoals in alle overige dingen geschiedt, elke zodanige invloed gedraagt zich in de subjecten of de objecten volgens hun inborst, natuur, vorm, wanneer zulk een voortdurende aansporing invloeit, zoals in sommigen, bij wie zij wordt verdraaid, en volgens hun levens of begeerten, in den allenen lust, bij anderen anders, bij de meesten in den allenen lust van de faam om hun liefden te bevredigen; bij sommigen verdwijnt die nagenoeg; in één woord, die gedraagt zich volgens hun levens, dat is, volgens de begeerten, en de verlangens. 1748, 31 Mei.

Dat mens en geest niet het minste vanuit zich kunnen, hoewel het hun toeschijnt dat alle dingen vanuit hen zijn.

2150. Heden werd mij door meerdere ondervinding te weten gegeven, dat een geest niets hoegenaamd kan, hoewel het hem toeschijnt alle dingen vanuit zich te kunnen, te denken, te spreken, te handelen; de ondervinding is zo omvangrijk, dat als al het andere werd naar voren gebracht, het een hele pagina zou vullen; alleen dit wat heden aan de geesten werd gezegd, namelijk dat zij niets vanuit zich kunnen, waarop zij in verontwaardiging zeiden, wèl vanuit zich te kunnen; en daarom werd het hun getoond dat zij niets konden; dat zij spraken, dit was hun toegestaan; in een geestelijke idee doorvatte ik, dat er als het ware een sfeer was, begrensd, waarbuiten zij geenszins konden heengaan; en daarom werden zulke sferen getoond; en wanneer geesten probeerden daaroverheen te gaan, of te spreken, konden zij dat geenszins.

2151. En daarmee was het feit gestaafd, dat het hun niet wordt toegelaten verder te gaan dan tot zekere grenzen, zijnde de grenzen der toelating, en dat de grenzen zodanig zijn, dat nooit iets wordt toegelaten tenzij datgene wat tot het goede door den Heer wordt gebogen; zonder toelating, dus zonder een hun toeschijnende vrijheid, zouden zij nauwelijks kunnen leven; de geesten zijn grotelijks verontwaardigd bij de menigvuldige ondervinding; zij bekenden te zien dat zij niet de grens te buiten kunnen gaan; maar toch bleven zij op hun standpunt staan, omdat het zodanige geesten zijn, dat zij menen vanuit zich alle dingen te kunnen.

2152. Hun werd eveneens gezegd, hetgeen zij ook met een geestelijke idee beseften, en nu kunnen doorvatten, dat als hun de vrijheid of de willekeur werd gegeven van handelen volgens hun begeerte, alle dingen te gronde zouden gaan, want zulks zou tot in het onmetelijke aangroeien, zodat zij zich zouden storten op de ruïne van alle dingen.

2153. Ja zelfs werd het mij eveneens af en toe gegeven hen binnen zekere grenzen te houden, en aan te drijven om te denken, te spreken en te handelen als het ware vanuit mij, en zij konden geenszins daarbuiten wegzwerfen, maar zij werden gehouden hetzelfde te denken, te spreken en te handelen, wat vanuit mij kwam; zo dat de ondervinding voor mij klaarblijkend is, dat geesten en mensen niet het minste vanuit zich kunnen, hoewel het vanuit henzelf schijnt: en als het hun niet toescheen vanuit henzelf, zo zou voor de geesten al de verlustiging van hun leven, en als het ware hun leven vergaan; dit wilden de geesten door mij toegevoegd hebben, aldus verzoekende dat hun de willekeur mocht worden gelaten, maar dan binnen de grenzen, binnen welke het den Heer behaagt; het zijn goede geesten van wie deze woorden zijn. 1748, 31 Mei.

Over het innerlijk geheugen, en over deszelfs invloed in het uiterlijk geheugen.

2154. Dit alleen mag over deze geheugens genoteerd worden, dat het innerlijk geheugen zodanig is, dat daaraan zijn ingegrift alle en de afzonderlijke dingen die de mens heeft bedreven, gesproken en gedacht, en een meer innerlijk geheugen, dat veeleer de inborst [*indoles*] is te heten; ook zijn daar de allerfijnste dingen der ideeën, zodat er niet het minste is, wat de mens heeft gedacht van de eerste kindsheid aan tot het laatste des levens, dat daar niet is, als het ware ingegrift, of vastgehouden, wat de mens nauwelijks kan geloven, omdat hij alleen kennis draagt van het lichamelijk geheugen.

2155. Dit is mij getoond, maar duister, door de engelen, dat als het den Heer zou behagen, zo zouden zij woordelijk kunnen opzeggen de afzonderlijke woorden, en wel in hun volgorde, en de afzonderlijke ideeën in de ideeën der woorden, die ik voor ettelijke jaren heb geschreven, hoewel ikzelf mij niet één enkele reeks of één enkele lijn kan herinneren.

2156. Daaruit kan vaststaan, dat de mens niets ooit kan denken wat niet in het klare licht komt na den dood, ja zelfs in zulk een klaar licht, dat niets hoegenaamd is verborgen van de allergeeringste dingen die hij gedacht heeft;

dezelve zijn aan diens inborst ingegrift, en indien men het wil geloven, is dit het wat wordt verstaan onder het boek des levens van een ieder. 1748, 31 Mei. **2157.** Maar plotseling kwam een twijfel op, welke zich eveneens nestelde in den innerlijken hemel, hetgeen ik doorvatte, omdat die terstond werd gesloten, aangezien de twijfel sommigen van hen aandeed, namelijk daar hun meer innerlijke dingen niet zijn aangetast door het overgeërfde en aangeworven boze, maar alleen de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn; bijgevolg verscheen het bij den eersten aanblik, omdat de meer innerlijke dingen niet waren aangetast, dat die engelen toen zonder smet waren, of zodanig en zo zuiver of heilig, over welchen twijfel sommigen van hen dachten; maar daarna verdween die, omdat het hiermede zo gesteld is, dat engelen nooit kunnen zijn in den innerlijken hemel, noch in den meer innerlijken, noch in den binnensten, of zij zijn tevens ook in het natuurlijk gemoed, hetwelk is van de engelen van den innerlijken hemel; het natuurlijk gemoed kan niet worden uitgetrokken; zo immers zou datgene ontbreken wat de orde vervolledigt, en zij zouden niet langer engelen zijn; en daarom moet het gebrekkige, bij overerving ontvangen en door daadwerkelijkheid verworven, hetwelk van het natuurlijk gemoed is, harmonisch overeenstemmen met de dingen die meer innerlijk zijn, evenals de meer innerlijke dingen met de binnenste; en zonder overeenstemming kan er niet enige heiligheid bestaan; en daarom is het die overeenstemming, welke wordt gegeven uit den Heer, welke het vermogen is uit den Heer gegeven,

2158. opdat zij dermate overeenstemmen, dat zij bijna niet weten dat zij een natuurlijke hebben; gegeven immers eenmaal de overeenstemming, is alsdan het natuurlijke om zo te zeggen niets, en als het ware afwezig, zoals iets wat doorschijnend is; dan komen de meer innerlijke dingen open, hetgeen een gave is van den Alenen Heer: hetgeen kan vaststaan uit de enige malen getoonde ondervinding, dat ook nieuwelinge zielen, of die nog zijn in hun fantasieën of lichamelijke dingen, ja zelfs niet-goede geesten, eveneens tot den hemel kunnen worden heengevoerd, maar slechts als zij in bepaalde staten zijn, waarin samenstemming kan gegeven worden, uit den Heer; in één woord, het is de overeenstemming die maakt, dat het den engelen toeschijnt, niet natuurlijke geesten te zijn, terwijl zij toch natuurlijk zijn; maar het natuurlijke in zekere staten verdwijnt als het ware door overeenstemming; maar nochtans is zodanig de mens, zodanig de geest, en zodanig de engel, dermate gebrekkig, dat er nooit tot in het eeuwige overeenstemming kan geschieden, maar steeds wordt hij vervolmaakt door den Heer: en daarom ook als zij onenig zijn, worden zij dan vanuit den hemel tot de geesten gekeerd, en

ondergaan zij kastijdingen, totdat er overeenstemming door den Heer wordt gegeven. 1748, 31 Mei

2159. Daar de meer innerlijke dingen onbegrensd in aantal zijn ten opzichte van de innerlijke dingen, kan daaruit eveneens vaststaan, dat zelfs niet de minste idee van het innerlijk gemoed tot volle overeenstemming kan gebracht worden, te minder alle ideeën ten aanzien van alle variaties van den staat der overreding en der aandoening, welke staten eveneens onbegrensd in aantal zijn, 1748, 31 Mei.

De verlustingen der goede geesten en der engelen van den innerlijken hemel.

2160. Behalve de innerlijke, de meer innerlijke en de binnenste verlustingen, hebben zij ook de zinlijke verlustingen in onbegrensd aantal, zoals, om alleen maar dit te mogen vermelden, dat er zijn sierlijke gaanderijen, lang, en getooid met allerschoonste ornamenten, vooral bij hun uitgaan ervan; uitgebeeld worden dan ofwel paleizen, ofwel tuinen, zoals paradijzen, welke zij bij hun uitgaan beschouwen; in zulke gaanderijen, doorvlochten, overweld, somtijds tweevoudig, tot elke harmonie geformeerd, schijnen zij zich toe te wandelen, en gesprekken te voeren; bovendien paleizen welke alles overtreffen wat iemand in de wereld zich ooit kan voorstellen; anderen hebben weer andere verlustingen, met onbegrensd vele verscheidenheden. 1748, 1 Juni.

Niets goeds dan alleen vanuit den Heer.

2161. Hoe de geesten zich grotelijks afplagen met de vraag hoe dat te verstaan, dat niemand enig goede kan doen tenzij uit den Heer' terwijl het hun toch bevolen wordt te doen wat goed is, te willen wat goed is, te denken wat goed is, terwijl toch zij vanuit zich niets van het goede kunnen denken, willen, doen, zo niet verstaande wat zij zullen doen; of zij als het ware de handen moeten laten zakken, en zo zich maar laten aandrijven; aldus was somtijds hun gesprek, omdat zij niet beter kunnen verstaan, noch doorvatten; doch hun werd gezegd, dat zij in elk geval het goede moeten denken, willen en doen, en niet de handen laten zakken; en hoewel zij dan achten dat het vanuit hen is, zij nochtans wanneer zij het overwegen waarvandaan hun denking van

het goede en hun wil van het ware komt, dan moeten erkennen, dat dit vanuit den Heer is, niet vanuit henzelf; de Heer geeft en de denking van het goede, en de wil van het goede; aldus moeten allen het goede doen, maar nochtans weten, en zo verstaan, dat het Goede niet is van hen, maar van den Heer.

2162. Wanneer iemand in de engellijke geestelijke idee is, kan hij klaar doorvatten, dat geen denking en niets van wil vanuit hem komt, maar dat het van elders invloeit, hoewel de mens meent, dat het vanuit hemzelf is; doch hij die niet in de engellijke geestelijke idee is, kan dit geenszins verstaan, te minder dat al het goede uit den Heer is; evenwel zien de engelen dit klaarblijkend, en zij doorvatten het; zij die in den innerlijken hemel zijn, zien het, en zo worden zij verstandelijk overreed; zij die in den meer innerlijken en in den binnensten hemel zijn, doorvatten het. 1748, 1 Juni.

Dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen die in den hemel en op aarde ontstaan, voorziet, ziet, doorvat, regeert.

2163. Omdat het de Waarheid is, dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen regeert, bijgevolg vooruitziet, en daarin voorziet, bijgevolg ziet en doorvat, was ik met de hemelsen daarover in gesprek hoe het daarmee is gesteld, terwijl toch zoveel dingen zich voordoen die scrupules in den weg leggen, wanneer het gemoed daarover nadenkt.

2164. Wat ik heb geleerd door een gesprek met de hemelsen, zijn deze dingen die mogen worden vermeld, namelijk dat zij zich niet anders gedragen dan, als gij uit een vergelijking een idee zoudt willen vormen, zoals het mij ook aanschouwelijk is voorgelegd, evenals een gepolijste cylinder, waarin op optische wijze een schoon beeld wordt voorgesteld van dingen die rondom zijn uitgestrooid; de rondom uitgestrooide dingen verschijnen in geen orde, van geen vorm, maar de dooreengesmeten dingen waarin zelfs niet de minste schoonheid schuilt, te minder iets van een schoon beeld verschijnt, vertonen nochtans vanuit die ordeloosheid in het rond een schoon beeld; evenzo verschijnen voor de ogen der mensen en der geesten in de wereld alle en de afzonderlijke dingen ongeordend en verward, terwijl zij voor het oog des Heren een schoon beeld samenstellen, namelijk het beeld van een mens of van een maagd, zijnde de hemel in zijn complex, niet zodanig als hij is, maar hoedanig de Heer wil dat hij zij, namelijk dat hij zij het Beeld van Hemzelf. 1748, 2 Juni.

2165. Aldus is het gesteld met de dingen die in het Woord des Heren zijn; daar verschijnen de dingen die in den letterlijken zin zijn, heel onsamenhangend en uiteenliggend, terwijl zij toch in den aanblik des Heren zodanig zijn als mij nu gezegd is. 1748, 5 Juni.

Over de gezelschappen der geesten.

2166. Er zijn gezelschappen van geesten die erop uit zijn hun willekeur te volgen, en uit te zwerven; in hun gezelschappen plegen er enigen te zijn die tegen de willekeur van genen zijn, en zich verzetten, opdat zij zo tot de orde worden teruggebracht; dezulken zijn het, die in deze gezelschappen zijn, en zij kunnen zich bij allen inboezemen in de wereld, en kunnen toch anders denken, en hun gedachten verschijnen niet vanuit hun aangezichten, omdat zij altijd een eerzaam en burgerlijk aangezicht voorhouden; maar omdat de gedachten duidelijk uitkomen in het andere leven voor de geesten, en zij zo den tegenzin doorvatten, hoewel zij in veel dingen worden geduld, zijn zij genen vijandig gezind, en bij iedere gegeven gelegenheid berokkenen zij hun nadeel; zoals wanneer zich een of andere leelijke uitbeelding voordoet, dan zetten zij genen te kijk, hen als het ware van zich afwerpende, hetgeen ik vaak heb gezien; zij bekenden toen beiderzijds dat dit het geval was zoals gezegd is, 1748, 2 Juni.

2167. Wanneer de uitbeeldingen leelijk zijn, werpen zij hem naar buiten, en maken hem uit voor het object der uitbeelding, zoals wanneer er wordt uitgebeeld een dode in een graf, of een dode in een veld, of iets dergelijks; alsdan werpen zij hem door hun fantasieën in het graf, in het veld, en in iets dergelijks, en dan schijnt het hem niet anders toe, dan dat hij daar is, en hij beklagt zich, en wordt zo bevrijd; dan bekennen zij wederzijds dat dit het geval is.

2168. Zodanigen zijn het die in het leven des lichaams een eerzaam aangezicht voorhouden, dermate dat niemand anders dacht dan dat het een eerzaam man is, maar nochtans doorvat hij in de afzonderlijke handelingen, gezegden, en stappen en aangezichten der anderen dat wat boos is, hetgeen hij bij voortduur opmerkt; zodanig zijn verscheidenen, die alleen de boze dingen van een andere opmerken, zelden de goede dingen, 1748, 2 Juni. Zo wordt ieder gezelschap verbeterd. Dezulken plegen averechts te denken: als er goede dingen zijn, dan denken zij over hen boos; als er boze dingen zijn, denken zij over hen dat het goed is; namelijk dat zij boos, niet goed, zijn, enz.

Dat er geesten zijn van elk geslacht en soort.

2169. Er bestaan geesten en gezelschappen van geesten, die geheel en al overeenstemmen met al wat er maar bestaat in des mensen verstandelijke dingen, en boze en goede aandoeningen, zoals alleen dit, dat als ik was verlustigd in dingen van weinig belang, hetzij in schrijven, hetzij in eten of drinken, hetzij in andere dingen, als in het kopen van dingen die ik allang had verlangd, en zo daarvandaan een natuur had aangenomen; als dus wederom die verlustigingen werden teruggebracht, waren er dan geesten en gezelschappen van geesten, die geheel en al dezelfde verlustiging hadden, zo dat zij veel begeriger waren dan ik, tot aan dien graad toe dat zij zich nauwelijks konden beheersen, of zij vergingen als het ware als zij hun zin niet kregen of begunstigd werden, hoewel zij wisten dat de dingen niet van nut waren voor hen, maar voor mij; zo bestaat er niet wat verstandelijks ook, of van aandoening, in den mens, dat niet gezelschappen van geesten heeft, welke zich daaraan te goed doen en het begunstigen.

2170. Hoewel genen, toen zij mensen waren, niet eendere wellusten hadden, nochtans, omdat er geslachten en soorten van wellusten zijn, zijn zij die in het leven des lichaams in het algemeen zodanig zijn, degenen die in het bijzondere overeenstemmen, 1748, 2 Juni.

Dat sommigen aanhoudend erop uit zijn, den mens te verderven.

2171. Er zijn geslachten en soorten ook van hen die aanhoudend daaraan denken den mens het boze te berokkenen, ja zelf te martelen, wreedaardig te bejegenen, af te slachten; wanneer zij in banden worden gehouden, weet nauwelijks iemand van hun verderfelijke natuur, doch zodra de teugel wordt gevierd, barsten zij ogenblikkelijk los, als furiën, en trachten zij den mens af te maken, zoals mij vaak overkwam, wanneer zij iets boos tegen mij in het schild voerden, en was de band geslaakt, dan schreeuwden zij terstond, op het moment zelf, wat zij wilden, namelijk (*intet ghal da mera elak mehr*); het waren alleen de fantasieën over zulke dingen die mij zouden schaden; en dan, eenmaal de band geslaakt, schreeuwden zij; daaruit kan vaststaan wat zij in hun zin hebben dat aanhoudend werkt, maar binnen den band, en volgens de slaking ervan; en dat hun streven in actie komt, als de banden gevierd zijn, 1748, 2 Juni.

Over de zoete spraak der hemelse geesten.

2172. Met mij sprak een gezelschap van hemelse geesten, wier spraak ik waarnam, namelijk dat zij zo zoet, zo vloeiend was als de zachtste atmosfeer, en zo snel en zeker, dat er niet de minste vertraging was, of de woorden vloeiden zoals vanuit een zoete rivier, 1748, 2 Juni.

2173. De zoetheid der vloeiing kwam daarvandaan, dat het goede geesten waren, en bijna engelen, en wel vanuit het geslacht der hemelsen, en dat er niets onenigs of disharmonische was in de dingen die zij spraken, namelijk wat afweek van hun denking; hoe minder afwijking in de ideeën der denking, en vandaar in de woorden of ideeën der spraak, des te zoeter spraak: wanneer daarin de ware goedheid, of het geloof der liefde is, dan is daarin eveneens de ware zoetheid, 1748, 2 Juni.

Dat de universele dingen der denkingen worden heengevoerd en uitgegoten in de wereld der geesten, en in den hemel.

2174. Uit ondervinding is mij bekend gemaakt, dat wanneer de denking niet was gevestigd op enig lichamelijk of stoffelijk subject, zij dan werd uitgestort in verscheidenen; en deze geesten en engelen die van een eendere overreding en aandoening zijn, zoals wanneer enige aandoening op een universele wijze wordt gedacht, zonder enig subject, een eindig ding, een persoon. Hetgeen mij door een ondervinding te weten werd gegeven, daar de Heer Zich daartoe verwaardigde; en het werd gegeven de eindige dingen te verwijderen, en alleen de gemene idee der aandoening te hebben; toen doorvatte ik, door een idee of een geestelijke doorvatting, wat de gezelschappen der geesten en der engelen aandeed, rondom mij; wanneer echter de idee was bepaald tot subjecten, als gezegd, dan was er als het ware een toegeslotene, en deed zo ook niet in het gemeen aan; maar wat een universele denking is, wordt misschien niet gevat door hen die alleen in bijzonderheden zijn: 1748, 2 Juni.

Dat de diversiteiten der boze dingen ontelbaar, ja onbegrensd zijn.

2175. Toen sommige geesten hoorden, dat in mens en geest en engel niets dan het boze is, hetgeen hun eigene is, wanneer zij de een of andere boosheid uitvoerden, zoals toverijen, en dergelijke, zo zeiden zij van mij en anderen,

dat wij aan hen gelijk waren, zijnde niets dan het boze; aldus luidde hun conclusie; aan hen werd geantwoord, dat niets dan het boze is in een ieder, maar met onbepaald veel diversiteit en variëteit; de neiging immers van den een tot dit of dat boze is kleiner en groter, en dat er meerdere vermengingen van boze dingen zijn, zoals van liefden en begeerten, voorts zoals begeerten met appetijten van het lichaam en deszelfs wellusten verbonden zijn: in één woord, zij zijn onbegrensd, en nooit tot in het eeuwige te verbeteren, 1748, 3 Juni.

Niet zal men zich iets vooropstellen als zeker om te doen, wat in zich onbetekenend is, noch het bij voorbaat begeren.

2176. Door veel ondervinding in de loop van ettelijke jaren heb ik geleerd, niet zich iets voornemen te doen wat op zichzelf onbetekend is, ter oorzaak hiervan, dat men niet alleen de vrijheid verliest, maar ook den geesten een gelegenheid geeft om dat te begeren, en zo te overreden; want de natuur der geesten is, hevig te begeren, en dermate te overreden alsof de zaak in kwestie absoluut zeker was, en in elk geval zou moeten geschieden; en daarom ook laat de Heer het somtijds toe; dat zou Hij niet hebben toegelaten, als de mens het zich niet had voorgenomen; en dan zou Hij een overreding met een aandoening tot het goede hebben gegeven, en wat voor hem bevorderlijk zou zijn in de toekomst; verder dat zo eveneens de vrijheid wordt geschonken; hierover ben ik door dagelijkse ondervinding, met de geesten, onderricht, 1748, 3 Juni.

Dat op verschillende wijzen gezelschappen worden verstrooid, en worden teruggebracht tot de orde.

2177. Als eerder gezegd, zijn er degenen die den oostelijken wind uitbeelden; zij verstrooien gezelschappen, zodat zij, de een van den ander in het gezelschap, met geweld terugtreden; aldus zijn er ontelbare middelen om gezelschappen te ontbinden, omdat zij slecht zijn samengeflanst, wanneer zij lang in een dergelijken staat worden gehouden; heden zag ik, toen het gesprek ging over deze dingen, dat niemand vanuit zich dacht en sprak, maar uit anderen, en die ook uit anderen, zodat niemand werd opgewekt vanuit zich, bijgevolg dat de algehele hemel op zekere wijze gelegen was in elke idee, en dat zo ideeën

werden geformeerd waarin onbegrensd veel dingen zijn; en omdat deze de bevatting der geesten te boven gingen en zij zulks niet wilden geloven, werd het hun derhalve getoond, namelijk door den een tot den ander, daarna door een gezelschap verder van mij af, waarvan er zeer velen tegelijk spraken, hetgeen zij duidelijk hoorden en beseften; vandaar werden zij overtuigd dat er niet alleen vanuit gezelschappen uit de verte een invloed was in de ideeën van zijn of hun spraak, rondom mij, maar ook omdat verscheidenen van hen tegelijk spraken, dat het ergens anders vandaan invloede wat zij aldus tezamen konden spreken; hetgeen zij ook bekenden, want zij zagen het eveneens door een geestelijke idee, zijnde vanuit den hemel:

2178. Toen ik in gebed was, werd zulk een denking aan den zin des gebeds ingeboezemd, namelijk dat een menigte van velen invloede in de idee of de ideeën der denking en des gebeds, en daarom ook waren de ideeën ongeordend, omdat zeer vele ongeordende dingen uit de wereld der geesten invloeden, hoewel voor ons, die niet in orde zijn, dezelve geordend verschijnen; neem bijvoorbeeld het oog: deszelfs minste straal kan de meest ongeordende dingen geordend zien, omdat het de dingen niet kent die in den minsten straal van het gezicht zijn; eender is het gesteld met de klanken, zoals van verscheidene instrumenten; nochtans verschijnt de harmonie, terwijl toch in iederen klank ontelbare dissonanten zijn.

2179. Terwijl ik in zulk een idee werd gehouden, werden toen de gezelschappen verstrooid, op een afstand, waarover zij klaagden, van mening dat het ganse zou vergaan, wat gewoonlijk voorkomt als iets dergelijks geschiedt; maar met een geestelijke idee zag ik, dat zij toen eerst werden verbonden, meer naar de wet der orde, en dat zij zonder zulk een ontbinding niet volgens de wetten der orde worden verbonden, want de geest des Heren brengt alle dingen tot de orde terug, uit het innerlijke, of, zoals het verschijnt, uit het hogere; zo moeten zij alleszins tot de orde worden teruggebracht; hetgeen door mij met een geestelijke idee klaarblijkend werd gezien, 1748, 3 Juni.

2180. Daarna werd gesproken vanuit de hoogte, dat het met de zaak aldus is gesteld, namelijk dat de gezelschappen moeten worden ontbonden, om wederom verbonden te worden; toen werd het opgemerkt, dat de zin der spraak niet kon doordringen, zoals die was, door de wereld der geesten tot mij, maar dat die werd omgekeerd, en dat zo de wereld der geesten in zulk een disharmonie is, dat het Woord des Heren niet tot den mens door de wereld der geesten kan neervloeien, of het wordt verkeerd in een anderen zin, en in sommige staten geheel en al verdraaid, wat een teken is dat de laatste tijd daar is;

2180[b]. want de menselijke zielen die sterven, maken voor het merendeel de wereld der geesten uit; want het is bekend, dat de mens een geest is, en een geest wordt; ook bestaan er niet, zoals sommigen menen, enige geesten van eeuwigheid aan; maar in de wereld der geesten worden geen anderen toegelaten dan zij die van nut kunnen zijn, vooral voor het menselijk geslacht, zowel voor het op aarde levende, als voor de zielen die vanuit het lichaam komen, en nog in de lichamelijke dingen zijn verbonden of vermengd met natuurlijke dingen, die moeten ontbonden worden; en daarom maken zulke geesten eveneens de wereld der geesten uit, die met dezulken overeenkomen, 1748, 3 Juni.

De dingen die gesproken worden in den hemel, vallen in die bij de mensen, welke overeenstemmen bij hen.

2180[c]. Ik heb opgemerkt dat de dingen die ik dacht, en wat de geesten spraken en dachten, uit den hemel invloeiden, maar toch evenwel verscheiden, volgens de dingen die overeenstemmen in het geheugen van den mens, en die dan de objecten van diens denking zijn; dit immers is een ware, dat de spraak der engelen, of de denking der hemelsen, zeer veel dingen bevatten, of een reeks is van zeer vele onderscheiden ideeën; en wanneer deze nederdalen in het gemoed van geest of mens, wordt die ganse reeks van zeer veel ideeën als het ware er éne of enkelvoudig, en verschijnt daarin ook niet een reeks van ideeën, hetgeen vanuit zeer veel andere dingen eveneens kan worden bevestigd; daar dus zo heel veel dingen bevat zijn in de spraak of denking der hemelsen of der engelen, en deze in de ideeën der geesten en der mensen invloeien, kunnen zij wel niet anders dan de dingen opwekken die met hun natuur en staat overeenkomen, dus op uiteenlopende wijze; en wel die dingen welke overeenstemmen.

Deswege bestaan er ook overeenstemmingen van zo heel veel dingen, namelijk dat meerdere dingen overeenstemmen met één zaak, zoals alleen de liefde van zich, uitgebeeld door al wat hoog is, wat en hoedanig die ook is; zo door ontelbare dingen, zoals in het algemeen door bergen, door rijzige bomen; aldus in de overige dingen, 1748, 4 Juni.

Over een geestelijke idee, in de doorvatting van den animus van hen die spreken, vanuit den klank der woorden.

2181. Wanneer een geest, vooral wanneer een ziel spreekt, en de Heer te kennen geeft hoedanig hij in het algemeen is, dan kan het worden gehoord vanuit den klank der woorden, of der spraak, hoedanig hij is; het wordt doorvat of zij gesloten is, of open, of anderszins; zodat daaruit het hoedanige kan geweten worden, vooral door de engelen; hoedanig deze idee der denking is, kan niet beschreven worden, omdat zodanige kennis niet bestaat bij de mensen, maar het kan worden vergeleken met de erkenenis van de animi vanuit het gelaat, zoals wanneer een mens een blij gelaat toont; voor een scherpzinnige pleegt uit te komen, hoedanig die blijdschap is, en waarvandaan, of daaraan het geveinsde inis, of het listige, of het een vrolijke van nature is, of een beschroomheid, of een vriendelijkheid, of een waanzinnigheid, en dergelijke; maar toch is dit alleen maar een vergelijking,

2182. de geestelijke idee omtrent de spraken der geesten is inderdaad zo, dat de animus wordt onderkend; maar nog veel meer dingen zijn daarin besloten, namelijk, als gezegd, of ook de weg naar den hemel is geopend, of alleen maar tot de wereld, en voor hoeveel; voorts wat niet alleen in het algemeen, maar ook wat in het bijzonder; zodat, wanneer de Heer het toestaat, bijna de ganse animus open ligt vanuit alleen maar één enkel woord der spraak, bijgevolg hoedanig deze is; maar opgemerkt moet eveneens worden de staat waarin de animus is, hetgeen ook door de engelen wordt doorvat, als de Heer dit toestaat; wat daarin niet uit den Heer; want in iedere idee is het ganse beeld van den mens, al wat hij van de kindsheid aan heeft gedacht, gesproken, en uitgevoerd; wat niemand zou geloven, dan alleen hij die in den hemel is.

2183. Nochtans wordt het gegeven dat die dingen niet worden gehoord en doorvat, en daarom is het van den Alenen Heer, te geven dat zij die dingen doorvatten; 1748, 4 Juni.

Vervolg over de geestelijke idee.

2184. Sommige geesten, die ongelovig waren dat geestelijke ideeën worden gegeven, vanuit welke zij zeer vele dingen, en meer dan zij meenden, konden zien en doorvatten, werden opgeheven tot een weinig hogere streek; en het werd hun gegeven meerdere dingen te zien in de afzonderlijke ideeën mijner denking, zodat zij door een geestelijke idee de oorzaken zagen, en meer

dingen dan zij ooit eerder hadden kunnen geloven, alsof objecten werden aangeboden, welke er enige waren; en zij waren grotelijks verwonderd, en zij bekenden dat zij met een geestelijke idee meer dingen doorschouwden, dan ooit iemand zou geloven; aldus wat is in de ideeën, wat het verstandelijke is, wat vanuit de aandoening, hoedanig het verstandelijke is, of dat wat iemand dacht, alleen vanuit het verstandelijke voortkwam, dan wel vanuit de aandoening, en vanuit welke aandoening, voorts hoe het ene met het andere strookt; zo wat het verstandelijk geloof kan werken wanneer het de waarheid is die wordt geloofd, en eendere dingen meer. Voorts dat het verstandelijk geloof eveneens uit den Heer door den hemel invloeit, en dat de mens geenszins het geloof of wat ook van het ware geloof kan nemen, maar dat het door den Heer Alleen wordt gegeven; ja zelfs wat ik ook met een geestelijke idee heb doorvat, namelijk dat de mens nooit door de verstandelijke dingen des geloofs kan doordringen in de hemelen, en dat tevoren de idee moet worden gebroken, voor dat de mens vanuit diens eigen kracht den hemel zou kunnen bereiken; maar dat de Heer alleen maakt, dat de dingen die zijn van de overreding van het ware, en van de doorvatting van het goede, of des geloofs, worden opgeheven naar den hemel, en zulks voor zoveel als het den Heer behaagt. 1748, 4 Juni.

2185. Zij zeiden, omdat zij nu met mij spreken, dat de dingen die ik heb geschreven, zo ruw zijn en grof, dat zij achten dat niets dat innerlijk is, kan worden verstaan vanuit die woorden of vanuit den louteren zin der woorden; ik doorvatte ook met een geestelijke idee dat het zo was, namelijk dat zij allerruwst waren; en daarom werd het mij gegeven te antwoorden, dat het slechts vaten zijn, waaraan zuiverdere, betere en innerlijkere dingen kunnen worden ingegoten; zoals de letterlijke zin; dat zulke vaten als het ware verscheidene zinnen der letter bij de profeten zijn, en dat zij niet alleen ruw zijn, maar ook vanuit mest en vuilnis, en vanuit modder; en toch kunnen daaraan worden ingegoten innerlijke, reine en heilige dingen; zoals dat de Heer toornt, woedt, doodt, welke uitdrukkingen zo onbehoorlijk zijn, dat men nauwelijks kan geloven dat daaraan iets goeds kan worden ingegoten, terwijl toch gesproken werd naar het bevattingsvermogen van het gewone volk, en dat als het anders was gezegd, niet enig goede daaraan kon worden ingegoten, omdat het niet zou zijn verstaan; aldus werd het gegeven daaraan toe te voegen, dat als zij wilden blijven in de zinnen der letter, zij alsdan vanuit eendere vuile dingen en vaten hun wetenschap zouden kunnen formeren; en zij die daaruit leer putten, kunnen schromelijk bedrogen uitkomen.

Over de engellijke uitbeeldende ideeën.

2186. Het is niet gemakkelijk om tot het verstand, te minder tot de bevatting van den mens te beschrijven, hoedanig zijn de uitbeeldende ideeën der engelen van den innerlijken hemel; ook kan het door den mens niet worden doorvat, tenzij vanuit de oneindige barmhartigheid des Heren; wat ik ettelijke malen kon opmerken, is, dat er uitbeeldingen zijn die niet in woorden kunnen worden uitgedrukt, die de aandoeningen bewegen, en de uitbeeldingen van aandoeningen zijn door engellijke of hemelse vormen, zoals dat op engellijke wijze werd uitgebeeld, iets dat een beeld of een soort van een hemelse wolk, nevel, of aura, of dag, of licht gaf, hetgeen geschiedt met een idee niet in woorden uit te drukken, en de aandoening daarin of daarmede, welke er dan is; zoals die uitbeelding wordt vermeerderd, verminderd, of gevariëerd, evenzo wordt ook de aandoening vermeerderd, verminderd, of gevariëerd; en deze aandoening wordt eveneens doorvat, òf perceptief, òf verstandelijk, òf op hemelse dan wel op geestelijke wijze; zodanig zijn de uitbeeldingen der engelen van den innerlijken hemel, waaraan de aandoeningen als het ware inzijn, met onbegrensd veel verscheidenheid, voorts eveneens met verkwikkelijkheid, vreugde en blijdschap, welke de innerlijke dingen des gemoeds aandoen met vreugde en verlustiging. Zulke uitbeeldingen zijn mij ettelijke malen te doorvatten gegeven; en daarom kan ik weten, dat zij zodanig zijn, en met verscheidenheid. 1748 4 Juni. Ja zelfs de graden der verscheidenheid worden eveneens geformeerd door de dingen die duisterder zijn in de uitbeeldende dingen, en eendere, welke worden verdicht en verdund.

2187. Zoals ook wanneer het werd gegeven een blik te werpen in de innerlijke dingen van een vijg, waar vele zaadjes worden gezien, omgoten met een als het ware zoete olie; het werd mij gegeven dezelve te beschouwen, en tevens in de onschulden der kleine kinderen te denken; toen werden uitbeeldingen bij de engelen gegeven, waarvan zij zeiden dat zij overtroffen de verkwikkelijkheid welke zij ooit elders hadden doorvat; maar al deze en de afzonderlijke dingen werden door den Heer ingeboezemd; de vijgezaden en de rondom gegoten olie, was als het ware een vat, waarin werden uitgebeeld de verkwikkelijkheden door de engellijke ideeën der doorvatting; daaruit kan vaststaan, dat de engellijke uitbeeldingen onbegrensd van verscheidenheid zijn, en de innerlijke en de meer innerlijke dingen bereiken, welke geopend zijn uit den Heer, en openliggen tot in de natuurlijke dingen, welke de vaatjes zijn, waarin geestelijke en hemelse dingen liggen, welke natuurlijke dingen worden aangeduid door de vijg, haar zaden, en de zoete olie; 1748, 4 Juni.

Dat de engelen geen geheugen hebben van voorbijgegane dingen, en geen vooruitzien van de toekomst.

2188. Ik sprak met engelen, en toen zag ik met een geestelijke idee, dat hoe innerlijker en volmaakter de engelen zijn, des te minder geheugen van voorbijgegane dingen zij hebben, en dat daarin hun gelukzaligheid bestaat, want ieder moment geeft de Heer hun dat wat voor hen verkwikkelijk is, en wat zij denken, en waarmede zij worden aangedaan; aldus is het van den Heer, niet van hen; hetgeen wordt verstaan onder “Geef ons het dagelijks brood”; en dat zij over de toekomstige dingen niet bezorgd zullen zijn wat te eten en te drinken, en dat zij dagelijks het manna hebben ontvangen; daar zij geen geheugen hebben van de voorbije dingen, hebben zij niet het vooruitzien van het toekomstige, want dit volgt vanuit hetzelfde geheugen, hoewel het hun toeschijnt een geheugen te hebben, en te weten alle en talloze dingen, omdat het hun uit den Heer dan elk moment gegeven wordt; derhalve kunnen zij inderdaad menen dat het van hen is, terwijl het toch niet zo is; in één woord, hun gelukzaligheid bestaat daarin, en dat zij in den Heer zijn, 1748, 4 Juni:

1289. Verder zijn zij allen zeer geneigd om te gissen vanuit zich, wat ik vanuit de geesten weet, zodat, wanneer iets gebeurt, een ieder wien de gelegenheid wordt gegeven, gist dat het zo is, dat het daarvandaan is, en toch vergissen zij zich allemaal, omdat het vanuit henzelf is; en daarom ook zou, indien hun de gelegenheid werd gegeven de voorbije dingen te herinneren, en de toekomstige dingen vooruit te mediteren, de ganse sfeer alsdan vervuld worden met valse gissingen; vandaar verwarring, en vernietiging der gelukzaligheden.

2190. Het zijn de gissingen omtrent toekomstige dingen, en het geheugen van de voorbije dingen, die alle verkwikkelijkheid des levens, en de gelukzaligheid wegnemen: vandaar bekommernissen, zorgen, angsten; en daarom kan het niet bestaan dat aan hen, die in de gelukzaligheid zijn, zulk een geheugen en zulk een vooruitdenken wordt gegeven, hoewel zij niet beter weten of zij hebben het toppunt van geheugen, en het toppunt van voorzichtigheid of denking, omdat zij het hebben vanuit den Heer, dus goddelijk, hetwelk evenwel zodanig is als gezegd was, 1748, 4 Juni.

Dat er in den innerlijken hemel graden van engelen zijn.

2191. Gezegd is, dat er drie hemelen zijn, namelijk een innerlijke, een meer innerlijke en een binnenste, die onderling naar graden zijn onderscheiden;

en hoedanig die zijn, namelijk de graden, zie men elders: maar deze graden zijn er in het algemeen; in iederen hemel bestaan er eveneens graden van gelukzaligheden, en wel, naar ik acht, drie, die zich onderling wel niet zo verhouden als de graden der hemelen in het algemeen. Dat het er drie zijn, mag nog worden opgemaakt uit de graden in het lichaam; op het lichamelijke of het zinlijk-lichamelijke hebben betrekking tast, smaak en reuk; deze verschillen onderling in zuiverheid, en nochtans hebben alle drie betrekking op het lichamenlijk koninkrijk, en worden onderling onderscheiden door andere hoedanigheden, zoals een ieder bekend kan zijn die het naar behoren overweegt: dit ten aanzien van de lichamelijke dingen of appetijten; ten aanzien van de geestelijke dingen des lichaams, of de zinlijke dingen, deze zijn er eveneens drie, namelijk gehoor, oog-gezicht, en verbeeldings-gezicht, welke onderling in graden verschillen, maar nochtans tot de natuurlijke dingen moeten gerekend worden: louter zinlijk-lichamelijk is het gehoor, doch zinlijk-natuurlijk is het gezicht, en zij verhouden zich als de zinnen van tast, smaak en reuk onderling; want wat uiterlijk is, heeft betrekking op wat innerlijk is; en ook komt het niet tot het innerlijke dan door oplossing, ofwel het zijn deszelfs innerlijke dingen die het samenstellen; bijgevolg verhouden zij zich als het samengestelde tot de componenten: 1748, 4 Juni. (*kanttekening*: de hemelen stemmen overeen met de zinnen in het lichaam.) Over de uitbeeldende engellijke ideeën; vervolg.

2192. Over de uitbeeldende ideeën der engelen is eerder gezegd, dat de uitbeeldende ideeën van sommigen enige gelijkenis vertoonden met de dingen die zijn in de atmosferen, aura's, hemelen, ja zelfs in de landen, maar welke worden gezuiverd, zodat zij nauwelijks zodanig langer zijn; maar nochtans worden zij uitgebeeld vanuit dezelve, zijnde het natuurlijke, of de natuurlijke bodem daarin, waaraan zij worden gekend.

2193. Maar bovendien worden er uitbeeldingen gegeven die niet kunnen worden uitgedrukt, want zij maken uitbeeldingen vanuit onverschillig welke idee van een zaak, als ook vanuit samengestelde ideeën, en van meerdere tezamen, welke zij zien zoals een of ander uitbeeldende, en zoals een of ander subject, waarin niet alleen verschillende dingen worden geformeerd die verstandelijk zijn, maar deze zijn bij voortduur verbonden met de dingen die der aandoeningen zijn, zo dat zij zich door zulke dingen leiden tot variaties van aandoeningen, en wel in een schone en liefelijke gang en orde; maar hoedanig zij zijn, kan geenszins voor het menselijk verstand beschreven worden: als zij daarin zijn, leidt de Heer hun aandoeningen met de verstandelijke dingen

in zulke uitbeeldende dingen, tot hun liefelijkheden, dan tevens ter hunner vervolmaking, 1748, 5 Juni.

Dat de Heer niemand breekt, ook niet in verzoeking.

2194. Uit veel ondervinding is mij te leren gegeven, dat de Heer niemand breekt, namelijk in één moment diens begeerten wegneemt, maar dat Hij dezelve op wonderbaarlijke wijze buigt; Hij laat immers door, dat zij in hun begeerten zijn, ja zelfs ook dat zij worden vermeerderd, en versterkt tot een vrij groten graad, en ondertussen buigt Hij ze wonderbaarlijk en onmerkbaar, door uiteenlopende middelen, volgens een ieders natuur en inborst, hetgeen uit veel ondervinding mij te leren is gegeven; en wel een langzaam buigen, als het ware door toe te geven aan hun ongebondenheid, maar nochtans door niet langer toe te laten dan opdat Hij vanuit den graad waarin zij zijn uitgevaren, hen ombuigt tot hun goede; hoe dit in zijn werk gaat, en hoe behoedzaam, en met welke Goddelijke voorzichtigheid, kan niemand weten, dan alleen hij aan wien dit vanuit de geesten en de engelen door ondervinding wordt te leren gegeven; welke andere begeerten immers alsdan eveneens worden ingeboezemd, die mogen temperen, en welke goede aandoeningen, waarin zij moeten worden gebogen, kon ik alleen maar op allergrofste wijze ontwaren; maar geen ander dan de Heer kent zulks.

2195. Noch in verzoeking, ook in de zware, breekt de Heer, want in dezelve, als zij worden vermeerderd, geeft Hij vanuit barmhartigheid hun de kracht van te weerstaan, op de alleruiteenlopendste wijzen, zodat zij in de verzoeking niet worden gebroken, maar in den graad waarin zij zijn, eender worden gebogen, want het is om het even of de graad meer of minder is, daar de krachten van uithouden in eenderen graad worden vermeerderd, 1748, 5 Juni.

2196. Het werd ook gegeven op te merken, dat zij, indien zij ook maar in het minst werden gebroken, terstond neigen tot haat tegen den Heer; en tegelijk werd opgemerkt, dat de nakomelingen van Jakob zelfs niet in het minst werden gebroken, of van hun begeerten met kracht verwijderd, omdat zij meer dan anderen neigden tot afgoderij, bijgevolg dat ongebondenheid aan hen werd toegestaan, en geleidelijk tot den eredienst des Heren werden voortgeleid, door hun begeerten, welke waren hoogmoedigheid, en de schatten der wereld. 1748, 5 Juni.

Dat met iedere samengestelde idee bij den mens, en met de ideeën waaruit zij worden samengesteld, geesten en gezelschappen van geesten overeenstemmen.

2197. Uit ondervinding is mij te weten gegeven, dat met iedere idee, en met de dingen die aan de ideeën inzijn, alsmede die welke daarmee samenhangen, er geesten zijn die overeenstemmen, en wel zijn er in de gezelschappen der geesten die op hun wijze overeenstemmen; eender stemmen zij in den hemel overeen met de dingen die in de ideeën der geesten zijn; hoe meer gezelschappen derhalve, en hoe groter de hemel, des te exacter overeenstemming van allen en de afzonderlijken: 1748, 5 Juni.

2198. Alle gezelschappen worden gerangschikt in orden, en in een uitgezochte orde door den Heer, en zij worden teruggebracht in de orden, en in de orde, opdat alle en de afzonderlijke dingen die zijn van de geesten en de mensen, overeenstemmen; 1748, 5 Juni.

Dat ook aan de geesten een geheugen wordt gegeven.

2199. Geesten die niet lang bij mij waren, dat is, die na een zekeren tijd terugkeerden, voorts zij die eerder niet bij mij waren, werden ondervraagd vanwaar zij waren, wat zij gedaan hadden; dit wisten zij in het geheel niet, van mening zijnde dat zij niet geleefd hadden; maar nochtans toen zij overwogen dat zij leefden, wisten zij dat zij geleefd hadden, maar zij wisten niet waar en hoe; vanwege de allene oorzaak dat hun niet ideeën der bespiegeling werden gegeven, hoewel hun leven eender is aan hun leven in de wereld.

2200. Dat hun evenwel een geheugen somtijds wordt toegestaan, dit werd heden te weten gegeven, voorts ook eerder ettelijke malen, want zij kwamen, en met hen hij die in hun gezelschap was geweest, en zij beklagden zich daarover, en haalden meerdere dingen op, hoedanig hij is, hoe hij met hen spreekt, zodat hun een geheugen is gegeven uit den Heer, om eendere dingen te herinneren. 1748, 5 Juni.

Aangaande het onderzoek van geesten en zielen.

2201. Omtrent het onderzoek van hen is meermalen opgemerkt, dat de zielen of geesten aan zichzelf worden overgelaten hoedanig zij in het leven

des lichaams waren geweest, en hoedanig als zij hadden gesproken zonder de vrees voor de wet, voor het gezelschap, bijna zonder uitwendigen band, niet wetende dat zij in gezelschap zijn; zij die in het gezelschap zijn, of anderen, volgen dan stipt zijn denking zodanig als hij die in het leven heeft gehad; en hij spreekt zo, dat het als het ware spontaan vloeit; aldus komt het ruwweg tot hun kennis dat hij zodanig is.

2202. Opgemerkt werd ook, dat zij als zij enigermate iemands genius kennen, vanuit welke ondervinding dan ook, alsdan meer dingen weten van zijn hoedanigheid, want dit is als het ware medegeboren dat zij vanuit één ding een conclusie maken over een ander ding, en omdat hij zodanig is in dit, volgt, dat hij zodanig is in andere dingen; aldus leiden zij de ziel of den geest af door verschillende dingen, die stroken met het aangenomen oordeel, hoewel zij zich somtijds vergissen, omdat zij oordelen naar de allene lichamelijke en natuurlijke dingen, en niet diens innerlijke en meer innerlijke dingen weten, welke de Alene Heer kent. 1748, 5 Juni.

**Dat geesten als zij zich openbaren, hun aangezichten plegen te variëren,
ofschoon zij nochtans het hunne behouden.**

2203. Eerder is mij klaarblijkend getoond, dat geesten, wanneer zij zich openbaren, wier aangezichten ik zo duidelijk kon zien, als een mens een mens ziet, en dit meermalen, hun aangezichten somtijds variëerden, door veranderingen van de ene grens naar de andere, maar nochtans hetzelfde aangezicht in het algemeen werd aangehouden, zo dat altijd de heersende aandoening doorscheen met haar variaties; aldus waren het als het ware aangezichten van de ganse aandoening van dat soort, met haar variaties.

2204. De oorzaak was mij tevoren onbekend, hoe dit zo geschikt en in die orde en reeks kon gebeuren, maar daarna werd het mij door ondervinding eveneens geopenbaard, namelijk dat het gezelschap zodanig was dat daarin geesten of engelen van een eender soort aandoening met haar variaties waren; daarom openbaarde zich het gezelschap zo, terwijl het er toch één was, zijnde als het ware het centrum der overigen, waarop de overigen betrekking hadden in de volgorde, zoals zij in het gezelschap waren.

2205. Door klaardere ondervinding in mij werd het ettelijke malen opgemerkt, toen ik mij in een spiegel bekeek, en tegelijk met geesten sprak, dat ik het aangezicht aannam van hen die toen met mij in gezelschap waren, en van het ene na het anderere, terwijl toch mijn aangezicht aanbleef, maar

de veranderingen eender aan de hunne, welke zij herkenden, dermate dat zij daarover verontwaardigd waren; en dit bijna evenzeer zo als met de aangezichten der geesten en der engelen het geval was; zij zeiden mij dat zij zichzelf herkenden; maar nochtans waren zij niet van dezelfde aandoening met mij, omdat hij die in het geloof in den Heer is, niet van één enkele aandoening is, omdat hij weet, dat het van geesten is en van engelen, die invloeien; aldus vloeiden ook de aangezichten in van anderen; hetgeen ettelijke malen is geschied, nu en dan met hun verontwaardiging, nu en dan met hun verlustiging; zij herkenden zich geheel en al. 1748, 5 Juni.

Over de dingen die de schandelijkheden der geesten beteugelen.

2206. Ik heb sommige geesten gehoord (of zij pas uit de wereld waren gekomen weet ik niet), die als zij onder anderen waren, zich niet konden bedwingen vuile en infame woorden voort te brengen, zodat zij in het minst niet door schaamte werden aangedaan, de een meer, de ander minder, want zij waren aan zichzelf overgelaten, als eerder gezegd; het werd hun gezegd, dat zij over niets met schaamte werden aangeraakt, en dat zij vanuit het leven des lichaams geen schaamte hadden medegebracht, want als er schaamte was, zou deze zulke dingen hebben beteugeld; ondertussen, daar zij zonder schaamte waren, konden zij niet anders zijn; en daarom zijn het zulke dingen, zoals schaamte, vrees, afgrijzen, en eendere dingen, die hun door straffen worden aangejaagd; en als zulke dingen terugkeren, worden zij overstelpt van schaamte, ofwel zij worden verschrikt, of met afgrijzen vervuld; aldus kunnen zij anders zijn, want terstond alsdan worden zulke dingen ingeboezemd, en zij laten af, totdat zij het ten slotte ontwennen, en aanwezig kunnen zijn in zedige gezelschappen, 1748, 5 Juni.

Aangaande de engellijke idee in het gebed des Heren.

2207. Aangaande de engellijke idee werd ook opgemerkt, wanneer het gebed des Heren wordt gebeden, en gebeden wordt “Leidt ons niet in verzoeking, en bevrijdt ons van het boze”, dat door een zekere idee wordt verworpen verzoeking en het boze; het was namelijk verworpen in mijn grovere idee, als het ware naar den achterkant van het hoofd; en wat blijft, is engellyk, namelijk het goede des Heren; waarover ontelbare engellyke ideeën worden

geformeerd, hoe het goede den mens gewordt door verslagenheid [*afflictio*], welke nochtans komt uit den mens, uit diens boze, waaraan de straf inis; en evenwel is het goede des Heren; aldus verschijnt enigermate hoedanig de idee der verwerping van het boze is, terwijl de idee grof is die ik doorvatte, omdat het voelbaar was en met een zekere schielijkheid, waaraan een soort van verontwaardiging inwas, dat gemeend zou kunnen worden dat het boze der verslagenheid of der verzoeking kwam uit den Heer; 1748, 6 Juni.

De poging van een engel om door overeenstemmingen te handelen.

2208. Een zekere engel poogde, toen ik op een weg wandelde, te zien, hoe in een mens, in diens denking, de dingen invloeden die van een engel zijn, en zo de overeenstemmingen uit te vorsen; maar het gelukte hem niet, slechts in enige dingen; de oorzaak was, zoals ik doorvatte, dat de denkingen der engelen, hoewel rijker dan de denking des menschen, er veel te weinige zijn dan dat zij overeenstemmingen zouden opwekken; en bovendien, dat wanneer zij aan diens eigen dingen werden onttrokken, vandaar boze aandoeningen werden opgewekt; en bovendien ook grovere, als wanneer zij vanuit hun eigen dingen opwekten, zij die ook in het gemoed zouden opwekken, welke gemengd zijn; vandaar zouden de geesten de gelegenheid aangrijpen, om ideeën op te wekken die onverenigbaar zijn; in één woord, de ideeën der engelen zijn uiterst begrensd, en ook kunnen zij nooit den mens leiden; maar voor zoveel zij vanuit het eigene handelen, verderven zij, 1748, 6 Juni.

Dat als de mens in de orde was, zo zou hij zich nog verheugen in het bezit van een zekeren zin, waarin de beesten zich verheugen.

2209. Er is een zekere zin dien de brute dieren hebben, en niet de mens, namelijk den weg naar huis weten, hoewel vanuit de verte, zoals bekend kan zijn van paarden, honden, bijen, en meerdere dieren; ook verdwalen zij niet in dichte wouden, zoals de mens; zo dat zij niet alleen den weg naar huis weten, maar ook de bijen hun eigen korf tussen vele; welke zin gemeen is aan hen die volgens de orde leven, welke orde namelijk aan hun zielen is ingeprent; het eendere zou ook de mens hebben, als hij in de orde had geleefd; het is mij gegeven dit te ondervinden, niet alleen daardoor dat ik naar huis werd geleid toen ik den weg niet wist, maar dat ik tot een plaats werd geleid welke ik

tevoren kende, en dat ik iets eenders voelde, namelijk de omgeving te kennen op een wonderbaarlijke wijze, uit het inwendige, zo dat de omgeving mij aandeed, en ik zo wist wiens huis het was, 1748, 6 Juni.

De engellijke spraak met den mens.

2210. De engelen kunnen niet met den mens spreken dan door bemiddelende geesten, want hun spraak vat meer dingen tegelijk samen dan de mens met woorden kan uitdrukken; evenwel werd te doorvatten gegeven, hoe het daarmede is gesteld, wanneer zij onmiddellijk den mens toespreken; het is als het ware een geestelijke aanblazing, niet verstaanbaar, dan alleen door de aandoening waarmede ik werd aangedaan, 1748, 6 Juni.

Hoe de uitbeeldingen en de denkingen der engelen zich gedragen ten opzichte van die des mensen.

2211. Ik sprak met engelen, hetgeen niet geschiedt door spraak, aangaande de hoedanigheid der engelen, ten aanzien van hun denkingen ten opzichte van de denkingen des mensen, namelijk dat de denkingen der engelen zich gedragen zoals de ingewandjes van enig wormpje, dat nauwelijks voor des mensen oog verschijnt, tenzij als een puntje, duister, of groter, en zo uniform, en enkelvoudig, alsof het niets was dan een lichaampje; met de denkingen der engelen die innerlijk zien, is het gesteld als met deszelfs ingewanden, welke bijna zodanig zijn als die in een groter dier, met deszelfs organen, maag, hersenen, mergen, enz. vanuit welke zulk een lichaam wordt samengesteld, zo vanuit veelvuldige leden; de denkingen der engelen gedragen zich zoals zodanige innerlijke dingen; zo de verhouding tot des mensen ideeën; vanuit die uitbeeldende dingen vloeit voort het samengestelde of het lichaampje, terwijl zij toch in zich oneender verschijnen; nochtans zijn zij zodanig, dat daaruit zulk een samengestelde voortvloeit.

2212. Aldus is het voor den mens niet gemakkelijk om te beschrijven en daarin door te dringen, hoedanig de denkingen der engelen zijn, daar het als het ware ingewandjes zijn, die samen een lichaam vormen, welk lichaam, betrekkelijk genomen, kan worden vergeleken met des mensen idee.

2213. Het is immers bekend, dat het met de innerlijke dingen van een dier geheel anders is gesteld dan met de uitwendige dingen; vanuit de uitwendige

dingen kan niemand opmaken, dat de innerlijke dingen zodanig zijn, tenzij gene voor hem worden opengedekt door optisch gezicht; en dan blijkt het, dat zij totaal oneender zijn, bestaande zonder twijfel uit hersenen, ruggemerg, longen, hart, of hartjes, maag, lever, vaten bestemd voor de verwekking, en uit eendere andere dingen, zoals in het grote dier, behalve uit talloze vaten, vliezen, ligamenten, opdat zij eensgezind mogen werken; zo stellen zij een lichaam samen, hetwelk slechts het complex van alle dingen is, en verschijnt onder een eenvoudigen vorm voor het oog dat niet weet dat er zodanige en zovele componenten zijn, ja zulke componenten, dat als er één ontbrak, er een mankement zou zijn, of op een groot gebrek in het samenstel zou neerkomen.

2214. Eender is het gesteld met de ideeën der denkingen van de engelen, ten opzichte van de ideeën der denkingen van den mens; zij bestaan immers uit componenten, die geenszins gevat kunnen worden hoedanig zij zijn, tenzij de Heer het hem onthult, zoals niemand kan weten welke en hoedanige componenten het zijn van zulk een lichaampje, welke evenwel in hun complex een volledig diertje zijn; aldus is des mensen idee het complex van zulke dingen welke hij geenszins kent, omdat zij oneender zijn.

2215. Dat deze vergelijking passend is, kan ook daaruit vaststaan, dat in iedere idee des mensen, ook in de kleinste, de ganse mens is, volgens den staat waarin de mens dan is, aldus als het ware met al zijn leden, ingewanden, of innerlijke dingen; hetgeen helder vaststaat daarvandaan, dat vanuit de allene spraak van een ziel of een geest, terstond wordt onderkend door de engelen, als de Heer Zich daartoe verwaardigt, hoedanig de mens is, hoedanig diens leven geweest is in het lichaam, en hoedanig nu, betrekking hebbende op den staat waarin hij is, volgens welke verandering de staat wordt gevarieerd, maar niet anders, gelijk, als eerder gezegd, de aangezichten in meerdere vormen, terwijl het fundamentele aangezicht aanblijft; hierover is eerder gehandeld.

2216. Maar de ideeën of de denkingen der engelen, namelijk van den innerlijken hemel, strekken zich niet verder uit, ten opzichte van des mensen ideeën en denkingen, dan de innerlijke dingen van het gezegde diertje doen, namelijk tot deszelfs integrale dingen, zoals de ingewanden welke er meerdere zijn, als alle integrale delen worden samengenomen, zoals de klieren, welke er vele zijn, of de meer gemene samenstellingen, aldus die van binnen zijn in de integrale delen of in de ingewanden, zoals in het cerebrum, deszelfs ruggemerg, maag, hart, lever; zij weten het niet, terwijl toch daar wederom zich voordoet een nieuw en omvangrijk veld van geheimen, vanuit welke die worden samengesteld; zo om als voorbeeld te nemen de lever: dan zijn het talloze dingen die haar samenstellen, zoals de klierige opeenhopingen, deze

uit kleinere klieren samengesteld, behalve de buizen, de leidingen, ja zelfs heel veel dingen meer; zodanig vergelijkenderwijs zijn de ideeën der meer innerlijke en binnenste engelen.

2217. Daaruit kan vaststaan, hoe grof nochtans de ideeën der engelen zijn ten opzichte van de Goddelijke ideeën des Heren, die invloeien, en het leven geven, en het vermogen van denken; en deze kunnen vergeleken worden met de vezels en de slagaders, welke er onbegrensd vele zijn, want elke samenstelling ervan is alleen vanuit vezels en vaatjes, die nog zuiverder zijn, en uit den Heer invloeien; zij zijn de vitale wezens, namelijk die welke door de vezels en de vaatjes vloeien.

2218. De organische delen zijn van de engelen en de geesten; maar het vitale, dat door de vezels of in de vezels, en in de vaatjes invloeit en doorgvloeit, is des Heren, want zij zijn alleen organische machten, zonder leven; het leven is van den Alenen Heer.

2219. Deze dingen in tegenwoordigheid der engelen, en voor het grootste deel van hen met hun instemming; door hen die weten dat het aldus hiermede gesteld is, werd ingestemd; zij die twifelen daaromtrent dat zij alleen organisch zijn, weifelen nog een klein weinig.

2220. Het vermogen van denken kan worden vergeleken met het vermogen van ageren der ingewanden volgens de samenstelling, welk vermogen niet is van de vezels of de vaatjes, maar is van het leven in de vezels en de vaatjes. 1748, 6 Juni.

Dat vanuit het allene vermogen van bespiegelen der geesten en der engelen, kan vaststaan, dat zij alleen organische machten zijn.

2221. Toen ik in gesprek met de engelen was, geviel het, dat gedacht werd over de bespiegeling, of de aandacht op een ding, namelijk dat het alleen de bespiegeling is, die maakt dat geesten en engelen weten dat zij van die of die hoedanigheid zijn, dat het zus of zo gesteld is, en dat zij het wezen van de denking uitmaakt; want zonder bespiegeling bestaat er geen leven van zin noch van denking; en wanneer het voorvalt dat gesproken wordt vanuit objecten over de bespiegeling, en gezegd wordt dat dit of de bespiegeling niet is van hem die bespiegelt, maar is van dat wat invloeit, dan werd met een geestelijke idee te doorzien gegeven, dat wij alleen organische machten zijn, en de bespiegeling uit den Heer wordt gegeven: nergens anders vandaan kan zij komen.

2222. De objecten schijnen ergens anders vandaan in te vloeien, vooral in des mensen zinnen, maar bespiegelen over de objecten, en weten dat zij zijn, en dat zij zodanig zijn, dit is nergens anders vandaan, bijgevolg uit den Heer, hetgeen met veel dingen vanuit de inwendige vermogens des mensen kan worden aangetoond, 1748, 6 Juni.

Dat de ene mens gemakkelijker door den Heer wordt geleid dan de ander.

2223. Het is bekend, dat allen worden geleid door den Heer, maar nochtans de een gemakkelijker dan de ander; allen kunnen geleid worden door den Heer om dit of dat te denken, te spreken, en te handelen, maar omdat velen, en zelfs zeer velen, niet in het geloof zijn, bijgevolg niet in de orde, is het in dit opzicht moeilijker dezen te leiden, omdat de Heer hen niet wil breken, bijgevolg dwingen datgene te denken, te spreken, en te handelen wat tegen hun begeerten zou zijn, waarin zij de vrijheid stellen; en daarom wordt het hun toegelaten in dezen volgens die begeerten te denken, te spreken, en te handelen, opdat zij tot het goede gebogen mogen worden; daarentegen behoeven zij die in het geloof zijn, bijgevolg in de erkenning van de waarheden des geloofs, niet gebroken te worden, omdat zij weten, en worden aangedaan door zulke dingen die des hemels zijn, weswege hun denkingen, gesprekken en handelingen, omdat zij meer in de geestelijke orde zijn, gemakkelijker geleid worden dan die der anderen, 1748, 6 Juni.

2224. Dat kan alleen al vaststaan uit de geesten, en de uiteenlopende geslachten en soorten van geesten, want derhalve worden zij voorbereid om gemakkelijk geleid te worden; vanuit de engelen staat vast, dat zij nog gemakkelijker worden geleid, zodat het in sommigen als het ware spontaan verschijnt, hoewel het van den Heer alleen is. 1748, 6 Juni.

Dat alle en de afzonderlijke dingen zijn vanuit de barmhartigheid.

2225. Daar mens, geest, engel, niets vanuit zichzelf kan, maar alles uit den Heer hun wordt gegeven, zijn zij slechts organische machten; vanuit een geestelijke idee is mij te zien gegeven, dat alle in de afzonderlijke dingen zijn vanuit de barmhartigheid; wat zouden zij, die zodanig zijn, en die zich niet in het minst kunnen leiden, hoewel zij dit menen, en vanuit zich dwaas en

waaninnig zijn, wel niet anders kunnen dan vergaan, als niet de Heer Zich derzulken erbarmde, dwaas en waaninnig als zij zijn; met een geestelijke idee kunnen zij beter worden gezien; zij redeneren en gissen vanuit henzelf, terwijl toch de afzonderlijke dingen zijn vanuit den Heer, door toe te laten en toe te staan; zij zijn vanuit zich stompzinniger en wezenlozer dan de kleine kinderen die nooit iets geleerd hebben. 1748, 6 Juni.

2226. De barmhartigheid des Heren is universeel jegens allen en de afzonderlijken, maar nochtans groter jegens de engelen, omdat zij wezen en weduwen zijn; zij hebben geen anderen vader, of echtgenoot, dan de Heer, zij vertrouwen immers niet op zichzelf, 1748, 6 Juni.

Over de geestelijke ideeën ten aanzien van de aandoeningen.

2227. Geesten, vooral engelen, kunnen weten en doorvatten, niet alleen, als eerder gezegd, vanuit de spraken hoedanig anderen zijn, maar vooral vanuit de aandoeningen zonder spraak, want zij spreken meermalen door allene aandoeningen, en de variaties ervan; want een idee in zich is, vanuit haar beginsel, niets anders dan de uitwerking van een aandoening, bijgevolg een aandoeninkje; daar zij door de ononderbroken aandoeningen wordt aangedreven, kunnen zij alsdan daarvanuit weten, als de Heer Zich daartoe verwaardigt, niet alleen hoedanig degenen zijn die dezelve voortbrengen, maar ook wie het zijn, en waar ter plaatse in het grootste lichaam; zoals uit dagelijkse ondervinding mij is gegeven uit den Heer te weten: 1748, 7 Juni.

Over de bespiegeling.

2228. Ik sprak met geesten over de bespiegeling, namelijk dat er zonder bespiegeling geen leven is; en nu dat door de bespiegelingen, uit den Heer gegeven, het verstandelijke leven van hen uit den Heer alleen wordt vervolmaakt; aldus kunnen zij weten, wat en hoedanig iets is, en aldus wordt het ingeprent aan het geheugen, opdat zij in de erkenenis ervan zijn. Voorts, dat de brute dieren zulk een bespiegeling niet hebben, en daarom ook niet worden vervolmaakt, maar blijven in den staat van hun eigen natuur; behalve dat hun vanuit vrees iets zou kunnen worden aangejaagd, maar dit geschiedt niet langs den verstandelijken weg, 1748, 7 Juni.

Dat geesten toevliegen zoals de arend, als gelezen wordt van de natiën.

2229. Toen gelezen werd in Deut. xxviii: 49, dat een natie toevliegt zoals een arend, herinnerde ik mij dingen die vaak gebeurden, namelijk dat geesten zich in een ogenblik vertoonden, en zo als het ware toevlogen, ofschoon zij ver weg waren, en aan het einde der aarde, zoals men leest, want waar zij ook maar zijn in den kring der landen, vertonen zij zich terstond als aanwezig; ja zelfs sommigen dichtst nabij, aan het oor, aan den rug, van binnen in het lichaam, zo dat zij allersnelst aanwezig zijn, en vlak nabij, waar ze ook maar geleefd hebben in het wereldrond, ja zelfs zij die op andere aardbollen waren, want het is een zinsbegoocheling dat zij nabij, en vlak nabij zijn, zoals uit het gezicht en het gehoor kan vaststaan; voorts dat er geen ruimte is in de geestelijke dingen, evenmin als tijd; daar er ook geen ruimte is voor het oog tussen zich en de zon, welke zou verschijnen in het oog, als tusseninliggende dingen dit niet openbaarden, en de erkenning dat ruimte tussenbeide optreedt; over zulke dingen heb ik somtijds met de geesten gesproken, die vanuit den schijn de aanwezigheid wilden concluderen, en niet geredelijk iets wilden geloven tenzij het als het ware verschijnt, terwijl er toch onbegrensd vele zinsbegoochelingen zijn, en als die niet worden verstrooid, kan nooit de waarheid voor den dag treden. 1748, 7 Juni.

2230. Zoals zeer veel dingen, en meer dan iemand gelooft in het Woord des Heren, zijn gezegd tot de begoocheling van de zinnen der mensen, omdat zij het aldus meenden; derhalve werden de dingen aldus gezegd, ter oorzaak hiervan, dat hun overredingen en begeerten niet zouden worden gebroken, maar omgebogen, want anders spreken dan de mens vat, is zaad zaaien op het water; hij verwerpt het terstond, vandaar tot niets; zoals dat de Heer met woede tegen iemand optreedt, doodt, het boze doet, zich verheugt in het verderven en verdelgen van hen, als in Deut. xxviii: 63; dit zijn louter begoochelingen, omdat zij het zo geloofden; het is namelijk de waarheid, dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen regeert, en dat Hij is het al; daarom, dewijl zij de overige dingen niet wisten, welke onbegrensd vele zijn, zoals elke universele waarheid onbegrensd veel dingen bevat, werd dus gesproken tot hun meest gemenen zin; zoals eveneens de goede geesten spreken met hen die pas vanuit het leven des lichaams aankomen, voordat zij worden onderricht, 1748, 7 Juni.

Over de uitwerking van gezang op geesten.

2231. Wederom werd te weten gegeven, welke uitwerking gezang heeft op geesten, en wel nog innerlijker dan eerder, want niet werden hun lichamen gestreeld, maar hun ideeën; hetgeen mij met een geestelijke idee te zien werd gegeven; want de zoetheid des gezangs werd op wonderbaarlijke wijze aan hun ideeën ingebonden, en eveneens aan de ideeën van hen die wilden tegenstribbelen; eerst waren zij verontwaardigd, maar nochtans bezweken zij, zodat het zich uitstortte doorheen hun ideeën, bijgevolg in hun denkingen; vandaar werden zij dermate verzacht, dat zij als het ware in een extase vergleden, want er werd een stilte en een rust; eerst zeiden zij dat zij nooit zulk een zoetheid hadden doorvat, en dat zij niet hadden geloofd dat zo iets bestond; zij schenen mij toe in een zoeten slaap verzonken te zijn, waaruit zij nog niet zijn ontwaakt; sommigen, ontwaakt zijnde, zeiden, dat zij in een hemelse vreugde waren geweest, zoals zij die vanuit een allerzoetsten droom ontwaakt waren; zodanig is de uitwerking van gezang, wanneer het door den Heer wordt toegestaan zulks aan de geesten in te gieten.

2232. Toen ik mij de vorige uitwerking van gezang herinnerde, doorvatte ik terstond bij de geesten een zekere toespraak, waaruit kon worden opgemaakt dat de aan iemand ingeprinte sporen, de wortels van de zaak of van de aandoening aandrijven, 1748, 7 Juni.

Dat zonder moeite maar allergemakkelijkst het heelal door den Heer wordt bestuurd.

2233-4. Er waren rondom mij zeer veel geesten en engelen, misschien wel duizenden, aan wie het tot levende ondervinding werd getoond, hoe gemakkelijk het heelal door den Heer wordt bestuurd; het werd mij toegestaan door denkingen in te vloeien, en zo als het ware hen te besturen die rondom waren, en het was door één enkele denking alleen, met een variatie ervan, dat alle en de afzonderlijke dingen werden beschikt zoals op een wenk, zowel om aan sommigen gelukzaligheid te geven, als om andere dingen, en om die dingen te variëren volgens de dingen die ik dacht; eender om te geven aan iederen geest die met mij in gezelschap was, ook aan de verder verwijderde geesten op hun wijze; daaruit konden wij weten, hoe gemakkelijk alle en de afzonderlijke dingen door den Heer worden geordend, Die in het hoogste is, ja in de binnenste, meer innerlijke en innerlijke dingen; hetgeen de geesten

en de engelen niet anders konden dan bevestigen; wel waren er sommigen die twijfelden, deswege dat zulk een ontzaglijke menigte in hun ideeën voor ogen zweefde, en zo veel verscheidenheid; aan hen werd ook geantwoord, dat zij vanuit de lagere ideeën des mensen aldus redeneren, waar het zo lijkt, maar dat uit binnensten, zoals uit middelpunten de gehele omtrek als het ware uiterst gemakkelijk en zonder moeite wordt geregeerd; anders door hen die in de peripherieën zijn gesteld, en die redeneren uit ideeën die in de peripherieën zijn, aan wie die dingen duisterder verschijnen, hoe verder zij van het middelpunt verwijderd zijn: 1748, 7 Juni.

2235. Doorvat heb ik eveneens hoe onder duizenden van geesten zij bijna ieder afzonderlijk werden gerangschikt op de wenk des Heren, maar voor mij waren het zulke subtiele en ondoordringbare dingen, namelijk de onderscheiden, of de verschillen, dat zij niet doorvat konden worden, tenzij met een zekere ziening op meest gemene wijze.

Dat het niet klaarblijkend is onthuld aan de zonen Jakobs, dat er een leven is na den dood.

2236. Ik hoorde geesten onder elkander spreken: er was een zeker iemand, aan wie was gezegd dat zij in het leven des lichaams alles hadden verkregen wat zij hadden gewenst, en verder niets hadden verlangd; en waarom nu in den hemel eveneens naar een voorrecht te dingen; er werd geantwoord, dat het had behoord eveneens aan hen te onthullen dat er een leven na den dood was; toen werd geantwoord: als het leven na den dood was onthuld, en genen zo geneigd tot het vereren van andere goden, wat zou daaruit voortkomen, en zo hoedanig leven dientengevolge? 1748, 7 Juni: er werd aan toegevoegd: daar zij nooit zouden aflaten, omdat zij niet kunnen aflaten, gegeven dat zij de meesten en de rijksten wilden zijn in de wereld; als zij dan ook over het andere leven hadden gedacht, wat zou dat dan anders ten gevolge hebben dat dat zij zouden vergaan?

Dat zij in de wereld der geesten worden aangespoord, de een door den ander, bijna zoals de ene mens door den ander.

2237. Het werd waargenomen, toen het was toegelaten aan een geest en diens lotgenoten enig boze of vuile te denken, dat terstond anderen die van gelijk

alloom waren, werden aangespoord tot alle mogelijke boosheid of vuiligheid; vandaar worden ook zo zielen en geesten naar hun hoedanigheid ontdekt, want wanneer zij zijn in een staat zonder bespiegeling waar zij zijn, als het ware aan zichzelf alleen overgelaten, dan worden zij terstond tot eendere dingen aangespoord, en het wordt terstond gekend waar zij zijn, en hoedanig zij zijn.

2238. Maar het wordt den geesten niet toegelaten aldus te doen, tenzij af en toe, want zo zouden zij al heel gauw de wereld der geesten bezoedelen, omdat zij dermate geneigd zijn samen te scholen, dat zij in één ogenblik te hoop lopen, aangezien zij handelen vanuit natuur, niet vanuit voorbedachten rade.

2239. Uit deze en eendere dingen kan vaststaan, dat als de Heer niet het heelal regeerde, in één moment de algehele wereld der geesten zou vergaan, aldus het menselijk geslacht; weswege terstond als de teugels worden gevierd, of momenteel de gelegenheid tot willekeur wordt gegeven, terstond ook paal en perk wordt gesteld; hetgeen ook den geesten werd gezegd, en zij kunnen het niet ontkennen, omdat het aldus het geval is; hetgeen zij nu ook bevestigen, 1748, 7 Juni.

**Hoedanig degenen zijn, en wat hun straf is, die over veel vernuft
beschikken, en alleen op dingen zinnen dienstig om den mens
te verderven.**

2240. In den slaap scheen ik met anderen in een schip te zijn, waaruit ik toen ik aan wal steeg, stond op een al hoger en hoger plaats, bovenop een berg uitziende op de zee, en ik zag beneden dat schip door een stuurman naar willekeur om en om gewend, en toen hem als het ware paarden ter beschikking waren gesteld, dirigeerde hij het schip in kringen en wentelingen, met het doel dat zij die in het schip waren, zouden vergaan; na zulke draaiingen richtte hij de paarden onder de wateren, zodat het schip werd ondergedompeld, met hen die daarbinnen waren; er was een man, een maagd en een klein kind in het schip, over wie ik toen nadacht, en voor een ogenblik medelijden mee had.

2241. Toen ik in dien slaap was, en toen zij ondergedompeld waren, en ik een van hen even uit de wateren zag opduiken, ontwaakte ik plotseling; enige geesten weeklaagden, dat zij in het schip waren en ondergedompeld; het scheen hun geheel en al toe alsof zij uit de wateren opdoken, met kletsnatte haren, en van het water omspoeld, niet beter wetende dan dat zij zouden vergaan.

2242. Toen verscheen mij in een uitermate helder waak-visioen een zeker ononderbroken ovarium, van menigvuldige eieren, roodachtig geel, dat iemand uitbraakte in een lange reeks, met snelheid, aldus veel, en in een reeks als niet beschreven kan worden, welke eieren, zo uitgebraakt en in een reeks wonderlijk samengebald, betekenden een zodanig vergift dat (Etter) wordt genoemd, dus van draken; deze dingen verschenen mij in een waak-visioen.

2243. Daarna doorvatte en hoorde ik dat die zeeman, die willekeurig het schip met de paarden in de diepte kronkelde, zodat hij degenen onderdompelde die daarbinnen waren, ellendig door meerdere geesten werd verwrongen, en in al zijn lichamelijke dingen zo uiteengereten, dat nauwelijks iets nog samenhang; dit geschiedde daadwerkelijk, met vreselijke pijn voor hem, zodat er niets scheen te zijn dat niet verscheurd was.

2244. Een zekere geest zeide dat hij in hun gezelschap zodanig was, dat hij hun heel veel vernuftige dingen dicteerde, en fantasieën voortbracht, die hen moesten behagen, omdat hij ook visioenen voor hen kon oproepen, waarmede hij hen verlustigde, maar dat hij hen nochtans naderhand kwetste, en zij tot het boze werden verwrongen; een zeker visioen werd ook door hen aan mij uitgebeeld, en daarom wilden zij weliswaar hem tussen zich hebben, maar omdat hij zodanig was, konden zij hem niet verdragen.

2245. Daaruit kan vaststaan, met hoedanige straf degenen worden bejegend die de gave van het vernuft misbruiken, en vernuftig zand in de ogen strooien om anderen te kwetsen, en zo te verderven, want door aanlokkelijke fantasieën verlustigt hij hen, maar ondertussen verwondt, kwetst, en doodt hij; 1748, 8 Juni.

2246. Bij dezulken immers zijn zeer veel dingen die vermengd zijn met wereldlijke en lichamelijke aardigheden, en lichamenlijk verkwikkelijke ideeën, verder kwinkslagen die hoogst schadelijk zijn voor al wat eerzaam en geestelijk is; vandaar de straf opdat zulke dingen worden afgescheiden, en afgeschud, omdat zij, als zij tezamen zouden zijn, want zij komen telkens terug, de gezelschappen zouden verderven, want zij worden opgewekt in de gezelschappen die doorspekt zijn van de spitsvondigheden van hun vernuft om den naaste te kwetsen; welke dingen met één blik door de engelen worden gezien. 1748, 8 Juni.

Wat bespiegeling is.

2247. Ik sprak met geesten over de bespiegeling, namelijk dat de geesten die den mens leiden, omdat zij zonder zulk een bespiegeling zijn als die van den mens in het lichaam is, door de zinnen, derhalve niets kunnen zien in de wereld door de ogen des mensen, zoals de geesten door de mijne, want zo vaak het mij werd gegeven, hun een bespiegeling of aandacht te schenken, hetgeen ik klaarblijkelijk met een geestelijke idee doorvatte, zeiden zij dan terstond dat zij de dingen zagen, en wel alle en de afzonderlijke, tot welke de mij gegeven, en met hen vergemeenschapte bespiegeling werd gericht; zeggende bijna telkens dat zij niets hadden gezien vooraleer hun de bespiegeling was gegeven; hetgeen meermalen is geschied; zo dat ik het kan bevestigen uit veelvoudige ondervinding, namelijk dat een geest door de ogen van een ander mens niets ziet, en dat de zielen en de geesten grotelijks verwonderd zijn, dat zij wederom als het ware in de wereld zijn gekomen, geheel en al alsof zij daar waren met hun eigen lichaam; hetgeen zij dan ook betuigen.

2248. Over de bespiegeling ging toen het gesprek, en getoond werd dat het bij den mens bijna eender is gesteld; zoals toen ik in een plaats was waar een torenklok ieder uur sloeg; daar ik geen bespiegeling daarover hield, of daar ik geen aandacht schonk aan het slaan van de torenklok, kon ik toen nooit weten of die geklonken had, en had het ook wel niet gehoord, omdat ik zonder bespiegeling was; en zulks heel vaak, hetgeen mij verwonderde; het is ook eender gesteld met zwaarder klokkengelui, en met alle overige objecten evenzo: bij één ding anders dan bij een ander ding, maar met onbegrensd veel verscheidenheid, zowel ten aanzien van de objecten van het gehoor, als van gezicht, reuk, geur, tast; zoals wat de tast betreft, zonder bespiegeling is er geen gevoel in dit of in dat lichaamsdeel, maar als erop gelet wordt, is er terstond gevoel, zoals nu terwijl ik schrijf, dat er tast is, en ik mijn pen neerdruk, en merk dat het er zo mede gesteld is; in één woord evenzo in onbegrensd vele gevallen; daaruit kan worden opgemaakt, dat een geest als het ware een mens aantrekt, omdat er geen bespiegeling is; derhalve dat hij niet kan zien door de ogen van den mens, noch dat hem bespiegeling kan gegeven worden, tenzij uit den Alenen Heer: eender niet horen, want dat de geesten aanhoudend bespiegelen, dit heb ik met duidelijken zin doorvat, en wel vaak met pijn, en met een gevoel van samendrukking, en van harde aantrekking, enz.

2249. Verder wordt er bespiegeling gegeven bij mens, ziel, geest, en engel, waarvan zij niet weten, en die zij niet waarnemen, zoals wat in een staat van

vrede, van onschuld, in lichamelijke dingen, in een staat van onwetendheid, en in eendere dingen; voorts in de meest bijzondere dingen, waaraan zij in het geheel geen aandacht schenken, waardoor dingen worden ingeprent die hun in het andere leven en tot hun gelukzaligheid bevorderlijk zijn; deze bespiegeling is innerlijk, den mens onbekend, zoals is het innerlijk geheugen, en zoals de wederverwekking van hem is; welke bespiegelingen uit den Alenen Heer worden gegeven.

Dat geheel des mensen eigene hard is, vandaar benig.

2250. Door een geestelijke idee kan ook worden gezien, dat het eigene van den mens, bijgevolg van de geesten, niet alleen zwart is, zoals het verschijnt, maar ook hard, en daarom ook wordt het benig genoemd; de oorzaak is niet alleen dat des mensen eigene slechts een organische is, waarin, omdat er niet het levenssap is, geen geest en bloed, een verharding optreedt, en het als het ware benig wordt, maar ook omdat de mens niets kan vanuit zich; daarom is hij in zichzelf beschouwd zoals benig, waaraan niets van levenssap inis; het leven hetwelk des Heren is, alleen maakt dat de mens verzacht; hoe meer van geestelijk en hemels leven alle en de afzonderlijke dingen van den mens heeft omgoten, buiten zijn samenstel en daarbinnen, en rondom de componenten samenstellingen, des te meer is het van buiten, hoewel het van binnen schijnt; en daarom, hoe minder de mens hard is, dat is, hoe minder hij heeft van zichzelf, en hoe zachter, als gezegd, of vloeiender, des te volmaakter is hij, zoals kan vaststaan uit de vezels, die in kleine kinderen heel, héél teer zijn, in bejaarden echter hard worden; voorts in de binnenste vezels, waarin niets dan een fluïde is, omdat dit het geestelijke is, hetwelk in de samengestelde dingen hard verschijnt, 1748, 8 Juni.

Hoedanige wijze van spreken met geesten ook gegeven wordt.

2251. Ik sprak eveneens met geesten door allene ideeën zonder woorden, en zij verstonden even goed als met woorden, door uit te beelden alleen vanuit het inwendig gezicht, zoals toen het ging om de dingen die ik at; ik beeldde alleen met het inwendig gezicht de dingen uit die ik at, zonder woorden, en zij verstonden het goed; als eveneens tegelijk werden uitgebeeld bijvoorbeeld de dingen die een mens op zijn tafel heeft, alsmede al wat hij als kleet aanheeft, of

al wat voor het gezicht verschijnt, dit wordt terstond door de geesten verstaan en gezien, door een spraak der ideeën zonder woorden; sommigen verstaan en doorvatten het beter dan hetgeen geschiedt door woorden, want zij zijn in eendere dingen; somtijds geschiedt het niet dan door subtiële denkingen, en die worden beter doorvat dan als met woorden werd gesproken; sommigen houden niet van spreken, maar zijn zo scherpzinnig, dat zij terstond den zin doorvatten, tegelijk met de aandoening, en wel in een oogwenk, want het is met het geheugen dat bij hen werkt, maar het is de natuurlijke inborst, welke zij met willen erkennen, maar zij menen een geheugen te hebben zoals in het leven van het lichaam, maar omdat zij des mensen geheugen aantrekken, wanen zij zulks vanuit zinsbegoocheling, 1748, 8 Juni.

Dat ook recente zielen na het heengaan uit het leven, en de geesten, over veel groter gave beschikken dan tijdens hun leven in het lichaam.

2252. Men zie elders aangaande de vermogens waarmede de zielen worden begiftigd na den dood, boven de vermogens waarin zij zich verheugden in het leven des lichaams; bovendien bezitten zij die in het andere leven komen, volgens de gezelschappen, een grotere of kleinere activiteit van hun vorige leven, doch nochtans zijn zij veel prompter en gevoeliger, en scherpzinniger, en bekwaamer van verstaan en doorvatten, dan toen zij in hun lichaam leefden, ter oorzaak hiervan, dat zij in het andere leven zijn zonder zulke belemmeringen en vertragingen als in het leven van het lichaam; in het leven van het lichaam treden de objecten der zinnen op, treedt het geheugen der zinlijke en der stoffelijke dingen op, doen zich de bekommernissen over de toekomst voor, drijven de begeerten aan, op verschillende wijze aangespoord door de objecten, zijn er zorgen voor vele dingen, al welke dingen samen met het lichaam zijn verwijderd in het andere leven; en daarom, wanneer deze dingen eenmaal verwijderd zijn, kunnen zij wel niet anders dan in een volmaakter staat van verstaan en doorvatten zijn, dan toen zij mensen waren, hetgeen mij door ondervinding genoegzaam werd gegeven waar te nemen.

2253. Maar nochtans blijft dezelfde activiteit van leven en denking aan, wanneer zij zielen en geesten zijn, als zij hadden in het leven van het lichaam; zij zijn volslagen gelijk aan zichzelf, met amper enig verschil; slechts alleen dat de vermogens volmaakter zijn, omdat zij veel vrijer zijn, vanwege de nu vermelde oorzaken; hetgeen ik heden eveneens waarnam, 1748, 8 Juni.

Dat de wereld der geesten is zoals de mensen zijn in hun denkingen.

2254. Een mens in de wereld kan niet worden onderkend hoedanig hij van binnen is, omdat hij in de uiterlijke dingen, aangezicht, gebaar, spraak, het eerbare, het rechtschapene, het vrome veinst, om verschillende oorzaken, vanwege de wet, het decorum, vanwege eigen gewin, de begeerte naar eer; aldus verschijnt zelden hoedanig hij is van binnen in zijn denkingen, nauwelijks aan zijn vrienden somtijds, en zelfs aan zijn intiemste vrienden; hij onderhoudt de vriendschap terwille van het gewin, hoewel vergezeld van haat, en zo meer.

2255. Doch als het lichaam is afgelegd, of hem de uitwendige dingen zijn afgenomen, wanneer hij een geest wordt, dan verschijnt hij gans en al hoedanig hij geweest is van binnen of in zijn denkingen, met welke begeerte vervuld, met welken waanzin; want daar kunnen zij niet veinzen; dit is verboden; als hij mocht huichelen, zo wordt dat terstond doorvat, en hij wordt uit het gezelschap verstoten; en daarom, dewijl alleen waanzinnigheden den mens regeren in zijn denkingen, is hij zodanig wanneer hij in de wereld der geesten komt, zo dat de wereld der geesten bestaat uit louter waanzinnen, waarin de een den ander achtervolgt met haat, en hem in een oogwenk zou willen verderven; haten en tweedrachten regeren dermate, dat zij daarin hun grootste verlustiging vinden: hieruit kan een ieder doorvatten, daar er zoveel myriaden van zulke geesten zijn, dat als de Heer niet het heelal regeerde, er een allerellendigste staat zou heersen voor allen die uit het leven heengaan, bijgevolg voor het menselijk geslacht, dat uit den Heer door geesten wordt geregeerd; deze dingen zijn gezegd en geschreven in tegenwoordigheid van de geesten, die het stilzwijgen bewaren, 1748, 8 Juni.

Over een zeker gesprek met de Joden.

2256. Toen zij terzijde weken, op enigen afstand, naar het vuile Jeruzalem, weeklaagden zekere vooraanstaanden van de Joden, dat zij terzijde weken, omdat zij begeren aanwezig te zijn, te spreken, en lagen te leggen; ten slotte, zoals het met die natie de gewoonte is, beraamden zij iets om mij wat te zeggen, dat evenwel een verdichtsel was; en zij zeiden, dat zij een zekeren Jood hadden gevonden, die eender met hen sprak, en dat hij tot hen zegt (:zij spraken golvenderwijs zoals uit de verte:) of ik hun Messiah kende, die hen tot Palestina zou leiden met groter wonderen dan Mozes; maar het werd gegeven

hun te antwoorden, of deze tot in het eeuwige zou leven, zoals voorzegd wordt door den Heer aangaande den Messiah; hierop wisten zij niet wat te zeggen, en zij beraadslaagden lang, niet wetende wat te antwoorden, omdat Hij een mens was; hun beraadslagingen hoe te antwoorden, hoorde ik niet, maar het gemompel onderling duurde enigen tijd; tenslotte antwoordden zij dat hij tot in het eeuwige zou leven, denkende dat God diens leven tot in het eeuwige in stand zou houden;

2257. maar toen werd het wederom gegeven hun te vragen, of ook de overige Joden tot in het eeuwige zouden leven; indien zij immers na enige jaren zouden sterven evenals de overigen, wat gewin zouden zij hebben aan hun Messiah, want datgene is niets wat niet eeuwig is; al het overige is niets, omdat het tijdelijk en van het ogenblik is, en den geest geeft en niets wordt; zij antwoordden, dat zij zullen sterven, maar dat die Messiah hen nochtans zou oprichten in het andere leven, omdat Hij hen zal leren dat er een ander leven is, en hen zal overreden; nu werd het wederom gegeven hun te zeggen, of die Messiah, zoals Jesaja zegt, en ook de andere profeten, dat Hij zo nederig zou zijn, en veracht, en op een ezelsveulen, dan wel grootmachtig; of Hij afgesneden zou worden, zoals de profeet zegt, en verder nog andere dingen die de profeten zeggen; Tenslotte toen zij verder niet wisten wat te verzinnen, zeiden zij, dat het met Hem zou gaan zoals de profeten zeggen; zeggende, dat zij anders niet kunnen antwoorden; want dat Hij komen zal, hebben zij van de profeten; 1748, 9 Juni.

Over sommigen die tot den hemel werden opgeheven.

2258. Sommigen die in het geloof waren, werden opgeheven tot den hemel; en anderen, die niet in het geloof waren, waren verontwaardigd, dat genen werden opgeheven, en zij niet: en daarom werden ook zij in het gezelschap der hemelsen opgevoerd; maar zij zeiden benauwd te worden, en in plaats van hemelse vreugde slechts angst te hebben; weswege zij ook van daar uit zichzelf werden heengedreven, want zij konden niet zijn in het gezelschap der hemelsen en in hun vreugde, terwijl genen zeiden dat zij in de volle vreugde zijn. 1748, 9 Juni.

Dat de uitbeeldende Kerk het lichaam der Kerk is.

2259. Met de Kerk is het eender gesteld als met den mens, behept met een ziel en een lichaam; evenzo als de hemel. De uitbeeldende Kerk, die alleen in uitwendige dingen bestond, gaf haar lichaam weer, en daarom moet zij ook sterven, opdat de innerlijke Kerk voortga, en deze eveneens, opdat de meer innerlijke voortga; het was met de Kerk achtereenvolgens in den tijd zo gesteld, als met den hemel tevens; de Heer Die de Alene Mens is, de Hemel en de Kerk, moest derhalve de gehele Wet, ook de uitwendige, vervullen, omdat alle dingen een uitbeelding van Hem waren, en Hem betreffen: over deze dingen heb ik gesproken met de hemelsen, en het werd door hen bevestigd; en dezen terwijl ik deze dingen schrijf, vloeien ook in mijn hand in, zoals in de denking, want de denking is als het ware geabstraheerd, 1748, 10 Juni.

Over de Joden.

2260. Ik hoorde iemand spreken over de Joden, namelijk dat het zulk een natie [*natio*] is, die geheel en al gescheiden is van de andere natiën, en dat haar het streven is ingeënt om al wat van het gezelschap is, te vernietigen en te verderven, zowel in kleine als in grote dingen, want waar ook maar de gelegenheid zich voordoet, mengen zij zich in, en hebben ook geen grotere verlustiging in iets anders dan in het vernietigen van de wetten der orde, dat is, de wetten van het gezelschap [*societas*, ook maatschappij]; de oorzaak hiervan is de verworven haat tegen de liefde en de orde zelf, Die de Heer is, en dat hun hoofden zodanig zijn: deze dingen weet ik eveneens vanuit vele dingen, en wel onderricht zijnde door een ondervinding van 2 jaren. 1748, 9 Juni.

2261. Een zodanige natie bestaat er niet onder de zon; de afgoden-dienaren van onverschillig welke streek zijn veel beter; Mahomed was verwonderd, dat zulk een natie [*gens*] kon hebben bestaan, en blijven bestaan; dit mag vanuit een vorige ondervinding in herinnering worden gebracht.

De meest universele zin, de universele zin, het geslacht, de soort, het bijzondere, het individuele, het aller-afzonderlijkste.

2262. In den zin van des Heren Woord bestaan overal universele en afzonderlijke zinnen, welke kunnen vaststaan uit dit voorbeeld: de natiën [*gentes*], wanneer zij genomen worden voor hen die moeten worden ontboden tot het Koninkrijk des Heren, aldus in den goeden zin, dan betekenen zij

in den universeelsten zin allen in het heelal, in de hemelen en in de landen [*terris*], zowel zij die zijn, als die waren en komen zullen op alle aardbollen, in het heelal; in den universelen zin staan zij voor hen die op één aardbol zijn, zoals op den onze, in welk rijk dan ook, zij die waren en die komen zullen. De geslachten zijn er meerdere; zij zijn zoals de Koninkrijken, de leren, zo op welken aardbol dan ook; de soorten ervan bestaan daarna; in elk rijk of in elk geslacht zijn soorten, aldus zeer vele: de bijzondere zijn er nog meerdere, van elk soort; de individuele zijn van elk mens, ten aanzien van diens verstandelijke en willijke dingen; de afzonderlijkste zijn van elke idee en van elk aandoeninkje der idee, 1748, 9 Juni: deze dingen in tegenwoordigheid van aanhorende geesten.

Dat de filosofie der mensen slechts een vocabularium is.

2263. Met geesten heb ik gesproken over de filosofie der wereld, waarin zij de wijsheid stellen, namelijk dat het alleen een vocabularium is, want gehandeld wordt daar over hoedanigheden, accidenten, krachten, substanties, en zo meer, voorts over geesten en andere dergelijke onderwerpen, en zij bekommeren zich om niets anders, dan om te weten wat die woorden betekenen, zoals wat accidenten, substanties, en andere dingen meer, en over de betekenis der woorden redetwisten zij, alsof daarin iets werkelijks was, terwijl het toch maar louter woorden zijn; evenzo wordt er, als een betekenis is gevonden, geredetwist of de woorden al dan niet dat betekenen, zodat zij het kunnen begrijpen met één woord, aldus met één idee; maar zij die dit doen, zouden meerdere waarheden moeten hebben, omdat zij uit ondervinding in zichzelf en in de wereld dat zouden kunnen zien; maar omdat zij daarover redetwisten, worden alle dingen verward, en stof, en zij blijven daaraan hangen, bijgevolg aan stoffelijke en lichamelijke dingen; aldus komt niets daaruit voort dan een verdonkering van het ware schijnsel;

2264. en daarom storten zij zich, als zij door zulke dingen in de geestelijke en hemelse dingen willen binnentreden, halsoverkop in louter schaduwen, alsof stof zou willen binnentreden in het klare licht; het licht verduisterd met nevel, een wolk, duisternis, donkerheid, waarin zij daarna het licht stellen, en de wijsheid; en daarom is hun wijsheid louter verduistering van het schijnsel; aldus verblinden zij zichzelf, en onder de stervelingen zijn er geen minder wijs dan zij die zo voortschrijden, en vanuit zulk een filosofie, welke zodanig stof is, zouden willen binnentreden in de geestelijke dingen,

zoals bijvoorbeeld, dat de geest een substantie is, waaraan geen wijzen [*modi*] zijn toe te schrijven; wanneer er wordt geredetwist over substantie en modi, wat zij zijn; wat komen daaruit anders voort dan louter donkerheden, dus dwalingen, bijgevolg ontkenningen, 1748, 9 Juni.

Over de wisheid der geesten, vooral der engelen, en over de Inspiratie van des Heren Woord.

2265. Behalve de gaven waarmede de zielen na den dood worden begiftigd, waarover hier en daar, kunnen zij ook, wanneer de Heer dat geeft, weten wat in een idee is, want zij doorvatten de verscheidenheden, welke invloeden, en vandaar zien zij zoals in een klaarder licht, wat van het valse en wat van het ware, voorts wat van het boze en wat van het goede er is.

2266. Eender hoe het is gesteld met de gezelschappen der geesten, die in hun ideeën werken, en de hunne met hen vergemeenschappen, aldus hoedanig in dien staat de gezelschappen der geesten zijn; dit is mij eveneens te onderkennen gegeven, hoewel duister; wanneer gedachten van meerdere gezelschappen aan één idee invloeden, of aan de erkenenis van een ding, dan werd te kennen gegeven, hoedanig het verschil der meningen was in het algemeen, aldus hoedanig was de wereld der geesten die toen rondom mij was; dit kunnen de engelen klaarder doorvatten; daaruit kan vaststaan, in welke wijsheid degenen kunnen zijn, die het geloof in den Heer hebben, en dat in het andere leven dezulken, ook de geesten van minder vernuft, meer dingen weten dan de mens kan weten en kennen [*scire et nosse*], ook al leefde hij duizend jaren. 1748, 10 Juni.

2267. Sommigen werden toen opgeheven tot den hemel, opdat zij zouden zien of leren kennen, hoe het met die dingen is gesteld; en van daaruit zeiden zij mij, dat zij zo zagen welk een grote hoeveelheid er uit deze of gene mening was, zo in ettelijke, naar volgorde, dermate dat zij klaarblijkend genoeg konden weten, hoeveel gezelschappen, toen aanwezig, verschilden, en hoevele samenstemden; en dat zij, als zij in den hemel der engelen waren geweest, nauwelijks zouden hebben kunnen tellen de gezelschappen die het dichtst nabij zijn, maar dat zij niet zouden hebben kunnen vertellen hoe de invloed in de verder verwijderde gezelschappen was; daaruit kan een ieder opmaken, dat de Heer de meest afzonderlijke dingen in den algehelen hemel kent, voorts in het menselijk geslacht, hetwelk wordt geregeerd door de geesten; want dat geesten en engelen zulke dingen kunnen weten, is een geschenk des Heren,

dat wordt verminderd en vermeerderd alnaar Zijn welbehagen; voorts dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen beschikt en ordent; dit nu heb ik doorvat eveneens met een engellijke idee.

2268. In één woord, iedere idee en ieder doorvattinkje, en het minste ener aandoening is in hun orde, of hebben hun orde, vanuit het gemene dat invloeit; hetgeen niet anders dan ongelofelijk kan zijn voor iedereen, maar toch is het de waarheid; want anders zou mens, geest en engel zelfs niet de minste idee kunnen hebben, hetgeen mij door klaarblijkende ondervinding is getoond, en bevestigd door hen die in de sfeer van dat licht waren opgeheven.

2269. Wanneer zij in zulk een sfeer worden opgevoerd, zo is het boven het hoofd, vrij hoog, maar een klein weinig naar voren. 1748, 10 Juni.

2270. Vooral namen zij waar, wat de inspiratie is van de dingen die geschreven zijn in het Woord des Heren, want nu verscheen het aan hen, op welke wijze, en welke voorraad invloede in de dingen die door mij werden geschreven, ja zelfs niet alleen in den zin, maar ook in de afzonderlijke woorden, en de ideeën der woorden; ja zelfs scheen het hun toe alsof sommigen mijn hand vasthielden, en schreven, in de mening zijnde dat zij het waren die schreven, hetgeen mij eveneens door een geestelijke idee werd te doorvatten gegeven; ja zelfs als het ware te voelen, van tevoren wat in de meest afzonderlijke dingen van elk lettertje was dat geschreven zou worden; vandaar is het als in het klare licht, dat het Woord des Heren is geïnspireerd ten aanzien van iedere letter. 1748, 10 Juni.

Over de toekomstige dingen.

2271. De engelen weten de toekomstige dingen niet, de Alene Heer kent ze, en hij aan wien Hij het waardig keurt dezelve te onthullen; tevoren doorvatte ik het als een zeker verfoeilijke, wanneer sommige begeerden toekomstige dingen te weten; vandaar immers menen sommigen te weten, of iets al dan niet waar is, zoals mensen op aarde plegen te doen; maar in de laatste tijden geschieden geen wonderen, noch worden toekomstige dingen voorspeld, om vele oorzaken; één oorzaak mag worden aangevoerd, namelijk dat de engelen, om in de gelukzaligheid te mogen zijn, niet in het minst moeten weten dat wat gebeuren zal, want de Heer voorziet voor hen wat zij zullen denken, ieder kleinste moment; zoals de Heer zeide, dat zij niet bezorgd zouden zijn over de toekomst; bovendien zou de erkenning van de toekomst, waarnaar de geesten uiterst benieuwd zijn, zeer veel dingen behelzen die hen zouden verstoren,

en de orde; en daarom ook is het volslagen tegen de regering van geesten en engelen, die niets voor zichzelf als het hunne moeten ophalen, behalve dat wat hun is toegestaan, 1748, 10 Juni.

Over de handeling der geesten oudtijds in de profeten.

2272. Het is bekend vanuit het Woord des Heren, dat de profeten oudtijds verschillende gebaren hebben gehad, en dat zij, als zij heden geleefd zouden hebben, en zulke gebaren zouden hebben vertoond, voor bezetenen zouden zijn gerekend; zoals dat Saul naakt neerlag, en eendere dingen meer; waaruit geconcludeerd kan worden, dat zij gans en al bezeten waren door geesten, die beslag hadden genomen van hun lichaam en van alle zinnen, en van de lichaamsfuncties, zodat zij meenden geheel en al diens lichaam te zijn.

2273. Hoe het gesteld was met de profeten te dien tijde, is mij tot levende ondervinding getoond, want een gansen nacht lang, waarin ik bij beurten wakker werd, tot aan den morgen toe, was ik bezeten door geesten, die dermate mijn lichaam in beslag hadden genomen, en al wat van mijn lichaam was, dat ik nauwelijks wist, en dat wel heel duister, dat het mijn lichaam was; nochtans behoorde ik mijzelf toe;

ik kon afgescheiden denken, maar als het ware buitengesloten van het lichaam, en hebbende het allerkleinste deel des lichaams, terwijl de geesten het ganse in bezit hadden.

2274. Toen de geesten kwamen, verschenen mij samengekluwde wolkjes van verschillende vormen, gedeeltelijk spits toelopend, gedeeltelijk anders, met verscheidenheid; die samengekluwde wolken waren zwart, en mij werd toen aangewezen door overreding, dat het zulke geesten waren: ik verkeerde in de mening, dat het waanzinnige geesten waren, aan wie het was toegelaten om mij in beslag te nemen; zodanigen immers werden aangeduid met de op verschillende wijze samengekluwde wolken.

2275. In den morgen verscheen mij een wagen met daarin een man, met een tweetal paarden, die den wagen trokken; daarna een paard waarop iemand zat, die afgeworpen werd van het paard, achterover, en daar terneerlag; het paard trappelde toen als het ware achteruit, en daarna bereed een ander het paard; de paarden waren raspaarden, zoals zij genoemd worden.

2276. Wat de wagen met het paar paarden, en wat het paard met den ruiter die werd achterover gesmeten, en wat de andere bestijger betekent, weet ik nog niet, tenzij het betrekking heeft op de dingen waarover ik nu ben

onderricht, namelijk dat oudtijds toen er zulke profeten waren, of met wie de geesten handelden en spraken oudtijds, het diegenen waren die achterwaarts van paarden werden afgeworpen, waarover ook in de profetie van Jakob, en misschien elders, en dat met den anderen berijder werd aangeduid de staat van dien tijd, toen geesten optraden in den mens; den wagen en de paarden zag ik in waaktoestand: en daarom betekent de afwerping van het paard en het achteruitslaan eveneens de profetische wijze van handelen; er waren zij die werden achterover geworpen; en zij die slaagden, namelijk die de paarden berijden konden, en niet afgeworpen werden. De paarden vóór den wagen waren eender raspaarden; maar de niet zo voorname wagen betekende het verstandelijke geloof.

2277. Uit die levende ondervinding, van ettelijke uren, ben ik onderricht daarna door een levende stem, naar ik gis, met overreding, dat op eendere wijze de ouden profeten waren bezeten geweest, namelijk dat wanneer geesten toen van hen bezit namen, zij hun ganse lichaam in beslag namen, en dat alsdan niets van den mens als het ware overgebleven was, maar de geesten bezaten alle en de afzonderlijke dingen van hem, en vandaar gedroegen zij zich zo uitzinnig, terwijl de Heer het toch zo bestierde, dat zij niet enig kwaad konden berokkenen: aldus hadden zij die bezeten waren, totaal niets van zichzelf overgehouden: of het eender gesteld is geweest met de profeten die schreven, en niets wisten van de dingen die zij spraken, ofwel hoeveel zij geweten hebben, als het slechts de woorden waren, die zij niet verstonden, weet ik nog niet.

2278. Zij die bezeten waren, ten tijde van den Heer, door demonen, zijn niet anders geweest, behalve dat deze den mens hebben kunnen schaden; doch met de profeten was niet hetzelfde het geval.

2279. Vanuit deze dingen kon voor mij eveneens vaststaan, dat zulke obsessies van geesten heden ten dage niet eender kunnen optreden in den mens die in het geloof is; te weten, zichzelf niet uitzinnig gedragen, en zodanig zijn als de oude profeten, die over zichzelf niet meester waren; maar dat men nochtans eender door geesten bezeten zou kunnen worden, en niettemin zelfbeschikking behouden, namelijk over het eigen verstand en over den eigen wil; want wie in het geloof in den Heer is, kan niet bezeten worden door geesten ten aanzien van zijn vermogen van denken en van handelen; 1748, 11 Juni.

2280. In den tijd dat ik zodanig was, kon ik geesten horen spreken, maar nochtans alsof zij afgescheiden waren; zij zeiden immers, dat ik afwezig was,

niet wetende of ik daar met hen tezamen was, en dat ik mij dus van hen verwijderd had, 1748, 11 Juni.

2281. Geesten die van het lichaam bezit hadden genomen, spraken daarna eveneens met mij, zeggende dat zij in het geheel niet anders wisten, dan dat zij het lichaam waren, voorts het leven in het lichaam: zij spraken nochtans andere dingen, namelijk dat zij wisten geesten te zijn, en meer dingen; maar dit uit mij, omdat zij aldus mijn dingen in bezit hadden.

2282. Vanuit deze dingen kan vaststaan, dat uiterlijke of uitwendige mensen werden aangedreven met zulk een profetischen geest, zoals Saul en verscheidene anderen die profeteerden, waarover hier en daar in het Woord; en dat zij zo in het geheel niet wisten wie zij waren, van de geesten zo bezeten zijnde; daarentegen kunnen innerlijke mensen, die in het geloof zijn, niet zodanig zijn, die, als zij worden bezeten van een eenderen geest, en op eendere wijze, nochtans aan zichzelf zijn overgelaten zowel ten aanzien zowel van de denkingen als van de daden; en daarom ook is het voorzeggd, dat de profetieën zouden ophouden, namelijk door den Heer, Die den innerlijken mens zou vernieuwen.

2283. Bovendien bestaan er eveneens andere profetische invloeden, dan zodanige, namelijk dat zij geheel en al hun eigen meester zijn, met eigen denking, geheel zoals in andere opzichten, alleen dat met hen de geesten spreken, en wanneer het hun wordt opgelegd eendere dingen te volvoeren, en eendere gebaren te maken, zoals ook den waren profeten werd bevolen, namelijk dat zij muren zouden bouwen, ze belegeren, en eendere dingen, waarover ook hier en daar in het Woord; deze invloeden geschieden door inwendige overreding, namelijk dat het zo bevolen is door den Heer; en wanneer er zulk een overreding is, kunnen zij geenszins worden weerstaan, omdat het een overreding is, dat het uit den Heer bevolen is; en zo handelt de mens als uit zichzelf: dit eveneens is mij door levende ondervinding ettelijke malen geleerd, en ik weet voor zeker dat het daarmede aldus is gesteld. Geschreven in tegenwoordigheid der geesten, 1748, 10 Juni.

Dat boze geesten vooral kleine kinderen haten.

2284. Door veel ondervinding is mij eveneens te kennen [*nosse*] gegeven, dat boze geesten vooral kleine kinderen haten; meermalen immers, wanneer ik kleine kinderen zag, begeerden zij die op verschillende wijze te kwetsen, ja zelfs te doden, hetgeen mij vanuit hun fantasieën te kennen werd gegeven;

ook de kinderachtigheden waarin zij plezier hebben, dragen de boze geesten haat toe; in één woord, al wat kinderlijk is, haten zij, ter oorzaak hiervan dat kleine kinderen onschuldigen zijn: zo vervolgen en haten zij allermeeft de onschuldigen: ik vroeg hun of zij ook zo hun eigen kleine kinderen zo wilden bejegenen; zij zeiden neen, maar wel die van anderen; en dat zij in henzelf zulk een haat niet kunnen temperen; de oorzaak hiervan is, dat zij den Heer haten, Die Alleen de Onschuld is. 1748, 10 Juni.

Dat bijzonderheden geenszins kunnen worden heengevoerd tot de hemelen, noch door hen verstaan.

2285. Bijzonderheden zijn de woorden van elke taal, zijn de namen van mannen, steden, en dergelijke, welke in het Woord des Heren zijn; deze kunnen geenszins worden heengevoerd tot de hemelen; want het zijn hoogst eindige dingen, aldus geenszins overeenkomend met hun ideeën; en daarom alleen de aanduidingen ervan; de spraak der engelen is er geen van woorden, namen, en dergelijke, welke de bijzonderheden zijn; ja zelfs is zij niet verstaanbaar voor geesten, omdat zij slechts dingen bevat die de spraak der woorden behelst; ook konden de engelen het spreken van mij niet verstaan, tenzij door bemiddelende geesten, door wie de ideeën der bijzonderheden werden overgedragen in universele ideeën, en in aanduidingen van dingen; evenmin is het geheugen der engelen zodanig, namelijk

2286. een geheugen van lichamelijke en louter stoffelijke ideeën, welke nooit stroken met hun inborst; zulke dingen zijn verre beneden of buiten hen: uit welke dingen genoegzaam kan vaststaan, dat onder de woorden en namen in het Woord des Heren niet worden verstaan de bijzonderheden, waaruit de zin der letter is, maar de innerlijke dingen, die engellijk zijn, bijgevolg de geestelijke en de hemelse dingen, zo de Goddelijke dingen. En daarom, als iemand onder Mozes, Aha-ron, Abraham, Izak en Jakob personen verstaat, zo zou hij allermint door één van de engelen worden verstaan; wanneer immers de engelen in den hemel binnentreden, worden zulke dingen bij hen geheel en al aan de vergetelheid overgegeven, want zij trekken geestelijke en hemelse ideeën aan, aldus universele ideeën en aanduidende dingen, 1748, 10 Juni.

Dat zielen grotelijks verwonderd zijn dat zij geesten zijn.

2287. Een zekere geest sprak nu met mij, omdat hij vrij hoog boven het hoofd is, naar voren toe; toen hij hoorde dat ik sprak over geest, zeide hij: Wat is een geest? van mening zijnde dat hij een mens was; en zo te willen weten wat een geest is; en ik zeide hem, dat daar er een geest is in den mens, of een geest des mensen die denkt, en dat het lichaam slechts van dienst is voor den geest om te leven op aarde, en dat het buiten hem is, en dat been en vlees geenszins kan denken, is het derhalve noodzakelijk, dat de geest in het lichaam is geweest, en dat de geest na het sterven van het lichaam, leeft, denkt, en spreekt; ik vroeg hem, of hij ooit gehoord had wat de ziel is. Hij zeide: Wat is de ziel? Ik weet in het geheel niet wat de ziel is! Ik heb gemeend dat de ziel niets was, omdat ik niet versta wat de ziel is! En toen het gegeven werd te zeggen,

2288. dat hij nu een geest is, hetgeen hij daarvandaan kon weten omdat hij zo hoog boven het hoofd is, en niet staat op den aardbol, hetgeen hij nu kan doorvatten toen vluchtte hij verschrikt weg, uitschreeuwende dat hij een geest is, een geest is; omdat hij dit nooit eerder, zoals hij zeide, geweten heeft, of omdat hij niet verstaan heeft, wat de ziel is, noch dat er een ziel is; dit komt vaker voor, namelijk dat zij grotelijks verwonderd zijn zielen of geesten te zijn, daar zij het tevoren niet hebben geloofd, omdat zij het niet hebben verstaan, wat de geest is, en wat de ziel, zodat zij dan heel erg in de war zijn waarheen zich te begeven, niet wetende waar te wonen, te vertoeven, en eendere dingen die hun in de wereld zorg gaven. Het werd toen gegeven hun te zeggen, dat de Heer voor allen zorg draagt, en zij geen huizen, noch kleren, noch voedsel van node hebben, 1748, 10 Juni.

Over de uitbeelding van de tocht over de Jordaan.

2289. Toen ik las Joschua Hfdst. III over de tocht over de Jordaan, ontstaken verscheidenen in een gloeienden ijver om voor zich de tocht over de Jordaan uit te beelden, omdat het land Kanaän den hemel betekent, opdat zij zo in den hemel mochten komen; hetgeen hun ook werd toegestaan, en een vol uur lang; het werd uitgebeeld dat zij de Jordaan overgingen, met hun families, en met de dingen die van hen waren; voorts dat de ark vóórging, en stond in het midden van de Jordaan, totdat zij waren overgegaan; al deze dingen werden voor hun ogen zeer schoon uitgebeeld, en het werd hun toen ingegeven dit niet anders op te vatten; somtijds besepte ik met welk een overleg en

gretigheid zij overgingen, voorts dat zij daarna, toen zij overgegaan waren, van harte verblijd waren: dit zetten zij voort, een heel uur lang, of wel twee uren; en onderwijl wilden andere geesten, die dit voor fantasieën hielden, hen met verschillende machinaties verstoren, maar tevergeefs; zij waren steeds in bescherming, en gingen over, zoals zij nu zeggen.

2290. Onderwijl werd het mij gegeven te denken, dat de Heer hun zulke dingen toestaat terwille van de hervorming, namelijk dat sommigen zulke dingen vanuit onschuld hevig begeren en verlangen, zoals kleine kinderen, en dat hun dan een staat van onschuld wordt ingegeven, tezamen met denkingen over den hemel, aangeduid met het land waarnaar zij overgingen; hetgeen ik eveneens doorvatte; aldus werd door verlustigingen niet alleen de erkenenis ingeboezemd, wat de Jordaan is, wat de ark, wat het land Kanaän, maar tegelijk onder zulk een kinderlijke vreugde, welke onschuldig was, plante Hij eendere dingen in hen; en daarom konden zij die hoonden, en niet aflieten, in het geheel niets uitrichten; en het werd hun eveneens ingeboezemd, dat het eendere kinderlijke spelen zijn die tot nut strekken, omdat zij in zich het ware doel hebben, of den Heer, Die de Onschuldige Zelf is; en bovendien, dat de fantasieën van geen mens of geest, als zij op de keper worden beschouwd, daarbij halen kunnen, zijnde zo boos dat zij daarmede niet kunnen worden vergeleken: 1748, 11 Juni.

Dat er voortdurende voorbereiding is tot het leven uit den Heer, en nooit het leven.

2291. Met de engelen was ik in een gesprek daarover, of zij iets van leven ontvangen, dan wel of alleen alle en de afzonderlijke dingen die de Heer werkt in mensen, geesten, en engelen, slechts voorbereidingen tot het leven zijn; dat zij het leven nooit kunnen ontvangen als het hunne, is de waarheid en is bevestigd; dat zij alleen zijn organen of organische substanties des levens, of vaten des levens, dit eveneens is de waarheid; zo dat zij worden voorbereid slechts om het leven op te nemen, niet om het te bezitten; dit eveneens is de waarheid: door een geestelijke idee werd zo uitgebeeld de voorbereiding als het ware door soorten van opnemen, zonder leven, en dat er slechts alleen zulke soorten van opnemen zijn, welke uitbeeldingen niet kunnen vallen in de menselijke idee, zolang hij in het lichaam is.

2292. Dat zij, al werden zij tot in het eeuwige voorbereid, nooit het leven zouden kunnen bezitten als het hunne, staat, als vanuit andere dingen, ook

vast vanuit dit, dat er zoveel boze dingen zijn in het natuurlijk gemoed, dat er niets dan alleen het boze is, vermeerderd door de ouders, door den eersten mens, en door hemzelf, in de ganse loop van hun leven; terwijl er toch, om in den hemel te kunnen zijn, overeenstemming moet wezen; en deze kan nooit bestaan dan alleen in meest gemene dingen, zoals bij voorbeeld, als slechts één idee wordt genomen, waarin onbepaald veel dingen zijn, en alle onbepaald vele dingen boos zijn, samengebracht door boosheden van overal vandaan, omdat de idee een beeld van den mens is, vandaar door boze dingen van den eersten ouder, en door de aangeworven boze dingen; wanneer dus één enkele idee zodanig is, en onbepaald vele ideeën het zijn die alleen tot één enkele soort van begeerte behoren, en de soorten van begeerte ook ontelbaar zijn in geslacht, soort, en bijzonderheid, hoe kan dan ooit een mens hervormd worden zodat er overeenstemming moge zijn, tenzij slechts in weinige dingen, door middel van welke weinige dingen de Heer hen leidt tot den hemel, en in de hemelen houdt, 1748, 11 Juni.

**Dat zielen, geesten en engelen waarheden leren, zowel in een
verkwikkelijken staat, als in een droefgeestigen staat, maar met
welk verschil.**

2293. Geesten klaagden grotelijks, toen zij zekere waarheden hoorden, zoals dat zij niets zijn, dat zij alleen vaten zijn, en organen des levens, dat zij vanuit zich niets goeds kunnen doen, en eendere dingen; en deze dingen bezwaarden de geesten grotelijks en waren stuitend voor hen, vooral voor hen die door de liefde van zich waren geprikkeld; daarentegen leren anderen de waarheden in een verkwikkelijken staat; en daarom klaagden zij, dat zij in zulk een harden en zwaren staat moesten leren, want die waarheden maakten het maar drukkender; toen kwam de denking onder de engelen en de geesten, waarom zij in een lastigen staat worden geleerd; maar hun werd geantwoord, dat de staat waarin zij zijn, wanneer zij aanleren, dit met zich meebrengt, dat die met de waarheden zelf terugkeert, of wordt teruggeroepen, en daarom, wanneer een eendere waarheid terugkeert, of wordt teruggeroepen, vooral wanneer die vertrouwd wordt, en alshet ware wordt toegeëigend, dan keert dat droefgeestige eveneens terug, hetwelk door den Heer wordt opgevroolijkt, en verkwikkelijk wordt; aldus wordt de zin ervan verhoogd, zoals elk ding in verhouding staat tot deszelfs oneenderheden, ja zelfs tegenstellingen, zoals uit vele dingen in de natuur kan vaststaan, uit den smaak, den reuk, elk object

van het gezicht, uit duizend andere dingen, uit de harmonieën in de muziek, 1748, 11 Juni.

2294. Hetgeen ook de oorzaak is, dat de staten der geesten worden gevarieerd, zo dat zij kunnen worden vergeleken met de jaargetijden, voorts met de tijden der dagen, namelijk van morgenstond, middag, avond, nacht, en wederom morgenstond, of lente, zomer, herfst, winter, en wederom lente; maar met onbepaald veel verschil; bij de engelen alleen zoals in den tijd der lente, de middag ervan, de avond, de nacht; en lente, en zo voort, 1748, 11 Juni: en daarom bemerkte ik dat hetgeen gelukkig en blij voor sommige geesten was, voor de engelen niet-blij en als het ware ongelukkig was, omdat alle dingen betrekkelijk zijn.

Dat ideeën worden doorvat, met alle verscheidenheid.

2295. Iets was door mij gezegd, waarom zekere geesten daarna zeiden, dat het niet zo goed was, zoals zij achtten; maar het werd mij te antwoorden gegeven, dat het nooit kan zijn, dat de een de idee van een ander eender doorvat; een ieder doorvat volgens zijn gemoedsaard, zo dat dezelfde idee, of zin van ideeën, nooit eender wordt opgenomen door den een als door den ander; voorts dat een ieder volgens zijn gemoedsaard opneemt, en sommigen niet kunnen opnemen, omdat zij zodanig zijn, wat van het blijde en van het goede in de idee was; aldus concluderen zij vanuit hun eigen ideeën, want in één enkele idee zijn onbepaald veel dingen; en daarom doorvatten zij volgens de hoedanigheid van elk afzonderlijk die opneemt; er zijn zowel gemene als afzonderlijke dingen, voorts innerlijke en meer innerlijke; hetgeen mij terstond werd getoond. Er waren sommige geesten onder hen, die begeren te straffen, en toen zij begonnen, beeldde ik in hun handen uit veertjes, daarna palmtwijgen; zij zeiden onmiddellijk: wat wij hielden in onzehanden, waren slechts roeden, namelijk zonder bladeren; hetgeen geschied was, opdat ik kon weten, hoe ideeën worden opgenomen volgens de diverse gemoedsaarden. 1748, 11 Juni.

Dat Toelating, Vergunning, Welbehagen, en de Wil des Heren zijn in alle dingen die geschieden, maar aangeplooid aan de subjecten.

2296. Het is gegeven onderscheid te maken tussen toelatingen, die eveneens worden uiteengezet in geslachten, en deze in soorten; voorts tussen vergunningen, welke zijn van de goede geesten; tussen welbehagens, welke zijn van de engelen; en van al deze in geslachten en soorten; omdat nu de wil des Heren regeert in alle en de afzonderlijke dingen, want Hij regeert alle dingen, gedragen zich dus de welbehagens, de vergunningen, en de toelatingen volgens de subjecten; zoals wanneer meerderen hetzelfde denken, spreken of handelen, de een vanuit toelating, de ander vanuit vergunning, de derde vanuit welbehagen handelt, want alle en de afzonderlijke dingen zijn vanuit het einddoel. 1748, 11 Juni.

Over de onbegrensdheid van alle dingen.

2297. Omdat ettelijke malen is gezegd, dat er niets bestaat in de natuur der dingen, dat niet een allermeeft gemeen zeker iets is, en in zich onbegrensd vele dingen bevat, zelfs niet de idee van één enkel woord, te meer nog de dingen die vanuit meerdere ideeën zijn, was een geest verontwaardigd, namelijk daarover dat hij zo niets kon begrijpen, omdat er een onbegrensdheid in elk ding is, zoals nu in de vrees. Maar het werd gegeven hem te antwoorden, dat er niet alleen het onbegrensd is, maar een onbegrensdheid van onbegrensdheden, van onbegrensdheden, en nog van onbegrensdheden, aldus dat onverschillig welk natuurlijk onbegrensd is vermenigvuldigd door evenzoveel in zich te vermenigvuldigen onbegrensdheden; en tegelijk werd hij toen door een geestelijke idee een weinig in beslag genomen, zodat hij zeide dat hij dan niets was, bijgevolg niets wist, hetgeen bevestigd werd door de engelen, 1748, 11 Juni.

2298. Gezegd werd daarna door hen die toen met mij waren, dat als zij geen mikroskoop hadden gehad, waardoor dingen werden gezien die te gering zijn om met het oog gezien te worden, zoals grotere lichaamsdelen, omdat zij de innerlijke dingen ervan niet konden zien, zij ook gemeend zouden hebben dat die één waren; te minder geloofd dat zij bestaan uit onbegrensd vele dingen; de mikroskopen hebben opengedekt, dat de dingen die zij tevoren voor één hielden, talloze dingen bevatten, zoals dat een wormpje, nauwelijks zichtbaar voor het kleinste straalje van het gezicht, zinsorganen heeft, ingewanden,

evenveel als een groot dier, een cerebrum, ruggemergen, longpijpjes, geslachtsorganen, zijnde zo niet een éne; wat dan niet elk willekeurig lid, hetgeen nog geen mikroskoop heeft ontdekt; zou dit niet bestaan uit blaasjes, pijpjes, vaten, vezels, en daarin niet een vitaal fluïde, en zo voort. Aldus kan het vaststaan, hoeveel er wel schuilt in die dingen alleen al, die louter lichamelijk en natuurlijk zijn; wat dan niet in de zuiverder dingen; want al wat daaruit aan vitale komt, dit treedt toe door middel van organische substanties, 1748, 11 Juni.

Over hen die in de Goddelijke mysteriën willen binnentreden door natuurlijke filosofie of fysicale dingen.

2299. Toen over geestelijke dingen het gesprek was, doorvatte een zeker iemand dat stoffelijk, hetgeen ik met een geestelijke idee doorvatte als witte lijntjes, hetgeen een teken is, dat geestelijke dingen stoffelijk worden opgevat, terwijl zij niet stoffelijk zijn, omdat het krachten vanuit substanties zijn; wanneer dus zij die vanuit fysica of de filosofie daaruit willen binnendringen in de dingen die geestelijk zijn, en des geloofs, dan blijven de ideeën stoffelijk, welke zo worden uitgebeeld in het andere leven; dezulken worden grotelijks benauwd in het andere leven, wanneer zij de waarheden des geloofs horen, ja zelfs tot aan het toppunt van benauwdheid toe, zodat zij menen nauwelijks meer genezen te kunnen worden, hetgeen uit ondervinding mij heden vanuit een zekeren geest is te kennen gegeven, die langen tijd dermate benauwd werd, dat hij aan zijn genezing twijfelde; maar er bestaat geen ongeneeslijke ziekte of boze, omdat de macht des Heren oneindig is.

2300. Zulke geesten hebben eveneens dit over zich, dat zij heel wijd hun fantasieën uitstorten aangaande de geestelijke dingen, en als het ware de ideeën der anderen toesluiten, zodat anderen nauwelijks anders de geestelijke ideeën kunnen doorvatten; en daarom kunnen genen, als zij niet tot een anderen staat worden teruggebracht, geenszins zolang samenzijn met de gezelschappen der geestelijken: of zij het kunnen met die der hemelsen, kan ik nog niet weten; slechts alleen dit, dat dan de denkingen aangaande de oorzaken der dingen en eendere dingen, moeten worden verwijderd; 1748, 11 Juni.

2301. Maar terdege moet het worden verstaan, wat er wordt verstaan onder binnengaan in de geestelijke dingen door natuurlijke filosofie, namelijk dat het ons nooit ontzegd is de waarheden des geloofs en de geestelijke dingen te bevestigen door de dingen die in de natuur zijn, omdat er een overeenstemming

van alle dingen bestaat; dan immers heerst de waarheid, en de natuurlijke waarheden dienen haar te bevestigen; de menselijke gemoederen zijn zodanig, dat zij aldus beter de geestelijke dingen erkennen, want van zuiver geestelijke dingen kan niemand enig idee hebben, tenzij door de dingen die in de wereld zijn, ja zelfs wat betreft de woorden waarmede de zinnen worden uitgedrukt, en de ideeën van deze zijn stoffelijk; dan immers leidt de Heer en vloeit in, Hij Die is de waarheid Zelf; en zo beschijnt [*illuminat*] de Heer het gemoed door bevestigende dingen; daarentegen is het ten enen male verboden, niets te geloven, of geen geestelijke waarheid te erkennen, zelfs niet den hemel, de engelen, de geesten, het leven na den dood, en meer dingen, tenzij men dezelve ziet en doorvat door natuurlijke filosofie, of, zoals zij beweren, tenzij dezelve tot hun zinnen toe zijn aangetoond; alsdan worden zij van dat soort mensen, die aanvingen aldus te gaan doordringen. 1748, 11 Juni: en daarom willen zij geestelijke en hemelse dingen zien vanuit natuurlijke dingen, wat onmogelijk is. Hoe kan een samengestelde, als ik het zo zeggen mag, binnentreden en doordringen in de dingen die componenten zijn; dit druist tegen elke mogelijkheid in; en daarom, als men het probeert, barst het ofwel uiteen en vergaat zo, ofwel men wordt verblind, zodat men in het geheel niets kan zien; doch vanuit de geestelijke dingen, zoals vanuit componenten, kunnen de samengestelde dingen worden gezien, en volledig onderscheiden. 1748, 11 Juni.

Dat het niet nodig is enig geest te vereren.

2302. Gezegd werd aan geesten, omdat het met een geestelijke idee werd doorvat, dat zij nooit moeten worden vereerd; zij begeren dit bij voortduur en staan erop dat zij gevreesd worden, en dat anderen, en mensen, hen vereren; dit immers is hun grootste bemoeienis; maar omdat hun staat aanhoudend wordt veranderd, kunnen zij niet denken, noch spreken, uit zich, ook niet wat ook herinneren uit zich, noch straffen, noch belonen; weswege zij niet moeten worden vereerd; de Alene Heer moet vereerd worden, Die alle en de afzonderlijke dingen kent, en den algehelen hemel en de aarde regeert, beloont, en het goede doet.

De engelen eender moeten niet vereerd, te minder aanbeden worden, want het goede dat zij doen, is niet van hen, maar van den Heer; hetgeen alle engelen belijden; anders zijn het geen engelen; nochtans gewordt hun eer, voor zover zij des Heren zijn, 1748, 12 Juni.

Dat ideeën, wanneer zij gescheiden worden, door den Heer met meerdere andere ideeën worden aaneengesloten, welke des mensen gelukzaligheid van dienst zijn.

2303. Men zie eerder gezegd, dat ideeën veelvuldig zijn, en zó vele dingen in één enkele idee, zodat het des mensen geloof en bevatting te boven gaat; vanuit zo vele vermenigvuldigde en veelvuldige dingen is één enkele idee samengegroeid, en deze is somtijds zo wanstaltig, dat als zij zich voor het oog zou vertonen, met de dingen die daaraan zijn aangebonden, of een daaraan eendere vorm zou verschijnen, zo zou mens of geest daarvan terugschrikken, zodat de duivel niet wanstaltiger kan worden afgeschilderd: en toch heeft mens en geest zulke eigen ideeën lief, en is hij van mening dat zij schoner zijn dan alle dingen in het heelal; en daarom worden zulke dingen afgescheiden door den Heer, opdat zij niet aldus samenhangen, en zo wanstaltig zijn, want zoals de mens een mens is omdat hij denkt, en de denking een reeks van ideeën is, is de mens zodanig; om niet zodanig te zijn.

2304. worden zulke ideeën afgescheiden, en wel zó, dat aan de dingen die in één idee zijn, andere dingen worden aangebonden, zo dat als die idee voortkomt, alsdan de dingen die aangesloten zijn, eveneens voortkomen, ofwel eveneens de toegevoegde dingen; vandaar geeft de Heer terstond, wanneer zijn idee voortgaat, de dingen in die Hijzelf heeft aangesloten en toegevoegd; vandaar wordt de idee verkeerdt in een schone idee, volgens het welbehagen des Heren; dit is het goede van het subject. In het andere leven kunnen de ideeën niet misvormd worden, omdat de staat der geesten zodanig is, dat het hun niet geoorloofd is vanuit ongebondenheid, of eigen willekeur, te handelen, over den staat der geesten zie men elders, 1748, 12 Juni.

2305. Wanneer een of andere ziel, of een of andere geest, tussen anderen komt, zijn er terstond zeer velen die door de begeerte worden aangegrepen van te onderzoeken, en van te weten, hoedanig hij is; aldus onderzoeken zij hem op verschillende manieren; voorts zijn er ook verscheidenen, die dan nauwelijks iets anders denken dan om enig boze op te scharrelen, ten einde daarop af te vliegen, te kastijden en te straffen; van zulk een gloed worden verscheidenen aangedreven, zo dat zij als het ware beulsknechten zijn, alhoewel in het leven des lichaams iets zodanigs niet werd gehoord van hen; wanneer zij dan onderzoeken, laat de Heer alleen toe datgene vanuit de ideeën en in de ideeën voort te gaan wat Hem behaagt, want als alle boze en vuile dingen zouden voortgaan, welke van de ideeën zijn, en in de ideeën, zo zouden zij nooit kunnen blijven bestaan, maar als het ware door grimmige

honden worden verscheurd; aldus laat de Heer alleen toe dat die dingen vanuit de ideeën, en in de ideeën, voortgaan die verbeterd moeten worden, en die niet verbeterbaar zijn zonder de straffen der verwoesting; en daarom zijn alle toelatingen, straffen, en soorten van verwoesting terwille van het goede, 1748, 12 Juni.

2306. Ik was somtijds verwonderd, en de geesten eveneens, dat er zulke ideeën zijn die louter fantasieën zijn; en de fantasieën bij hen hebben dezelfde uitwerking als de zinnen zelf in het lichaam, namelijk dat het hun niet alleen toeschijnt pijnen te lijden, en vele dingen meer, maar dat zij dezelve daadwerkelijk voelen, zó dat hun fantasieën een uitwerking hebben, als het ware werkelijk, of gevoelig; en daarom konden zij niet weten, waarom dezelve fantasieën worden genoemd, terwijl zij werkelijk tot op het gevoel toe doorvat werden: doch het is hiermede zo gesteld, dat hun fantasieën zulk een werkelijke uitwerking hebben, omdat zij zodanig zijn, dat zij het geloven; doch wanneer zij geloof uit den Heer aannemen, dan nemen zij tegelijk die gave of dat vermogen aan, dat zij daarvan kunnen worden afgevoerd, en ertoe gebracht kunnen worden van te geloven dat het fantasieën zijn; en daarom worden zij dan door den Heer verheven; niet aldus tevoren, tenzij op een zekere wonderbaarlijke wijze, 1748, 12 Juni.

Dat mens en geest voor evenzoveel tot het goede wordt geleid door den Heer, als hij uit den Heer aanneemt.

Meerdere geesten klagen daarover, dat zij zodanig zijn, en ook niet anders kunnen zijn; deswege ondergaan zij verwoestingen, en meerdere andere dingen, zodat zij anders kunnen zijn; en wanneer de Heer bijstand heeft verleend en de dingen heeft toegevoegd welke van het ware geloof zijn.

Zij die zich hebben aangewend vuile en ontuchtige dingen te spreken in het leven des lichaams, behouden eendere dingen in het andere leven.

2307. Ik heb van sommige geesten gehoord, dat zij, als enig ontuchtige, ja zelfs vuile, werd opgewekt, zich daarvan niet konden onthouden maar er eendere dingen uitflapten, zodat zij de oren van andere geesten kwetsten, weshalve sommigen van hen werden verwijderd; iemand zeide dat hij zulke dingen had aangewend in het leven des lichaams, en dat hij niettemin zodanig was, dat

hij evengoed kon weten wat waar is als de andere geesten; en daarom wachtte men zich voor een dergelijke gewoonte, omdat die aanblijft, en men van de gezelschappen wordt uitgeworpen, 1748, 12 Juni.

Over de spraak der geesten onderling.

2308. Dat de geesten onderling spreken, is waar, maar hoe geschiedt hun spraak? soms door een soort articulatie van woorden, zoalsde spraak der mensen? Daarover heb ik met geesten gesproken; zij meenden, dat zij ook gearticuleerd spraken, en als het ware met woorden van klank; maar toen het nader werd overwogen, werd ik onderricht, dat het niet is door woorden, door articuleringen van woorden, te minder door klank, maar door ideeën, eender aan de ideeën die worden geformeerd door woorden; want het is bekend, dat als een mens iemand hoort spreken, hij alleen let op den zin der woorden, dus niet op de woorden, hetgeen een ieder vanuit eigen ondervinding kan kennen [*nosse*]; bijgevolg let hij terstond op den zin der woorden, dat is, op de ideeën geformeerd door gearticuleerde woorden: wanneer de geesten door zulke ideeën onderling spreken, bespiegelen zij niet meer over de woorden, en de articuleringen der woorden en het geluid, dan de mens doet telkens wanneer hij spreekt, daar zij zorgvuldig acht slaan op den zin der woorden; en daarom kunnen de geesten, wijl zij niet daarover nadenken, niet anders menen dan dat zij eender spreken als de mensen.

2309. Omdat zij echter sonoor en met gearticuleerde woorden met mij spraken, meenden zij vandaar ook, dat hun spraak onder elkander wederzijds eender was; maar dat is niet zo, omdat hun ideeën bij mij vallen in woorden, en zo menen zij dat de woorden, voorts de klanken der woorden van hen zijn; dat het zo daarmede gesteld is, kan genoegzaam vanuit dit ene feit vaststaan, dat zij even goed mijn landstaal met mij spreken alsof zij daarin geboren waren, hoewel zij voor duizenden jaren geboren waren, of in een totaal andere streek, ja zelfs ook kleine kinderen die nooit tot dien leeftijd waren gekomen waarop zij nog konden spreken: 1748, 12 Juni.

Over verontwaardiging en toorn.

2310. De wereld der geesten is zodanig, dat zij, wanneer enigermate de teugels aan hen worden gevierd, dan terstond in verontwaardiging en toorn geraken;

en het werd mij gegeven te doorvatten, hoe in de wereld der geesten de verontwaardiging en de toorn regeert, en wel in de minste dingen der zinnen en der doorvatting, dermate dat zelfs niet het kleinste ding kan voorkomen, dat niet door een gemene verontwaardiging en toorn, of door de gemene sfeer, in beslag wordtgenomen, en verkeerd in het boze; de oorzaak is, dat wanneer het de haat is die regeert, ook zulk een gemene sfeer van verontwaardiging en toorn regeert, tegen al wat waar en goed is; uit levende ondervinding spreek ik – en daarom, als dergelijke sferen van verdraaiing, of van omdraaiingen om zo te zeggen, niet door den Heer werden bedwongen, zo zou de mens geenszins anders kunnen dan terstond al datgene te verderven wat nochtans waar en goed is, ja zelfs wat voor hem nochtans een genoeg is, want verontwaardiging is een toorn zodra iets daar gelukkig of genoegelijk is; zij is immers wangunst, omdat zij vanuit den haat is, 1748, 12 Juni.

2311. Daaruit kan klaarblijkend vaststaan, dat in de ganse wereld der geesten een haat regeert tegen het Ware en het Goede, bijgevolg tegen den Heer; want er kon mij zelfs niet het minste voelbaar gegeven worden, waarin het niet regeerde, hetzelfde wonderbaarlijk omhoog, en verdraaide; en dit is in dat gemene systeem dier wereld, hetwelk in alle mensen zou invloeden, en hen geheel en al van elk ware en goede zou afkeren, en het ware en goede geheel en al verdraaien, als niet de Heer het heelal regeerde; de ondervinding is mij op de klaarblijkendste wijze geworden, vóór de engelen, en vóór hen die tevoren niet wilden geloven, dat de Heer het heelal regeert; 1748, 12 Juni.

2312. Het werd mij te doorvatten gegeven, dat vanuit het innerlijke der geesten, bijgevolg der mensen, hetwelk zo de wortel is, een haat van het ware en goede, bijgevolg toorn is, want het was zo subtiel, perceptief en gemeen tegelijk, dat het niet kon worden onderscheiden, waarvandaan het kwam, zo dat het is vanuit het streven van hen allen; opdat ik zou zijn met een subtiële doorvatting, geschiedde het terstond toen ik ontwaakte uit den slaap, op welk moment er een subtiële doorvatting was van de dingen die in de wereld der geesten zijn; anders is het geval tijdens een lang wakker-zijn, want bij het eerste ontwaken worden alle en de afzonderlijke dingen alsdan doorvat in rust zodanig als zij zijn, niet echter in een warreling; de denkingen der geesten worden eveneens aangespoord en verstoord door de warrelingen van het wakker-zijn, en daarom is dan de doorvatting niet zo subtiel, zoals bij het eerste ontwaken.

Over de filosofie van den mens, hoe zij de gemoederen verblindt.

2313. Het werd gegeven vóór de geesten uiteen te zetten, hoe de filosofie van den mens de gemoederen verblindt, zó dat ten slotte de waarheid dermate wordt overschaduwd en overdekt, dat niets hoegenaamd verschijnt; en wel met een uiteenzetting door een aaneengesloten reeks van uitbeeldende geestelijke ideeën, namelijk hoe aan den mens het licht van de waarheden te doorvatten uit den Heer is gegeven, en hoe de dingen die de vermogens zijn van doorvatten overgaan in kunstmatige wijzen van redeneren, en ten slotte in louter termen, en in redetwisten over termen, en hoe redetwisten van redetwisten opkomen, zodat tenslotte alle redekaveling in eendere dingen als het ware wordt ondergedompeld, zodat niet het minste straaltje van licht kan doorschijnen, zodat sommigen bekennen, dat zij niet het minste zien.

2314. Daarzulke dingen door uitbeeldende geestelijke ideeën werden vertoond, en evenwel het licht verschijnt wanneer die dingen zijn verwijderd, is het zo onmogelijk dat enige waarheid wordt gezien door hem die in zulke dingen is ondergedompeld, terwijl toch voor knapen, vrouwen, en hen die niet voor geleerd gelden, het licht verschijnt; deze dingen werden aldus aangetoond door uitbeeldende geestelijke ideeën, en aan mij vandaar in helder licht, dat het daarmee zo gesteld is, zodat het nooit kan worden ontkend. Hoe echter geestelijke waarheden niet alleen worden verduisterd, zodat zij als het ware er gene zijn, voorts dat zij worden verdraaid, daarover elders, wanneer het de Heer waardig keurt, 1748, 12 Juni.

Dat gezelschappen worden voortgezet zoals in een aaneengeschakelde reeks.

2315. Daar dus de hemel het lichaam van den Mens weergeeft, en zijn delen de gezelschappen, als gezegd, ook zijn aaneengesloten in een zekere doorlopende reeks, werd het, opdat ik het door levende ondervinding zou weten, mij gegeven te zeggen tot een geest, die niet ver van mij af was, dat hij niet alleen over mij zou nadenken, maar ook over hen die rondom hem zijn, want zonder bespiegeling kan niet watook worden geweten van hetgeen ter zijde is, en rondom; en toen hem de gelegenheid was gegeven van te bespiegelen, zeide hij, dat hij zóveel dingen opmerkte, dat hij niet kon uitzeggen hoeveel; en zij zeiden dat hij niet moest bespiegelen over hen, omdat het hun onbekend is wat met deze dingen voorvalt.

2316. Daaruit kan vaststaan, dat de gezelschappen van geesten een aaneengeschakelde reeks zijn, zodat het ene betrekking heeft op het andere, in een op allergeordendste wijze gerangschikte reeks, en dat hij die met mij sprak, een zeker subject was, daarheen schouwende, waarop zeer vele anderen betrekking hadden, die nauwelijks iets over mij wisten; aldus zijn de orde der dingen, de reeksen der orde, der co-ordinatie en de sub-ordinaties der gezelschappen in de wereld der geesten, en in de hemelen, onbegrijpelijk; er zijn in de hemelen als het ware voortdurende centra, en een wederkerige betrekking op elkander, niet te vergelijken met de betrekking der omtrekken op de centra, maar als het ware van continuële centra wederzijds onder elkander, krachtens welke coördinaties alle en de afzonderlijke dingen worden gecoördineerd, 1748, 13 Juni.

2317. Er waren anderen, aan wie het eveneens gegeven werd een menigte van geesten te zien, en dezen waren overweldigd van verbazing; tenslotte tot zichzelf teruggekeerd zijnde, erkenden zij dat zij niets zijn, daar het Rijk des Heren zo groot en zo omvangrijk is.

2318. Toen ik mijn ideeën liet uitzwerven, werden dezelve rondomgeleid door een spiraal van links naar rechts, en zij concentreerden zich; daarvandaan mag de conclusie worden getrokken, dat zodanig de vloed der strevingen en der krachten is tot haar centra overal, namelijk door spiralen van links naar rechts, tot centra; zo dus overal, tot in het kleinste punt, 1748, 13 Juni.

Dat een menigte van mensen, die tezamen zijn op aarde of op één plaats, nochtans in de wereld der geesten zo gescheiden kunnen zijn, dat zij ver van elkander afstaan.

2319. Dat zij op één plaats zijn, in de wereld, of na het leven des lichaams, dit verhindert niet dat zij tezamen zijn in het andere leven; zij kunnen zijn, de een aan het oosten, de ander aan het westen, en geregeerd worden door geesten, de een door geesten die naar de ene windstreek gekeerd zijn, en de ander door hen aan een andere windstreek, want de hoedanigheid van den mens maakt dat hij hier, dan wel daar is, zoals genoegzaam kan opgemaakt worden uit de plaatsen der geesten in het grote Lichaam, en uit den afstand in het andere leven, welke zich niet anders gedraagt dan volgens des mensen hoedanigheid; en daarom kan een kindje neerliggen in den schoot der moeder, het kindje is in den hemel, de moeder kan in de hel zijn; en zo voort. 1748, 13 Juni.

Dat de ergernissen noodwendig moesten komen.

2320. Nu heb ik met een geestelijke idee doorvat, dat de ergernissen noodwendig moesten komen, daar de mens in de meest gemene idee der waarheden is, zoals dat de Heer alle dingen regeert; die meest gemene idee bevat zo talloze dingen die strijdig zijn, dat zij den mens laten twijfelen, zoals hoe alle boze dingen zo kunnen ontstaan, en zeer vele andere dingen, die niet anders kunnen dan oprijzen in het gemoed en die waarheid vernietigen, omdat hij niets verstaat dan alleen vanuit zinlijke en lichamelijke dingen, en meent vanuit dezelve zich het geloof te kunnen verwerven, welk geloof de Heer alleen geeft; aldus kan hij geen geloof hebben; in een geestelijke idee heb ik gezien, dat dezulken niet anders kunnen dan voor zich aanhoudende tegenstrijdigheden te maken, en zo vernietigen zij de waarheden des geloofs; 1748, 13 Juni. Als niet de onwetendheid verontschuldigde, zou het met den mens gedaan zijn.

Dat de Heer het heelal regeert.

2321. Daar er zoveel myriaden van geesten zijn in de wereld der geesten, en een ieder van hen van uiteenlopende natuur en inborst is, zoals de mensen, kan het wonderlijk schijnen, hoe die allen kunnen teruggebracht worden tot een éne, of geregeerd worden, daar er doorlopende gezelschappen zijn, en bovendien één enkele persoon, of het gezelschap van dien éne, vrij duidelijk de activiteiten der overige gezelschappen doorvat, en zeer vele van hen zodanig zijn, dat zij naar niets anders hijgen dan naar de een den ander af te maken, en te vernietigen al wat geldt voor gezelschap, voor het gezelschappelijke, en voor den gezelschapsband; want zij zijn bezeten van zelfliefde, en van haat zo tegen ieder ander, vooral tegen alle dingen die des geloofs zijn, vooral tegen de dingen die zijn van het ware der liefde, aldus tegen den Heer; in zulk een universele en afzonderlijke tweedracht worden nochtans allen en de afzonderlijken dermate door den Heer geregeerd, dat zelfs niet één kan kikken tegen den ander; vandaar kan het eveneens vaststaan, hoedanig de orde is, en welke onderordening heerst; en bovendien verschijnt het niet aan hen, dat er een band is, maar dat er als het ware het vrije is; iedere geest waant, dat hij handelen kan volgens zijn fantasie.

2322. Opdat dit door levende ondervinding, en tot aan de doorvatting toe zou worden geweten, werd ik door den Heer in zulk een staat binnengeleid,

dat er een zekere doorvatting mocht zijn van een als het ware ontelbare menigte van strevenden en optredenden, hetgeen meer dan een uur, zo niet een paar uren aanhield; en onderwijl werd klaarblijkend doorvat, hoe de kleinste dingen in hun orde voortschreden, dermate dat één enkele, onder zovelen, die door mij om zo te zeggen als ontelbaren werden doorvat, zelfs niet kon kikken, of het minste uitvoeren, dan alleen in die reeks, en in die orde waarin het den Heer behaagde; alle dingen waren aldus onderscheiden, en schreden onderscheiden voort; klaarblijkendste aanwijzing, dat de Heer het heelal regeert; klaarblijkennder teken heb ik nog niet doorvat; zoals ook sommige geesten bekenden, die rondom mij waren, terwijl toch zodanig de staat is van de geestelijke wereld, dat als één enkele geest anders denkt dan in de orde, terstond de naburen, en zo verder, daardoor worden verstoord, want zovele zijn de objecten van hun denkingen, en zovele de aansporingen van hun strevingen, van hun krachten, en van hun begeerten, welke nu als het ware opgeschort werden gehouden, en bedwongen, zodat niets door iemand zou kunnen worden opgewekt, dat de reeks der denkingen van wien ook zou verstoren, 1748, 13 Juni.

2323. In de wereld der geesten, vooral der zielen, wordt hun somtijds verlof gegeven, en de band als het ware geslaakt, zo dat aan hun begeerten de teugel wordt gevierd, zelden echter aan de valsheden; dan menen zij dat hun sfeer zich ver en wel door den universelen hemel uitstreckte, en niet alleen de ganse wereld der geesten verstoorde, maar ook de hemelen; maar het is een zinsbegoocheling; de sfeer van hun activiteit strekt zich niet ver uit; zij houdt plotseling op, tot een geringen omtrek als het ware, want zodanig is het evenwicht, om zo te spreken, dat zij terstond tot staan komt, mocht een erge verstoring dreigen; hetgeen genoegzaam kan vaststaan uit het menselijk geslacht, namelijk dat de ergste verstoring bij sommigen, zich niet wijd uitstrekt, en nochtans allen worden geregeerd door de geesten van de wereld der geesten: 1748, 13 Juni.

Dat ieder gezelschap een mens is.

2324. Zoals het grootste Gezelschap, ten aanzien van de aanwezigheid van den Heer Zelf, Mens is, en zo het lichaam des Heren uitmaakt, want de Heer is het leven ervan, aldus eveneens zijn alle gezelschappen eender Mensen, en lichamen; dat een gezelschap is een mens of een samengestelde persoon, dit werd mij heden getoond; want de mens regeert niet zichzelf, maar wordt

geregeerd door geesten uit den Heer; met de geesten die een gezelschap samenstellen, is het eender gesteld; zoals het is gesteld met den grootsten Mens, aldus met de kleinere, en de kleinste verdelingen, aldus bijgevolg met de gezelschappen, volgens alle verscheidenheid, 1748, 14 Juni.

Dat mens, en geest, noch engel, wat ook vanuit zich denkt, wil, handelt, en dat dit te denken een zinsbegoocheling en een fantasie is; en dat nochtans de Heer niet in de oorzaak van het boze is.

2325. Dit was voorgelegd aan geesten, die menen vanuit zich te denken, alle dingen te willen en te handelen; en zij meenden dat het een ongerijmdheid was, omdat het hun toeschijnt dat zij vanuit zich denken, willen en handelen: maar nochtans is het de waarheid, en de konsekwentie ervan is, dat zij louter organische substanties zijn, en de Alene Heer het leven is.

2326. Dat nochtans de Heer geenszins, en zelfs niet in het minst de oorzaak van het boze is, volgt hieruit, dat het leven des Heren wanneer het invloeit in de hemelen, en in de wereld der geesten, alsdan de organische vormen of substanties het leven opnemen, een elk volgens zijn vorm, sommige zus en sommige zo, dus met onbepaald veel verscheidenheid; het leven dat invloeit, wordt door dezelve geacht het hunne te zijn, daarvandaan de perversiteiten; 1748, 15 Juni.

2327. Toen deze stelling was bevestigd door de engelen, begonnen zij het oplaats te geloven, toen bekennde, dat zij niets zijn; en hun werd toen gezegd, dat zulk een belijdenis met verstandelijk geloof de aanvang der vernedering is, 1748, 15 Juni.

2328. Toen zij herdachten dat zij waren onderricht in het leven, namelijk dat de Heer de macht geeft, de Heer het leven geeft, en de krachten, toen beaamden zij dat het waar is, en dat het de ware leer is, daaraan toevoegende, dat het zo gesteld is met het geloof, dat zij het weten, en toch niet geloven, 1748, 15 Juni.

Waarvandaan alle objecten der denkingen zijn, en vandaar dat zij zijn vanuit de aandoeningen der engelen, der geesten, en der mensen, terwijl zij slechts organische substanties zijn.

2329. Daar er geen leven bestaat dan één, te weten, dat des Heren, en allen die zijn in de hemelen en in de landen, slechts vormen of substanties zijn, geformeerd om het Leven op te nemen, kan men in twijfel komen waarvandaan de objecten der denkingen zijn; want het is bekend dat er geen denking kan ontstaan, als er geen object gegeven is, volgens den stelregel dat de objecten den zin moeten bewegen: en daarom wordt geantwoord, dat het de Heer is, Die de instandhouding van allen en de afzonderlijken die in de hemelen en in de landen zijn, liefheeft, en Zich hunner ontfermt; vandaar elk object, hetwelk goddelijk en allerheiligst is krachtens deszelfs oorsprong; maar wanneer het verglijdt in vormen, of geformeerde substanties, welke verdraaid zijn, dan ontstaan denkingen volgens eens ieders vorm en inborst; en omdat de Heer Zich bij voortduur hunner erbarmt, en hun heil beoogt en daarvoor zorg draagt, kan het geenszins anders, dan dat uit den heiligsten oorsprong alle en de afzonderlijke dingen in orde worden gehouden, waarbuiten niemand kan wegglijden, tenzij het voor diens goede raadzaam wordt geacht; 1748, 15 Juni.

Over een gesprek met geesten over den hemel.

2330. Zij die voor het eerst in het andere leven komen, wanen geheel en al nog in het lichaam te zijn, en zijn erg verwonderd als hun wordt gezegd, dat zij niet in het lichaam zijn, of met geen lichaam bekleed, maar dat zij geesten zijn, en in het andere leven; en wanneer zij daarover nadenken, dan weten zij, en vanuit anderen, dat zij geesten zijn; en zij verwonderen zich daarover hoe zij kunnen leven na den dood; en dan wordt hun gezegd, dat het niet het lichaam is dat leeft, maar de geest in het lichaam, en dat het lichaam er slechts is om van dienst te zijn aan den geest, hetgeen een ieder bekend kan zijn, als hij daarop wil letten; degenen echter die alleen voor het lichaam leven, menen, dat alle dingen er zijn terwille van het lichaam; derhalve leven zij het leven der brute dieren, die ook niet verder denken; zodanig was het gesprek met een geest heden, die niet wist dat hij in het andere leven was, en dat er een ander leven was.

2331. Voorts ging het gesprek daarover, dat hij nu in een koninkrijk was gekomen, dat tot in het eeuwige zou duren; en dat hij moet weten welke

de wetten van dat koninkrijk zijn, opdat hij gelukkig tot in het eeuwige kan leven; zonder erkenning der wetten kan niemand binnentreden in dit eeuwig Koninkrijk; de wetten ervan zijn de wetten des geloofs, bijgevolg de waarheden, waarom men zich geenszins bekommert in het leven des lichaams, terwijl zij toch de waarheden zijn die eeuwig zijn, en voor hen noodzakelijk zijn in een Koninkrijk dat tot in het eeuwige zal duren; en daarom zou de mens daaraan zijn aandacht moeten schenken, en niet zoveel aan de dingen die in de wereld zijn, dan slechts alleen aan die welke het lichaam van dienst zijn terwille van zijn ziel, en het gemene gezelschap van dienst terwille van hun zielen; dit moest de bejivering zijn, want dit is eeuwig, niet echter het lichamelijke en het wereldlijke, welke, gescheiden van de dingen die van het eeuwig Koninkrijk zijn, afleiden, en heenleiden tot de hel; zodanig was het gesprek ongeveer met de geesten; en zij verwonderden zich, dat zij zulk een geringe aandacht, zo al enige, schenken aan de dingen die tot de zielen behoren, terwijl dit toch de dingen zijn terwille waarvan zij in de wereld zijn, en die tot in het eeuwige leven. 1748, 16 Juni.

De wonderlijke dingen die bestaan in het andere leven.

2332. Behalve de wonderbaarlijke dingen, welke ontelbaar zijn, die in het andere leven, in de wereld der geesten, en in de hemelen, bestaan, dienaangaande is het toegestaan te vermelden, dat de geesten, als de Heer het toestaat, terstond aanwezig zijn, ook al waren zij van daar op een afstand van 1000 of 10.000 mijlen, of indien zij wel in Indië waren geweest, en daar begraven; nochtans zijn zij ogenblikkelijk aanwezig, en wel somtijds dermate nabij, dat zij vlak aan het oor, aan het hoofd, ook van binnen in den mens verschijnen; ja zelfs geschiedt hetzelfde als zij op de allerverst verwijderde planeet zijn. De geesten verwonderden zich daarover, en zij achten het voor zeker, dat zij helemaal vlakbij zijn,

2333. want zij raken een lichaamsdeel aan duidelijk waarneembaar voor den tastzin, zij gaan daarmee om, zij spreken in het oor, zodat zij geenszins anders menen dan dat zij daar zijn, terwijl genen toch, als gezegd, ettelijke duizenden mijlen van hen verwijderd zijn, want zij moeten op een bepaalde plaats zijn; gezegd werd hun, dat dit een zinsbegoocheling is, namelijk dat zij menen dat genen zo dicht nabij zijn; maar dit kan hun niet worden bijgebracht te geloven, omdat zij op hun zinnen vertrouwen; hun werd eveneens gezegd, dat afstanden niet bestaan in de geestelijke wereld, te minder nog in de

hemelen; zoals er geen afstanden zijn voor ons gezicht, zelfs niet tussen ons en de zon, maar wij oordelen over afstanden aan de hand van bemiddelende, tusseninliggende dingen, voorts van voorafgaande erkenenis, wat niet het geval is in de geestelijke wereld.

2334. Een tweede feit is, dat de geesten volgens hun hoedanigheid verschijnen in een zekere streek, hetzij boven het hoofd, rechtstreeks, naar voren, naar achteren, opzij, ofwel in een horizontale lijn met het aangezicht, of in elke streek van enig orgaan ervan, ofwel beneden rondom hals, borst, buik, zijde, lenden, voeten, ofwel daaronder, en wel diep, en dit faalt nooit; aldus nabij of een weinig verderaf hoger of dieper, zoals eerder gezegd aangaande de poel Gehenna, dat die bij voortduur verschijnt in dezelfde streek: en zulks onverschillig waarheen de mens zich keert, zijn zij nochtans daar als het ware gefixeerd, zolang zij zodanig zijn. Deze dingen gedragen zich volgens hun hoedanigheid, vandaar volgens de ligging in het grootste lichaam, volgens de ordening des Heren; hetgeen met een ondervinding den geesten werd aangetoond, namelijk dat zij, waarheen ik mij ook maar keerde, nochtans aldus verschenen ten opzichte van het lichaam.

2335. Deze dingen zijn wonderbaarlijk, en zij kunnen nauwelijks geloofd worden, maar nochtans zijn zij waar: 1748, 16 Juni.

2336. Nochtans gedragen zij zich niet slechts volgens de ligging in het grootste lichaam, want de boze geesten die van zelfliefd zijn opgeblazen, zijn meestal in de hoogte, boven het hoofd vooraan, omdat hun animus hen daarheen opvoert; maar de oorzaak van dit onderscheid ken ik nog niet: aan den rug zijn meestal degenen die willen overheersen; want gezegd is mij, dat dezulken als het ware aan des mensen rug hangen. Voorts veranderen ook de plaatsen, zodat zij die geruimen tijd beneden waren, zich boven vertonen; maar dezulken worden tenslotte tot een andere plaats teruggebracht, hun toegewezen zijnde; zij zijn als het ware in ons lichaam de vunzige en opgeblazen uitwasemingen, die ook opripsen uit de maag en andere lichaamsdelen naar de gebieden van het hoofd, en die hinderen, maar nochtans worden zij vandaar neergeworpen; ook worden zij niet deswege ingesloten, vanuit zulk een oorzaak die gekend kan worden door een idee van uitbeelding, krachtens eendere dingen in het menselijk lichaam, vooral in een met enige ziekte aangetast lichaam, namelijk dat, als het tot de gezondheid terugkeert, een evenwicht van alle dingen plaats grijpt.

2337. Dat hoogte en afstand schijnbaarheden en begoochelingen zijn, werd somtijds aangetoond, namelijk dat zij die beneden de voeten waren, eensklaps in de hoogte, ja zelfs in de hoogste hoogte werden opgevoerd, en terstond

nabij het hoofd, zodat de geesten verwonderd waren hoe dat was geschied; en hun werd toen gezegd, dat zulke veranderingen van plaatsen begoochelingen zijn, afkomstig van fantasieën, 1748, 16 Juni.

2338. Soms tijds verschijnen er zo velen in één ruimte, ja zelfs in dezelfde ruimte, dat als zij allen daar waren, de een noodzakelijkerwijs binnen den ander zou zijn, en aldus volslagen op één plaats; hetgeen eveneens werd waargenomen; en in het eerst was ik daarover verwonderd, hoe zo iets kon bestaan; ik meende eerst, dat de een als het ware in den ander was, of op den ander overging, behalve andere dingen.

Over het Laatste Gericht.

2339. De gewone opvatting die regeert, is deze dat de zielen vanuit de graven niet zullen opgericht worden dan met het laatste gericht, als hemel en aarde zullen vergaan, en dat dan eerst alle zielen vóór het gericht zich zouden vertonen, en gericht zouden worden, volgens de letter, in het Woord des Heren: deze mening brengt met zich mede, dat nauwelijks iemand de wederopstanding gelooft, vooral als hij ook gelooft, dat hemel en aarde niet zullen vergaan, voorts dat er nog heel veel tijd is voor den laatsten dag, in één woord, zulk een mening heeft het merendeel der mensen in slaap gebracht.

2340. Maar nochtans is de innerlijke zin van des Heren Woord een andere, namelijk dat een ieder zijn gericht heeft als hij sterft, want terstond wordt dan de ziel of de geest gescheiden van het lichaam, en komt in het andere leven, en draagt het gericht volgens het geloof en de werken: over het gericht is overal gehandeld, waar over de hel en over den hemel wordt gehandeld. 1748, 17 Juni.

Over een gesprek ettelijke malen buiten het gezelschap.

2341. Soms tijds heb ik gesproken, en spraken anderen, zonder te beseffen wat zij zeiden, zonder te weten wat voorviel; hetgeen een teken is, dat dan het spreken niet is in het gezelschap, maar met een ander gezelschap van geesten; want hij die in gezelschap is, doorvat wat er gezegd wordt, en hij spreekt, zodat hij dan niet let op de dingen die gezegd worden; hij spreekt met hen die verder verwijderd zijn van het gezelschap; en daarom kan hij vanuit

de doorvatting van het spreken oordelen, of hij is binnen het gezelschap, of daarbuiten, of op bemiddelende wijze, nabij of veraf, 1748, 17 Juni.

Over den staat van rust, en van ontsteking der boze geesten.

2342. In een staat van rust werd ik gebracht, na een diepen slaap in den namiddag; toen ik ontwaakte, doorvatte ik als het ware iets golvends rondom de voeten, hetwelk trachtte omhoog te rijzen, maar het niet kon, zonder twijfel omdat ik aldus in een staat van rust was gebracht, dat is, onder hen die in een staat van rust zijn, en onder zich een bende van geesten doorvatten, zoals een woelige zee; in dien staat werd ik ongeveer een heel uur gehouden, en word ik nog gehouden; en ik doorvatte toen geesten rondom mij, als het ware in oproerigen toorn, van zins om mij vanuit dien staat te verstoren, en met alle inspanning dat beproevende, hetgeen zij ook zeiden; zo dat zij met verschillende pogingen trachtten mij te verstoren en binnen te dringen in mijn wil, en denkingen op te wekken die de rust verstoren; ettelijke malen was het hun toegestaan; toen wilden en trachtten zij om de minste oorzaak, die van geen enkel belang was, de grootste warboel opwekken, hetgeen mij eveneens te kennen werd gegeven,

2343. Ik hoorde toen geesten spreken, zeggende dat zij grotelijks onrustig waren, en wel voornamelijk daarom, dat zij mij niet in hun alleronrustigsten staat konden brengen; deswege waren zij ontstoken, en zodra hun iets van gelegenheid werd gegeven mij een klein beetje te verstoren, zeiden zij dat zij van hun toorn en woeligen staat een vermindering ondervonden.

2344. Daaruit kan ook vaststaan, dat er degenen zijn die in een rustigen staat zijn, dat is, die de Heer in een staat van rust houdt en bewaart, en dat de boze geesten niets kunnen uitrichten met al hun pogingen, en dat zij algeheel daarvandaan moeten heenvluchten, want zij doorvatten de onrustige bende, zoals een woelige en woeste zee, waaraan zij ontvluchten.

2345. Maar de staat van rust is een staat van niet begeerten; de staat der begeerten, waarin de mens zich verlustigt, is een staat van rust der boze geesten, en wordt verkeerdt in een woeligen staat, of van een huiveringwekkende zee, in het andere leven. 1748, 17 Juni.

Over de betekenis van den regenboog na den vloed.

2346. Met de engelen sprak ik over den staat van sommigen na den dood, die zodanig zijn, dat zij niets goeds kunnen toelaten, maar zodra als iets of het minste van genen aanwezig is, wordt het terstond in het boze overgezet; zodanig zijn zij die de slechtsten zijn, die de heilige dingen geheel en al ontwijden, en die niets anders dan haten en anglisten zijn: zij kunnen in het andere leven niet verbeterd worden, of hun natuurlijke inborsten kunnen niet omgebogen worden ten goede, maar zij worden volslagen verwoest, dermate dat er niets van hen overblijft, zo dat zij langer niet van hun leven zijn, maar anderen worden, hoewel dat wat van hen is, blijft, maar het wordt niet toegestaan dat het verschijnt, en zodra het verschijnt, zo erkennen zij dat het van hen is, zodat zij iet of wat vanuit hun eigen leven zijn; zij kunnen niet zijn in het gezelschap der hemelsen; en daarom zijn zij zodanige die volledig worden verwoest, zoals ik heb gehoord van de antediluvianen.

2347. Daarentegen is het anders gesteld na den vloed; de mens verliest na den dood niets van zijn eigen leven, maar het wordt zó getemperd, en dat wat van hem is, wordt omgebogen tot een verkwikkelijke en een goede, dat geheel als het zijne verschijnt, maar ten goede gebogen, doch het is des Heren; zodanig zijn zij die niet de heilige dingen hebben ontwijd, en die niet haten met arglist zijn; zodanig is de staat der postdiluvianen, die derhalve worden vergeleken met een regenboog, in welks kleuren het zwarte is des mensen, maar het licht is des Heren, met het blinkend wit, en zonder het licht en het blinkend wit is er geen kleur, noch ontstaat kleur zonder het zwarte, want zij is een mengeling en een tempering van die, bewerkstelligd door het licht.

2348. Daaruit kan vaststaan, dat de postdiluviaanse mens zodanig is, dat hij zijn gehele leven kan behouden, en het doorvatten als het zijne, hoewel het leven en de doorvatting niet van hem is, maar verschijnt als van hem, anders dan het geval was met hen die vóór den vloed waren; en daarom was de regenboog tot een teken, en wordt daaraan toegevoegd, dat nooit zal ontbreken winter, zomer, lente, zijnde veranderingen, eendere dingen uitbeeldende in den innerlijken zin, 1748, 17 Juni.

2349. Het derde punt der vergelijking, om het zo te noemen, met den regenboog, vloeit daaruit voort, dat de meer innerlijke dingen des mensen met diens innerlijke dingen, of diens hemelse en geestelijke dingen met de natuurlijke dingen zo moeten zijn, dat de natuurlijke dingen algeheel gehoorzamen aan diens geestelijke en hemelse dingen; dan wordt dit natuurlijke, omdat het aldus volgzzaam is, vergeleken met een zeker doorschijnende, want dan is het

volgzame natuurlijke als het ware doorschijnend, doorlatende al het geestelijke licht; wanneer echter des mensen natuurlijke dingen zodanig zijn, dat zij niets anders zijn dan het vuile en het boze, dan wordt het doorschijnende getemperd, zoals het licht wanneer het door het doorschijnende heengaat, en wordt verkeerd in kleuren, die schoon zijn, en door den Heer schoon worden gerangschikt.

2350. En daarom blijft zo wat des mensen is, aan, zo dat hij meent dat het het zijne is; en het leven dat hij had in het lichaam, blijft, maar schooner, liefelijker en gelukzaliger, hetgeen nog kan vaststaan hieruit, dat de fantasieën van hen worden verkeerd in liefelijke soorten van uitbeeldingen, welke imaginatief zijn, en deze blijven ook bij de engelen; het zijn allerschoonste en allerverkwikkelijkste uitbeeldingen, en van binnen in dezelve, en zo vanuit dezelve, is gelukzaligheid; de uitbeeldingen zelf zijn zodanige fantasieën die verkeerd zijn in schone imaginatieve, aldus liefelijke ideeën; en omdat in dezelve gelukzaligheid is, is die vanuit dezelve; behalve andere dingen, die er onbegrensd vele zijn, 1748, 17 Juni.

2351. Zoals bijvoorbeeld alleen al, dat de geneigdheid tot toornigheid wordt verkeerd in ijver, waarin is het natuurlijke van het actieve leven vermeerderd krachtens het geestelijke actieve leven, voor de heerlijkheid des Heren.

Dat de engelen vanuit des mensen idee, ook de kleinste, weten hoedanig de geesten in de omgeving zijn.

2352. Des mensen ideeën, als eerder gezegd, bevatten in zich onbegrensd vele dingen; zij hebben die in zich, naast zich, en verder van zich af, en deze plegen allemaal te worden opgewekt, zoals een ieder bekend kan zijn; wanneer ik dacht of van een enkele zaak een idee had, zo werden door de geesten, en wel op verschillende wijze, opgewekt de dingen die in de idee en naast de idee waren en welke strookten met henzelf en hun natuur, de bozen boze dingen volgens hun inborst, de goeden goede dingen. Vandaar konden de engelen terstond bekennen dat de Heer dit gaf en handelde, en van hoedanig geslacht en soort de aanwezige geesten waren, voorts waar, en in wat voor streek, behalve andere dingen die ik niet kende.

2353. Daaruit kan eveneens vaststaan, hoedanig de menselijke ideeën zijn, en dat zij worden opgewekt door de geesten, volgens den staat des mensen, 1748, 18 Juni.

Over Bileam, dat hij zegende.

2354. Het kan een ieder wonderlijk voorkomen, dat Bileam het volk kon vervloeken, maar dat Jehovah hem niet hoorde, doch dat hij moest Zegenen, zoals men ook leest in Jos. xxiv: 9, 10; alsof diens vervloeking indien door hem geschied, iets zou hebben kunnen uitwerken: maar dit kan ik enigermate weten, uit den staat van de wereld der geesten, namelijk dat zeer velen van hen een oorzaak zoeken om te straffen; en zodra zij iets van het boze vinden dat van enig belang is, willen zij de ziel aan hen overgeleverd hebben, zoals mij uit verscheidene ondervindingen bekend is; zij zoeken naarstig uit al wat zij aan boosheid kunnen vinden, en wanneer zij het boze hebben gevonden, eisen zij het recht daarover aan zich op; aan hen wordt ook de ziel ter bestraffing overgelaten, want wanneer het boze groot is, dan is daaraan het boze in om gestraft te worden; en daarom staat de Heer vanwege de gerechtigheid toe, dat het boze en het valse wordt gestraft, maar alleen terwille van diens verbetering of diens goede. Daar dus in het volk Israël zulke dingen waren, die misdadig, afgodisch, en schandelijk waren, wilde de Heer niet, dat die dingen werden opengedekt door Bileam, en dezelve aldus werden aangeklaagd, want het was waar dat zij zodanig waren; dan zouden zij verdoemd zijn geworden, hetgeen de Heer verhinderde, zoals bij voortduur het geval pleegt te zijn, wanneer nieuwelings-zielen komen, en beschuldigd worden; dat Bileam heeft kunnen spreken met geesten, en dat hij door hen werd geleid, is klaarblijkend genoeg uit diens bekentenis; 1748, 18 Juni.

Dat zielen en geesten met zich in het andere leven ook lichamelijke dingen medebrengen.

2355. Over tast, reuk, of geur, gehoor, gezicht, voorts over appetijt, zult gij, naar ik gis, eerder gesproken zien; de zielen verwonderen zich grotelijks, dat zij geheel en al zo zijn als zij waren in het leven des lichaams, dermate dat zij geen onderscheid kunnen maken tussen hun leven in het lichaam, en na den dood van het lichaam, in de mening verkerende dat zij nog in het lichaam zijn; het werd gegeven hun te zeggen, dat het leven des lichaams niet is van het lichaam, slechts dat het schijnt van het lichaam te zijn; maar van den geest is het leven dat gevoeld wordt in het lichaam, en daarom dragen de geesten dat leven met zich, omdat zij aan de lichamelijke dingen gewend zijn, toen zij leefden in het lichaam; dat het leven is van den geest, en dat de geest

een lichaam heeft als een zeker deksel of instrument om op aarde te leven, kan hieruit vaststaan, dat als zij in bezwijming zijn, geen zin des lichaams hebben, voorts ook in den slaap; en daarom is de zin des lichaams niet van het lichaam, maar is van den geest, geformeerd nochtans in het lichaam volgens den vorm van deszelfs organen, en vandaar volgens de doorvatting, waaraan, omdat de geesten het gewend zijn, die zinnen aldus terugblijven, 1748, 18 Juni.

Over den letterlijken zin des Woords.

2356. Wanneer ik las in het Woord des Heren, waren sommige geesten geïnteresseerd in de woorden of uitdrukkingen; en aan hen werd het gegeven te zeggen, dat de namen daar, als van steden, landstreken, mensen, nooit kunnen overgaan in den hemel tot de engelen, omdat het eindige dingen zijn, lichamelijk, stoffelijk, zo dat genen niet weten wat die namen zijn; noch kunnen de overige uitdrukkingen hen bereiken; evenmin kan de letterlijke zin of de zin der letter het, omdat dezelve eveneens lichamelijk, wereldlijk en stoffelijk is, maar de innerlijke en de meer innerlijke zin kan het; de zin der letter komt alleen tot de naaste geesten; bijgevolg kan, als geen zin in den hemel tot de engelen komt, niet enig leven zijn in den zin van des Heren Woord: dat de engelen den zin der letter des Woords niet verstaan, daarvanuit kan eveneens vaststaan, dat hun spraak onuitsprekelijk is, omdat zij er een is van zulke dingen die zijn van de innerlijke en meer innerlijke dingen, bijgevolg van het wezen der dingen, hetwelk het leven is, 1748, 18 Juni.

Over de ligging der geesten ten opzichte van het lichaam.

2357. Gezegd ziet men eerder, dat aan de geesten volgens eens ieders hoedanigheid een ligging wordt toegewezen, ten opzichte van het menselijk lichaam, en dat zij eveneens van ligging veranderen, maar niet anders dan gebruikelijk is; somtijds klimmen de heterogene dingen des lichaams op naar het hoofd, en bestoken het, of gaan in andere streken of delen des lichaams, waar niet hun echte, eigenlijke ligging is; zij worden evenwel daarvan uitgeworpen, in het gezonde lichaam.

2358. Zulk een ligging werd niet alleen rondom mijn lichaam bestendig waargenomen, maar ook, als er meerderen eender aan mij waren, verschenen ook bij hen in eendere ligging dezelfde geesten, niet verderaf noch dichterbij;

zodat dezelfde geesten een eendere ligging hadden binnen het lichaam als zij die buiten het lichaam waren, onverschillig op welken afstand wij van elkander waren.

2359. Geesten die dit niet wilden geloven, van zins om, zoals zij gewoon zijn, naar de oorzaken te gissen, geraakten enigermate in twijfel of het aldus met die dingen was gesteld, hoewel dezelfde vanuit hun ligging hetzelfde hadden kunnen waarnemen en weten, en het ook niet hadden kunnen loochenen; maar omdat de oorzaak hun verborgen was, en omdat de zaak tevoren onbekend, en een schijn was, werd het gegeven hun te zeggen dat zinlijke en zichtbare ondervinding moet worden geloofd; zoals in het leven des lichaams; daar zijn ontelbare dingen van welker oorzaak wij onkundig zijn, maar wanneer er de ondervinding der zinnen is, en ogenschouwelijk, twijfelt men echter niet langer, maar gaat geloven; dat er ontelbare zodanige dingen zijn,

2360. kan vaststaan uit de ontelbare dingen die bestaan in het delfstoffen-, planten-, dierenrijk, en in de atmosferen, zoals dat in het menselijk lichaam de fluïden niet volgens hun zwaarten de hoogten en de liggingen zoeken, en dat opwaarts is waar de omtrek is, zoals in de globe van den aardbol en in rondomgedreven lichamen; dat planten uit een zaad groeien, dat bloemen gekleurd zijn en vandaar schoon, dat er geuren zijn, smaak, gezicht en gehoor, dat er denking is, en ontelbare andere dingen; als zij niet werden geloofd, wanneer het uit ondervinding waar blijkt, dan zou niets geloofd kunnen worden; het is nu vertrouwd voor hen geworden, en daarom geloven verscheidenen, 1748, 18 Juni.

**Aangaande gezelschappen, dat daarin ook degenen zijn die
tegenspreken of het oneens zijn.**

2361. In gezelschappen die nog niet in orde zijn gebracht, of die nog zwoegen onder veel gebreken, zijn geesten die niet met hen samenstemmen, of het oneens zijn, en wel niet altijd openlijk, maar al denkende; ik heb in sommige gezelschappen dezulken geobserveerd door wie degenen die in het gezelschap zijn, werden bestookt, en bij gegeven gelegenheid trachten hen uit te werpen, en door verschillende spotternijen en als het ware dwars-zitten aan de kaak te stellen; ja zelfs ook hen erg beschuldigen, zeggende wat met hen in tegenspraak is en niet samenstemt; de oorzaak is, opdat zij die in het gezelschap zijn, worden gedwongen, niet te ver uit te lopen, en opdat

zij zo worden gehouden in een zeker evenwicht als het ware, dat is, in een gelijkmoedigheid van denken, spreken, en handelen, en het zijn voor hen als het ware banden; en ik heb opgemerkt, wanneer zij zich over hen beklagden, en hen beschreven, dat zij hen niet bestreden door waarheden steeds, maar somtijds slechts dat zij van hen afwijken; somtijds door waarheden, volgens de hoedanigheid van het gezelschap.

2362. Bij mij heb ik gedurig de tegenspraken der geesten opgemerkt, want zonder tegenspraken bestaat er geen begrensde sfeer, 1748, 18 Juni: zonder een behoorlijk over en weer is er geen zout; het geschiedt immers terwille van de verbetering; maar men mag het niet te buiten gaan.

Over den draak.

2363. Over den draak zie eerder; opgemerkt heb ik dat hij zodanig is, dat hij, wanneer hij in vrees is, dan ook in de denking is over de dingen die hem zullen gaan overkomen; wanneer hij in dien staat is, heeft hij berouw, en is vol smart, en wil tot inkeer komen, zucht, ja zelfs houdt zich voor ellendig, zoals van de Joden wordt gelezen, wanneer zij in gevangenschap verkeerden en in verdrukking vanwege de vijanden; doch terstond wanneer hij opduikt, keert hij tot zichzelf terug, en is weer aan zichzelf gelijk, en beraamt ook niets dan het boze tegen alles wat des geloofs is, en legt lagen; van hem als van hun vader, en vanuit zijn zaad hebben zij het die zodanig zijn, vooral de Joden, omdat deze hun vader is, 1748, 20 Juni.

2364. Hij kan veinzen, namelijk iets anders spreken en iets anders denken; wanneer hij vertrouwelijk spreekt, dan is list van binnen in de denking, zoals vaak genoeg is opgemerkt, gezegd en getoond, hetgeen veinzen is; den overigen geesten is het niet gepermitteerd te veinzen: 1748, 20 Juni.

Over des mensen vrijheid.

2365. Een Wet der orde in de regering van het heelal uit den Heer is, dat aan een ieder de vrijheid wordt gelaten, want zonder vrijheid is er geen leven, noch enige erediens, en zonder vrijheid geen verbetering. In het andere leven ook is er vrijheid, maar schijnbaar; het wordt een ieder gegeven te willen; dit menen zij het hunne te zijn, en zij kunnen het niet onderscheiden van de

vrijheid in het andere leven, hetgeen zij mij ettelijke malen hebben gezegd: maar er is een verschil, 1748, 20 Juni.

Over de geesten, dat zij op een plaats zijn.

2366. Ik heb gesproken met geesten die rondom mij waren, dat sommige geesten de mening hebben niet op een plaats te zijn, omdat zij geesten zijn, en omdat zij van geest de opvatting hebben als zijnde alleen maar een denking; zij hebben niet enig idee van enige substantie, welke het subject der denking is; er werd gezegd, dat de denking, zijnde het inwendig gezicht, zo min kan zijn zonder subject als het gezicht, hetwelk niet bestaat zonder het oog; gezegd werd verder, dat de denking niet kan ingesloten zijn op een plaats, zoals ook niet het gezicht, omdat zij uitwerft bijna tot de grenzen van het heelal, en de menselijke denking tot de dingen die des geloofs zijn, en daarom kan de denking niet ingesloten zijn op een plaats, weshalve zij die van geest de mening koesteren dat die alleen maar een denking zonder substantie is, zijnde het subject, zich vergissen, en in het geheel niet weten wat geest is,

2367. daar geest substantie is, en wel subtiel organisch, zijnde het subject der denking, spreekt derhalve een geest ook, zoals met mij nu ettelijke jaren lang, somtijds overdag vrijwel aanhoudend, zoals in menselijk gezelschap, met levendige en klare stem, welke, hoewel hoorbaar voor mij, nochtans niet voor de omstanders of voor de anderen naast mij; geesten hebben ook andere dingen die in het lichaam zijn, waarover elders. Er werd aan toegevoegd, dat het in het menselijk lichaam de geest is die denkt, die wil, die begeert, die ziet, enz.; en daarom kan het door niemand die wil verstaan, worden ontkend, dat de geest, die in het lichaam is, een substantie is, en op een plaats; buiten den mens is hij niet, maar in des mensen lichaam, hoewel de denking vanuit den geest buiten hem omzwerft, ja zelfs een uitwerking heeft in de verte, zoals de spraak, het schijnsel, het gezicht; en daarom kan van de denking niet gezegd worden dat zij op een plaats is, maar wel van den geest, die op een plaats is, 1748, 20 Juni.

2368. Dat zij menen dat met betrekking tot een geest van niets kan worden gesproken, zoals van plaats, uitbreiding, en dergelijke, is ter oorzaak hiervan dat zij menen dat het niets is wat zij niet zien, of met de zinnen niet vatten, omdat heden ten dage de mensen lichamelijk zijn, en alleen vanuit het lichaam wijs willen zijn, 1748, 20 Juni.

2369. Sommige geesten, die geen vooringenomen mening hadden gehad over stof, over plaats, over uitbreiding, over delen buiten de delen, over wat substantie is, dezen doorvatten terstond dat het ongerijmd was te zeggen dat geesten geen subjecten zijn, welke substanties zijn; daarentegen konden zij die geleerd waren, en die ook rondom mij waren, en een vooringenomen mening over deze dingen hadden, dit niet zo wel doorvatten, vastgekleefd als zij wel waren aan hun betekenissen en definities van zulke woorden; ja zelfs, wanneer het door een geestelijke idee geoorloofd was de denking te scheiden van de organische substanties, subtiel materiëel, zo waren zij verontwaardigd, en meenden dat zij aldus in het niets zouden verdwijnen; zij willen daaraan toevoegen, dat zulke dingen fopperijen zijn, welke degenen die geleerd worden genoemd, voor zichzelf verzinnen in definities van zulke woorden, zodat zij voor zich den weg sluiten tot het verstaan van de dingen die innerlijk zijn, terwijl zij blijven in laatsten, in zinlijke en lichamelijke dingen, 1748, 20 Juni.

2370. In één woord, hij die vastkleeft aan woorden, kleeft vast aan stoffelijke en lichamelijke dingen, en sluit zo den weg tot innerlijke dingen; voor degenen, voor wie woorden niets zijn, en ook daarin niet enig stoffelijke doorvatten, zoals degenen die niet vastkleefden aan filosofische definities van woorden, is de weg meer open, en deze kan sneller geopend worden. Bij de vorigen moeten eerst de stoffelijke dingen worden afgeschud, welke de ideeën toesluiten, 1748, 20 Juni.

Dat de denkingen der geesten, welke slechts overredingen zijn, niet zo werden doorvat als de denkingen die begeerten waren.

2371. Het zijn twee dingen die de gemoederen regeren: overredingen en aandoeningen; wanneer het alleen de overredingen waren in de denking der geesten, zo werden zij niet doorvat door mij, maar wanneer het begeerten en aandoeningen zijn, zo openbaren zij zich gemakkelijk, want zij doen aan; en daarom ook spraken zij als het ware ettelijke malen door louter begeerten, en de variaties ervan, met mij, aldus geheel in stilte, zonder enig woord.

Dat elk boze, welk dan ook, hetwelk voorvalt, ook het minste, vanuit boze geesten komt.

2372. Boze geesten zeiden somtijds, dat zij niet in de oorzaak waren geweest dat enig boze voorviel, omdat het als het ware toevallig was, en zij wisten niet dat zij het waren; aldus wilden zij niet erkennen dat het uit hen was; maar geantwoord werd, dat het nochtans uit hen is, hoewel als het ware toevallig, en zij hetzelfde niet vanuit den wil bedrijven; omdat het gemene boze dat uit hen vloeit, met zichzelf aanhoudend zulke dingen als konsekwenties meebrengt; hetgeen heden eveneens werd getoond daarmede, dat ik in een soort van onwetendheid, of duisternis, werd gehouden door sommigen, en vrij lang; toen slopen sommige slecht geschreven dingen, ook zelfs vergissingen in; niet dat genen dit wilden, maar omdat zij mij in een duisternis hielden, en zij zodanig waren dat zij vanuit zich de dingen wilden regeren die geschreven werden; vandaar de duisternis, en daarom de afzonderlijke fouten en vergissingen, ook de kleinste, door genen; want gans anders is het gesteld, als geschreven wordt in het licht des Heren; eender geschiedt in de overige dingen; 1748, 22 Juni.

2373. Zij die duisternis aanbrengen, zijn zodanigen die in hun leven duister waren geweest in geestelijke en hemelse dingen, van mening nochtans dat zij in het licht waren; de duisternis is vooral vanuit hen die in de liefde van zich zijn, en zichzelf boven de anderen verkiezen, 1748, 22 Juni.

Over hen die allerhoogst zin, en over huichelaars.

2374. Er zijn sommigen, die heel erg hoog boven het hoofd zijn, bijna boven de kruin, een weinig vooraan; en dezen spraken met mij, en zij zeiden dat zij in het leven allernederigst waren geweest; ik hoorde verder, dat zij het zijn die in het leven zich het meest vernederen, ten einde in den hemel de meesten of de offersten te zijn, en eveneens vóór de mensen eender om hetzelfde doel, en nochtans in hun leven heel anders zijn, aldus in hun innerlijke dingen, hunkerende naar de wereld, en zichzelf boven de overige liefhebben; aldus zijn het huichelaars; dezen verheffen zich in het andere leven ten hoogste in den hemel; een van hen heb ik gekend, die meer dan de anderen arglistig was, erop uit om onder het mom van vroomheid listige lagen te leggen.

2375. En bovendien verheffen zich ook degenen hoog, die in het leven des lichaams van een hoge animus waren, en zich vernederden terwille van hun eigen eer, glorie, en de wereld, en zich in uitwendige gedraging als nederigen

voordeden, en ondertussen naar de opperste eerbewijzen haakten, de eigen eer of de liefde van zich ten doel, hoewel zij met den mond de nederigheid beleden, terwijl zij in hun hart de hoogmoedigheid koesterden; en dezen zijn eveneens huichelaars.

Dat de gezelschappen hun geesten hebben bij de mensen.

2376. Gezelschappen van geesten zonden geesten tot mij, of kozen voor zich geesten uit, die bij mij waren, en die ik eerder al subjecten heb genoemd; door hen immers weten zij wat er gedacht en wat er gesproken wordt; en daarom zonden zij tot mij meerdere geesten, terwille van de vergemeenschapping; anders zou de vergemeenschapping zijn weggenomen; dit is den geesten als het ware ingeboren, want zij allen weten dat het zo is; hetgeen vanuit boze geesten ook te leren werd gegeven, en dezen hebben hun afgezanten zoals centra van vergemeenschappingen rondom, zoals spinnen in hun webben; daaruit formeren zij voor zich vergemeenschappingen.

2377. Daaruit wordt het gegeven te besluiten, dat er geen mens is bij wien niet zodanige geesten zijn, want zonder hen zou er geen vergemeenschapping zijn met de wereld der geesten.

2378. Wat de brute dieren betreft, daar ligt het anders, want zij leven volgens de orde van hun natuur, en hebben ook niet enigen geest nodig om bij hen te zijn.

2379. Het werd mij eveneens te weten gegeven hoe het daarmede is gesteld wanneer er geen geesten bij den mens zijn, maar nochtans dat er een invloed is uit zekere gezelschappen; er was een zeker gemene agerende dat niet kan worden uitgedrukt; maar een zodanige kan niet bij iedereen bestaan, want het is wonderbaarlijk; een mens die niet is in de orde, maar tegen de orde, kan niet zijn zonder aan hem toegevoegde geesten, en door middel van hen door vergemeenschappingen met zodanige gezelschappen die met zijn leven overeenkomen; want in het andere leven werd eveneens getoond hoedanige gezelschappen aan den mens waren toegevoegd, welke aan hem eender waren.

**Over hen die in het Woord des Heren aan de woorden alleen vastkleven,
en zich slechts weinig bekommeren om den zin.**

2380. Het werd mij getoond, dat ik was onder een zekere gewelfde plaats, gewelfd of van een bakstenen zoldering voorzien, zoals de gewoonte is in Holland onder hun bruggen, of elders, vanuit tichelstenen, zichtbaar onderscheiden, van donkere kleur, en somtijds verschijnt voor hen als het ware een onderbreking van dit tichelwerk, en daar iets gebubbelts of opgeblazens zoals een donkere wolk die met grote bubbels opblies; toen werd in midden van het tichelwerk als het ware iets geopend, maar van donkere kleur, zodat de hemel niet uitkwam, en vandaar ook geen dag; boven het hoofd, aan den achterkant van het hoofd, aan de tegenzijde, verscheen iets als een teer schijnsel, dat zich inboezemde: zodanig zijn de woonplaatsen van hen die zich op het Woord des Heren toelagen, zonder ander doel dan kritische dingen en woorden te verstaan; onder zodanig gezelschap werd ik gezonden, toen het mij werd gegeven deze dingen te zien; en het werd mij gezegd dat zodanige tichelwerken, bubbelingen van wolken, en schijnselgloor aan den achterkant verschijnen voor hen, 1748, 22 Juni.

2381. En daarom is in deze dingen als in de overige dingen de Wet universeel, dat alle en de afzonderlijke dingen zich gedragen volgens het einddoel, en dat er geslachten en soorten van einddoelen zijn, aldus onbegrensd vele.

**Dat zij die veraf zijn, verijnder horen en doorvatten de dingen die
gedacht en gesproken worden, dan zij die dichter nabij zijn.**

2382. Toen ik sprak met hen die veraf waren, en wel boven het hoofd allerhoogst, aldus verderweg dan de overigen, zeiden zij dat zij mijn gedachten en gezegden beter beseften dan zij die naderbij waren, of zijzelf wanneer zij naderbij zijn; ik werd ook daarvan overreed, omdat het daarmee zo gesteld is als met de dingen die nader zijn tot enig geluid, aanzwellend tot een groter klankvolume, welke meer van het geluid opnemen, waardoor de zin van de woorden wordt weggenomen; doch zij die veraf zijn, letten slechts op de zaak, en de klank neemt niet zo den zin weg; zij zeiden dat zij de kleinere dingen beseften, en wel met het verstand; 1748, 22 Juni.

Over het verstandelijk geloof, en de overreding van de dingen die des geloofs zijn.

2383. Ik was in gesprek met zielen, die meenden dat zij voor zich de ware leer des geloofs hadden geleerd, erkend en onderwezen, en wel dermate dat velen zich hadden overreed, dat zij geloof hebben, en het toch niet hebben; er bestaat allene erkennenis, welke een zaak des geheugens is, en wanneer zij in het leven des lichaams zijn; en vooral in het andere leven, worden zij bevestigd door veel dingen dat het hiermee aldus is gesteld, zoals dat de Heer het heelal en de afzonderlijke dingen des heelals regeert, dat zij niets zijn, en niets tot het geloof en de wederverwekking kunnen bijdragen, en niet iets kunnen doen, dat niets dan het vuile in hen is, en het schandelijke, het duistere, de donkerheid; wanneer zulke dingen worden bevestigd vanuit zowel verscheidene overredingen als ondervindingen, dan worden zij beangst, komen in verzet, krijgen verdriet, vervallen in benauwdheden en smarten, en komen met zichzelf in tweestrijd, en willen in het geheel niet de bevestigingen toelaten, ook degenen die heftige verdedigers van het geloof waren geweest; en met dezen heb ik gesproken in het andere leven, en zij bekenden ook hetzelfde feit, en waren verwonderd; daarvandaan werd te weten gegeven dat zij niet het geloof hadden, dan alleen maar met den mond, en hetzelfde hadden verdedigd met de lippen, terwijl zij toch niet hadden geloofd; en daarom werden zij niet verder overreed.

2384. Verder, opdat een ziel kan zijn in het gezelschap der engelen, moet zij geheel en al overreed zijn over die dingen, en wel dermate, dat zij niet alleen gemakkelijk de bevestigingen toelaat (:niet, als gezegd, beangst worden:), maar ook verlangen het te bevestigen; zo als het ware met den stroom mee; dan wordt hun licht uit den Heer gegeven, niet alleen van te verstaan dat het zo is, maar eveneens van de bevestigingen te doorvatten, en daaraan nog zeer veel dingen toe te voegen die bevestigen; aldus hebben zij erkennenis des geloofs meer dan de anderen; anders is het gesteld met hen die niet zodanig zijn; in de afzonderlijke bevestigende dingen, alhoewel zij die met den mond hebben beleden in het leven des lichaams, komt tegenstand op; zo tornt de ziel tegen den stroom op, bijgevolg tegen de erkennenissen, welke zo niet aan haar gegeven kunnen worden, want zij druisen als het ware tegen haar in; vandaar bij hen duisternis; 1748, 22 Juni.

2385. En daarom noemen zij geloof, alleen, erkennenissen, terwijl er toch geen geloof bestaat, tenzij er in de erkennenissen overreding is, en in de overredingen het verlangen van bevestigingen, en zo liefde; aldus is het geloof

zaligmakend, omdat de Heer is in het geloof, en de Heer is het Geloof, Die het Geloof geeft. 1748, 22 Juni.

Over den tastzin bij de geesten.

2386. Zeer verwonderd zijn sommigen, dat geesten den tastzin hebben, en wel een uitgezocht fijnen, terwijl zij toch geesten waren, en dit tegen geheel hun mening in het leven des lichaams indruiste, dat geesten den tast kunnen hebben; het werd gegeven hur te zeggen dat dit geenszins verwonderlijk moet zijn, daar de mens in het leven den tastzin en de overige zinnen niet heeft uit het lichaam, maar uit den geest die in het lichaam is, uit welken geest het lichaam zijn leven heeft; zonder het leven van den geest kan geen leven van den tast in het lichaam bestaan, zoals het gezicht van het oog niet ziet zonder het gezicht van den geest; wat ook maar vitaal verschijnt in het lichaam, dit is niet van het lichaam maar van zijn geest; en daarom blijft na het leven des lichaams het eendere bestaan, want de geest meent dat hij geheel en al in het lichaam is, welke mening tenslotte ophoudt; dit is de oorzaak van de lichamelijke tastingen, die slechts bestaan bij hen die pas vanuit het leven des lichaams in het andere leven komen; subtielere zinnen volgen op, die nochtans alle op de gewaarwording van den tast betrekking moeten hebben om zinnen te kunnen zijn.

Over den staat van de wereld der geesten vóór de komst des Heren.

2387. Ik sprak met hen in den hemel over den staat der geesten of van de wereld der geesten vóór de komst des Heren in de wereld, namelijk dat die zodanig is geweest als het geloof der mensen toen was op aarde, vooral bij de Joden, die in de erkenissen waren, namelijk dat de meesten niet wisten dat er een leven na den dood is, welk leven meerderen openlijk ontkenden; de Farizeërs die het verdedigden, waren niet zodanig dat zij overreed konden worden, zoals vaststaat vanuit het Woord des Heren over de wederopstanding van de doden; zodanig waren ten eerste de geesten in de wereld der geesten vóór des Heren komst. Het tweede punt was, dat zij in het geheel niet wisten dat de Messias zou komen om hen te zaligen tot in het eeuwige, in een Koninkrijk dat tot in het eeuwige zou duren, maar alleen dat Hij hen heren zou maken in de landen, en zo een aards koninkrijk tot een toppunt bij hen

zou oprichten: zodanige mening is nog tot op den huidigen dag van kracht, en daarom zijn zodanig de geesten geweest, dat zij niet wisten van den Heer Die komen zou terwille van het heil der zielen.

2388. Volstrekt anders waren degenen in de Oudste Kerk, en in de Oude na den vloed, maar die verging ten tijde van Abraham.

2389. Dat de geesten toen zij zodanig waren, niet gemakkelijk konden worden onderricht in het andere leven, staat hieruit vast, dat indien de mens in het leven des lichaams geen erkentnissen van het geloof heeft, in het andere leven geen erkentenis aan zulke geesten kan gegeven worden, want de erkentnissen die zij hebben gehad in het leven des lichaams, blijven ook na den dood, en worden gemakkelijk wederopgewekt, zoals voor mij vanuit zeer veel gesprekken met zielen na den dood vaststaat; want wanneer hun wordt gezegd dat zodanig hun geloofsbelijdenis in het leven is geweest, erkennen zij het dan terstond, en weten ook klaarblijkend dat die zodanig is geweest; eender is het gesteld met de andere erkentnissen, welke zij, als dezelve aan hen worden teruggeroepen, weten en erkennen, alsof zij nog in het leven van het lichaam waren. Daaruit kan worden opgemaakt, wat de ware erkentenis des geloofs uitwerkt, na den dood, en wat geen erkentenis des geloofs, 1748, 22 Juni.

2390. Daaruit kan vaststaan, dat als de Heer toen niet in de wereld was gekomen, allen zouden zijn vergaan, en de vergemeenschapping van den hemel met de mensen zou zijn verbroken; vandaar had het menselijk geslacht niet anders gekund dan vergaan, omdat er geen middellijke oorzaak door de geestelijke wereld was, waardoor zij zouden worden onderricht in het werk der wederverwekking, 1748, 22 Juni: want de engelen kunnen niet klaarblijkend invloeden in de denking des mensen, tenzij door ondergeordende of middellijke geesten; want zodanig is der engelen denking en spraak, dat zij onbegrijpelijk is voor den mens, en binnen diens denking; bijgevolg niet in enig praedicabel verband.

Over hen die zich alleen toeleggen op den zin der letter van des Heren Woord, en verzamelingen daaruit maken.

2391. Er waren sommigen bij mij van hen die de dingen verzamelden welke waren van den zin der letter alleen in het Woord des Heren; terwijl ik de dingen verzamelde die in het Woord des Heren waren, en toen tevens de aandacht richtte op den innerlijken zin, letten zij alleen op den zin der letter,

en ik kan bekennen dat er zulk een duisternis, en zulk een afkeer als het ware was, en moeite, zoals het geval pleegt te zijn als men loopt in diep zand, en de voeten moet opheffen bij iederen stap; zij trokken terug wanneer ik het gemoed wilde verheffen, zodat het uiterst vervelend was, zowel voor hen als voor mij, want het was een zwoegen dat beiderzijds afmatte; daaruit werd te concluderen gegeven, hoe degenen zullen zijn die alleen aan de letters vastkleven, en zich daarmee bezig houden, terwijl zij het oor moesten lenen aan de innerlijke dingen des Woords, wat een voortdurenden tegenzin en een voortdurende moeite geeft; bovendien dat zij behagen scheppen in letters, zoals in uitgestrooid zand, en daarin begeren te stappen, en niet verlangen verheven te worden naar de innerlijke dingen toe: daaruit kan ook vaststaan, hoedanige moeilijkheid zij hebben in het andere leven om verheven te worden naar de innerlijke dingen en den hemel toe, want in het andere leven zijn letters en de letterlijke zin des Woords niets, maar worden verdelgd, zoals het lichaam voor de ziel, voordat zij naar den hemel kunnen worden verheven, 1748, 23 Juni.

Over de klaarblijkende werkingen der geesten.

2392. Hier en daar is opgemerkt, waarover elders, dat geesten een heel voelbare uitwerking oefenden op mijn lichaam, ten aanzien van elk zintuig, zoals de uitwendige objecten doen; zo bijvoorbeeld verspreidden zij nare en zoete geuren, vaak genoeg; en ik sprak over die dingen, en dat zij mijn lichaam heel pijnlijk hebben mishandeld, en dit meer dan eens, dat zij op klaarblijkendste wijze kouden en warmten over mij brachten, en kouden vaker, als het ware windvlagen toewoeien; den wind heb ik duidelijk gevoeld, ja zelfs zodat de kaarsvlam flakkerde; en daarom moet er niet aan getwijfeld worden dat zij organische substanties zijn, en niet alleen maar een denking, zoals sommigen ze abstract van de subject-substanties opvatten, en anderen overreden ze bijna om het zo op te vatten, door beschrijvingen van geesten van wie zij alles abstraheren, dat nochtans praedicabel is, waarvan de mens, eenmaal deze dingen geabstraheerd zijnde, langer geen idee kan hebben; en daarom twijfelen zij, en ontkennen; en zij weten niet dat de geesten in een lichaam, of geesten gescheiden van het lichaam, reële substanties zijn, en in den mens zulke substanties, die verbonden zijn met de stoffelijke dingen van zijn lichaam; van die immers kan de mens, zolang hij leeft, niet gescheiden

worden; maar hoedanig de verbinding is, daarover kan gehandeld worden, 1748, 23 Juni.

Waarom de geesten zich niet openbaren voor de mensen, en over het bestaan en de hoedanigheid der geesten de mensen niet onderrichten.

2393. Er zijn zeer vele oorzaken, die in des Heren verborgenheid en heiligdom zijn, waarom zulke dingen niet bestaan; alleen mag worden vermeld dat zij niet kunnen worden geopenbaard aan een mens, die niet is in de erkenningen van het ware geloof, omdat zo de Heer kan aanwezig zijn, en verhoeden dat de geesten die in benden en troepen rondvliegen, en niets anders begeren dan den mens te verdraaien, ja zelfs te doden, den mens schade berokkenen naar lichaam en ziel; wanneer het hun immers wordt toegestaan, zich te openbaren, dan werken zij eveneens tot den duidelijken zin toe op de ideeën en den wil des mensen; anders is het gesteld met hen die in de erkenningen van het ware geloof zijn; dan verhoedt de Heer dat zulke dingen over den mens worden gebracht. Bovendien, geesten en zielen der doden voor des mensen ogen te vertonen, en zo hem dwingen te geloven, dit druist eveneens tegen de wijsheid des Heren in, Die den mens niet breekt, maar hem buigt. 1748, 23 Juni: deze dingen in tegenwoordigheid der geesten en der engelen.

Over het inzicht en de wijsheid der engelen.

2394. Het inzicht en de wijsheid der engelen is voor den mens ongelofelijk, omdat een zodanige niet voorkomt in het menselijk geslacht; het bestaat in het vermogen van weten en doorvatten, of van verstaan en wijs zijn in onbegrensd vele dingen, welke nooit tot de erkenningen des mensen reiken, of kunnen komen, en als zij daartoe kwamen, zouden de mensen ze niet kunnen vatten en geloven; het vermogen is zodanig, dat als enige nooit eerder gehoorde waarheid hen bereikt, zij haar terstond weten, niet slechts hoedanig zij is, maar ook kunnen doorvatten welke haar geslachten en soorten van geslachten zijn, en wel zonder dralen, in hun orde en hun reeks, en als het den Heer behaagt, kunnen uiteenzetten; zoals ik ook eenmaal heb gehoord, en het ettelijke malen mij te weten werd gegeven; zoals bijvoorbeeld, als enige meer verborgen dingen in de inwendige en uitwendige leden van het menselijk lichaam werden vernomen, zo doorvatten zij terstond of en hoe

zij overeenkomen, en wel vanuit den grootsten Mens, ja zelfs heb ik door een engel de verschillen horen opsommen, waarover hij nooit eerder had gedacht, maar het wordt hem op staande voet gegeven, omdat hij in het licht der waarheid is; eender in de geestelijke en de hemelse dingen, en in alle andere dingen die des geloofs zijn; in één woord, hun vermogen van verstaan en wijs zijn, bijgevolg hun inzicht en wijsheid is zodanig, dat als de mensen het wisten, zo zouden zij verbijssterd zijn; want het toppunt des mensen is nauwelijks hun minste, en één enkel ding des mensen wordt een onbegrensdeheid bij de engelen. 1748, 23 Juni.

2395. Hoedanig hun vermogen van verstaan en wijszijn is, kan ook vanuit andere dingen worden opgemaakt, zoals hieruit, dat als zij slechts een blik werpen of het gezicht richten op een boze geest, deze dan dermate wordt beangst, alsof hij in de allerdiepste hel was, want aldus dringt de kracht der wijsheid door, zodat er niets bij den geest is dat hem niet toeschijnt ontbonden te worden; zo begon een zekere boze geest, die slechts vluchtig door engelen werd gezien, te weklagen en te smeken, als het ware in doodsangst; hij verscheen mij verkeerd in kluwens van slangen; zulks bij den aanblik alleen al, en de doordringende kracht daarvanuit.

2396. Daaruit kan ook vaststaan, dat als een geest slechts spreekt of denkt, de engelen vanuit ettelijke zijner ideeën kunnen weten, hoedanig hij is, en ontelbare dingen, welke de geest nooit kan geloven dat genen het weten.

2397. Voorts ook daaruit, dat als de mens slechts met de ogen een boekdeel doorvliegt, en over wat hij geschreven heeft niet dan maar vluchtig heenleest, de engelen terstond weten wat het bevat, en hoedanig diens ideeën waren geweest omtrent de afzonderlijke dingen; bijgevolg weten de engelen, ook al zou de mens één enkelen regel gelezen hebben, hoewel verscheidene jaren geleden geschreven, ontelbare dingen, zoals hoedanig diens ideeën zijn geweest, waarvandaan, welke ideeën voorafgaan, en volgen, en dit in een oogwenk, 1748, 23 Juni.

Dat de boze geesten geheel en al zoals brute dieren zijn, die een vermogen van redeneren hebben, aldus als het ware redelijke bruten zijn.

2398. Soms heb ik tot de boze geesten gezegd, en zo eveneens gedacht, terwijl dezen dan de denkingen doorvatten, dat zij slechts bruten zijn, en wel redelijke in dien zin, dat zij zich verheugen in het bezit van een vermogen van

redeneren, maar dat vermogen niet kunnen uitoefenen ten goede; en daarom is het nodig, dat zij zijn zonder lichamelijk geheugen, zoals zij hadden in het leven des lichaams, maar gehouden worden in dien staat; want vanuit zich storten zij zich in de ergste dingen, en zijn veel minderwaardiger dan de brute dieren, omdat zij tegen de orde zijn, en erop uit zijn de orde te verdraaien in zich en in het gemeen.

2399. Daarentegen is het gans anders gesteld met de goede geesten, en meer nog met de engelen, want hun wordt gegeven uit den Heer alle uitoefening van denken en handelen, zodat zij niet aldus in banden worden gehouden, maar geleid tot al het goede, en wel aldus dat zij achten dat zij het zijn die zichzelf leiden, maar nochtans goed weten dat zij het geenszins zijn, maar dat het de Heer Alleen is, Die hen leidt, en hun geeft redelijkheid en rede, bijgevolg inzicht en wijsheid, 1748, 24 Juni.

Over den staat van vrees.

2400. Alle boze geesten, wie zij ook maar zijn, kunnen gebracht worden tot vernedering, tot tenietdoening van zich, tot afsmeking, tot de zelferkenning dat zij vuil zijn, en dat ten opzichte van alle dingen die van het ware geloof zijn, door middel van vrees; en hoe meer iemand zichzelf liefheeft, en de wereld, des te meer kan hij gebracht worden tot erkenning en belijdenis, omdat hij vreest voor zichzelf, en voor het verlies van de dingen die hij zozeer liefheeft; maar deze staat is niet de staat van de hervorming zelf, want zodra zij terugglijden, zijn zij aan zichzelf eender zoals zij tevoren waren geweest; en daarom zullen er andere staten zijn, welke er meerdere zijn, opdat de mens zonder vrees en smart, of melancholie, de dingen erkent die zijn van het ware geloof; en daarom laat de Heer zelden vrezen en de soorten ervan toe; 1748, 24 Juni.

Dat de geesten bij den mens alle dingen, die des mensen zijn, weten, en bezitten zoals de hunne.

2401. Uit talloze dingen staat dit vast, maar dit weten de geesten niet; zij menen dat het hun eigen dingen zijn, en het vanuit hun eigen geheugen hebben; zodanig is de zinsbegoocheling; om dit nog beter te weten, las ik hun voor in de Hebreeuwse taal, terwijl zij nog nooit een woordje van die

taal hadden verstaan; voorts ook tevoren aan kleine kinderen; zij wisten die taal evenals ik; wat ik had geleerd, dat kenden zij alsof zij het hadden gekend; toen hen dienaangaande bespiegeling werd gegeven, erkenden zij, dat het er zo mede is gesteld. 1748. 24 Juni.

Over staten en de veranderingen van staten.

2402. Ik sprak met de engelen over staten, en over de veranderingen van staten; en gezegd werd, dat staten in het algemeen ontelbaar zijn, en wel zodanige die de mens nooit kan vatten, en dat de reeksen van staten zodanig zijn, dat tot in het eeuwige dezelfde staten niet terugkeren, geenszins aan de vorige volstrekt eender zijnde, maar met ongelofelijke verscheidenheid, en dit in elk geslacht, wat dan niet in elk soort, en in het bijzonder; hoedanig vandaar de gelukzaligheid der engelen is, kon daaruit worden geconcludeerd.

2403. Voorts dat zielen en geesten in sommige staten aanwezig kunnen zijn in het gezelschap der hemelsen, zoals gezegd is over boze geesten, in sluimering gebracht door gezang; maar opdat zij die engelen zijn in allen aanwezig kunnen zijn, is het nodig, wat betreft het kleinste deel, dat genen worden verwijderd, anders zijn zij in staten waarin zij niet kunnen zijn, 1748, 25 Juni: deze dingen werden beter doorvat door een geestelijke idee.

2404. Daaruit volgt eveneens, dat de engel nooit tot in het eeuwige kan worden vervolmaakt, maar dat hij nauwelijks kan worden vervolmaakt ten aanzien van de meer gemene dingen.

2405. Voorts was ook het gesprek over het een-zijn, namelijk dat er nooit een ene kan bestaan, waarmede in verband van enig vermogen of hoedanigheid gesproken kan worden, tenzij er meerderen zijn, of een gezelschap van meerderen, ja zelfs gezelschappen van meerdere gezelschappen, en nog hogere, welke invloeien; voorts dat een één-zijn nooit bestaanbaar is, bijgevolg de gelukzaligheid daaruit, tenzij een ieder den naaste méér liefheeft dan zichzelf, en zich niets acht vergeleken bij den naaste; dat zulk een liefde nooit bestaanbaar is, tenzij vanuit de liefde van den Heer, Die enig en alleen de liefde is, 1748, 25 Juni.

Een andere gesteldheid der mensen in het leven des lichaams dan der zielen na den dood.

2406. Behalve veel dingen, waarover elders als de Heer het waardig keurt, zijn er ook deze, dat zij de middelen des heils hebben, gebouwen hebben waar zij worden onderricht, boeken hebben waaruit zij worden onderricht, het Woord des Heren hebben, en verscheidene andere dingen; bovendien dat hun gesteldheid een andere is ten opzichte van de gezelschappen, welke zij uitkiezen, en kunnen uitkiezen; voorts dat de zinnen aan hen vele objecten uitbeelden, en dat zo door andere middelen hun verstand en wil worden geregeerd; zij waren immers in het leven des lichaams veel meer aan zichzelf overgelaten, dan nu na het leven des lichaams, aldus in een wijder veld van vrijheid, door hetwelk zij worden rondgeleid, 1748, 25 Juni.

Dat de toepassing van de innerlijke en meer innerlijke dingen van des Heren Woord universeel is, en van allen tijd en plaats.

2407. Ik sprak met de engelen over de dingen die zijn in het Woord des Heren, namelijk dat zij eveneens van toepassing zijn op de Kerken van onzen tijd, zoals ook op de Oudste, en de Oude, zo op de Kerken van elken tijd, maar met verscheidenheid volgens de opkomende veranderingen; en omdat er zó veel verscheidenheden zijn, verhouden zij zich als familiën, waarin altijd een zekere karakteristieke is hetwelk de ene familie onderscheidt van de andere, en dat regeert in het gemene ervan; voorts dat de Kerk als het ware een mens is, wiens hoofd de Heer is, zoals elk gezelschap een samengestelde persoon wordt geheten; 1748, 25 Juni.

Dat er sommigen zodanig zijn in het andere leven, dat zij optreden onder de persoon van anderen, niet onder hun eigen persoon.

2408. Er was iemand bij mij, die niet dan onder anderen dacht en sprak, namelijk dat hij bij voortduur anderen uitbeelde die hem bij geval bekend waren geweest; zo verheelde hij zijn eigen persoon; dezulken worden gemakkelijk onderkend, en zij zijn hinderlijk, en zij ontleen dit aan het leven des lichaams, dat zij steeds anderen verkiezen die zo voelen en spreken, om

te kunnen overreden; voorts zijn er sommigen die zo doen om te beter listige lagen te leggen.

Dat des mensen schandelijke dingen slechts worden verborgen, opdat zij niet verschijnen.

2409. Uit zeer veel dingen kan vaststaan, dat in den mens niets anders is dan het vuile en het schandelijke, zowel in het meest afzonderlijke als in het meest gemene dingen, en dat die vuile en schandelijke dingen worden verborgen, en zij zo door den Heer kunnen verschijnen zoals goede geesten en engelen; hetgeen alleen nu geoorloofd was uit hoofde hiervan dat iets in de uitwendige dingen voorviel, en eveneens te weten werd gegeven, namelijk dat akelige smaken mij werden afgenomen, terwijl toch daaraan een boze smaak [*gustus*] inwas, hetgeen mij bekend was: ja zelfs werd een goede smaak [*sapor*] ingegeven: zoals eveneens hieruit, dat verkwikkelijke geuren worden ingegeven, en eendere dingen, welke in de uitwendige dingen werden getoond, alleen als symbolen van bevestiging, 1748, 26 Juni.

Het voorrecht of het vermogen der engelen is volmaakter dan dat van een geest, aldus in hogeren graad dan dat van den mens.

2410. Hetgeen ook hieruit kan blijken, over welke meer uitnemende vermogens men eerder zie, dat wanneer ik in de Hebreeuwse taal lees, ik mij woorden herinner die ik met meer of minder aandacht had gelezen, en toch enigermate had onthouden, somtijds heel vluchtig; wanneer het den Heer behaagt, kunnen dan de engelen weten hoe vaak die woorden door mij zijn gelezen, wat ik dan in het gemoed had, wat sterker of vluchtiger aan het geheugen was ingeprent, en meer dingen, welke toen in mijn ideeën waren geweest, naast het woord; dat zo iets in het geheugen was, behalve meer dingen, die ik niet weet, 1748, 27 Juni.

Een zeker opmerkelijk iets over iemand die een gesneden beeld in het leven des lichaams heeft aanbeden.

2411. Toen ik Richteren xvii en xviii las, was er een zekere geest uit Indië, vanuit hen die in hun leven gesneden beelden hadden aanbeden; en hij meende, omdat zodanig de geesten zijn dat zij daartoe gebracht kunnen worden te geloven dat zij het zelf zijn, dat hijzelf Michah was, van wien de zonen van Dan zijn gesneden beeld en de therafim en de Leviet afnamen, in de gehele reeks, beschreven in Hfdst. xviii. Toen ik las, doorvatte ik dat een zekere geest van zichzelf meende dat hij Michah was, en dat hij treurde met een zekere onschuldige smart, zo dat hij nauwelijks meer wist wat hij was, toen hij het gesneden beeld en de therafim had verloren; ik doorvatte de onschuld in de afzonderlijke dingen, hoe hij smachtte dat terug te hebben van hen die het hadden afgenomen, en dat zij slecht tegen hem waren opgetreden; in één woord, het was onwetendheid omtrent den waren God, aangezien er onschuld was in de afzonderlijke dingen; er waren ook verscheidenen van de Christenen aanwezig, die dit opmerkten, en zij waren verwonderd, omdat hij een aanbidder van gesneden beelden was; daarna werd ontdekt, dat hij uit Indië was, en in het leven des lichaams een zeker gesneden beeld had aanbeden, in onwetendheid, in zijn onschuld, welke onschuld sommigen diep ontroerde; daarna spraken zij met hem, zeggende, dat hij niet louter een gesneden beeld kon aanbidden; maar nochtans, omdat hij een mens was (was het in zijn onwetendheid geoorloofd),

2412. moest hij gedacht hebben over God, buiten het gesneden beeld om, Die de Schepper van hemel en aarde was, en dat Hij de Heer was, Die den algehelen hemel en de aarde regeert; toen doorvatte ik de innerlijke uitwerking van zijn aanbidding, veel heiliger dan ooit bij enig christen, en wel innerlijker; vanuit welk voorbeeld kan vaststaan, dat de heidenen veel gemakkelijker in den hemel komen dan de christenen, en dat iets eenders geschiedt als oudtijds met de Joden, van wie het geloof kwam tot de natiën, 1748, 27 Juni; ook had hij het niet nodig onderricht te worden zoals de anderen, aangaande de leerstellige dingen des geloofs, maar omdat hij het geloof gemakkelijker opneemt dan de anderen, kan hij alle dingen aanleren uit den Heer, en wel dermate, dat hij zoals een engel de kundigste Christenen kan onderrichten in de leer des geloofs, zoals mij eveneens werd ingeboezemd door de engelen, 1748, 27 Juni.

2413. Bij hem was barmhartigheid, welke werd opgemerkt, toen de dingen werden gelezen die waren gedaan door de zonen van Dan in Laisch, zo dat

hem barmhartigheid in alle en de afzonderlijke dingen gegeven kon worden, en hij zo onder de engelen kon zijn; aldus dat hij, toen vanuit zijn geheugen het gesneden beeld afwezig was, zo den waren Heer kon aanbidden, anders dan heel veel christenen.

Over de Hebreeuwse Taal.

2414. Geleerd heb ik van de engelen, dat de Hebreeuwse Taal zodanig is, dat slechts op den zin der letter moet worden gelet, en niet zozeer op de letter, hetgeen bevestigd werd vanuit verscheidene dingen; en daarom ook was zij zonder punten in den beginne geschreven; wanneer het zo werd gelezen zonder punten, werd dan op den zin alleen gelet, en vandaar werden vocale accenten geformeerd, zoals een ieder ook, die met deze Taal bekend is, kan weten; wanneer iemand die Taal leest in het Woord zonder punten, kan hij, tenzij hij den zin volgt, nooit weten wat voor zin daaraan inis, vooral in de profetische gedeelten; de vocalen en eendere toevoegsels, drijven den zin tot de letter neer; voorts, als zij meerdere van dezelfde profetische boeken zouden lezen, zonder punten, zo zouden zij daaruit verscheidene zinnen formeren, en als zij daaraan klinkers hadden bijgesteld, een ieder volgens zijn eigen zin, dan zouden de letters door een ieder anders zijn gemarkeerd, en waar zij niet zo volgens den zin konden worden gemarkeerd, zouden zij in de woorden naar onregelmatigheden hebben gezocht, zodat zij nochtans woorden naar hun eigen zin zouden gevormd hebben; want zodanig is de taal, dat er zeer vele onregelmatigheden zijn; en daarom schijnt het toegestaan te zijn, opdat de lezers niet den zin zouden verdraaien, een ieder naar zijn fantasie, in den staat der menselijke gemoederen waarin zij zijn, namelijk wanneer zij in het lichaam zijn, zodat zij aldus den zin verschillend zouden verdraaien, een ieder volgens zijn genius; en daarom is het toegestaan, dat naderhand punten werden bijgesteld, en of deze Goddelijk geïnspireerd zijn, kan vanuit de profetische geschriften enigermate geweten worden, waar de zin door niemand dan door den Heer wordt verstaan, en aan wie het den Heer behaagt dien te onthullen, 1748, 27 Juni.

De doorvatting der geesten en der engelen, uit den gemeenen staat.

2415. Er was een gemene staat van verkwikkelijkheid, die in het gemeen werd gegeven, en zo tot de geesten en engelen reikte; de gemene staat van verkwikkelijkheid deed de afzonderlijken aan die daar waren, en een ieder volgens diens staat en inborst, en eveneens deed hij hun ideeën aan, tot aan de doorvatting der verkwikkelijkheid toe, waarvan zij beleden dat zij daaruit kwam; vandaar een gesprek over den invloed van het goede en het ware, en van hun gemene staten in de afzonderlijke dingen van den mens; dat iets eenders wordt ontwaard in menselijk gezelschap, zoals indien vriendschap, liefde van de egade, liefde van de kinderen, gemeen regeert in enig gezelschap, dat alsdan verkwikkelijk zijn de afzonderlijke dingen die zij denken, spreken en handelen; maar onder mensen is een zodanige zonder de klaarblijkende of voelbare doorvatting zoals bij geesten en engelen, bij wie er doorvatting is en levende aandoening, en wel met bespiegeling of erkentenis waarvandaan; daaruit weten zij eveneens, dat al het goede, en de aandoening van het ware met hun onbegrensd vele variaties alleen uit den Heer komen, 1748, 27 Juni.

Dat de barmhartigheid en de onschuld alle goeden aandoet die in een gezelschap zijn.

2416. Vanuit een geestelijke doorvatting is mij te kennen gegeven, dat zij die barmhartig en onschuldig zijn, tot hun liefden noden en aandoen alle goeden die in gezelschap zijn, zodat zij hun beter willen dan zichzelf, tot aan zelfvergetelheid toe, en hen liefhebben vanuit het ganse hart en vanuit den gansen animus; want de onschuld en de barmhartigheid is de Heer, en de Heer inspireert vanuit Zichzelf met onbegrensde verscheidenheid, alle goeden, aldus de goede geesten en de engelen; vandaar hun onderlinge liefde, vandaar de gelukzaligheid met onbegrensde verscheidenheden, 1748, 27 Juni.

2417. Boze geesten, die aanwezig waren, zeiden, toen ik deze dingen had doorvat en neerschreef, dat zij niet wisten wat barmhartigheid en onschuld zijn; zij waren verwonderd dat zo iets bestond, ja zelfs tot daaraan toe, dat zij door hun uitbeeldingen dezelve onder mijn voeten duwden, aldus verachtten; 1748, 27 Juni: vanuit hun werking op mij en op de aanwezige geesten, werd te weten gegeven hoedanig de staat van het gezelschap zou zijn, als dezulken daaronder voorkwamen; toen werd als het ware een zeker pijnverwekkend kwetsende gevoeld, hetgeen geschiedt met verscheidenheid volgens de natuur

van hen die onbarmhartig zijn, en van hen die barmhartig zijn; en daarom kunnen zij niet tezamen zijn. Hetgeen voor mij nog meer werd uitgebeeld daarmede, dat zij vanwege een staat van barmhartigheid werden aangespoord tot wreedheid, zo dat de barmhartigheid in het tegendeel wordt verkeerd bij geesten van zulk een natuur.

Over het verstand en de doorvatting van boze geesten, en van de groveren, dienaangaande dat zij niets zijn.

2418. Gezegd werd ettelijke malen tot geesten, dat zij niets zijn, en dat de Heer het al in allen is, ja zelfs werd hun ook gezegd en getoond, wat het is dat zij niets zijn; maar nochtans willen sommigen het niet verstaan; sommigen verstaan het niet, omdat hun ideeën te grof zijn om het te vatten; derhalve praatten zij meermalen daarover, dat de leer des geloofs ongerijmd is, omdat het zeggen is dat zij niets zijn; en nochtans menen zij dat zij alles zijn, voorts dat zij het hele leven en de macht als het hunne bezitten, en in zich; en daarom, in hun verontwaardiging, gaven zij ten bescheid dat de leer ongerijmd is; dat gezegd werd dat zij niets zijn, dit dulden zij minder dan andere dingen van de leer des geloofs, en wel vanwege de liefde van zich; anderen deels uit onwetendheid; 1748, 27 Juni.

Over de spraak der geesten.

2419. Het heeft mij langen tijd verwonderd, hoe nu deze geest, dan weer gene geest, sprak op verschillende afstanden, en de een nam de dingen over als de ander eindigde, en soms midden in het gesprek, en zo verschillend; de oorzaak werd mij te weten gegeven, namelijk dat diegenen spreken die het meest in het gesprek werden aangedaan door de ideeën welke van het gesprek waren; zo ging het over tot hen die meer dan de anderen werden aangedaan; wanneer immers iemands aandoening wordt aangespoord, dan wordt hijzelf aangespoord; daarenboven werden zij ook op andere wijze aangespoord om te spreken, namelijk door geesten die hen aanspoorden vanwege de in hen bepaalde ideeën, zodat zij spraken òf met hen, òf in de plaats van hen, òf ter wille van bedrog, zodat zij een anderen persoon voorstelden om hem in de plaats te zetten; 1748, 27 Juni.

Zij die barmhartigheid hebben in het leven des lichaams, en die onschuldig zijn, ontvangen veel in het andere leven.

2420. Onder alle dingen die uit ondervinding en leven met de geesten en de engelen, is gegeven te leren, is dit, dat zij die barmhartig zijn in het leven des lichaams, en zelfs die slechts weinig barmhartigheid betonen vanuit het hart, in het andere leven onbegrensd veel dingen, en zo een onuitsprekelijk loon ontvangen, namelijk gelukzaligheid, want door de barmhartigheid, omdat zij uit de Barmhartigheid is, is alle gelukzaligheid; en zij ontvangen evenzoveel barmhartigheid in alle en de afzonderlijke dingen, met gelukzaligheid, dat het onuitsprekelijk is, met de grootste doorvatting; eender zij die onschuldig zijn; er bestaat geen vergelijking mede, want verhoogd worden alle en de afzonderlijke dingen in het andere leven, waar het lichaam niet raast, en de zinlijke dingen des lichaams niet overheersen, maar zij zijn overgelaten aan de innerlijke en de meer innerlijke doorvatting; maar die dingen beschrijven voor des mensen begrip is onmogelijk, omdat weliswaar van het onbekende een zeker verstaan pleegt gegeven te worden, niet echter een doorvatting; en daarom geen verstaan vanuit doorvatting, derhalve zolang als men lichamelijk is, geen geloof; 1748, 27 Juni.

Over waanzin een zeker gedenkwaardige.

2421. Mij gebeurde het ettelijke malen, dat wanneer het den geesten werd toegelaten om op te treden volgens hun waanzinnigheden, het werd toegelaten om te handelen door mij heen, alsof zij het waren die optraden; ook wisten zij niet anders; zulks vaker; maar het werd mij even vaak te weten gegeven, dat het van de geesten was, niet van mij, want dit werd te doorvatten gegeven, en het hun te zeggen, dat zij het waren, niet ik; en zij erkenden dat het geheel en al zo was; vandaar dit gedenkwaardige, dat mij werd gezegd, dat een mens die in het geloof is, somtijds aan de mensen kan verschijnen niet zoals een ander, of, zoals zij zeiden, dat zij met het lichaam kunnen razen, niet echter met het gemoed of de denking; daarentegen dat mensen die lichamelijk zijn, waanzinnig zijn naar gemoed en denking, of innerlijk; aan den buitenkant [*extrinsecus*] echter of naar het lichaam kunnen zij verschijnen zoals engelen, bescheiden en wijs, aldus net omgekeerd, omdat de orde is omgekeerd. 1748, 27 Juni.

Over dronkenschap.

2422. Ik heb gesproken met geesten over de dronkenschap, en door hen werd het bevestigd, dat het een buitensporige zonde is, zowel daarom dat de mens een bruuft wordt, niet langer mens, omdat het ligt in het verstandelijk vermogen dat de mens een mens is; aldus dat hij een bruuft wordt; behalve nog dat hij het lichaam schade toebrengt, zo den dood verhaast; bovendien dat hij door verkwisting datgene verdoet wat voor velen tot nut kon zijn, 1748, 27 Juni; en het verscheen den geesten zó vuil, dat zij gruwden van zulk een leven, hetwelk evenwel de stervelingen over zich hebben gebracht als een burgerlijk leven.

Dat de Heer door orde uit de innerlijke dingen het heelal regeert.

2423. Door een klaarblijkende geestelijke idee werd mij getoond, dat de Heer allen regeert, aldus het heelal, uit innerlijke dingen, door de orde; en toen ik in deze idee was, verschenen allen zoals allergrofste vaatjes, die niets hoegenaamd van leven hadden, bijgevolg niets van krachten, maar dat alle dingen van binnen uit door den Heer worden gerangschikt; toen ik in een gegeven uitbeelding van deze idee was, waren ook de geesten rondom mij in een eendere idee; toen bekenden zij, dat zij volstrekt niets zijn, vanuit zich dood, en uit den Heer alleen het leven is, en dat zij daarheen worden gevoerd waar het den Heer maar behaagt, want toen zagen zij klaarblijkend zichzelf zodanig, terwijl zij toch, zo grof als zij zijn, menen in hun uitwendigen staat, dat zij alle dingen kunnen; 1748, 28 Juni.

Over het erfboze.

2424. Door een geestelijke idee doorvatte ik klaarblijkend, tegelijk ook deden dat de zielen en geesten die aanwezig waren, dat het erfboze is uit den eersten mens, door alle in volgorde opeenvolgende vaders en moeders toegenomen, en wel door een ieder in opeenvolgende reeks, door eigen boze dingen verkregen, welke zijn afgeleid op de kinderen, en ten slotte eveneens door henzelf verworven; aldus werd het eveneens geopenbaard dat in den mens vanwege het erfboze niets is dan het boze aldus vermenigvuldigd.

2425. Voorts dat er is een neiging van ieder mens tot elk geslacht en elk soort van boze, omdat er zulk een vermenigvuldiging is; en daarom worden dan, wanneer de mens opgroeit, door diens daadwerkelijkheid die geslachten en die soorten van boze dingen opgewekt, welke in wording komen volgens diens gezelschappen, handelingen, denkingen; en daarom neigt de mens van nature tot elk geslacht en elk soort van boze, en krachtens de bepaling der daadwerkelijkheid wordt hij tot dit of dat boze gevoerd, en zo vermenigvuldigt hij geslacht en soort.

2426. Nochtans zijn zij volgens de generaties en families geredelijker en geneigder tot het ene geslacht of de ene soort van het boze, omdat het heeft geregeerd in de ouders, hetgeen een ieder genoegzaam bekend kan zijn; maar nochtans kan een mens omgebogen worden tot het geslacht of de soort van een ander boze.

2427. Deze dingen komen door geestelijke ideeën veel meer in den aanblik, dan door den mens zonder zulk een idee zou kunnen worden gezien; de geesten vatten die dingen veel beter dan de mensen, omdat hun ideeën zodanig zijn, en wel bij machte om te doorvatten door geestelijke ideeën. 1748, 28 Juni.

Dat mens en geest niets in de innerlijke dingen verstaat vanuit zich.

2428. Krachtens een uitgebeelde geestelijke idee, als eerder, bleek dat zij gelijk de allergrofste vaten waren, waarin uit den Heer worden ingegoten de dingen die geestelijk en hemels waren; krachtens dezelfde idee werd mij en den geesten te zien gegeven, dat mens en geest uit die uiterlijke dingen, uit zulke vaten, nooit iets kan weten, te minder doorgronden, wat van binnen is, bijgevolg welke en hoedanige innerlijke dingen zij hebben, want vaten kunnen dat niet weten vanuit de vaten; maar wanneer uit den Heer worden ingeboezemd geestelijke en hemelse dingen, en die uitwendige vaten of recipiënten zijn aangepast om te ontvangen, dan kunnen zij weten dat zij als het ware niets zijn, slechts aangepast; aldus als het ware doorschijnend (:volgens de geestelijke idee:); alsdan wordt het enigermate te weten en te doorvatten gegeven, wat en hoedanig datgene is wat werd ingeboezemd. 1748, 28 Juni.

Over hen die vertrouwen op eigen voorzichtigheid.

2429. Gesproken heb ik met zielen van wie mij bekend was dat zij in hun leven die vaste mening in zich gekoesterd hadden, zoals met het merendeel der mensen het geval pleegt te zijn, dat alle en de afzonderlijke dingen afhangen van en voortvloeien uit hun eigen voorzichtigheid; het werd gegeven hun te zeggen dat ik uit zeer veel ondervindingen, zoal niet uit ettelijke honderden, vrijwel dagelijks terugkerend, voor zeker weet, dat zij die op zichzelf en op hun eigen voorzichtigheid vertrouwen, bij toelating door geesten worden geleid die hen overreden, begeerte over hen brengen, zodat zij in één vurig begeren komen; die geesten voegen bevestigende dingen toe, zodat de mens overreed is dat niets méér waar is dan dat wat hij denkt; alsdan zien zij in het geheel niet de dingen die tegenspreken, òf zij verwerpen die, òf zij loochenstraffen ze;

2430. dat er zulk een werking van geesten is in de mensen die op zichzelf en op hun eigen voorzichtigheid vertrouwen, dit is mij door talloze ondervindingen te weten gegeven, zo dat het een waarheid is waaraan geloof moet worden geschonken, terwijl het toch niets dan een toelating van boze geesten is om den mens zo te overreden; en wanneer de mens zodanig is, dat hij in al zijn raadslagen vast en zeker gelooft, zo bewerken zij zijn verderf en dat van het gemene best, want de dingen die uit de boze geesten als uit zich voortkomen, strekken alle tot verderf.

2431. Anders zij die in den Heer geloof hebben, en geloven dat de Heer het heelal regeert, en dat niets van het goede en van heil tot hen en tot de gemeenschap kan komen dan alleen uit den Heer; dezen worden anders geregeerd; aan hen wordt de overreding ingeboezemd in dekking en wil om zus of zo te handelen, en alle dingen strekken dan ten goede.

2432. Dit werd mij door talloze ondervindingen eveneens bekend gemaakt, dat de overredingen der geesten met begeerte waarvan ik meende dat zij heilrijk en opperbest waren, na ettelijke momenten, uren of dagen, werden verkeerd in tegengestelde overredingen; zo dat ik daarvandaan voor zeker wist, dat de Heer Alleen regeert des mensen denkingen, diens voorzichtigheid, en raadslagen, en dat men in Hem geloof moet hebben, niet echter in zichzelf; en daar het de waarheid is, mag daaraan niet getwijfeld worden; zoals wanneer ogenschouwelijke waarheid wordt gegeven, hoewel wij de oorzaken niet kennen, wij nochtans geloven; en hoewel de onderzoekers de oorzaken niet vinden, geloven zij toch omdat zij het zien; nu heb ik dit gezien, gehoord, gevoeld, namelijk dat het een ontwijfelbare waarheid is, en daarom moet

erover niet worden geredeneerd, zoals de gewoonte is, omdat ik niet weet of het een geest is, of het zo is, omdat ik het niet versta; maar omdat het daarmee aldus in waarheid is gesteld, moeten wij het eerder geloven dan de zinlijke dingen, dewijl de Heer het ook gezegd heeft. 1748, 28 Juni.

Over de wonderen van dezen tijd.

2433. In de oude tijden en in die voorafgaande aan de komst des Heren in de wereld, toen de eredienst uitwendig was, of de uitbeeldende Kerk des Heren uit uitwendige dingen bestond, toen waren er klaarblijkende wonderen, en bijna aanhoudend in het land Kanaän, zoals in de woestijn, dat het Manna regende; zoals dat er regens waren op hun tijden, en de oogst werd gezegend, gelijk ook ten tijde van Elias, en hiervanuit dat in het zevende jaar en in het jubeljaar het land werd gezegend, zodat de oogst voor ettelijke jaren toereikte, behalve vele andere dingen, die vrijwel geregeld geschieden, en klaarblijkend, ter oorzaak hiervan dat zij toen alleen de uitwendige dingen vereerden, opdat zij daardoor in de inwendige dingen mochten worden binnengeleid; derhalve waren de wonderen klaarblijkend.

2434. Maar heden ten dage niet aldus; de klaarblijkend wonderen hebben opgehouden, en opgevolgd zijn wonderen welke den mens onbekend zijn, en niet verschijnen, tenzij aan hen aan wie de Heer ze onthult; alle gebeurlijkheden immers die het al in alle dingen zijn, in het meest gemene, in de gemene dingen, in de afzonderlijke dingen, in de meest afzonderlijke dingen, zijn wonderen, maar onzichtbaar, en aanhoudend, welke, omdat de klaarblijkende wonderen moesten ophouden, niet uitkomen, omdat er vanuit wonderen geen geloof is; aldus de mens, zodanig zijnde, dat hij al wat hij klaarblijkend ziet, nochtans verdraait, en naar natuurlijke oorzaken ombuigt, aldus naar het boze; deswege komen de wonderen niet uit; voorts opdat de mens in onwetendheid wordt gehouden, want de dingen verdraaien die klaarblijkend en zichtbaar zijn, is ontwijden; aldus zou de mens gevaar lopen, als hij ooit gezaligd zou kunnen worden; vooral dreigt gevaar bij den mens die de innerlijke dingen des geloofs kent. 1748, 28 Juni.

Over de gebeden van kindertjes.

2435. Uit ondervinding is mij te leren gegeven, dat de gebeden der kindertjes veel voller gehoord worden in den hemel, dan de gebeden der volwassenen, en nog voller dan die van hen die den weg naar de innerlijke dingen hebben gesloten door denkingen van natuurlijke dingen, en dingen van het geheugen; en nog weer voller dan die van hen die verblind zijn, aldus geen geloof hebbende; want bij hen is de weg gesloten naar den hemel: een ondervinding is het, vanuit welke het gegeven werd te leren, dat somtijds wanneer ik minder lette op de dingen die in het gebed des Heren zijn, alsdan de engelen, zoals mij gezegd werd, voller doorvatting hadden, zoals ook wanneer ik het Woord des Heren las, omdat de weg open was; maar dit scheen mij wonderlijk toe, doch nochtans werd het mij vanuit ondervinding te leren gegeven; eender daarvanuit dat de geesten die verder van mij af zijn, beter horen en doorvatten, wanneer ik zwijgend dacht; want mijn denking, die met uiteenlopende ideeën overladen was, verhinderde dat de zaak zo wel werd overgebracht, 1748, 28 Juni.

Dat de geesten ook slapen.

2436. Dezen nacht waren meerdere geesten rondom mij; over iemand of enigen van hen sprak ik des morgens, en ik hoorde dat zij sliepen, en wel zacht, hetgeen ik eveneens doorvatte; aldus dat de staat van geesten eveneens een slaap is zodanig als van den mens; tegen het wakker worden, voordat ik ontwaakte, verschenen mij verschillende schijnsels, een blinkend wit met glanzende bubbels, een zeker duister schijnsel, voorts een gekleurd schijnsel; gezegd werd mij, dat er zulke schijnsels in hun slaap zijn, volgens verscheidenheid; en eveneens doorvatte ik, dat zij ook dromen hadden, en wel verkwikkelijke, en deze zonder dat ik een droom had tegelijkertijd; want het is bekend, dat een mens wanneer hij in hun gezelschap is, alsdan dromen heeft samen met hen, waarover meermalen; maar nu hadden zij dromen, niet aldus ik, 1748, 30 Juni.

2437. Voorts ook, hadden sommigen, hoewel zij rondom mij waren, een goeden slaap, en anderen niet zozeer; en daarom kunnen zij op één plaats zijn, en uiteenlopende staten van slaap, en visioenen van dromen hebben.

Dat het boze zichzelf straft.

2438. Dit werd vaker gezegd tot geesten, namelijk dat zij het zijn die het boze over zich brengen, wanneer zij door andere geesten worden gestraft, en hardvochtig behandeld, en dat het boze in zich of met zich de straf heeft; en omdat het boze der straf, of de straf kwam van anderen, niet uit henzelf, waren zij derhalve verwonderd hoe het hiermede is gesteld; vanuit een geestelijke idee doervat ik nu, dat dit boze zich uitgiet over verscheidenen die rondom zijn, zo tot den gansen hemel der boosaardigen, die dan worden aangespoord om te straffen, want hun opperste begeerte en hun opperste verlustiging is straffen; en daarom vloeit dan vanuit de gemene hoop boosaardigen zulk een verkwikkelijke vanuit de begeerte voort in een minder aantal geesten, en zo in hen die dengene mishandelen in wien het boze is; aldus keert het boze door een wonderbaarlijke rondgang en vloeiing van bepaling terug tot hem, omdat hij het boze heeft, en zo wordt verkeerdt in het boze der straf; omdat dit niet kan vaststaan tenzij de Heer het onthult, en zo door geestelijke ideeën, waarvanuit de waarheden zijn, kan het derhalve voor den mens niet gemakkelijk vaststaan, hoe het hiermede is gesteld.

2439. Dit kan ook hieruit worden opgemaakt dat een ieder ziekten naar zich toehaalt vanuit het boze des levens; vandaar ziekten, en dood, waarmee het eender is gesteld; want het lichaam van een ieder beeldt in kleinere gestaltenis het grootste lichaam uit, zijnde de wereld der geesten. 1748, 29 Juni.

Dat mijn uitbeeldingen door de geesten werden gezien als levend.

2440. Ettelijke malen was het gegeven, wanneer ik sprak met geesten, en wel tegelijk door uitbeeldingen, hetgeen gemakkelijk pleegt te geschieden in de wereld der geesten, namelijk dat zij door middel van uitbeeldingen spreken, dat zij dan tot mij zeiden dat dezelve vóór hen verschenen zoals levend, en als zijnde, zoals wanneer repraesentatief werden vertoond volken, kampen, en eendere dingen; zij verschenen aldus vóór de geesten alsof zij ze zagen, niet echter aan mij.

2441. Eender ook verschenen aan mij heel vaak uitbeeldingen van geesten, bij gesloten ogen, geheel en al zoals levend, alsof in het volste licht, waarover hier en daar, 1748, 29 Juni.

2442. Maar zij verschijnen alleen aan hen aan wie de Heer het toestaat ze te zien; niet aan allen.

Over het evenwicht van alle en de afzonderlijk dingen in de hemelen.

2443. Met een geestelijke idee werd mij te zien gegeven, dat er zulk een evenwicht is van alle en de afzonderlijke dingen, ten aanzien van de hemelse, de geestelijke, en de natuurlijke dingen in de hemelen, dat niemand kan denken, voelen, handelen, tenzij uit meerderen, en de afzonderlijken van meerderen tenzij uit meerderen, en zo voort; en dat er nooit iets is waaraan niet iets beantwoordt vanuit zijn tegengestelde, en dat er zijn tegengestelden tot bemiddelenden, eender uit meerderen, en van meerderen tot meerderen, zodat niemand kan denken, willen, voelen, handelen, tenzij in evenwicht; en daarom toen ik in die idee was, zeiden geesten dat zij om die reden ook niets zijn; weswege ook geen boze iemand kan overkomen, tenzij het terstond door den Heer, dus door de goeden, in evenwicht wordt gebracht; en dat wanneer er een overwicht van het boze is, alsdan het boze wordt gestraft, maar nooit tenzij voor een goed doel.

2444. Daar er zulk een evenwicht is, of zulk een beschikking volgens de orde, is het in zulk een beschikking tot evenwicht, in het gemeen en in het bijzonder, of in het universele en in de afzonderlijkste dingen, dat de orde bestaat, welke door den Heer wordt geformeerd en tot in het eeuwige in stand gehouden; en daarom worden dan alle en de afzonderlijke dingen geregeerd, alsof er niets van tegenstand was, door den Heer, zoals vergelijkenderwijs bij ketenen en eendere dingen, die volgens alle machten en wetten zijn gerangschikt; 1748, 29 Juni.

Een ziening aangaande de innerlijke dingen des Woords.

2445. Het werd gegeven te spreken over de innerlijke dingen van des Heren Woord, bij de profeten, en dan tevens door een uitbeelding te tonen, dat de woorden daar niets zijn, maar de zin innerlijk is, die aanvangt te leven, wanneer het gegeven wordt uit te beelden; dat de woorden moeten worden weggeworpen als niets, zoals gebruikelijk is in gesprek, waarin niets geen aandacht wordt geschonken aan de woorden, maar slechts gelet op den zin; aldus in het Woord des Heren, ten aanzien van de letter; en toen zo door die uitbeelding de woorden of letters werden weggeworpen, of zo als het ware uitgetrokken, verscheen mij in visioen een naakt mens die omhoog werd geheven boven het hoofd, tot de kruin ervan, op het zien waarvan de geesten verwonderd waren; zij zeiden dat het een wonder was, omdat zij den

mens beter zagen dan mij, in levenden vorm; waarmede de innerlijke zin werd aangeduid, want de naakte mens is de innerlijke zin; diens klederen zijn slechts woorden, of een letter; aldus werd bevestigd, dat er een innerlijke zin is, die aanvangt te leven, of een mens, in het Woord des Heren, 1748, 29 Juni. **2446.** De naakte mens betekent den wederverwekten mens, of de wederverwekte mens wordt uitgebeeld door een naakt mens, zoals Adam en diens echtgenote, 1748, 29 Juni.

Over het leven van sommige geesten ten aanzien van de habitakels en eendere dingen.

2447. Het schijnt den geesten toe te wonen in huizen, slaapkamers, en die overrijk voorzien van allerlei huisraad, en wel met onbeperkte verscheidenheid, volgens ieders neiging; aldus omdat zij waren ingewijd in eendere dingen tijdens het leven des lichaams, behouden zij eendere dingen ook na het leven, en begeren dezelve; aldus worden hun eendere dingen gegeven met onbeperkte verscheidenheid volgens ieders genius, en zo worden zij tot het goede gebogen, want zij schikken die dingen volgens het nut hetwelk de Heer beschikt, en tevens verleent het nut rust en onschuld aan de animi; aldus wordt hun eveneens vrede en onschuld ingeboezemd.

2448. Sommige zielen die pas vanuit het leven kwamen, spraken met mij, zeggende over die dingen dat het fantasieën waren; aldus wilden zij zulke dingen niet, maar liever geld, of zilver en goud, zoals in de wereld, omdat dit iets werkelijks is; daarmee kunnen zij dan iets verwerven, daarentegen vanuit gene dingen niets.

2449. Maar het werd mij gegeven hun te zeggen, dat dit in het andere leven niets is, want zij hebben geen kleren nodig om te kopen, noch lekkernijen om te eten of in te slaan, noch spijs; in het andere leven hebben zij aan al dat geen behoefte; en daarom is zulk een begeerte vals; daarentegen is zulke dingen uit den Heer ontvangen als waarover gesproken is, en die dingen rangschikken volgens het nut in kalmte en in onschuld, een opperste werkelijkheid, omdat het hun gelukzaligheid bevordert; zulke zogenaamde verbeeldingen zijn werkelijk, omdat zij in zich werkelijkheden bevatten; en daarom werd het toen gegeven te zeggen, en het werd mij nog als waar te zeggen gegeven, dat ik vanuit het ganse hart en vanuit de ganse ziel, al het zilver en goud dat ik bezit in de wereld, zou willen uitdelen aan anderen, als het mij geoorloofd was zulke imaginatieve schatten te bezitten, houdende slechts alleen in het leven

van het lichaam, en voor de nutten in het lichaam, zonder goud en zilver van de wereld, een woonplaats, leeftocht, kleren, en wat verder nog van nut is in het leven des lichaams; 1748, 30 Juni.

Over de gierigheid.

2450. Ik sprak met geesten over het bezit van geld zonder nut; sommige geesten zijn zodanig vanuit het leven des lichaams, dat zij geld willen bezitten om het geld, niet om een ander nut dan om verlustigd te worden met een boel geld. Toen ik vroeg om welk nut, of het soms was om kleren, huizen, of voedsel, zeiden zij dat het was om de verlustiging bij het zien van een boel geld, zilver en goud, dus om geen nut daarvandaan; zulk een begeerte wordt gierigheid genoemd, en is allersmerigst, omdat zij allergrofst is; want geld is terwille van nut, zoals al wat men bezit in het leven des lichaams, zal zijn terwille van het nut; als het nut is vergaan, zo is het volslagen dood, en een lijk; aldus worden krachtens het einddoel alle en de afzonderlijke dingen geoordeeld; het is het einddoel dat de inborst formeert; het is het einddoel volgens hetwelk men in het andere leven wordt geoordeeld; het einddoel is het al in alle dingen van de inborst, het doel der doelen zal de Heer zijn. 1748, 30 Juni.

Dat alle dingen volgens de einddoelen worden geoordeeld in het andere leven.

2451. Het is bekend, dat het einddoel is het al in alle dingen van des mensen denkingen; alle dingen die hij denkt, zijn middellijke doelen in verschillende orde, schouwende tot het heersende einddoel, of de liefde van hem; vandaar diens ganse inborst. Daarover sprak ik met geesten; en opdat zij zouden worden getoond, werd te zeggen gegeven, dat als iemand het ganse wereldrond zou bekeren tot het Christendom, en het einddoel zou zijn zelf-roem, zelf-liefde, en iets dergelijks, zo zou hem niets van beloning in het andere leven ten deel vallen, omdat het einddoel niet geweest is de liefde des Heren, of het heil van het menselijk geslacht: en andersom, indien iemand het Christendom zou vervolgen, en ondersteboven werpen, en nochtans vanuit een onschuldig einddoel, omdat hij zulks voor goed hield, dan zou hij beloond worden; zielen en geesten zijn niet van zins dit toe te geven, omdat

het bij hen als vanzelfsprekend geldt, dat als iemand iets heeft gepresteerd voor de leer des geloofs in het leven des lichaams, hij deswege beloond wil worden, onverschillig hoedanig het einddoel is;

2452. en daarom werd het gegeven te bevestigen dat de duivels nooit iets anders bedoelen dan de dingen te vernietigen die des geloofs zijn; en de Heer buigt alle dingen ten goede, en omdat het goede daarvandaan is, kunnen zij niet worden beloond; voorts dat de duivels den mens erg verzoeken in de geestelijke verzoeken, waarvandaan evenwel de mens wordt wederverwekt; genen kunnen derhalve deswege geen loon ontvangen; aldus is het goede niet van degenen die vanuit een boos einddoel het goede doen; en bovendien werd te zeggen gegeven, dat als men vanuit een goed einddoel het goede doet, men deswege niet wordt beloond naar verdienste, maar vanuit barmhartigheid, omdat de Heer dat goede werkt door middel van hen, en de Heer hen derwijze beschikte dat zij zodanig kunnen zijn, aldus vanuit barmhartigheid, terwille Zijner heerlijkheid. 1748, 30 Juni.

Dat alle mensen tot elk boze neigen, maar door daadwerkelijkheid meer tot het ene boze dan tot het andere boze worden gedreven.

2453. Eerder is gezegd, dat de mens wordt geboren in elk boze, zo dat hij tot elk boze neigt, door de verwerving der boze dingen uit de ouders, achtereenvolgens van den eerste aan, zodat er niets in hem dan het boze is; maar door verwerving neigt hij meer tot het ene boze dan tot het andere: dit werd voor mij uitgebeeld, toen geesten tot mij zeiden, dat ik eender zo voelde als zij, als ik gehouden werd in een eenderen staat, hetgeen ik bekende; maar ik doorvatte, dat daadwerkelijkheid aanwezig moet zijn in een leven van zonde, om meer gedreven te worden tot het ene boze dan tot het andere, hoewel de neiging tot hetzelfde boze in den erfelijken wortel verscholen ligt, zo dat als ik iets eenders door daadwerkelijkheid had verworven, eveneens eender aan hen zou zijn: tot andere boze dingen was ik meer geneigd dan de anderen, 1748, 30 Juni.

2454. Hetgeen ook kan worden bevestigd uit de kleine kinderen, knapen en meisjes, die sterven; en dezen kunnen niet zo gehouden worden in boze dingen waarin de volwassenen zijn, die zich een daadwerkelijkheid hebben verworven, hoewel hun neiging is tot elk boze; eender hieruit, dat er onbepaalde verscheidenheden van boze dingen zijn, en onderscheiden in

geslachten, soorten en individuele dingen, zodat de een niet als de ander neigt tot een eender boze; 1748, 30 Juni.

**Dat de innerlijke dingen of de dingen van het natuurlijk gemoed
afwijken van de uiterlijke en lichamelijke dingen.**

2455. Er was een zekere geest die met mij sprak, aan wien het werd gegeven te zeggen, dat ik naar het lichaam kon zijn, of schijnen te zijn zoals hij, maar ten aanzien van mijn innerlijke dingen niet aldus; hetgeen hem verwonderde, namelijk hoe uiterlijke dingen kunnen zijn zonder innerlijke dingen, omdat hij meende dat er geen innerlijke dingen bestaan; degenen immers die lichamelijk zijn, kunnen zelfs niet tot zover denken, dat er behalve de lichamelijke dingen en de zinlijke dingen ervan, nog innerlijke dingen bestaan; om hem te overtuigen, werd het gegeven hem te zeggen dat hij dit moge weten, dat de mensen in de wereld anders zijn in het lichaam, of in de uitwendige dingen, dan zij zijn in de denking,

2456. want met het lichaam plegen zij te veinzen, andere handelingen, andere woorden, en andere gelaatstrekken voor te wenden, dan hoedanig zij denken; en daarom is het duidelijk, dat er innerlijke dingen zijn, die kunnen afwijken van de uiterlijke of lichamelijke dingen; toen de geest dit hoorde, erkende hij dat het zo is, maar ik vermoed dat hij nooit een bespiegeling over zulke dingen heeft gehad; er zijn zeer veel zulke dingen, als de mens daarover nadenkt, en als waarheid erkent, dat er een innerlijke mens is, die anders is dan de uiterlijke, vanuit welke hij zodanige dingen kan weten; maar omdat hij alleen op het lichaam let, bekommert hij zich in het geheel niet om zulke dingen. 1748, 30 Juni.

**Al wat met daadwerkelijkheid is verworven, kan niet worden ontwend,
maar de mens kan beter worden door den Heer.**

2457. Al wat met daadwerkelijkheid aan boosheid is verworven of aangewend door den mens, lijkt somtijds ontwend te kunnen worden, namelijk dat de mens beter wordt; maar het is anders daarmee gesteld; wat eenmaal is aangeworven, blijft aan; en dat de mens schijnt te beteren, en zo als het ware het boze in vergetelheid zou geraken, dermate dat de mens niet langer tot dat boze geneigd is, zulks is niet uit den mens, of dat het boze in vergetelheid is

geraakt, maar het ligt daaraan, dat de Heer het goede werkt, of het vermogen van het goede geeft, waarmede het boze als het ware wordt overdekt, zodat het den mens toeschijnt beter te zijn geworden; want al wat is van het goede, al wat is van den verbeterde, en al wat is van den wederverwekte, is des Heren. 1748, 30 Juni.

2458. Met de gebreken des lichaams, die niet vanuit den animus en het gemoed zijn, is het anders gesteld, zoals wanneer men afkeer opvat voor wijn, of sterke drank, vanuit een of andere oorzaak in het lichaam of iets dergelijks vanuit ziekte; zulke dingen zijn er ook bij de bruten; maar het gaat om de zedelijke en de geestelijke boze dingen: de boze dingen des lichaams gedragen zich bijna zoals iemand die niet kan lopen, en vandaar niet begeert te lopen, omdat de voet gebroken of gewond is, en zo meer.

**Dat nooit over een mens uit diens uitwendige gewoonte moet
geoordeeld worden ten aanzien van zijn leven na den dood.**

2459. Klaarblijkende voorbeelden van hen die ik heb gekend in het leven des lichaams, hebben aangetoond, dat zij over wie de mensen kwaad hebben geoordeeld, in het andere leven goed zijn, en dat zij over wie de mensen in het leven des lichaams goed hebben geoordeeld, boos zijn; omdat de mens niet anders kan dan naar uitwendige dingen oordelen; ook weten zij niet of het uit onwetendheid is, en om welk doel; het einddoel is den Alenen Heer bekend; 1748, 30 Juni.

Dat het boze niets van leven inheeft.

2460. Ik sprak met geesten, die meenden meer leven te hebben dan de anderen, omdat zij het boze konden doen, hetgeen zij eerder ettelijke malen meenden; maar ik heb hen bijna even vaak gezegd, dat zij niets zijn, voorts wel dat het boze niets van leven inheeft, door het te vergelijken met onbezielde dingen die kwetsen door hun gewicht als zij worden losgelaten, en heden ten dage met de bruten, die eveneens het boze kunnen aanbrengen: toen zij wederom meenden dat het boze leven heeft, werd hun te zeggen gegeven, of zij geloven dat de duisternis Licht inheeft; zij zeiden: Neen; voorts werd het gegeven te zeggen, dat in de geestelijke dingen licht het leven uitbeeldt, en duisternis den dood; en dat het leven is waarheid en goedheid, en de dood is het boze;

daar het zo is, kunnen zij dan wel zeggen dat de dood het leven inheeft; zij zeiden: Neen. De conclusie derhalve is, dat het boze niets van leven inheeft; op het horen van deze dingen en op het doorvatten met een geestelijke idee, verstomden zij, en konden niets zeggen, omdat het de waarheid is. 1748, 30 Juni.

Over de schoonheid en de verkwikkelijkheid.

2461. Met geesten sprak ik over de schoonheid en de verkwikkelijkheid, dat de schoonheid is de vorm waarin en vandaar waarvanuit de verkwikkelijkheid is, en dat de verkwikkelijkheden vandaar eender tot vorm teruggebracht, de schoonheid zijn, en zo deze in gene, bijgevolg vanuit die verkwikkelijkheden in een innerlijker graad, deze liefelijkheden wederom tot vorm teruggebracht, baren een nieuwe schoonheid, waarvanuit wederom een verscheidenheid, omdat in dezelve een nieuwe liefelijkheid is gelegen, welke de binnenste is, aldus de gelukzaligheid; zo zijn in volgorde alle gelukzaligheden, en vloeien voort in schoonheid, en zo opeenvolgend uit den Hoogste, door binnenste, meer innerlijke, en innerlijke dingen tot uiterlijke dingen, waar de natuurlijke en de lichamelijke dingen zijn, 1748, 30 Juni.

Over de meer innerlijke en de binnenste dingen des Woords.

2462. Wat de meer innerlijke en binnenste dingen van des Heren Woord aangaat, die kunnen niet zo worden uiteengezet voor menselijke ogen, zoals het geval is met innerlijke dingen, omdat zij onuitsprekelijk zijn, en zodanig, dat geen verstand ze begrijpt; en als zij werden verteld, zouden zij nauwelijks zo samengeschalkeld kunnen verschijnen, als de dingen die in den innerlijken zin zijn, omdat het verband eveneens onbegrijpelijk en onuitsprekelijk is, niet anders dan de innerlijke dingen van het menselijk lichaam, welke uiteengezet voor oningewijde ogen geenszins zo aaneengeschalkeld verschijnen, dat zij een mens samenstellen, terwijl toch als er maar één ding ontbrak, de mens niet met het lichaam zou kunnen leven; en daarom is tussen die dingen zulk een verband, hoewel het niet dan door deskundigen kan worden begrepen, dat het ene op het andere betrekking heeft in een reeks en in een orde, die hoogst harmonisch is, ook al verschijnt het niet zo. Daarentegen zijn de innerlijke dingen des Woords die welke begrepen kunnen worden, omdat zij vanuit

natuurlijke dingen en in natuurlijke dingen kunnen worden gezien, wanneer de Heer het verstand beschijnt; deze dingen door de engelen, 1748, 30 Juni.

2463. Sommigen uit de families van geesten dachten over de dingen die nu geschreven zijn, dat dezelve onbegrijpelijk en onuitsprekelijk zijn, zo dat het niet kan worden gezien dan door uitwendige dingen en uitwerkingen, namelijk dat vanuit zulke dingen in allerschoonst verband dingen opkomen die samenhangen, en in wonderbaarlijke orde opeenvolgen, zoals uit de dingen die de uitwendige dingen des mensen zijn, ook vanuit de handelingen, namelijk dat de vezels in allerschoonste orde zo geschikt zijn, vanuit welke de handeling uit zoveel samengestelde dingen zodanig kan ontstaan; daarom werd het gegeven hun te antwoorden, dat zij geenszins daarover kunnen redeneren, of het al dan niet zo is, tenzij zij die dingen hebben gezien, en in dezelve zijn geweest, ja zelfs vanuit dezelve denken; zoals een mens ook niet kan zien hoe zo talloze spieren en vezels samengeschapeld zijn, welke één handeling vertonen samengesteld uit duizenden dingen, noch kan weten hoe de mens met een lichaam kan leven, als hij niet eerder een blik heeft geworpen daarin en zich een kennis heeft verworven aangaande de spieren, ingewanden, en meer van de innerlijke dingen des lichaams; het is hiermee niet anders gesteld bij het willen redeneren uit uitwendige dingen daarover of het met de inwendige dingen zo gesteld is, wanneer hij nooit inwendige dingen heeft gezien, of geweten heeft dat er inwendige dingen zijn, te minder hoedanig zij zijn, 1748, 30 Juni.

**Een ondervinding dat mens, geest, en engel niets vanuit zich uitwerkt,
maar dat hij meent vanuit zich te doen.**

2464. Opdat ik zou weten dat ik niets vanuit mezelf uitwerk, werd door een ondervinding getoond, dat in hetgeen ik deed, mij tegelijk werd ingeboezemd het vermogen van uitkiezen; dit vermogen was ingeboezemd, en de bespiegeling daarvandaan, dat de geesten meenden dat ik wel iets anders had kunnen doen, want zij wilden het niet (:het ging om het breken van een amandelpit, en een sprong:). Het werd gegeven te antwoorden, dat ik niet anders kon, alhoewel het scheen vanuit het vermogen der keuze, dat ik anders had kunnen doen; daarover ging het gesprek met de geesten, die meenden dat ik toch anders had kunnen doen; maar het werd hun ook getoond, dat zij niet anders hadden kunnen spreken, en dat het gemakkelijk was anders te zeggen; maar het werd te zeggen gegeven dat ik niet had gekund; ik werd gewaar dat

zij werden geleid; aldus werd door de ene ondervinding na de andere, nog bevestigd dat de mens niet het kleinste lichaamsbeweginkje kan doen, vanuit zich, zoals evenmin een geest.

2465. Wanneer deshalve geesten zeiden, dat zij zo niets zijn, was echter het antwoord, dat het voor hen genoeg kon zijn dat het hun toeschijnt te kunnen denken, spreken en handelen als vanuit zich, en dat het hun toeschijnt het hunne te zijn; wat willen zij meer! aldus waren sommigen tevreden.

2466. Zodanig is het evenwicht van allen in den universelen hemel, dat de een wordt bewogen door den ander, denkt door den ander, zoals in een keten; zodat niet het minste anders kan gebeuren; aldus wordt door den Heer het heelal geregeerd, en wel zonder moeite, 1748, 30 Juni.

2467. Sommigen waren verontwaardigd dat zij op die manier niets waren, en zij zich zo niet konden leiden vanuit zichzelf, wat onder bijna alle geesten gewoon is, de besten uitgezonderd; één zeide er, dat hij niet wilde dat dit zo klaarblijkend zou worden aangetoond dat hij op die manier geleid werd en derhalve niets was, en dat het al genoeg was als hij dit weet, en zeggen kan dat het zo is; maar het werd mij te antwoorden gegeven, dat het niet genoeg is, maar dat hij het behoort te geloven; weten is niet geloven; er behoort overreding van de waarheid te zijn; anders is er niet het geloof der waarheid; daaraan toevoegende dat hij, als hij niet overreed is, of in het ware geloof, alsdan in duisternis is, omdat hij in valsheid is; terwijl toch aangaande hem de mening gold dat hij meer wist dan anderen; en daarom scheen het mij toe dat volgens een uitbeelding zoals eerder, het uiterlijk deel van zijn hoofd werd opgetrokken tot hogere geesten, ter inzage, hoedanige duisternis er heerst in zodanigen die alleen het geloof van het geheugen hebben, en ook niet overreed zijn door een innerlijk geloof aangaande de waarheid. Mij vertelden zij, die een inblik hadden gedaan, dat daar grote duisternissen waren, zoals een schemerachtige door haarlokken van verschillende kleur; daaruit stond vast, hoedanige duisternis soms heerst bij hen die slechts een *wetenschappelijk* geloof hebben, en niet het *ware* geloof, 1748, 30 Juni.

2468. Die uitbeelding, dat het uiterlijke deel des hoofds werd opgetrokken, ontstond alleen hieruit, dat van hen wordt afgenomen het gezelschap met geesten in uitwendige dingen, die op hun wijze overeenstemmen; als die zijn weggenomen, verschijnt zulk een opheffing van den schedel, of van het uiterlijk hoofddeel; alsdan openbaren zich diens innerlijke dingen; vandaar wordt hij daarnaar onderzocht hoedanig zijn naaste innerlijke, of natuurlijke, dingen zijn; maar dit geschiedt uiterst zelden; want zodanige uitvorsing wordt niet toegelaten tenzij wegens zekere oorzaken, om onderricht te worden

aangaande de dingen die hun tot nut strekken; ook wegens oorzaken opdat zij zulk een geest niet kwetsen, omdat hij dan niet gekwetst wordt.

2469. Bij mensen wordt zulk een uiterlijk oplichten van het hoofd, of een weghaling uit gezelschappen van geesten in uitwendige dingen niet toegestaan, omdat het gevaarlijk is voor het leven van des mensen lichaam; ik zeide hun, dat zij dit met mij zo konden doen; maar dit werd mij geantwoord.

Dat de mens, diens natuurlijke ideeën, diens geestelijke dingen, zijn te vergelijken bij vaten die meegeven.

2470. Door een geestelijke idee heb ik klaarblijkend genoeg doorvat, dat niets anders bij den mens wordt vereist, dan dat hij een meegevend vat is; dat is, alle en de afzonderlijke dingen van hem zijn als het ware meegevend [*cedentia*], en zo zichzelf aanplooïend, bijgevolg aangeplooid aan de dingen die uit den Heer door engelen en geesten worden ingegoten, zo dat zij geen weerzin koesteren tegen of walgen van de dingen die worden ingegoten; opdat de mens niet tegenstreeft, maar meegevend zij, is het nodig dat hij in het geloof is, en dat hij is in de waarheid des geloofs, dat hij niets is, noch wat ook vanuit zich handelt, maar zich laat handelen, aldus handelt alsof vanuit zich, met onuitsprekelijke gelukzaligheid; in die dingen welke des geloofs zijn, en wel in alle dingen des geloofs, in de liefde van den naaste, en de barmhartigheid, in de onschuld, moet de mens zijn, en diens afzonderlijke ideeën, opdat hij een zodanig vat zij, en opdat hij de gelukzaligheid kan genieten, of de uitwerking dier dingen doorvatten welke uit den Heer door de hemelen worden ingegoten, 1748, 1 Juli. Dit werd bevestigd door de engelen, die zeiden in zulk een staat te zijn, wanneer het den Heer aldus behaagt.

2471. Ik sprak eveneens met engelen door middel van naaste geesten over hen die zeiden zo te willen zijn, omdat zij dan de gelukzaligheid kunnen genieten; het werd gegeven aan hen te zeggen dat zij zulke vaten niet kunnen zijn tenzij zij in de waarheid zijn; (:waarheden zijn alle en de afzonderlijke dingen die des geloofs zijn, dus het allerverst verwijderd van de begoochelingen en de valsheden daaruit, en ergens anders vandaan:) want de waarheid kan niet wonen in een vat van valsheden, maar ten enen male in haar eigen vat, namelijk in de waarheid, hetgeen door een geestelijke idee zó zichtbaar werd doorvat, dat zij volstrekt niets daartegen konden inbrengen, 1748, 1 Juli. Het werd ook gegeven aan de geesten rondom mij dit eveneens te doorvatten, dat het waar was, en daarom bekenden zij eensgezind dat zij klaarblijkend

beseffen dat het zo is, en dat de waarheid nooit kan zijn dan in haar eigen vat, en dat dan het vat is des Heren, 1748, 1 Juli.

Over het Woord des Heren, dat de afzonderlijke dingen daar vaten zijn, waarin het leven uit den Heer wordt ingegoten.

2472. Toen ik las 1 Samuël 1x: 1 tot het einde, en v: 25, 26, doorvatte ik met een geestelijke idee, hoe de innerlijke dingen zich gedragen; daar zijn de afzonderlijke dingen uitgedrukt als hoog, zoals dat Saul tot het verhevene werd uitgenodigd, en vóór de geroepen eersten werd gesteld; dat hij opklom tot het dak met Samuël, en daar met hem sprak; dat hij opstond met het morgenrood; vermeld worden daar alleen de dingen die hoog zijn, welke ook aanduiden, zoals het verhevene, het dak, de morgen, en meer dingen, die in den innerlijken zin aaneengeschakeld de idee maken van een koning, van een die het hoofd uitbeeldt; maar het verband wordt door de engelen doorvat uit den Heer, omdat daaraan zijn toegevoegd dingen die niet zijn uitgedrukt, maar nochtans worden bevat in de ideeën van dezelfde woorden, want ieder woord is als het ware een vat, en daarin zijn oneindige dingen, welke zich niet kunnen vertonen dan in den innerlijken zin, om samengeschateld te worden krachtens de ideeën der woorden welke voor des mensen gemoed niet uitkomen, maar slechts zoals de zin der letter, waaraan nauwelijks wat ook maar inis; aldus geven zij, als eerder gezegd, de gedaante van een mens weer ten aanzien van diens innerlijke dingen, want de innerlijke dingen des lichaams zijn allemaal overeenstemmingen en zo representatieven van de innerlijke dingen des hemels, 1748, 1 Juli.

Over een geloof waarvan gezegd wordt dat het bestaat zonder de werken, en dat het geloof zonder de werken zaligt.

2473. Sommigen hebben de overreding dat het geloof-alleen zaligt, en wel met de toevoeging, zonder de werken, terwijl toch overduidelijk uit des Heren Woord vaststaat, dat vanuit de vrucht de boom gekend wordt, voorts dat de liefde jegens den naaste het principale der wet is, behalve nog andere dingen meer, die evident aantonen, dat het geloof niet te scheiden is van de werken, en dat het geloof geen leven inheeft, als er geen werken der naastenliefde zijn, die uit de naastenliefde, bijgevolg uit het geloof leven.

2474. Over deze dingen was ik met engelen in gesprek, en het werd mij aangetoond, door vergelijking met des mensen lichaam, dat geloof en werken zich verhouden zoals ziel en lichaam; werken zonder geloof zijn zoals een lichaam zonder ziel, bijgevolg zoals een lijk; en dat geloof zonder werken is zoals een ziel met geen lichaam toegerust; geloof bestaat met veel variatie: geloof met den mond alleen, geloof wetenschappelijk, geloof verstandelijk, geloof met overreding, geloof met overreding vanuit liefde jegens den naaste; daaruit kan vaststaan, hoedanig leven een geloof kan inhebben met den mond alleen, en een geloof wetenschappelijk, en een geloof verstandelijk, want het is de liefde die des mensen inborst formeert, en daaraan het vermogen geeft om een aangepast vat te zijn; daaruit kan blijken, hoe zo een inborst wordt geformeerd door een geloof zonder overreding, en door een geloof met overreding, en door een overreding zonder liefde jegens den naaste, en door een overreding die liefde jegens den naaste inheeft, dus een geloof met de werken der naastenliefde. 1748, 1 Juli. [aantekening opzij: “Uit den hemel werden deze dingen in het algemeen heden bevestigd, terwijl als het ware de Heer werd gezien, 1748, 19 of 20 October”].

Dat alle dingen in de algehele natuur uitbeeldingen van des Heren Koninkrijk zijn.

2475. Gesproken heb ik met geesten over de rupsen die vlinders worden, dat zij uitbeeldingen zijn van het hemelse leven, namelijk dat zij wormpjes waren, heel laag, kruipende over den grond, kruiden etende, dus heel minderwaardig; en dat zij ondertussen worden voorbereid tot een zekeren representatieven hemel, aan hen gelijkvormig, namelijk dat zij zo door den staat van poppen [*nymphas*] heen worden veranderd in vliegende schone diertjes, en dan van den grond tot de lucht, hun hemel, worden verheven, fladderen, zich aanplooiën aan hun rozen, de most ervan eten, hun huwelijken vieren, eieren leggen, en zo hun gelukzaligheid genieten; dat dit uitbeeldingen zijn van de hervorming en wederverwekking van de nederige mensen, stond klaarblijkend genoeg vast; en dat die dingen zijn voortgezet in hun nageslacht, beeldt het eeuwige bij den mens uit; toen ging het gesprek over andere dingen, zowel in het dieren- als in het plantenrijk; in het algemeen, dat er nooit iets in die rijken bestaat, dat niet het rijk des Heren uitbeeldt, met onbegrensde verscheidenheid; hetgeen werd bevestigd door de engelen, 1748, 1 Juli. Voorts, dat er anderszins ook niet wat ook in die rijken kan ontstaan, en blijven bestaan; daaruit vloeien alle en

de afzonderlijke dingen die in de natuur zijn, voort, zo dat zij als het ware verwijderde beelden zijn van het rijk des Heren.

2476. Toen sommigen zeiden, dat zo veel onthulde dingen het gemoed zouden verwarren, werd te antwoorden gegeven, dat als zij ontelbaar waren, zij niet in het minst zouden verwarren, maar belichten; anders dan bij degenen die vanuit bijeengezamelde dingen geestelijke dingen willen afleiden; dezen verwarren zich dermate in veel dingen, dat aan hen niets verschijnt dan een verwardheid, totdat zij niets geloven; doch zij die in het geloof zijn, en uit de geestelijke en hemelse waarheden zulke dingen zien, onder des Heren leiding, kunnen nooit verward worden, maar zij worden toegelicht [*illuminantur*], want alle en de afzonderlijke dingen zijn hun een bevestiging; welke dingen ik eveneens met een geestelijke idee heb gezien, zo dat ik de waarheid ervan doorvatte.

Over de ondoorvorsbaarheid van de meer innerlijke en de binnenste dingen.

2477. Omdat er niets in het heelal is dat niet een uitbeelding van het rijk des Heren is, kunnen wij dus onderricht [*erudiri*, letterlijk ontruwd, of afgeschaafd] worden door de dingen die voor ogen zijn, ook daaromtrent dat de meer innerlijke en de binnenste dingen ondoorvorsbaar zijn, namelijk alleen al uit de formering van het menselijk lichaam in de baarmoeder, uit de voortschrijding der formering, en van de dingen die dan in het tere lichaampje zijn, namelijk dat alleen enkele leden gedijen, en meerdere zonder enige functies zijn, zoals de longen, de maag, de ingewanden, de nieren, en vele andere dingen, dan ook de spieren en de zinsorganen, en toch is de formering zodanig, dat zij de opeenvolgende dingen beogen, zodat zij onderwijl aangroeien tot hun eigen nutten; aldus door verscheidene maanden heen, beschouwen alle en de afzonderlijke dingen de nutten die volgen, en dan andere dingen naderbij komen die dienen, onderwijl geschikt gemaakt tot hun functies, zoals eveneens het *foramen ovale*, enz. enz. Dit is een uitbeelding van de meer innerlijke en binnenste dingen, of van den Heer door binnenste en meer innerlijke dingen, en daarom ondoorvorsbaar, namelijk welk nut in de opeenvolgende reeks van tijd en ruimte deze dingen zullen hebben te betrachten; deze bevatten evenwel in zich de reeks der opeenvolgende dingen, tot aan den laatsten tijd toe; aldus wordt verder, in den volgenden leeftijd, bij voortduur geschouwd naar dat wat volgt; 1748, 1 Juli.

2478. De innerlijke dingen echter worden uitgebeeld door die dingen welke zijn in het lichaam, zoals men eerder zie; en deze beogen den uitwendigen vorm des lichaams, of het nut in de uitwendige dingen, deszelfs vermogen van voelen en handelen, welke dingen ook ondoorvorsbaar zijn; ook kunnen zij nooit van de uitwendige dingen des lichaams worden afgeleid, te minder begrepen worden, omdat de mens nauwelijks enige gelijkenis ziet, terwijl toch de innerlijke dingen dermate samenspannen ter formering van de uitwendige dingen, dat nauwelijks enig innerlijke kan ontbreken, of er is een mankement.

2479. Als ik zou zeggen dat één allerkleinst vezeltje, dat uiterst subtiel is, en ook nooit voor ogen uitkomt, als het ware den staat van het algehele lichaam weet, dan verschijnt het ongelofelijk voor iedereen maar toch is het waar; anders zouden de allerafzonderlijkste dingen niet kunnen samenspannen tot de instandhouding van den gemenen staat, 1748, 1 Juli. (:Voor mij is het verstand de oorzaak, anders zou uit het kleinste levensorgaantje, hetwelk van het zaad is, niet zo accuraat gepropageerd kunnen worden een lichaam in het ei, vanuit het ei in de baarmoeder, en zo verder; en daarom volgt dat iets zodanigs moet inzijn aan de meest afzonderlijke kleinste dingen in het menselijk lichaam, hetwelk een zo wonderbaarlijke reeks van opeenvolgende dingen in beginselen bevat:); deze dingen zijn geschreven voor geesten en engelen, en zij zeggen niet wat ook, 1748, 1 Juli.

**Dat waarheden, welke het ook maar zijn, die niet zinlijk en
ogenschouwelijk zijn, terstond worden verworpen door de geleerden.**

2480. Het is voor mij duidelijk genoeg dat geen waarheid, zelfs niet een natuurlijke, ooit in het licht kan voortgaan, of zij wordt terstond verworpen, en wel het meest door de geleerden der wereld, en in de plaats ervan worden vrijelijk valse dingen aangenomen; en nog meer is dit het geval met geestelijke en hemelse waarheden; hetgeen te weten is gegeven door veel ondervinding, want de geesten die rondom den mens zijn, zijn zodanig dat zij, zodra enige waarheid voortgaat, hoewel zij niet weten dat het een waarheid is, nochtans tegenzin koesteren, en haar terstond bestrijden, en dit vanuit hun natuurlijke inborst, die tegen de waarheid gekant is,

2481. want zodanig zijn de boze geesten, dat zij al wat van het goede en ware is, terstond, vanuit een ingeënte, bestrijden, verwerpen, onder de valsheden werpen, en met graagte valse dingen aangrijpen, omdat deze hen grotelijks toelachen, omdat dezelve met hen overeenkomen en bij hen passen, 1748, 1

Juli; het is gegeven hun weerzin te vergelijken met geuren, want hun inborst vormt een sfeer gekant tegen de ware dingen, en daarom is er terstond wanneer een waarheid die sfeer aantipt, als het ware een zeker afkerige dat het reukorgaan kwetst; hetgeen zij eveneens nu horen, en niet kunnen ontkennen, omdat hun somtijds is gezegd dat zij zulk een sfeer vormen, dewijl het mij waarneembaar is gemaakt; aldus zijn deze dingen gezegd uit zuivere ondervinding. 1748, 1 Juli.

2482. Daaraan mag worden toegevoegd, dat de geleerden in de geletterde wereld, omdat zij uit filosofische dingen willen binnentreden in de ook natuurlijke verborgenheden aangaande de ziel, en meer nog zij die dat willen in de verborgenheden des geloofs, zich hebben verblind tot daaraan toe, dat zij niets daarna zien, noch geloven, en wel dermate, dat hij die nooit iets over die dingen heeft gedacht, en nochtans over een natuurlijk schijnsel beschikt, heel veel keren geleerder is, 1748, 1 Juli.

Over de Voorzienigheid des Heren, dat zij niet alleen ondoorvorsbaar is, maar ook de toekomstige dingen tot in het eeuwige, en zo de reeks van alle bemiddelende dingen tegelijk ziet, vanuit de uitbeelding van de dingen die in de natuur zijn.

2483. Eerder is getoond, dat ondoorvorsbaar zijn de dingen die des Heren zijn in de binnenste en meer innerlijke dingen, en dat die worden uitgebeeld in den mens, die wanneer hij wordt ontvangen, geformeerd in de baarmoeder, daarna wanneer hij wordt geboren, opgroeit, dat dan al die dingen en de afzonderlijke dingen, zijn samengevat in het zaad, met al die wonderbaarlijke veranderingen welke de mens ondergaat, als hij voor het eerst is ontvangen, en zo opeenvolgend; al welke dingen zijn meest wonderbaarlijke reeksen van opeenvolgingen met haar veranderingen van binnen aaneengesloten; en toch zijn al deze dingen samengevat, namelijk de reeksen van gebeurtenissen, in het eerste nauwelijks zichtbare zaad, zo dat niets ooit ontbreekt in de gehele reeks; daar dus zodanig is de aanschouwbare reeks, en bekend in de dingen die binnen de natuur zijn, en zodanig de voorzienigheid of de reeks van opeenvolgingen,

2484. volgt duidelijk, dat in die dingen werd uitgebeeld niet alleen dat deze dingen ondoorvorsbaar zijn, welke uit den Heer zijn, in binnenste en meer innerlijke dingen, maar dat Hij doorschouwt alle en de afzonderlijke dingen van aanvang tot einde, welke toekomstig zijn in hun ononderbroken

reeks, tot aan het einde; want elk zodanig ding is als het ware een beeld van de voorzienigheid en van het vooruitzien des Heren, behalve wat uit de inborst van elken ouder in het gehele nageslacht is; aldus kan de natuur, als wij haar naar behoren doervorsen, ons leren dat het zo is, indien wij vanuit de waarheid de zaak bezien, aldus vanuit zichtbare dingen; maar geenszins moeten wij dan vanuit zulke dingen besluiten tot waarheden, en zo dezelve uitvorsen, maar vanuit de waarheden door den Heer onthuld, zulke dingen ziende als bevestigende dingen; aldus wordt de mens belicht [*illuminatur*]; als hij in de omgekeerde orde voortschrijdt, dan wordt hij verduisterd, verward, hij gaat twijfelen, en ontkennen, 1748, 2 Juli.

Dat boze geesten erger zijn dan de brute dieren.

2485. Ik sprak met sommigen rondom mij in het andere leven, die bespiegelden over den staat der geesten, vooral der boze geesten; en met een geestelijke idee werd het uitermate duidelijk doorvat, dat de boze geesten zijn zoals brute dieren, te vereenzelvigen met horzels en bijen, die als zij vanuit hun natuurlijken aard te werk gaan, niets anders dan het boze denken en doen, en erger zijn dan de brute dieren hierin, dat zij optreden vanuit het vermogen van redeneren, hetwelk zij misbruiken om boos te denken en te doen, derhalve erger dan de brute dieren, en dat zij vanuit dat vermogen optreden tegen de geestelijke en de hemelse dingen, of de dingen die des geloofs zijn, hetgeen de brute dieren niet kunnen, omdat zij van dat vermogen verstoken zijn, 1748, 2 Juli.

Dat het de daadwerkelijke en eigen boze dingen des mensen zijn, die hem in het andere leven martelen.

2486. Ieder mens wordt geboren in elk boze, zo dat hij neigt tot elk boze, welk dan ook, vanuit het boze der overerving, achtereenvolgens verworven uit de ouders, tot op de eerste toe; maar dit boze verdoemt weliswaar een ieder tot de hel, en tot in het eeuwige toe, maar krachtens de barmhartigheid des Heren worden zij uit de hel bevrijd, omdat het niet is hun boze eigene, zoals bij de kleine kinderen, en zij die den jongelingsleeftijd niet hebben bereikt; maar er zijn er die daarna, wanneer ook het vermogen van denken en oordelen is opgegroeid, het boze doen; deze halen vanuit dien oceaan van

boze dingen, welke hun is medegeboren, het boze tevoorschijn, en maken het door uitoefening het hunne, en werven het aan; aldus formeren zij hun natuurlijke aard volgens de boze dingen verworven vanuit de overgeërfde dingen, en tevens vanuit de toegevoegde eigen dingen; deze boze dingen zijn het, die in het andere leven hen martelen, 1748, 2 Juli.

Dat de binnenste en de meer innerlijke dingen des mensen niet kunnen worden gekwetst, maar slechts zijn innerlijke dingen.

2487. De Heer heeft van den eersten mens aan tot dusver de meer innerlijke dingen van den mens in stand gehouden, zodat zij niet verdorven werden, omdat de binnenste dingen zodanig zijn dat zij niet verdraaid kunnen worden, aldus door middel van de binnenste dingen; daarentegen zijn diens innerlijke dingen verdraaid; hetgeen met een geestelijke idee, vanuit vormen, kan worden opgevat, door hen die kunnen vatten, hoedanig de meer innerlijke en de binnenste vormen zijn; zij zijn zodanig dat zij tot wat ook in de wereld bestaanbaar en mogelijk aanpasbaar zijn, zij kunnen tot alle dingen worden gewrongen, maar nochtans spannen zij samen vanuit afzonderlijke punten, als centra, tot een staat van ongereptheid, want zij kunnen allergemakkelijkst worden aangeplooid aan dingen die boos zijn, en verwrongen in innerlijke dingen, krachtens het vermogen van terug te keren tot hun ongerepten staat, dien de Heer in stand houdt, en bij voortduur instaeurt;

2488. zij worden niet gekwetst; anders is het gesteld met de vormen der innerlijke dingen; deze zijn verwrongen vanuit het erfboze, zo dat hun staat boos is, tot hetwelk alle en de afzonderlijke dingen samenspannen; en wat verwrongen is krachtens deze geboorte, dit kan geenszins hersteld worden, maar slechts worden teruggebracht tot niets, zo dat het als het ware in slaap wordt gesust, of zoals dood; en aldus schijnt het zich als het ware aan te plooiën, terwijl het toch niet een aanplooiing ervan is, omdat het tot het boze is aangeplooid, wat zijn staat is; het spant samen uit afzonderlijke punten en centra; derhalve is het alleen een afsterving ervan, en een in slaap gesust zijn, opdat de meer innerlijke dingen, die des Heren zijn, kunnen werken, 1748, 2 Juli.

2489. Daaruit volgt ook, dat de mens niets kan doen dat het boze, en niet het minste, hoegenaamd niet wat ook van het goede, omdat al wat in hem is, samenspannt met het boze, en omdat al het goede is van den Alenen Heer.

2490. Bovendien worden ook de boze dingen des mensen aldus met goede dingen getemperd, zodat een soort van regenboog wordt uitgebeeld; want hetgeen des mensen is, dat is boos; anders zou de mens niet langer voor zichzelf leven.

Dat het ware geloof handeling is.

2491. Ik sprak met sommigen in het andere leven over het geloof, die meenden dat het geloof zonder de werken zaligt, of zaligmakend is, want wanneer zij dit alleen zeggen, scheiden meerderen van hen, die niet verstaan, het geloof in de denking en in het verstand, af van het geloof met de daad, en zo bekommeren zij zich in het geheel niet erom hoe zij leven, menende zo gezaligd te moeten worden, hoewel de Heer heeft gezegd dat aan de vrucht de boom wordt gekend; toen werd het gegeven te zeggen, dat de handeling het geloof zelf is, en met een geestelijke idee tot de bevassing en het verstand der geesten die aanwezig waren; ik doortratte dit klaarblijkend, namelijk dat het geloof in de handeling het ware geloof is; zo is de handeling het, omdat zij onafscheidelijk is; en de handeling leeft vanuit het geloof, hetwelk in de handeling is, dat is, in de werken der naastenliefde; weswege zij onafscheidelijk zijn, 1748, 2 Juli.

Over een zeker geslacht van slang.

2492. Er zijn geslachten en soorten van hen die slangen zijn, of die in het leven van het lichaam arglistig waren geweest, en in het andere leven slangen worden genoemd; dat zij slangen worden genoemd, komt daarvandaan, dat zij voor de ogen der engelen verschijnen zoals slangen; wanneer immers de engelen hen aanzien, zo worden zij voor de ogen der geesten als het ware verkeerd in slangen, hetgeen mij eerder klaarblijkend is getoond, zo dat ik meende dat zij geheel en al in een kluwen van slangenvormen waren verkeerd; dan verschijnen zij niet alleen zo aan de geesten, maar ook aan zichzelf, want de engelen zien hun innerlijke dingen, en dan verschijnen de listen voor de ogen der geesten zoals reptielen, voor wie zij zodanig zijn, omdat serpente n vergiften hebben, waarmee in de natuur de listen worden uitgebeeld.

2493. Eender geschiedt met dieren van een ander geslacht, welke aan de geesten verschijnen, en die worden uitgebeeld door hen in menselijke dromen; want het zijn de begeerten en de aandoeningen die aldus worden uitgebeeld

in de wereld der geesten, wanneer de engelen onderling over eendere dingen spreken, want de gesprekken der engelen vallen aldus in representatieve vormen in de wereld der geesten, maar volgens de natuurlijke inborsten (:of vormen:) van die geesten die beneden hen zijn, of in wie zij vallen, die menen dat zij vanuit zich dit doen, als in de overige dingen. [opzij in de kantlijn tweemaal *obs*, dat is, N.B.]

2494. Een zekere geest, of een zeker gezelschap van geesten, was bij mij voor ettelijke dagen, zo niet één of twee weken, wier spraak niet zo manlijk was, maar met daarin als het ware gemengd een vrouwelijke spraak, en tegelijk kinderlijk; aanvankelijk meende ik uit hun spraak op te maken, dat het goede geesten waren, maar toen ik hun listen bemerkte, erkende ik dat zij uitermate listig waren, want al wat ze maar aan list konden beramen, probeerden zij terstond in daad om te zetten.

2495. Maar er was een zeker geslacht van list, niet zo eerder in anderen opgemerkt, namelijk, dat zij zich konden innestelen in elk gezelschap, omdat zij in het leven door uitwendigen schijn en veinzing als het ware waren aangepast aan al die dingen en afzonderlijke dingen die anderen wilden en bedoelden; zij konden de afzonderlijke dingen gadeslaan, zo dat nauwelijks iets aan hun ogen kon ontsnappen, en al wat zij waarnamen, dat proberen zij ten eigen bate of voordeel om te draaien, zonder enig geweten jegens hen met wie zij zijn; in één woord, al wat ook maar gedacht en gedaan werd, namen zij over, en wilden zij vandaar terwille van zich uitvoeren, zo dat hun list actief was, met een aanhoudend gadeslaan, hoe zij het voor zich tot gewin of voordeel konden uitbuiten, alleen op henzelf bedacht, niet op anderen.

2496. Maar dit geslacht van list heeft verscheidene soorten, en daarom is het niet zo voor de hand liggend om het te beschrijven, dat zij in uitwendigen schijn als het ware rechtschapen zijn, en zich zo aan ieder gezelschap opdringen, ja zelfs geliefd worden, omdat zij zich aan de hartstochten van iedereen kunnen inboezemen, en vandaar het goede van een ander genieten.

2497. Wanneer zij werden gemonsterd door de engelen, dan verscheen het hoedanig zij waren, en door wie slangen worden uitgebeeld; er verscheen een slang kruipend naar de rechter dij, of het scheenbeen, omhoog; zo werden zij niet verkeerd in slangen, maar er scheen de gelijkenis van een mens aan te blijven, en daarom werden zij niet veranderd in slangen, omdat zij alleen door de uiterlijke engelen bij de innerlijke werden gemonsterd; anders was het gesteld, als het was geschied door de innerlijke engelen; dan zouden genen verschijnen als een doorlopende rij slangen in hun vorm, waarmee het geslacht van list zou zijn uitgebeeld; omdat nu hun aanschijn is als van een mens of

rechtschapene in uitwendige dingen, en zij worden geliefd, en ook niet den mens geheel en al vernietigen, omdat zij zulk een durf niet hebben, verscheen er derhalve een menselijke, zoals in hun spreken ook een kinderlijke.

2498. Denkende daarover hoe het met hen zal aflopen, van welke hoedanigheid zij ten slotte zullen worden, werd het mij getoond door een visioen, namelijk dat zij tenslotte uit de gezelschappen der geesten worden verdreven, omdat het ten langen leste wordt ontdekt dat zij zodanig zijn, en dan zitten zij eenzaam, alleen in gezelschap der eenzamen, welk gezelschap mij door een visioen werd uitgebeeld: zoals een zeker breed aangezicht, waarvan het lichaam niet verscheen, welks grootte en omvang dermate was, dat het gelijkstond met omstreeks 4 of 5 aangezichten van anderen, met een brede witachtige rieten hoed op het hoofd; zo zaten zij vastgeroest op hun plaats, niet langer samen met anderen; zodanig ook wordt hun staat, gelijk was uitgebeeld; aldus zullen zij eveneens aan zichzelf verschijnen, ook niet langer zo in enig actief leven.

2499. Opgemerkt zij eveneens, dat wanneer dezulken en anderen in de gezelschappen van geesten zijn geweest, en ontdekt, en van daar uitgeworpen, altijd een zeker kenteken hun aankleeft, zoals gelezen wordt van Kain, welk merk verschijnt aan de geesten tot wie zij komen, en die zij eender willen verleiden; en dit kenteken wordt dermate vergroot ten slotte, dat zij in geen gezelschap worden geduld; aldus worden zij ten slotte aan zichzelf overgelaten, en zo verschijnt hun ten slotte hun eenzaamheid, en die is ook zodanig als zij werd uitgebeeld, 1748, 3 Juli.

2500. Vanuit hun geslacht zijn degenen, die in hoven nooit iets tot het goede des gezelschaps bijdragen, maar alleen veinzen, zichzelf op het oog hebbende; aldus zijn zij wat hun functie in het gezelschap betreft, onbekwaam, ja zelfs onnuttig, omdat zij den lediggang bovenal liefhebben; zij kunnen alleen maar overdadig leven, met prachtige kleren, en zich verrijken, om niets anders zich bekommerend; dezulken gewennen zich eender listen aan, en dringen zich meer in dan anderen, ja zelfs worden zij ook nog geprezen. Vooral maken zij zich door allerlei vleierij en gehuicheld dienstbetoon, vertrouwden onder degenen die beschikken over de goederen van hun heer, om zich daaraan te verrijken; en dus achterbaks; zonder dat de baas het weet, doen zij zich te goed aan diens goederen; aldus lovende degenen door wie zij enig gewin afkapen, zoals zij zich ook koks te vriend maken, voorts schatmeesters, vooral huishoudsters, dienstmaagden, en dergelijken, zodat alle dingen hun maar winst opleveren, 1748, 3 Juli.

2501. Dezulken plegen neer te kijken op hen die in functies zijn, die volijverig, die rechtschapen, die geen pluimstrijkers zijn, als nietswaardig; zij verachten

hen, verwerpen hen, belasteren hen; omdat genen een gemoedsaard hebben die tegen den hunne indruist; zij hebben immers terstond door dat genen hen verwerpen, daarom hebben zij genen niet tot vrienden, maar beschouwen hen als slaven; kortom, zij zijn hinderpalen, of alleen maar lastposten voor het gemenebest.

2502. Zulk venijn was bij hen, om te verdoven alle krachten van handelen in de ware en goede dingen, aldus om alle inspanning weg te nemen; bij mij zijn zij ettelijke dagen geweest, en mij bezorgden zij zulk een moeite van ernstige dingen, ware en goede dingen te denken en te doen, en van ze te zien, dat ik nauwelijks wist wat ik deed; zodanig is de invloed van zulke vergiften wanneer zij in het gezelschap der goede geesten zijn; zij brengen over hen een lusteloosheid van het goede te doen en van wat tot hun taak behoort; wanneer aldus iemand die zich wijdt aan de werken en de nutten van het gemenebest, onder dezulken komt, of in hun gezelschappen, dan versuft al diens ijver; zo wordt door hen vooral het menselijk geslacht misleidt; en daarom verwijderen de koningen dezulken uit hun hoven, want zij benadelen de gezelschappen in hoogste mate, en trekken de mensen af van de ware en goede dingen, zodat zij ten slotte de ijver van genen als met weelderigheid in een valstrik lokken, want zij leven overdadig, kleden zich prachtig, genieten alleen van lediggang, haten de arbeidzamen en hen die zich op het ware en het goede toeleggen; zij zijn de verdervers van het menselijk geslacht; want het is bekend dat zij die in lediggang behagen beginnen te scheppen, daaruit de allermeele zoetheid putten, zoals de bedelaars die zich het nietsdoen hebben aangewend, en zo worden afgehouden en verwijderd van elke inspanning om leden van de burgermaatschappij te zijn, of om burgers te zijn; dezulken kunnen geen burgers worden geheten, maar verdervers van de burgers, 1748, 3 Juli.

2503. Dit geslacht van list kan genoemd worden de list der vleiers, vooral aan de hoven, ofwel om eigen gewin, ofwel om eigen wellust, dat is, om de begeerten vanuit de liefde van zich, ofwel om de liefde van de wereld, invloeiende; aldus onderscheiden in geslachten, en deze in soorten: deze dingen neergeschreven vóór de geesten, en vóór hen die zodanig zijn, die zwijgen, en denken aan wat hun overkomen zal, omdat zij denken over hun ondergang die eveneens aan hen is uitgebeeld, want zo iets beroert hen ten zeerste, omdat zij vooral uit zijn op hun weelderig leventje en op hun gewin, 1748, 3 Juli.

2504. Zulke mensen doen de meeste overlast aan hen die in het gemenebest op hun post staan; zij verachten dezen, en houden hen voor slaven; zij hebben niet wat ook van een verkwikkelijk leven voor hen over, zoals wanneer dezen

met verkwikkelijkheid hun functies betrachten, dan beschouwen zij genen als het ware ver beneden zich, om zo te zeggen tot slavernij geboren, en zichzelf als het ware geboren om te heersen; en daarom ontrukken zij aan genen alle verkwikkelijkheid, brengen hen in miskrediet bij hun meester, die hen dan tenslotte beschouwt als minderwaardige mensen, en hen die alleen maar vleien als heerschappen, die hij ten zeerste acht; zo neemt hij van zijn dienaars alle voldoening weg, omdat hij aan genen gelijk wordt, omdat hij hen in zijn gezelschap opneemt vanwege hun vleierijen; in één woord, zij berokkenen alle overlast aan de dienaren van het gemenebest, en nemen hun geheel het verkwikkelijke leven, de voldoening, de hoop af, en verwoesten zo de burgers, bijgevolg de burgerij.

2505. Dezulken zijn eveneens bij mij enige dagen geweest, die voor zich zelf, en niet voor het gemenebest leven, en mij van alle verkwikkelijkheid des levens beroofden, voor zich alle dingen opeisend; hetgeen zij in het andere leven op deze wijze deden, dat zij slechts uit nieuwsgierigheid wilden horen en doorvatten wat ik las; en wanneer zij die dingen hadden gesnapt, eisten zij dezelve voor zichzelf op, verder mij aan mijn lot overlatend, zo dat ik met veel last gehouden was mijn werk te doen; waaruit het mij duidelijk werd gemaakt, hoedanig degenen zijn die op zichzelf alleen bedacht zijn, en die zichzelf alleen te goed doen, en verder zich om niets niemendal bekommeren; deze dingen in hun tegenwoordigheid opgetekend, 1748, 3 Juli. Zij hebben nooit een ander nut op het oog dan ten eigen gunste; dat is, het nut van het gemenebest is niks voor hen, dan alleen ten eigen bate; deswege zijn zodanig zij die niet door het nut, of door de liefde des nuts worden geleid.

2506. Eenderen in het leven des lichaams willen verkwikkelijkheid hebben, ja zelfs de verkwikkelijkheid des levens afnemen van anderen die nut betrachten; terwijl zij zelf niet enig nuttige willen betrachten; en daarom werd het gegeven met hen te spreken, hoedanig zij zijn, en het aan hen uit te beelden, namelijk dat zij gelijk zijn aan insecten van verschillend geslacht, die schadelijk en smerig zijn, hetgeen hun ook op levendige wijze werd uitgebeeld; voorts werd het gegeven te spreken over de verkwikkelijkheid des levens, namelijk dat verkwikkelijkheid het leven des mensen is, en dat zij zo geschapen zijn door den Heer, dat zij nutten der verkwikkelijkheid scheppen, zoals genoegzaam kon vaststaan uit den wellust der zinnen, zoals uit den smaak, uit de geslachtsliefde, welke, omdat zij nut met zich meebrengen, namelijk opdat de mens wordt gevoed, en opdat er wordt voortgeteeld, derhalve aan het nut toegevoegde verkwikkelijkheden zijn, welke verkwikkelijkheden werden vermeerderd geheel volgens het nut; aldus was het ingesteld; daartegenover zij

die verkwikkelijkheden zoeken zonder dat zij voortvloeien vanuit het nut, of volgens den schijn, zonder dat zij nut beogen; door hen worden dan weliswaar verkwikkelijkheden gevoeld, hoewel grof, maar omdat zij zijn zonder nut, of niet uit den Heer door het nut, zijn zij zoals die smerige en schadelijke insecten, en zijn zij zulke dingen die de gezelschappen verderven, en zodanige verkwikkelijkheden die henzelf verderven, omdat hun verkwikkelijkheden niet het geestelijk en hemels leven inhebben; bijgevolg worden zij rampzalig, namelijk uit de gezelschappen gestoten, en zitten zij dan eenzaam, en worden verwoest, totdat al het listige en ongerechte bij hen is verwoest, zodat zij niet langer hun eigen meester zijn. 1748, 3 Juli.

2507. Dezulken bekommeren zich niet in het minst om hetgeen geestelijk en Goddelijk is, hetgeen eveneens uit ondervinding te weten werd gegeven, want zij werden een klein weinig losgelaten toen van God melding werd gemaakt; terstond werd het doorvat dat zij geen aandacht voor Hem hadden, zo dat zij alles behalve over God dachten; omdat zij in uitwendige dingen alleen zijn, en in wellusten gescheiden van inwendige dingen; 1748, 3 Juli.

2508. Ik hoorde hen ook spreken over wellusten, dat zij den mensen nooit ontzegd zijn, maar slechts als zij nutten van dienst zijn, en wanneer zij van dienst zijn, of uit de nutten volgen, dan zijn zij veel verrukkelijker, zoals het ook mij gegeven was hun verscheidene dingen te zeggen.

2509. Zulk een natuur hebben zij ook in het andere leven, dat waar zij ook maar bij sommigen, of in enig gezelschap (:omdat gezelschappen met elkander gemeenschap hebben:), dus in de naaste gezelschappen, enig verkwikkelijke of gelukzalige gewaarworden, daar leggen zij er zich met allen ijver op toe om dat voor zich op te eisen; en als het hun lukt, laten zij aan de anderen niets hoegenaamd van verkwikkelijkheid achter; hetgeen mij ook uit ondervinding is te weten gegeven: daarom werd gezegd dat als dezulken in hemelse gezelschappen zouden komen, dan zouden zij aan allen en de afzonderlijken hun vreugde en gelukzaligheid begeren te ontfutselen; en daarom kunnen dezulken niet in den hemel komen, 1748, 3 Juli.

**Dat alle en de afzonderlijke dingen in de wereld terwille van
het nut zijn, en dat de nutten van alle dingen in het heelal den
Schepper onthullen.**

2510. Ik sprak met geesten over nutten, dat namelijk alle organische dingen in den mens, al diens lichamelijke dingen, voorts dat alle lichamelijke dingen

zowel in het dierenrijk als in het plantenrijk zijn tot nut, en volgens het nut, zodat het als het ware het nut is dat die dingen heeft geformeerd, en dat hij die vanuit het nut de organische dingen monstert, dan kan zien het verband der delen; anders indien hij vanuit de delen over het nut oordeelt.

2511. Bovendien dat in het plantenrijk niets bestaat dat niet geformeerd is tot nut, en wel tot veelvoudig nut, aldus door nut, namelijk tot voeding van de dieren en van het menselijk geslacht, zo tot voeding van alle dingen ervan, en wel dermate dat niets ontbreekt; en wanneer ik het gemoed richtte op het beschouwen van de nutten, te weten dat zij geschapen zijn tot nut voor de dieren en den mens, zoals kan vaststaan voor een ieder uit veel ondervinding, die een dier heeft, en overwoog wat strekt tot voeding, wat tot geur, wat tot medicijn, en de ganse reeks van nutten toen onder de beschouwing kwam,

2512. toen werd mij gegeven te zien in een geestelijke idee, welke dezelfde is als een engellijke idee, dat het nut niets materiëls kan inhebben, daar toch het niet die dingen heeft geformeerd, omdat alle en de afzonderlijke dingen volgens het nut zijn, en daar het als het ware formerende nut niets materiëls inheeft, stond het vanuit de geestelijke idee vast, dat het Goddelijke datgene is wat heeft geformeerd, en dat het ongerijmd is om te denken dat het natuurlijke dit heeft gedaan; want het natuurlijke kan van het materiële niet worden gescheiden: zoals warmte, vocht, dauw, regen die natuurlijk zijn; doch aangaande het nut kan niets zodanigs worden opgevat; 1748 3 Juli.

Dat allen in de hemelen in hun conditie de opperste vreugde genieten.

2513. In een uitermate duidelijke geestelijke idee werd mij te zien gegeven waarover ik ook met de geesten heb gesproken, dat de geesten de opperste vreugden zouden genieten, een ieder volgens zijn conditie, als iedereen tevreden was met zijn lot, en niet zou haken naar dingen die daar bovenuit gaan, waartoe hun fantasie hen leidt; ja zelfs zou een ieder een vreugde genieten die voor hen het toppunt is, want iedereen geniet volgens zijn conditie zijn vreugde; en wanneer hij haakt naar dat wat hoger is, doet hij dit vanuit fantasie; hetgeen een ieder kan weten, namelijk dat een landbouwer als hem een koninklijk hof met gevolg, en pracht en praal werd gegeven, zich heel erg slecht op zijn plaats zou voelen, en terugverlangen naar zijn boerderij, zijn knechts, zijn akker en weide, waarin hij het grootste behagen schept; evenzo in de overige gevallen, welke hun ook in uitbeelding te zien werden gegeven, dus eveneens de tegenstelling; door ondervinding werd ook te weten

gegeven dat wanneer sommigen tot innerlijker vreugden werden verheven, zij verlangden terug te keren; zodanig zou de hemel en de wereld der geesten zijn, namelijk een ieder in de opperste vreugde, als zij tevreden waren met hun lot, hetwelk de Heer hun gaf, en zij niet vanuit fantasie hogere dingen begeerden, 1748, 4 Juli.

Dat er geen aanzien des persoons is in het andere leven.

2514. De meesten die groot waren geweest in het leven des lichaams, hetzij in waardigheid van ambt, hetzij in waardigheid van denkbeeldige geleerdheid, nemen met zich in het andere leven den hogen dunk mee dien zij zich hadden verworven in het leven des lichaams, en houden zich voor groter en uitnemender dan de overigen, want zo iets blijft dan meesten bij, hetgeen hun tot een erge hindernis is als zij in gezelschappen komen, waar niets zodanigs regeert, maar waar zij elkander slechts als broeders onderling liefhebben, en ook niet de een zich boven den ander voorstaat op waardigheid of geleerdheid, wat mij door ondervinding genoegzaam te constateren is gegeven; en daarom werd het gegeven hun te zeggen en toen met een geestelijke idee duidelijk te doorvatten, dat er geen aanzien des persoons in het andere leven is, en dat de minste boerenknaap of iemand van de laatste klasse in veel groter consideratie kan zijn dan een vorst onder diens rijksgrotten;

2515. omdat een ieder wordt geacht volgens zijn innerlijke dingen, zoals de mens ook de vorsten acht naar hun innerlijke dingen, doch terwille van de onderordening wordt hun eer bewezen, welke eer bij de mensen sterft met hem wanneer hij sterft; slechts de achting van diens innerlijke dingen blijft aanhouden bij degenen die inzichtsvol en wijs zijn. Het werd gegeven daaraan voor hen toe te voegen, dat dit koninkrijk zodanig is, dat niemand wordt geacht in het Koninkrijk des Heren uit hoofde van diens waardigheid en geleerdheid in het leven des lichaams. Anders dan in de rijken der wereld, hetgeen geschiedt terwille van de onderordening en van de regering in de gezelschappen, 1748, 4 Juli.

2516. Het werd gegeven daaraan toe te voegen, dat in dit Koninkrijk, hetwelk eeuwig is, niets dan vreugden en gelukzaligheden zijn, en wel niet vanuit ingebeelde waardigheid en voorrechten boven anderen, maar vanuit de onderlinge liefde, door te zeggen: Wat wordt met waardigheden en schatten in de wereld anders gezocht dan daaruit vreugden te putten, en om zich gelukkig te wanen; in het Rijk des Heren krijgen zij dat wat zij begeren in

de wereld door zulke dingen, zonder zulke dingen, omdat zulke dingen de gelukzaligheden vernietigen, aangezien zij van de anderen hun vreugden wegnemen; zo kunnen door die dingen geen vreugden gegeven worden aan hen die ze begeren vanuit de begeerte naar waardigheid en voorrang, 1748, 4 Juli.

**Dat iemand niet begere in een hoger hemel te komen dan de Heer Zich
verwaardigt hem toe te kennen.**

2517. Men zie het eerder gezegd, dat de goeden of zij die in het geloof zijn, allen hun eigen plaats krijgen, en een ieder op zijn plaats de opperste vreugde geniet, en dat zij, als zij door fantasie worden aangetrokken om in een hogeren hemel te komen, zo al hun vreugde verliezen; degenen immers die in innerlijke dingen waren geweest, en nog niet geformeerd om die vreugde op te nemen, zeiden, dat zij tot hun hemel wilden teruggaan.

2518. Ja zelfs kan vaststaan wat de fantasie is in den hemel te willen komen, of vanuit hoogmoed zich een gezelschap formeren waarover men boven aan de top zit, en anderen aan zich ondergeordend heeft; zulk een fantasie werkt in het andere leven niets anders uit dan dat zij al diens gelukzaligheid vernietigt, want zulk een onderordering bestaat er niet; het is de Heer Alleen Die moet worden aanbeden; vanuit de onderlinge liefde van den een jegens den ander vloeit alle gelukzaligheid voort, wat voor iedereen duidelijk genoeg kan zijn, want zij stellen in valsheid en in het tegendeel de gelukzaligheid; zo vernietigt men zijn eigen vreugde.

2519. Zij die in den hemel willen komen vanuit zulk een begeerte, kunnen zelfs niet tot den eersten drempel komen, maar treden achteruit; hoezeer van hen de hemel afstaat, bijgevolg de hemelse vreugde, kan genoegzaam vaststaan uit deze ondervindingen, namelijk dat als een engel slechts een blik in hem werpt, zonder de bedoeling van te kwetsen, alleen met zijn aanblik, die geest ten eerste wordt beangstigd, en als het ware van angst vergaat; en zij die listig zijn, worden gezien als samengekluwde slangen; terwijl anderen bij de aanschouwing alleen al van de gelukzaligheid der engelen door afgunst worden gemarteld; zodanig wordt de staat dergenen die in het andere leven willen heersen over anderen, of in enig gezelschap de baas zijn.

2520. Dat het de onderlinge liefde is, waarin alle gelukzaligheid is gelegen, en dat de hemel bestaat in onderlinge liefde, en iedereen zich beschouwt als niets, behalve andere dingen die der liefde zijn, kan vaststaan uit de dingen

die in de natuur zijn, vanuit de atmosferische delen, vanuit de delen en de ingewanden in het menselijke lichaam, waar niets bestaat dat niet uit het gemene iets van heil heeft, omdat het tot het gemene bijdraagt; zo is er een samenvloeiing van de gelukzaligheid van allen in hen die niet streven voor zichzelf, maar voor het gemene goede, in geloof; en het tegendeel is het geval voor hen die zichzelf op het oog hebben, en willen dat de anderen er zijn terwille van hen, hoewel genen veel waardiger zijn, 1748, 4 Juli.

Over sommige scharen van profeten in het Oude Testament.

2521. Er waren scharen van profeten zowel bij de Joden als bij de Israëlieten, ook bij de natiën, die met belachelijke gebaren vertoon maakten, zoals hier en daar in het Woord wordt gelezen, en die in Judea en in de landstreek der Israëlieten zowel ware als valse dingen voorspelden; als ik de oorzaak mag aannemen vanuit een geest naastbij, schijnt er zulk een profetische geest geweest te zijn bij het volk, omdat zij in uitwendige dingen waren, en zich niet dan waanzinnig gedroegen ten aanzien van den erediens; hun zielen na den dood schijnen somtijds aangeplooid aan de profeten van dat soort, opdat zij het leven des lichaams zouden voortzetten, en op eendere wijze waanzinnig zijn, zodat zij werden teruggebracht tot hun fantasieën, want het leven des lichaams wordt vooreerst eender na den dood voortgezet; dit schijnt de naaste oorzaak te zijn, en te moeten worden ondergebracht bij de dingen die geesten tot mij spraken, 1748, 4 Juli.

2522. Tot mij zeiden sommigen vanuit dien tijd, die nu met mij zijn, dat zij zulke profeten voor heilig hielden, en dat allen begeerden te profeteren, en daarom regeerde zulk een geest hen; zoals ook de dingen die profetisch waren neergeschreven, door hen niet werden verstaan, en welke zij evenzo aanbaden; bijna zoals de mystieke dingen der oude dichters.

Dat wetenschappen niet moeten worden verworpen, en dat het eender is als met de wellusten, die niet worden verworpen, maar worden aangepast.

2523. De wetenschappen moeten daarom niet worden verworpen, omdat zij den mens doen raaskallen, als hij door dezelfde wijs wil zijn in de geestelijke en de hemelse dingen; aldus verdraaien en verblinden zij; doch als waarheden

door dezelve worden bevestigd, alsdan belichten zij, omdat de mens in wetenschappen is: zoals ook niet de wellusten die van animus en lichaam zijn, verworpen moeten worden, omdat zij den mens verderven en verblinden, maar het wordt aan hen overgelaten ze te genieten om het nut, zoals eerder gezegd; mits zij aldus aan de nutten worden aangepast; want de wellusten zijn het leven des lichaams, en daarom zijn zij ook gegeven voor de nutten, 1748, 4 Juli.

Over de innerlijke denking der geesten.

2524. Er zijn denkingen binnen de sfeer van gewone of schijnbare denkingen, die niet worden onderkend; deze regeren de gewone of schijnbare denkingen; langen tijd meende ik dat die waren van den innerlijken mens, aldus van de engelen van den innerlijken hemel, maar ik vergiste mij in die mening; door veel ondervinding immers kon ik leren, dat er ook zulke denkingen zijn, en dat er geesten zijn die gewend zijn aan zulke denkingen en daarin behagen vinden.

2525. Wat deze denkingen verder aangaat, er zijn sommige geesten en zielen die zich daarin niet verheugen, en ze ook niet doorvatten, omdat ze binnen de sfeer hunner denkingen liggen; doch er zijn zielen die terstond als zij in het andere leven komen, bemerken dat er ook zulk een denking is, en die haar kunnen scheiden van de uitwendige denking, of de gewone en schijnbare; en het zijn degenen die in het leven arglistig zijn geweest, zoals ik uit ondervinding genoegzaam heb geleerd; behalve uit de ondervinding dat de draak zich eveneens in dezelve verheugt.

2526. De gewone denking is alleen de idee die invloet in de spraak, maar gene denking vloeit in de gewone denking in, en regeert haar, zowel door denkingen als door boze aandoeningen; deze denkingen zijn als het ware denkende bedoelingen, in haar reeks; zij inspireren anderen met de gezindheid van denken en handelen, en brengen levendigheid en verstarring aan; nochtans is die denking met haar aandoeningen innerlijk lichamelijke of stoffelijke denking.

2527. Zodanig is de denking van innerlijke geesten, door wie de engelen gemeenschap hebben met de uiterlijke denkingen, en zo met de spraak.

2528. Het werd gegeven op te merken dat geesten die ver van mij af waren, en die zeiden dat zij beter doorvatten, wanneer ik zwijgend denk of spreek, dat dezen in zulke denkingen zijn, aan wie de afzonderlijke dingen beter

verschijnen, worden doorvat en vaststaan, als de denking nauwelijks aan mij verscheen.

2529. Maar het zijn zowel bozen als goeden die zich in zulke dingen verheugen; de bozen trachten de goede geesten te verdraaien door zulke denkingen, omdat zij zo binnengaan in hun sfeer.

2530. Zij die in de sfeer van zulke denkingen zijn, menen dat zij innerlijke engelen zijn, de goeden dat zij engelen van den innerlijken hemel zijn; maar zij zijn middellijken, als gezegd; aldus goede geesten; ook kunnen zij engelen worden genoemd, maar engelen in de wereld der geesten: de bozen eveneens menen zo in de sfeer van den innerlijken hemel te zijn, maar zij vergissen zich deerlijk.

2531. In hen die langen tijd in het andere leven zijn geweest, gaan, wanneer de uitwendige dingen als het ware zijn heengeworpen, deze innerlijke dingen voort, en zo worden zij innerlijke geesten (:om hen aldus te noemen:); zoals ik heb opgemerkt uit de menigte dergenen die zodanig zijn, ver van mij verwijderd zijnde. 1748, 5 Juli.

2532. Daarvanuit kan vaststaan, hoe rampzalig degenen worden na den dood, die arglistig zijn, en aan listen gewend, want het zijn de listen die deze innerlijke sfeer in beslag nemen, want die worden geheel en al geprojecteerd uit de sfeer der innerlijke geesten, dus uit de wereld der geesten, en zij worden elders gereserveerd; dezen worden veel langer met pijnen en langduriger kwellingen gemarteld, en bij hen blijft tenslotte veel minder list achter; want voordat de listen zijn uitgeroeid die hun natuurlijke aard zijn binnengegaan, en die hebben samengesteld, is er een lange tijd van marteling; want voordat die listen zijn verwoest, kan de innerlijke mens niet werken; er zijn immers bemiddelende dingen tussen den innerlijken en den uiterlijken mens, en voordat de bemiddelende dingen zijn geschikt gemaakt, kan geen werking door hun innerlijke dingen geschieden.

2533. Die geesten hinderen nu mijn linkeroog, en boezemen het een zekere innerlijke en scherpe pijn in, klaarblijkend; waaruit kan worden geconcludeerd, dat zij die nu aanwezig zijn, onder degenen zijn die de gewone denkingen regeren; wanneer anderen optreden die de begeerten regeren, en het rechteroog bewegen, zo is de pijn van het oog innerlijk, en scherp; zo is de conclusie ook deze, dat zij bemiddelend zijn, evenals het gezicht is midden tussen gehoor en denking.

Over innerlijke geesten.

2534. Er is de grootste menigte van innerlijke geesten, die invloeien, en door wie engelen invloeien in hen die uiterlijke geesten zijn.

2535. Zodanig is het verschil van de innerlijke en de uiterlijke geesten, dat als de uiterlijken in een gezelschap der innerlijken worden geleid, alsdan de uiterlijken in een duisteren staat komen, en als het ware in een staat van slaap, want zij doorvatten genen niet, behalve den invloed; welke staat voor hen zo duister is als de staat van slaap; daarentegen is voor hen die innerlijke geesten zijn, de staat vrij schijnselvol [*luminosum*], of verstaanbaar.

2536. Of enig mens in dien staat kan worden voortgeleid, zodat hij in een klare idee is, als het genoemd wordt, weet ik nog niet; maar in het andere leven, na verloop van enigen tijd, wordt hij daarnaartoe geleid.

2537. Heden was ik met hen, en in dien staat wakker, en ik ontwaarde een menigte die zo groot is, dat zij vele malen de menigte der uiterlijke geesten overtreft, en zoals ik acht, zijn zij in een vrij klare idee, hoewel ik in een duistere ben, maar helder ten aanzien van de doorvatting der gemene dingen.

2538. Geesten worden na verloop van tijd voortgeleid door den Heer tot dezen innerlijken staat, als het ware door een slaap, of een soort van slaperigheid, als het ware evenwel van wakker-zijn, eigen aan geesten; toen kwamen deze dingen eerst tot hen als tot kleine kinderen, duister omdat er slechts een gemene doorvatting is; ten slotte klaarde de idee meer en meer op, of werden de ideeën klaarder; zo werden zij als het ware in dien staat gebracht, waarin zij zich toeschenen geheel wakker te zijn, hoewel ook deze staat in verhouding tot het wakkerzijn van den innerlijken hemel als het ware een slaap is. 1748, 5 Juli.

Over het leven van het Woord des Heren.

2539. Ik sprak met engelen over het leven van het Woord des Heren, namelijk dat in den hoogsten zin van des Heren Woord de Heer Zelf is: in den universelen zin beneden den Heer, is de algehele hemel der engelen, en der goede geesten: in den nog lageren zin, alleruniverseelst, de Kerk des Heren over het algehele wereldrond, van de eerste schepping tot de laatste tijden; in den minder universelen zin aangaande de Kerk die onderricht is, met al haar verschillende leren; in den nog minder universelen zin de binnenste Kerk in de landen; in den nog lageren zin, in het bijzonder aangaande den

afzonderlijken mens; in den afzonderlijksten zin aangaande elk geloofsartikel; in den abstrakten zin, aangaande de hemelse, de geestelijke, de redelijke dingen, de wijsheid, het inzicht, en zo voort, 1748, 5 Juli: alnaar het subject gedragen zich de praedicaten.

Gesprek met de geesten aangaande het overbrengen der mensen in het andere leven.

2540. Meermalen waren de geesten verwonderd, dat zij in het andere leven waren, menende nog in het leven des lichaam te zijn, omdat er voor hen geen verschil is, wanneer er geen bespiegeling wordt gegeven; zo waren zij vaak verwonderd wanneer ik hun zeide dat zij geesten waren, menende in het lichaam te zijn, waarover eerder.

2541. Ik sprak ook met geesten dienaangaande, dat als de mensen in het geloof in den Heer waren, dan voor hen zou kunnen worden geopend de hemel, of de innerlijke weg naar den hemel, die gesloten is, bijna zoals krachtens des Heren barmhartigheid met mij het geval is geweest, en dat er zo verkeer zou zijn van zielen, geesten en engelen, met de mensen in de wereld, en van de mensen in de wereld met de zielen, geesten en engelen, zo dat de geesten zouden weten, wat in de wereld voorvalt, en de mensen wat in den hemel voorvalt; aldus zouden zij tezamen leven, en beiderzijds.

2542. Aldus is het ook van den Heer geordineerd van eeuwigheid aan, dat er zulk een verkeer zou zijn, en zulk een gemeenschap; voorts dat de mens zijn vollen leeftijd zou bereiken, niet zou weten dat hij in het lichaam leefde, en zo na afwerping van het lichaam terstond tot den hemel zou verhuizen; wanneer immers zulk een mens tot den ouderdom is heengevoerd, heeft hij geen bespiegeling meer van zijn lichaam wanneer hij spreekt met genen in den hemel, zoals ook met mij gebeurde, dat ik somtijds vergat in een lichaam te zijn, aangezien zonder bespiegeling van de dingen die des lichaams zijn, omdat ik in gesprek was met geesten; heden zag ik met een geestelijke idee dat het lichaam niets is, en dat er, als het werd afgeworpen, niets geen verschil zou zijn tussen het leven in het lichaam, en na de afwerping van het lichaam.

2543. Verder was er ook sprake over het lichaam, namelijk dat het lichaam niets is buiten het nut dat het betoont aan zijn geest in de wereld, zijnde een zeker iets volslagen gescheiden van zijn geest; en dat het lichaam waaraan zij zoveel zorg besteden, niets is; want ieder beest en wild dier, ja zelfs een insectje, heeft een nog sierlijker en volmaakter lichaam dan de mens,

volmaakter organen van reuk, smaak, gezicht, ja zelfs dat de insectjes in de bladeren kleinere dingen zien, en veel zuiverder de dingen ruiken die in de subtielere natuur zijn dan ooit de mens met de subtielste mikroskoop kan zien, of met kunst gewaarworden; want zij zien hun voedsel, ruiken het, en proeven dingen die niet doordringen tot de minste gewaarwording van den mens; en daarom hebben de brute dieren volmaakter lichamen dan de mens, en nochtans hebben de mensen zoveel zorg en zoveel liefde voor zulk een lichaam, dat op zichzelf zo minderwaardig is. 1748. 6 Juli.

Over de zinsbegoochelingen, dat zij moeten verwijderd worden in de dingen die geloofd moeten worden.

2544. Ik sprak somtijds met geesten, zoals ook nu, die bij mij aanwezig waren, daarover dat zij niet bij mij zijn, hoewel het hun toeschijnt nabij te zijn, ja zelfs somtijds meermalen dermate nabij dat zij mij aanraken, en mij bewegen, en op den tastzin werken, binnen in mij, terzijde, aan het hoofd, terwijl toch de ondervinding allerduidelijkst aanwijst, dat zij niet hier kunnen zijn, maar somtijds 10, 100, 1000, 3000 mijlen ver afstaande, jazelfs dat het eender is gesteld met de geesten van andere aardbollen: maar omdat de geesten vanwege den schijn geheel en al alsof het zo was, dat zij bij mij, en vlak nabij mij waren, dit niet wilden geloven, omdat het totaal tegen den schijn was, werd het gegeven hun te zeggen, dat het een vaststaande en zekere ondervinding is, en daaraan niet mag worden getwijfeld, en allerm minst ten oorzaak hiervan dat het zo schijnt, en dat zij het niet kunnen doorvatten vanuit enige oorzaak, omdat zij de oorzaak niet hebben doorvat;

2545. het werd gegeven dit voor hen toe te lichten, en te zeggen dat wanneer de ondervinding klaar en zeker is, niet getwijfeld mag worden omdat de schijn anders is, en omdat zij de oorzaken niet kennen, zoals er zeer vele dingen in de natuur bestaan, die uit ondervinding vaststaan, en nochtans omdat het het ware is, geloofd moet worden, zoals dat men kan varen rondom den werelddol, en aan het tegenovergestelde deel, vanuit een punt tegengesteld aan onze voeten; dit is zeker, omdat de ondervinding het vaststelt; zou iemand in de wereld daaraan twijfelen, omdat het anders verschijnt, en omdat hij de oorzaak niet kent, dan waren er nog ontelbare eendere dingen meer in de natuur der dingen, die hij niet zou geloven, terwijl zij toch zodanig zijn.

2546. Eender is het gesteld met de dingen in de geestelijke wereld, vooral met die welke des geloofs zijn, en dienaangaande mag niet getwijfeld worden, des

te minder mogen zij verworpen worden, omdat wij de oorzaken niet vatten, en omdat zij niet zijn volgens den schijn, terwijl het toch waarheden zijn, omdat de Heer, de waarheid Zelf, het gezegd heeft; zoals dat het de Heer is, Die, Hij Alleen, leeft; dat de overige levens, in de landen en in de hemelen, niets zijn, en zeer veel dergelijke dingen; deze druisen eveneens tegen den schijn in, zoals het meermalen gegeven werd dit aan de geesten te zeggen; maar toch zijn zij waar, en derhalve niet te loochenen, alleen omdat wij ze niet verstaan, en omdat het ons toeschijnt vanuit onszelf te leven. 1748, 6 Juli.

Dat zielen in het andere leven eerst als het ware zwervende zijn, wat de ligging betreft.

2547. Zielen worden degenen genoemd die nog niet hun plaats hebben gekregen in het grootste lichaam; zij zijn somtijds zwervende, enigen tijd zijn zij beneden, ter rechterzijde, enigen tijd beneden ter linkerzijde; somtijds boven het hoofd, hogerop naar verschillende windstreken; somtijds ook nabij het hoofd; aldus zijn het degenen die nog geen ligging in het grootste lichaam hebben gekregen, omdat zij in een staat van verandering zijn; er zijn immers lichamelijke dingen die aankleven, en deze worden opgewekt; vandaar worden zij hogerop geheven, en tot verschillende windstreken; en daarom noemde ik hen nog zwervende; doch daarna krijgen zij een ligging, waar zij blijven, nochtans met een verandering, wat een langen tijd in beslag neemt, volgens den staat van hun hervorming, 1748, 6 Juli.

De vermogens der geesten overtreffende de vermogens der mensen.

2548. Behalve dat de geesten alle dingen naar zich toehalen die van des mensen geheugen zijn, bedreven zijn in diens talen, en diens denkingen doorvatten, zijn er ook die de innerlijke denkingen ook terstond zien welke voor hen worden uitgebeeld, en ogenblikkelijk begrijpen, en die veel tijd zouden vergen om uit te spreken, en toch nooit zo gezien en begrepen zouden kunnen worden als de dingen die gezien zijn in de wereld; gene dingen behoren tot de abstrakte dingen, los van de lichamelijke dingen en de wereld; en wanneer die dingen met een geestelijke idee worden uitgebeeld, met hun representatieve ideeën, slechts uitbeeldende wat de idee betekent, duister of geheimzinnig

van binnen, dezelve begripen zij volledig genoeg; aldus ogenblikkelijk wat niet met een uur spreken kan worden uitgedrukt.

2549. De geesten zeiden, dat zij niet weten zulke vermogens te hebben, hoewel zij het erkennen wanneer hun deze dingen werden gezegd en uitgebeeld; maar de oorzaak is deze, dat geen hunner nadenkt over zijn eigen vermogens waarmee hij begiftigd is; maar omdat zij hem vertrouwd zijn, menen zij dat die niet voortreffelijker zijn dan de vermogens die anderen hebben: en het werd gegeven hun te zeggen dat de engelen evenmin weten, dat zij nog voortreffelijker en uitmuntender vermogens hebben, behalve als het hun vergund is neer te schouwen op de geesten die beneden zijn, en vandaar het onderscheid te zien; 1748, 6 Juli.

Over de uitbeeldingen in de wereld der geesten, hoe die uit den hemel invloeien.

2550. In den slaap overkwamen mij enige dingen die ik mij niet meer zo herinner; ook kwamen toen in den aanblik vogels die werden ingesloten (*i en bur, som war gammal, och mörckar*); in zo iets ingesloten verscheen een vogel, welke ook een boze was, en het scheen mij toe dat ik die niet wilde hebben; daarnaast waren twee schone, edele vogels, die ik liever verlangde opgesloten in die *bur*; en terstond toen ik in een zodanige idee was, vielen geesten neer, en werden op mij geworpen met een vrij grote heftigheid, en brachten mij in beroering, en joegen een trilling in mijn beenderen en zenuwen, zoals somtijds eerder; zodat alle en de afzonderlijke dingen in mij begonnen te trillen, met duidelijke gewaarwordingen door het ganse lichaam; ontwaakt zijnde voelde ik dit, en ik wist dat geesten op mij waren aangevallen met grote kracht, in de mening dat zij eender als enige malen eerder, op mij indrongen, en mij wilden verderven, door alle dingen die in mij waren, kort en klein te slaan, met een grote beroering;

2551. en daarom sprak ik met hen, zoals ook somtijds eerder, om te weten wat er gaande was; en zij zeiden, dat zij het waren, die in de idee waren aangaande de vogels, en dat zij plotseling op mij waren neergeworpen, van mening zijnde dat zij in die neerwerping hoofd en nek zouden breken, hetgeen zij ook voor mij uitbeeldden, niets anders wetende dan dat zij geheel en al zouden vergaan, zoals een mens wanneer hij van een hoog huis op de aarde valt; ik doorvatte dit ook door de huivering van hun vrees, want een poos na den val

huiverden zij met een grote vrees die aan mij werd vergemeenschap; zo dat ik de waarheid van hun gezegden daarvandaan kon erkennen.

2552. Toen ik de oorzaak navorste, werd mij in het geheugen de droom teruggeroepen aangaande de vogels, en het werd te weten gegeven, dat het iets in den hemel was geweest, een zeker gesprek van hen over de denkingen, en deze betekenen de vogels in de wereld der geesten; daarover was het gesprek geweest, want zulke dingen kunnen niet gebeuren in de wereld der geesten, tenzij door invloed uit den hemel, waarin geenszins over vogels wordt gedacht, maar over meditatie en denkingen; en ik werd onderricht door hen die in de innerlijke wereld der geesten waren, die vergemeenschappers zijn, dat het gesprek in den hemel was geweest in een zeker gezelschap, over den invloed van des mensen denkingen, die doordringen tot in den hemel toe, de vraag of zij uit des mensen denking invloed in den hemel, terwijl het toch tegen de orde zou zijn,

2553. dat des mensen denkingen zouden kunnen invloeden in den hemel der engelen; maar de hemel vloeit in des mensen denkingen in, en omdat het hun somtijds toescheen dat mijn denkingen als het ware invloeden in den hemel, concludeerden derhalve sommige geesten vanuit den schijn, dat zo iets bestaat; daar zij in valsheden waren, konden zij derhalve niet in het gezelschap der engelen zijn, maar werden als het ware uit hun gezelschap geworpen, (:niet door de engelen, maar door zichzelf; zodanig is de neerwerping van hen; de valsheid werpt zichzelf neer, want geen engel werpt een ander uit:); daar zij dus zo werden uitgeworpen, vanwege de valsheid van den invloed van des mensen denkingen, vielen vandaar de overeenstemmende geesten, aan wie dezelfde dingen werden uitgebeeld als vogels, met zulk een kracht en geweld neer, dat het hun toescheen nekken en schedels te zullen breken.

2554. Daarna werd het mij gegeven iets te zeggen over den schijnbaren invloed van mijn denkingen in den hemel, namelijk dat er niet een invloed is uit den mens in den hemel, want wat in een lagere graad is, en dermate grof, kan geenszins doordringen in een innerlijken graad, bijgevolg in eerdere dingen, alhoewel het zo schijnt; maar dat de oorzaak van zulk een schijn is, dat de Heer het bewerkt dat er uit den hemel invloed in de denkingen, en dat het slechts een schijn is dat er een invloed is uit mijn denkingen in den hemel; maar omdat zich de oorzaak niet kan vertonen dan door geestelijke ideeën, hoe het daarmee is gesteld in de oorzaken, werd het derhalve slechts in het kort aan hen getoond; maar dit was het feit, en de waarheid, dat de Heer invloed in de menselijke denkingen, en zo aanwezig is in de lagere dingen als in de hogere, en, als het Hem behaagt, kan invloeden doorheen den hemel in

de denkingen, en dat het in het ene en andere gebeuren kan schijnen, alsof des mensen denkingen invloeden, hetgeen volslagen is tegen alle orde en tegen alle rede, namelijk dat het lagere kan invloeden in het hogere, of het uiterlijke in het innerlijke, of zoals filosofen zeggen, het latere in het eerdere, of het grovere in het zuiverdere. 1748, 7 Juli.

2555. Daaruit kan eveneens vaststaan wat verstaan wordt onder deze woorden in de Apocalyps (:misschien ook elders:), dat een engel des lichts werd neergeworpen op de aarde, met zijn bende; namelijk dat wanneer zij in valsheid zijn, en valsheid verbant hen uit het gezelschap der engelen, dat zij die met hen dan overeenstemmen in de wereld der geesten aldus met kracht, en met gevaar als het ware van hun leven, worden neergeworpen naar het hun toeschijnt.

2556. Ofechter de met hen overeenstemmende geesten van een eendere mening zijn geweest, kan ik niet weten, want er bestaan meerdere overeenstemmende geesten, en somtijds degenen die niet van eendere mening zijn, aldus worden onder hun groep geen anderen verstaan dan die in een eendere valsheid zijn, in de wereld der geesten; want de geesten wisten volstrekt niet wat zij spraken in den hemel, zij waren slechts in de uitbeeldende idee van vogels, en wel met onliefelijkheid, zoals zij nu zeggen. 1748, 7 Juli. En daarom zijn de overeenstemmende geesten niet van hun groep, maar slechts zij die in een eendere valsheid zijn. *Dat geesten vrij volledig des mensen denkingen doorvatten.*

2557. Uit vele dingen kan dit vaststaan, maar slechts dit als voorbeeld: Als ik met hen alleen deze woorden spreek: Het is *zo*, of *zo*, of het is aldus of anders, zonder andere woorden toe te voegen, en de overige dingen worden slechts uitgebeeld ofwel door een idee, ofwel door een uitbeelding, dan doorvatten zij tersond elke idee en denking; evenzo in de overige dingen, vanuit slechts een paar woorden; de overige dingen door ideeën, dus die zonder woorden, welke zich aan hen vertonen met een geestelijke idee.

Daaruit kan vaststaan hoe vele dingen in eendere woorden van des Heren Woord zijn, en hoe vol de ideeën zijn, wanneer de woorden er zo weinige zijn, en deze somtijds volstrekt niet verstaanbaar zonder ideeën, die niet uitkomen voor de ogen der mensen.

Dat al wat kunstmatig geschiedt, den weg naar de innerlijke dingen sluit.

2558. Het werd met een geestelijke idee te zien gegeven, dat zodra iemand vanuit zichzelf datgene wil nabootsen wat geestelijk en hemels is, en dit vanuit zichzelf wil doen, hetgeen wordt genoemd met kunstgrepen of kunstmatig, zoals de magiërs deden met hun magieën, alsdan terstond de innerlijke weg wordt gesloten, en er slechts het dode is in de uitwendige of buitenste dingen, hetgeen evenwel de bewerker of de magiër niet weet; voorts eveneens is dit het geval met anderen, die de innerlijke dingen niet kennen, of wat daarin gelegen is; dan geschiedt in de uitwendige dingen iets eenders als wanneer een mens alleen met het oog uitwendige dingen ziet, zoals schilderijen, die hij waardeert, en soms verkiest boven levende dingen, welke evenwel schoner zijn in de innerlijke dingen, en hoe innerlijker, des te schoner, 1748, 7 Juli; en daarom, wanneer deze dingen worden beschouwd door hen die in de innerlijke dingen zijn, zo verschijnen zij niet anders dan wanneer de dingen in de schilderijen worden bekeken met een mikroskoop, of de dingen in de kalk van een huis, die, hoewel blinkend verschijnend, alsdan slechts smerig zijn; anders is het gesteld, wanneer in dieren en in plantaardige dingen een blik wordt geworpen.

Dat geesten zowel als mensen terstond uit zich worden gedreven het boze te doen, als hun de teugels worden gevierd.

2559. Dit voorval in de wereld der geesten werd mij ter waarneming gegeven, en mij eveneens ter ondervinding gegeven, namelijk dat zij terstond wanneer zij worden losgelaten, zich vanuit zich storten op de ruïne en het verderf van hen die rondom zijn; zij worden bij voortduur aldus vastgehouden in geestelijke banden dat zij het niet voelen, zodat zij niet het boze kunnen denken, te minder willen en doen volgens hun lust en aard; zij weten niet van banden, omdat zij zo gehouden worden; zij menen derhalve dat zij vanuit zich goed zijn; maar krachtens ondervinding is het somtijds getoond, dat deze banden worden losgelaten, en terstond storten zij zich in het boze, en wel om de omstanders te verderven; ja zelfs werd, om dit te mogen weten, aan mij eveneens de gelegenheid gegeven om hen vrij te laten, en terstond stortten zij zich op het verderf van anderen, ja zelfs dermate, dat anderen zich beklaagden dat ook zij zouden worden losgelaten.

2560. Mij gebeurde iets eenders: toen mij de banden werden losgelaten, stortte terstond ook ik in het boze, zo dat des mensen inborst niets dan het boze inheeft, en dat de Heer alleen het goede en de barmhartigheid inheeft, Hij Die den algehelen hemel en de wereld der geesten aldus als het ware gebonden houdt, dat zij bijna niet weten dat zij boos zijn, ja zelfs dat zij menen dat het goede uit hen is, waarover ik menigmaal heb gesproken met hen die voor zich het goede opeisen; eender wordt het menselijk geslacht in banden gehouden, hoewel de mensen het niet weten; en daarom zou, als de geestelijke banden des Heren werden losgelaten, terstond de een zich als een wild beest op den ander storten; over die banden zouden zeer veel dingen te zeggen zijn, maar daarover elders wanneer de Heer het waardig keurt. 1748, 7 Juli.

Hoe de innerlijke dingen in den hemel zich verhouden tot de dingen die tot het menselijk begrip hunnen reiken.

2561. De innerlijke dingen, of die welke zijn van de engelen van den innerlijken hemel, zijn onuitsprekelijk, en kunnen niet komen tot des mensen verstand; ja zelfs, indien zij werden uiteengezet, zo zou niets dan een zeker allerduisterste verschijnen, dat niet beter kan worden vergeleken dan met de vezels der zenuwen in het bezielde lichaam, die wonderbaarlijk neervloeien vanuit de hersenen en de mergen, en zich vertakken, meermalen samenvlechten, en invoegen aan de peesknopen, en gevoerd worden naar de ingewanden, zodat men nauwelijks kan weten hoedanig het verband ervan is; voorts met de zenuwvezels elders die wonderlijke vormen maken, zoals ontwaard kan worden alleen al bij de beschouwing der zenuwvezels op kaarten; vanuit deze aldus vertakte, samengevlochten, in elkaar wederzijds invloeiende, en telkens weer uitvloeiende vormen, gaan nochtans onderscheiden handelingen uit,

2562. en toch zouden vanuit de vezelige middelen, bemiddelende nexussen, en zo wonderbaarlijke invloeiingen van vezels, voor het beschouwende oog, nooit handelingen schijnen te kunnen ontstaan, dermate regelmatig, terwijl toch elk zijn eigen wijze beschouwt in het samenspel met andere, die tezamen een éne van handeling uitmaken, met onbegrensde verscheidenheid bijdragend tot het samenspel van handeling met andere. Zulk een idee kan geformeerd worden van de innerlijke ideeën of die der engelen van den innerlijken hemel, ten opzichte van de innerlijke dingen van de wereld der geesten, waaruit zij die deze dingen kunnen overwegen, en als het ware enigermate in eendere dingen omgezet, kunnen concluderen hoe ondoorvorsbaar alleen al de

innerlijke dingen zijn, laat staan de meer binnenste dingen die in de innerlijke invloeien; want één enkele idee van de innerlijke wereld der geesten kan worden vergeleken met één enkele handeling vanuit onbegrensd vele krachten en vormen aldus optredende en binnengaand in het kleinste handelingetje, en zo voort, 1748, 7 Juli.

Dat voor hem die geloof heeft in den Heer, de Heer aanwezig is, en voor hem in alle en de afzonderlijke dingen zorg draagt.

2563. In een geestelijke idee vooral heb ik gezien, en iedereen kan het doorvatten, dat de Heer voor hem die geloof heeft in den Heer, en de ziening des geloofs, zorgdraagt in alle en de afzonderlijke dingen, zo bijkans, dat hij niet wat ook voor zorg heeft, maar onbewust alle dingen erlangt die nodig zijn, en tot de noodzakelijkheden van nut zijn; dan gelukken hem alle dingen; en hij wordt geleid tot de hemelse gelukzakigheid; voor zoveel is de mens verder van den Heer verwijderd als hij op zichzelf vertrouwt; aldus door het vertrouwen op zijn eigen voorzichtigheid verwijderd de mens zich van den Heer, omdat hij zich voor evenzoveel verwijderd van het geloof. 1758, 8 Juli.

2564. Wat de ziening in het andere leven uitwerkt, kan niemand weten, dan alleen hij die in het andere leven leeft; aldus wat wordt bewerkt door de ziening van het vertrouwen en het geloof in den Heer.

Dat in de innerlijke sfeer van de wereld der geesten de waanzin regeert.

2565. Dat er een innerlijke sfeer van de wereld der geesten is, zie men eerder; daar is een menigte van geesten, wier spraak een langen tijd niet verstaanbaar voor mij is geweest, maar nu enigmatische duidelijk begint te worden; het is in die sfeer waar de bedoelingen der mensen, of hun einddoelen regeren, en die eveneens in het leven van hun lichaam nauwelijks in de klaarblijkende denking komen; in het andere leven is daarna hun spraak, zodat zij binnen de klaarblijkende denkingen van den mens zijn.

2566. Toen het werd nagezocht waarom er zulk een grote menigte van waanzinnige geesten daar is, doorvatte ik het antwoord, dat het menselijk geslacht heden ten dage geen ander nut beoogt, bijgevolg geen ander einddoel, dan zichzelf; men verwerft en schraapt slechts gelden bijeen, zilver en goud, alleen om rijk te worden, en wel terwille van zijn eigen leven, nooit om zijn

vrienden en genoten, te minder om het nut van het gemenebest; voorts dat zij erbewijzen zoeken, nooit om enig ander nut dan om groot te worden, en terwille van eigen eer, niet om het nut van anderen, te minder om het gemene goede:

2567. eerder zij die vanuit de wetenschappen wijs trachten te worden, nooit om een ander nut dan om zichzelf, ten einde groot te worden, en voor de wereld uit te komen, en zich te verrijken; en daarom is in die sfeer welke genoemd kan worden de sfeer der bedoelingen, zijnde de innerlijke sfeer van de wereld der geesten, de waanzin zo groot, dat zij bijna vol van waanzinnigheden is; zo is de ongerechtigheid van hen die christenen worden genoemd, voleindigd, en daarom is nu tot anderen het Rijk des Heren gekeerd, zoals voorzeggd is; anders zou de wereld vergaan: want vanuit die wereld der geesten wordt gekend, hoedanig het menselijk geslacht is, en hoe pervers; niet aldus vanuit de uiterlijke wereld der geesten, en de zielen.

2568. Zekere zielen, een korten tijd na den dood, kwamen eveneens onder hen, namelijk degenen die in de wereld arglistig waren geweest, en hun einddoelen steviger en kennelijker hadden verheeld, en zich geen andere doelen hadden voorgesteld dan zulke als eerder gezegd; zo spraken zij als het ware in zichzelf, en overreedden zij zichzelf, dat zij niemand anders dan zichzelf moesten betrachten en te goed doen, aldus de genoten en het gemenebest bij zichzelf vergeleken geheel als minderwaardig beschouwende. De overigen gaan serieuzer de sfeer binnen. 1748, 8 Juli.

2569. Die geesten die de innerlijke geesten van de wereld der geesten zijn, vloeien weliswaar in des mensen denkingen in, maar zij doervatten die niet, alleen hun bedoelingen, en daarom, wanneer zulke bedoelingen bij den mens afwezig zijn, dan kunnen genen ze niet verstaan; alsdan nemen de goede geesten, zijnde ook de innerlijke geesten van de wereld der geesten, het over, terwijl de Heer het aldus beschikt; 1748, 8 Juli.

2570. Als het aan hen wordt overgelaten om een klein weinig in te vloeien, wordt terstond een koude of verveling ontwaard voor de dingen die van het Woord des Heren, van het geloof en van het heil zijn; het werd mij te doervatten gegeven, als hun maar een klein weinig de teugels gevierd werden, dat zij met hun verveling of koude invloeden;

2571. ook kunnen deze innerlijke geesten niet daar zijn waar de goede innerlijke geesten zijn, zo als zij evenmin in de wereld kunnen samenzijn, want de bedoelingen zijn tegengesteld; dat zij tezamen kunnen zijn in de wereld, is alleen om genen hun goederen te ontfutselen met hun plunderingen en kunstgrepen, of om genen te gebruiken als knechten; in het andere leven gaat

het anders; wanneer goede geesten aanwezig zijn, moeten zij in elk geval op de vlucht gaan, omdat zij als het ware met verveling worden gedood, want zij kunnen daar geen winst uit hen slaan; dat zij niet tezamen kunnen zijn, kan hieruit alleen al vaststaan, dat als de engelen in dezulken een blik werpen, zij met zulk een benauwdheid worden aangedaan, dat zij schijnen te vergaan, en het hun toeschijnt veranderd te worden in afschuwelijke reptielen, en wilde beesten; en daarom beschikt de Heer het zo, dat zij aan de gelovigen geen boze of vergift kunnen inblazen, 1748, 8 Juli.

2572. Behalve deze neigingen waarover boven, hebben zij ook zulke, met veelvuldige verscheidenheid, die daarvanuit volgen; namelijk dat zij het menselijk geslacht begeren te vernietigen ten aanzien van hun leven, aldus dat zij wreed zijn, geheel zoals Nero's in hun gezindheden; dat zij alle dingen aan den naaste willen ontnemen, lachende om hun armoede en ellende, en als zij voor hun ogen zouden sterven, zouden zij zelfs daarin nog behagen scheppen, omdat zij tegen alle barmhartigheid zijn gekant, zoals de arglistigen het zijn tegen alle onschuld: bovendien scheppen zij er ook veel genoeg in om vriendschappen te kunnen vernietigen, en vooral echtelijke liefden, door onmin te stoken tussen echtelieden, en door de vrouwen van anderen tot echtbreuken te verlokken, en dergelijke dingen, die vanuit deze beide bronnen, de liefde van zich en de liefde van de wereld, noodzakelijkerwijs voortvloeien, 1748, 9 Juli.

2573. Wat echter degenen aangaat die in het geloof waren geweest, die worden na den dood niet in deze sfeer verheven, hoewel zij terstond door die sfeer kunnen worden heengeleid, zoals mij uit klaarblijkende ondervinding te weten is gegeven, maar voor hen wordt anders door den Heer gezorgd. Zij werden gehouden in een sfeer beneden genen, zo dat zij hen niet verstaan, noch duidelijk gewaarworden; en dit zolang totdat hun uit den Heer uitwendige dingen worden gegeven die overeenstemmen met de bedoelingen of neigingen der engelen, en aangepast zijn aan het gezelschap der rechtschapenen in dezelfde sfeer; dan worden zij uit een uitwendig leven verheven tot het innerlijk leven van die geesten, en kunnen zij het samenzijn met genen genieten, en zo overeenstemmen met de engelen, die allen onmiddellijk en onmiddellijker worden geleid door den Heer, en alle gelukzaligheid, met onbegrensde verscheidenheid, onuitputtelijk, genieten. 1748, 9 Juli.

2574. Zij die zijn in de innerlijke sfeer van de wereld der geesten, gebruiken de geesten die in de uiterlijke sfeer zijn, zoals zij gewoon zijn in het leven des lichaams, wanneer zij spreken, de uiterlijke sfeer te gebruiken om te denken en te spreken, zodat er nauwelijks een ander verschil is, dan dat zij

daar onderscheiden geesten zijn; in het leven des lichaams, hoewel zij eender onderscheiden geesten zijn, verschijnen zij evenwel aan genen als één, of als één overheersende, terwijl de lagere overeenkomstig handelt, zo dat zij als het ware in genen zijn, gelijk zij mij ook zeiden, want zij bekleeden zich met hem, hoewel hij niet anders weet dan dat hij vanuit zichzelf spreekt; daaruit volgt dat zij zich met den mens zelf bekleeden, omdat die geesten bij hem zijn, die in den waan verkeren dat zij zelf de mens zijn.

2575. Nu werd eveneens door ondervinding te weten gegeven dat zij konden worden teruggebracht door de geesten beneden hen in een soort van slaap, zodat zij niet wisten wat zij deden; zij waren zo in slaap gebracht dat zij zich bijna eender gedroegen als wanneer de uiterlijke dingen des mensen in slaap zijn gebracht, en de inwendige dingen wakker zijn; want ik ontwaarde een zeker vonkelende, hetwelk vanuit hun leven was.

Wat het betekent dat zij de oorlogen leerden, in het Woord, en waarom zij verzoeken ondergaan.

2576. Er zijn zeer vele oorzaken, waarom de gelovigen vervol gingen en verzoeken moeten ondergaan; nu wil ik er slechts eer vermelden, die mij nu te leren werd gegeven, namelijk omdat er zulk een grote menigte van boze geesten zijn, vooral in de innerlijke sfeer opdat zij leren dat die er zijn, en omdat de Heer alle en de afzonderlijke dingen volgens de orde wil besturen, zo dat zij getrouw zijn in der staat van genen te weerstaan, zodat er evenwicht zij, want de bozer vallen aanhoudend aan; de gelovigen bieden weerstand, niet weerstaande vanuit henzelf maar uit den Heer, 1748, 9 Juli.

Over de innerlijke geesten der sfeer.

2577. Wanneer aan de boze geesten de gelegenheid wordt gelaten om in die sfeer op te treden volgens hun bedoelingen, dan zijn en ontelbare verzinsels, en wel zo profane en schandelijke, dat een mens nooit kan denken, dat zij zodanig zijn; want wanneer iets dergelijks bij genen regeert, dan keren zij elk gegeven object om in verzinsels eender aan hun staat; verder grijpen zij al datgene aan waarvan zij ooit bemerken dat het gekant is tegen de rechtschapenen, of tegen hen indruist, en verkeren, verdraaien en verderven het in schandelijke verzinsels en machinaties, zoals in een zeker huiveringwekkende, wat niet

ruchtbaar gemaakt mag worden vanwege de schandelijkheid, uitgebreed door hun bedoelingen.

2578. Daar zodanig de innerlijke sfeer van den natuurlijken mens is, volgt daaruit, dat dit de laatste tijden zijn, en het menselijk geslacht op dezen aardbol zal vergaan, als zij niet tot inkeer komen, en tot het geloof in den Heer zich herbezinnen.

2579. Die sfeer, of de bozen die in deze sfeer van bedoelingen zijn, worden niet zo verwoest als zij die boos zijn in de uitwendige dingen, want hoe innerlijker de mens boos is, des te zwaarder en langduriger is de straf; zo blijft er voor hen de zwaarste en langdurigste hel, en een verwoesting totdat er bijna niets overblijft van hen die tegen de barmhartigheid zijn, zoals eerder beschreven, en die tegen de onschuld zijn, die allen arglistig zijn, en meer innerlijk boos dan anderen. 1748, 9 Juli.

2580. Getoond werd mij hun gestaltenis [*effigies*] op klaarlichten dag, met geopende ogen, hoedanig namelijk zij ten slotte worden voor den aanblik der rechtschapenen, namelijk dat hun aangezicht, erger dan van een dode, met huiveringwekkende holten, als het ware benig is, van een allerafschuwelijkst bruinachtige kleur, lijkachtig; zij zijn onmachtig ooit iets te denken, dood voor zichzelf, met angst gemarteld, 1748, 9 Juli.

Dat de gesprekken der engelen over zekere onderwerpen bij de lagere geesten vallen in uitbeeldingen van steden.

2581. Heden, in den morgenstond, in den staat bijna tussen waak en slaap, waren er enige dingen die in mijn denking waren ingegleden, zoals een cither, en andere muziekinstrumenten, en tevens dacht ik aan steden, zodat die denkingen samen waren met de idee van steden; toen ik een weinig wakker was, werd mij gezegd dat de gesprekken der engelen aangaande eendere dingen in ideeën van steden vielen bij de geesten, hetgeen de geesten ook beaamden; en wel vertoonde zich het doorlopende gesprek der engelen over één ding zoals over een cither en iets anders, voor de geesten slechts eenvoudig zoals de idee van een stad, zonder verscheidenheid; waaruit eveneens kan vaststaan, hoe vele dingen er bij de engelen zijn, die alleen één idee van een stad vertonen bij de lagere geesten; aldus wat bij de engelen geestelijke dingen betreft, wordt in de idee van steden en dergelijke verkeer, en wat de hemelse dingen betreft, in dieren en dergelijke, 1748, 10 Juli.

**Dat er een grote menigte van geesten is, die daarin worden verlustigd
dat zij anderen schade kunnen berokkenen.**

2582. Men kan niet verwonderd genoeg zijn, hoe groot de menigte is van hen in de wereld der geesten, zowel in haar lagere als in haar innerlijke sfeer, die er enig en alleen behagen in scheppen dat zij iedereen die zij maar tegenkomen, kunnen kwellen, en hoe meer zij hen kunnen lastig vallen, des te groter vermaak zij daarin vinden; hetgeen voor mij vaststond vanuit veelvuldige en bijna dagelijkse ondervinding; ter oorzaak hiervan, dat de mensen in het leven des lichaams zodanig zijn, dat zij daarin verlustigd worden anderen nadeel te kunnen berokkenen naar lichaam en bezit; ja zelfs eveneens naar ziel, zoals voor een ieder kan vaststaan die er op let. Daar de zonden haar straf inhebben, kan het derhalve vaststaan hoedanige vergelding hun wacht, want voordien kunnen zij met de goeden in gezelschap zijn; zulke dingen moeten door martelingen worden weggenomen; als de mens zodanig is ten aanzien van de innerlijke dingen zijner natuur, hoeveel marteling wacht hem dan, en hoeveel tijd moet er verlopen vooraleer ten slotte zijn gemoed tot bezinning komt.

2583. Dat de mens meent dat des mensen ziel tot in het eeuwige gemarteld moet worden, is vanwege diens onwetendheid en eendere oorzaken; dit staat vast dat de mens is verdoemd tot eeuwige afstraffing, want dit heeft hij verdiend; maar dank zij de barmhartigheid des Heren wordt hij ten slotte uit de verdoemenis weggenomen, maar door middel van verwoestingen en teisteringen, volgens zijn daadwerkelijke zonden, en de daaruit verworven natuur, 1748, 10 Juli.

**Dat zij die vóór 1000, ofwel 4000 jaren hebben geleefd, als zij tot hun
staat in het leven des lichaams worden teruggebracht, aan zich zelf
volstrekt eender zijn.**

2584. Vanuit meerdere ondervinding is mij te weten gegeven, dat zij die hebben geleefd vóór 1700, 2000, 3000, tot 4000 jaren, zoals ten tijde des Heren, en voor Zijn tijd 1000, 2000 jaren, dat als zij worden teruggebracht in den staat van hun vorige leven, volstrekt eender aan zichzelf zijn, zodat niets hoegenaamd ontbreekt, of is teloor gegaan: voorts ten aanzien van animus, zeden, ja zelfs het gehele leven dat zij hebben gehad in de wereld, ten aanzien van hun loop; want het is mij gegeven met hen te spreken heel lang

en meermalen, gedurende maanden en jaren; zodat ik voor zeker wist dat zij dezelfde waren; waaruit geweten kan worden, dat de mens niets verliest van de dingen die hij had in het leven des lichaams, behalve alleen het lichaam, en de dingen die aan het lichaam eigen zijn. Als zij daarentegen in den hemelen staat worden hersteld, dan gedragen zij zich anders, en dan weten zij de dingen niet die louter lichamelijk zijn; 1748, 10 Juli.

Dat er in de geestelijke wereld staten zijn, die den mensen volslagen onbekend zijn.

2585. Enige staten werden mij heden te ondervinden gegeven, zoals ook eerder ettelijke malen, die den mensen volslagen onbekend zijn, en wel verscheidene ervan onuitsprekelijk; en als men zou trachten enige idee ervan door woorden te formeren, zo zouden zij evenwel onverstaanbaar, bijgevolg volstrekt ongelofelijk zijn; zodat alleen vanuit een wetenschappelijk ware de volledige staat der aandoening kan worden geformeerd, waarin ofwel de aandoening regeert, ofwel meer of minder het ware; ja zelfs kunnen eendere staten worden vergezelschap aan hen die niet in de waarheid der natuurlijke dingen, en in de waarheid der geestelijke dingen zijn; dat deze staten van onbegrensde verscheidenheid zijn, kan daaruit eveneens vaststaan.

Daar zulke onuitsprekelijke en nooit verstaanbare staten van verrukkingen worden gegeven in de innerlijke geestelijke wereld, wat dan niet in den innerlijken hemel, waaruit zulke staten hun naasten oorsprong hebben, en waar iedereen daarin is met onbegrensde verscheidenheid; want het minste in de geestelijke wereld, hetwelk zoals een éne verschijnt, bestaat in den innerlijken graad vanuit onbegrensd veel zulke dingen, ja zelfs heeft elke willekeurige verscheidenheid haar onbegrensdheid.

2586. En omdat het aldus is in de geestelijke wereld ten opzichte van den innerlijken hemel, kan daaruit vaststaan dat iets eenders het geval is in den innerlijken hemel ten opzichte van den meer binnensten hemel, en zo ten opzichte van den binnensten hemel, waarin onbegrensdheden van staten bijgevolg van gelukzaligheden onbegrensd aangroeien.

2587. Daar er zodanige en zo onbegrensd vele onuitdruk bare staten van verkwikkelikheden en gelukzaligheden zijn, kan daaruit ook vaststaan dat hun spreken ook onuitdrukbaar is, en te meer in de innerlijke dingen, want elk spreken stelt een staat die daarvoor in de plaats van een fundament is, en dienvolgens ontstaat het spreken, en vloeit dienovereenkomstig.

2588. Daaruit kan eveneens vaststaan, dat iedere kleinste idee in den mens, en in een geest, wanneer hij denkt, meer nog wanneer hij spreekt, haar overeenstemmenden staat in den innerlijke hemel heeft, en de denking en de spraak van hem, of van dezen, haar overeenstemmenden staat in den meer innerlijken hemel, en de denking en spraak wederom van deze haar overeenstemmenden staat in den meer binnensten hemel; en daarom is iedere idee een zekere aandoening; of een gemene staat van aandoeningen, die in de innerlijke dingen is; anders zou nooit enige denking kunnen ontstaan, en leven; 1748, 13 Juli.

Dat geen barmhartigheid, noch onschuld, kan zijn van den mens.

2589. Daar de mens zodanig is, dat hij niets anders is dan liefde van zich en van de wereld, zodat hij van zijn minste tot zijn grootste, liefde van zich en van de wereld is, bijgevolg haat jegens den naaste en den Heer, hetgeen noodwendig volgt vanuit de liefde van zich en van de wereld, zo kan het geenszins anders zijn dan dat hij onbarmhartig is, en niets dan onbarmhartigheid, en wat tegengesteld is aan de onschuld; en daarom moet de barmhartigheid en de onschuld van oorsprong ergens anders vandaan komen, en invloeien; en waarvandaan is er een andere bron dan de Goddelijke, of uit den Heer, Die de Barmhartigheid en de Onschuld Zelf is; dit is met een geestelijke idee beter te doorzien gegeven. 1748, 13 Juli.

Dat geesten vanuit bespiegeling weten dat zij aanwezig zijn.

2590. Het gebeurde vele malen, wanneer over iemand werd gedacht, dat hij zich aanwezig vertoonde, en dat hij wanneer niet over hem werd gedacht, als het ware afwezig was; en wel dat hij, wanneer over hem werd gedacht, terstond naast mij was, ja zelfs aan mijn hoofd; de naaste oorzaak is mij verschenen, namelijk dat zij, wanneer zij aanwezig waren, zonder bespiegeling niet wisten dat zij aanwezig waren, zoals pleegt te geschieden in het leven des lichaams, in gezelschappen, dat, hoewel zij aanwezig zijn, nochtans zonder bespiegeling niet wordt geweten dat zij aanwezig zijn; waaruit eveneens kan vaststaan, wat de bespiegeling in het andere leven uitwerkt, waar zij niet zo door het gezicht des lichaams aan zichzelf aanschouwelijk zijn, 1748, 13 Juli.

Dat de Heer van de schepping van den eersten mens aan het menselijk geslacht heeft geleid.

2591. Deze schuchtere bedenkelijkheid is voorgevallen: daar het zo is, dat met den mens en met diens afzonderlijke leden en delen de engelen en de geesten in het grootste lichaam overeenstemmen, en dat daarvandaan de strevingen komen die actief zijn waar maar gelegenheid wordt gegeven, of passieve krachten, zoals bekend kan zijn uit zekere waarheden van menselijke filosofie, als daarop wordt gelet, daarom deed zich deze bedenking voor: hoe zou de eerste mens, en zij die het eerst geboren zijn, voordat dit grootste lichaam was geformeerd, hebben kunnen ontstaan? Ik kreeg het antwoord, met een geestelijke idee, die overreedde; het werd bevestigd, dat de eerste mens, en de eerst geborenen, door geen ander zijn geleid geweest, dan door den Alenen Heer, want de Heer is het al in alle dingen, en er is niet enig streven uit de afzonderlijken in den hemel en in de geestelijke wereld, dan alleen uit den Heer, ook voordat de mens geboren was, evenals nadat de mens geboren was; want eender als de mens ten aanzien van al zijn graden bestond vóór zijn geboorte, evenzo daarna; zonder Hem kon niets geschapen worden, noch geschapen zijnde bestaan; en daarom onderhoudt Hij alleen het menselijk geslacht, zoals oudtijds, maar nu door bemiddelende engelen en geesten, voorts eveneens onmiddellijk, zonder engelen en geesten; zoals ook door ondervinding werd bevestigd, waarover, naar ik acht, eerder. Het menselijk geslacht immers was van Hem van den aanvang af, en daarom heeft Hij daarvoor alle zorg, 1748, 13 Juli.

Dat de Heer den mens bewaart van elk boze.

2592. Uit zó veelvuldige ondervinding staat dit voor mij vast, dat als ik de ondervindingen alleen in het gemeen zou aanvoeren, een boekdeel daarmee zou worden volgeschreven; want nu al ettelijke jaren lang, ben ik, bijna dagelijks, omstuwd geweest van boze geesten, zowel rondom mij, als vlak bij mijn hoofd, en aan den rug, en niet alleen zwoegden zij met alle inspanning, openlijke aanvallen, toverijen, arglisten, maar ook trachtten zij met geheime kunstgrepen mij kwaad te berokkenen, voorts eveneens met schandelijke vervloekingen, waarover eerder; maar alle en de afzonderlijke dingen tevergeefs, zodat ik tenslotte om al hun pogingen en openlijke beledigingen alleen maar moest lachen; aldus bewaart de Heer het menselijk geslacht,

waarvan de afzonderlijken zijn omstuwd van boze geesten, en vooral heden ten dage, daar het boze tot zulk een graad is aangegroeid, en vandaar de boze geesten dermate zijn toegenomen, ja zelfs uit de ergsten zijn gaan bestaan: en dit wil de mens niet weten, maar meent dat hij het zelf is die zichzelf bewaart, wat alles behalve zo is, want als de Heer de hand zou laten zakken, al was het maar het allerkleinste moment, zo zou de mens vergaan: 1748, 13 Juli.

Dat niets zonder bespiegeling geleerd kan worden.

2593. Wanneer bespiegeling afwezig is, komt niets in het geheugen, zoals genoegzaam vaststaat; hoewel het menselijk gezicht is omstuwd met duizenden en duizenden objecten, behoudt nochtans het geheugen niets ervan waarover hij geen uitwendige bespiegeling heeft gehad; eender wanneer hij denkt; dat waarover hij een bespiegeling heeft gehad, dit houdt het geheugen vast. In één woord: zonder bespiegeling wordt den mens niets ingehecht.

2594. Maar er bestaat een innerlijk geheugen, waarin elk ding, onverschillig wat, of hij er over nadenkt, dan wel niet over nadenkt, vastgehecht is; zodat er niet het minste is wat ooit het gezicht des lichaams, en al wat den inwendigen zin heeft bereikt, of het is aller-nauwkeurigst ingehecht; bijgevolg de dingen waarover de mens niet bespiegelt of nadenkt [*reflectit*].

2595. De dingen echter die aan zijn innerlijke en meer innerlijke dingen zijn ingegrift, daarover zou de mens nooit enige bespiegeling kunnen hebben, zoals ook niet daarover, hoe door hem was verworven het vermogen van denken, en van analytisch concluderen, welk vermogen zo groot is, dat dit het kunstmatig redeneervermogen onbegrensd overtreft, en de mens is zo onwetend dienaangaande, dat hij over zulk een vermogen beschikt, dat hij er nauwelijks iets van weet, tenzij door bespiegeling achterna.

2596. Zulke dingen, voorts die welke door deze meest verborgen bespiegeling den mens worden ingeboezemd, zijn uit den Heer; aangezien deze niet door middel van bespiegeling door hem werden aanvaard, te minder ooit aan hem werden geopenbaard, zijn zij uit den Heer, en niet van een ander; bijgevolg is het een gave des Heren, zodat de mens er zich niet het minst op kan beroemen dat hij een mens is, en dat het van hem is te kunnen denken, laat staan wederverwekt te kunnen worden, 1748, 13 Juli.

Dat zij vaak worden verbannen vanuit den hemel.

2597. Het gebeurt heel vaak en dagelijks, dat sommigen vanuit den hemel worden verbannen, en teruggebracht tot de lagere geesten; sommigen van hen hebben met mij gesproken nadat zij verbannen waren; de oorzaak is, dat zij in enige valsheid zijn, en daarom kunnen zij, wanneer zij onder degenen zijn die in de waarheid zijn, niet anders dan beangst worden, omdat terstond de waarheid der anderen, en van den gansen hemel, in het gemeen en in het afzonderlijke, in het gezelschap waarin zij zijn, als het ware toeschiet, weshalve het hun als zij niet de wijk nemen, alsdan toeschijnt verbannen te worden en neer te glijden, of af te vallen; zij kunnen niet anders dan zwaar gemarteld worden.

2598. De oorzaak dat zij zo vaak verbannen worden, en onder de lagere geesten worden teruggebracht, waaraan zij dan volstrekt eender zijn, is deze dat als geesten worden verheven tot den hemel, hetgeen ook dagelijks geschiedt, en in groten getale, dan zijn zij die niet door verscheidene staten zijn heengeleid, zó dat zij in vele geestelijke en hemelse staten kunnen zijn, wanneer zij komen in zulk een geestelijken of hemelsen staat, waarin zij niet zijn ingewijd uit den Heer, alsdan in valsheid; en daarom vallen zij neer, en worden zij eveneens in die staten ingewijd.

2599. Daaruit kan vaststaan, dat zij die vanuit den hemel neervallen, deswege niet boze geesten worden; het waren goeden die met mij spraken.

2600. Anders degenen die zich met list indringen, hetgeen bij wijze van toelating geschiedt; wanneer die vandaar afvallen, zijn het bozen. 1748, 14 Juli.

Dat niemand met geweld of dwang wordt aangedreven om den Heer te dienen.

2601. Er zijn heel veel middelen om mensen en geesten te dwingen den Heer te erkennen en te vereren; ook is niets gemakkelijker; er zijn banden, en geslachten en soorten van banden; er zijn vrezen, er zijn vreugden, er zijn eerbewijzen, er zijn alle mogelijke begeerten die mens en geest kunnen aandrijven om den Heer te erkennen; wat vrezen uitwerken, kan genoegzaam vaststaan; voort eveneens wat eerbewijzen uitrichten; en wanneer zij in een staat van vreugde worden gebracht, dan willen zij allemaal den Heer erkennen, en Hem aanbidden.

2602. Maar dit zijn geen middelen ter inwendige overreding, slechts middelen ter aanlokking; want terstond als zij in een anderen staat komen, waarin iets tegengestelds of een tegenkanting zich voordoet, gaan zij onmiddellijk weg, en erkennen ook niet, ja zelfs gaan zij haten; daarom, opdat er erkenning en aanbidding worde ingeboezemd en wel innerlijk bij den mens, moet er een willige zijn; dan komt inwendige overreding in wording, die blijft in meerdere staten, want zonder overreding blijft niet wat ook aan; maar het wordt veranderd in elke believelijke verandering van staat. 1748, 14 Juli.

Dat de zielen in het andere leven zijn zonder zulke banden als zij in het leven des lichaams hadden.

2603. Zolang de mensen in de wereld zijn, houden meerdere banden van gezelschap hen vast, zoals vrees voor de wet, vrees voor de faam, vrees voor het verlies van het leven, vrees voor het verlies van gewin, van eer, en van dergelijke dingen; aldus alle dingen der begeerten die de mens liefheeft; deze banden houden op in het andere leven, en daarom zijn zij, overgelaten aan hun innerlijke dingen, als het ware anderen; zij plegen dan een ieder te bestoken voorzover zij het zonder vrees kunnen, zij beschimpen, zij tergen anderen met woorden, en zo meer, hoewel in het leven des lichaams iets zodanigs van hen in publiek niet werd gehoord; 1748, 14 Juli.

Dat de Goddelijke waarheden moeten worden bevestigd door filosofie, niet andersom.

2604. Het is een Goddelijke waarheid, dat de Heer het heelal regeert, zowel in de gemene als in de bijzondere dingen, of zoals in de universele dingen alzo in de afzonderlijke dingen; dit is een Goddelijke waarheid, want de Heer zegt, dat zelfs niet een haar des hoofds valt van het hoofd, zonder Zijn wil; deze waarheid kan door de natuur, en door de menselijke filosofie bevestigd worden met zeer veel dingen, zoals dat het heelal anderszins niet kan blijven bestaan, noch de hemel, noch het menselijk geslacht, noch de natuur, en de rijken der natuur; bevestigd is het eveneens door de filosofie, namelijk dat de universele Voorzienigheid nooit kan bestaan, tenzij vanuit de afzonderlijkste dingen; vandaar het universele van Hem; zoals het gemene nooit kan bestaan zonder de bijzondere dingen, want de bijzondere dingen

samen genomen maken het gemene uit; aldus kunnen, ter verlichting van het menselijk gemoed, Goddelijke waarheden bevestigd worden door natuurlijke en filosofische waarheden; maar als iemand vanuit natuurlijke wetenschap en filosofie Goddelijke waarheden wil concluderen, valt hij terstond in duisternis en donkerheid: dan bevestigt hij zich terstond hierin, dat er een universele voorzienigheid is, niet een afzonderlijke, hetgeen indruist tegen de waarheid van Hem, want zij kan niet bestaan, en wel vanuit de dingen die in de bijzondere en de afzonderlijke dingen gebeuren, die hij niet verstaat, welke bijna alle dingen zijn.

2605. Dat die waarheid Goddelijk is, dit werd heden vanuit den hemel bevestigd, en wel met dezen regel, dat de universele Voorzienigheid nooit bestaanbaar is zonder de voorzienigheid der afzonderlijke dingen, voorts dat zij zodanig is in het universele, als in de afzonderlijke dingen; en daarom is de Goddelijke Voorzienigheid in de meest afzonderlijke, allereenbegrensdste dingen, in onverschillig welken graad, uit het eeuwige tot het eeuwige, zowel in de natuur als binnen de natuur: een antwoord over de waarheid van deze wet werd mij gegeven vanuit den hemel door rechtschapen geesten, en de bevestigde Wet. 1748, 15 Juli.

2606. Hoe misvormd en van geen belang de syllogistische filosofie is, kan daaruit eveneens vaststaan, dat zij door duizend sluitredenen, geformeerd door hen die niets verstaan, in staat schijnt de waarheid zelf als het ware te vernietigen; hetgeen genoegzaam hieruit kan vaststaan, dat bijna iedereen vanuit zijn eigen redenerend gemoed, hetwelk evenwel meer analytisch is dan de kunstmatige redeneerderij, die waarheid ontkent; want wie is er die niet een universele Voorzienigheid van den Oppersten Schepper heeft gesteld; doch wie is er, die Haar erkent te bestaan in de meest afzonderlijke dingen?

Dat mensen en geesten niet degenen zijn die spreken, maar menen dat zij het zijn die spreken, en dat het leven van allen is te menen dat zijzelf leven, denken, spreken en handelen.

2607. Over deze dingen heb ik met geesten meermalen een gesprek gehad, want dit kunnen de geesten niet in meerdere mate dan de mensen doorvatten, en meermalen is het hun tot levende ondervinding toe getoond, dat het zo is, ja zelfs heb ook ik enige malen gemerkt dat zij werden geleid van te spreken door anderen, en ondertussen meenden zij dat zijzelf het waren; zo dat een geest evenals de mens niets anders weet dan dat hij niet wordt geleid door

anderen, terwijl zij toch zelfs niet het minste kunnen denken, laat staan spreken, dan alleen door anderen; uit dagelijkse ondervinding in mij is dit sterk bevestigd; maar wanneer hun een bespiegeling wordt gegeven, dat zij door anderen worden geleid, dan menen zij terstond van hun vrijheid beroofd te worden, en uit zich niet te spreken; hoe het hiermede is gesteld, ziet gij elders. 1748, 15 Juli.

2608. Zoals ook dat allen mijn landstaal spreken, en dat het hun toeschijnt alle dingen te weten die in mijn geheugen zijn, menende dat het uit henzelf is, hetgeen ik hun eveneens enige malen heb gezegd, want het is een zinsbegoocheling dat zij zo menen; nochtans schijnt het hun toe dat zij mijn taal weten vanuit henzelf, en dat de dingen die in mijn geheugen zijn, uit henzelf, uit hun eigen geheugen zijn; daaruit kan ook vaststaan hoe de zinsbegoocheling of de schijn mensen en geesten fopt.

Dat de engelen geenszins een idee kunnen hebben van lichamelijke dingen, van woorden der talen, van namen van landen, steden, en van mannen, maar van de dingen die zij betekenen.

2609. Met een geestelijke idee heb ik klaarblijkend doorvat, dat de engelen nooit een idee kunnen hebben van zulke dingen, want de ideeën van lichamelijke dingen, van mannen, namen, woorden, zijn zo stoffelijk, en toegesloten, dat zij nooit kunnen binnengaan in den hemel; behalve meer dingen die dit bevestigen; alleen dit, dat met een geestelijke idee klaarblijkend werd gezien, en dat het tegen elk redelijke is, dat iets zodanigs wat louter stoffelijk is, zoals de idee ook van den zin der letter des Woords, kan binnengaan in de geestelijke dingen, laat staan in de hemelse dingen; eer gaat een kameel door het oog van een naald, en de algehele aardbol van land en water door een onzichtbaar spleetje; dit werd gezegd tot sommigen die zich daarop beroemden groot te zijn geweest in de landen, menende dat zij het waren die werden verstaan in den zin der letter; en zij konden niet wat ook antwoorden, 1748, 15 Juli.

Dat myriaden in het eeuwige leven komen elk uur.

2610. Heden werd mij gezegd, dat myriaden elk uur in het andere leven komen van de aardbollen in het heelal; en nochtans dat het niets is, ten opzichte van de oneindigheid, of van den Heer, Die oneindig is. 1748, 15 Juli.

Over de innerlijke verrukkingen van zekere geesten die tevreden zijn met weinige dingen, en over de verwrongen zenuw van Jakob's dij.

2611. Des nachts toen ik rustig sliep, scheen het mij toe te zijn waar alleen twee of drie bomen waren, in een zekeren bak geplant; een ervan was rijzig, de andere minder, en twee of drie klein; niemand zag ik, slechts die bomen geplant in een bak; en daarna was ik in een rust der ziel, en in zulk een liefelijk rustige, dat ik het niet kan beschrijven, en wel vanwege een anderen kleineren boom dien ik niet scheen te kunnen bereiken, en wel vanwege de liefelijkheden, want hij was als het ware bewaakt zo vaak als ik hem zag; de liefelijkheid drong tot aan de mergen door; en dit ettelijke malen, twee malen naar ik gis; de andere boom was zo bewaakt, dat ik slechts waarnam waar die geplant was; de liefelijkheid, welke nooit kan beschreven worden, doordrong mijn gemoed; nu staat het voor mij vast dat die andere boom de echtelijke liefde betekende, daar de grote boom de echtgenoot was, en de kleinere diens echtgenote was, en de kleintjes de kinderen waren.

2612. Opgewekt uit den slaap, werd het gegeven te spreken met hem die in zulk een liefelijke plaats was, waar zo veel liefelijkheid of zoveel liefelijke rust was, en ik doorvatte dat diegenen in zulk een liefelijkheid zijn, die in het leven des lichaams met weinig dingen tevreden zijn, maar in den Heer, en dat zij in het grootste lichaam het achterdeel van de dij uitmaken tot aan het achterdeel van de knieën, voorts naar de innerlijke dingen van de dijen, en behoren tot het gebied der echtelijke liefde.

2613. Ik doorvatte eveneens dat zij vergemeenschapping hebben met den voet naar den hiel toe, dus naar de zool, welke vergemeenschapping mij te doorvatten werd gegeven, zo dat de liefelijkheid van die rust zich uitstreckte naar de plant van den voet omlaag of de hiel, waarover gehandeld wordt in het boek Genesis, en naar ik gis elders, zoals er ook een vergemeenschapping is in den mens van een deel van de dij met de hiel, zoals kan vaststaan uit de uitbreiding van de spieren en de zenuwen, want er zijn zenuwen die gewijd zijn aan het gebied der echtelijke liefde, en deze strekken zich uit van de dij

neerwaarts tot de hiel: deze zenuw wordt aangeduid als zijnde verwrongen bij Jakob, toen hij met den engel worstelde, tot aan den ochtendstond, en ter oorzaak waarvan de nakomelingen dat deel, of het deel van de verwrongen zenuw, niet eten; hetgeen nog meer kan vaststaan uit de dingen, door mij in een reeks gezien; dit is mij nu uit den hemel geopenbaard.

2614. Vlak na het ontwaken verscheen mij een grote hond met een huiveringswekkende muil; dienaangaande vroeg ik wat dat betekende; gezegd werd daarna, dat zulk een hond verschijnt of dat door zulk een hond wordt uitgebeeld, wanneer iemand wordt heengevoerd tot een daaraan tegengestelde liefelijkheid; die liefelijkheid was hemels, omdat zij der echtelijke liefde is, met innerlijke hemelse vreugde, wanneer de mens met zijn weinige dingen tevreden is, leeft in zijn kleine huis, met de echtgenote die hij allertederst liefheeft, en met de kinderen, tevreden van gemoed, in den Heer: wanneer hij van de liefelijkheid dier hemelse liefde is overgegaan tot het tegenovergestelde, waarin degenen die in het tegenovergestelde zijn, als het ware een hemelse verkwikkelijkheid voelen, terwijl zij toch hels is, dan vertoont zich zulk een hond, waarmee wordt aangeduid, dat hij de wacht houdt opdat niet de tegenovergestelde verkwikkelijkheden gemeenschap met elkander hebben; en daarom kan het ook vaststaan wat werd aangeduid met Cerberus in de fabels.

2615. In mijn waaktoestand, namelijk toen ik, als gezegd, ontwaakt was, verscheen mij een soort van ton, of een vizelvat zoals waarin kruiden worden fijn gestampt; daarbij stond een man, met een instrument waarmee hij in die ton menselijk vlees stampte, zo dat hij mensen stampte in die ton, door hen te martelen, om zo te doden, en in die ton mensen te gooien, en zo fijn te stampen gelijk met kruiden pleegt gedaan te worden die verpulverd moeten worden; dit deed de man met grote verkwikkelijkheid; diens verkwikkelijkheid werd op een wijze van vergemeenschapping, welke in de geestelijke wereld geschiedt, overgebracht, opdat ik zou weten dat hij met de grootste verkwikkelijkheid zulk een euveldaad verrichtte; dit was het tegenovergestelde, of de helse verkwikkelijkheid, en omdat die was tegenovergesteld aan de vorige of de hemelse, verscheen de hond, opdat zij ten enen male van elkander onderscheiden zouden worden, en niet wat ook gemeen, of van vergemeenschapping zouden hebben.

2617. Zulke helse verkwikkelijkheden regeerden in de nakomelingen van Jakob, die geen groter verkwikkelijkheid gewaarwerden dan in het martelen van de natiën, zoals men eveneens leest aangaande David, dat hij de zonen van Ammon derwijze heeft gemarteld, II Sam. XII: 31, waar zulke dingen worden verstaan, en eendere fijnstampingen worden aangeduid; maar zij

waren hels, nooit bevolen, noch ooit iemand toegestaan, dan alleen aan hen wier dijzenuw verwrongen was, dat is, wier lager deel der dij gescheiden was van het hogere deel ervan, zo dat er een tegengestelde verkwikkelijkheid is in het lagere deel ten opzichte van het hogere deel; en daarom wordt onder de verwrongen zenuw van Jakob zulk een scheiding of verandering in het tegenovergestelde aangeduid; daaruit kan vaststaan wat wordt verstaan onder de hiel die gekwetst werd door de slang, in Genesis; voorts dat Jakob de hiel van Ezau hield, en zijn naam hetzelfde betekent; zo in het bijzonder wordt het verstaan onder de slang die de hiel van het zaad der vrouw kwetst. 1748, 16 Juli.

2618. Zodanig waren de nakomelingen van Jakob, dat zij wreedheid bedreven tegen de natiën, en daarin hun opperste verkwikkelijkheid smaakten; zo waren zij allerwreedst, en voor geen ander doel dan om wraak te oefenen, zoals zij beaamden, en onder het voorwendsel van heilige dingen, terwijl zulk een einddoel nooit bij hen was geweest, maar slechts een zodanige begeerte, zoals duidelijk kan vaststaan uit de dingen die van hen vermeld worden, toen zij erger afgodendienaren waren geworden. Zodra het ook maar in hun gezindheid opkwam dat een natie hun vijand was, om onverschillig welke oorzaak, dan meenden zij terstond gerechtigd te zijn om alle wreedheid uit te oefenen jegens hen, hun vrouwen, eegaden, kleine kinderen, zoals eveneens vaststaat aangaande David jegens Nabal die evenwel vanuit hun broeders was; aldus in de overige dingen: verder dat zij niet iets anders op touw hadden dan strooptochten te houden, en alle dingen te plunderen, door alles te doden wat maar levend was bij de mensen.

2619. Mij zeiden zij enige malen, dat dit hun bevolen was; maar het werd gegeven hun te antwoorden dat dit niet bevolen was, maar toegelaten, omdat zij zodanig waren; zoals het den duivel wordt toegelaten, omdat hij zodanig is, mensen te martelen; zulke toelatingen, omdat zij zodanig waren geweest van Jakob af, schenen hun toe bevolen te zijn, weswege naar den schijn en hun zinsbegoocheling eveneens in die dingen zo gesproken is; dat het niet Goddelijk of een bevel des Heren is geweest, kan zonneklaar hieruit vaststaan, dat het indruist tegen, of tegengesteld is aan de hemelse liefde, en de liefde van een mens jegens den ander; over welke liefde de Heer zo vaak heeft gesproken, en de Heer is de liefde zelf, uit Wien, Enig en Alleen, alle hemelse liefde vloeit in de hemelen, en de echtelijke liefde, en de liefde der ouders jegens de kinderen; 1748, 16 Juli.

Hoe uitbeeldingen opkomen, en hoe zij vandaar zich gedragen.

2620. Wanneer hemelse en geestelijke dingen, dat is, de dingen die des Heren zijn, en uit den Heer in de hemelen, afglijden in de boze wereld der geesten, en wel eerst in de naastbijge geesten, die in de innerlijke sfeer van die wereld zijn, dan wordt, omdat die geesten zodanig zijn, namelijk omdat hun natuurlijke inborst geheel en al verdraaid is, derhalve dat wat engellijk hemels en geestelijk is, verkeerd in het tegengestelde, aldus in tegengekante doelen, omdat hun natuurlijke inborst tegengekante doelen beoogt; vandaar blijven de dingen die zo door zulk een geestelijke wereld heengaan, nochtans uitbeeldingen van hemelse dingen; zo eveneens bij de nakomelingen van Jakob, 1748, 16 Juli.

Over David; over hen die in de verlustiging van echtbreuk en wreedheid zijn.

2621. Toen ik de dingen las over de echtbreuk van David met Bethscheba, en over diens wreedheid tegen de zonen van Ammon, vertoonde zich, vrij lang, dagen achtereen, iemand die zij David noemden, met wien ik sprak; en ik meende dat hij geweest kon zijn onder de rechtschapenen; maar als hij David is, of als hij die bij mij is, diens persoon voorstelt, zoals pleegt te geschieden, dan is hij zodanige leider der echtbrekers en der wreedaards, die in echtbreken en in wreedheid de opperste verkwikkelijkheid smaken; en is hij bovendien uitgerekend of verderfelijk, omdat zijn fantasie hoger reikt dan die der anderen; dit heb ik gehoord, dat hij in zijn leven onder de dingen die hij neerschreef in de psalmen, zichzelf verstond, niet aldus den Messiah, Dien hij weliswaar kende; maar of hij Jehovah den God Israëls heeft geloofd, weet ik nog niet. 1748, 16 Juli. Zie II Sam. XII: 31.

2622. In het andere leven is een plaats, als eerder gezegd, onder de voeten waar in het grootste lichaam de hiel is; daar zijn zij die echtbrekers zijn, of die in echtbreken verlustigd zijn; voorts ook zij die in wreedheid verlustigd zijn; hun verlustiging is zodanig, dat zij louter verkwikkelijkheid voelen, en ook menen dat niet wat ook verkwikkelijker kan zijn; zodanige verkwikkelijkheid, of vanuit die dingen, is heden ten dage zo algemeen, dat zij zich ook uitstrekt tot de kleine kinderen,

2623. die in het leven van hun lichaam nog niet door daadwerkelijkheid een verkwikkelijkheid vanuit zulke dingen hebben verworven, maar die

nochtans door erfelijkheid dit hebben ontvangen; aldus strekt het zich ook uit tot hen en haar in de eerste jeugd; dezen en genen menen, wanneer zij door die verkwikkelijkheid worden aangedaan, dat het ook verkwikkelijk is, sommigen zelfs hoogst verkwikkelijk;

want de verkwikkelijkheden worden in het andere leven vergemeenschap; zij zijn als het ware de uitwasemingen van hen, terwijl men toch, als het menselijk geslacht niet zo aangestoken was geweest, krachtens de erfelijkheid, niet slechts geen verkwikkelijkheid daarvandaan zou gevoeld hebben, maar een onverkwikkelijkheid, en een walging; hieruit kan vaststaan, hoedanig het menselijk geslacht heden ten dage is.

2624. Maar hun verkwikkelijkheid is nu verkeerd in stank, of in de walm van menselijk drek, die daarvan uitwalmt, en die ik eveneens ruik; en zij beamen, dat er nu zulk een stank heerst, want in zich is zij zodanig voor de engelen, en wordt in zo iets verkeerd, zodat zij die zodanig zijn, tenslotte in zulk een drek gaan leven; want in zich is zodanig drekkige, smerige, in de rechtschapen geestelijke wereld, en daarom wordt zij in zulk een rotlucht verkeerd; en, wat wonderlijk is, de geesten rondom mij ruiken eveneens een dergelijke walm en stank, zoals de mens in zijn eigen lichaam, 1748, 16 Juli.

2625. Ten slotte nam die stank zo toe, dat zij zeiden te zullen vergaan, en het ook niet langer konden harden vanwege de walging; ik ontwaarde eveneens hetzelfde door een zekere soort van zwijmeling van onderen opkomend; ik was toen op straat.

Over gebroken brood.

2626. Door een visioen werd mij aangeboden een kleine schaal vol met in vierkanten blokjes gesneden stukjes brood; waarvan ik meende dat het betekende de vergemeenschapping van het brood, namelijk de hemelse dingen, en ik was verheugd; het werd aan den mond gebracht, opdat ik zou eten, maar daar werd het een poosje gehouden, maar werd niet gegeten; toen ik in de mening was, dat dit brood de hemelse dingen betekende, werd mij gezegd dat gebroken brood, niet gesneden brood, de hemelse dingen betekent; brood immers wordt als het ware gebroken met lippen en tanden, aldus eerst met de hand voordat het gegeten wordt; en omdat dit volgens de natuur is, is er dus de aanduiding der hemelse dingen door de breking van het brood met de hand, de lippen, zo met de tanden, en verder in allerkleinste deeltjes door

de spieren, vezels, en als het ware allerkleinste handjes, lipjes, en mondjes van de opnemende vaten.

2627. Maar brood gesneden met een mes, is dat wat het hemelse voorliegt, en toch het hemelse niet is, zoals alles wat kunstmatig geschiedt; en daarom betekende het mij aangeboden brood, daar het gesneden was in blokjes, in kubusjes als het ware, schandelijke verkwikkelijkheden, waarover eerder, waarvan dezulken die in schandelijke verkwikkelijkheden zijn, menen dat het hemelse dingen zijn, terwijl het helse dingen zijn. 1748, 16 Juli.

Dat het louter noodzakelijkheden zijn, waardoor de mens wordt geleid.

2628. Gedurende langen tijd des nachts, voorts gedurende geruimen tijd des morgens, was ik in een geestelijke idee daaromtrent, hoe de mens door den Heer wordt geleid; en ik doorvatte toen door een aanhoudende geestelijke idee, welke niet is uit te drukken, dat het louter noodzakelijkheden zijn waardoor de mens wordt geleid door den Heer, namelijk omdat de mens zodanig is, voorts ten aanzien van de gezelschappen waarmede hij zich verbindt, en ten aanzien van de denkingen die met hem overeenkomen; derhalve zijn het niet dan louter noodzakelijkheden, en inderdaad de noodzakelijkheden, waardoor de mens wordt gebogen tot het beste, dat van zulk een leven kan worden afgeleid; als hij immers anders dan zo zou worden geleid, zo zou het tot zijn verderf strekken, want elk ding van zijn leven, zowel der denking als der handeling, brengt een opeenvolgende reeks van diens leven met zich mee, want ieder ding is zoals een zaad, waaruit een boom wordt geboren,

2629. en daaruit nieuwe zaden, en zo voort; daar dus iedere idee van hem, en het minste van een denking en handeling, zulk een reeks van konsekwenties heeft, evenals een zeker zaad, en is als een ouder van konsekwenties, en zulke dingen ieder moment van zijn leven ontstaan, kan het vandaar duidelijk zijn, dat het louter de noodzakelijkheden zijn, waardoor hij wordt geleid, dat is, dat het zijn beste dingen zijn ten opzichte van zijn staat en de conditie waarin de mens is.

2630. Maar zij verschijnen niet aan den mens als noodzakelijkheden, want het schijnt hem toe vanuit zich te denken, en vanuit zich te handelen, en wel ter oorzaak hiervan, dat hij door de dingen die hij liefheeft, of door de dingen die van zijn liefde zijn, bijgevolg die hij begeert, wordt geleid, en zo gebogen tot het goede; al wat geschiedt vanuit enige liefde, of begeerte, dat verschijnt den mens als vrij; bijgevolg verschijnt het als geen noodzakelijkheid, terwijl

het toch zulke noodzakelijkheden zijn, waardoor de mens wordt geleid, en gebogen door den Heer tot diens goede, een zodanig goede als maar mogelijk is ten opzichte van diens leven, en van de geestelijke en hemelse dingen des levens, 1748, 17 Juli.

**Dat de Hebreeuwse taal zodanig is, dat er niets kunstmatig in is, zoals
wanneer de geesten spreken.**

2631. Dat de Hebreeuwse Taal zodanig is, dat zij ideeën samenvat, en dat wel zodanig de woorden zijn, dat in elk ervan verscheidene ideeën zijn, zo dat er meer gemene ideeën zijn dan de woorden van een andere taal; wat kan vaststaan uit vele dingen; voorts eveneens dat daar geen klinkers zijn geweest, zodat de zin der letter vanuit den innerlijken zin werd gekend, niet echte de innerlijke zin uit den zin der letter, hetgeen veeleer geschiedt wanneer klinkers werden toegevoegd; en daarom verstaat hij die den zin der letter vanuit den innerlijken zin doorvat, beter wat geschreven is in de hebreeuwse letter zonder klinkers, dan met dezelve; derhalve worden woorden en namen niet onderscheiden met beginhoofdletters; deswege ook geen onderscheiding door komma's en dergelijke, als in talen waarin gelet wordt op den zin der letter: bovendien ook is de wijze van spreken in het Woord natuurlijk, niet kunstmatig, zoals duidelijk kan vaststaan uit vele dingen, namelijk dat zij bijna overal spreken alsof de persoon zelf sprak; niet wordt gezegd dat hij zo sprak, maar het is alsof hij zelf sprak; aldus in andere gevallen. 1748, 17 Juli.

**Dat de spraak der innerlijke geesten aan min blik verschijnt zoals
hemelsblauwe en blanke wolkjes.**

2632. Toen bij mij innerlijke goede geesten spraken, werd hun gesprek door mij niet verstaan, slechts door duistere dingen in de idee, dat het over iets ging; toen verscheen mij hun gesprek zoals een hemelsblauwe kleur, gemengd met een schoon blinkend wit; de blankheid kan ik niet beschrijven, omdat iets zodanigs niet bestaat; daaruit kan vaststaan, dat de waarheden van innerlijke geesten worden uitgebeeld, zoals eveneens meermalen klaarblijkend aan mij werden uitgebeeld, door blanke wolken zich verheffende en nederdalende in hemelsblauw.

2633. In het Woord worden somtijds wolken vermeld, waaronder waarheden worden verstaan wanneer zij blinkend wit zijn, en valsheden, wanneer zij zwart zijn; maar met de blanke wolken, welke waarheden zijn, is het gesteld volgens de hoedanigheid van den opnemenden mens, zo dat voor hen die in valsheid zijn, zwarte wolken verschijnen als blanke, en voorts blanke wolken als donkere, zoals op den berg Sinai en elders, voor de ogen van het volk, dat in valsheid was: 1748, 17 Juli.

Hoe het gesteld is met de natuurlijke wetenschappen, en haar waarheden ten opzichte van de geestelijke en de hemelse waarheden.

2634. Toen ik in zwijgend gesprek was met geesten, werd het ingeboezemd, dat de geleerden in de wereld moeilijk zullen verstaan dat de natuurlijke wetenschappen en de menselijke filosofie, niet alleen verduisteren, maar ook geheel en al overdekken en zo uitblussen het licht der geestelijke waarheden, terwijl toch daarin de waarheden zijn, en dat gene hoogstens bevordelijk zijn voor het bevestigen en het als het ware belichten van geestelijke waarheden; en daarom beeldden geesten, die dat ook niet konden verstaan, natuurlijke waarheden uit als doorschijnend, waardoorheen de geestelijke waarheden opblinken; aldus menen dat ook de geleerden der wereld, en niemand vat dat anders op, tenzij de Heer het hem heeft geleerd; doch het werd mij te antwoorden gegeven, en uit te beelden, dat die waarheden in zich duisternissen en donkerheden zijn, maar als zij door de geestelijke waarheden, die uit den Heer zijn, worden belicht, dan worden zij als het ware doorschijnend, want de geestelijke waarheden des Heren hebben licht in, en dit maakt de natuurlijke waarheden doorschijnend, en geenszins omgekeerd; want het is tegen de orde, zoals het ook tegen de rede is, dat hetgeen in zich dood en donkerheid is, leven en licht kan geven aan de dingen die des levens en des lichts zijn.

2635. Ja zelfs kunnen ook niet de geestelijke dingen doorblinken tenzij uit de hemelse dingen, noch zijn de hemelse dingen hemels, tenzij uit den Heer, 1748, 17 Juli.

2636. Zeer velen menen, dat zij door menselijke filosofie kunnen zien, dat het zo is gesteld met de geestelijke waarheden, maar nochtans geloven zij niet, tenzij zij zo zien; bijgevolg twijfelen zij over de waarheden uit den Heer.

Zij die in de valsheid zijn, zijn ook in de plaats waar de hiel is.

2637. Ik heb gehoord van hen die door filosofie tot valsheid zijn teruggebracht, dat ook zij onder de voeten zijn, en wel onder den rechtervoet, eender klagende en wanhopende aan hun heil, 1748, 17 Juli.

Vervolg over de dorswagens en bijlen, waarover eerder, 16 Juli.

2638. Wat de dorswagens, of dorsmolens, betreft, zie eerder, namelijk daar dat het vijzelvaten voor kruiden zijn met ijzeren fijnstampinstrumenten, waarmee in het andere leven de bende wordt kleingemaakt die verlustiging vindt in wreedheid en echtbreuken, en woont in de streek van de linkerhiel; in hun fantasie schijnt het hun toe zulke instrumenten te gebruiken om hun voortdurende wreedheid uit te oefenen; en daarom heeft David dit geleerd van zulke geesten, of van zijn genoten die in visioenen waren, en die dingen hebben gezien bij zulke geesten; en hij is met eendere wreedheid te werk gegaan, namelijk louter hels, hetgeen hem nooit bevolen was; zodat zij eveneens wisten hoedanig David is geweest, hoewel door hem heilige dingen worden uitgebeeld,

2639. verder bijlen van ijzer, waarover op dezelfde plaats II Sam. XII: 31; onder de bijlen van ijzer worden de instrumenten verstaan, waarvan eendere helse geesten ook op dezelfde plaats door fantasie gebruik maken; de bijlen zijn zoals de brede hakmessen van beulen, en zij amputeren of doden den mens niet, maar halen den buik open, en trekken de ingewanden eruit, en nemen die op met brede bijlen van ijzer, en wikkelen die om en om, en zo halen ze die eruit, totdat de afzonderlijke ingewanden uitgescheurd zijn.

2640. Wat de eggen betreft, aldaar, zij zijn breed (*:barar:*), waarmee zij de mensen doorboren, en wel hun borstdeel; dit zijn de drie geslachten van instrumenten waarvan de helse geesten zich met de grootste verkwikkelijkheid bedienen, naar het hun toeschijnt, aangeleerd door David wanneer hij in zijn wreedheid was; daaruit kan vaststaan hoedanig hij is geweest: en wat zijn psalmen aangaat, hij heeft niet het minste woord gesproken, maar de geest des Heren door hem, omdat hij koning was, en zodanig; maar al wat daar over den Messiah en over Zijn rijk geschreven staat, paste hij op zichzelf toe; want hoedanig iemand is, zodanig voelt hij.

2641. Wat den ticheloven daar aangaat, die is een zeker groot rond vat van hout, waarin het den mensen toeschijnt binnengeworpen te worden,

rondgewenteld, en zo weer uitgesmeten, en wederom ingeduwd, totdat zij sterven; zulks om uit te beelden dat zij zo werden uitgespuwd; dat hij hen door vuur of door een gloeienden oven deed heengaan, dit wordt ontkend; want het is verboden iets eenders in de hel door fantasieën over zich te brengen; zo immers worden zij allerzwaarst gemarteld, want de fantasie van vuur boezemt hun het ergste afgrijzen in.

2642. Deze dingen werden mij getoond, gezegd, en bevestigd; en wat de kleine kinderen betreft, waarvan daar geen melding wordt gemaakt, dezelve doodden zij niet, want kleine kinderen in de hel doden is volstrekt verboden, want zulke fantasieën over zichzelf te brengen wordt nooit toegelaten; maar de Joden mishandelden kleine kinderen aldus; wanneer die in hun windselen waren, grepen zij ze bij de windselen, brachten ze naar buiten, of op straat, of waar drek was, of waar een modderpoel was, en met de hand de windselen vasthoudend, smeten zij zo de kindertjes voort, alleen de windselen in de hand overhoudend; het werd mij gezegd dat het zo is geschied. 1748, 18 Juli.

2643. Deze hel, namelijk die welke de streek van de linkerhiel inneemt, groeit heden aanzienlijk aan, want zij worden heden vermenigvuldigd door de echtbrekers en de wreedaards, of door hen die in echtbreuken en wreedheid zich verlustigen, en daar zulke fantasieën hebben; ja zelfs zijn het er zeer velen, die in het leven des lichaams in het gezelschap der mensen ook verschenen bescheiden en zachtmoedig, van wie de mensen nooit iets dergelijks hebben vermoed; en die in waardigheden zijn, en daarginds zich zo in hun fantasieën verlustigen, en die verkwikkelijkheid verkiezen boven elke verkwikkelijkheid; aldus houdt de een ervan den ander te pijnigen, hoewel het zijn intiemste vriend is.

2644. Maar omdat zulk een verkwikkelijkheid tegen elke Goddelijke orde in zichzelf verteert, wordt zij derhalve tenslotte voor hen zo rottig en stinkend, dat zij ten langen leste gehouden worden in een dodelijken rotstank te leven, totdat zij verstoken zijn van elken genoot, in marteling neerzitten, wanstaltig, zoals afzichtelijke skeletten, waarover eerder, 1748, 18 Juli.

2645. Toen die dingen voor mij zichtbaar waren vertoond, was het dat een man uit de streek van het aangezicht naar rechts op een zekeren afstand, naar mij uit een kamer snel kwam toegelopen, een man van middelbare gestalte, enigermate grof, gekleed in een rode toga (*som nattrock*); rondom hem waren een massa kleine dwaalsterretjes; deze rende op mij toe, van zins mij net zo wreedaardig te mishandelen; hij meende ook zo te doen; en aldus leerde ik het, door een visioen.

Dat mens en geest hoegenaamd niets van het goede vanuit zichzelf kunnen doen, maar dat het hun geheel en al toeschijnt zelf te handelen.

2646. Dezen nacht of en toe in een staat midden tussen waak en slaap, soms in een zekeren waaktoestand, doorvatte ik dat zekere rechtschapenen, uit de streek van den hiel van den linkervoet, met alle inspanning voor zich een kandelaar wilden formeren met zijn rieten en lampen, ter ere van den Heer, en bemerken deed ik, een of anderhalf uur lang, hoezeer zij zwoegden, en wel in de vaste mening dat zij het vanuit zichzelf deden, en dat zij het ene riet na het andere opsierden, en zo een prachtigen kandelaar tot stand brachten; ik, in een visioen, ontwaarde klaarblijkend dat zij nooit iets vanuit zichzelf konden uitvinden, en dat zij in de mening verkeerden dat het helemaal vanuit henzelf was, want ik ontwaarde klaarblijkend dat hetgeen van hen was, niets was, en dit wisten zij niet:

2647. tenslotte na 2 of 3 of 4 uren, zeiden zij dat zij nu hun kandelaar hadden geformeerd, hetgeen op duistere wijze door mij werd gezien; hij was sierlijk met zijn lampen en bloemen; en toen sprak ik met hen, en zeide, dat zij niets ooit vanuit henzelf hadden gevonden, noch geformeerd, maar dat de Heer voor hen had geformeerd; hetgeen zij in het eerst nauwelijks konden geloven, omdat zij nog in de mening verkeerden dat zij met eigen inspanning hadden geformeerd; doch tenslotte, toen hun met een geestelijke idee werd uitgebeeld, dat ik zulks had ontwaard, en dit derhalve voor zeker kon bevestigen, bekenden zij dat zij hadden gemeend alles te hebben bewerkstelligd, maar daarna tot de bekentenis waren gekomen, dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen had verricht.

2648. Aldus is het gesteld met de dingen, die goed zijn in het leven, zowel van mensen als van geesten: de Heer geeft zulke gemoederen, en legt het in hen te menen dat zij het goede doen vanuit zich, terwijl toch niets ooit, zelfs het minste niet, vanuit hen is; maar daarna onderricht Hij dat het met vanuit henzelf is, maar vanuit den Heer, 1748, 18 Juli.

2649. Deze dingen zijn nu geschied in dezelfde streek waar de hiel van den linkervoet is, maar omdat de hiel hersteld is, die door de nakomelingen van Jakob was gekwetst, door de komst des Heren in de wereld, is derhalve het ganse lichaam nochtans volmaakt, en bestaat de hiel of de hielstreek uit hen die zich verheugen in eendere verbeeldingen, door wie de hemelse dingen des Heren worden uitgebeeld, zoals door een kandelaar en zijn zeven lampen. Zij die voor zich zulke dingen uitbeelden als in het Woord des Heren geschreven zijn, welke zijn afdrukken des hemels of des Heren, nemen die streek in beslag,

en worden geleidelijk uit de hielstreek door den linkervoet heen hogerop geheven, en aldus in subliemer en verkwikkelijker streken. 1748, 18 Juli.

2650. Nu schijnt de hielstreek van den rechtervoet, welke uit valsheden bestaat, nog niet ongerept te zijn, maar hierover, als de Heer Zich daartoe verwaardigt, elders; omdat ik nog niet voor zeker weet, hoe het gesteld is met de hielstreek van den rechtervoet.

Dat mensen in één stad, en op één plaats, nochtans volgens hun geest, ieder afzonderlijk, een gans andere plaats onder de geesten kunnen toegewezen krijgen.

2651. Zoals het vaststaat, krijgen geesten, in het andere leven, waar ter plaatse op den aardbol hun dode lichamen ook mogen zijn, en waar ter plaatse zij ook mogen zijn, nochtans hun ligging in het grootste lichaam toegewezen volgens hun hoedanigheden of vermogens; eender de mensen op aarde; het maakt ook niets uit dat hun geesten op één plaats zijn; zo kan van twee vrienden de een in de hel zijn, onder de rampzaligen, de ander in de innerlijke sfeer der rechtschapen geesten, de een boven het hoofd, de ander beneden, deze links, de ander rechts, de plaats waar ze zijn, doet er totaal niets toe. Daar dit de waarheid is, moet niet worden geredekaveld over de waarheid der zaak vanuit oorzaken; en als er geen oorzaken te vinden zijn, dat de waarheid verzwakt of geloochend moet worden, zoals het geval pleegt te zijn, zo moet zij, omdat het de waarheid is, toch geloofd worden; en als zij oorzaken willen uitvorsen, kunnen zij dat doen; het is niet verboden; maar als zij de oorzaak niet vinden, of dan meerdere onoplosbare dingen invloeden, moet deswege toch de waarheid niet worden ontkend; zoals het geval is in bijna alle dingen in de natuur, die wij met de ogen zien en met den zin vatten: als alle dingen zouden worden ontkend, omdat de oorzaken niet gevonden worden, dan zou er niet enig natuurlijk ware in enig rijk zijn. 1748, 19 Juli.

Dat zij die op enige wijze den hemel willen verdienen, zich ver van den hemel verwijderen.

2652. Met geesten ben ik in gesprek geweest, over hen die de hemelse vreugde of den hemel willen verdienen, door vroomheid, namelijk door gebeden, door giften aan armen, en vernedering vanuit henzelf, door verzaking van

de wereld vanuit henzelf en door eendere dingen, waardoor de mens meent, soms in eenvoudigheid, dat hij zo den hemel verdient; zoals ook daardoor, dat hij iets in het leven des lichaams heeft bijgedragen tot den groei van de Kerk des Heren; en dit schrijft hij aan zichzelf toe als verdienste; van dezulken zijn er geslachten en soorten, menigvuldige; voorts, toen ik in gesprek met geesten was, doorvatte ik eveneens met een geestelijke idee, dat hoe meer iemand bij zichzelf meent door zulke dingen den hemel te verdienen, aldus tot den hemel te naderen, des te verder hij zich van den hemel verwijdt, omdat hij aan zich verdienste toeschrijft, en haar aan den Heer ontzegt,

2653. en aan zich toeschrijft geloof, naastenliefde, en goedheid der werken, en het den Heer ontkent; hoe meer hij derhalve dit doet, des te verder verwijdt hij zich; hetgeen een bevestigde waarheid is, en met meerdere dingen kan bevestigd worden, door hen in het andere leven; aldus ook stellen zij vóór zich als het ware een gapenden afgrond tussen twee bergen, zodat zij niet van den enen berg tot den anderen berg kunnen overgaan, zonder voorover in den afgrond te storten; of als het ware een tussengelegen zee, waarin zij zich als schipbreukelingen verdrinken als zij derwijze tot den hemel willen overgaan; en daarom moeten zij achteruit wijken, en langs een anderen weg door den Heer geleid worden, 1748, 19 Juli.

2654. Maar deswege moeten zij niet tot het andere, eveneens verdoemlijke uiterste overgaan, namelijk dat het geloof-alleen zonder de werken der naastenliefde kan bestaan, en zo menen dat het geloof kan zaligen, terwijl zij toch erger leven dan de heidenen; alsdan hebben zij geen geloof; waarover elders, wanneer de Heer Zich daartoe verwaardigt.

Dat de ideeën der mensen en vandaar der geesten, hoedanig zij zijn, in het andere leven worden uitgevorst.

2655. In het leven des lichaams worden vanuit verschillende kanten de ideeën verzameld en samengebracht, zowel die welke van de natuurlijke dingen zijn, als die welke van de geestelijke dingen zijn; en in het andere leven worden zij uitgevorst volgens de dingen die aan iedere idee zijn ingedragen, want iedere idee bevat oneindige dingen; aldus, hoedanig de dingen zijn welke de idee samenstellen, zo een onbegrensde, zodanig leven krijgt de mens na den dood; want zodanig is de mens of diens geest, als zijn ideeën zijn, 1748 19 Juli.

Over Satan

2656. Er zijn er die niet alleen wreedheid uitoefenen, waarover eerder, maar ook, als gezegd, zich verlustigen in echtbreuken, zodat er voor hen niets verkwikkelijker is; een zodanige is mij verschenen, wiens bovenlip alleen zich zichtbaar aan mij voordeed; die was groot, wanstaltig, en schubbig; hoedanig hun verdere lichaam was, vertoonde zich niet aan mijn blik; dat hun voorloper David is, en zodanig, werd mij meegedeeld; dezulken willen de mensen bezitten, en wel hun lichamen, en die zo bewonen, als het zou worden toegelaten; en zij benutten verschillende kunstgrepen om bezit te nemen, want zij begeren in de wereld terug te keren; zij zijn volstrekt gekant tegen de echtelijke liefde, want zij verlustigen zich in echtbreuken, en gaan vandaar regelrecht in tegen de liefde jegens den naaste, want het een volgt uit het ander; en daarom zijn zij wreed; hij die zich aan mij voordeed, trad subtiel op, zo dat hij den meest rechtschapene zou kunnen verdraaien, als het mogelijk was; want hij draagt zijn zwadder binnen in de mergen, zoals zij beweren, dat is, in de innerlijke dingen der ideeën, en buigt de goede aandoeningen om in het boze, met innerlijke list: 1748, 20 Juli.

2657. Ook schaadt het niet wat ook, of hindert niet, dat zij hem een man Gods noemen, en heilig, en hem vereerd hebben, daar zij niet iets anders hebben geweten, hoewel zij het uit diens leven kunnen weten; het schaadt niet méér dan als men een arme, die een rover is, een aalmoes geeft, wanneer men niet weet dat hij een rover is; nochtans is er barmhartigheid, en een eender einddoel als wanneer aan een rechtschapene een aalmoes was gegeven; en dat zij hem zo hebben genoemd, was ook toegestaan terwille van de uitbeelding van den Heer door hem, zoals ook door de koningen na hem.

2658. De uitbeelding ligt daarin, dat de Heer ten aanzien van Zijn menselijk wezen, wordt genoemd de spruit en de wortel van Jischaji, en de zoon Davids, zoals ook het geloof kan worden geheten de zoon van het Woord des Heren, of van deszelfs letter, voorzover het wordt geboren door erkennenissen, ook al is de letter dood en rebels gelijk Absalon, de zoon van David, 1748, 20 Juli.

Over bezetenen.

2659. Boze geesten zijn op niets meer verzot dan om den mens algeheel de regeren, zowel diens innerlijke dingen als, en wel het meest, diens lichaam; aldus schijnt het hun toe terug te keren in het leven des lichaams, want zij

menen dat zij dan geheel zijn teruggekeerd; maar wat het onderscheid is, wanneer het niet zo klaarblijkend is, als bij mij het geval is, en wanneer het bij een ander gebeurt, die niet zodanig is, weet ik nog niet; ondertussen, wanneer zij aldus in een mens komen, zo dat zij algeheel weten dat zij daar zijn, en zo des mensen lichaam en diens leden regeren, dan wordt dit genoemd een mens in bezetenheid houden; want er wordt aan geen geest gelegenheid gegeven eens mensen lichaam zo te regeren als bij mij het geval is, tenzij die mens bezeten is geweest; er zijn er immers die voor die taak bestemd zijn, en dezen weten niets dienaangaande dat zij het lichaam regeren, omdat hun streven alleen daar in actie komt; maar bij de bezetenen is niet alleen het streven, maar ook de actie aanwezig; en daarom zijn er geesten die niet voor deze taak bestemd zijn, en wanneer dezen aldus het lichaam bezitten, is het een bezetenheid; doch wanneer zij daarvoor bestemd zijn, is het geen bezetenheid: want zo gebeuren alle dingen in orde, en de mens weet dit niet; wanneer er bezetenen zijn, geschiedt het niet in orde, maar tegen de orde; en daarom geschiedt het door boze geesten; maar het is wonderbaarlijk, dat ik bezeten ben geweest, en toch heeft mij niets ooit geschaad; voorts kon ik mij bedienen van mijn redelijk gemoed, alsof zij niet aanwezig waren: 1748, 20 Juli.

Wat mest uitbeeldt in geestelijke dingen.

2660. Mest zijn geestelijke vuile en schandelijke dingen; dat vanuit mest in de aarde vruchtbaarheid komt, daarvandaan is de uitbeelding deze, dat wanneer zij de vuile zonden belijden, en erkennen, dat die drekkig zijn, alsdan zaad in zulk een aarde wordt geboren: eender in het andere leven, als vuile verkwikkelijkheden, zoals van echtbreuk en wreedheid, gaan rotten, en stinkend worden zoals drek, zodat zij aanvangen daarvan te gruwen, dan zijn die geesten als het ware een humus, waaraan het vermogen van het goede kan worden ingezaaid: dit heb ik met een geestelijke idee gezien, en ik heb met geesten daarover gesproken; want zij wilden tevoren weten wat de uitbeelding van mest is. 1748, 21 Juli.

Dat verantwoord moet worden voor de afzonderlijke woorden in het andere leven.

2661. Niet slechts dit, dat een zekere geest tot mij zei, dat ik zou hebben te verantwoorden voor de afzonderlijke woorden; maar het werd gegeven hem te antwoorden, en tevens dit met een geestelijke idee te doorvatten, dat ik voor deze woorden met de geesten reeds lang verantwoord heb; want zij die in het geloof zijn, spreken niet vanuit zich, omdat zij weten en overreed zijn, dat het niet vanuit henzelf is; en daarom kunnen zij niet verantwoorden voor door hen voorgedragen woorden; aldus is het gesteld met hen die in het geloof in den Heer zijn: 1748, 21 Juli.

Over een tumult onder de linkervoetzool.

2662. Enige malen heb ik een zekere beroering gehoord onder de linkervoetzool, dermate dat het als het ware trillend golfde, met klaarblijkende gewaarwording, en omdat het enige malen werd doorvat, wilde ik niet uitzoeken wat het was, menende dat het een gemurmel was van een zeker menigte: nu heb ik nagegaan wat het was; geantwoord werd van daar, dat het degenen waren die vanuit de wereld komen, en bezeten waren geweest met de begeerte van mensen te bevechten en te doden; het schijnt hun toe eender te handelen in het andere leven; en het schijnt hun toe elkander te doden, te verscheuren, handen en armen of te hakken, en zo te vechten zoals zij in het leven hebben begeerd; daar worden zij erbarmlijk behandeld, en wel met een zin van pijn, totdat zij niet langer bezeten zijn van een dergelijke begeerte, 1748, 21 Juli.

Over de eenvoudigheid.

2663. Het was mij opgelegd te spreken met een zekeren eenvoudigen geest, dien andere geesten tergden vanwege zijn eenvoudigheid, heid, en dien zij aandreven om met mij te spreken; er was arglist in dien toelag; deze geest echter, van hen weg naar een ander gezelschap getrokken, sprak vanuit een eenvoudig hart wat hij wilde spreken, niet met mij, omdat ik niets vermag, maar met den Heer; zijn spraak en gesprek had zulk een eenvoud in, dat ik wist dat hij met den Heer heeft kunnen spreken, want zo als men spreekt,

aldus is men. De geesten waren verontwaardigd, omdat zij meenden dat zij zelf veeleer zouden worden toegelaten, omdat zij listig zijn, en geleerd, vergeleken bij zulk een eenvoudig mens, zoals zij ook beweerden; deze geest werd daarna tot een hogere sfeer verheven, en bij de verheffing zeide hij dat hij onderweg door meerdere geesten werd gehinderd: dezen zijn de eenvoudigen van hart, en die tot den Heer worden toegelaten eerder dan de geleerden, en veel meer dan zij die menen vanuit zich voorzichtig te zijn; omdat zij geloven wat zij zeggen, en in hun ideeën niet zulk een twijfel en ontkennende is zodanig als er is in de ideeën van hen die menen vanuit zich wijs te zijn. 1748, 22 Juli.

Over de regering in het andere leven.

2664. Enige malen heb ik met geesten gesproken wien het tegenstond te leven in het andere leven, en die geweest waren in die dingen waarin het leven des lichaams was; het is hun van belang te weten hoedanige regering er is in het rijk des Heren, wie de Heer van het rijk is; zoals voor hen die in de wereld in een ander rijk komen, het allereerste wat zij weten willen, is hoedanig de regering is, en de regeringsvormen; des te meer in dat rijk waarin zij tot in het eeuwige zullen leven; en daarom moet hun alles daaraan gelegen zijn om de wetten van dat rijk te weten; en verder werd mij te zeggen gegeven dat daar meerdere wetten zijn, maar dat die alle zijn gegrondvest in die Wet, dat zij den Heer zullen liefhebben meer dan zichzelf, en den naaste zoals zichzelf, ja zelfs meer dan zichzelf; en dat de Heer de Koning des heelals is; dit te weten is voor hen van belang; daarop konden zij niets zeggen; omdat zij dit in het leven des lichaams wel hadden geleerd, maar niet geloofd.

Dat geen méér begeren het lichaam van den mens te bezitten en terug te keren in het lichaam, bijgevolg in de wereld, dan de echtbrekers en de wreedaards.

2665. Iemand kwam tot mij, en zeide, dat hij begeerde terug te keren in de wereld, en het zo liefhad met mij te zijn; want tevoren namen zij geheel mijn lichaam in beslag, zo dat het hun toescheen mijn lichaam te zijn; ik was als het ware door hen bezeten, hoewel ik even gezond was als anders, omdat de Heer mij beschermde. Toen ik hem zeide, dat dit tegen de ingestelde orde

was, welke zodanig is, dat wanneer de mens tot den ouderdom is overgeheld, alsdan zijn lichaam vanuit zich verwelkt, zoals de huls van een zaad ontbonden wordt, zodat hij begeert geslaakt te worden van het lichaam; aldus is het ingesteld, en zo neigen zij tot de innerlijke dingen, aldus tot het andere leven; maar deze wilde zulks niet horen, zeggende als jongeling gestorven te zijn, en dat hij in de wereld wilde terugkeren; en toen ik oplette, nam ik waar dat hij werd geleid door hen die echtbrekers zijn en wreedaards, en daarin de verkwikkelijkheid des levens zoeken; zij begeren niets vuriger dan bezit te nemen van de lichamen der mensen, en zo door den mens te leven in de wereld; maar door den Heer worden zij gehouden in de aarde der lagere geesten, en de vrijheid wordt hun niet toegelaten om den mens te occuperen; en daarom, als de Heer den mens niet bewaakte, zo zouden de afzonderlijken door dezulken worden bezeten, want er is een onmetelijke bende van zulke geesten, 1748, 22 Juli.

2666. Zij die echtbreuken voor niet misdadig aanzien, maar zich daarin verlustigen, zijn ook in de hoogste mate wreed, want zij zijn tegen de echtelijke liefde, bijgevolg tegen de ware liefde, aldus doordrenkt van zelfliefde; en daarom haten zij de anderen, op wie zij hun wreedheid begeren te koelen als genen hen niet aanbidden.

Zij die het gebied van de oorschelp, of van het uitwendige oor uitmaken.

2667. Er was een geest die sprak met mij, aan de linker oorschelp; zodat hij als het ware kleefde aan het uitwendig deel van de oorschelp, waar de oprichtspieren van de oorschelp zijn; en hij zeide tot mij klaarblijkend door andere geleid om zo te spreken, dat hij in het geheel niet lette op de dingen die zij spreken, zo dat hij niet bespiegelt over het boze of het goede, nauwelijks doorvat wat zij zeggen, slechts met de oren opzuigt, zonder aandacht, wat het ook is, en dat hij zich niets daarvan aantrekt of het boos dan wel goed is, maar wat hemzelf mag overkomen; en wanneer hij sprak, werd af en toe zijn geluid als het ware uitgegorgeld, zoals ik ook op andere tijden heb gehoord; hij rispte op met een duidelijke als het ware uitgorgeling van geluid, af en toe, maar niet bij voortduur; en hij zeide eveneens dat hij zo sprak, en ook niet weet waarom zo; gezegd werd mij, dat zij die zodanig zijn, niet opletten, of slechts weinig op den zin der zaak, slechts aanhoren, en zich niet in het minst daarom bekommeren wat er met hen mag gebeuren; dat het dezulken

zijn die het uitwendige deel van de linkeroorschelp uitmaken, of het gebied ervan. 1748, 22 Juli.

Hoe ook door de spieren, en vandaar door de handelingen, de liefde van den naaste, en van het gemenebest, wordt uitgebeeld.

2668. In de algehele natuur is er niets, wat niet bevestigt dat zonder liefde, en vandaar zonder wederzijdse bijstand van meerderen, dus zonder zulk een gezelschap waarin de afzonderlijke dingen het gemene beogen, en niets zichzelf, niet wat ook kan bestaan: hoevele spieren, en duizenden en myriaden van beweegvezels, en vandaar van krachten, spannen niet samen tot één enkele handeling des lichaams; iedere beweegvezel vervult haar taak in vereniging, en betracht het gemene goede, en zo beoogt zij door een samengaan met duizend andere vezels het éne, of de gemene handeling, waarvoor zij zich inspant, niet voor zichzelf; als het is voor zichzelf, zo vergaat het gemene; behalve vele andere dingen die bevestigen: 1748, 23 Juli.

2669. Als enige beweegvezel van een spier, vanuit de duizenden voor één enkele handeling, zou kunnen voelen en denken, zo zou elke apart menen dat zij alleen de handeling in het gemeen bewerkstelligde; zo konden dat alle onder duizenden, of myriaden. Eender is het gesteld met de geesten; hoewel duizenden of myriaden samenwerken tot één enkele idee, en tot één woord van spreken, meent nochtans een ieder dat hij alleen het is die doende is; hetgeen gezegd werd tot de geesten die wel niet anders kunnen dan bevestigen dat het daarmee zo gesteld is, hoewel een ieder meent dat hij alleen het is, wanneer het hun niet klaarblijkend wordt getoond; hetgeen ettelijke malen is geschied; dit is een bevestiging van de geesten.

2670. Dat echter een ieder bijdraagt tot de gemene idee, of handeling, zo moet men weten, dat zij zich gedragen zoals de spiervezels, sommige naastbij, sommige verderaf, zo in een reeks, zoals bekend kan zijn. 1748, 23 Juli.

Dat allen zijn voorbeschikt tot het leven.

2671. Over de voorbeschikking was er een gesprek, namelijk dat velen in die mening verkeren, dat men eveneens tot helse dingen is voorbeschikt; maar mij werd geantwoord vanuit den hemel, dat nooit iemand is voorbeschikt tot

de hel, maar dat allen van eeuwigheid aan zijn voorbeschikt tot het eeuwige leven; 1748, 23 Juli.

Aangaande de overreding der waarheden.

Ik sprak met geesten, die niet wilden horen, zoals dat zij niets zijn naar leven en macht; zij zeiden, dat zij dit weten, maar niet willen horen; het werd mij gegeven te zeggen, dat het niet genoeg is te weten, want dit bestaat eveneens bij de bozen.

Over de overreding.

Zie eerder wat gezegd is, namelijk dat voor de waarheden vereist wordt wetenschap, verstand, voorts overreding, tenslotte innerlijke overreding, want dit weten bestaat ook bij de bozen, maar met tegenkanting.

Over het leven.

2672. Met geesten ben ik in gesprek geweest over het leven, omdat gezegd was dat zij niets van leven vanuit zich hebben, maar dat het hun toeschijnt het leven te hebben, en dat dit genoeg is, want zo menen zij het dan; geesten waren zo denkende dat zij nochtans leven; en daarom werd het gegeven hun te zeggen dat aan de wijsheid het leven inis, want niet wijszijn kan niet worden gezegd het leven te hebben, en dat de waarheden, en de waarheden des geloofs de dingen zijn die het leven uitmaken; daar dit zo is, en het niet kan worden ontkend, kan het vandaar worden gedacht wat van leven kan inzijn aan den waanzin, of aan de tegengesteldheden van de wijsheid, bijgevolg aan de dingen die niet van de waarheid des geloofs zijn; en omdat zij tegengesteld zijn, volgt, dat zij geen leven inhebben; maar nochtans dachten ze zo, daar er mensen zijn die waanzinnig zijn, zoals bekend is, en dat zij toch leven, ja zelfs menen meer dan anderen te leven, zelfs veel meer verkwikkelijkheid van dat leven te hebben, dat zij voor veel voortreffelijker houden dan de verkwikkelijkheid des levens in de waarheden des geloofs; en daarom werd het mij gegeven hun te zeggen, en door een geestelijke idee aan hen uit te beelden, dat zij zulk een

leven hebben als van een duister vuur, zoals een kolenvuur, schijnsel gevend in het donker,

2673. welk vuur, of het daaruit opkomend duister schijnsel in een geestelijke idee verscheen als iets treurigs; zulk leven hebben zij in; en zij die aan zulk een leven gewend zijn, menen niet alleen dat er geen ander leven bestaat dan zulk een, hetzelfde verkiezende boven het licht zelf, alsmede de verkwikkelijkheid daarvandaan, maar zij verkiezen het ook boven de hemelse gelukzaligheid, omdat zij niet anders doervatten, daar zij in zulk schijnsel zijn, zoals ook glimwormen in hun donkerheid menen het toppunt van licht en verkwikkelijkheid te hebben; het werd eveneens gegeven uit te beelden hoedanig hun leven zal zijn, door de verkwikkelijkheid van zulk een leven te abstraheren, hetgeen geschiedt door een geestelijke idee; dan blijft er voor hen iets zodanigs achter wat lelijk is, allerwanstaltigst, volgens de hoedanigheid van dat leven; en zodanig worden zij in het andere leven, als de verkwikkelijkheid van zulk leven hun wordt afgenomen; zo zijn zij een gestaltenis des doods, dermate wanstaltig, dat de wanstaltigheid niet door wien ook kan worden beschreven.

2674. Zij meenden nochtans dat zij iets van leven inhadden, omdat zij leven, en wel in verkwikkelijkheid, en zo dat zij het leven uit henzelf hebben, omdat hun leven zodanig is: maar het werd gegeven hun te antwoorden, dat het leven wat daarin is, niet is van hen, maar is het vermogen dat zij kunnen redeneren, en verstaan wat waar en goed is, hetwelk den mens is gegeven boven de beesten, en zo geldt voor het eigenlijk menselijke. Dit vermogen, namelijk van te verstaan het ware en het goede, is het waarvanuit zulk een rokerig vurige van hen zijn leven trekt: 1748, 24 Juli.

Over Sodomie.

2675. In het andere leven zijn zij die de zondaars van sodomie zijn, degenen die in het leven niets hebben geloofd aangaande het leven na den dood, dat er de hel en de hemel is, maar dat zij volslagen zoals beesten zijn, en zo zullen sterven; en daarom hebben zij niets verstandelijks, hoewel zij kunnen redeneren; in het andere leven worden zij allererbarmelijkst behandeld; met helse martelingen worden zij gestraft, welke zó afgrijselijk zijn, dat het nauwelijks kan worden uitgesproken: en bovendien zijn zij in de streek van de stuit, waar de uitwerpselen zijn, omdat zij drek zijn, en in latrines wonen; 1748, 25 Juli.

Over verschijningen aan geesten zoals vuurtjes en sterren.

2676. Geesten worden ook onderling van elkander onderkend, wanneer het den Heer behaagt, door hun verschijning zoals vuren, of zoals sterren, in het klein; van hen die zodanig zijn, verschijnen de redelijke dingen, verduisterd door valsheden, aan anderen zoals roodgloeiende vuren; van hen die nog meer door valsheden verduisterd zijn, zoals kolenvuren; de aanblik van hem die nog meer zulk een vuur vertoont, is walgingwekkend, en wel zo treurig dat het den anderen rouw inboezemt.

2677. Degenen echter die in de waarheden des geloofs zijn, dat is, die door den Heer worden geleid, verschijnen zoals lichtende sterretjes in de hemisfeer; dezulken zijn mij somtijds verschenen, en zodanig zijn zij heden aan de geesten verschenen; alleen aan zulk een verschijning onderkennen zij waar zij waren en hoedanig zij waren; zij hebben ook met mij gesproken, 1748, 25 Juli.

Over hen die schijnveilig leven, zonder enig God te vrezen, maar dengene vrezen en aanbidden die hun het natuurlijk goede doet.

2678. Er zijn verscheidenen in het andere leven zodanig, en zij wonen omstreeks de zool van den linker voet, beslaande het gebied van de linkervoetzool; met hen heb ik gesproken, en voelde hen aan, strevende toen omhoog vanuit zichzelf, van de zool door den voet heen; ik voelde ook hun streven, en hun opklimming krachtens het samenstreven, tot aan de knieën; maar nochtans gleden zij terug tot hun plaats, of gebied; zij treden op als een golf van de zee; en zij die met mij spraken, schenen niet boos; want toen ik het gebed des Heren bad, volgden ook zij de denkingen tot den Heer: maar gezegd werd, dat zij zodanig zijn,

2679. dat zij degenen aanbidden die hen weldoen, aldus er zich niet om bekommeren wie als God wordt erkend: hetgeen ook vanuit andere ondervinding mij te weten is gegeven, namelijk toen het eeuwige werd uitgebeeld als een afgrond zonder bodem; toen waren er degenen die bij het schouwen naar beneden in zulk een ontzaglijke vrees werden gedreven die *hissna* wordt genoemd; zij zeiden toen dat zij zich niet om zulke fantasieën bekommeren; maar toen het eveneens aan hen werd vertoond, werden zij met een dergelijke ontzaglijke vrees getroffen; toen ik een andermaal het gebed des Heren bad, werd het gegeven te doorvatten dat zij vuriger waren dan anderen.

De hemelse beurt- en omwisselingen.

2680. De hemelse beurt- en omwisselingen gedragen zich volgens de orde, uitgebeeld in de wereld door de jaren, hun lente, zomer, herfst, winter, zo tot de lente terug; voorts door de dagen, hun morgen, middag, avond, nacht, zo tot den morgen terug; de omwisselingen zijn van uiterlijke tot innerlijke, aldus tot volmaaktere dingen; zoals kan vaststaan vanuit de dingen die gelezen worden aangaande de Kerk, van de oude tot de volgende; zo de verscheidenheden van alle dingen: 1748, 25 Juli.

Over de sfeer van hen die anderen voor niets achten.

2681. Er was iemand die in het leven zichzelf groot toescheen, en wijzer dan anderen; hij werd toen opgeheven van de voetzool waar hij was, tot de sfeer boven het hoofd, nabij het hoofd, en rondom dingen vooraan naar verscheidene geesten toe; hij had zich, omdat hij in het leven zodanig was geweest met zijn medegenoten, dat hij anderen voor niets had geacht, maar zichzelf groter en wijzer dan alle stervelingen, en omdat hij als zodanig was aanbeden, door hen die beneden hem stonden, dien gemoedaard eigen gemaakt, waarvandaan zijn sfeer was; de uitwerking van die sfeer was de volgende: dat die eerst werd rondomgebogen als een wit zeil in de atmosfeer; vlak daarop was die als het ware een grove nevel, een soort van mistige zee die hen oversluerde; en schreeuwende zeiden de geesten dat zij werden verzwolgen en zich niet konden omhoogwerken; maar de nevel omhulde hen: daarna zeiden zij dat zij in zulk een moeite waren, dat zij niet konden leven, wetende dat van hem zulk een sfeer uitwasemde die een dergelijke uitwerking had; zo berokkende het een zwaren last aan hen die in vrijheid wilden leven; zodanigen zijn er ook in het gewone leven, tenzij het koningen zijn, met wie er geen familiariteit kan zijn, maar eerbiedbetuiging; hij sprak eveneens met hen instructieve dingen des levens met zulk een plechtigheid als Salomo gehad moet hebben, werd mij gezegd. 1748, 25 Juli.

Dat de geleerden in de wereld het verstand van den mens verduisteren

2682. Het lijkt, alsof de geleerden in de wereld schijnsels waren, en de menselijke gemoederen door onderrichting beschenen, zoals zij ook zeggen;

maar door een geestelijke idee heb ik klaarblijkend gezien, dat zij het zijn die verlichte gemoederen verduisteren, ja zelfs het licht der menselijke gemoederen in duisternis verkeren; dit schijnt den meesten anders toe, maar toch is het de zuivere waarheid, bevestigd vanuit den hemel. 1748, 25 Juli.

Over hen die de streek van de voetzool uitmaken.

2683. Aangaande hen zie eerder; zodanig zijn zij die rechtschapen zijn, die in het leven des lichaams hebben geleefd voor de wereld en naar hun zin, verlustigd in de dingen die der wereld zijn, belust op weelderig leven, maar slechts vanuit een uitwendige begeerte, of des lichaams, die zich verlustigen aan een rijk voorziene dis, en dergelijke dingen, en nochtans rechtschapen, niet verwaten van animus door zichzelf boven anderen te verkiezen, hoewel zij in waardigheid zijn, ook als het koningen waren; want zij handelen vanuit het lichaam alleen, niet vanuit het innerlijk gemoed; dezulken verwerpen niet, te minder ontkennen zij de leerstellige dingen des geloofs in den Heer, maar zij bekommeren er zich niet al te veel om, omdat het leven der wereld hen behaagt, in hun hart zeggende dat het zo kan zijn als zij het zeggen, ja zelfs kunnen zij ook zonder over hen gehaalde duisternis, nederig bidden en smeken: in dezulken is de weg tot den hemel open; in één woord, van binnen is uit den Heer ingezaaid barmhartigheid, naastenliefde, rechtschapenheid, vroomheid, gerechtigheid, hoewel anderen die op zichzelf vertrouwen, en menen op de scherpzinnigste wijze voorzichtig te zijn, genen beschouwen als onnozelen en waardeloos wat de innerlijke dingen betreft, 1748, 25 Juli.

2684. Zij die de streek van de voetzool in beslag nemen, omdat zij anderen bij zich vergeleken verachten, hoewel zij niet boos zijn, hun schijnt het derhalve aanhoudend toe zichzelf te willen opwerken, zowel door den voet heen in de dij, als ook boven het hoofd, alsmede aan de zijden; maar omdat zij zodanig zijn dat zij anderen bij zich vergeleken verachten, als zijnde in een soort van logheid, hebben zij zulk een sfeer die hen omstuwt, als een zeker grof bedeksel, rondom hen, zodat zij geenszins zich daaruit kunnen loswerken, hoewel zij met alle inspanning zwoegen; deze sfeer is het die over geesten werd uitgegoten als een soort van nevel, wanneer hun gelegenheid gewerd om op te rijzen of zich omhoog te werken; en daarom is er een zeker spontaan streven als het ware van de zijde van andere geesten, dat rondom hen verschijnt als een soort van stolstel, dat hun sfeer onderscheidt van de sferen der anderen.

2685. Aldus hebben alle geslachten, en alle soorten van geesten hun sferen, waarin niet dan soortgelijken kunnen binnengaan; en de verscheidenheden der sferen, en van haar verschillen zijn zodanig, dat zij onderling van elkander worden onderscheiden, zo dat de ene niet in de andere kunnen binnengaan, noch vermengd worden; onderwijl houdt de Heer alleen universeel en afzonderlijk allen in hun orde, zowel de sferen onder elkander als hen die binnen de sferen zijn; allen worden niet alleen onderscheiden volgens zulke uiterlijke sferen, maar ook volgens hun innerlijke sferen, krachtens welke zij overeenstemmen met de sferen in den hemel: 1748, 26 Juli.

Dat geesten die van hetzelfde geslacht en soort zijn, daartoe gebracht kunnen worden te geloven, dat zij dezelfde zijn, hoewel zij het niet zijn.

2686. Soms is mij door ondervinding getoond, dat geesten daartoe werden gebracht te geloven, dat zij de personen waren waarvan ik enige kennis kon hebben naar leven en zeden, en vanuit die kennis brachten zij andere geesten daartoe te geloven dat zij dezelfde geesten waren; zij spraken eender als genen, zij hadden eendere zielen en vele eendere dingen, zo dat zij vanuit de erkenning bij mij niet anders konden geloven dan dat het dezelfde personen waren, hoewel degenen leefden die zichzelf in hun opzet geloofden te zijn; ja zelfs acteerden zij dermate eender de persoon van genen, dat zij wat de kennis ervan bij mij betreft in niets verschilden; zij zijn immers de beelden van genen, omdat zij van eender geslacht en soort zijn, ten aanzien van het beeld ervan in de idee van den mens; zodanige geesten zijn bij mij geweest, en hebben gesproken met mij, en zij wilden mij overreden, omdat zij overreed waren dat zij dezelfde personen waren; maar omdat ik heb geleerd dat aldus andere personen kunnen worden afgebeeld met zulk een gelijkenis, werd ik niet ertoe gebracht dit te geloven:

2687. en laten daarom degenen zich daarvoor wachten aan wie het gegeven wordt met geesten te spreken, dat zij niet daartoe worden gebracht te geloven dat zij degenen zijn voor wie zij zich uitgeven, en zo overreden dat genen gestorven zijn, zoals zij gewoon zijn te zeggen, hoewel genen leven; degenen immers die in geslacht en soort eender zijn, naar animus en zeden, gedragen zich eender, met alle gelijkenis, ontleend aan de kennis van den mens bij wien zij zijn: hetgeen nog hieruit kan vaststaan, dat zulke geesten in het algemeen

zich vergezelschappen met hen die eender aan hem zijn, en wanneer zij bij hem zijn, weten zij niet anders dan dat zij dezelfden zijn, 1748, 26 Juli.

Dat hij die in het geloof in den Heer, aldus in den Heer leeft, geenszins geschonden kan worden door de bozen, omdat hij is in de orde der natuurlijke, geestelijke en hemelse dingen.

2688. Vanuit een gemene geestelijke idee wordt te zien gegeven, dat hij die in de orde leeft, geenszins geschonden kan worden door het boze; want de algehele hemel wordt in de orde door den Alenen Heer gehouden, omdat Hij zelf Alleen de orde is; er is een orde van hemelse dingen, daaruit van geestelijke dingen, en daaruit van natuurlijke dingen, in welke orde de algehele hemel wordt gehouden door den Heer; en indien deze niet in orde werd gehouden door den Heer Alleen, zo zou het heelal vergaan, want uit Hem trekken alle en de afzonderlijke hun beginselen; de orde der geestelijke en hemelse dingen is het geloof, en de dingen die des geloofs in den Heer zijn; de natuurlijke dingen zijn als het ware vaten, instrumenten, en organische dingen; en de natuurlijke waarheden, welke natuurlijke nutten en doeleinden betreffen, zijn zulke vaten waaraan de geestelijke dingen, en daaraan de hemelse dingen, worden ingeboezemd uit den Alenen Heer, zonder dat iemand het weet en erkent wanneer en hoe; niet door den engelligen hemel, want de Heer is het al in alle dingen van het goede en het ware. 1748, 26 Juli.

2689. In een geestelijke idee werd te zien gegeven dat aangezien uit den Heer Alleen alle dingen in orde worden gehouden, zo dat de algehele mens, de grootste, dat is, alle engelen en goede geesten, in orde zijn, alsdan al wat tegenstand biedt, nochtans tot de orde wordt teruggebracht, want tegen de orde van het heelal kan niemand optornen; en daarom kan hij die in de orde is, dat is, in de waarheid of het geloof, niet geschonden worden door de bozen, omdat de Heer hem beschermt. 1748, 26 Juli.

Een visioen aangaande een getal van zekere jaren, en de dingen die daaruit volgden.

2690. Toen ik in bed was, met gesloten ogen, werd gezien helder in het licht, en meer nog voor ogen, en wel op een afstand, van het rechteroog af,

een weinig opwaarts, eerst een getal van de jaren 1 – 48; en toen dit getal verdween, op verderen afstand, werden door mij gezien de getallen

1 – 53

1 – 94

de getallen tussen 1 en 48, voorts tussen 1 en 53, en 1 en 94, werden niet waargenomen; in plaats daarvan werd 17 gesteld; eenmaal 15, zo dat ik niet wist, of de getallen 1548, 1553, 1594, dan wel of het waren 1648, 1653, 1694, of 1748, 1753, 1794. Na deze getallen, op een tabel duidelijk door mij gezien, werd een man door mij gezien, wanstaltig, die plotseling verdween, en

2691. toen als het ware een bloederige in de sfeer, zoals een bloederige sfeer, na enig verloop van tijd een kruik vol van een zekere vloeistof, die ik voor bloed hield, en toen bloed vanuit een kruik met minder opening dan de vorige kruik had, welk bloed vanuit de met een hamer gesmede ijzeren kruik scheen op te borrelen. Nadat deze dingen waren gezien, gingen geesten, zoals gewoonlijk, verscheidene dingen aan het gissen dienaangaande wat dit gezicht wel wilde zeggen; sommigen vermoedden dat het iets akeligs in die jaren betekende, en sommige iets anders; maar wat het betekent, weet ik nog niet.

2692. Toen de bloederige sfeer verscheen, werden terstond daarop in de sfeer gezien als het ware stukjes van een verscheurd kleed, welke de sfeer samenstelden, zo dat het een sfeer was van in kleine stukjes gescheurde kleren.

2693. Voordat deze dingen verschenen, werd door mij, een weinig tevoren, gezien een man tegenover het linkeroog op een zekeren afstand, maar meer naar links, dan het oog; de man was plotseling afdalende als het ware naar een zeker vlak; met verscheurde kleren, en hij was wanstaltig, tot mij zich haastende; wat er verder was, herinner ik mij niet.

2694. Het schijnt den letterlijken zin des Woords te betekenen; dat ter linkerzijde de valsheden zijn; dat daarna ter rechterzijde de begeerten zijn; verder weet ik niets. 1748, 26 Juli, ter middernacht, tussen 26 en 27 Juli: dat de letterlijke zin behoedzaam moet worden behandeld, kan vanuit die dingen enigmata worden afgeleid; dat velen, die onschuldig zijn, daarin de heiligheid stellen, en geloven; hetzelfde schijnt te worden aangeduid door den rouw van David over Absalom, maar opdat niet geheel Israël van hem zou terugtreden, werd hij gedwongen door Joab om uit te gaan tot de poort.

2695. Verder dient te worden opgemerkt dat er tegen beginselen, zoals tegen de begeerten van een ieder, wien ook, niet vanuit het tegenovergestelde moet

worden geredetwist, want dat zou geen effect sorteren; maar beginselen, hoewel vals, worden door den Heer omgebogen tot het ware, zoals begeerten tot het goede; en daarom moet de zin der letter niet worden gebroken; 1748, 27 Juli.

Over de innerlijke geestelijke en engellijke idee.

2696. Getoond werd mij, wat een idee is van de innerlijke geesten, voorts wat die van de innerlijke engelen, en dit wel meermalen; maar opdat zij tot mijn doorvatting en begrip kwamen, geschiedde het in den slaap, en in het ochtend-ontwaken, daarin eveneens voortgezet uit een droom; dan immers is het gemoed meer van het lichaam gescheiden; de idee der innerlijke geesten is ook onuitdrukbaar, maar nochtans verstaanbaar, voor hen die gescheiden zijn van de wereld terwijl zij in het lichaam leven, want het is verstaanbaar voor geesten die in zulk een idee zijn; opdat slechts een notie ervan mocht worden doorvat, werd het als het ware aan mij getoond dat als in een idee de dingen worden verbonden daaromtrent wat rots betekent in zijn verschillenden zin, welke verschillende zin niet met een paar woorden kan worden uitgedrukt, en wat priester, in een lageren zin, en het zo wordt opgevat in zijn verscheidenheid wat het misschien in den geestelijken zin betekent, en zo voort, dan verspreidt deze idee zich, en wordt aangeplooid aan het subject, dat nu was priester met haar verscheidenheid, welke onuitdrukbaar is.

2697. De engellijke idee echter, welke van de idee der innerlijke geesten het beginsel is, of vanuit dewelke als uit haar beginsel de idee der innerlijke geesten wordt geboren, is zodanig dat zij volstrekt onuitdrukbaar is; voor mij verscheen als het ware een zeker iets dat onuitdrukbaar was, met onbegrensde verscheidenheid, maar een begrip ervan werd mij ettelijke malen in den slaap gegeven; door middel van zulke ideeën denken zij niet alleen, maar spreken zij ook onderling, en zijn in het licht, en als deze konden worden uitgezegd, zou het aan geen der stervelingen verschijnen; het mag slechts worden gezegd dat hun spraak en ideeën, en hun gelukzaligheden daaruit, zijn de voortdurende beginselen der spraak, der ideeën, en der gelukzaligheden van de innerlijke geesten, en daardoor der spraak, der ideeën, en der gelukzaligheden van de lagere geesten, of van de mensen, 1748, 28 Juli.

2698. Uit de engellijke spraak neerglijdende in de spraak der innerlijke geesten kwam tot mij een idee, die mij zo uiteenliggend toescheen dat niets samenhang; doch nochtans werden alle dingen tot zulk een orde teruggebracht,

dat het de engelen aandeed, hetgeen ook mij te weten werd gegeven; daaruit kon ik weten, dat de dingen die den mens worden ingeboezemd uit den Heer, hoewel zij den mens uiteenliggend toeschijnen, nochtans in den engellijken hemel een wonderbaarlijke aaneenschakeling vormen, en in den mens de uitwerking hebben van hem te vervolmaken; aldus verschijnen de dingen voor de engelen gans anders dan voor den mens; en daarom dwaalt de mens schromelijk als hij uit uitwerkingen, en de onbestendigheden ervan, conclusies maakt, 1749, 28 Juli.

Over de sfeer van opperuitnemendheid en van autoriteit over anderen.

2699. Er zijn er, die in hun gemoed menen boven anderen uit te munten, of in wetenschap, of in openbaar gezag, of anderszins, en wel niet de anderen bij zichzelf vergeleken verachten, maar toch heel niet hoog aanslaan, zoals hen die zij onderrichten, of over wie zij heersen; dezulken kunnen ook nederig zijn, en anderen veel diensten betonen, maar toch regeert deze sfeer van hun animus en van hun denkingen, welke nochtans, huns ondanks, opblinkt vanuit hun afzonderlijke dingen, zowel uit hun gebaren, gelaatstrekken, als uit hun gesprekken, zonder dat zij het weten. Dezulken kunnen ook nederig zijn voor den Heer, en goed voelen in hun hart; aldus is het een soort van hoogmoed of trots, onderscheiden van de welbekende hoogmoed en trots; dezulken zijn bij mij geweest (:Salomo:), en toen hij aanwezig was, werden alle geesten gedwongen verweg heen te gaan,

2700. opdat zij niet oversluisd zouden worden door zulk een nevelige sfeer, waarover eerder; maar zolang genen daar waren, boven mijn hoofd, nabij, met hun voeten staande op mijn hoofd, waren de geesten, zoals zij enkele malen zeiden, grotelijks beangst; zij konden niets uithouden van al wat genen spraken; zij waren vanuit den staat hunner vrijheid aldus verjaagd tot een staat van een soort van knechtschap, welke zij geenszins konden verdragen; aldus gedragen zich de sferen in de geestelijke wereld volgens hun genius en animus, en aldus gedragen zich de anderen ten opzichte van genen; aldus met oneindige verscheidenheid; eender is het gesteld onder de mensen; degenen die vrij willen zijn, houden ook niet het gezelschap derzulken uit, maar ontrukken zich aan genen, want zij worden benauwd in hun gezelschap. 1748, 28 Juli.

**Over filosofische en natuurlijke waarheden, voor wie zij van dienst zijn
ter bevestiging van geestelijke waarheden.**

2701. In den droom verscheen mij een veld, dat vol was van dik en mals gras, geschikt voor veevoeder, zoals voor koeien en paarden, en tevens werd in hetzelfde veld een rijpe oogst gezien, dicht opeen, welke samen was met dat dichte gras, en dit was gelegen over een rivier, en ik doorvatte dat die rivier werd genoemd de Eufraat; het scheen mij als het ware in Rusland toe; en toen ik in het gezicht van den droom was, in dat zaaiveld buiten de Eufraat, kwam het in mijn denking op, dat het nuttig zou zijn, als alle velden ook in ons land werden bezaaid met eender gras tegelijk met een oogst van tarwe of gerst; maar in den droom werd mij geantwoord dat als dit werd gedaan in ons land (:binnen de Eufraat:), het land verdorven zou worden, daarentegen in dat land aan de overzij van de Eufraat niet aldus: meer dingen nog verschenen mij in den droom, die ik mij niet herinner; toen ik wakker was, dacht ik na wat of die dingen betekenden;

2702. ten slotte werd het mij geopend, dat het land aan gene zijde van de Eufraat, degenen zijn die in natuurlijke en filosofische dingen zijn, en aangaande geestelijke en hemelse dingen willen bevestigd worden daarvandaan, en dat zij anders niet kunnen geloven, want in zulke dingen zijn zij, en zo denken zij; zulke denkingen zijn dat overvloedige gras, waarin tarwe en gerst wordt geboren in vrij groten voorraad, totdat het gras nauwelijks meer verschijnt, en in zulk een land, dat ligt over de Eufraat, nuttig is: doch in de landen die binnen de Eufraat liggen, namelijk bij hen die zich om zulke dingen niet bekommeren, en nochtans geloven, ja zelfs liefhebben, is zulk gras of veevoer, niet nuttig, zoals filosofische en natuurlijke dingen, maar zij zouden hun land, dat is, hun gemoederen en denkingen, verderven: deze dingen werden uit den hemel ontvouwd. 1748, 29 Juli.

**Opdat mens of geest in een engellijke en hemelse sfeer zij, dienen zij in
overreding te zijn aangaande den Heer.**

2703. Het is bekend, dat de wetenschap moet vooraf gaan, maar de wetenschap doet niets; voorts het verstandelijke, zijnde het eerste der overreding; daarna de overreding daaruit, welke slechts verstandelijk is; dan de innerlijke overreding; als de mens niet is in de innerlijke overreding van de dingen die des geloofs in den Heer zijn, dan kan hij niet zijn in de engellijke en hemelse

sfeer, want er zijn tegenkantingen, welke tegenkantingen hem verdrijven, ja zelfs beangstigen; dit werd in een geestelijke idee te zien gegeven, 1748, 29 Juli.

Over hen die door de begeerte van maagdommen worden meegesleurd.

2704. Dicht aan het ontwaken toe, toen ik nog meer in slaap dan wakker was, scheen het mij toe of iemand een brief las, die ik hoorde, waarin gehandeld werd over de uitscheiding der maagdommen; en toen ik wakker was geworden, werd mijn animus daarin gehouden wat dit was, de uitscheiding [*excrementa*] der maagdommen; toen spraken zekere geesten met mij, en ontvouwden wat dit was, namelijk dat er in de wereld zijn, die met de perverse begeerte zijn aangestoken, dat zij niets feller begeren dan maagdommen, en dat de diefstal der maagdommen of der bloemen van de maagden voor hen de opperste verlustigingen zijn; zonder elk doel wat huwelijk en kroost betreft; en wanneer zij zo de maagdelijkheid hebben ontstolen, en de eerste bloem der jeugd hebben afgerukt, verlaten zij haar daarna, walgen van haar, verstoten haar; sommigen ook dragen haar haat toe, zoals men leest van Ammon, den zoon van David; aldus in hun leven: hoe meer maagdommen zij steels wegnemen, en zo hoe meer zij kunnen defloreren, des te meer beroemen zij zich daarop; zulke begeerten waren het, die onder de uitscheidingen der maagdommen werden verstaan.

2705. Over hen was toen een gesprek met de geesten, en ik werd ingelicht, dat dezulken onder de andere geesten niet kunnen worden geduld, maar worden verworpen zoals uitwerpselen van hun gezelschappen, hetgeen ook bevestigd voortvloeit vanuit de wetten der orde van de natuurlijke, en geestelijke, en hemelse dingen, waarover zij ook met mij spraken; want elk hemels gezelschap is gegrondvest in de echtelijke liefde, waarvan alle liefden en goede aandoeningen worden afgeleid, aldus in de onschuld; dezulken trachten de beginselen zowel der liefde als der onschuld met hun begeerten te vernietigen, want niet alleen zijn dezen algeheel tegen de echtelijke liefde, welke zij haten, maar ook tegen de onschuld, die zij dermate kwetsen dat zij haar doden; bovendien verleiden zij onschuldigen die met echtelijke liefde hadden kunnen vervuld worden, zodat zij daarna in hoererij leven; zo zijn zij de moordenaars van de innerlijke natuur; want het is genoegzaam bekend, dat het de eerste bloem der liefde is, welke de maagden in de echtelijke liefde binnenleidt, en de animi der eegaden samenvlecht; over deze dingen spraken met mij de geesten.

2706. Verder werd mij gezegd, dat zulke begeerten, en de uitoefeningen van zulke begeerten het zijn, die worden verstaan onder de zonden tegen den heiligen geest; want de heiligheid der engelen wordt gegrondvest in de echtelijke liefde, en in de onschuld, als gezegd, zijnde de beginselen van alle geestelijke en hemelse liefden, en aandoeningen van het goede, aldus van de gezelschappen in de hemelen; en aangezien zulke begeerten indruisen tegen de beginselen der heiligheid, zijn het derhalve zulke dingen die voornamelijk worden verstaan onder de zonden tegen den heiligen geest.

2708. En daarom is hun straf in het andere leven allerswaarst, want in gezelschappen kunnen zij niet worden toegelaten; hun straf werd door mij ook gezien, namelijk dat het hun toeschijnt op een woest paard te zitten, dat hen omhoog gooit, zo dat zij van het paard worden afgeworpen, met levensgevaar; en daarna vertonen zij zich onder het paard, oversluierd; om welke oorzaak zij zich oversluierd vertonen, weet ik nog niet; en onder de buik van het paard staan zij, en het paard daarbovenop, en net zo woest; het schijnt hun toe dat het hen tracht af te maken; dan schijnt het hun toe onderdoor te gaan langs het innerlijk deel van de paardenbuik, in de buik zelf,

2709. en dan schijnt het hun plotseling toe te zijn als het ware in de buik van een loonhoer, welke vrouw voor hen plotseling schijnt te veranderen in een groten draak of slang, zodanig als sommigen van de heidenen aanbidden, en daar blijft zulk een geest oversluierd, met marteling; want hij schijnt zichzelf oversluierd toe, en zo schijnt hij zonder ademhaling te zijn; en op deze wijze worden zij verwoest; welke straf vele malen terugkeert, en mij werd gezegd wel meerdere jaren, zo niet honderden of duizenden jaren; totdat zij zulke begeerten zich niet langer herinneren, en zelfs zichzelf niet eens, hoeveel van leven zij in zulke dingen gehad hebben.

2710. Over hun kroost werd mij gezegd, dat zij erger zijn dan de kleine kinderen der anderen, want iets dergelijks trekken zij door erfelijkheid van de ouders; en daarom worden niet veel kinderen uit dezulken geboren, en blijven, als zij geboren worden, niet lang in leven; 1748, 30 Juli.

Over een keuken.

2711. Toen ik naar bed ging, werd plotseling voor mij een deur geopend tot een zekere keuken, en toen de deur geopend was, voelde ik de keukenhitte tegen mijn aangezicht strijken, en ik zag enigen daar heen en weer rennen en hard aan het werk; behalve het keukengerei rondom aan de wanden, was

er ook een grote haard, maar deze dingen duister; daaruit kon ik opmerken dat het een keukenplaats was, en dat koks werden genoemd degenen die daar waren. Toen het werd nagevraagd wie in het andere leven zodanig zijn, werd ik onderricht, dat het degenen zijn die zich hebben verlustigd in de allerschandelijkste begeerte van kleine kinderen en kleine meisjes te schenden (*deze dingen mogen niet in het openbaar worden gezegd, opdat zij den mens niet in de gedachte komen*); getoond werden ook somtijds kinderen, die kindertjes waren geweest, sommigen $\frac{1}{2}$, 1, 3, 5, 6 jaren oud. Deze zijn in een dergelijke keuken, en de een kookt den ander in kokend heet water, en daarin worden zij allerafgrijselijkst gemarteld; 1748, 31 Juli.

2712. Er waren er die daarna spraken, zeggende verwonderd te zijn dat niet allen zodanig zijn; zij zijn met zulk een verlustiging aangestoken, dat de verlustiging van zulke dingen bij hen alle andere verlustigingen overtreft; dermate is de wereld heden ten dage verdorven, en zodanig is het erfelijke geworden, en zo verspreidt het zich in de nageslachten langs verschillende wegen; zijn niet aldus de laatste tijden aangebroken? Dingen die eerder ongehoord waren, zijn thans uitgesproten, en deze verderven des mensen natuur; zoals bij hen die tenslotte met den vloed vergingen.

Over de regering van het heelal, dat het heelal wordt niet geregeerd door den Heer, volgens de begoochelingen en de fantasieën der mensen, waarin onbegrensd vele dingen zijn, die tegengekant zijn.

2713. In de verdraaide en omgekeerde menselijke gemoederen is dit het allervoornaamste en bijna het al, dat zij hun conclusies trekken uit een regering van uitwendige dingen, aldus vanuit zinsbegoochelingen en fantasieën, vooral met de vraag waarom de Heer den mens niet bewaakt voor, en afkeert van de boze dingen, ja van wreedheden, en eendere dingen die huiveringwekkend en afschuwelijk zijn, terwijl toch de harten van allen in Zijn hand zijn, zoals waarom Hij David niet daarvan afkeerde de Ammonieten zo wreedaardig te behandelen, niet hem afkeerde van echtbreuk met Bathshebah, Salomo van afgoderij; en onbegrensd vele dergelijke dingen meer, welke elk moment in des mensen denkingen kunnen opkomen. Over deze zaak ben ik met geesten gisteren en heden in gesprek geweest, weswege zij die van verdraaide en omgekeerde natuur zijn, hardnekkig staande houden dat de Heer òf niet kan, òf niet wil; behalve nog zeer veel andere dingen meer, die zij in hun gemoederen om en om draaien.

2714. Maar dit is de waarheid, dat de Heer het heelal regeert met oneindige voorzienigheid, welke niet oneindiger en wijzer gedacht kan worden; en omdat dit de waarheid is, volgt dat de gedachten [*cogitata*] die daar tegenin strijden, vals zijn, want dit ene is waar; voorts dat er geen moment van des mensen denking [*cogitatio*] en handeling is, dat niet met zich meebrengt, en pleegt mede te brengen, een reeks van opeenvolgende consequenties tot in het eeuwige; ieder willekeurig moment van leven is de aanvang van levensconsequenties, en als het ware een zaad, vanuit welk éne onbegrensd veel dingen tot in het eeuwige opeenvolgen; dit eveneens is waar: daar deze dingen waarheden zijn, zo volgt, dat de dingen die in de laagste natuur tegenkantingen zijn, zinsbegoochelingen en fantasieën zijn.

2715. Bovendien is ook dit een waarheid, dat de uitwendige dingen door de inwendige worden geregeerd, en dat zij anders niet geregeerd kunnen worden, en wel door een orde van opeenvolging, uit eerdere of innerlijke dingen. Daar dus de uitwendige dingen zo verdraaid en omgekeerd zijn, dat zij zich niet langer laten regeren, en dezelve in des mensen natuur zijn geworteld, en zo overgeplant in het nageslacht, zo volgt, dat een zodanig mens of een zodanige natuur niet duldt (omdat hij het niet kan) geregeerd te worden door een orde van opeenvolgingen, uit eerdere of innerlijkere dingen in volgorde, maar dat als het ware de teugels gevierd zijn, en zij voortrennen zonder leider en orde; en daarom zijn er andere banden, welke de uitwendige banden worden genoemd, waarmee de Heer hen bestuurt, zoals door de vrees voor het verlies van zijn leven, van zijn schatten, van zijn ereposten en waardigheden, van zijn voorkomen, de vrees voor de straffen der wet, en eendere dingen, waardoor ten slotte de mens wordt geregeerd uit den Heer; en zo niet door de inwendige banden, welke de banden van het geweten worden genoemd, bijgevolg niet door het geloof, en de dingen die deszelfs banden zijn, namelijk de vrees voor de straf, de vrees voor het boze, de liefde van het ware en het goede.

2716. En daarom is het gemene gezelschap zo gesteld als in ieder mens: wanneer het boze aanvangt te regeren in het lichaam, in deszelfs bloed, dan dreigt ziekte en sluipt binnen; en de ziel ervan, welke de natuur wordt genoemd, zwoegt tevergeefs om de misslagen en kwetsuren te herstellen, weswege de mens sterft.

2717. Het is er ook mede gesteld als in de atmosfeer, wanneer die door een hevig onweer wordt geteisterd, en waarbij huizen, wouden, schepen overhoop worden geworpen, hoewel de innerlijke atmosfeer, welke haar natuur is, en die aanhoudend de uiterlijke atmosfeer in evenwicht terugbrengt, alsdan niets vermag, omdat de storm zo geweldig is; maar nochtans, al geleidelijk en

mild optredende, brengt de innerlijke atmosfeer de uiterlijke tot evenwicht en rust terug: hetgeen, als het niet aan iedereen bekend is, nochtans aan velen en aan de geleerden der wereld, bekend kan zijn. 1748, 31 Juli. Daaruit kan ook vaststaan, dat de mens, als hij vanuit uitwendige schijnen conclusies trekt over inwendige, geestelijke en hemelse dingen, alsdan de hemelse waarheden geheel en al begint te ontkennen; geheel anders is het geval, als hij van de hemelse waarheden uitgaat.

Over het Vooruitzien en de Voorzienigheid.

2718. Uit het eeuwige zijn door den Heer alle en de afzonderlijke dingen vooruitgezien, maar vooruitgezien zijn de boze dingen, en voorzien is in de goede dingen. 1748, 31 Juli.

Over het keukenvuur, vervolg.

2719. Dezulken waarover eender is geschreven, kwamen waar gezelschappen van geesten waren, en dezen zeiden dat zij het niet konden harden vanwege de ondragelijkheid van de stank, zodat zij niet zouden hebben kunnen leven, als het hun niet was geoorloofd geweest als het ware te vluchten; zodanig zijn zij die in het keukenvuur zijn, en de allerslechtsten en ondragelijksten in de wereld, zodat de wereld nauwelijks kan blijven bestaan, als zulken werden vermenigvuldigd; ja, zij zijn zelfs zodanig, dat zij zich op die dingen nog beroemen; voorts hebben zij ook in hoogste mate hun verlustiging daarin dat zij anderen kunnen verlokken; hetgeen de oorzaak is, dat hun helse martelingen zwaarder zijn dan de helse straffen van alle andere zondaren; 1748, 31 Juli.

Over de verscheidenheid der gelukzaligheden in de hemelen.

2720. Er zijn zielen die in een zekere hemelse vreugde werden opgeheven, en dezen spraken met mij over de hemelse vreugde, en het werd mij gegeven hun te zeggen, dat elke ziel kan zijn in de hemelse vreugde, ook de bozen, maar in een of anderen staat; en dat er onbegrensd vele meest gemene staten zijn, en de variaties ervan, aldus dat zij niet in de vreugden des hemels kunnen zijn, dan

in uiterst weinige, en in andere geenszins; ook werd te zeggen gegeven, dat de variaties der gemene staten eveneens haar orde hebben, of dat er is *een orde van gemene staten*, voorts ook tot in het eeuwige voortdurende veranderingen, maar geheel vanuit des Heren welbehagen; 1748, 1 Aug.

Over de vier bijzondere stijlen van het oude Testament.

2721. Gezegd werd mij van den hemel, dat er vier bijzondere stijlen van het oude Testament zijn: de stijl der Oude Kerk, en der Oudste, is zodanig als die van het Boek Genesis over het Paradijs, en den Babylonischen toren; en de tweede stijl is zodanig als de historische stijl in het eerste Boek van Mozes, waarvan de schrijver niet wist dat het hemelse verborgenheden bevatte; de derde stijl is de profetische, zodanig als bij de profeten, die weliswaar eender is aan den stijl der Oude Kerk, slechts dat de dingen verspreid uiteenliggen; welke stijl werd aangehouden, omdat de mensen toentertijd dien stijl bewonderden vanwege de oudheid; de vierde stijl was zodanig als van de Psalmen Davids, die het midden houdt; 1748, 2 Aug.

Dat in het heelal geen uitwerking kan bestaan zonder een passieve en een actieve, dus zonder huwelijk.

2722. Al wat ooit in de wereld en in het drievoudig rijk ervan, wordt geboren, dit kan geenszins geboren worden zonder een ondergaande en een bedrijvende; het zijn onbegrensd vele dingen die dat bevestigen, en er is geen uitwerking in het heelal of zij bevestigt dat, als de mens er zich toe zet om die dingen te bevestigen; in het menselijk lichaam bestaat er niet het minste deeltje dat niet iets voortbrengt, waaromtrent er niet een bedrijvende en een ondergaande is, en zo een uitwerking voortbrengt en voortschept; ook niet een minste idee der denking; dit is ten eerste waar.

2723. Daarvanuit kan in der mensen gemoederen worden geweten dat als niet dat wat het voornaamste is, bedrijvende is, en dat wat ondergeordend is, ondergaande is, alsdan de orde is verdraaid, en niets dan het boze kan worden voortgebracht.

2724. Daaruit kan ook geweten worden, dat als niet in den algehelen hemel en de algehele wereld der geesten, en op aarde, de Heer is agerende en heersende, en allen zijn ondergaande en gehoorzamende, nooit iets van het ware en het

goede kan worden voortgebracht. Dit wordt het hemels huwelijk genoemd; dit vanuit den hemel. 1748, 2 Aug.

Over geesten die wilden binnentreden met de denking in de mysteriën des geloofs, en vanuit redeneringen geloven.

2725. Meermalen is dit geschied, dat geesten wilden binnentreden door redeneringen in de mysteriën des geloofs, en niet geloven tenzij zij het met hun begrip konden vatten dat het aldus kan zijn; het werd aan hen gegeven te zeggen, dat wij nochtans moeten geloven ook al vatten wij het niet met ons begrip, en dat de omgekeerde orde is te willen geloven omdat zij het vatten; en met verscheidene dingen werd het getoond.

2726. Heden wilden sommigen ook in de binnenste mysteriën des geloofs binnentreden; en het werd gegeven hun te tonen dat dit een verkeerde weg is, en dat men moet geloven omdat het de waarheid is, en dat wij, ook als geen rede doordringt of gevonden wordt, nochtans moeten geloven; en mocht enige reden gevonden worden, dan moeten wij nochtans geloven; en het werd gegeven voor hen uit te beelden het zaadje van een boom, door een representatieve idee, zodat als gezegd zou worden dat dit zaadje een volledigen en bloeienden boom voortbrengt, hetgeen eveneens ten leven uit aan hen werd uitgebeeld, met takken, bladeren, vruchten, ja zelfs dat zulk een zaadje zo een volledig veld vol van bomen kan voortbrengen; toen werd hun gezegd, **2727.** dat zulk een ingezaaide zo iets zou kunnen voortbrengen, en zij toch niets kunnen zien in het zaad, en niet de oorzaken weten waarvandaan zulke dingen ontstaan; zo moet toch niet deswege dit ontkend worden, want de waarheid is aangetoond; zo moeten de waarheden die uit den Heer gezegd zijn, en aangaande den Heer, worden geloofd, hoewel wij niet binnendringen met de rede; en daarom staat willen ontkennen, omdat wij niet met de rede binnendringen, gelijk met de voortscheppingen der bomen vanuit zaden willen ontkennen, en van de dieren vanuit eieren: aldus in duizend andere dingen: daaruit kan vaststaan hoedanig des mensen geloof is, wanneer hij niets gelooft dan wat hij ziet, wat heden ter dage gewoon is, vooral onder de geleerden der wereld. 1748, 3 Aug.

Aangaande de wonderbaarlijke circulatie der ideeën in den hemel.

2728. Eerder is mij getoond dat de denkingen en gesprekken der geesten in de wereld der geesten circuleren bijna volgens rondwentelingen zodanig als in het menselijk cerebrum, waar wonderbaarlijke rondgangen, inbuigingen, invloeden, teruggangen zijn, die nooit begrepen kunnen worden, omdat zij zijn volgens de vormen der wentelingen van de wereld der geesten.

2729. In den hemel zijn nog wonderbaarlijker rondwentelingen volgens den hemelsen vorm, en wel onbegrijpelijke, volgens welke de ideeën circuleren, de denkingen daaruit, daaruit de gesprekken, voorts de uitbeeldingen, ook daaruit; de aandoeningen brengen ze voort.

2730. Die circulaties zijn te wonderbaarlijk dan dat ooit iemand bij machte is ze op meest gemene wijze te begrijpen.

2731. Daaruit kan geconcludeerd worden, dat alle denkingen der engelen, en vandaar der geesten, uit den Heer Alleen ontstaan en worden voortgebracht, want uit den Ene, Die in de opperste dingen is, moeten dezelve ontstaan; anderzins geen rondwenteling, geen idee, geen orde ervan, geen vorm, geen wet, noch onderscheid ten aanzien van geslachten en soorten, in één woord, niets vitaals zou ontstaan, bijgevolg niets natuurlijks waarin leven is, noch enig natuurlijk onbezielde. 1748, 3 Aug.

Over de mening van sommigen, dat omdat de Heer alle dingen des geloofs geeft, en dat niets is van den mens, derhalve de mens passief mag handelen, en de hand laten zakken.

2732. Toen sommigen geesten gehoord en gedacht hadden, dat de Heer Alleen leeft, en zijzelf niets zijn, en dat het voornaamste des geloofs is, dat de Heer Alleen het geloof geeft, en de mens niet wat ook uit eigen krachten zou kunnen, willen, en handelen, vergleden zij in die mening, dat zij zo alle dingen konden laten zakken, en handelen alsof zij niets waren, en de aandrijvende kracht, en invloed, uit den Heer zouden afwachten.

2733. Maar zulk een conclusie is niets waard; het wordt den mens uit den Heer gegeven, als het ware actief te zijn, en als het ware vanuit zich te kunnen, zo dat hij soms niet anders weet dan dat het vanuit hemzelf is; en daarom moet de mens niet in die mening verzakken; wanneer hij in die mening is, dan voert hij niets uit, en geen uitwerking kan hem worden toegerekend, bijgevolg kan hij niet hervormd worden; maar de krachten die hij aanneemt uit den

Heer, en dan wanneer de Heer aldus in hem werkt, moet hij aanwenden uit zich; maar nochtans geloven, wanneer hij over dezelve denkt, dat de krachten niet zijn van hem, maar van den Heer; dit eveneens is een deel des geloofs, 1748, 4 Aug.

2734. Deze zaak is even verborgen voor den natuurlijken mens, die niet van den Heer wordt geleid, als de doorvatting is waarover eerder; de allene zodanige inductie, opinie en reflexie, maakt dat de Heer niet werkt, en de mens niet wordt hervormd, maar dat hij in een staat van niets niemendal is; noch kan de mens komen in de overreding, tenzij door de werking des Heren, als het ware door zijn eigen krachten; vandaar overreedt de Heer den mens; anders wordt het Woord slechts een wetenschap, en heeft het geen uitwerking, evenals de wonderen.

Dat alle dingen van des mensen leven invloeden uit den Heer.

2735. Geesten rondom mij hielden staande, dat zij, ieder afzonderlijk, het waren die het leven opwekten bij zichzelf, menende dat zij de objecten der denkingen opwekten, en zo dat zij leefden vanuit zich; maar het werd gegeven hun te zeggen dat niets de denking beweegt tenzij er een object is, aldus door het oog, en het oor, aldus vanuit het geheugen; anders zou er verwarring van alle dingen ontstaan; en dat deze objecten nergens anders vandaan kunnen komen dan uit de enige bron des levens, uit den Heer, en dat zij worden gevarieerd volgens de natuurlijke inborsten van hen; zo dat van den een op den ander overgaan de objecten der ideeën, bijgevolg de ideeën; vandaar menen zij dat zulks uit anderen voortgaat, en dat het uit henzelf voortgaat, wat geheel en al vals is; niet kan het oog zien zonder licht, noch het oor horen zonder geluid, en zo voort; 1748, 4 Aug.

Dat de wetenschappen niets bijdragen tot het heil, maar veeleer de ideeën verwarren en verdraaien.

2736. Met geesten sprak ik daarover, dat de wetenschappen niets bijdragen tot het heil, slechts de erkennissen der waarheden zijn het, vanuit het Woord des Heren; en dat het met de verwerving ervan zo gesteld is als met de kennis van het menselijk lichaam, wat betreft de anatomie, het bloed, en de gehele constitutie der overige dingen, namelijk dat het niets bijdraagt

tot de instandhouding van de gezondheid; aldus dat hij die niets daarvan verstaat, nochtans even gezond leeft als hij die in zijn gehele leven zich op die studies heeft toegelegd; eender kan verstandelijke gezondheid veel groter zijn bij hen die niets weten aangaande het verstand en deszelfs vermogens, dan bij hem die er zijn hele leven over heeft gestudeerd, en die met hypothesen en scholastieke dingen verward zit, 1748, 4 Aug.

Over de geestelijke banden waarin allen worden gehouden.

2737. Deze geestelijke banden kunnen niet zo bevattelijk worden beschreven; de geesten immers, zoals mij gegeven werd waar te nemen bij de geesten, of in de wereld der geesten, worden zo gehouden, dat zij niet zoveel kwaad kunnen denken als waartoe zij volgens hun natuur geneigd zijn te denken, bijgevolg ook niet kunnen doen; zo worden zij door het goede des Heren afgehouden van het boze, alsof zij boven het boze weggehouden worden, hetgeen mij uit levende ondervinding eveneens te leren is gegeven; want zodra de band werd geslaakt, werd de geest heengevoerd tot het boze, en wel een buitensporig boze, zowel in het boze willen als in het boze denken: aldus is het de Heer Alleen Die den hemel, de wereld der geesten, en het menselijk geslacht afhoudt van het boze, en wel zo, dat als de band zou worden geslaakt, een ieder zich in een buitensporig boze zou storten, en zelfs tot elk verderf; evenzo in leugens; 1748, 5 Aug.

2738. Die banden verschijnen niet aan de geesten, evenmin aan den mens, maar als vrijheden, want zij doorvatten niet dat zij aldus worden afgehouden; ja zelfs schijnen hun de banden zo vrij toe, dat als hun de banden werden gevierd, en zij vandaar hadden doorvat dat zij zich in elk boze zouden kunnen storten, dat zij daarom vroegen niet losgelaten te mogen worden; aldus verafschuwen de geesten de loslating van de banden.

2739. Wat mij aangaat, ik heb nu drie jaar lang voelbaar doorvat dat ik in zulk een band ben vastgehouden, zodat het mij toeschijnt te denken, te willen en te handelen vanuit mezelf, voorts te zijn in de sfeer des geloofs, in welke sfeer ik voelbaar heb doorvat drie jaar lang te zijn vastgehouden.

Over de toverijen of truldom in het andere leven. Over de sfeer van hen die wereldlijk zijn, in het andere leven, en over anderen begeren te heersen.

2740. Zij die in het leven des lichaams zodanig zijn, dat zij door innerlijke geslepenheden genoten en vrienden aanlokken, en door uitwendige dingen zich innestelen, hebben in het andere leven een vrij werkzame sfeer om eender op te treden; en omdat er zo velen zijn die leven voor de wereld, voor hun eigen zin en begeerten, worden zij eveneens gemakkelijk aangelokt in het gezelschap derzulken, en somtijds tegen wil en dank, want zodanig is de sfeer van genen, hetgeen mij heden door levende ondervinding is getoond; hetgeen is geschied vanuit toelating, opdat het worde geweten, en opdat zij mogen weten hoedanig gene geesten zijn. 1748, 5 Aug.

2741. Aangezien zulke geesten begeren over anderen te heersen, en straffen uit te delen, en door verschillende geslepenheden hen aan zich te onderwerpen, en die dingen gewend zijn in het leven des lichaams (in het andere leven worden meerdere bij hen aangesloten), is vandaar hun sfeer omvangrijk, en omdat het hun toeschijnt vanuit zich alle dingen te kunnen, en wel door verscheidene kunstgrepen, welke zij uitdenken en verzinnen, zijn zij derhalve zulke hij's en zij's, die gerekend worden onder de toveressen (*:truldoms styggelser:*).

2742. In het algemeen moet men onthouden, dat zij die vanuit zich alle dingen menen te kunnen, worden gerekend onder de tovenaars en toveressen; van dezulken bestaan er geslachten en soorten; niet bedoeld zijn die vanuit eenvoud handelen, en die als zij handelen, voor den naaste en het gezelschap het goede beogen, maar degenen die vanuit geslepenheden optreden; en die het boze beogen: en daarom menen dezulken vanuit zich alle en de afzonderlijke dingen te kunnen; en omdat zij zodanig zijn geweest in het leven des lichaams, dat zij niets méér liefhadden dan manieren uit te denken hoe zij anderen aan zich zouden kunnen onderwerpen, en hen overheersen, vanuit zeer vele oorzaken vanuit zich en vanuit de wereld, denken zij derhalve in het andere leven, als zij in andere machten en in andere kunstgrepen komen, en onder dezulken verkeren die tovenaars, wichelaars, e.d. worden genoemd, omdat zij van zodanigen aard zijn, aan niets anders dan te overheersen, terecht of ten onrechte, en anderen aan zich te onderwerpen, met kunstgrepen welke zij in die wereld gemakkelijk aanleren en aangrijpen.

2743. Zulke geesten grijpen, omdat zij in het leven des lichaams niets feller hebben liefgehad dan zodanige dingen, even gemakkelijk de kunstgrepen aan die in het leven van het lichaam, of aan hen die in het lichaam zijn,

onbekend zijn, alsof zij sponzen zijn die in het water worden gehouden, zodat zij terstond uit den mens bij wien zij aanwezig zijn, of uit de geesten met wie zij zijn, niets anders opzuigen dan dergelijke dingen, vanuit wie zij dezelve kunnen verkrijgen; voorts ook verkeren zij de goede dingen in boze dingen; zij zijn zoals giftige dieren, zoals schorpioenen, vanuit welke fijngestampt en met olie vermengd zij onmiddellijk voor zich elk venijn verschaffen ter verwonding, en zo voort.

2744. Om een enkel voorbeeld te mogen vermelden: Toen ik sliep des nachts, stonden zulke geesten opzij, en met hun giftige kunstgrepen klaar op hen die rondom waren; zij spraken met anderen evenals of het ik was, met mijn spraak als het ware, en wel zó eender, dat verscheidenen ertoe gebracht werden te geloven dat ik het was; en zo willen zij graag dingen overreden die leugens zijn, en dingen vernietigen die waar zijn, en wel met zulk een bedrevenheid, dat ook de scherpzinniger geesten, die op een afstand van mij waren, overreed waren, van mening zijnde dat ik het was; en het is voor genen om het even, of het profane dan wel heilige dingen zijn waarmede zij hun doel bereiken.

2745. Zij gaan er ten eerste prat op, dat zij subtiel kunnen zijn, en binnen de sfeer van spreken, of in de sfeer der denkingen binnen de spraak, waarin de innerlijke geesten zijn, daar in die sfeer ontelbare geesten zijn, zoals men eerder zie; aldus kunnen zij zichzelf overbrengen, met een kunstvaardigheid in het leven des lichaams onbekend, maar hun toch ingeboren door vrijwel aanhoudende bedoelingen in het leven des lichaams, zodat zij zich kunnen overbrengen in die innerlijke sfeer, en aldus zich losmaken uit het gezelschap van hen die in de uiterlijke sfeer zijn. Over die innerlijke sfeer zie eerder; en er zijn nog zeer vele dingen meer, die mij onbekend zijn.

2746. Maar zij die niets méér liefhebben dan door geslepenheden de animi van andere geesten aan te trekken, hetzij terecht of ten onrechte, en zo niets feller liefhebben dan met leugens bedriegen, en tegelijk met kunstgrepen, of met hun vertrouwde manieren van arglist, daarom, toen ik ontwaakte, en zij nog steeds aan den gang waren om zo te spreken alsof ik het was, met hun fratsen, die een mens niet kan doorvatten ook al zouden zij worden uitgelegd, en toen zij bemerkten dat ik in den nacht was ontwaakt, wilden zij leugens verzinnen, en zo ontsnappen; hetgeen de rechtschapen geesten, toen zij het gewaarwerden wie genen hadden bedrogen, vandaar vertoornde: toen kwamen zij die genen bestraffen, en wel met ontzaglijke marteling, door hen te verscheuren, op een wijze van pijniging, waarover, naar ik meen, eerder is gehandeld; aldus bij stukjes en beetjes, door uiteenrijtingen en door verschillende botsingen, zodat er niets van hen over was dan flarden; zo

trachten de bestraffers hen te versnipperen bij stukjes en beetjes, maar een geest kan niet versnipperd worden en vergaan, maar het geschiedt met de ergste marteling en pijn.

2747. Doch zij die zich konden binnenlaten in de innerlijke sfeer der geesten, zeiden dat zij gevrijwaard zijn van verscheuring; of het zo was, weet ik nog niet, want de natuur van zulke geesten is, dat zij op niets méér belust zijn dan op liegen, zodat zij niets anders kunnen spreken dan leugens, en als zij ware dingen zeggen, is het alleen terwille van arglist, om te bedriegen en te overreden.

2748. Ik zag daarna hoe dezulken verschenen ten aanzien van hun vingers; die waren pikzwart zonder vlees, als het ware vingers van een schorpioen, aldus (:*klor*:), en neerhangend.

2749. Er verscheen daarna een lange portiek, waar (:*halm*:), en ik zag een enkelen geest binnenkomen ter rechterzijde, waar het door mij werd doorvat dat het was (:*Ladugard*:); meer mag niet vermeld worden. 1748, 6 Aug.

2750. Zodanig zijn zij die genoemd moeten worden innerlijke tovenaars (:*trulldom*:), want zij gaan innerlijk te werk, en hun kunsten komen niet zo uit voor de geesten; verder zijn er, die grovere toverijen uithalen, en zij zijn als het ware verdwaasd; zij vermengen al wat hun tegenkomt, aan stoffelijke, natuurlijke, geestelijke dingen, en zij menen dat daaraan een grote kracht in is van te doen al wat zij begeren; dezulken zijn in een zekeren droom, en weten niet wat zij doen, en het zijn zodanigen die in een latrine wonen.

Over den mens of menselijke en lichamelijke dingen, dat zij de laatsten der orde zijn.

2751. Ik sprak met geesten over de lichamelijke, of stoffelijke dingen van den mens, dat die de laatsten der orde zijn; dat de orde zich uitstrekt van binnensten tot laatsten, en dat de laatsten zijn in des mensen natuurlijke gemoed, hetwelk wordt geformeerd door de zinnen des lichaams, waarvandaan het geheugen der objecten, zijnde de stoffelijke ideeën: zo dat de orde niet compleet is dan in laatsten, zijnde de uiterste vaten van alle innerlijke dingen in opeenvolging, welke door den Heer worden ingeboezemd.

2752. Uit levende ondervinding, welke mij dezen nacht is getoond, blijkt dat geesten kunnen spreken vanuit den mens, vanuit diens uiterste of stoffelijke geheugen, en vanuit diens natuurlijke geheugen, hoewel de mens geenszins weet, dat aldus geschiedt; want terwijl ik sliep, sprak een geest die toen ter

linkerzijde van het hoofd was, zoals vanuit mij, dermate, dat de geesten niets anders wisten dan dat ik wakker was, en ik sprekende was, zo dat zij overreed waren; daaruit werd te concluderen gegeven, dat geesten vanuit den mens kunnen spreken, vanuit diens ene en andere geheugen, hoewel de mens in het geheel niets daarvan weet.

2753. Ja zelfs werd het mij gezegd, dat de ideeën der kleine kinderen geopend zijn, en dat die het allerbest van dienst kunnen zijn.

2754. Daaruit werd te concluderen gegeven, dat des mensen natuurlijke gemoederen de laatsten der orde zijn, en als het ware vaten, waarin de geestelijke en de hemelse ideeën der engelen stil houden; zo zijn het receptakels, en zo wordt de orde vervolmaakt.

2755. Dat de geheugens van den uiterlijken mens, of hun gemoederen de vaten zijn van de geestelijke en de hemelse dingen, daarin was ook door den Heer voorzien, zodat geen geest niet wat ook, en zelfs niet het minste, verliest van de dingen die zijn van diens natuurlijk gemoed en geheugen, en dat allen, ook al zijn zij engelen, kunnen worden teruggebracht tot denzelfden en eenderen staat die van hun leven was in het lichaam, zodat als het menselijk geslacht ontbrak, de geesten in een eenderen staat zouden hebben kunnen teruggebracht worden om te dienen als vaten, en zo de orde vervolmaakt kon worden. 1748, 6 Aug.

Over de ziel.

2756. Het werd gegeven met de engelen te spreken over de ziel, namelijk dat het menselijk geslacht heden ten dage niet weet wat de ziel is, en dat zij zich verschillende hypothesen vormen over de ziel, in de onwetendheid wat de ziel is; daarom ben ik onderricht, dat als onder de ziel het leven wordt verstaan, dat dan de Heer Alleen het leven is; doch als onder de ziel de innerlijke gemoederen van den mens worden verstaan, alsdan de zielen worden geheten al die organische substantie welke de naastbij zijn, en de beginselen ervan die in de orde opeenvolgen; zoals dat het natuurlijk gemoed de naaste ziel is van de dingen die aan het lichaam eigen zijn; dat het geestelijk gemoed de ziel is van de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn, en dat er nog een intiemere ziel is in den mens, zijnde de ziel van de dingen die van het geestelijk gemoed zijn, en daarvan is de mens onkundig.

2757. En daarom is dat wat innerlijk is, de ziel van de uiterlijke dingen, om welke reden alle en de afzonderlijke dingen die ooit in de wereld zijn,

ziel kunnen worden genoemd, zijnde het beginsel; vandaar is er een ziel in de afzonderlijke dingen der planten, de ziel van een ding, en dergelijke, 1748, 6 Aug.

Over de spraak der geesten van de innerlijke sfeer.

2758. Over die spraak zie men eerder iets; ik meende dat zij zodanig was, dat zij niet tot mijn idee zou kunnen reiken, dan alleen maar duister; toch is nu door levende ondervinding getoond, dat zij slechts een idee is, die meerdere dingen omvat, zoals wanneer de mens in een ogenblik denkt, dat hij dat dan met een lang gesprek niet kan uitspreken; het is de idee die de dingen samenvat welke moeten worden uitgesproken; zodanige ideeën werden zo klaarblijkend tot mij uitgebracht, dat ik op eendere wijze kon antwoorden; en daaraan was niet enige schaduw of duisternis in; maar vele malen was de oorzaak dat zulk een spraak door mij niet werd doorvat, deze, dat ik niet aldus met hen sprak; zo was het ontfutseld, of niet gehoord; zoals meermalen is geschied. 1748, 6 Aug.

Wat betekent “leidt ons niet in verzoeking”.

2759. In den innerlijken zin betekent het, dat de Heer ons niet moge verlaten, of Zijn Goddelijke kracht aflat, want zo verglijden zij in verzoeking, een ieder in een andere, 1748, 6 Aug. Deze dingen leerde ik in de smeking van het gebed des Heren.

Over des mensen inwendige natuur, dat zij ook erger begint te worden, meer en meer.

2760. Uit levende ondervinding is mij te leren gegeven, dat in de innerlijke sfeer der natuur er duizenden zijn derzulken die boos zijn, dat is, die innerlijk ten aanzien van de innerlijke dingen hunner natuur boos zijn, zo dat des mensen inwendige denkingen heden ten dage meer dan vroeger verdorven zijn: in de innerlijke sfeer zijn bedoelingen of doeleinden die stil houden in de wereld en in den mens zelf; zulke bedoelingen of natuurlijke doeleinden bestaan er heden ten dage meer dan ooit, en nemen meer mensen in beslag

dan iemand ooit kan geloven; maar het is niet gemakkelijk voor den mens om onderscheid te maken, tussen de dingen die de innerlijke dingen zijner natuur zijn, en tussen die welke de uiterlijke zijn; zoals ik geleerd heb uit levende ondervinding van langen duur, namelijk dat nauwelijks iemand die in de wereld aldus geleefd heeft, anders geweten heeft dan dat hij eerzaam was en dus goed; evenwel openbaren zich dezulken na den dood in het andere leven, en hun bedoelingen, welke in de innerlijke sfeer hunner natuur zijn, namelijk dat zij onder de boosdoeners en de ergsten waren geweest, gans anders denkende dan doende, en niet dan om het doel van eigen overheersing, **2761.** en van hun bezit van de dingen die in de wereld zijn; en het is mij bekend, dat dezulken dergelijke dingen niet hebben geopenbaard aan hun genoten; daarvanuit is mij te weten gegeven, hoe verdorven de innerlijke natuur is, welke ook zo verbonden met de uiterlijke natuur aan mij verscheen, dat zij als het ware één en hetzelfde uitmaakten, terwijl anderen ze niet zo verbonden hebben, maar gescheiden; die geesten tonen in het andere leven eveneens in gezelschap niets anders dan wat zij voor burgerlijk houden, en zij zoeken hun denkingen te verbergen, maar zij liggen klaarblijkend open voor hen die in de innerlijke sfeer der natuur zijn: 1748, 7 Aug.

Over de wederverwekking der lichamelijk of stoffelijke dingen van mens of geest; hoe zij worden uitgebeeld.

2762. Daar de lichamelijke en stoffelijke dingen, welke de laatsten van den mens zijn, ten slotte zijn ondergeordend aan des Heren welbehagen, zodat zij niet anders verschijnen dan als gehoorzaamheid, worden zij uitgebeeld in de wereld der geesten, zoals mij is getoond: eerst dat zij als het ware intestinale vormen zijn, samengesteld door verschillende samenvloeiing; maar zonder leven; aldus zijn zij geworden tot een als het ware houtige of benige bruine kleur. Daarentegen verschijnen in hen die arglistig zijn, wanneer door de engelen een blik in hen wordt geworpen, als het ware andere samenvloeiingen van allerlei slangen, volgens den aard van de arglist; doch in den te hervormen mens verschijnen geen slangen, maar slechts houten of beenderen, aldus vrijwel samenvloeiend, omdat diens lichaam, of lichamelijke dingen, aanvangen met niets te zijn, aldus zonder leven: deze dingen werden mij uitgebeeld en getoond:

2763. voorts werd eveneens getoond nabij het hoofd een kleine samenstolling van eendere staafjes als het ware, verguld of van buiten met goud overdekt,

die zijn redeneringen betekenen. Wanneer echter de lichamelijke dingen zijn hervormd, zodat zij de geestelijke dingen kunnen gehoorzamen, dan worden zij schoon uitgebeeld, met verschillend weefsel samengevlochten, namelijk eerst van hemelsblauwe kleur, met punten, in verschillende schone vormen samengeschild, met hemelsblauwe vlekken hier en daar gekleurd; dit spitsige legde zich neer in vormen; daarna vertoonde zich de vorm van zulke spitsen meer samenhangend, in schone vormen, vanuit heel kleine puntjes, als het ware een samenweefsel van vormen in (*:spetzen:*), maar in stevigheid; daarna eveneens andere vormen meer continu; aldus worden uitgebeeld de lichamelijke of stoffelijke dingen van den wederverwekten mens, wanneer de engelen daarin een blik werpen. Deze dingen zijn mij getoond, maar de vormen en de schilderijen kan ik niet beschrijven, want zij waren aldus samengesmolten vanuit hele kleine deeltjes. Zij kunnen wel geschilderd worden, maar niet bevattelijk beschreven. 1748, 8 Aug.

Over de sfeer der overredingen van het boze, bij zekere geesten.

2764. Zekere geesten die dit uit het leven des lichaams met zich medebrengen dat zij op zichzelf vertrouwen, en in het leven des lichaams die natuur hadden uitgeoefend en zich door daadwerkelijkheid dezelve hadden aangeworven, dat zij anderen daartoe kunnen brengen alles te geloven wat zij hen ook maar voorstellen, en wel door innerlijke kunstgrepen en geslepenheden, gunstige tijden afwachende en sprekende naar den gemoedsaard van den ander, en zo bewerkende dat genen hen geloven, en wel voor een boos oogmerk, om eer te bejagen, en dergelijke dingen – hun natuur is daaruit afgeleid, en zelfs bewerkt de innerlijke sfeer in het andere leven zulk een sfeer, wanneer dergelijke geesten worden losgelaten, dat zij een ieder kunnen overreden die niet in het geloof is, en wel met zulk een kracht kunnen aandrijven om te geloven, dat genen niet anders kunnen doen, zoals mij te weten is gegeven uit levende ondervinding dezen nacht, toen ik ontwaakte, dus in waaktoestand; toen zulke geesten nog spraken vanuit mijn dingen, en anderen overreedden dat ik het was, ontwaakte ik daarom,

2765. aldus waren genen vertoornd dat zij wederom bedrogen uitkwamen, en toen deze geesten gene boosaardigen wilden verdrijven en straffen, namen die geesten hun toevlucht tot die kunstgreep die zij uit het leven des lichaams met zich hadden meegenomen, dat zij den geesten die rondom waren, de overreding ingaven, dat ik waanzinnig was; en opdat ik de kracht en de

werkzaamheid van die sfeer zou waarnemen, werden mijn lichamelijke dingen door den Heer zo overgelaten dat zij als het ware van hen waren; maar door de innerlijke dingen kon ik doorvatten, hoe werkzaam die sfeer was, en hoe die sfeer iedereen, wie het ook maar was, aandreef, hoezeer men ook tegenstreefde, om overreed te worden. Die geesten, die zodanig zijn, brengen zich, óf uit vrees voor den dood, óf uit vrees voor straf, óf uit een staat van toorn, in zulk een staat van overreed te worden, dat zij, hoewel zij weten dat het met de zaak niet zo is gesteld, nochtans hun innerlijke dingen in een eenderen staat brengen, zodat hun innerlijke dingen in zulke dingen mogen samenspannen met hun uiterlijke dingen. Vandaar kunnen de geesten die rondom zijn, wie het ook maar zijn, die de Heer niet met als het ware onmiddellijke hulp beschermt, wel met anders dan overreed worden, of gewelddadig aangedreven worden om te geloven; zodat ook sommigen weeklaagden dat zij niet kunnen weerstaan, nauwelijke anders wetende dan dat het met de zaak zo gesteld was; de redeneringen kwamen niet uit, omdat er geen overreding door spraak was, maar het was als het ware een samenkluyving van redeneringen, met een aanplooiing aan hun gemoedsaarden, welke dat bewerkstelligde; en daarom kan het niet in kort bestek worden beschreven; 1748, 8 Aug.

Dat de brute dieren in de orde der natuur leven, en dat na den dood hun zielen geenszins kunnen leven.

2766. Met geesten heb ik gesproken over de brute dieren, dat zij in de orde van hun natuur leven, anders dan de mens, die tegen de orde leeft: dat de dieren leven volgens de orde, werd vandaar bevestigd in tegenwoordigheid van de geesten, met wie ik daarover sprak, alleen in verband met kuikens van kippen, en dergelijke, namelijk dat de kuikens hun moeder kennen, haar volgen, zich door haar laten voeden, onder haar vleugels schuilen, daar genieten van een beschermd leven, en als daar meerdere moeders met kuikens zijn en wel op één plaats tezamen, nochtans de kuikens niet in de war komen, maar hun eigen moeder kennen, zo dat een sfeer van een zekere liefde hen verbindt met hun eigen moeder; hetgeen, benevens ontelbare andere dingen, bevestigt dat zij van de eerste geboorte aan in de orde van hun natuur, welke orde het hun dicteert, leven:

2767-2768. anders echter de mens; moeder en vader, als die weten dat het hun kinderen zijn, of als zij menen dat die het zijn hoewel zij het niet zijn, hebben hen lief als de hunnen, zo dat geen sfeer der liefde, behalve dat zij menen dat

genen tot hen behoren, hen verbindt, dan de sfeer der liefde van zich en van de wereld; ook erkennen de kinderen de ouders niet, tenzij daarover onderricht, anders dan de brute dieren, hetgeen een klaarblijkende aanwijzing is, dat het leven des mensen tegen de orde der natuur is; behalve talloze andere dingen. Hierover erkenden ook de goede geesten, dat het waar is.

2769. Dat de zielen der brute dieren niet kunnen leven na den dood van hun lichaam, ook daarover sprak ik met geesten, en het werd gegeven te zeggen, dat de dieren, omdat zij niet kunnen denken, hun gemoederen niet kunnen verheffen naar den hemel, te minder geloof hebben in den Heer; en omdat zij verstoken zijn van dat vermogen, mogen, kunnen zij niet leven, maar hun zielen worden ontbonden; hetgeen beter is uitgedrukt door geestelijke spraak, en door de ideeën ervan; hetgeen de goede geesten ook erkenden.

2770. Bovendien is de binnenste ziel der brute dieren in de sfeer van ons verstandelijk gemoed, waardoor zij worden aangedreven, welk hun is medegeboren, en niet geformeerd zoals in den mens; en daarom zijn zij volgens hun vorm zodanig als hun geslachten en soorten. De invloed in hun zielen is eveneens uit den hemel, maar slechts het universele streven, hetwelk aandrijft volgens de vormen hunner zielen; en daarom worden zij ook aangedaan door de echtelijke liefde, en de *storge*; voorts weten zij ontelbare dingen vanuit de natuur, zoals de bijen en de overige dieren, welke de mens nooit door al zijn wetenschappen kan kennen, 1748, 8 Aug.

Dat verwanten, vrienden, genoten in het andere leven samenkomen.

2771. Uit vrij veel ondervinding is te leren gegeven, dat men zijn verwanten, vrienden, genoten en kennissen, ook zij die men slechts bij reputatie heeft gekend, in het andere leven ontmoet, en met hen samensprekt, en ook in het eerst gezelschap met hen heeft; want in het andere leven maakt de afstand totaal niets uit; zij die verwijderd zijn 1000 mijlen, ook al zouden het 1000.000 mijlen zijn, zijn den anderen nabij, ja zelfs een ieder volgens zijn leven, zo dat zij het dichtst nabij kunnen zijn; en omdat het zo is, ontmoeten verwanten, ouders, kinderen, vrienden, genoten en kennissen, op welke wijze ook met elkaar in aanraking gekomen, elkander wederzijds, hetgeen heel erg ongelukkig treft voor hen die in het leven des lichaams een zekeren haat hebben gekoesterd; ook dezen komen samen, en oefenen hun haat uit, met de grootste last en narigheid van hen dien zij haat toedroegen; ook veroorzaakt de menigte der zielen niet de minste hinder, hetgeen mij door zeer veel

ondervinding te leren werd gegeven; laat men zich daarom wachten voor haatgevoelens; het leven van hen is zo eender aan hun leven in het lichaam, ten aanzien van het leven, dat zij niet beter weten of zij zijn in het leven des lichaams; 1748, 8 Aug.

Over hen die alleen op de wereld en zichzelf uit zijn.

2772. Er zijn er waarover eerder is gehandeld, die over niets anders denken en op niets anders uit zijn, vanuit hun innerlijke, dan wat betreft de dingen die van henzelf en van de wereld zijn, hoewel zij in de uitwendige dingen niet zo verschijnen voor de mensen. Over de sfeer derzulken in het andere leven zie eerder; en hoe werkzaam die sfeer werkt ter overreding, kwam daarin uit toen zij anderen overreedden dat ik waanzinnig was: want wat hun ondergang aangaat, dat is mij ook getoond; namelijk dat zij afdalen door de innerlijke dingen des lichaams welke zij trachten en begeren in beslag te nemen, want zij begeren zich ook te begeven in de dingen die der echtelijke liefde zijn, en haar bij anderen te vernietigen, met hun kunstgrepen; en daarom worden zij langs dien weg neergelaten door de innerlijke dingen heen, maar in de maag, terwijl zij voelen alsof het ging langs den weg van het hart, maar het gaat door de maag, en zo naar beneden; zij zijn in de mening van te gaan door het gebied der lenden, waar de gebieden der echtelijke liefde zijn; maar omdat daar eveneens de uitwerpselgebieden zijn, worden zij daarlangs afgevoerd, tenslotte onder de rechtervoetzool, waar hun domicilie is.

2773. Het werd mij verteld, dat hun domicilie (of woonplaats) onder de rechtervoetzool slechts vol smerigheid is, waar niets dan vuilnis en rommel is, waarin zij tenslotte leven; de variëteiten van hun leven zijn er zeer vele, bevattende uitwerpselvuiligheden, en andere dingen meer, want het zijn die dingen welke overeenstemmen met zulk leven in de wereld. 1748, 9 Aug. Zulke dingen stemmen overeen met een delicaat leven in de wereld, een leven verbonden met innerlijke list, alleen beogend zich en de wereld; daar slijten verscheidenen onder de beroemdsten hun leven, alsmede de hij's en de zij's die boven de anderen het meest geacht waren; daar heerst een stank van allerlei soort vuilnis, volgens de geslachten en soorten des levens.

Over hen met wie gezelschap wordt aangegaan in het leven des lichaams.

2774. Zij die in het leven des lichaams gezelschappen aangaan, vinden elkaar in het andere leven, en willen eender vergezelschap worden, hoewel zij oneender zijn van animus, maar dan liggen hun denkingen open, en ageert de natuur; en daarom zijn de gezelschappen aangegaan in het leven des lichaams, wanneer zij oneender van animus zijn, en om verschillende doeleinden, erg hinderlijk, en treden zij op volgens hun innerlijke denkingen; de vergezelschappingen met hen die zij in de wereld hebben gehaat in gedachte, hoewel zij in uitwendige dingen veinsden, om doeleinden in de wereld, kwellen hen in het andere leven geducht; somtijds kunnen zij nauwelijks en niet dan na verloop van langen tijd van hen verlost worden; daaruit kunnen zeer veel conclusies getrokken worden; deze dingen zijn mij door levende ondervinding getoond, en gezegd. 1748, 9 Aug.

2775. In het andere leven, wanneer zij worden teruggebracht in een staat eender aan het leven van hun lichaam, praten zij net zo samen, en op eendere wijze, met een eenderen animus, door anders te spreken dan zij denken; zij die samenpraten, weten het dan in het geheel niet, dat zij in het andere leven zijn, zoals ik heden en eerder uit ondervinding heb doorvat: de geesten van de innerlijke sfeer nemen dan klaarblijkend waar, hoe de denkingen afwijken van de gesprekken; en daaruit concluderen zij, ieder volgens zijn natuur, hoedanig zij zijn: zij bekennen nu, zoals zeer vaak eerder, dat zij dan geenszins anders weten dan dat zij in het leven des lichaams zijn, en niet weten dat anderen hun gedachten waarnemen, die klaarblijkend uitkomen, hoezeer zij afwijken. 1748, 9 Aug.

Dat het boze in zich de straf heeft, en wel der vergelding.

2776. Het is vele malen gebeurd, dat geesten meenden dat wanneer hun iets kwaads overkwam, dat zij dit hadden toe te schrijven aan hem, uit wien het boze kwam, niet aan zichzelf; aan hen werd het telkenmale te zeggen gegeven, dat zij zelf de oorzaak van dat boze zijn; hetgeen zij niet verstonden, omdat zij zagen dat uit een ander als uit een oorzaak het boze voortspoot en hun overkwam: heden werd het hun eveneens aangetoond, dat wanneer iemand daadwerkelijk een boze bedoelt, alsdan uit mij iets eenders terugkaatst op hem; en toen hij het mij toerekende, werd eveneens te zeggen gegeven, dat

niet ik, maar hij zichzelf het boze had berokkend, hoewel het anders schijnt; en toen werd het gegeven, door een geestelijke idee hem te tonen, namelijk dat zijn boze, wat hij daadwerkelijk bedoelt, door de geesten die rondom en zo door hen die verder weg zijn, zich afwentelt, en tenslotte door hen die bij mij zijn, alsof uit mij, schijnt weerkaatst te worden in hem, weshalve hij het mij toerekent; hetgeen in een geestelijke idee hun werd getoond; zij zeiden allen uit één mond, dat dit hun zo duidelijk is gemaakt, dat zij ten volle hebben doorvat dat het boze aldus terugkeert op hem die het daadwerkelijk bedoelt; want, wat mij betreft, ik kon niet anders dan hen volgen; vandaar scheen het alsof uit mij. 1748, 9 Aug.

Over hen die den eredienst in uitwendige dingen alleen stellen, en zelfverzekerd leven.

2777. Sommige geesten, die onder de ergsten waren, omdat hun innerlijke sfeer, of die van hun bedoelingen en doeleinden, voor niets anders was dan voor de wereld en zichzelf, over welke overredende sfeer eerder is gehandeld, namelijk dat zij alleen hebben geleefd voor zichzelf en aan hun eigen zin hebben toegegeven, alle anderen bij zich vergeleken verachtende, en al wat er goeds bij anderen was, ofwel niet vattende, ofwel verachtende als minderwaardig – toen hun leven werd onderzocht, werd bevonden, dat zij in het leven des lichaams hadden geleefd in uitwendige dingen, ten aanzien van den eredienst, zodat hun niets ten laste kon worden gelegd, namelijk dat zij geregelde tempelgangers waren, dat zij op gezetten tijd naar het gewijde avondmaal [*sacra coena*] gingen, op den voorafgaanden avond en op den dag van het gewijde avondmaal zelf zich hadden onthouden in uitwendige dingen, van wereldlijke dingen,

2778. en zo daarna weer eender waren als tevoren, aldus tevreden dat zij dit hadden gedaan, en over niet wat ook verder hadden gedacht, zoals wat zij in den tempel hadden geleerd, wat het heilig avondmaal [*sancta coena*] met zich meebracht, en zo verder in de uitwendige ritën: dezulken nochtans waren in het andere leven onder de ergsten, want de sfeer van hun bedoelingen en doeleinden was zodanig, als gezegd: vandaar, wat het geregeld bezoek van de predikingen, en van het gewijde avondmaal, alleen vanuit de rite, doet, kan daaruit worden opgemaakt, namelijk dat het dezulken zelfverzekerd maakt, zodat zij nog zelfverzekerder kunnen leven, en bevestigd worden in dat slechtste leven.

2779. Het werd gegeven hun te vragen: Als zij iemand hadden gezien in het andere leven, die hen had vermaand, vanuit vrome barmhartigheid, dat zulk een tempelbezoek en deelneming aan het gewijde avondmaal, zonder vrome overdenking, van geen waarde was; en als iemand hen aldus had vermaand, wat zouden zij dan in hun hart gevoeld hebben? Vanuit het hart antwoordden zij, dat zij dezulken zouden verworpen hebben als onnozelen, melankolieken, die zij zouden verachten, en nauwelijks verder dulden, van mening zijnde dat die waanzinnig waren, 1748, 10 Aug.

Dat in het andere leven indrukken aangaande anderen uiterst moeilijk worden uitgeroeid.

2780. Door vrij langdurige ondervinding is ook te leren gegeven, dat indrukken, hetzij van haat, hetzij van verachting, hetzij van erbarmingen, hetzij van wat ook andere gevoelens verder, welke de mens in het leven des lichaams, om welke oorzaak dan ook, heeft opgevat, aangaande anderen, en die aan zijn gemoed zijn ingeworteld, in het andere leven niet kunnen worden verdelgd, tenzij dezen in den hemel komen, en zulke dingen, die lichamelijk en stoffelijk zijn, worden afgewist door den Heer, 1748, 10 Aug.

Over de verdraaide orde van het kennis nemen der geestelijke en hemelse waarheden.

2781. Er zijn geesten vanuit degenen die in het leven des lichaams het bestaan van geesten ontkennen, bijgevolg van de geestelijke waarheden des Heren, aldus het geloof loochenen, deswege dat zij niet vanuit stoffelijke, fysische en lichamelijke dingen de dingen kunnen zien en doorvatten welke des geloofs zijn: dezulken zijn in het andere leven in een eendere idee van ontkenning; deze ideeën kleven aan wanneer zij menen mensen te zijn, en zo daar zij niet weten dat zij geesten zijn; en zelfs indien zij het weten. Het werd mij gegeven hun te zeggen, dat dit geenszins kan geschieden; om het hun aan te tonen, werd het gegeven te zeggen dat het hiermede zo is gesteld, als *wanneer iemand zou willen weten wat de wil is, vanuit de spieren die den wil in het leven voortbrengen*; eender zijn natuurlijke wetenschappen ten opzichte van de dingen die des geloofs zijn.

2782. Verder spraken wij over den invloed van de dingen die des gemoeds zijn, in de vezels des lichaams, dat er geen denking in de beginselen, die in het hoofd zijn, bestaat, tenzij er een zekere overeenstemming is van de zuiverdere vezels in het algehele lichaam, en wel dat er overeenstemming bestaat, wanneer er overreding is; zo ook conformeren zich alle dingen die des lichaams zijn; en daarom wanneer de mens verdraaid is, dan is het algehele systeem verdraaid; anders zou het zijn als het slechts de wetenschap betrof, en niet de intiemere overreding, 1748, 10 Aug.

Over de liefde van den naaste.

2783. Het werd gegeven tot een geest te zeggen, en ik doorvatte het met een geestelijke idee, dat men het goede moet liefhebben dat bij den mens is, aldus den mens; dat het goede de naaste is, want het goede is des Heren; zo al wat des geloofs is bij iemand, dus hem die is in het geloof, want zo heeft hij den Heer lief; want er is niets van het goede, noch wat ook des geloofs is, dat niet is des Heren; aldus eveneens wordt door den naaste de Heer geliefd; hoewel de liefde is des Heren, is het nochtans genoeg dat hij niets anders weet dan dat de liefde is vanuit hemzelf. 1748, 10 Aug.

Dat alle objecten van het oog, ook al zin het er duizenden, en uiterst uiteenlopend, nochtans door den Heer in een reeks worden teruggebracht, en in een zeker continu ding.

2784. Heden is mij getoond, zoals eenmaal eerder, dat de objecten van het oog, in de straten, werden teruggebracht tot een continue reeks van dingen door den Heer, vóór goede geesten en engelen; uiterst uiteenlopend waren de objecten, en zeer vele; en gezegd werd mij, dat zij niets ervan zagen, maar nochtans dat vandaar een zekere zin continu tot hen overging, en wel langs een weg die de uitbeeldende dingen der wereld hebben tot de geestelijke dingen; toen ik mij daarover verwonderde, werd mij gezegd dat er geen object kan bestaan, dat niet iets heeft wat niet aldus door den Heer kan worden aangepast aan een zaak van het ogenblik, en wel door verwijdering van dingen in het object, of in meerdere objecten, welke iets anders uitbeelden, aldus langs een meer naastgelegen en verderaf gelegen weg; het is van den Heer Alleen aldus de dingen aan te plooien, zoals bij voorbeeld het goede kan

worden uitgebeeld door al wat vet is, wat zoet is, wat verkwikkelijk is, zijnde rondom de objecten, in een deel, in het bijzonder, en in het gemeen, ja zelfs kunnen ook vanuit dingen die droevig zijn, en boos, verkwikkelijke en goede dingen worden uitgeleid.

2785. Sommige geesten meenden daarvandaan, dat het Woord des Heren zo niet anders was dan een ander geschrift, en dat zo vanuit alle geschriften eender reeksen van dingen naar welbehagen kunnen worden uitgeleid; wat waar is, maar het Woord des Heren is zodanig dat het naastgelegen bevat de dingen waaraan een zin inis als aan naaste vaten; hetgeen ook te kennen is gegeven daarvandaan dat die zin terstond verschijnt aan hen die door den Heer belicht worden [*illuminantur*], welke dingen Goddelijk zijn, en zo bevatten geestelijke dingen, en deze hemelse, als vaten, wat nooit het geval is met andere geschriften, 1748, 10 Aug.

**Dat de Heer in den hemel spreekt met de engelen, en wel met
de afzonderlijken onderscheidenlijk in persoon, en zo met
meerderen tegelijk.**

2786. Dat de Heer in persoon met verscheidenen spreekt, en met een ieder in het bijzonder of particulier, volgens ieders gemoed, en wel tegelijk zo met meerderen, dit is de waarheid; het schijnt mij toe dit doorvat te hebben; dit is een hemelse waarheid; hoewel geen enkel mens dat kan doorvatten met enige redenering, dat het zo bestaat; nochtans volgt het uit Zijn tegenwoordigheid bij een ieder; en uit Zijn Goddelijk toezicht bij iedereen in de wereld. 1748, 10 Aug.

**Dat overredingen in het andere leven allermoeilijkst kunnen worden
uitgeroeid, en wel naar gelang de wortel der overreding dieper en
wijderuit ligt.**

2787. Uit ondervinding is mij eveneens te leren gegeven, dat valsheden, welke dan ook, dieper ingeprent, ja zelfs afgrijselijke valsheden tegen elke Goddelijke, menselijke en natuurlijke wet in, in het andere leven nauwelijks kunnen worden uitgeroeid, omdat zij dieper wortel schieten, en den gansen mens doordrenken in dat opzicht: er viel iets afgrijselijks voor, dat een zekere geest had gedaan, en waaromtrent hij zich algeheel had overreed dat dit voor

allen heel gewoon was; en toen hij in zulk een denking kwam, verspreidde zich terstond diens overreding zo wijd, dat er nauwelijks iemand was rondom mij, die niet meende schuldig te zijn aan die grote misdadigheid; de geest werd gevonden, en hij zeide, dat hij had gemeend dat dit voor velen iets heel gewoons was, en dat het niets kwaads inhad; en daarom was hij in die overreding: aangaande denzelfden geest werd eveneens verteld, dat hij anderszins bescheiden is, en niet wien ook het boze aandoet, maar verder in de overreding van deze grote misdaad was; er zijn er die als het ware waanzinnig zijn in het leven des lichaams, en die aan dat soort waanzin laboreren dat zij zich niet laten overreden in zekere valsheden, ook de afgrijselijke; 1748, 11 Aug. **2788-2789**. Daaruit kan men ook weten, dat zulke overredingen bewerken, dat zij in meerdere staten niet samen kunnen zijn met andere geesten, omdat zij worden teruggebracht in eendere waanzinnigheden, voorts dat de ene staat, aldus ingeworteld door overreding, zich uitstrekt tot verscheidene andere, meer en minder.

2790. Maar indrukken, zoals aan mij om zo te zeggen waren ingeboezemd, zijn òf waanzinnigheden, zodanig als in de wereld bij waanzinnigen, die gemakkelijk worden verdreven, òf indrukken die iemand bij zich heeft bevestigd door verscheidene redeneringen, en zo tot een overreding ervan komt; dezulken blijven zo, volgens de hoedanigheden der bevestigers, 1748, 11 Aug.

2791. Daaruit kan eveneens vaststaan, hoe gemakkelijk valsheden en misdadigheden der zielen in het andere leven worden ontdekt; want dit verspreidde zich zo klaarblijkend in de geesten rondom, en in mij, dat allen meenden daaraan schuldig te zijn, en een ieder aanving te denken of hij het zelf was; ik las immers toen over Chasaël, dat hij een deken in water had gedoopt, en Benhadad versmoorde, 11 Kon, VIII: 15.

2792. Als de Heer niet de zielen en de geesten bewaarde daarvoor, dat zij hun ingeprente valsheden en afgrijselijke misdadigheden ruchtbaar maken, in het andere leven, zo zouden zij nooit kunnen zijn in enig gezelschap, te minder onder hen die rechtschapen zijn: want van dezen geest wordt eveneens gezegd dat hij onder de rechtschapen geesten is geweest, omdat hij in andere gevallen van gezonde rede kan zijn.

Wat ook straffen uitmaken in het andere leven.

2793. Er zijn menigvuldige straffen, zwaarder en langduriger volgens de natuur van ieders inborst, aangenomen in het leven des lichaams; maar de straffen werken dit uit, dat zij na verloop van tijd vrezen, schaamten, afgrijzingen aanjagen voor zulke dingen waaraan hun natuur was verslingerd en waarvan zij was doordrenkt; en daarom, wanneer zij onder de beteren worden ingedeeld, en wanneer dan eendere dingen zich voordoen die van hun natuur zijn, zo worden zij vermaand door aangejaagde vrezen, schaamten, en afgrijzingen, dermate dat zij daarvan plegen te worden afgeleid; maar nochtans verwisselen of veranderen zij niet de natuur die als aangenomen in het leven des lichaams aanblijft tot in het eeuwige, maar straffen worden daar boven aan toegevoegd, waardoor zij afgeleid kunnen worden van zulke boze dingen. 1748, 11 Aug.

2794. Ieders lichamelijke en natuurlijke ziel wordt geformeerd in het leven des lichaams, zo dat een ieder zijn ziel uit het leven des lichaams, uit zichzelf geformeerd, bezit: maar de geestelijke en hemelse ziel wordt geformeerd door den Heer, en deze is innerlijker en binnenst; deze kan niet in het leven des lichaams door den mens worden geformeerd; vandaar ook de gevechten van de geestelijke dingen met de natuurlijke, en de lichamelijke dingen, met een verscheidenheid volgens ieders ziel, 1748, 11 Aug.

Hoedanige waarheden verschijnen aan hen die in valsheid zijn.

2795. Het werd mij te zeggen gegeven, dat waarheden verschijnen aan hen die in valsheid zijn, zoals valsheden, wanneer zij overreed zijn dat hun valsheid de waarheid is; hetgeen terstond werd getoond door levende ondervinding, en wel door de gemene idee der waarheden, welke gemene idee verscheen aan hem die in een valse idee was welke hij voor waar hield, zoals louter valsheden; en bovendien werd door een geestelijke idee mij getoond, dat waarheden in de sfeer derzulken geenszins kunnen binnengaan; maar deels voor louter valsheden worden gehouden, dan wel voor louter hypothesen. 1748, 11 Aug.

Over ambitie.

2796. Ik sprak met geesten daarover wat gaande is, omdat in de wereld naar grote dingen wordt gereikhalst; het werd gegeven aan dezulken te zeggen, dat omdat de liefde jegens den naaste niet langer in de wereld bestaat, in de plaats daarvan de ambitie is getreden, van door verschillende dingen uit te munten; want wat de mens had moeten aansporen om het goede te doen, zou de liefde van den naaste zijn geweest, maar omdat er niet langer enige is, heerst de ambitie van grote dingen te doen, in de plaats van die liefde, waardoor de mens wordt gebogen door den Heer, om het goede te doen aan den naaste, aan de gezelschappen, en aan het gemenebest, 1748, 12 Aug.

Over de goede geesten, zijnde in de innerlijke wereld der geesten.

2797. Er zijn, zoals men eerder zie, boze geesten in de innerlijke wereld der geesten; er zijn eveneens goede geesten daar, maar zij hebben onderling geen gemeenschap, tenzij naar des Heren welbehagen; toen zij met elkander spraken, kon ik niet wat ook verstaan, maar er was voor mij als het ware een verkwikkelijke stilte, met de doorvatting dat zij onderling spraken. Toen in den droom boze geesten van de innerlijke geestenwereld dingen naar binnen brachten, die vals waren, werden de goede geesten verontwaardigd, niet anders wetende, dan dat die dingen vanuit mij waren; toen ik ontwaakt was, sprak ik, opdat zij het hoe en het wat van de zijde der boze geesten zouden weten, met hen in stilte, zodat niet wat ook vanuit de sfeer der boze geesten tot hen doordrong, tenzij vanuit het welbehagen des Heren, 1748, 12 Aug.

Hoe de spraak der mensen wordt geregeerd door geesten.

2798-2799. Verwonderd heeft het mij somtijds, dat ik niet heb doorvat dat door de geesten mijn spraak was bepaald, zoals mijn denking; heden is het mij te weten gegeven, dat des mensen denkingen en wil door geesten wordt gedirigeerd uit den Heer, en dat de spraak volgt vanuit de denking, volgens de ideeën der denkingen, en dat de spraak een natuurlijke konsekwentie is, welke in orde volgt al wat volgens de orde is; dit niet door geesten zo onmiddellijk als de denking en de wil.

2800. Maar nochtans zijn geesten bestemd voor onverschillig welk deel der spraakorganen, zoals men elders zie, zowel voor de tong als voor de luchtpijp en de long; maar hun streven bewerkt dit zoals elk natuurlijk ding dat in de orde is; maar die geesten weten dat niet, 1748, 12 Aug.

Hoedanig de geesten zijn die vanuit de wereld komen.

2801. Door veel en langdurige ondervinding is mij getoond, dat geesten die vanuit de wereld komen, dermate verslingerd zijn aan de ergste boze dingen, dat zij nooit kunnen blijven bestaan; hetgeen heden eveneens werd getoond; er vertoonde zich een schoon en onschuldig kind vóór het gezicht, met gesloten ogen, en toen werden de geesten een klein weinig losgelaten, zodat uit mocht komen hoedanig zij zijn; het werd toen klaarblijkend doorvat, dat er waren die het kleine kind wilden doden, wilden vertrappen, op infame wijze bejegenen, de een zus en de ander zo; aldus op vele wijzen tegen de onschuldigen; dit waren hun innerlijke gedachten en strevingen; ik zeide dat zulke dingen niet verschijnen in het gewone leven; gezegd werd, dat hun innerlijke dingen nu aanvangen zodanig te zijn, en als de burgerlijke wetten hen niet in banden hielden, zo zouden zij zich in eendere misdaden storten; voorts dat als er niet hun belang was gelegen in gewin en eerbewijzen, en zo voor de reputatie, het geweten heden ten dage weinig zoal iets zou uitrichten: en daarom zijn de laatste tijden der wereld aangebroken: sommige geesten lachen om zulke dingen, zoals ook werd getoond; zij lachen erom dat zij zo zijn, en zij lachen erom dat gezegd wordt dat de laatste tijden zijn aangebroken, 1748, 12 Aug.

Dat zij die zij heiligen noemen, vereren en aanbidden, zowel de voormaligen als de huldigen, niet wat ook van hulp in het andere leven aan iemand kunnen verlenen.

2802. Het is mij vaak gegeven te spreken met sommigen van hen die door mensen voor heilig worden gehouden en als heiligen worden aanbeden; maar dit kan ik betuigen, en vanuit hun mond, en uit de dingen die ik vanuit levende ondervinding weet, dat zij alles behalve heilig zijn, en dat zij zelfs voor zichzelf niet in de minste dingen kunnen optreden, laat staan voor een ander; noch door gebeden, noch door tussenkomst; want in het andere leven worden gebeden ten gunste van een ander niet toegestaan, en in het andere

leven zelfs niet voor zichzelf; ja zelfs baat het niet wien ook, door bespiegeling, dat iemand geliefd zou worden door den Heer terwille van anderen, of terwille van heiligen; veeleer gebeurt het tegendeel; dit kan ik betuigen, dat zij niemand kunnen helpen, noch zichzelf; hetgeen zij mij hebben gezegd, met levende stem, komende tot mij om dat te verklaren, 1748, 12 Aug.

Over de verandering van de menselijke inborst in het leven des lichaams.

2803. Dat de mens na het leven des lichaams zijn gehele natuur, of natuurlijke inborst behoudt, welke hij zich in het leven des lichaams heeft verworven, dit is de waarheid, en dat het na het leven des lichaams niet wordt veranderd, maar dat er uit den Heer daarenbovendingen worden toegevoegd, die maken dat hij kan verkeren in beter gezelschap, en zo onder de hemelsen.

2804. Maar wat des mensen natuur betreft, zolang hij in het lichaam is, wordt weliswaar alles behouden wat ooit is aangebracht van de kindsheid aan, en zo geformeerd, maar in den tijd van zijn leven wordt het gevarieerd tot aan zijn laatste levensuur, zowel daardoor dat verscheidene dingen werden toegevoegd, die de gemene ideeën afscheiden, als wel daardoor dat dingen ergens anders vandaan dezelve ombuigen, aldus naar het goede en ware, want aanhoudend zolang als de mens leeft, worden de ideeën verrijkt, of door boze, of door goede dingen, en zo worden zij als het ware of gecondenseerd als stilstaand water, of zij worden verdund, 1748, 13 Aug.

2805. De verandering van staat na den dood kan niet anders worden opgevat, dan dat buiten de ideeën dingen worden toegevoegd, die maken, dat zijn ziel tenslotte kan verkeren in goede gezelschappen; doch in het leven des lichaams, dat zij worden ingeplant binnen de ideeën, 1748, 13 Aug. Daaruit kan vaststaan, waarom in het Woord des Heren zo vaak wordt vermaand dat er zolang tijd is, voordat de deur wordt gesloten voor hen die geroepen zijn tot het gastmaal, opdat zij tot inkeer komen, en zich olie verwerven in hun lampen: voorts wat het betekent dat de boom zoals hij valt, blijft liggen.

Over de spraak der engelen.

2806. Ik heb de spraak der engelen gehoord, alhoewel niet doorvat; een zekere geest sprak, en met zijn spraak volgde zo mild een spraak, gelijk een stroom

van een onverstane spraak; de stroom hoorde ik, en ik doorvatte dat daaraan veel dingen inwaren, en deze in elk eenvoudig woord van den spreker waarin ontelbare ideeën van sprekende engelen; omdat zij niet werden verstaan, maar het slechts werd doorvat dat zij er waren, was het gelijk als een stroom, vol van overdadige ideeën; en daarom werd mij gezegd, dat dit de spraak der engelen was, en dat de spraak van een geest een zeker gemene was, waarin het engellijke gesprek wordt bevat, zoals in alle harmonie, tenzij er enig gemene aanwezig is, als het ware een samenklinkende in het gemene,

2807. er bestaat geen onderscheiden afzonderlijke, zoals in alle muziekinstrumenten, en in de spraak des lichaams, en de daadwerkelijkheid van de afzonderlijke zinnen, welke gemene dingen nog onbekend zijn aan de geleerden der wereld, maar nochtans aanwezig zijn. Alle organische membranen der ingewanden, der spieren, der organen, zijn gemene dingen, waarin en waarmee de bijzondere dingen onderscheiden bestaan; zodanig was de spraak van den geest, en of de engelen hetzelfde hadden gezegd als dat wat de geest had voortgebracht, weet ik niet; want het kan bestaan dat in en met het gemene er andere dingen zijn, dan die welke in het gemene zijn, maar niet die tegenstreven: 1748, 13 Aug.

Dat als in de wereld de sfeer der denkingen der liefde van zich en van eigen gewin afwezig was, allen waanzinnigheden zouden zijn.

2808. Ik zag een waanzinnige vrouw op straat, en het werd gegeven te denken en tot de geesten te zeggen, zo ook te doorvatten, dat als dat uitwendige afwezig was in den mens, hetwelk is samengevormd vanuit de liefde van zich en van gewin, bijgevolg het respect dat daaraan wordt betoond, dan zouden allen eender zijn met een variëteit van waanzinnigheid volgens ieders natuur door hemzelf verworven; zulke denkingen zijn zodanig als die van gene waanzinnige vrouw, die bij haar niet waren bedwongen, omdat zij arm was en in verscheurde kleren; daaruit kan vaststaan, hoedanig de geesten in het andere leven zijn, waar zulk een uitwendige is weggenomen, en de denking alleen regeert, namelijk louter waanzinnigheden, als zij niet door den Heer Alleen werden bestuurd, zo door de Wijsheid en het Inzicht zelf: 1748, 13 Aug.

Over het eeuwige leven, of het leven na den dood, zijnde het einddoel.

2809. Ik sprak met geesten daarover, dat in het leven des lichaams moet zijn het einddoel van alle menselijke denkingen en handelingen terwille van het leven na den dood, of het eeuwige leven, want hetgeeneeuwig is, dat *Is*, en hetgeen in het leven des lichaams is, *Is* zelfs niet dan terwille van het einddoel des eeuwigen levens; daarom moeten daarheen alle gedachten [*cogitata*] des mensen gericht zijn; omdat dit met een geestelijke idee werd doorvat, en met een geestelijke idee werd uitgesproken, werd het door de geesten bevestigd, als een vaststaande waarheid, 1748, 13 Aug.

Een vergelijking van de geestelijke en de hemelse dingen in de wereld der geesten en in den hemel, met de atmosferen en de wateren.

2810. In de wereld der geesten en in den hemel krijgen alle dingen hun plaats en ligging geheel volgens hun naturen en aarden, zo dat niet het minste ontbreekt; eender is er een rondkringing van alle dingen volgens hemelse vormen, namelijk van alle geestelijke en hemelse dingen, uit den Heer, welke onuitsprekelijk is, omdat zij onbegrijpelijk is; vandaar krijgen alle en de afzonderlijke dingen een ligging toebedeeld in het grootste lichaam; en sommige werden, zoals men eerder zie, volgens de veranderingen van hun staat, ten aanzien van de werkingen der geestelijke dingen in hun fantasie, gevoerd uit hun ligging, tot andere, en zijn dan als het ware zwervende; maar nochtans worden zij tot hun ligging, overeenkomend met hun natuur en aard, teruggebracht; bij wijze van vergelijking en uitbeelding bestaat vrijwel iets eenders in het menselijk lichaam, ten aanzien van de vochten, voorts in wateren, ook in atmosferen, welk nochtans volgens hun lichtheden, figuren, en de overige dingen hunner natuur, rondgewenteld tot hun plaats worden heengevoerd. 1748, 13 Aug.

Over geslachten van zekere diefstallen, die in het andere leven worden geopenbaard.

2811. Er zijn geheime diefstallen, en wel van de gezindheden [*animi*] des mensen, zodat zij op duizend manieren trachten de gezindheden der mensen te vangen en zich daaraan in te boezemen, en wel met een soort van diefstal,

namelijk door helemaal datgene aan tetrekken wat van een ander verkwikkelijk en dierbaar is, zodat zij zich als het ware in denzelfden persoon vertonen, en wanneer zij in het leven des lichaams zich door daadwerkelijkheid zulk een soort van diefstal, waarvan er geslachten en soorten zijn, hebben verworven, dan wordt bij een ieder volgens diens door daadwerkelijkheid verkregen natuur bepaald, op welke wijze om vrijwel geen ander doel dan terwille van zich, eigen rust, verkwikkelijkheid, lof, en opdat zij die van anderen ontfutselen; maar dezen zijn niet schadelijk; doch anderen zijn op iets eenders uit, en treden bedrevener op, en hebben tenslotte die natuur verworven om doeleinden die verschillend zijn, zoals om de goederen en de eerbewijzen van anderen weg te kapen, onverschillig hoe; dezulken zijn de ergsten. Er bestaan tusseninliggende geslachten en soorten, zowel geslachten en soorten van het vangen der animi van anderen, als geslachten en soorten van doeleinden, terwille waarvan zij ijveren; voorts geslachten en soorten van de manieren hoe zij streven, en hoe dit zich openbaart in de ogen der mensen, of voor hen verborgen blijft. Deze dingen zijn mij getoond door levende ondervinding aan *twee geesten*, die mij in het leven bekend waren; 1748, 14 Aug. Er zijn er ook die de animi vangen; nochtans als zij personen aannemen om echtbreuk te plegen, zo zijn het overspelige dieven; dit is ook een geslacht wat de doeleinden betreft, zijnde echtbreuken.

2812. Door levende ondervinding is mij eveneens getoond dat dezulken die de gemoederen der anderen begeren te vangen ten einde de goederen en de eerbewijzen van anderen te ontfutselen, wanneer zij dit in zich wederopwekken in het andere leven, en zo begeren over allen te heersen: wanneer zij bij zichzelf de gezindheid van overheersen wederopwekken, dan gaan zij van het vooraan gelegen hogere gebied van het hoofd uit in hun begeerte en overreding, welke dan hun animus aankleeft, langs een zekeren gewelfden weg boven het hoofd, naar de achtergelegen delen van het hoofd, in het gebied van het achterhoofd onder het cerebellum, waar de holte is boven de nekwervels, en daar plaatsen zij zich, en zo denken zij hoe zij alle dingen kunnen kapen, zowel de goederen als de eerbewijzen van iemand, en zo over hen en anderen kunnen heersen; wanneer geesten langs dien gewelfden weg werden gevoerd, dan zeiden andere geesten,

2813. dat zij lelijke en afgrijselijke dingen hebben doorvat, welkeik toen niet zag en doorvatte; daarna, toen zij in de holte van het achterhoofd waren, doorvatte ik voelbaar en hoorde ik hun aanhoudend gemurmel, en voorts ook zag ik wat de geesten later zagen, namelijk menselijke beelden van verschillende zwarten, in één woord akelig en huiveringwekkend om te

zien; en er werd gezegd dat zij in morsige en ongunstige plaatsen hun leven schijnen te slijten; een vrouwelijke geest van die hoedanigheid verscheen eerder aan mij; toen ik meende door een poort heen te gaan, werd voor mij een poort terzijde ontsloten, waar het ongunstig en leeg was, alsof (*uti söhla och stygga winder*).

2814. Dezulken maken dat uit wat *trulldom* wordt genoemd, want ze denken verschillende kunstgrepen uit, hoe zij de animi der anderen kunnen vangen en boeien terwille van hun eigen doeleinden; aldus doen zij niets als zij niet *trulldoms konster* leren, voor zover zich de gelegenheid voordoet.

2815. Dezulken in het andere leven doorvatten niets wat geestelijk is, en wat het leven na den dood beoogt; of zulke dingen worden gehoord, geschreven, of gesproken, heeft op hen nochtans geen uitwerking, omdat hun geen bespiegeling over zulke dingen wordt gegeven, want zij kleven alleen vast aan wereldlijke en lichamelijke dingen, waaraan zij verslingerd zijn.

2816. Dezulken kunnen eveneens, als hun natuur daarvan doordrenkt is, in de overreding zijn van onverschillig welke idee, door opzij te schuiven alle dingen die in den weg staan of tegensputteren, zo dat niets dan het overredende verschijnt; zo verwilderen ze al wat ontraadt, zo dat niet wat ook verschijnt; vandaar niets van twijfel, te minder van ontkenning daarin.

2817. Deze geslachten en deze soorten van mensen waren mij onbekend; maar toen ik onder de geesten converseerde, doorvatte ik dat er dezulke bestaan, en die hoogst schadelijk zijn in het gemene leven. 1748, 14 Aug.

2818. Opgemerkt is ook, dat dezulken zijn onder den rechtervoet, waarheen zij worden neergestoten, en daar in eenzaamheden, zoals alleen; met angst leven ze, in plaatsen waarover eerder.

2819. Ik heb opgemerkt dat wanneer dezulken onder den rechtervoet waren, in smerige en drekkige dingen, welke zij naar het hun toescheen, heendroegen, dat zij nochtans de aan hun eenderen hoog boven het hoofd hadden, overeenstemmende, en wanneer zij in de holte van het achterhoofd waren, dat zij eveneens genen hadden hoog boven het hoofd, met henzelf overeenstemmende, die zich openbaarden, en met wie ik daarna sprak; zij zeiden, dat zij met genen, optreden, dus van eendere natuur zijn; zij die hoog boven het hoofd zijn, staan in een rechte lijn ten aanzien van den rechtervoet, waar hun woonplaats is, wanneer zij in de wereld der geesten zijn. 1748, 14 Aug.

2820. Zij die boven het hoofd van een eendere begeerte waren, zeiden dat zij met genen niet kunnen samen zijn, omdat zij hen willen beroven van hun goederen, en overheersen; en daarom verwijderden zij genen van henzelf tot andere plaatsen, waar zij zwerven, en dit is de oorzaak dat dezulken dwalen

van her naar der in de wereld der geesten; zij die boven het hoofd in een rechte lijn boven den rechtervoet wonen, schenen mij niet zo boos toe, dat zij de goederen van anderen wilden kapen, maar zij streven vurig daarnaar anderen te overheersen, en dezulken die van een eenderen gemoedaard zijn, namelijk dat zij willen heersen, en tevens de goederen en de eerbewijzen van anderen kapen met arglist en kunstgrepen, die zij gebruiken als middelen om genen te onderjukken die zich niet willen onderwerpen, en daarom met hen niet willen verkeren, maar genen van zich verwijderen, en wegzenden hierheen en daarheen als het ware, opdat zij hun doel bereiken, zijnde om te overheersen ; het zijn degenen die hoog boven het hoofd zijn; en velen van hen letten scherp op. 1748, 14 Aug.

Over een zekeren droom, en een visioen toen ik ontwaakte.

2821. In een droom verscheen mij mijn vader in het leven des lichaams, en in den droom zeide ik, dat een zoon zijn vader niet moet erkennen als vader, nadat hij zijn eigen meester is geworden; wanneer hij door hem wordt opgevoed, dus in diens huis is, dan moet hij als vader worden erkend, omdat hij in de plaats van den Heer is; ook weet de zoon dan niet wat te doen, tenzij dank zij de inlichting en de leiding van den vader; doch als hij uit diens huis heengaet, en zijn eigen meester wordt, zodat hij zichzelf vanuit zijn eigen gemoed kan leiden en weten wat te doen, dan is zijn Vader de Heer; deze dingen sprak ik in den droom, en ik ontwaakte; en toen scheen neer te dalen naar mij toe een lange ronde rol, die overlangs uit den hemel neerreikte, samengevormd uit lange stokken rondom elkander in den omtrek overlangs, en samengebundeld door de schoonste weefsels, verschillend gekleurd; de kleuren waren blinkend hemelsblauw,

2822. die tot hun samenweefsel behoorden; de schoonheid kan niet beschreven noch afgemaald worden, want zulke dingen zijn de dingen des hemels, welke worden uitgebeeld, zodat zij niet beschreven noch afgemaald kunnen worden; en mij werd gezegd, dat de engelen zulke gaven ontvangen, wanneer zij den Heer behagen; het werd door mij doorvat, dat zulke dingen uit den meer innerlijken hemel worden neergelaten, en dat zodanig zijn de uitbeeldingen in den hemel die worden verstaan, want er is hoegenaamd niet wat ook in zulke hemelse bundel, dat niet iets betekent; zo doorvatten zij tegelijk dat is afgemaald voor hun ogen, wat zij betekenen; aldus ontelbare

dingen in één oogwenk, welke met woorden nooit kunnen worden geuit:
1748, 14 Aug.

Over den val der engelen vanuit den hemel.

2823. Wederom is het getoond, hoe voor de ogen der geesten verschijnt de val der engelen vanuit den hemel, namelijk wanneer zij tot valsheden afgaan; en opdat het gezelschap niet door valsheid wordt aangestoken, is er een afglijden vanuit den hemel; hetgeen zeer vaak geschiedt; maar wanneer de engel in de wereld der geesten is onderricht, en zo is in een staat van waarheid of van gehoorzaamheid van zijn natuurlijke dingen, of van rust der natuurlijke dingen, ten aanzien van de waarheid, worden zij in het hemelse gezelschap wederom opgenomen.

2824. Wat de val betreft, deze werd aldus uitgebeeld; er verscheen eerst een rondbuiging, als het ware van een sluier rondom het hoofd, op een afstand door een omkering ervan; het was een vliegende sluier, zoals ik ergens op schilderijen heb gezien; en vlak daarop een rondbuiging al sneller en sneller, totdat zulk een sluier hoger verscheen, maar door de snelle rondwenteling verscheen hij als een sfeer van horizontale rondvoering, zodanig als van de rondgevoerde sfeer der atmosfeer; en dit van rechts naar links, terwijl hij zo rondgedreven scheen; hetgeen volgt vanuit de fantasie welke van de valsheid is, die hen aldus ronddrijft; waarvandaan zulk een uitbeelding verschijnt; bij een vallenden engel is zodanig de waanzin van zijn natuurlijk gemoed, wanneer hij in de wereld der geesten afglijdt (: ik weet niet of het bij hem verschijnt :); dan wordt zulk een rondrijving en zulk een sfeer van rondrijving uitgebeeld.

2825. Wanneer zo tot een dergelijke sfeer de sluier is geformeerd, rukt een ander dan bij hem, wat verder weg, de sfeer van den sluier af, wentelt zich om in tegengestelde richting, zo dat hij vanuit dien sluier wordt teruggewenteld, en zo verminderd; maar vrij lang wordt het voortgezet, van den omtrek tot de centrale plaats waar deze is, en wanneer hij bij hem komt, glijdt hij naar beneden, en wel in een zwarte poel, allersmerigst, en blijft daar totdat hij van den Heer daaruit wordt bevrijd; het water is zo smerig zwart, dat het nauwelijks kan worden beschreven. Zodanige vallen gebeuren vaker, want aldus wordt van valsheden de hemel bevrijd; maar wanneer zij in de wereld der geesten zijn onderricht geworden, en zo beter, worden zij wederom opgenomen; dit

geschiedt vooraan op een afstand; en gezien werden verscheidene vallen ook van meerderen.

2826. Er was een gesprek in den hemel over de hel, en over de verschillende straffen en verwoestingen daar; en een was er die voor zeker meende, dat de helse straffen tot in het eeuwige zouden duren, en dat er nooit een einde van kan zijn, te minder een verlossing uit de hel, door den Heer; hem werd evenwel getoond, dat er nooit enige straf kan bestaan tenzij om een doel, in het andere leven; nog minder kan gedacht worden dat er enige straf bestaat zonder doel, namelijk dat men door straf en marteling wordt getemperd om aanwezig te kunnen zijn in enig goed gezelschap. In den Heer bestaat niets tenzij een doel ten goede; het Goddelijke Zelf en de Goddelijke Wijsheid is het einddoel van het goede of tot het goede; en daarom zou het tegen de Goddelijke Wijsheid of tegen het Goddelijke zijn, dat een ziel zou gemarteld worden tot in het eeuwige zonder einddoel van het goede, hetgeen is ontvouwd door de in de wereld bekende regel,

2827. de opperste gerechtigheid zou ongerechtigheid zijn; de mens heeft dit verdiend, en zodanig is de mens; en daarom wordt het eeuwige gepredikt; maar de tussenkomst des Heren, of de verlossing des Heren komt tussenbeide, en bevrijdt de ziel uit de hel, of neemt haar weg; want indien gestraft tot in het eeuwige, zo is er geen mens die niet der eeuwige verdoemenis schuldig is, omdat in geen mens iets anders dan louter het boze is; zo is een ieder verdoemd, maar wordt door den Heer onttrokken; de geest die bij mij is, werd uit den zwarten poel weggenomen; en ik doorvat dat hem nog enig valse aankleeft; waarvan hij evenwel wordt bevrijd door Goddelijke middelen, want de gezelschappen des hemels hebben het uit den Heer, dat zij niemand willen verliezen, want zij verwerpen er geen, maar hij verwerpt zichzelf, en zo is het gesteld met zijn fantasie. 1748, 14 Aug.

Dat het eigenlijke zelf niet is des mensen, maar des Heren; een subtiële stelling uit sommigen, hetzij uit engelen, hetzij uit geesten.

2828. Toen ik ontwaakte, was ik, als gewoonlijk in gesprek met geesten; en toen waren er sommigen, die dachten, dat het leven van mens, geest en engel is van den Heer Alleen, en dat zij slechts ontvangers des levens zijn; en dat wij alleen maar menen te leven; dat dit uit den Heer wordt gegeven aldus te menen, en dat wij vandaar aan ons het leven toeschrijven, wat een begoocheling is; wij menen immers dat het onze is, wat niet het onze is, ja

zelfs menen wij dat het van het oog is te zien, en van het oor te horen, terwijl het toch niet is van oog en oor, maar zij slechts de opnemende organen van het gezicht en het gehoor zijn; zoals wij ook menen dat de handen en voeten zich bewegen uit zichzelf, terwijl het toch niet van hand en voet is, maar van den geest, die van binnen aandrijft, wat voor een ieder overbekend kan zijn, als hij niet door de begoocheling wordt afgeleid; de stelling was zodanig, en werd ingeboezemd met overreding, dat mens, geest, engel, niet kan menen dat iets het zijne is, en hem zo wordt toegeëigend, zoals het schijnt, tenzij er eveneens leven is in den ontvanger, die dit kan doorvatten en voelen; dit duurde enigen tijd met de overreding, dat het aldus ook verschijnt; maar ik was gehouden in de overreding, dat dit de waarheid is, dat het leven is van den Heer Alleen,

2829. en omdat deze waarheid in de overreding werd gehouden, welke aan mij werd vergemeenschap, kon ik niet ontward worden; maar hoewel ik niet ontward kon worden in dien staat, werd ik in de overreding gehouden, dat deswege niet van de waarheid moet worden teruggetreden, zoals wanneer iemand van een klaarblijkende waarheid zou terugtreden die voor ogen ligt, omdat hij de oorzaken niet kent, of de redeneeringen vanuit oorzaken; maar zij werden ingelicht dat het leven der menselijke ziel, namelijk van het binnenste gemoed, en het meer innerlijke ervan, niet is des mensen, maar is des Heren; de dingen die des gemoeds zijn, zijn de dingen die het leven opnemen, en door die wordt vergemeenschap de doorvatting en de gewaarwording aan het natuurlijk gemoed, en aan het lichaam, en omdat mens en geest in zijn natuurlijke leeft, en in het lichamelijke, meent hij dat het leven het zijne is, hetwelk des Heren is, niet anders dan hij meent dat gezicht en gehoor, en tast is van oog, oor, en lichaam; het is niet nodig meer dingen aan te voeren; want zo moge zich vertonen de aaneenschakeling van de binnenste dingen met de meer innerlijke, en van de meer innerlijke met de innerlijke, en zo met de uiterlijke, ook in de organen des lichaams, waarin op hun wijze de uiterlijke afhangen van de meer innerlijke, en de binnenste door de zuiverste dingen die worden voortgezet uit de meer innerlijke en de binnenste dingen: 1748, 15 Aug.

Het dierenrijk en het plantenrijk stemmen dermate overeen, dat wanneer de mens denkt over het ene, geesten en engelen tegelijk kunnen denken en spreken over het andere.

2830. Ik sprak over een zeker plantaardige, om een zekere waarheid aan te tonen, namelijk dat de waarheid niet deswege geloochend moet worden, hoewel twijfels opkomen, en als deze zouden overreden, dan zouden de waarheden als het ware worden vernietigd, want die twijfels kunnen niet ontward worden; toen mijn idee in dat plantaardige gevestigd was, ter aantoning van die waarheid, en daarna in de bezielde wezens, toen doorvatte ik dat de idee niet zo verbonden en als het ware continu was als anders; gezegd werd mij, dat toen mijn idee in het plantaardige was, hun idee in het animale was, en toen de mijne in het animale was, de hunne in het plantaardige was; want zodanig is de overeenstemming, zodat vanuit het ene over het andere gedacht kan worden, alsof het één was, 1748, 15 Aug.

Over de windstreken waarheen de fantasieën hen voeren.

2831. Dat engelen aldus neervallen, wanneer zij zijn in fantasieën bevestigd door redeneringen, zie men eerder; zulke vallen zijn er zeer vele, en bijna ieder ogenblik; anders kan de hemel niet blijven bestaan; want nooit kan iemand, wie dan ook, tot in het eeuwige uitgezuiverd worden van fantasieën, en zelfs niet ten volle van één enkele (:maar het is niet een zuivering:); wanneer zij neervallen, dan worden zij volgens de fantasieën gedreven, sommigen zus, sommigen zo, sommigen in deze windstreek, sommigen in een andere, sommigen loodrecht naar beneden, sommigen anders: zo glijden zij die menen dat dingen gebeuren zonder enig doel in de hel, en in de wereld der geesten, loodrecht naar beneden in zulk een poel, zijnde zwarte modder, omdat er niets van leven is; alleen aan het einddoel der dingen is leven in, omdat het de Heer is, Die het Einddoel is.

2832. Degenen echter die in deze valsheid zijn, dat de mens leeft vanuit zichzelf, worden gevoerd naar voren in een lijn een klein weinig schuin in de lengte vooraan, naar Gehenna, waar een zeker vlammege verschijnt, zoals mij ook nu getoond is, dat de fantasie hen daarheen afvoert; en wanneer zij zich begaven in de lengte schuin naar voren, zo beweerden zij dat zij tot de einden des heelals werden gevoerd, 1748, 15 Aug.

Over de Hebreeuwse Taal.

2833. Er zijn verscheidene woorden in de Hebreeuwse Taal, die een complex van meerdere ideeën in énen bevatten, van tegengestelde tot tegengestelde, zo dat de zin niet kan worden verstaan, tenzij vanuit de reeks, en deze vanuit het innerlijke; anders dan in andere talen, ter oorzaak hiervan omdat zij in uitbeeldende dingen waren, zodat aan één enkele gemene idee meerdere dingen inwaren, en zij zo niet tot de innerlijke dingen kwamen, omdat zij zodanig waren, 1748, 15 Aug.

Hij die in het geloof in den Heer is, al diens begeerten en valsheden, welke in hem zijn, worden niet opgewekt door hem, maar door de geesten, en daarom ook worden zij hem niet toegerekend.

2834. Dit volgt uit de dingen die eerder elders zijn gezegd; 1748, 15 Aug.

Dat er onderscheiden vermogens, of levens zijn, het ene binnen het andere.

2835. Getoond werd mij vanuit den hemel, dat er onderscheiden vermogens des levens zijn, het ene binnen het andere; het buitenste is des lichaams, en van de dingen die des lichaams zijn; dat dit uiterste vermogen is onderscheiden en in zich gescheiden is van het innerlijke, staat vast vanuit des mensen leven, wanneer het lichaam is afgescheiden, en daarom leeft diens geest, het lichaam gestorven zijnde, hetgeen geenszins zou kunnen geschieden als het niet gescheiden was, want het kan gescheiden worden, en wordt gescheiden; maar de geest is als het ware een nieuwe samenvatter van innerlijke vermogens, zoals ik klaarblijkend weet, namelijk dat er geesten zijn die in de innerlijke sfeer zijn, zijnde het innerlijk vermogen der geesten; en dat het uiterlijke kan worden uitgetrokken, en een geest zo kan komen in het innerlijk vermogen, en uit het innerlijke terugkeren tot het uiterlijke; hetgeen met veel ondervinding voor mij vaststaat: dat er een nog innerlijker vermogen is, staat vast vanuit de engelen, die in een nog innerlijker vermogen zijn,

2836. voorts dat er ook een nog innerlijker vermogen bestaat, en een binnenst; deze vermogens verschijnen in den mens als één, en zij worden door de onwetenden toegeschreven aan het allene lichaam; en zij menen dat

zij onderling niet onderscheiden zijn, bijgevolg niet af te scheiden, terwijl ik toch kan bekennen, dat ik weet vanuit veelvuldige ondervinding, dat het zo is, en dat het leven der uiterlijke dingen is uit de orde der innerlijke dingen, en het innerlijke leven is van de nog innerlijkere levens, en dat het leven van deze is van den Heer Alleen; aldus meent de mens dat hij vanuit zich leeft, zoals diens innerlijke geest meent dat hij leeft in het lichaam. 1748, 16 Aug.

Dat een ieder zijn ziel voor zich formeert in het leven des lichaams.

2837. Ik sprak met geesten, en wel in een geestelijke idee, daarover dat een ieder voor zich zijn eigen natuurlijke ziel formeert, bijgevolg een zeker natuurlijk instinct als het ware; zielen immers en geesten na het leven des lichaams worden door een zeker instinct gedreven, om het boze te doen, want aan hun ziel, vanuit aangeworven dingen door daadwerkelijkheden, is een natuurlijke in, dat zich niet anders gedraagt dan als het instinct bij de dieren, met dit onderscheid, dat de geesten kunnen redeneren, en wel over geestelijke en hemelse dingen; de ziel die hij voor zich formeert, is het natuurlijk gemoed, hetwelk de heerschappij heeft verkregen over het geestelijk gemoed, zo dat hun geestelijk gemoed als het ware is ondergeordend aan het natuurlijk gemoed, **2838.** bij hen die aan zichzelf alle dingen hadden toegeschreven in het leven des lichaams, en hadden gemeend zichzelf te leiden; anders zij die geleid zijn door den Heer. Ik sprak met geesten hierover, want zo bedreven en arglistig zijn sommigen, dat zij veel geslepener zijn dan in het leven des lichaams; maar die geslepenheid is een natuurlijke dat zij verworven hebben, dus een zeker instinct, wat zij niet willen toegeven, omdat zij van zichzelf menen nog in hun lichaam te zijn; ook weten zij niet anders dan dat het hiermee eender is gesteld, omdat zij wanneer zij in enig natuurlijk vermogen zijn, niet langer daarover nadenken vanwaar dit is, ofwel wat dit is; zij menen maar dat het zo geweest is. 1748, 16 Aug.

2839. Omdat het boze toeneemt, en toegenomen is tot nu toe, gaat de mens meer en meer tegen de orde in, en diens daadwerkelijke, gering eerst, is erger door veel daadwerkelijkheid, daar aldus het boze is aangegroeid door erfelijkheid; en daarom, dewijl de mens meer en meer optreedt tegen de orde, omdat hij tegen het geloof optreedt, of tegen de waarheden des geloofs, is er dus meer onmiddellijke hulp des Heren nodig; hoe meer hij tegen de orde ingaat, des te groter kracht wordt vereist om hem te hervormen, bijgevolg meer geesten, terwijl zij die meer volgens de orde worden geleid, minder

geesten bij zich van node hebben; zoals alle dingen in het lichaam die volgens de orde opeenvolgen, zoals de werkingen der inwendige ingewanden, welke voor natuurlijk gelden, geen onmiddellijke hulp van geesten nodig hebben, omdat zij volgens de orde functioneren, 1748, 16 Aug.

Dat boze geesten menen veel te kunnen.

2840. Vaak zeiden boze geesten, dat zij veel kunnen, en vermogen; aldus pochen zij over zichzelf overal in het rond, want zij menen het zo; geheel anders dan de goede geesten, en de engelen, die geloven dat zij niets kunnen, en dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen kan: aan de boze geesten is het mij ook gegeven te antwoorden, dat zij niets ooit kunnen; waarover zij verwonderd waren, en deswege verontwaardigd en vertoornd, en omdat zij niet anders kunnen weten, daar zij niet in het geloof zijn, werd het gegeven hun te zeggen, niet alleen dat zij vanuit zich slechts organisch zijn, en van geen leven, dus dood vanuit zich; maar heden eveneens nog daaraan toegevoegd, dat zij, als het hun niet werd gegeven zo te menen, van alle leven verstoken zouden zijn; en dat het hun, om in leven te kunnen worden gehouden, en zo verbeterd te kunnen worden, wordt toegestaan zulk een menig te hebben; ja zelfs worden bevestigende dingen verstrekt door uitwerkingen die door henzelf worden geproduceerd, zo dat zij in de mening worden gehouden alsof zij zelf leefden, 1748, 17 Aug.

Dat de natuurlijke en de lichamelijke dingen, gescheiden van de geestelijke en de hemelse dingen, verrotten.

2841. Het werd te zeggen gegeven aan de geesten, dat de vreugden der wereld, de wereldlijke en de lichamelijke dingen gescheiden van de geestelijke en de hemelse, zich niet anders gedragen dan de extravasaties des bloeds, zoals pleegt te geschieden bij wonden, puisten en eendere dingen, waarbij de lympe en het buitenvatelijk uitgestorte bloed wordt verzameld, en ten slotte verrot (: *blifwas wahr*:), want zij zijn gescheiden van de vezels; eender als de verkwikkelijke dingen des lichaams en der natuur, gescheiden van hun geestelijke en hemelse beginselen: het werd gegeven dit door een geestelijke idee uit te beelden, en het werd door hen erkend 1748, 17 Aug., Dat het niet is van mens, geest en engel, dat hij denkt, spreekt en handelt.

2842. Er waren zekere boze geesten, die hardnekkig loochenden dat zij uit een ander denken, spreken en handelen, dan uit henzelf; en daarom werd het door ettelijke ondervindingen, 4, 5, 6, meer of minder, aan hen op levende wijze getoond, dat ik niets doe vanuit mezelf, en zij niets vanuit henzelf, maar waarvandaan dan wel, weten zij nog niet; zo dat zij tenslotte bekennen dat niets invloeit dan alleen van buiten hen, en dat zij menen dat het van anderen was, en het hunne(?) terwijl zij schromelijk dwalen; dit is de bekentenis van die boze geesten, in een staat gevoelig voor ondervinding; 1748, 17 Aug.

Dat wrede en overspelige geesten niets liever hebben dan vuilnissen en uitwerpselen.

2843. Hierover al eerder, namelijk dat voor zulke geesten vuilnissen en uitwerpselen allerverkwikkeliĳkst zijn, zo dat zij de verkwikkeliĳkheid van het bekijken van zulke dingen, verkiezen boven alle andere verkwikkeliĳkheden, en niet alleen vuilnissen en uitwerpselen, maar ook rotrommel, afschuwelijke en weerzinwekkende dierlijke ingewanden, en wel dermate, dat als zij optreden door middel van den mens, zij geheel diens innerliĳken zin, alsmede diens blik aftrekken tot zulke dingen, omdat zij daarin verlustigd worden; wat mij ook met klaarblijkende ondervinding werd getoond; toen ik over straat wandelde, wendden zij mijn ogen tot al zulke dingen; waar maar vuilnissen, uitwerpselen en ingewanden lagen, daarheen richtten zij mijn ogen, hoewel ik zelf niet wist waar die vuiligheden in de straat waren, omdat zulke dingen door mij niet werden opgemerkt; nochtans zagen zij die dingen, terwijl het mij totaal ontging, en daarheen richtten zij mijn blikken, ofwel opzij, ofwel rondom de voeten, dichterbij of verderaf; en ook richtten zij mijn ogen nergens anders heen; en gezegd werd mij dat diegenen zodanig zijn die wreed en echtbrekers zijn; en dezen wonen onder den rechtervoet; daaruit kon ik opmaken, dat genen niets anders door den mens opmerken dan zulke dingen, omdat zij worden meegesleurd door de verkwikkeliĳkheid ervan; en als een mens zodanig is, wordt hij door genen geleid; wie niet zodanig is, wordt van zulke dingen afgekeerd; 1748, 17 Aug.

Dat kleine kinderen, wanneer zij met objecten spelen, menen dat die leven.

2844. Getoond werd mij op levende wijze hoedanig de denkingen der kleine kinderen zijn, wanneer zij spelen met hun eigen objecten, steentjes, busjes (*:dockor:*), want kleine kinderen leidden mij toen; toen (*:de swate kerlen:*) ik die dingetjes klaar maakte, meende ik als het ware dat zij zagen dat ze leefden, en zo dat toen ik die dingen vóór hen zette, dat zij zich niets anders voorstelden, want niet bespiegelen doen zij daarover dat die dingetjes onbezielde zijn: 1748, 17 Aug.

Dat zielen na den dood, en geesten, alle denkingen des mensen zien, en wat hij heeft gedacht, diens bedoelingen, en nochtans niet anders weten dan dat zij mensen zijn.

2845. Zielen en geesten zijn in dien staat, dat zij des mensen innerlijke denkingen, en meer dingen tegelijk die in de gedachten en ideeën zijn, kunnen doorvatten en zien; in dat vermogen komen zij, zodra zij, het lichaam afgelegd hebbende, in het andere leven komen; ja zelfs is zodanig hun staat, dat zij als zij in zulk een idee, toen zij in het lichaam waren, een korten tijd waren geweest, tot waanzinnen gebracht zouden worden; de geesten weten niet dat zij in zulk een staat zijn; zij menen van zichzelf dat zij niet anders zijn dan in hun eigen staat wanneer zij in het lichaam denken; daarom werd het gegeven te zeggen aan een zekeren geest, die tijdens zijn leven een rechter was geweest, dat als de mensen aldus de gedachten konden weten, als hij de mijne doet, met alle dingen die daaraan zijn toegevoegd, zo zouden zij niet enige onderzoeking nodig gehad hebben, niet enig proces van ondervraging en strijd voor het gerecht, of het al dan niet zo is; want zij kunnen meer dingen zien dan de mens; wanneer hij hierover bespiegelde, dan kon hij weten, dat hij in een volmaakter staat was dan toen hij een mens was; want iedereen is onwetend aangaande zijn eigen staat waarin hij is, en die hem vertrouwd is; hij denkt daar nauwelijks over na; aldus is het met geesten het geval, aldus met mensen, 1748, 17 Aug.

De wegen waarlangs de zielen opklimmen van de lagere aarde tot de wereld der geesten.

2846. Nog is het niet opgemerkt, wie opklimmen langs dezen of genen weg, maar dat wanneer zij komen in de wereld der geesten, sommigen opklimmen aan den rug, naar het hoofd, sommigen tot de hals, en sommigen buiten het hoofd, sommigen door de innerlijke dingen des hoofds; sommigen, naar ik gis, door de innerlijke dingen des lichaams, en zo verschillend; gegeven werd het mij dit meermalen waar te nemen; sommigen wanneer zij komen tot de streek der lenden, worden tussen de lenden gevoerd; dit is mij voelbaar vaak te doervatten gegeven: en sommigen als het ware bij mij, wat ik in den beginne meende; maar omdat de ligging in het andere leven niet wat ook is, maar de liggingen zich gedragen volgens hun natuur, aldus eveneens hier; iets eenders wordt gevoeld, ook al zouden zij duizend of duizenden mijlen in de wereld der geesten worden heengevoerd, en wel uit de lagere aarde: sommigen voelbaar door den linkervoet: zij die worden verheven naar de hogere dingen des hoofds, en wel boven het midden des hoofds, en daar als het ware in een spiraal worden gevoerd, dezen ondergaan het beste lot.

2847. Langs verschillende wegen ook worden zij neergestoten, maar ik herinner mij niemand, dan alleen aan den rug, en zo tot de lagere dingen der aarde: maar ik merkte op, dat sommigen als het ware omhoog worden geworpen in de wereld der geesten, niet langs den weg vanwaar zij eerder kwamen. 1748, 17 Aug.

Over de listigen.

2848. Geesten die listig zijn, mogen niet zijn in de wereld der geesten, dan alleen als hun de vergiften zijn afgenomen, of die getemperd worden, zodat zij niemand kunnen schaden; maar velen moeten weliswaar worden uitgezonderd, die van natuur als het ware een eender boze doen, en wel arglistig, maar nochtans vanuit een natuurlijk instinct; maar zij die met voorbedachten rade optreden, en hun vergift verbergen, en zo arglistig het boze uitvoeren, zijn degenen die niet geduld worden; arglist als instinct, en arglist als opzet, daartussen is onderscheid: 1748, 17 Aug.

2849. Onderscheiden worden ook de listigen in de wereld, of hun leven des lichaams, ofschoon zij door de mensen niet worden onderkend; sommigen immers vanuit ingewortelde gewoonte en daadwerkelijkheid beramen niet

vooruit listen, maar brengen listig dingen ten uitvoer waar zich maar een gelegenheid voordoet, dus niet zo met voorbedachten rade; dezulken zijn het die geduld worden, want hun natuur is bekend: er zijn er echter in de wereld, die vooruit beramen, en hun listen lang in hun animus verbergen, en een vriendschappelijk masker dragen, en nochtans onder een vriendelijk gelaat gelegenheden uitdenken om te kwetsen, en zulks lang te voren; dezen zijn het die niet worden geduld, en zij zijn giftige adders; over dezen sprak ik met geesten, want een zekere geest kwetste mij lichtelijk, maar omdat hij zodanig was dat hij vanuit instinct handelde, werd derhalve gelegenheid gegeven van over hen te denken en te spreken. 1748, 17 Aug.

Dat de mens wonderbaarlijk wordt geleid, en niet bespiegelt over iets anders dan wat van zijn staat is, waarin hij is.

2850. Vanuit de dingen die eerder zijn opgemerkt, namelijk dat onreine en boze geesten over niets anders bespiegelen dan over uitwerpselen, vuilnis, ingewanden, omdat zij in dien staat zijn, dat zij daarin hun verkwikkelijke vinden, en geen oog hadden voor al wat rondom was, omdat zij daarover niet nadachten, zoals over huizen, en meer dingen die de objecten waren welke zich aan hun ogen voordeden; bijgevolg dat zij de dingen zagen die voor mijn ogen verborgen waren, ja zelfs dermate verborgen dat zij niet dan door den reuk konden ontwaard worden, dingen die opzij lagen, zoals ook het geval was; daaruit kan geweten worden, dat hoedanig de mens ook is, en in welken staat hij is, en op welke wijze dan ook zijn ogen worden rondomgericht, en al wat hij ook hoort, ja zelfs wat hij ook spreekt en denkt, dezelve nochtans niet over andere dingen bespiegelt dan over de dingen die zijn verkwikkelijke en zijn aandacht in beslag neemt; de overige dingen zijn voor hem als het ware schaduwen, ver terzijde geworpen om zo te zeggen, zodat hij ziet en hoort, en niet ziet en niet hoort; 1748, 18 Aug.

2851. Daaruit kan geweten worden, hoe boze geesten vanuit de ideeën van mijn geheugen, een ieder volgens zijn staat en zijn natuur, de dingen wegnemen die ooit in de samengestelde idee zodanig waren geweest, en met hen strookten, sommigen namen verwijderde dingen weg; ja zelfs meer verwijderde, die ver terzijde van de idee waren, vanuit een of ander object van denking, gehoor, of gezicht, werden eveneens daarheen tot hen gebracht; want met de ideeën van het geheugen is het aldus gesteld, dat zich achtereenvolgens zeer veel dingen daaraan vergezelschappen, en zelfs ook veel buitenissige [*aliena*]: en

de ideeën zijn zoals een veld van vele dingen, samengesteld vanuit de objecten der zinnen en der denking, aldus vergezelschap; zij zijn als het ware een groepering van zeer veel dingen, en hoe de meer eenvoudige ideeën zijn aaneengesloten en vergezelschap, en hoedanig zij zijn, zodanig is de mens ten aanzien van die idee; en wanneer de mensen na den dood des lichaams tussen zulke geesten zijn,

2852. dan neemt een ieder volgens zijn natuur de dingen weg die van zijn inborst zijn; aldus wordt de mens verscheurd, lijdt, is beangst, en ondergaat verscheidene soorten van pijn, angst, kwelling, last; in één woord, de boze geesten bij mij namen vanuit mijn samengestelde ideeën dingen weg, die ver aflagen van het centrum der idee, en dit zeer veel malen, waarover ik somtijds verwonderd was; het is daarmede evenwel niet anders gesteld dan met dat wat werd weggenomen van de objecten: dat onreine geesten dingen zagen die ik niet zag, en mijn ogen richtten op vuilnis, waar dan ook, aan de voeten, opzij, op een afstand, en waarvan ik in het geheel niets kon geweten hebben, als niet dergelijke geesten het hadden geweten, ontwaard, en zo gezien. 1748, 18 Aug. De oorzaak is deze, dat zij alle dingen verwijderen, zo dat zij die niet zien, en sommigen de dingen verafschuwen die niet stroken met hun onreine verkwikkelijkheden; en daarom werpen zij terzijde de dingen die niet overeenkomen, zoals de reine en de goede dingen, zo dat deze dingen voor hen niet alleen schaduwen zijn, maar donkerheid, en koude, en als het ware de dood.

2853. Opgemerkt heb ik ook dat in de dingen die voor de ogen duister verschenen, zodat ik niet wist wat het was, deze geesten fantasieën van eendere dingen binnen brachten, zoals griezelige ingewanden; aldus in de afzonderlijke dingen die zij niet zien, omdat hun fantasieën aan zulke dingen vastkleven; zo in de dingen die duister zijn, maken die geesten zulke vuile dingen, voordat zij worden onderscheiden door het gezicht, wanneer zij klaarblijkend worden gezien. 1748, 16 Aug.

Dat de beziening van einddoelen en de doorvattelijke aandoening den mens onderscheidt van de brute dieren.

2854. Ik sprak met geesten daarover dat het de einddoelen in den mens zijn die hem leiden, en waarnaar de mens haakt om die te bereiken; voorts dat de beziening der einddoelen datgene is wat de mens onderscheidt van de brute dieren; het brute dier weet van geen doelen, omdat deszelfs ziel zodanig is;

de mens echter moet einddoelen weten, en daarnaar haken, dezelve beziën, en ervan worden aangedaan; daar dus des mensen laatste en eerste einddoel het eeuwige leven is, en hij zodanig is dat hij einddoelen kan beschouwen, is derhalve de mens, tenzij hij het ware einddoel beschouwt, of zijn eeuwigen staat, en zo den Heer, geen mens, 1748, 17 Aug.

De hel dergenen die vanuit vooruit beraamde list handelen, en zulk een natuur aannemen.

2855. Getoond werden mij ook geesten, die gewoon zijn met verfinde list mensen te bedriegen, door een zoetsappig gelaat en dito spraak aan te nemen, en van binnen onderwijl giftige listen verbergen, zo begerende mensen te vangen, te verderven, en te kelen, en daarin de verkwikkelijkheid huns levens stellende; het was hun vergund in den aanblik te komen, en hun listige kunstgrepen te vlechten, hetgeen zo doortrapt werd gedaan, dat de geesten der innerlijke wereld het niet hadden kunnen weten; en toen genen aan de uitwerking toekwamen, werd plotseling de innerlijke wereld gesloten, hetgeen ik kon doorvoelen door een plotselinge stilte,

2856. zodat toen ik op straat wandelde, plotseling het luidruchtige gewoel niet werd gehoord, hetgeen een aanwijzing is, dat aldus de wereld der innerlijke geesten wordt gesloten; dit wordt plotselinge stilte genoemd: toen waren zij aan de voorkanten ver van mij af, en spraken met mij; en gezegd werd mij door anderen, en het werd ingeboezemd, dat zij zodanigen waren die met voorbedachten rade subtiele listen vlechten, en zo onder vriendelijk mom bedriegen, op niets anders bedacht dan op het verderf van den naaste: hun werd het ook vergund die dingen bij mij te zien, die lelijk waren, al wat ik aan onzuivers en zo gedacht had, welke dingen zij verzamelden en tamelijk scherp doorzagen, en niet wat ook goeds, omdat zij zulks verwerpen, en ook niet opvatten dan alleen om onder een vriendelijk mom te bedriegen.

2857. Wat hun hel aangaat, die is erger dan de hel van anderen, en erger dan de hel der moordenaars vanuit haat, en derzulken die zonder voorbedachte list optreden; die hel is vooraan, omstreeks de grenzen; wanneer zij daarheen zijn samengeworpen, waren zij daar misschien al eerder geweest, en daar uitgelaten; toen werd gezegd, dat zij tussen slangen leven, en hoe subtieler hun listige vergiften, des te vergiftiger en subtieler slangen, en des te talrijker, die hen omgeven, en martelen, zo dat alleen al de vermelding afgrijzen aanjaagt.

Een zodanige hel wacht dezulken; in zo iets wordt hun list verkeerd, 1748, 19 Aug.

2858. Zodanige geesten zijn niet zoals degenen die van nature listig zijn, en die daarin de voorzichtigheid stellen; want wanneer dezen aanwezig zijn, worden zij terstond onderkend, zowel daaraan dat zij in de oren en zachtjes willen spreken, als aan zulk een klank van spreken dat het terstond wordt doorvat dat zij er zijn; voorts gaat hun denking bij het eerste spreekgeluid naar buiten, welke denking klaarblijkend wordt doorvat in het andere leven; zodanige listigen krijgen zulk een hel niet, maar een andere; maar van genen werd gezegd dat zij zodanig zijn, dat het niet kan worden doorvat dan dat zij vriendschappelijk zijn naar de klank en naar de spraak, en nochtans de gezindheid verbergen van te schaden en te verderven.

2859. Dezulken kunnen eveneens de innerlijke geesten bedriegen.

Dat geesten die een anderen persoon uitbeelden, ertoe gebracht kunnen worden te geloven dat zij dezelfde persoon zijn die zij uitbeelden; en dat een geest, zelfs hij die aan een anderen geest bekend was, niet anders kan weten dan dat de andere geest dezelfde is als hij uitbeeldt.

2860. Meermalen is dit mij getoond, dat geesten die met mij spraken, niet anders wisten dan dat zij de mensen waren over wie ik dacht; en andere geesten wisten ook niet beter; zoals gisteren en heden iemand mij in het leven bekend, die zo eender was aan hem, in alle dingen die van hem waren, voor zoveel als zij mij bekend zijn, dat niets meer eender kon zijn; laten daarom zij die met geesten spreken, zich daarvoor wachten dat zij bedrogen worden, wanneer geesten zeggen dat zij het zijn die aan genen bekend waren, en dat zij gestorven zijn.

2861. Er zijn immers geslachten en soorten van geesten van eender vermogen, en wanneer eendere dingen in des mensen geheugen worden opgeroepen, en aldus aan hen worden uitgebeeld, zo menen zij dat zij dezelfde zijn; dan worden al die dingen opgeroepen vanuit het geheugen, welke hen uitbeelden, voorts woorden, gesprekken, klanken, gebaren, en meer dingen; verder worden zij daartoe gebracht aldus te menen, wanneer andere geesten hen inspireren, want dan zijn zij in de fantasie van die andere geesten, en menen dat zij dezelfde zijn: 1748, 19 Aug.

Over reizende geesten, die door andere geesten worden ontvlucht.

2862. Ik heb geesten horen klinken als met belletjes, waarmee men in Engeland paarden pleegt te voorzien die wagens en lasten trekken; het was een eender belgerinkel, en als het ware een eendere paardenstap, zodat ik een tijd lang niet anders kon weten dan dat het iets zodanigs was; maar ik doorvatte dat het geesten waren die zo klonken, geheel zoals voor wagens gespannen, van bellen voorziene paarden, vrij langzaam ook voortstappende, en de doorvatting aanbrengeende dat zij reizigers zijn; zij kwamen van het achterdeel van het hoofd, en langzaam voortschrijdende; het scheen alsof zij naar het achterdeel van het hoofd voortschreden, maar dit was geveinsd en nagebootst, voortvloeiende uit hun fantasie, die eveneens pleegt te veinzen, alsof zij elders waren, terwijl zij toch op dezelfde plaats blijven; zo maken zij dat zij overal worden gehoord, alsof zij overal aanwezig zijn.

2863. Wanneer hun geklink werd gehoord door de andere geesten, dan vluchtten zij heen; ik meende dat het iets eenders was als de oostelijke wind (:waarover eerder:), want het was iets van dien aard, dat de geesten verstrooide; de geesten vluchtten daarvandaan; en zij zeiden dat genen zodanig zijn dat zij hun goederen van hen wegnemen, zo dat zij stelen; en daarom vluchtten zij heen; en toen ik vroeg welke goederen zij in het andere leven dan wel wegnemen, zeiden zij, dat iedereen wel iets had, dat hij niet wilde verliezen; en daarom kan ik verstaan, dat zulke geesten door genen werden verstrooid, die met deze fantasie waren behept dat zij goederen bezitten, namelijk iets van goud, zilver, kleren en eendere dingen; en wanneer de fantasie der anderen die stelen, invloeit, dan vluchten zij weg, en worden verstrooid, 1748, 19 Aug.

Over hen die truldom, of toveren gebruiken.

2864. In den slaap was ik gehinderd door hen die toverijen of *Truldom* uithaalden, maar ik herinner mij niet hoe ik was gehinderd; ontwaakt in den nacht, bemerkte ik dat dezulken rondom mij waren, ja zelfs ook in mijn hoofdhuid, want toen ik ontwaakte, vluchtten vescheidenen weg, en wel als het ware vanuit de hoofdhuid her en der, met een licht fluitgeluid, alsof een klein gespannen blaasje was doorgeprikt; zo was dat vlugge blaasgeluid (: *hastigt hwasande som af wader som utfar:*) of zoals het gesis van slangen; dezen wonen merendeels in het uiterste gebied van het hoofd, namelijk in den huid ervan.

2865. Toen ik ontwaakte, bliezen zij ook een vrij sterken en vrij voelbaren wind in het deel van het achterhoofd boven de holte, en wel in de mening dat zij truldom inbliezen; en zo ofwel mij zouden doden, of anderszins kwetsen, en daarom nemen zij ook beslag van dat gebied.

2866. Mij verschenen kort daarop meerdere slangen in een soort voorhof, die rondkropen, zo dat deze voorhof die met stenen was bevloerd, als het ware met helgele tegels, krioelde van zulke slangen; er werd gezegd, dat die geesten onder zulke slangen leven, en daar verzot op zijn, maar dat die slangen niet vergiftig zijn, 1748, 20 Aug.

Over hen die tot beginsel hebben een gemeenschap van alle dingen.

2867. Er zijn er die tot beginsel hebben een gemeenschap van alle dingen, dus ook van vrouwen-echtgenoten, aldus gemengd verkeer, waarover, naar ik gis, al eerder; zij zijn op een heel verren afstand, vooraan in de hoogte; zij spreken alsof zij goed waren, maar zij zijn boosaardig, alsmede listig; en daarom ook is hun straf slangelijk [*serpentina*]; door slangen worden zij als het ware in een bundeltje saamgebonden, en zo wordt de slang uitgestrekt, hen rondom wikkelen van zijde tot zijde, en allen worden overdekt als met een samengebundelde kluwen, en heengeworpen, 1748, 20 Aug.

Dat de denking, eender aan een uitademing, is doorvat door geesten, en dat zij door een zodanige worden geleid.

2868. Een gesprek met geesten ontstond op verschillende wijzen; er is een spraak die het meest gelijkt op de menselijke spraak en taal, met een klaarblijkende actie op de tong en de spraakorganen; voorts een gedachtelijke spraak, zoals een sprekende denking; verder een zuiverder spraak, zijnde van de innerlijke denking; de denking ervan werd door mij niet doorvat dan door een soort van uitademing als het ware, of als een soort van uitademende denking vanuit het innerlijke; zo zijn er zeer vele bemiddelende soorten van spraak, en met vele daarvan heb ik gesproken.

2869. Wat deze spraak betreft, namelijk de uitademende als het ware, de geesten die op een grote hoogte boven het hoofd waren, hebben dezelve zeer duidelijk doorvat, en zij spraken de dingen waarover zo werd gedacht, waarover ik mij verwonderde, en wel geruimen tijd; zij hebben ook doorvat

dat er bij mij als het ware een uitademende van spraak was: en ik merkte op dat de geesten worden geleid om door middel daarvan te spreken, zo dat zij anders niet zouden hebben kunnen spreken; toen zij dit bemerkten, en ik hun zeide dat zij niet iets anders spraken dan alleen dat waartoe zij geleid waren te spreken, aldus niet uit zich, waren zij verontwaardigd; hetgeen ook meermalen is geschied, aan hen getoond en door hen opgemerkt, 1748, 21 Aug.

Dat er veel zoetheid in gelegen is, wanneer de engelen doorvatten dat zij niet denken vanuit zichzelf.

2870. Te doorvatten werd mij opeens gegeven de zoetheid der engelen, welke zij gewaarworden daarvandaan dat zij niet denken vanuit zichzelf, bijgevolg niet spreken en handelen vanuit zichzelf; want daarvandaan is de rust, en het vertrouwen, en daarvandaan zeer veel verkwikkelikheden. 1748, 21 Aug.

2871. De overigen echter, die niet engelen zijn, en onder de goeden, doorvatten voor zoetheid in de plaats verveling, hinder, worden verontwaardigd, vertoornd, hetgeen ook meermalen werd gegeven op te merken, 1748, 21 Aug.

Dat boze geesten het niet kunnen nalaten de goeden aan te vallen.

2872. Boze geesten vallen aanhoudend, op verschillende manieren, met listen, geslepenheid, boosaardigheid, vermetelheid, de goeden aan, en de dingen die van het ware geloof zijn: goede geesten vallen niet aan, tenzij om zich te verdedigen, hetgeen ik aanhoudend heb waargenomen; boze geesten, die schaduw en verachting wierpen over de dingen die werden geschreven, werden ondervraagd of zij het kunnen nalaten aan te vallen; zij zeiden van niet; en daarom werd hun gezegd, dat zij als aan hen de eigen aard wordt vrij gelaten, niet kunnen weerstaan, doch dat zij, als zij in banden worden gehouden, het wel kunnen; dit wilden zij niet toegeven, hoewel zij terdege weten dat het er zo mede gesteld is, in één woord: zodra als hun de teugels gevierd worden, storten zij zich in alle listen, geslepenheden, boosaardigheden, wreedheden, en euvel daden, voor zoveel als hun de teugels gevierd zijn; hetgeen mij met veel ondervinding te weten is gegeven. 1748, 21 Aug.

Een gesprek met Abraham, waarom de Joden geboren werden, en leefden, terwijl zij toch vanwege hun ongelovigheid worden verdoemd.

2873. Abraham was heden aanwezig, en blies meerdere dingen in om de dingen te verhinderen die geschreven werden; met hem sprak ik af en toe, voorts ook hierover, dat hij de schuld op den Heer gooide dat de Joden geboren werden, vermenigvuldigd werden, en verdoemd werden, terwijl het voor hen genoeg zou zijn geweest niet geboren te worden; en dat hijzelf eveneens zodanig was, en zo lang; ook wierp hij de schuld op den Heer dat hij zo was deswege opdat hij de Joden zou opnemen die in hem geloven, en zij aldus afgetrokken zouden worden van hun fantasie. Maar hij kreeg ten antwoord, dat zijzelf de oorzaak zijn, en hijzelf de oorzaak is, nooit de Heer, Die aan allen elk goede inblaast, en allen wil zaligen; zoals hem, die toch zolang daar was geweest, overbekend is,

2874. en daarom dat zij zodanig zijn, en hij zodanig is, ligt aan henzelf; en dat zij geboren werden, niet alleen de ongelovige Joden, maar ook het merendeel der Christenen, die evenmin geloven, alsmede de ganse slechte wereld, dit is voorzien; en omdat zij zodanig zijn, zou de een geboren moeten worden om voor den ander een remedie te zijn, want het boze wordt door het boze genezen, zoals bekend is in de verzoeking, en in andere eendere dingen; en omdat dit is voorzien, heeft het niet andere kunnen geschieden; daar de wereld zodanig werd geboren, en dit enig en alleen was terwille van het laatste en beste einddoel, zo volgt dat tegen het Goddelijk degene spreekt die anders spreekt en voelt: deze dingen werden beter verstaan door geestelijke ideeën, die mij toen ook werden ingeblazen, en hemels [*coelitus*] bevestigd: 1748, 21 Aug.

Dat Abraham niet weet waar de Joden zijn die sinds zo langen tijd tot hem kwamen.

2875. Zo vaak toen Abram bij mij was, niet begeleid door Joden, vroeg ik hem, waar de Joden waren, die met zo velen tot hem kwamen, van den tijd af waarop hij leefde; hij antwoordde, dat hij niet weet waar zij zijn, en hij was verwonderd dat zij successievelijk waren teruggetreden, en verdwenen: aldus dat hij niet weet, nochtans zeggende dat hij hen zou kunnen samenroepen die in dat vuile Jeruzalem waren; maar dit kan hij niet, tenzij krachtens des

Heren toelating; er zijn daar nog degenen die laboreren aan fantasieën, en in vuilnis het leven slijten; 1748, 21 Aug.

Gesprek met een zekeren arglistigen geest, in verkeer met Abram.

2876. Toen Abram was heengegaan, trad in zijn plaats een zekere geest op, door hem gezonden, van wien hij zeide dat hij den duivel kon bedriegen, wanneer die kwam; hij bracht zijn listen heel bedreven aan; daarbij hield hij, omdat allen het leven uit den Heer trekken, de vraag staande: hoe kon er zo iemand wezen? aldus van mening zijnde, dat de Heer hem tot listen leidt. Maar het werd te antwoorden gegeven, dat het uit het eeuwige is gedecreteerd, dat een ieder zijn eigen leven zal genieten, en daarvan niet worden verstoken; en daarom heeft ook die bedriegelijke geest het leven uit den Heer; maar het is met hem gesteld als met doorzichtige voorwerpen, door de zon verlicht, waarin het licht wordt verkeerd in kleuren, ook in lelijke, als in bruine, zwartachtige, en andere nare kleuren; het is het licht der zon dat zo door de voorwerpen wordt verkeerd in zo iets akeligs; aldus is het ook met dezen geest gesteld, omdat hij een object des levens is, dat zodanig is; en deze heeft zich zulk een vorm verworven, dat is, zulk een natuur; vandaar is zijn leven aldus door hem gemaakt, en gaat zo voort. 1748, 21 Aug.

Gesprek met geesten daarover dat de innerlijke dingen die aan hen niet verschijnen, alles zijn.

2877. Dezelfde listige geest, toen over de uitbeeldende Kerk werd geschreven, dat er slechts alleen de uitwendige dingen waren, waardoor de heilige inwendige dingen werden uitgebeeld, zeide, dat hij die dingen niet kon verstaan, alhoewel hij ze zou kunnen verstaan; maar het werd gegeven hem te antwoorden door geestelijke en visuele ideeën en uitbeeldingen, dat de dingen die wij zien, slechts hulzen en buitenste bedekkingen zijn, terwijl het de innerlijke dingen zijn, die het al ervan zijn; het werd gegeven hem een boom te vertonen, welks bladeren slechts alleen verschijnen; toen een appel, waarvan wij slechts den buitenkant zien, terwijl daarin van binnen vezels zijn aan bomen gelijk, als zij werden ontvouwd; er zijn sappen, al zuiverder en zuiverder, en zijn zaadhulzen, er zijn zaden die van binnen de zuiverste

dingen ervan verbergen; deze zien wij niet; zodanig nu is diens denking, slechts een zeker uitwendig huidje, 1748, 21 Aug.

Een gesprek met sommige Joden over het land Kanaan.

2878. Ik sprak met zekere vrij geleerde Joden over God Messiah, dat Hij werd uitgebeeld door de slachtoffers, en dat Hij is Jehovah God Israëls, Die komen zal, voorts over het land Kanän, dat Hij de gelovigen zal binnenleiden in het land Kanän, waaronder niet enig land kan worden verstaan, maar de hemel; want wat zouden zij hebben aan de binnenleiding in enig land waar zij slechts 40 tot 50 jaar zouden leven, en dan sterven; en daarom is onder het land Kanaän verstaan de hemel, waar het leven eeuwig is; wat zijn 40 en 50 jaren dan alleen maar een puntje, en nauwelijks nog dit vergeleken bij de eeuwigheid, in welk leven zij nu zijn; voorts (:wat ik nu toevoeg:) wat hebben hun doden zulk een land nodig, die er myriaden zijn in vergelijking met hen die leven. Toen zij dit hoorden, zeiden zij: Waarvandaan hebt gij dit? Zij schenen daaraan als het ware aandacht te schenken. Het werd gegeven te antwoorden, dat dit is in de profeten overal, en als die dingen worden verstaan, blijken zij duidelijk; bij voorbeeld, dat de profeten over zulke dingen spreken, dienaangaande werd het gegeven te zeggen, dat Ezechiël (:als ik mij niet vergis:) beschrijft het nieuwe Jeruzalem en den nieuwen Tempel; deze dingen kunnen nooit worden verstaan, tenzij het wordt verstaan hoedanig de hemel is, welke door die dingen wordt aangeduid, 1748, 21 Aug.

Wat Abraham zeide over den Heer.

2879. Toen het gezegd werd aan zekere Joden, wat Abram zegt, die zo langen tijd in het andere leven is geweest, en die eerder heeft gezegd, dat hij wel wist, dat de Heer den hemel regeert; toen zeide Abram dat hij dit wist, dat de Heer den hemel regeert, en alle dingen kan in den hemel, en dat hij dit beter moest weten dan ieder ander. 1748, 21 Aug.

Dat boze geesten niet zouden hebben kunnen leven, als zij niet van dienst waren voor verzoeken, straffen, en eendere dingen, waarvan uit het goede voortkomt.

2880. Daar het leven der boze geesten bestaat in het boze denken en doen, want daarin stellen zij het verkwikkelijke des levens; al wat van hun liefde is, is van hun leven; en daarom als zij daarin werden gedwongen, en tot het goede gedwongen werden gehouden, dan zouden zij niet alleen niet kunnen leven, maar ook niet hervormd kunnen worden, dat is, tot het goede gebogen; en daarom wordt het hun toegelaten, opdat zij voor zulke dingen van dienst zijn, te dien einde dat de bozen mogen worden verbeterd, zoals door straffen, verwoestingen, verzoeken: dat zij niet kunnen leven zonder zulke dingen, en dat het leven hun zou worden afgenomen als hun boosaardigheden werden weggenomen, is hun meermalen te zeggen gegeven, en zij konden het niet ontkennen, alleen bevestigen; zoals ook heden ten dage, dat ook zij hun soelaas hebben uit de hoop, namelijk wanneer zij iets van bedrog bedoelen en begeren, en de hoop hebben van het boze te doen, alsdan soelaas hebben, en rustig zijn; hetgeen mij heden getoond is; en daarom hebben zij eveneens een rustig leven vanuit hoop. 1748, 22 Aug.

Over Joden van veel gezond verstand.

2881. Er waren ook Joden bij mij, doordrongen van hun mening, zeggende van de Christenen, dat zij zo veel spreken over innerlijke dingen, zoals over het hemelse Jeruzalem, over David en den hemelsen Salomo, en dergelijke, aldus zoals in het leven lachende (niet met zulk een belaching als de anderen) om de Christenen, aldus om wat innerlijke dingen zijn, zulks niet toelatende. Die Joden waren een dag of twee bij mij, maar een van hen was van zeer gezond verstand, want hij liet zich inlichten, en had misschien in zijn leven gezond gedacht over den Messiah, en gedacht over het leven na den dood; hij scheen eveneens een vrij goed leven, of naastenliefde, gehad te hebben in het leven des lichaams: dezulken kunnen in het andere leven gemakkelijker tot den hemel geleid worden.

Uitwendige geesten weten niet, dat overreding een natuur aantrekt, en dat zij daaruit niet weggehaald kunnen worden.

2882. Boze geesten willen aanhoudend de goeden overreden met hun valsheden, maar nochtans weten zij niet dat dit strijdig is met de natuur, en met een verandering ervan, wat onmogelijk is; wie eenmaal doordrongen is van de overreding van het ware en het goede, en dit bevestigd is door den Heer, zo dat hij gehouden kan worden in de overreding, kan daaraan nooit ontruikt worden; dat weten de boze geesten niet, van mening zijnde dat de mens bij de minste redekaveling kan worden verdraaid: zo de goede Joden; wat evenwel tevergeefs is. 1748, 22 Aug.

Dat de wereld zodanig heden ten dage is, dat zij kleine kinderen willen afmaken.

2883. Meermalen wanneer ik door de straten ging, werd het mij getoond door vergemeenschapte huiveringwekkende begeerten van sommigen, dat zij kleine kinderen, waar zij ze ook maar zagen, wilden doden; hetgeen vaak gebeurt; heden had iemand in de wereld der geesten, van wie iets dergelijks allerm minst verwacht was, iets eenders bij zich, hetgeen plotseling werd geopenbaard door een op hem overgeleid kinderlijke, namelijk een kinderlijke onschuld als van een klein kindje, en als het ware door mij; bij de aanwezigheid ervan ontzet zijnde, zeide hij innerlijk beangst en gekweld te worden, zo dat hij op mij afschoot, waar hij nog aan mijn rug is, en niet kan spreken, omdat de geest aan hem ontnomen is: waaruit het geweten mag worden, hoedanig heden de wereld is, namelijk dat er zodanigen zijn, in de wereld, die van zo iets niet verdacht kunnen worden; hij zeide dat het schouwspel van terechtstellingen voor hen verkwikkelijk waren geweest in het leven. 1748, 22 Aug.

Dat het gemene leven des Heren invloed in het heelal.

2884. Dit is de meest gemene stelregel, dat het leven des Heren invloed in het heelal; daarvandaan is het leven van allen, vandaar de orde van allen, vandaar ieders leven, volgens eens ieders vorm, door hemzelf verworven; hierover ben ik heden onderricht, en het volgt vanuit alle en de afzonderlijke dingen, omdat er één enige liefde is, en één enig leven. 1748, 22 Aug.

Dat lichamelijke geesten de innerlijke dingen des Woords niet kunnen verstaan.

2885. Toen ik iets over de innerlijke dingen des Woords, namelijk wat namen en uitdrukkingen betekenen, terloops las, werd de doorvatting vergemeenschap van zulke geesten, waaruit kon vaststaan, dat zij het niet alleen niet beseften, maar ook verachtten, minachtten, en als ongerijmd versmaadden; hierover hebben zij daarna met mij gesproken; en het werd gegeven hun te antwoorden, door een vergelijking, of zij geloven, wanneer vogels het spreken van den mens horen, dat die vogels iets anders kunnen doorvatten dan dat het alleen maar een geluid is zonder een geest van spraak, of een denking over een hun onbekend iets; daarop konden zij niets antwoorden. 1748. 22 Aug. Het werd gegeven daaraan ook nog toe te voegen: zoals zij die lezen in het Woord des Heren, in de psalmen of elders; sommigen zien daar een groot licht, en verlustigen zich in de afzonderlijke dingen; sommigen zien niets, en verstaan zelfs niet een woord.

Over sommige geesten en engelen, die, als zij komen, de aanwezigheid des Heren bij zich schijnen te hebben.

2886. Soms heb ik doorvat dat geesten, of engelen die waren teruggebracht in den staat der geesten, wanneer zij spraken, voorgaven als het ware de Heer Zelf te zijn. Die sprak, zo dat zij aan de geesten als het ware de overreding ingoten, of inboezemden, dat de Heer Zelf aanwezig was; maar nochtans kon ik, nadat zij gesproken hadden, uit aanwijzingen bekennen dat zij dit voorgaven, en het hun toegelaten of vergund was dit voor te geven; nu eveneens, tegen den avond, was een eendere geest, of een tot geest teruggebrachte engel, bij mij, en wel vlak boven het hoofd, zoals meer pleegt te geschieden, en toen konden boze geesten, rondom mij, me niet bestoken, noch kon iets aangaande hen invloeien; want door diens aanwezigheid was dit voor hen onderschept; maar daarna zeide deze dat hij een ander was geworden; het schijnt, dat door zulke geesten de aanwezigheid der engelen er is, bij wie de Heer als aanwezig wordt doorvat; vandaar is de aanwezigheid eveneens doorvat. 1748, 22 Aug.

Aangaande een geest die meende dat het ongerijmd was dat geesten ergens anders zijn dan op de plaats waar zij verschijnen.

2887. Een zekere geest wilde aan anderen ingieten, dat het ongerijmd was om te zeggen dat een geest ergens anders was dan bij mij waar hij verschijnt; maar het werd hem te antwoorden gegeven, hoe dit kan geschieden, namelijk dat hij die misschien op duizend mijlen afstand van mij begraven is, en nochtans bij mij is, op dezelfde plaats; voorts wanneer ik zou zijn in een of ander rijk, hij zelfs ook niet vandaar uit zijn plaats bewogen zou worden naar waar ik ook maar ben; waarop hij niets kon antwoorden. 1748, 22 Aug.

Over boze geesten van de innerlijke wereld der geesten. Dat gelegenheid wordt gegeven van de boze dingen te wederstaan, ook met geweld.

2888. Heden, zoals vaak eerder, waren boze geesten en geniën, met hun ogen als het ware spitsen van denkingen, die geen mens kan weten, bijgevolg ook niet geloven dat er zulke dingen zijn, of dat er zulke geesten bestaan, mij aanhoudend aan het tergen, en wel mij houdende in mijn meer verkwikkelijke dingen; zo was de soort van hen die met voorbedachten rade optreden, maar geesten, niet geniën, die erger zijn; dezen doen niets anders dan met innerlijke denking aandrijven dat wat niet in des menschen duidelijke denking komt, alleen in de idee der denking als uitwerking; zo dat de mens niet kan weten dat door zulke geesten deze dingen werden binnengedragen in de ideeën hunner denking; want uit de uitwerking als het in de uitwerking is, kan hij niet concluderen, als hij niet weet; zodanig zijn de listigen en de bozen in de innerlijke wereld der geesten, namelijk dat de minste ideeën der denkingen bij den mens, die hij eenvoudige ideeën der denking acht en noemt, hun uitwerkingen zijn; hetgeen mij te kennen is gegeven vanuit vrij veel en levende ondervinding; de mens, terwijl hij mens is, alhoewel zodanig, weet nochtans niet, dat er zulke innerlijke natuurlijke denkingen bestaan ; maar wanneer hij een geest wordt in het andere leven, dan is het hem bekend, wanneer hij zodanig is; want zekere boze en listige geesten zijn nochtans in iets dergelijks, want dan komen zij in de openlijke uitoefening van zulke denkingen, en weten dan.

2889. Toen dezulken mij langdurig bestookten, door mij te houden in mijn verkwikkelijker staten, vanuit vooropgezette list, en het mij gegeven was dit te doorvatten, toen, op welke wijze dan ook, scheen ik bij machte te wederstaan,

door hen te bestrijden, het boze tot hen terug te slaan, hoewel niet vanuit mij, maar het verscheen alsof uit mij; zekere geesten, met mij sprekende, zeiden, dat niet zo mag gehandeld worden, het boze met het boze te wederstaan, menende dat zij geheel en al passief moeten zijn, en de onmiddellijke hulp afwachten van den Heer; want in zulk een mening vallen zij vanwege de allene gemene wet dat zij het boze niet moeten weerstaan, maar dat zij alle boze dingen in zich moeten laten binnenbrengen, en zo de onmiddellijke bevrijding uit den Heer verwachten; doch het werd gegeven hun te zeggen, dat het zo niet moet worden verstaan, dat als iemand in het leven van een mens, indien een dief, indien een rover, indien een misdadiger, het leven van iemand wil wegnemen, listig en met open geweld datgene wil wegnemen wat den ander het dierbaarst is, en algeheel onmisbaar, dat verbranden, en het slachtoffer alleen is, dat hij dan zou dulden dat dit geschiedt, en de onmiddellijke hulp afwachten van den Heer,

2890. en wanneer hij die hulp niet krijgt, den Heer de schuld geven; zodanig is geenszins het verstaan van de algemene Wet, maar het is een ieder geoorloofd het boze te weerstaan, wanneer er geen andere hulp aanwezig is, maar alleen met de gezindheid van het boze te weerstaan, en niet van dengene te haten die het boze doet, noch met de gezindheid van wraak te oefenen: want dan wordt uit den Heer, door alsdan gepaste middelen, hem de kracht van den weerstand gegeven, en de gezindheid van te weerstaan, welke weerstanden door den Heer worden geregeerd; welke dingen zij niet verstonden, of wilden verstaan, want zij konden niet weten wat het is, zonder haat en wraak te weerstaan, en op iemand het boze terugslaan. Zij wilden mij in enige redenering voeren; maar het werd gezegd dat dit de waarheid is, en de algemene wet; en als daartegen redeneringen werden gevormd, niets van die wet en waarheid verstaan zou worden, maar het zouden slechts opeenhopingen van redeneringen zijn, vandaar donkerheid des gemoeds. 1748, 23 Aug.

2891. Daaraan werd toegevoegd, dat er geen haat is, noch wraak, want op hetzelfde oogenblik dat zij ophouden, geschiedt hun niets kwaads, maar worden zij goed opgenomen, en kunnen zij vrienden zijn; hetgeen hun daarna gezegd werd, opdat zij zouden weten, dat het geschiedt door des Heren dienstknechten zonder haat en wraak, want zodanig is het evenwicht, dat als het een mens, die een dienstknecht des Heren is, toeschijnt te weerstaan vanuit drift, er zodanige geesten zijn die dat op hem inwerken als in hem, vanuit een zekere verkwikkelijkheid, haat of wraak, zo van mening zijnde dat het vanuit henzelf is, zodat hij niet anders weet dan dat het vanuit henzelf is, terwijl het toch uit genen is, die menen dat te kunnen vanuit eigen krachten.

2892. Iemand sprak met mij, zeggende, dat hij zodanig is geweest, eraan toevoegende, dat hij kan werken door de innerlijke dingen der denking, en niet weet, hoe hij zodanig heeft kunnen zijn, daar hij in het leven des lichaams nooit zo had gedacht, maar slechts eenvoudige ideeën der denkingen had gehad, en nu doorvat dat hij in een innerlijke sfeer is, namelijk dat hij vanuit vele eigen ideeën eenvoudige ideeën bij anderen bewerkstelligt, hetgeen hij noemt één enkele idee van iemand aanvullen met vele dingen waarvan een mens of geest, die alleen zulke ideeën heeft, niet weet. 1748, 23 Aug.

2893. Rechtschapen geesten echter, ook innerlijke, worden van genen onderscheiden hierin, dat zij ook over een innerlijke denking beschikken, maar niet om iemand te schaden, doch om zichzelf te onderrichten, en het goede te doen, om te verontschuldigen, enz. enz.; over welke zaak nu ook een gesprek met de geesten.

2894. In het algemeen dient dit te worden onthouden, dat alle dingen die geschreven zijn in dit boek, niet anders geschreven werden dan uit levende ondervinding, uit een samenspraak met engelen en geesten, uit een denking zoals een stille spraak, vergemeenschap, voorts terwijl ik schreef, uit ingeboezemde dingen door hen die toen tezamen waren wanneer zij werden ondervonden merendeels; en onder hun directie, ten aanzien van de gedachten, geschriften, de hand, zo dat alle dingen die in deze drie boeken, en elders zijn geschreven, hoewel hier en daar onsamenhangend, nochtans ondervindingen zijn, en ieder ding op zijn wijze vanuit geesten, of engelen voortgaat; dit is eender geleid door geesten vlakbij mijn hoofd, want ik heb hun tegenwoordigheid vaak doorvat. 1748, 23 Aug.

Gezien werd een groot paard, en een lichtend beeld.

2895. Toen een achtervolging door innerlijke geesten aanhield, en ik scheen hun aanslagen te weerstaan, verscheen er een paard dat voortschreed ter linkerzijde, waar zij waren, en al voortschrijdende scheen als het ware het paard te worden voortgezet, zodat het progressievelijk werd verlengd, dermate dat de hele ruimte als het ware één paard was: daarna werd iets gezien dat aan de denking inwierp dat het de Heer was, hoewel het een andere gestalte was, die niet kan worden beschreven, lichtend rondom de schouders, als het ware vlammig aan de schouders; het werd ingeboezemd, dat zulk een paard betekent dat zij die onder genen waren vanuit de rechtschapen geesten waren, aldus vanuit de verstandelijken; aldus werden zij gescheiden van de boze

geesten, en de lichtende gestalte; en dat dezen waren vanuit de goede geniën, die goede aandoeningen hadden; zij werden afgescheiden; want die bende zou verstrooid worden, en opdat de rechtschapenen niet daaronder zouden zijn, werden zij vandaar gescheiden; want zulke innerlijke geesten en geniën kunnen gemakkelijk de oprechten verleiden, zo dat dezen niet anders weten dan dat zij eender aan genen zijn, want zodanig is de vergemeenschapping en de inenting; zij ontnemen aan hen als het ware alle macht van doorvatten en gewaarworden anders dan zij; want zo werken zij, hetgeen met veel ondervinding voor mij vaststaat, 1748, 23 Aug.

Over de subtiële denking, en de ideeën ervan.

2896. Ik sprak met hem die zeide nu te weten dat er innerlijke denking bestaat, wiens ideeën de enkelvoudige ideeën der anderen aanvulde, daar hij meende dat er geen eenvoudige ideeën konden bestaan dan de zijne; want zij menen dat er geen eenvoudiger ideeën bestaan dan die welke hun subtielste ideeën zijn; maar het werd gegeven voor hem uit te beelden, hoedanig zijn ideeën zijn, welke hij voor de subtielste hield, en dat er geen subtielere kunnen bestaan; namelijk, dat als hij één ervan zou zien door een mikroskoop (:zoals hem toen zeer behaagde, omdat hij zodanig was:), hij dan één enkele idee groter zou zien dan het eerder geziene paard, en daarna groter dan den gansen aardbol, met deszelfs wouden en verscheidenheden, en dat diens enkelvoudigste idee die dop was, waarin wormen en slangen waren, welke door hem niet werden gezien; aldus was hij daarover verbaasd; en omdat dit met een geestelijke idee werd uitgebeeld, door de idee te houden in de objecten van een mikroskoop, waardoor de dingen die voor het gezicht allereenvoudigst zijn,

2897. en de minste, niet verschijnend, nochtans uitkomen, en daarin verscheidene dingen, zoals in insecten hun ingewanden, vaten, en talloze dingen, welke de mens niet geloven zou als hij ze niet had gezien, 1748, 23 Aug. Toen het voor hem werd uitgebeeld, met een subtiële uitbeelding, dat het minste ervan slechts een korstachtige was, binnen welke korst wormen en aaltjes waren, die als het ware rondkropen en aten, en zo tinteling en verkwikkelijkheid veroorzaakten, zoals gewoonlijk, toen begon hij zijn verkwikkelijke dingen te doorvoelen, met zulk een verkwikkelijkheid vanwege de tinteling, dat hij zeide dat hij nooit zulk een verkwikkelijkheid in zijn eigen leven had doorvat, en ook niet had kunnen geloven dat het

bestaanbaar was, 1748, 23 Aug.; maar nu bekent hij dat hij ook een zekere angst gewaar werd.

2898. Toen het gegeven werd ondervinding uit te beelden door een mikroskoop, stribbelden de geesten tegen, en wilden het niet toelaten, zeggende dat zij niet de dingen willen toelaten die overtuigen, want zij vrezen overtuigd te worden, 1748, 23 Aug.

Dat vrees niets uitwerkt.

2899. Door levende ondervinding werd getoond, dat vrees niets uitwerkt, maar dat mens en geest na de vrees terugkeert tot zijn voormalige natuur: een vrij grote vrees werd hun ingeboezemd, dat zij het zouden verliezen te leven als zij afwezig van mij zouden zijn, want bij mij leven zij zoals in de wereld, of in het leven des lichaams, van niets anders wetende; geschokt door die vrees van levensverlies, kwamen zij tot mij, en betuigden hun bezorgdheid, met bezorgdheid; maar kort daarop beraadslaagden zij, als eerder, hoe zij mij zouden doden, en mij het leven algeheel benemen; zodat er dezelfde gezindheid was na de vrees als vóór de vrees, 1748, 23 Aug.

Over de innerlijke denking.

2900. Over de innerlijke denking zie eerder: ik sprak met geesten over de innerlijke denking, en opdat ik mocht weten hoedanig zij was, werd van mij de uiterlijke denking afgenomen, zodat ik niets dacht vanuit objecten, zo evenwel dat ik nauwelijks over enige zaak als inderdaad bestaande dacht; nochtans hoorde ik in dien staat wat zij zeiden, maar zonder bespiegeling over de dingen die zij zeiden; hetgeen terstond ter waarneming werd gegeven: in mijn herinnering werd teruggeroepen dat ik lang zodanig ben geweest, namelijk in innerlijke denking, wanneer ik dacht over de dingen die geschreven zijn, op straat, aan tafel, soms in conversatie, wanneer ik zelf niet waarnam; toen werd duidelijk doorvat en duidelijk getoond aan mij een tweevoudige denking, namelijk een innerlijke denking over dingen onderworpen aan het verstand, en over dingen die van de objecten der zinnen waren; zoals wanneer ik het Woord des Heren las, dat dan klaarblijkend een tweevoudige denking werd opgemerkt, en langdurig: zoals ook in dezen staat terwijl ik schrijf, meestal wanneer ik lees, wanneer ik geesten met mij hoor

spreken, dan wordt de innerlijke denking klaarblijkend bemerkt, en door de geesten waargenomen. 1748, 23 Aug. Zij die innerlijke denking hebben, hebben ook uiterlijke denking; daarna sprak dezelfde geest met mij zoals zij die uiterlijk zijn.

Over hen die op vuilnis letten.

2901. Over hen die, waar zij ook maar zijn, bespiegelen over vuilnis, waarover eerder, heb ik met geesten gesproken; en het werd gegeven hun te zeggen, dat zij eerder zijn aan wespen, die, terwijl zij vliegen, nochtans op de reuk alleen afgaande – en geweten wordt niet of het is met het gezicht – ontdekken waar mest is te vinden; volgens de reuk worden zij gevoerd, want de geur is zoet voor ze; en daarom worden zij door het verkwikkelijke ervan meegesleurd, en daar leven zij; aldus dat die geesten als het ware door de reuk worden heengevoerd, of door iets dat met reuk is uitgebeeld, om dergelijke dingen op te merken, die anders totaal onopgemerkt zouden zijn gebleven. 1748, 23 Aug.

Dat boze geesten niets kunnen bewerken bij hen die overreed zijn.

2902. Aan mijn innerlijke denking werd ingeboezemd, dat geesten niets kunnen bewerken bij hen die overreed zijn, zoals bij Quakers en anderen, want de overreding brengt dit met zich mee, dat het een sfeer formeert, zodat zij daarin niet kunnen binnengaan; hetgeen met een geestelijke idee door mij werd doorvat, 1748, 23 Aug.

Over uitbeeldende dingen op den aardbol aanblijvende na het leven des lichaams.

2903. Zoals bij de geesten de in de wereld opgevatte fantasieën, toen zij leefden, aanblijven en af en toe terugkeren in het andere leven, aldus ook de verbeeldingen, vanuit het gezicht opgevat, zoals schone dreven, tuinen, paleizen, en dergelijke, waaraan zij zich verlustigd hebben in het leven; in eendere worden de zielen na den dood binnengeleid, en zij worden gevarieerd, volgens ieders inborst, totdat zij in betere komen: hetgeen door ondervinding

voor mij vaststaat, en af en toe door hen met wie ik sprak, die in eendere dingen een verkwikkelijk leven hebben verkregen. 1748, 23 Aug.

Dat geestelijke gemoederen mensen zijn.

2904. Het lichaam maakt niet den mens uit, maar diens gemoed, namelijk het verstand van het ware, en de wil van het goede, welke zijn van den Heer Alleen; voor zoveel zij dus uit den Heer hebben, voor evenzoveel zijn zij mensen: toen een zekere geest deze dingen hoorde, wilde hij zeggen, dat zij nochtans het vermogen van redeneren hebben, en dat vandaar eveneens de boze geesten mensen zijn, niet brute dieren; maar in een denking werd hun geantwoord, dat dit vermogen is het leven des Heren, hetwelk hun is ingegoten, want zonder dit hun geschonken vermogen kunnen zij niet denken, dus zouden zij vergaan als de brute dieren; maar dat zij valse dingen denken, en boze dingen bedrijven, dit is niet van dat vermogen, maar is van henzelf, zoals wanneer licht binnendringt in een wanordelijk lichaam. 1748, 23 Aug.

Over truldom.

2905. Aan iemand die van zich zeide dat hij in het leven des lichaams ook anderen had geschaad door toverachtige kunstgrepen of truldom, dermate dat hij aan anderen het boze, pijnen, en dergelijke bezorgde, en in het andere leven soortgelijke dingen uitoefende, werd gezegd, dat de straf van zulke dingen de straf der vergelding is; en daarom hebben helse geesten hem naar zich toegesleurd, en hem met eendere dingen gemarteld, hetgeen mij te kennen was gegeven door diens geschreeuw en jammerklachten, zeggende met een bittere stem dat hij gezondigd had, 1748, 24 Aug.

Over geesten die in het leven voor de ogen der mensen goed verschijnen, maar van binnen boos zijn.

2906. Er was een geest, mij in het leven bekend, die in uitwendigen vorm, of in den aanblik der mensen bescheiden, beminnelijk, oprecht verscheen, dermate dat iedereen die zijn innerlijke dingen niet kende, niet anders wist dan dat hij een opperbeste Christen was; deze was bij mij voor geruimen tijd

onontmaskerd, en niet enig boze werd in diens uitwendige dingen ontwaard; doch hij werd ontdekt met andere zijns gelijken, door zijn haat jegens kleine kinderen, want waar ik ook maar kleine kinderen zag, doorvatte ik uit zekere geesten een moorddadigheid en wreedheid, zodat zij die kleintjes wilden doden; en daarom werd hij ontdekt en onderzocht, en het werd bevonden, dat hij van binnen een haat rondroeg tegen bekenden, vrienden, weldoeners, hoewel hij met een uitwendig gelaat andere dingen veinsde; aldus wordt niet enig mens van aangezicht gekend hoedanig hij is, maar in het andere leven wordt hij terdege gekend; 1748, 24 Aug.

2907. Niemand kent de innerlijke dingen van een ander, dan de Heer Alleen; zoals van dezen geest, hoedanig diens haat is, of die er een is van wraak, of van afgunst, of van een ander slag; want er zijn geslachten en soorten van haten, en onbegrensd vele diversiteiten, waarvandaan de omvang der daadwerkelijkheid, aldus diens eigene, en zeer veel andere dingen.

Dat de mens de algehele wereld en het heelal naloopt, alleen om gekleed te worden, te eten, te wonen en zich te warmen.

2908. Voor de geesten werd gezegd, dat het deze vier dingen zijn terwille waarvan de mens begeert de algehele wereld te onderjukken, en te bezitten, hetgeen ook met een geestelijke idee werd uitgebeeld; want als hij deze dingen heeft in de wereld, waarnaar zal de mens dan nog verder dingen: gezegd werd dat de liefde van zich of de ambitie ook de gezelschappen en de voorrang in de wereld beoogt, waaraan zij ook gelijk staat, 1748, 24 Aug.

Dat bekenden in het leven des lichaams, in het andere leven elkander vinden.

2909. Dit weet ik, dat bekenden, hetzij het genoten zijn, hetzij vrienden, hetzij hen die zij vereren, elkander ontmoeten in het andere leven: laten de mensen zich daarom wachten voor haten, wraken, afgunsten, valsheden, aanbiddingen, en dergelijke, want zulke dingen teisteren hen in het andere leven somtijds erbarmelijk, want zij komen samen, aldus zij die mensen vereren als hun beschermers, zoals Mozes, Abraham, Jakob, en anderen, ook de Mahomedanen hun Mahomed, en zo voort; tot hen worden zij geleid, en met hem spreken zij; aldus eveneens vrienden onderling; en dan worden de

innerlijke dingen der vriendschap terdege blootgelegd; en daarom, laten zij op hun hoede zijn. 1748, 24 Aug.

Dat er drie regerende liefden zijn: de liefde van zich, de liefde van de wereld, en de liefde van den aardbol.

2910. Ik sprak met geesten daarover, dat er drie overheersende liefden zijn, waarvanuit alle andere liefden, als vanuit haar bronnen, voortwellen, en zo vanuit welke alle begeerten, boze en valse dingen oprijzen, namelijk de liefde van zich, de liefde van de wereld, en ten slotte de liefde van den aardbol, zijnde de liefde van het geld om geen ander doel dan alleen om het geld, zijnde de allersmerigste liefde: 1748, 24 Aug.

Dat ik binnen de tijdsruimte van een uurtje was teruggebracht in vrijwel mijn voormaligen staat.

2911. Toen ik over straat ging, was ik teruggebracht tot vrijwel mijn voormaligen staat, zo dat ik niet sprak of dacht tussen geesten; nochtans bleef de staat aangehouden dat ik met goede geesten kon samenzijn, niet zo met boze; en ik merkte op hoe de mens zo wordt afgebogen door den Heer, van begeerten, door overreding vanuit nutten; aldus wordt de mens gebracht in begeerten door de bozen, en vanuit begeerten door de goede; en hoe gemakkelijk dat was in dien staat, werd mij te bemerken gegeven; de boze geesten konden niet invloeden, of zij werden terstond omgebogen, 1748, 24 Aug.

2912. Boze geesten zeiden, toen zij aldus als het ware van mij gescheiden waren, dat zij zo niets konden, van mening zijnde dat zij toen werden uitgeworpen.

Dat er in het andere leven recht van vergelding is, en dat de ondeugd dit met zich meebrengt.

2913. Meermalen werd het gegeven dit aan de geesten te zeggen, aan wie het boze werd berokkend, namelijk dat zij de oorzaak van het boze zijn, en dat de ondeugd of het boze dit met zich meebrengt, of dat in het boze iets

zodanigs is wat op hem terugslaat, op wonderbaarlijke wijze, hetgeen ook het vergeldingsrecht is; want hoedanig het boze is, en hoedanig degene die het boze begaat, zodanig boze slaat op hem terug, of keert tot hem weerom; hoe het hiermede is gesteld, hoewel het op oneindige wijzen geschiedt, daartoe dit éne voorbeeld: sommigen wilden mij tergen in den slaap, en al mijn slaap afnemen; en daarom waren er anderen die genen tergden den gansen nacht, en ik sliep; aldus waren zij de oorzaak van dit boze, en het sloeg terug op hen, als het boze der vergelding; anders in anderen, volgens het boze, en volgens hem wien het boze treft, 1748, 25 Aug.

Dat geesten door mijn achtgevingen werden ontdekt, en aangedaan.

2914. Dit was gewoon door alle tijden heen, dat geesten werden ontdekt, en wanneer zij werden aangezet om te spreken, om te regelen, om te zwichten, en wat ook anders, dat het geschiedt door achtgevingen [*intuitiones*], en dat de achtgevingen wonderbaarlijk werden gericht naar hen toe, en dat zij werden ontdekt, de een na den ander, als het ware door stralen somtijds, en dat zij door achtgevingen werden gescheiden, en aangedaan met veel verscheidenheid; daar het dan aldus hiermee is gesteld, kunnen de verschillen der achtgevingen en der richtingen ervan niet beschreven worden, vanwege de veelheid der verschillen, 1748, 25 Aug.

2915. Anderzijds nemen ook geesten door acht te geven op mij, uit mijn geheugen weg wat een gewone achtgeving is; en zij weten niet vanwaar die is, en in wiens sfeer zij zijn; en daarom is het niet de eigen sfeer van hen; wanneer het hun eigen sfeer is, dan werd ik op verschillende en uiteenlopende wijze aangedaan, door een aantrekking als het ware van het cerebrum, innerlijk, van deszelfs membranen, de beenderen van het hoofd, de huid, met verscheidenheid, behalve andere dingen, want ik heb bemerkt dat wanneer zij aflieten, terstond de pijnlijke aantrekking ophield.

2916. Zo werd ook gisteren opgemerkt, dat ik was teruggebracht in vrijwel mijn voormaligen staat, de tijdsruimte van een uurtje, namelijk omdat de sfeer van de gewone achtgeving de boze geesten niet aandeed.

Over de lichamen der geesten.

2917. Ik sprak met nieuwelings-geesten, ook over hun lichamen; zij meenden, evenals anderen, dat zij met een eender menselijk lichaam waren bekleed, want daarheen leidt hun verbeelding en de innerlijke mens hen, namelijk tot het laatste der orde, zijnde het lichaam. Maar het werd gegeven hun te antwoorden, dat ik niet weet van hoedanig lichaam zij zijn, maar dat de vormen allervolmaaktst zijn tot elk nut, zo dat zij geestelijke en hemelse vormen kunnen worden geheten: het werd uitbeeldenderwijs bevestigd door wormpjes, die, wanneer zij hervormd en gevleugeld worden, alsdan een anderen vorm van lichaam verkrijgen, tot elk nut aangepast, tot hetwelk zij worden gevoerd in hun andere leven, 1748, 25 Aug.

Hoe ook de mens tot goede einddoelen, zelfs door de bozen, geleid wordt.

2918. Opgemerkt werd heden, dat boze geesten die de denking regeerden, einddoelen of nutten ingoten bij hen, terwille van het boze, maar door den Heer gekeerd tot een goed einddoel, zo dat nauwelijks de bedoeling der bozen verscheen; zij willen immers alleen dit of dat nut, vanuit een boos doel, maar het nut werd bepaald door den Heer tot een goed doel, zo dat nauwelijks de bedoeling of het doel der bozen werd doorvat; aldus wordt door middel van de boze geesten de mens door den Heer geregeerd ten goede, 1748, 25 Aug.

Over de rechtschapenheid vanuit vrees.

2919. Er was een zeker iemand (: Abram :), die wanneer hij in vrees was, tot mij vluchtte, aan den rug, en zich daar verborg, en hij was vrij rechtschapen; en met hem sprak ik toen over de rechtschapenheid, dat zijn rechtschapenheid is der vrees; voorts dat zij, wanneer zij het verlies van hun leven vrezen, en van hun eer, in een soort van rechtschapenheid vallen, welke der vrees is, en dat hij, wanneer hij zodanig was, meende dat hij eveneens rechtschapen was; maar niet doorvat ik dat hij het goede wil; de ware rechtschapenheid en goedheid is des Heren, welke wordt geopenbaard daardoor, dat men allen goed wil; in de rechtschapenheid der vrees kunnen zij gehouden worden, ja zelfs kan die rechtschapenheid vermeerderd worden tot aanbidding des

Heren toe, maar zodra zij buiten de vrees zijn, keren zij tot de boosheid terug hetgeen in zijn tegenwoordigheid was geschreven, en bevestigd; want de ware rechtschapenheid of goedheid moet zijn in een staat van geen vrees, 1748, 24 Aug.

Dat de gemene kringen nooit terugkerende zijn.

2920. Iemand die in het andere leven omstreeks 3 tot 4000 jaren was geweest, zeide, dat hij weet dat er kringen zijn, of wentelingen van dingen, en terugkeringen, want al wat bestaat, heeft zijn kring, zodat het terugkeert; het werd mij ingeboezemd ter oorzake hiervan dat geen in die kring gebroken mag worden; maar de veranderingen alsdan aangebracht, moeten gematigd worden, totdat zij geleidelijk in andere staten worden gevoerd, zodat zij niet schaden, want een snelle val van den enen staat in den anderen, is gebroken worden; vandaar de kringen: maar die oude (: Abram :) zeide dat er gemene kringen zijn, die gevariëerd worden, en opeenvolgen, die nooit terugkeren, hetgeen hij weet uit ondervinding; en daarom werd het aan mijn denking ingeboezemd, dat de verscheidenheden voortdurend en eeuwig zijn, aldus niet zo kunnen terugkeren; en de gemene kringen vloeien in minder gemene in, en deze in bijzondere; daarvandaan heeft een ieder de variëteiten volgens zijn natuur; het zijn kringen van staten: 1748, 24 Aug.

Dat in de plaats van hen die worden aanbeden, anderen kunnen worden aangenomen.

2921. Toen Abram was in den staat van vernedering, en als het ware van vluchten, vanuit vrees, meende hij dat de kring zou terugkeren na enigen tijd; maar het werd gegeven hem te zeggen, dat andere eendere geesten in zijn plaats kunnen worden aangenomen, (:zoals geschied is ettelijke dagen lang:) die volslagen eender aan hem waren, zodat zij niet van hem onderkend konden worden, en hij ook niet anders weet dan dat het Abram was; hetgeen gemakkelijk is in de wereld der geesten; en dat hij zou kunnen worden teruggebracht tot een staat, zodat hij niet hen zou horen of doorvatting hebben van degenen die hem vereren; hetgeen ook werd getoond, want anderen kwamen op in zijn plaats, en acteerden diens persoon dermate, dat hij als

het ware niet Abram was; hetgeen eveneens te doorvatten werd gegeven; deze dingen hoort Abram; nu is hij aan den linkervoet: 1748, 24 Aug.

Over de huiveringwekkende beraadslagingen en machinaties van zekere innerlijke geesten.

2922. Het werd gehoord en doorvat door anderen, dat zij tot beraadslagingen overgingen om mij te doden, of mijn innerlijke dingen algeheel te verderven; te doden door dezulken die messen hebben, en de innerlijke dingen verderven door wreedheden in het blazen aan de ideeën die opgeroepen werden; zodanig was de beraadslaging van de innerlijke geesten die listig zijn vanuit voorbedachten rade, en dezen zijn vooraan tegen het voorhoofd, van boven, een weinig naar rechts; dit werd gehoord en doorvat door anderen, niet echter door mij; en zij namen Abram te baat om hun object te zijn; hierover zeide hij, dat hij eerder zulk een misdadige niet had gedurfd; het complot was eerst ontdekt daardoor dat zij een zekeren onschuldige door uitbeelding wreedaardig met een mes afslachtten; waaruit vaststaat, dat Abram onder de beraadslagers was; en daarom waren die rovers of messentrekkers op hem losgelaten, en behandelden zij hem miserabel, opdat hij zich niet aan zulke dingen zou gewennen; dit was de oorzaak van zijn vlucht, want door hen was hij erbarmelijk bejegend; daarna werd het complot ontdekt, want het was doorvat door andere geesten; en de messen verschenen bij de rovers, die waren aangenomen, en daarna de messen bij hen die dit listig complot hadden opgezet, en zij zeiden dat zij zich toen niet konden bevrijden, hoewel zij tevoren meenden alle dingen te kunnen, en dat hun geen schade berokkend zou kunnen worden, want zo vertrouwen zij op hun eigen kunst, voorzichtigheid, en list.

2922[b]. Gezegd werd ook tot hen eerder, dat hun macht zodanig is, dat allen, ook al waren het er myriaden, voor één enkele vlieg zouden vluchten, alsof die alleen hen allemaal zou kunnen doden; dit werd met een geestelijke idee doorvat, en zo bevestigd, ook bij genen, naar ik kon doorvatten, 1748, 24 Aug.

**Dat niemand handelt, tenzij terwille van nut, ook de boze geesten niet,
en wel om nut te betrachten voor de onvrienden, die zij haten.**

2922[c]. Ik zeide tot een zekeren geest, die allen haat die hij onvrienden [*inimicus*] noemt, namelijk de gelovigen; ik zeide, daar ik wist dat hij het boze in zijn schild voerde, en schade wilde berokkenen, dat hij nut moet betrachten, en dat zodanig de wet der orde is, dat ook de bozen nut moeten betrachten aan de onvrienden, namelijk, zoals met een geestelijke idee werd doorvat, opdat door vervolgingen en bestraffingen daaruit goede dingen mogen voortkomen, en diens onvrienden beter worden; waarover hij zeer gebelgd was, toen hij hoorde dat hij van zulk een nut was ook voor zijn onvrienden. 1748, 24 Aug.

**Dat alle boze dingen, ook die den mens als gebeurlijkheden toeschijnen,
uit de boze geesten voortkomen.**

2923. Ik stootte mijn voet op vallen na, of met beschadiging; ik sprak met geesten, zeggende dat zij er de oorzaak van zijn, en dat het daarmee eender is gesteld als wat gebeurt wanneer onreine geesten de aandacht vestigen op vuilnis door mij niet gezien, en dat zo iets hun objecten zijn, hoewel ik die niet zie; aldus is het ook gesteld met vallen, en andere ongelukken, die ongevallen of toevallen schijnen te zijn. 1748, 24 Aug.

**Dat boze geesten den mens voor een geringen slaaf aanzien, tenzij het
degenen zijn die menen zelf mens te zijn.**

2924. Ik kan mij niet herinneren op welke wijze en hoe vaak de boze geesten hebben getracht mij te regeren, en mij tot hun slaaf te maken, want alle boze geesten legden zich daarop toe; doch dat zij niet den mens, bij wien zij zijn, voor een slaaf houden, is omdat zij menen dien mens te zijn, hoevelen ook daar zijn; en daarom kunnen zij niet zichzelf haten, noch weten zij dan dat de mens eveneens een geest is, en diens geest een lichaam aan zich toegevoegd heeft; zij leven in zulk een onwetendheid, opdat zij niet wien ook mogen kwetsen, en in een gewelddadigen dood storten; doch bij mij ligt het anders, want zij hebben doorvat dat zij zijn afgescheiden geweest; en daarom hebben zij meermalen getracht mij te doden, maar tevergeefs; nu, daar eenderen

aanwezig waren, werd het gegeven te maken dat zij menen zouden dat zij ik waren, hetgeen gemakkelijk geschiedt; want zij worden met eendere uitbeeldingen gemakkelijk doordrenkt; want toen zij in die mening waren, werd het gegeven te zeggen, of zij de slaven zijn, dan wel of ik de slaaf ben, of al dan niet de meester; zij zeiden dat het zo is, omdat zij het zelf meenden te zijn; daarna waren zij verontwaardigd, 1748, 24 Aug.

Met den mens worden geesten en geniën vergezelschap die met zijn natuur stroken.

2925. Ieder mens heeft rondom zich zulke geesten als hijzelf is, namelijk zulk een geslacht en zulk een soort van geesten; hetgeen mij eveneens getoond is, 1748, 24 Aug.

Overredingen trekken des mensen natuur aan, en zulke geesten worden ook met hen vergezelschap.

2926. Dat overredingen, niet echter wetenschap, of dat wat niet is ingeworteld, een natuur aantrekken, staat ook vast; zie elders wat overredingen uitwerken. 1748, 24 Aug.

Dat geesten, hoewel in het leven niet onderricht, zich alle wetenschappen des mensen toeëigenen, alsof zij zelf daarin onderricht waren.

2927. Alleen dit voorbeeld: wanneer ik somtijds rekensommetjes maakte, uit het hoofd zoals dat heet, konden geesten dit doen uit zichzelf, hetgeen uit ondervinding bekend is geworden; eender wat betreft de overige wetenschappen, welke zij ook maar zijn; de mens bekwaamt zich daarin, maar de geest bezit ze alsof het de zijne waren, hoewel hij niets ervan heeft gehoord in het leven.

2928. Ettelijke malen verscheen aan hen iets uit mijn geheugen opgeroepen, wat zij eerder niet gehoord konden hebben; maar geesten bij mij, die meenden ik te zijn, zoals enigen somtijds bekenden, riepen deze dingen op als de hunne,

en zeiden ze aan anderen die nog niet in hun gezelschap waren geweest. 1748, 24 Aug.

Over de dingen, die zij geloven aangaande de geestelijke en de hemelse dingen, en over de ziel, en haar leven na den dood, omdat zij de hoedanigheid ervan niet weten en verstaan.

2930. Er zijn zeer vele zodanigen in de wereld, die de geestelijke dingen verwerpen, omdat zij dezelve niet met de zinnen vatten, en zo menen dat die dingen zijn zoals een wolk of rook, die verstrooid wordt als het lichaam gestorven is; zodanigen zijn bij mij geweest den gansen nacht, en zij zijn boven het hoofd, vooraan, vrij hoog, alwaar er sommigen als het ware stationair waren, die mij den gansen nacht lang wakker hielden, en zo mij straffen, omdat ik zoveel gesproken en geschreven heb over geestelijke dingen, terwijl toch die dingen niet kunnen behoren tot zulke dingen die met de zinnen des lichaams zijnte vatten; de stationaire geesten hielden mij in een middenstaat, meer van wakkerzijn dan van slapen, aldus mij tergende verscheidene nachtelijke uren achtereen; hun fantasie was zo simpel en dwaas, dat ik die niet kan beschrijven; zodanig was hun sfeer; voorts ook dat ik niet bevrijd kon worden door den Heer, kwam ook door hun sfeer, maar een dwaze dan; **2931.** ik kon in geen geestelijke denking komen; door die dwaze sfeer werd hun geestelijke uitgebeeld, zodanig als dat is in hun animus; daarna viel ik in slaap, en toen ik ontwaakte, werd door hen hun geestelijke ook uitgebeeld als een loofachtige wolk, ook dwaas, dat niets geestelijks en verstandelijke zou kunnen hebben; dit ging voort uit hun opvatting, dat een wolk niets kon voelen en doorvatten, zodat hun geestelijke louter natuurlijk is, zoals bij de beesten; in één woord: iets zodanigs was niet geestelijk; en daarom werd het gegeven om voor hen uit te beelden, dat dit waar is, dat wij geestelijk denken, dat er geesten zijn begaafd met zulk een verstand, en nochtans worden uitgebeeld zoals wolken; hoe konden zij dit doorvatten, terwijl dat waar is, en dit evenwel zo wordt uitgebeeld, vanuit die uitbeelding. Die natuurlijke geesten zijn dermate verbluft, en dermate aangedaan, dat het niet kan worden beschreven, smekende dat ik van zulk een uitbeelding zou aflaten; zo werden zij teruggebracht tot een soort van benauwdheid en tenietgaan, wat hun straf was; en hoe zwaar die voor hen was, doorvatte ik uit den aard van hun weeklagen. 1748, 26 Aug.

2932. Het werd ook gegeven hun te zeggen met een stille spraak, dat er niets ooit is wat de mens kent, zoals hoe de spieren handelingen voltrekken, terwijl toch daarin, als omtrent alle overige dingen, alleen die welke des lichaams zijn, onbegrensd vele dingen zijn die wij niet weten; en dat in het lichaam alleen de verborgenste dingen zijn, behorende tot alle wetenschappen, terwijl wij niet het minste ervan weten; en toch menen de mensen, tenzij zij weten en zo vatten, of zoals zij zeggen, verstaan met de zinnen, hoe de geestelijke dingen zijn, welke binnen die sfeer zijn, en waar nog meer onbegrensheden van dingen zijn, waaromtrent wij niets niemendal kennen. Wat kan daar anders uit ontstaan dan een ontkenning van alle dingen, en aldus een zodanig nevelachtig iets, hetwelk niets inheeft, waarin zij als het ware zijn getransformeerd, omdat het strookt met hun ideeën of fantasieën. 1748, 26 Aug.

2933. Zij waren toen in een staat, dat zij niet anders wisten dan dat zij leefden in het lichaam; doch toen hun werd getoond dat zij nu leefden in het andere leven, zodat zij overreed mochten worden te leven als geesten, toen zeiden zij dat zij, als dit zo is, dermate bedrogen zijn, dat het nooit kan gezegd worden hoe; want vanuit zulk een fantasie kunnen zij nooit geloven dat zij ooit zouden leven na den dood van het lichaam.

2934. Zij hebben nu ook bekend, dat zij nooit iets kunnen doorvatten van wat ik schrijf over geestelijke dingen; alleen dat zij de uitwerkingen kunnen vatten; met den zin des lichaams vatten zij de uitwerkingen; van de overige dingen niets; hun dwaze staat was ook zodanig; maar toch konden zij spreken zoals anderen, en verstaan zoals anderen.

**Dat de engelen anderen gelukzaliger dan zichzelf willen, aldus hen
meer liefhebben dan zichzelf.**

2935. Gevraagd werd door sommigen, of de Joden (:het gesprek ging over Joden:) bevoorrecht waren boven de anderen; het werd mij gegeven te antwoorden, dat bij de engelen niet wordt gedacht over voorrechten, maar een ieder wil anderen gelukzaliger dan zichzelf, en daarin bestaat de gelukzaligheid; daar hij dit niet kon verstaan, hoe het mogelijk is, werd het ingeboezemd dat het bestaanbaar is tussen echtgenoten, tussen ouders en kinderen, tussen vrienden, ook hier en daar in het burgerlijk leven, vanuit de allene beleefdheid; dat het vandaar bestaanbaar is, kan men zien; daaruit

kon geconcludeerd worden, dat zodanig de liefde moet zijn, opdat er hemelse gelukzaligheid zij. 1748, 26 Aug.

Dat de arglistigen subjecten zenden door wie zij hun listen bedrijven, zodat zij zelf verborgen blijven, en de subjecten voor hen in de plaats worden gesteld.

2936. Dit gebeurde nu ook, namelijk dat sommigen die ervoor bekend waren dat zij mij geringschatten, tot mij werden gezonden door de arglistigen, door wie zij hun listen bedreven, namelijk dat zij alle goede en ware dingen die ik geschreven had, zouden geringschatten en zo verduisteren; hetgeen ook geschiedde, namelijk dat de dingen die van veel waarde waren, mij onbenullig toeschenen, dat zij voor volslagen nietswaardig zouden geacht worden, en vrijwel te verwerpen. Toen werd het gegeven waar te nemen dat zulke geesten bij mij waren, en werd het tevens gegeven op te merken dat andere arglistigen van hen als subjecten gebruik maakten; die arglistigen verachtten mij niet, maar stelden deze subjecten in de plaats om mijn geschriften te verduisteren, zodat zij waardeloos zouden schijnen; omdat het ontdekt was, sprak ik daarover met hen, en zij bekenden; zo kan daaruit vaststaan hoedanig de arglistigen zijn.

2936[b]. Toen ik met hen sprak, werd het bevestigd, dat iets eenders geschiedt in het gewone leven, terwijl zij in het lichaam leven, zodat het eendere bestaat in het andere leven, maar met groter bedrevenheid en aanpassing aan die staten welke in dat leven verschillen; en daarom kunnen, wanneer de staten der geesten in het andere leven bekend zijn, de geesten worden onderkend hoedanig zij in het leven des lichaams zijn geweest, want eendere dingen vallen voor, met een verschil van de andere staten en van leven, 1748, 26 Aug.

Dat de spraak der geesten een spraak der denkingen is, aldus een spraak van innerlijke dingen.

2937. Ik heb met geesten gesproken nu en op andere tijden, daarover dat het onderscheid tussen het leven in het lichaam, en het leven na den dood, vooral dit is, dat in het leven des lichaams een mens iets kan denken te zeggen, en anders voelen en denken, zoals vaststaat uit hun gesprekken, uit brieven, uit verschillende geschriften, en verschillend opgesmukte lofprijzingen, terwijl

toch de denking totaal afwijkt; somtijds wordt het tegendeel geweten, en nochtans worden de betuigingen gegeven; doch in het andere leven bestaat zo iets niet; daar spreken de denkingen, bijgevolg de innerlijke mens; zo heeft mijn denking gesproken gedurende den gehelen tijd nu meer dan 3 jaren; als maar één enkel woord werd gezegd dat van de denking afwijkt, wordt het terstond doorvat; en daarom wordt het terstond onderkend bij hen die dit vanuit het leven des lichaams doen, vooral door de innerlijke geesten, bij wie een nog innerlijker spraak is, namelijk der bedoelingen; en daarom waren sommigen heel verontwaardigd, die in het leven des lichaams niet hadden gewild dat hun denkingen ruchtbaar werden; daaruit vloeit voort, dat terstond uitkomen haten, afgunsten, en dergelijke: vandaar kan men weten, hoedanig hun gezelschap kan zijn, als zij zo waren op aarde, die van harte onvrienden zijn, en van aangezicht vrienden, 1748, 26 Aug.

Over overredingen bij den mens, dat de geesten die niet kunnen aantasten.

2938. Om een voorbeeld te geven: Wanneer ik overreed was dat de heilige geest de derde persoon was, en dat er heilige geesten waren van eeuwigheid aan, en wanneer ik in die overreding zou zijn, alsdan, als ik een woordje tegen zekere geesten zou zeggen, werden zij dermate bestookt dat zij mij dermate zouden schokken, dat ik nauwelijks zou durven denken over den heiligen geest; dan immers waren er zeer velen, die van zich meenden de heilige geest te zijn; doch daarna werd ik overreed, dat de Heer Alleen heilig is, en dat allen, zowel engelen als geesten, in zich profaan zijn, en heilig worden genoemd vanwege de ware en de goede dingen die des Heren zijn; toen werd ik niet langer bestookt, hoewel dezelfde geesten, naar ik gis, aanwezig zijn, want nu bestoken zij mij in het minst niet, omdat ik in de overreding ben, en de overreding is zodanig dat zij als het ware aan de inborst vertrouwd is; daaruit, als uit een voorbeeld, kan vaststaan wat overreding is, hoedanig, dat het een natuur aantrekt, en dat geesten niets tegen een overreding vermogen, ja zelfs, dat zij bij den mens als het ware in eendere overreding zijn, want zij trekken diens overredingen aan, welke van het geheugen zijn, omdat zij vanuit de verstandelijke dingen zijn, 1748, 26 Aug.

**Dat sommige geesten niet terstond des mensen geheugen aantrekken;
sommigen het gehele geheugen.**

2939. Ik heb enige malen opgemerkt, dat geesten aankwamen, die, zoals ik wist, zich lieten inlichten over de dingen die bij mij zijn, en dat andere geesten hen onderrichtten, zo dat sommige vreemdelingen zijn, en sommigen inboorlingen; waarvandaan de oorzaak is, dat sommigen niet terstond des mensen geheugen aantrekken; het komt mij nu voor, dat het degenen zijn die in het gezelschap niet zijn toegelaten van hen die inboorlingen zijn; zodra zij in hun gezelschap komen, trekken zij eendere dingen als genen aan, want zodanig is de vergemeenschapping van een ieder met meerderen, zodat zij niet anders weten; bovendien zijn er geesten verder verwijderd, waarover elders, als de Heer het waardig keurt, 1748, 26 Aug.

Gesprek met sommige geesten over den heiligen geest.

2940. Zekere geesten, ver van mij, vooraan, bijna rechtstreeks aan de rechterslaap, waren verontwaardigd dat er gezegd was dat er geen heilige geest bestaat dan alleen de heiligheid die uit den Heer is, en verschijnt bij de engelen en de goede geesten: een zeide dat hij wilde tonen dat heilige geest bestaat; maar toen het werd gegeven hem te zeggen, waarvandaan de heiligheid van Aharon was, van het altaar, het slachtoffer, de tabernakel, de klederen van Aharon, dermate dat als die slechts waren aangeraakt, men heilig werd; of van het heilige gesproken zou kunnen worden met betrekking tot hen? – werd hierop niet geantwoord; voorts, dat geesten en engelen mensen waren geweest, in wie niets dan zonde is; waarvandaan dan hun heiligheid? ook hierop kon niet geantwoord worden; voorts dat geestdrijvers en Quakers van zichzelf zeggen dat zij door den heiligen geest worden geleid, en zo worden overreed: of het derhalve heilige geesten zijn, die hen tot zulke dingen overreden? Ik doorvat nu, dat hij wilde zeggen dat de heilige geest sprak door de apostels en de profeten,

2941. maar het werd gegeven te antwoorden: wanneer een geest spreekt, en niet weet wat hij zegt, en niet vanuit zich spreekt, waarvandaan is diens heilige? kan van het heilige vandaar gesproken worden met betrekking tot zichzelf; uit wien is het heilige dat hij voortbrengt, vanuit zich of vanuit den Heer? Hij zegt dat het is vanuit den innerlijken hemel; maar toch bekennen de engelen dat zij alles behalve heilig zijn; verder zijn er geesten die des Heren

zijn; waarvandaan gaan degenen voort die zich voor heilig uitgeven; terwijl zij die voortgaan uit den Heer, nooit zichzelf heilig heten. Het werd gegeven daaraan toe te voegen, dat ook de geesten die spraken in het Woord van het Oude Testament, zich hier en daar Jehovah noemden; voorts eveneens dat de Heer sprak aangaande den heiligen geest, zoals aangaande vele andere dingen, volgens de schijnen der mensen, die niets wisten aangaande de innerlijke dingen; als Hij anders had gesproken, zou nooit iemand hebben geloofd; zoals dezelfden ook heden niet wat ook weten dienaangaande wat de innerlijke mens is, 1748, 26 Aug.

Zij vroegen of er enig mens of geest was van eeuwigheid aan; het werd gegeven te antwoorden, dat er geen een was; maar dat de Heer is van eeuwigheid aan; zo zeiden zij dan, dat zij niet konden tegenspreken, omdat engelen en geesten allemaal mensen zijn geweest, en daarom geschapen.

**Dat innerlijke geesten een subtiële doorvatting hebben, welke aan mij
werd vergemeenschap.**

2942. Het is gegeven om op te merken, dat de geesten weten, wie zij als objecten kunnen gebruiken, wanneer zij iets beramen; en dezen zonden zij terstond tot mij, om hun stationaire objecten te zijn; voorts heb ik nu eveneens opgemerkt, dat zij hebben doorvat wie er met mij was, dien zij arglistig van mij wilden scheiden; dien geest heb ik evenwel niet opgemerkt. Geesten kunnen ook vanuit mijn geheugen, wanneer het hun is toegelaten, vele dingen wegnemen, terwijl ik niets ervan weet; zo kunnen zij als het ware dingen lezen die in mijn geheugen zijn, terwijl ik wakker ben, en terwijl ik slaap; zo tal van dingen door mij niet opgemerkt; waaruit kan worden opgemaakt, dat de geesten eender vanuit het geheugen van andere mensen, terwijl die het niet weten, dingen kunnen weghalen, als het wordt toegelaten, 1748, 26 Aug.

**Wanneer boze geesten en anderen in banden worden gehouden dat zij
dan menen vanuit zich rechtschapen te zijn.**

2943. Vanuit veel ondervinding is te weten gegeven, dat boze geesten in een geestelijken band worden gehouden, dat is, in een sfeer van rechtschapenheid, uit den Heer; en wanneer zij in die sfeer worden gehouden, dan schijnt het

hun niet toe, dat zij zo van het boze worden afgehouden, en hoewel het mij te doorvatten werd gegeven dat zij aldus worden gehouden, doorvatten zij nochtans niet anders dan dat zij vrij zijn, en geenszins in enigen band; en deswege, omdat zij vrij en zo niet gedwongen zijn, menen zij rechtschapen te zijn vanuit zich: terwijl toch de sfeer van rechtschapenheid en goedheid uit den Heer komt, hetgeen zij in dien staat niet weten; en daarom schrijven zij aan zich het goede toe; doch zij doorvatten terstond dat het niet vanuit hen is, zodra deze geestelijke band als het ware geslaakt wordt, dat is, zodra de deugd van de sfeer der goedheid wordt verminderd; voor zoveel die wordt losgelaten, voor evenzoveel storten zij zich in boze dingen, en kunnen zij zich ook geenszins inhouden; hetgeen met veel ondervinding is bewezen: de engelen eender worden in de sfeer der goedheid des Heren gehouden, 1748, 26 Aug.

Dat hem die in het geloof in den Heer is, het boze niet wordt toegerekend, noch hem het goede wordt toegerekend dat hij doet.

2944. Over deze dingen heb ik met geesten gesproken, en het was ook eerder bevestigd door verschillende ondervinding, en nu eveneens door deze ene, en voor ogen aangetoond, dat het er zo mede gesteld is; sommigen immers zeiden, dat zij mij daartoe wilden terugbrengen dat ik niets was; en daarom werd hun geantwoord dat zij zelf bekennen dat er een niets is; en daarom heb ik iets gesproken over het niets zijn, zoals vaak eerder; en krachtens aantoning werd getoond, dat als het een boze is wat door iemand geschiedt, dan is hij niet in het boze met genen, omdat hij door hen is aangespoord om het boze te doen, en zelfs zo, als somtijds is geschied, dat zij mij hebben aangedreven zoals ook anderen om dat te spreken, te voelen, en te doen, deswege om hem te beschuldigen vanuit het zijne; hetgeen meermalen is geschied; en daarom wanneer geesten iemand kunnen aandrijven om boos te denken, te spreken en te doen, dan schrijven zij hem niet slechts het boze toe,

2945. maar willen hem ook deswege kastijden, straffen, martelen; en daarom, aangezien het de waarheid is, dat hij slechts schijnt schuldig te zijn, omdat hij aldus gedreven is door anderen, en wanneer hij in de waarheid is, dan wordt hem het boze niet toegerekend; maar in die waarheid kan hij niet zijn, tenzij hij is in het geloof in den Heer, want de Heer houdt hem in een andere denking, en laat het dan bozen geesten toe aldus te handelen, terwille van de verzoeking, opdat het tot zijn goede worde verkeerd; daarom kunnen zij

die niet in den Heer zijn, dit niet zeggen, omdat zij geen Bevrijder hebben; zichzelf bevrijden kunnen zij niet; aldus wordt het boze niet toegerekend.

2946. Dat hem ook niet het goede wordt toegeschreven, dit is eveneens een waarheid des geloofs, want het is de Heer, Die Alleen het goede werkt, en daarom kan het hem niet worden toegeschreven; want zij die voor zich het goede opeisen, willen vanuit de eigen verdiensten gezaligd worden, terwijl zij niet het minste vanuit zich kunnen; wat het loon betreft hetwelk aan hem wordt beloofd die het goede doet, dit komt uit zuivere barmhartigheid jegens hen die de Heer leidt, want niemand kan iets goeds vanuit zichzelf verdienen, maar de Heer geeft aan hem uit Zichzelf, omdat het is uit Zijn barmhartigheid, en terwille van Hemzelf, omdat Hij de Barmhartigheid Zelf is, 1748, 27 aug.; deze dingen neergeschreven in tegenwoordigheid van hen die vanuit deze leer des geloofs waren geweest, maar niet in de innerlijke overreding; en daarom konden zij niet ontkennen, omdat zij het vanuit de leer niet konden; doch als zij het zouden hebben gedurfd vanuit innerlijke overreding, dan zouden zij weerstand hebben geboden; waaruit ook kan vaststaan, hoe de mens is overreed over de waarheid vanuit de leer alleen, of het wetenschappelijk geloof; ik vermoed evenwel dat zij die aanwezig waren, voor een deel sommigen vanuit het verstandelijke geloof zijn geweest.

Over de vier graden des geloofs.

2947. Over die dingen heb ik nu ook gesproken, over de graden des geloofs, dat het er vier zijn, namelijk het wetenschappelijk geloof, zijnde dat ik de dingen weet die slechts wetenschappelijk des geloofs zijn, en die ik onthoud in het geheugen, en vanuit het geheugen aan anderen vertel of predik, of terwille van de eer dat ik weet, dat ik geleerd ben, iets verdien in het gezelschap; aldus is het een zaak van het geheugen; geloof noemt hij het, maar hij gelooft niet, zelfs niet het minste; zodanig zijn boze herders en predikers. De tweede graad is het geloof met het verstand, of het verstandelijk geloof, namelijk dat ik verstandelijk ben overreed, hetzij vanuit het verband der dingen, hetzij vanuit de bevestiging van verscheidene dingen, hetzij van natuurlijke, hetzij van geestelijke dingen, zo dat ik verstandelijk ben overreed; maar toch is het in het geheugen geworpen, omdat het niet in het leven opkomt, zodat men niet dienvolgens leeft, tenzij wanneer eigen eer, faam, en dergelijke daartoe aanspoort; en daarom is het slechts een dop, die weinig zoal iets verband heeft met de pit, of de aandoening: de derde graad is de overreding, de eerste,

namelijk wanneer men is overreed door den Heer, dat het zo is; alsdan, zo vaak men wordt vermaand dat het zo is, even vaak tracht men anders te handelen; en zo dicteert het geweten; hij handelt volgens het geloof; de vierde is de overreding; dan kan hij niet anders handelen dan zoals hij gelooft; want hij doorvat dan dat hij geleid wordt door den Heer; en daarom is deze overreding verbonden met de doorvatting; waarover eerder, 1748, 27 Aug.

Weten hoedanig is de harmonie, en dergelijke, dus hoedanig is de gelukzaligheid in den hemel, dat zulks niet bijdraagt tot de gelukzaligheid.

2948. Door een geestelijke idee was het gegeven, met anderen met mij, vrij duidelijk te doorvatten, dat weten hoedanig de harmonie is, en vandaar de gelukzaligheid in den hemel, niets bijdraagt tot de gelukzaligheid, maar veeleer haar wegneemt, wanneer wetenschap aanwezig is; want hij die nooit iets weet, die is in harmonie en vandaar in gelukzaligheid, want de Heer handelt, zonder dat de engel het weet; doch wanneer hij weet, en tevens vanuit wetenschap erin zou willen zijn, zoals hij dan is onderricht, dan handelt hij vanuit zichzelf, en zo verstoort hij de harmonie in zich en in hen die in het gezelschap zijn; hetgeen vanuit vele dingen vaststaat, omdat diens idee alsdan zodanig is, die wordt teruggespiegeld in weten, en in hemzelf, en zo keert hij zich af van de genoten, bijgevolg van den Heer; en daarom zijn zij die niet weten, nochtans veel beter af.

2949. Hetgeen eveneens kan worden toegelicht door ieder willekeurig moment van denking en spraak; de mens denkt en spreekt analytisch, of volgens de verborgenste dingen der analytische filosofie, en nochtans weet hij niet dat hij aldus spreekt en handelt; doch als hij het erop zet te weten hoe het daarmee gesteld is, en zo vanuit de wetenschap denkt, spreekt, en handelt, dan keert hij zichzelf af van de verborgenste dingen, welke hem leiden, en begrenst hij zichzelf, en voor zoveel als vanuit die dingen aanwezig is en regeert, voor evenzoveel ijlt hij en wordt hij stompzinig; voor zoveel hij is geleid door de verborgenste dingen, en niet door zichzelf, voor evenzoveel is hij in het vermogen van verstaan, en in den staat van aangedaan te worden dienvolgens, 1748, 27 Aug. Hetgeen nog bevestigd is door de spieren; wanneer de mens vanuit den wil handelt, als hij weet welke spieren handelen, en welke vezels, en het gemoed richt op spier en vezel, om die te overheersen bij het

willen handelen, dan kan de spier niet in werking treden; als hij de poging laat varen, dan handelt de spier.

Over den val des mensen.

2950. Door een geestelijke idee werd mij en aan anderen bij mij, geesten en engelen, te doorvatten gegeven, hoe de val des mensen is geschied, namelijk dat de Oudste Kerk geweest is in het geloof, en zo in samenzijn met geesten en engelen, en zo verenigd alsof zij in den hemel waren; zoals die besten op een anderen aardbol, waarover eerder; maar dat zij afweken, en zo van de innerlijke dingen en de zieningen van den mens terugtraden, totdat zij heden alleen in uitwendige dingen zijn, 1748, 27 Aug.

Hoe moeilijk de mens overtuigd kan worden dat hij wordt geregeerd door geesten.

2951. Voordat mijn gemoed geopend was, zodat ik kon spreken met geesten, en zo door levende ondervinding overtuigd worden; voor vele jaren eerder bestonden zulke bewijsstukken bij mij, zodat ik nu verwonderd ben dat ik nog niet tot de overtuiging was gekomen aangaande des Heren regering door geesten; niet alleen waren er dromen ettelijke jaren lang, mij inlichtende over de dingen die geschreven werden, maar ook waren er veranderingen van staat, wanneer ik schreef; een zeker buitengewoon licht in de dingen die geschreven werden: daarna ook verscheidene visioenen met gesloten ogen, en een wonderbaarlijk gegeven licht; en geesten vloeiden voelbaar in, zo klaarblijkend tot de gewaarwording alsof voor de lichamelijke zinnen; menigmaal bestokingen op verschillende wijzen door boze geesten, in verzoekingen; voorts daarna, wanneer dingen werden geschreven waarvan de boze geesten afkerig waren, dermate dat ik bijna overstelpt was van afgrijzen; vurige schijnsels werden gezien; gesprekken gehoord in den morgenstond, behalve tal van andere dingen; totdat een zekere geest mij aansprak met ettelijke woorden; grotelijks verbaasd was ik, dat hij mijn denkingen doorvatte; en grotelijks verbaasd was ik daarna, toen mijn gemoed werd geopend, zodat ik kon samenspreken met geesten, zoals ook toen de geest verbaasd was deswege dat ik verwonderd was; vanuit deze dingen kan worden geconcludeerd, hoe moeilijk de mens daartoe gebracht kan worden te geloven, dat hij uit den

Heer wordt geregeerd door geesten, en hoe moeilijk hij terugtreedt van de mening dat hij zijn eigen leven leeft, uit zich, zonder geesten, 1748, 27 Aug. Ik doorvatte, na enige maanden tijds gesproken te hebben met geesten, dat ik, indien ik zou zijn teruggebracht in den voormaligen staat, zou hebben kunnen vallen in de mening, dat het fantasieën waren geweest.

Dat de geesten onder elkander samenspreken geheel zoals de mensen onderling. **2952.** Meermalen heb ik eerder gehoord dat geesten onder elkander spraken; nu eveneens, en wel zoals de mensen onderling, over dingen in de wereld der geesten, en in den hemel, en over verscheidene dingen; de goede geesten hebben het lief anderen te onderrichten, over dingen die genen niet kennen; zoals ik nu hoor, in stilte, en eerder; zo dat hun leven is zoals het gezelschappelijk leven op den aardbol, met een verschil, waarover eerder hier en daar, 1748, 27 Aug.

Over kapers, of zeerovers.

2953. Tot mij kwam een zekere kaper, en wel aan het rechterdeel van het hoofd; en hij naderde, en hij wilde zich van lieverlede ingieten in het rechterdeel van het hoofd, en wel tersluiks, want aan zijn spraak hoorde ik dat hij kwaad in zijn schild voerde, en zou wegritsen al wat hij tegenkwam; toen verscheen een rist tanden in hem, zo dat zijn aangezicht welhaast een rist tanden was, dermate wanstaltig; en hij wentelde als het ware een rol in het rond in den vorm van een vis, welks staart of achterdeel werd rondgerold; aldus meende hij hoger te kunnen doordringen, en zeeroverij uit te oefenen; ik werd vlak daarna onderricht, dat hij een kaper was, die zonder geweten zeeschuimerij uitoefent, en dat de tanden diens natuurlijke dingen betekenden, voorts ook de rol in vis-vorm: voorts verscheen ook een rechtschapen iemand, in een sluier gewikkeld, om tot mij neergelaten te worden; en deze kon niet uit die sluier gewikkeld worden, voordat hij een smeekbede had geuit; hij was door kapers neergelaten boven het hoofd, als een gevangene, want de kaper bij mij was een subject van genen; hij week terug toen hij bemerkte, dat hij niets kon uitrichten; 1748, 27 Aug.

Over den staat der geesten bij den mens, wanneer de mens het niet weet, en meent door zichzelf, zonder geesten, te worden geregeerd.

2954. Ik was in een zekeren winkel om zalf te kopen; toen ik die kocht, goten geesten de begeerte in om nog dit of dat te kopen, nog het ene ding boven het andere te verkiezen, en van plan te veranderen; hetgeen ik niet bemerkte; ik was, als gewoonlijk, in gezelschap, zonder bespiegeling over geesten; toen dit geschied was, werd het den geesten gegeven te bespiegelen over hun staat, toen zij mij deden kopen en van plan veranderen; en zij zeiden, dat het geheel en al was alsof zij doende waren geweest, niet anders wetende; hetgeen ook mij werd gegeven te doorvatten door hun invloed in de uiterlijke organen des gemoeds; zo dat de geesten leven hebben bij de mensen geheel en al alsof zij de mens waren; en het waren zij die aandreven, en begeerden, 1748, 27 Aug.

Hoe mijn geschriften schijnen ontvangen te worden door de mensen.

2955. Ik sprak met geesten daarover, hoe mijn geschriften over deze dingen, wanneer zij in het openbaar komen, schijnen te worden opgenomen; want boze geesten goten somtijds in, dat niemand die dingen zou doorvatten, maar dat men ze zou verwerpen; nu op straat zijnde, met geesten in gesprek, werd te doorvatten gegeven, dat er vijf geslachten van opneming zijn; het eerste geslacht, zijnde zij die ze geheel en al verwerpen, die in een andere overreding zijn, en die vijanden des geloofs zijn; dezen verwerpen, want door hen kunnen zij niet opgenomen worden, omdat het in hun gemoederen niet kan doordringen: het tweede geslacht, zijnde zij die deze dingen opnemen als wetenschappelijkheden, en in dezelve als wetenschappelijkheden, voorts als curiositeiten, behagen scheppen: het derde geslacht, hetwelk verstandelijk opneemt, zo dat zij vrij gretig opnemen, maar toch naar het leven blijven zoals vroeger: het vierde geslacht neemt met overreding op, zodat het doordringt tot de verbetering van hun leven; aan hen doen zich dingen voor in zekere staten, en zij maken dezelve ten nutte: het vijfde geslacht, zijnde zij die opnemen met vreugde, en bevestigd worden. 1748, 27 Aug.

Dat geesten niets van macht hebben, en dat hun leven nochtans gelukkig is.

2956. Het werd gegeven aan geesten dit te zeggen, wat ik klaarblijkend doorvatte door een gemene geestelijke idee, zoals eerder bij tijden, namelijk dat zij niets vanuit zichzelf kunnen, voorts dat dit leven gelukkig is; dit ene en andere doorvatte ik met een gemene geestelijke idee; maar zij waren zeer verontwaardigd dat zij niets vanuit zichzelf kunnen, noch denken, noch spreken, volgens doorvatting, terwijl zij van mening zijn meer te leven dan de mens; het wordt ook ingeboezemd, dat zij de voorbijgegane dingen niet kunnen herinneren, en zo evenmin de toekomstige dingen kunnen overwegen; aldus worden zij door den Heer geregeerd; en daarom zeide ik, dat hun leven gelukkig is; maar zij waren gebelgd, 1748, 27 Aug.

Dat geesten spraken door mij heen, geheel alsof zij ik waren.

2957. Dit gebeurde heel vaak, dat wanneer iemand met mij sprak, geesten door mij heen spraken, hetgeen zo klaarblijkend te horen en te doorvatten werd gegeven, alsof ik een ander mens door mij heen sprekende doorvat, zowel in klank als in duidelijk gevoel, voorts vanuit zijn eigen bekentenis dat hij door mij heen sprak, en ook niet anders wist dan dat hij mijn lichaam was: dit gebeurde meermalen, zoals heden tweemaal; ik kan de keren niet optellen, want het zijn er zo vele, en het is mij dermate vertrouwd geworden, dat ik nauwelijks de vermelding waard heb geacht; voorts dat zij door mij heen gelachen hebben, en meer dingen, 1748, 29 Aug.

Dat somtijds klaarblijkende vergemeenschapping met de wereld der innerlijke geesten wordt gesloten, aldus met den engelijken hemel.

2958. Eens werd onverwacht de hemel der innerlijke geesten gesloten, bijgevolg ook de innerlijke engelijken hemel; hetgeen zo klaarblijkend werd doorvat, dat niets duidelijker was; waarover misschien eerder; heden werd hij eveneens gesloten, ook met klaarblijkende aanvoeling; aldus wordt hij gesloten, zo vaak het den Heer behaagt, om meerdere oorzaken: 1748, 27 Aug.

**Wanneer de liefde het goede doorvat, dat zij vrijelijk de
verwoesting toelaat.**

2959. Het werd mij nu gegeven te doorvatten, dat hij die liefheeft, vrijelijk toelaat verwoest te worden, hetgeen geschiedt met een gepaste soort van marteling en een zekere wanhoop; dan immers hield ik het gemoed aanhoudend in verbetering en gelukzaligheid, welke volgt op verwoesting, zo dat het einddoel was in het gemoed, voor zeker wetende, dat er bevrijding zou volgen, 1748, 28 Aug.

Over den schijnbaren invloed uit den mens tot den Heer.

2960. Het schijnt alsof des mensen gedachten, vanuit den mens of geest voortgaande, den Heer aandoen, terwijl toch alle en de afzonderlijke dingen invloeden uit den Heer, zo in den mens, niet uit den mens; ik ben onderricht, dat het hiermee aldus is gesteld, dat wanneer het leven des Heren invloeit in een subject geschikt om op te nemen, de hemel wordt aangedaan, omdat de orde vervuld is, en er als het ware een recipiënt is geschikt tot opnemen; anders is het gesteld als er geen geschikt vat is; dan kunnen de dingen die invloeden, niet werken: 1748, 28 Aug.

**Dat zij die worden verheven hoger boven het hoofd, den zin der
woorden doorvatten, zonder verstoord te worden door de woorden.**

2961. Het is eerder opgemerkt, en nu eveneens, dat zij die worden verheven hoog boven het hoofd, niet uit zichzelf door fantasieën, of uit fantasieën, maar uit des Heren vergunning, een ziening hebben in de geschriften, gedachten en gesprekken, welke bij mij zijn, zonder gehinderd te worden door de woorden [*voces*] welke de boze geesten ingieten, voor wie het gewoon is om aan de woorden [*verba*] te blijven hangen, en zo niet den zin te verstaan, maar dien te verwarren, sommigen van nature, anderen uit list en bedrog, 1748, 28 Aug.

Dat de stijl mijner geschriften wordt gevarieerd volgens de aan mij toegevoegde geesten.

2962. Dit staat uit vele dingen voor mij vast, van jaren her, voorts ook vanuit deze dingen in den huidigen tijd, namelijk dat mijn stijl gevarieerd is, en dat ik alleen vanuit den stijl van een geschrift zou kunnen weten hoe de dingen samenhangen; dit heb ik eerder ettelijke malen opgemerkt; nu weet ik de oorzaak, namelijk dat dit is volgens de gezelschappen der geesten die aanwezig waren, 1748, 28 Aug.

Wat sirenen zijn.

2963. Ik sprak met geesten, vragende: Wat zijn sirenen? En ik werd ingelicht door de engelen, dat sirenen degenen zijn die zich inboezemen in eens anders begeerten, wellusten, en aandoeningen, op zulk een wijze, dat genen alsdan in den staat der inboezeming als het ware niet weten het boze of het arglistige dat daaronder schuilt, zo dat zij worden gepakt door de verkwikkelijkheid met anderen, met wie zij zijn, en evenwel, hoewel zij dit dan niet denken, als zich nochtans de gelegenheid voordoet, een boze bedoeling optreedt, hetzij om de goederen van anderen weg te slepen, hetzij om te bedriegen, hetzij om te doden, en dergelijke; degenen echter die, wanneer zij zich inboezemen, over arglisten mediteren, en zo met ijver optreden, of zich met ijver inboezemen terwille van een boos doeleind, die zijn geen sirenen, maar arglistigen, 1748, 28 Aug.

Wat de banden zijn waarmee de geesten worden vastgehouden.

2964. Ik sprak met geesten over de banden, waarin zij worden gehouden; zij weten niet, en derhalve erkennen zij niet, dat zij in banden worden gehouden; opdat er een idee van banden zou gevormd worden, werd voorgelegd een band waarin de mensen in het gewone leven plegen gehouden te worden, zoals wanneer iemand leent aan een ander, en niet teruggeeft; de ander dan is gehouden in een band om goed over hem te spreken, te denken, en hem hoog te achten.

2965. Wat betreft de banden waarin de geesten in de wereld der geesten worden gehouden, deze worden gekend vanuit iets eenders, namelijk dat hun

wordt gegeven de vrijheid van handelen volgens de begeerten, maar nochtans worden zij zó geleid, dat hetgeen zij begeren, is met toelating, en vlak daarop met restrictie als het ware; zo vloeit aanhoudend, en dit weten zij niet, uit anderen in wat tegengesteld is aan hun begeerten; zo menen zij hun eigen leven te leven, en in vrijheid te zijn; want zij worden door reeksen van hun begeerten aldus geleid, maar niet buiten de grenzen, en wel zo dat daaruit het goede moge ontstaan, voor hen en voor de overigen, 1748, 28 Aug.

Dat de geesten niet spreken uit zich.

2966. De geesten waren heel vaak verontwaardigd, dat ik zei en dat ik dacht, dat zij niet vanuit zichzelf spreken, maar vanuit anderen, wier gedachten [*cogitata*] invloeden, en hun gemoedsaard volgen in een reeks, zodat zij verbonden zijn ten aanzien van de gedachten; het is eender gesteld met hen wier gedachten invloeden, en daarom zijn er anderen die eender met genen handelen; en met dezen heb ik ook somtijds gesproken, zeggende dat het eender is gesteld met hen; dezen waren eveneens verontwaardigd, of met ergernis aangedaan; aldus is er een zekere keten van denkingen [*cogitationes*] van den een in den ander, welke uit den Heer wordt opgezet door de hemelen heen, zo dat er zij een zekere aanhoudende meditatie, of aanhoudende invloed, 1748, 28 Aug.

Over den draak, veranderd in den vorm van een innerlijken geest.

2967. Omdat de draak aanhoudend op boosheid zint en listen smeedt tegen de gelovigen, ook omstreeks twee dagen tevoren eveneens een nieuwe list met anderen beraamde, namelijk dat hij messentrekkers wilde oproepen, daarom vluchtte hij weg naar mijn achtergelegen streek, toen hijzelf door de messentrekkers ellendig werd mishandeld; en daar was hij omstreeks een dag lang: heden vond hij een andere list uit, om onschuldigen te bedriegen, en hen zo weg te jagen, namelijk hierin dat hij zich verkeerde in den vorm van een innerlijken geest, hetgeen gemakkelijk kan gedaan worden; en zo onder dien vorm bedriegen; en daarom werd hij, vanuit toelating, verkeerd in zulk een vorm, waarin hij, zoals gezegd wordt, niet eerder was; en zo vloog hij hogerop naar voren, en sprak onderwijl met mij door geesten; maar omdat myriaden derzulken boos zijn, werd hij onder hen gezonden, en boos bejegend, maar

bevrijd door den Heer; en daarom teruggebracht tot den voormaligen vorm van uiterlijken geest, zodanig als hij is, en toen was, opdat ik den staat zou weten van hen die innerlijk zijn, wanneer zij terugkeren in den uiterlijken vorm; hij sprak met mij vanuit zijn eigen vorm, en hij herinnerde zich niets van de dingen die hem waren wedervaren in den vorm van een innerlijken geest; zo dat hij alle dingen was vergeten, en indien hij het niet vanuit mij had geweten dat hij zodanig was geweest, en dat hij onder zulke boze geesten was geweest, en meer dingen, zo zou hij niet geweten hebben wat hij toen had bedreven; waaruit kan vaststaan, dat innerlijke geesten en engelen, als zij geesten worden, niet weten wat in den hemel was voltrokken, ja zelfs dat zij geesten en engelen zijn geweest.

2968. Dit zij eveneens opgemerkt, dat hij, toen hij was teruggekeerd tot zijn voormaligen of uiterlijken vorm, zodanig was en geheel en al eender aan wat hij was, toen hij was verkeerd in den vorm van een innerlijken geest; hij gaat ondertussen voort met zijn listen te beramen, hoewel hij berouw had in den innerlijken vorm; ja zelfs hoewel hij ook wist dat de Heer hem bevrijd heeft; en hij zeide dat hij niet anders had kunnen geloven dan dat hij een engel was, en nog bewogen dat er zo iets heeft kunnen bestaan, dat hij aan Hem Dien hij haat en vervolgt, nochtans een weldaad zou hebben bewezen, 1748, 28 Aug.

Hoe en waarom geesten menen uit zich te spreken, en niet in banden te worden gehouden.

2969. Vanuit een geest nu sprekende, werd te doorvatten gegeven, waarvandaan het is dat de geesten menen dat zij vanuit zich spreken, niet vanuit anderen; dan immers menen geesten vanuit zich te spreken, wanneer door anderen niet alleen aandoening en overreding wordt ingegoten, hetgeen zo handig en levendig geschiedt, dat geest en mens geenszins anders weet dan dat het uit hemzelf is; hetgeen mij door ondervinding genoegzaam te kennen is gegeven; en dan volgen overeenkomende woorden, somtijds andere volgens de natuur van des sprekers denking, welk verschil den zin niet hindert: daarentegen, wanneer iets anders door anderen geschiedt, zoals nu geschiedt, wanneer aan een geest wordt ingegeven te spreken, dan spreekt hij dat weliswaar uit, maar dan weet hij dat het niet vanuit hem is; al wat immers is vanuit begeerte en vanuit aandoening, dit is vrij: 1748, 28 Aug.

2970. Het werd nu ook betuigd door andere geesten, die, onderling samensprekende, meenden dat het was vanuit henzelf en zij alleen spraken;

toen bekenden andere geesten terstond, dat zij het zijn die hetzelfde of iets eenders spreken.

2971. Evenmin dulden geesten dat anderen iets ingeven, zo dat zij weten dat het uit anderen is; zij menen zo niet vrij te zijn; hoewel zij, als zij niet wisten, hetzelfde zouden willen; hetgeen nu geschiedde, en de geesten bekenden het, 1748, 28 Aug.

Aangaande bel-geesten.

2972. Ik hoorde gisteren, naar ik gis, en nu wederom, geesten klinkende zoals koeien met bellen; en dezen gingen naar voren van verre komende uit de streek van het linkeroog; zij jagen vrees aan waar zij gaan; de vrees voelde ook ik bij mij van hen; de geesten een groter vrees, zonder twijfel; de bellenklank sprak (*tager du den sa wiger, jag den, tager du mycket, sa tager jag litet*); waar zij gaan, zuiveren zij het veld van de wereld der geesten van bozen, door hen op te vlucht te jagen, en te verstrooien; aldus eveneens een soort van oostenwind, ter verdrijving, en ter ontbinding van slecht aaneengeschakelde gezelschappen, 1748, 28 Aug.

2973. Ik zag daarna een zwarte koe bij een vrouw, en de zwarte koe likte haar met haar tong, en kuste haar ook, en daarvan zeiden zij dat het een teken was dat de bel-geesten hen niet zouden schaden; en daarom heb ik geleerd, dat de bel-geesten worden aangeduid door zwarte koeien; er waren sommigen die hen vreesden, want zij waren begonnen een misdaad te beramen; en daarom gingen zij met genen eerst vriendschap aan, hetgeen mij daarmee werd getoond, dat zij de zwarte koe aaiden, en de wederkerige liefkozing; en de koe likte de vrouw ook het aangezicht, door op de achterpoten te gaan staan, 1748, 28 Aug.

Over de messentrekkers.

2974. De misdaad die zij aanvingen, was deze dat zij tot mij in den nacht messentrekkers zonden om mij af te maken, terwijl ik sliep; hetgeen ook in den slaap werd ondernomen; er scheen in dezen droom iemand, mij als vriend bekend, vlak bij mij neergelegen, en toen ik van niets wist, en hem voor een vriend hield, en hoegenaamd niets vreesde, omdat ik mij volkomen veilig waande, naast hem gelegen, wierp hij zich plotseling op mijn hoofd,

en duwde zo zijn hoofd en mond aan mijn hals van achteren, van zins mij met zijn mond te bijten, en bloed uit te zuigen, zoals tijgers plegen te doen, en mij aldus te doden als een bloedzuiger; maar behalve trachten en willen, vermocht hij niets, want ik ontwaakte; ik bemerkte ook in den slaap een mes in mijn hand, maar ik had toen in mijn wil het mes voort te werpen, geenszins echter om hem te schaden; ik ontwaakte, en zag een vogel achter mij, die veranderd werd in een hond, die, meer en meer hond geworden, zijn bek naar mij uitstak, en zo verdween; en daarom zijn de messentrekkers zodanig, dat zij, wanneer zij het niet met messen afkunnen, bijten met de tanden, en dat zij worden aangeduid met honden. Gevraagd werd kort daarop, wie de misdadiger was geweest, maar hij werd nog niet gevonden, diegene namelijk die hem inspireerde bij mij dat uit te halen; hij is zodanig, dat hij de schuld gooit op alle onschuldigen die hij maar kent. 1748, 29 Aug.

Over iemand, zich verwonderende daarover dat er onbegrensd vele variëteiten in het andere leven bestaan.

2975. Er waren sommigen aanwezig, die rechtschapen waren, maar nooit over het hoe van den hemel hebben gedacht, als de anderen van mening zijnde dat de hemel als het ware iets eenvoudigs was; doch toen het hun werd gevraagd, of zij van mening waren, dat er niet meer variëteiten van alle dingen bestonden in het andere leven, dan in de wereld, en of er geen gezelschappen zijn, en meer dingen dan de mens ooit kan denken – toen begonnen zij, na gegeven bespiegeling, zich te verwonderen, dat zij over niets anders hadden gedacht dan over vreugde; doch dat zij nooit hadden gedacht over de onbegrensd vele variëteiten vanuit de gezelschappen, 1748, 29 Aug.

Over de gemene sferen.

2976. Er zijn in het algemeen [*in genere*] vier sferen des geloofs, namelijk de sfeer der wetenschap; de verstandelijke sfeer; en de sfeer der overreding; voorts de innerlijke sfeer der overreding; de tegenovergestelde sferen zijn er eveneens in het algemeen vier.

2977. De sferen kunnen, naar mij dunkt, niet onderkend worden, bijgevolg ook niet verstaan, dan alleen door hen die doorvatting hebben, want zij zijn sferen van geesten, en van engelen; door mij zijn zij vrij duidelijk doorvat,

voorts ook door de geesten, en met hen heb ik over die sferen tamelijk veel gesproken, en toen werd het door levende ondervinding aan hen en mij aangetoond, hoedanig zij zijn.

2978. De sfeer der wetenschappen is die welke de dingen die des geloofs zijn, niet toelaat; de verstandelijke sfeer meer, de innerlijke overredende het meest; en het werd klaarblijkend doorvat in iedere denking, aangaande de dingen die des geloofs waren, hoe het gesteld is met de tegenstanden; namelijk dat zij niet wilden toelaten, hoewel zij niet ontkenden; maar verder kunnen de sferen niet zo beschreven worden, want zonder doorvatting kunnen zij niet verstaan worden.

2979. Verder werd opgemerkt, dat de ene sfeer andere gemene sferen bevat, waarvan ook sommige mij te doorvatten werden gegeven, want het gemene [*commune*] bestaat uit bijzondere dingen; in de gemene sfeer zijn deze sferen de bijzondere; en deze bijzondere komen samen de gemene sfeer tegemoet, want de gemene is uit gene geformeerd.

2980. Er zijn ook zeker bijzondere die gemakkelijk samenvallen, sommige niet zozeer; getoond werd hoe het gesteld is met de bijzondere, door de richting des gemoeds op de objecten gezien op straat; de dingen die strookten of aan de sfeer eigen waren, wekten het gezicht en de ideeën op; de overige dingen werden niet gezien.

2981. De ene sfeer volgt ook de ander op, hetgeen eveneens werd getoond: alle sferen worden door den Heer beschikt; zonder gemene sferen kunnen geen bijzondere bestaan; hetgeen ook werd getoond door snaar-instrumenten; als daarvoor niet een gemene bestaat als lichaam ³⁾ waarmee de bijzondere dingen samenstemmen, kan er geenszins een klank zijn; niet het minste geluid kan er bestaan; zo is het in alle overige dingen.

2982. Behalve dat een geest op één plaats kan zijn, kan een ieder in een andere sfeer zijn: want een verbinding door plaatsen werkt niets uit, zo min in dit leven als in het andere leven: hetgeen ook werd getoond.

2983. Verder is er een lichamelijke sfeer of der zinnen des lichaams, die uiterlijk is, waarin ik eveneens werd gelaten; maar de variëteiten der sferen zijn niet doorvattelijk; en omdat zij voortdurende onstandvastigheden zijn, en onevenwaardigheden in de lichamelijke sfeer, kan zij ook niet zozeer verstaan

3 Dit doelt op den *klankbodem*, waarvan in de studie “Over de Trilling”, geschreven in 1719, wordt gezegd dat die moet zijn *van poreus hout* (zie aldaar pagina 33, 63, 65). Zonder twijfel heeft dit ook betrekking op het menselijk gemoed.

worden; want het zijn die sferen, waardoor de mens wordt geregeerd uit den Heer; maar door innerlijke sferen.

2984. Over deze dingen sprak ik op straat met geesten en engelen, bijna aanhoudend, en door ondervindingen werden de afzonderlijke dingen getoond; en hoe de geesten die van de sfeer der wetenschap zijn spraken, dit werd niet geoorloofd te vermelden: 1748, 29 Aug.

Aangetoond werd dat zij menen vanuit zich te leven, en nochtans niet leven vanuit zich.

2985. Ik sprak met zekere geesten, dat zij schenen gereden te worden in rijtuigen, en niet anders te geloven dan dat het zo is, en vooral wanneer zij in rijtuigen waren, en tot hen werd gezegd, dat het een fantasie was; voorts dat zij menen toegerust te zijn met een lichaam, en handen hebben, omdat zij aanraking doorvoelen; toen zeide er een, dat dit geen fantasie is, omdat hij zijn eigen hand voelt, haar aanrakende; hetgeen ik doorvatte, maar hem kan een hand afgenomen worden, en een nieuwe in de plaats gebracht, ja zelfs kunnen meerdere handen hem worden toegevoegd, en hij kan niet anders weten, en ontkennen dat het fantasie is, omdat hij ziet en aanraakt; daaruit werd te concluderen gegeven, dat het daarmee eender is gesteld, dat zij menen hun eigen leven te leven; verder is het al of niet genoeg, daar zij niet anders menen en weten; 1748, 29 Aug.

Over de gemene en de bijzondere sferen.

2986. Het kan enigermate worden toegelicht hoe zich bijzondere dingen in de gemene dingen gedragen, vanuit snaar-instrumenten, waarin een lichaam de gemene klank maakt, vanuit hetwelk en in hetwelk de bijzondere dingen ontstaan, en hun klanken zijn volgens het gemene, zoals een ieder bekend is; en daarom bestaan er onbegrensd veel bijzondere dingen met hun bijzondere verschillen, zoals alle tonen; en nochtans stemt de klank van alle in hun verschillen samen met het gemene; vandaar het verkwikkelijke, het sonore, het doordringende, enz.; aldus eveneens de spraken der mensen; de variëteiten en de verschillen der woorden van hen trekken uit het gemene; hun verkwikkelijkheid of onverkwikkelijkheid trekken zij uit de gemene aandoening; en de klank kan zijn uit het gehele samenklinkende systeem van

beenderen en lichamen, volgens de verwantschappen van de naaste dingen: eender de denking, eender elke beweging des lichaams, of de handeling; als er niet een gemene schikking van alle spieren is, door de longen, en van deze door de aandoening, kunnen er geen bijzondere bewegingen bestaan; aldus in de overige dingen.

2987. Er waren nu geesten aan de voorzijde hogerop, op een afstand, die tegen deze dingen bedenkingen of twijfels ingoten, met zoveel overreding, en vandaar, naar het scheen, met zoveel scherpzinnigheid, als ik dezulken eerder niet heb gehoord; daarom werd het hun verhinderd verder te spreken, want er was scherpte van redeneren, en overreding.

Dat overreding niet kan worden ingeboezemd tenzij na verloop van tijd en bij graden.

2988. Sommigen van de innerlijke geesten die van het verstandelijk geloof waren, klaagden daarover dat zij niet anders kunnen zijn, want zij willen bij de afzonderlijke dingen hun rede raadplegen, en verkeren zo in twijfel; maar hun werd geantwoord, dat hun weliswaar iets van overreding kan worden gegeven, zo dat zulke twijfel niet zou ontstaan; maar overreding geven is niet genoeg, in één staat en in één moment; want wanneer de staat is veranderd, en in het naast volgende moment, zijn dezulken net als vroeger; en daarom worden de overredingen gegeven door vele bevestigende dingen, en bij beetjes of bij graden; zo wordt het ingeboezemd door den Heer volgens de orde en hun natuur en inborst, zodat het wortel schiet; en zo zijn zij overreed, zoals de engelen, of verheven in de overreding door den Heer; want alle staten der overreding zijn des Heren, 1748, 29 Aug.

Als de geesten zich verheugden in een lichamelijk geheugen, zo zouden zij niet in een geestelijken staat kunnen zijn.

2989. Behalve andere dingen is er ook dit, dat de geesten zijn verstoken van het lichamelijk geheugen, omdat dit hun eigen is; vanuit hetzelfde menen zij hun eigen leven te leiden; voorts ook dat als zij zich in dit geheugen zouden verheugen, de volmaakter staten der geesten, waarover elders, nauwelijks zouden kunnen bestaan, namelijk met een geestelijke idee gedachten doorvatten, behalve zeer vele andere dingen; en daarom verliezen de mensen

niets dan vlees en beenderen, en het gebruik van dat geheugen; zij hebben het gehele geheugen, maar het wordt niet toegelaten hetzelfde te gebruiken, maar wel het innerlijk geheugen, hetwelk is als het ware het innerlijk vermogen van uit het lichamenlijk geheugen de bijzondere dingen te halen en van die te bezien, 1748, 29 Aug.

Dat de Heer aan velen in het andere leven verschijnt in een met hen overeenkomenden vorm.

2990. Het is mij meermalen gebeurd, dat ik niet anders achtte dan dat de Heer Zelf aanwezig was en sprak, zoals ook bij anderen het geval is geweest; maar het is hiermee aldus gesteld: het is de Heer dan Die hier verschijnt, doorheen anderen, die alsdan niet van zichzelf zijn, en deze zelfden achten dan eender dat zij de Heer zijn; en deze denking vloeit in aan de denking van hem bij wien Hij is, daar deze niets is, en de Heer doorheen hem dan verschijnt in diens vorm, want nochtans blijft diens vorm aan, hetgeen ik heden klaarblijkend kon ontwaren, want de Heer wil volstrekt niet den vorm of de inborst van een ander veranderen, en zo doorheen den ander verschijnen: aldus eveneens spreekt de Heer doorheen een ander, 1748, 30 Aug.

Over scheidingen uit de gezelschappen.

2991. Wanneer zij worden gescheiden van de gezelschappen waarin zij zijn, omdat zij niet samenstemmen, wordt dit voor de ogen der geesten uitgebeeld alsof de ganse mens zich rondom werpt, en zichontwringt door rondomwerping uit het gezelschap, en zich zo verwijdert; en zulks komt vrij duidelijk uit; zij verschijnen eveneens somtijds als voortwerpingen, maar niet omlaag, doch naar de omtrekken. Ik werd ingelicht dat wanneer zulk een voortwerping verschijnt van rechts naar links, hij alsdan zichzelf van het gezelschap wil scheiden; wanneer van links naar rechts, dat zij hem willen behouden, en zo met al hun kracht zich inspannen om hem te behouden; wanneer het anders verschijnt, nu eens hierheen, dan weer daarheen, en met ongelijke voortwerping, wat vooral aan het hoofd verschijnt, dan is het een tusseninliggend geval, noch van zijn kant, noch van hun kant; deze dingen werden mij op levende wijze getoond: 1748, 30 Aug.

Over de sfeer der activiteit van kleine kinderen.

2992. Een zekere sfeer van activiteit heb ik opgemerkt, die was van kleine kinderen, met zulk een kracht, en tevens in de activiteit de bedoeling zo gericht, dat zij niet kon worden weerstaan, of dat anderen daarin niet konden binnentreden, of boven hen uit een bedoeling nastreven; dit is de sfeer hunner activiteit, 1748, 30 Aug.

Over de werkzaamheid vanwege het stijlverschil.

2993. Getoond is mij op levende wijze, hoe sommigen die zich alleen toeleggen op schitterenden stijl, aanhoudend uit zijn op stijlbloempjes om maar applaus te oogsten, dus niet om de zaak zelf waarom het gaat op het oog hebben, maar alleen de roem van den schrijver, omdat hij over sublieme onderwerpen handelt; zo dat hij dan aanhoudend bespiegelt over zijn eigen lof, en over het uitblinken in stijl; zulk een stijl werkt niets uit bij hen die innerlijk zijn; en dat zulke schrijvers de andere schrijvers en hun stijl verachten waarin de zaak ten volle bevattelijk is uiteengezet, wier stijl zodanig is dat de woorden of uitdrukkingen [*verba seu voces*] voortgaan vanuit de goedheid des harten, zijnde ter verbetering van den naaste en ter zijner voorlichting; alsdan vormen de onderwerpen den stijl van een ieder volgens diens gave; doch bij hen in wie de stijl het onderwerp vormt, zodat vanuit den stijl op het onderwerp wordt neergekomen, is van werkzaamheid allerminst sprake; en het onderwerp regeert niet den stijl, 1748, 30 Aug.

Over hardnekkigheid.

2994. Ik sprak met geesten over de hardnekkigheid, dat zij is der verbeelding, is der begierigheid, en is der overreding, en dat de hardnekkigheid moest worden vergeleken bij een leider; en het werd mij getoond, dat er niet het minste van hardnekkigheid moet zijn in een mens opdat hij geleid worde door den Heer; maar voor zoveel een mens van hardnekkigheid heeft, voor evenzoveel eigene heeft hij; welk eigene door den Heer wordt weggenomen in hen die door den Heer worden geleid, niet door te breken, maar door met onbegrensd veel verscheidenheid te buigen; 1748, 30 Aug.

Dat zij die het goede verlangen, zich niets bekommeren om wetenschappelijke dingen, en ze als het ware weigeren.

2995. Ik heb doorvat uit degenen bij mij die Mahomedanen waren, dat zij wanneer zij curieuze dingen ervoeren, en meer dingen dienstig om de dingen te bevestigen die des geloofs in den Heer zijn, eerst niet zich erom bekommerden, voorts dat zij ze als het ware versmaadden met enigen afkeer, van gedachte zijnde dat het genoeg is als zij het goede aanvaarden, en dan kunnen weten vanuit het goede al wat bevestigt, en als het nuttig is, ontelbare dingen; tot wat nut kunnen de dingen strekken voor hen die anders bevestigd willen worden? 1748, 30 Aug. Genoege is het immers, dat de hemelse idee, zijnde in het goede, in het licht is van alle dingen die gebeuren.

Dat de engelen kunnen weten hoedanig de mens is. Over Mahomed.

2996. Uit den Heer kunnen de engelen weten, al wat in den mens is, van de eerste kindsheid aan, en wat hij heeft gedacht, hetgeen ik nu ook weet door hen die in den hemel zijn overgebracht; zij zijn, naar mij dunkt, Mahomed en Mahomedanen; die vandaar aan mijn denking deze dingen indragen en betuigen, en, zonder mijn medeweten, mijn hand leiden om aldus te schrijven, 1748, 30 Aug. Het zijn onbegrensd vele dingen die zij zien in de dingen die gebeuren, welke nooit met eens menschen idee gevat kunnen worden, aldus in de afzonderlijke woorden die geschreven worden: van hen eveneens dit. Toen werd hun gezegd, dat deze dingen die door hen gezien waren, nochtans bijna niets waren, in verhouding tot de dingen die gezien kunnen worden in de dingen die zij gezien hadden; en daarom werden zij in een nog innerlijker hemel opgetild; vandaar wederom sprekende met mij, zeiden zij; dat de vorige dingen die zij gezien hadden, zo grof waren geweest dat het amper iets was. 1748, 30 Aug. Nog verder werden zij opgeheven, tot waar de kleine kinderen zijn; en eerst waren zij verwonderd dat kleine kinderen weten wat geen anderen weten; en van daar zeiden zij dat het vrijwel niets was wat zij gezien hadden, en dat zó onbegrensd veel dingen in één idee worden bevat, dat één enkele idee met boekdelen niet beschreven kan worden, 1748, 30 Aug. Verscheidene dingen vloeiden in, en tot verscheidene dingen werd ik geleid, en door verscheidene dingen bewogen, welke ik niet kan vermelden. Ik weet vandaar, dat zij degenen zijn die oorzaken hebben gezien, en hoe de lagere wereld invloet, 1748, 30 Aug.

2997. Sommigen van hen werden neergelaten op enigen afstand, en vloeiden in, en zagen de dingen die bij mij waren, en vroegen aangaande de dingen die zij gezien hadden, en toen werden zij gebracht in een algeheel eenderen staat als waarin zij geweest waren in het leven des lichaams, in dit opzicht dat zij andere dingen zeiden dan zij voelden, zoals met velen het geval is om verschillende oorzaken, en zo dat zij zeiden zich niets te herinneren, wat zij ook tweemaal zeiden, waarover ik mij verwonderde; want het scheen mij toe, en ook anderen, dat zij wel degelijk zich herinnerden. Toen zij derhalve andere dingen zeiden dan zij wisten, uit gewoonte in het leven, niet uit noodzakelijkheid, werden zij neergeworpen of gleden zij neer tot hun plaatsen, waar zij, in een eenderen staat gebracht, zeiden dat zij deze dingen niet behoorden te zeggen;

2998. aldus ingelicht zijnde, dat zij nooit iets anders moeten zeggen dan hetgeen zij denken, tenzij vanuit uiterste noodzaak; dit was, omdat zij nog niet zodanig waren, dat de invloed des Heren bij hen zou kunnen werken, om te zeggen wat zij dachten, 1748, 30 Aug. Daaruit kan worden opgemaakt, dat dezulken ook kunnen worden binnengelaten in den hemel, maar niet lang daar stand houden, zelfs niet in den uiterlijken voorhof; daar zij niet konden zijn in den uiterlijken voorhof, zou zo geen overeenstemming gegeven hebben kunnen worden van de innerlijke dingen met de uiterlijke.

Over de bevestiging van hemelse waarheden door menselijke wetenschappelijke dingen.

2999. Met mij wordt vanuit den hemel door een zekere gemene golving, aldus door een eensgezinde toestemming van meerderen, gesproken over de hemelse waarheden, eerst dat zij geen bevestigende dingen nodig hebben ter bevestiging van de hemelse waarheden, wanneer zij in dezelve zijn, zoals om analytisch te denken geen behoefte is aan filosofische dingen, noch aan de wetenschappen der spieren voor de handelingen, maar dat zij al die dingen bezitten uit den Heer; wat de bevestigende dingen betreft, dat dit in de wereld kan worden geduld, terwille van de mensen die zodanig zijn, dat waarheden worden bevestigd door wetenschappen, aldus alleen bij hem die nochtans de waarheden gelooft, hoewel hij ze niet kan bevestigen; anderzijds bij sommigen verduisteren zij het menselijk verstand; bij anderen doen zij twijfelen aan de waarheden; bij anderen doen zij dezelve ontkennen; de overige dingen die volgden, herinner ik mij niet; het is niet toegelaten aan de wereld der geesten

die dingen te verhelen, hetgeen zij nu ook doen, 1748, 30 Aug. Dat de engelen in de erkenningen van alle bevestigende dingen zijn, kan genoeg vaststaan uit het ene voorbeeld, waarover eerder, aangaande zoveel verschillen, die worden opgesomd.

Sommigen die vanuit eigen krachten het goede wilden doen.

3000. Sommige geesten trokken, toen ik het gebed des Heren bad, van mij elken zin af naar zichzelf toe, zodat ik niet in den zin kon zijn, aldus ook niet in de doorvatting van de dingen die van het gebed zijn, zoals anders; en daarom moest ik herhaaldelijk stoppen in den aanvang of in het midden van het gebed; want zij die den zin naar zich toetrekken, willen dat ik hun van dienst ben als een slaaf en werktuig, en dat zij de meesters zijn, en dat zij zo bidden op zichzelf, niet echter met mij in gezelschap, zoals zo vaak is geschied als goede geesten, of engellijke geesten, met mij in gezelschap baden; toen doorvatte ik de aantrekking, waarover eerder, tot den Heer, als uit den Heer; maar dit eveneens met verscheidenheid, namelijk dat zij werden opgenomen in het gezelschap van het gebed, omdat zij goed waren, en wel vanuit vergunning, hetgeen eveneens werd doorvat; doch toen het geschiedde zonder zulke voelbare opneming, als wanneer het gebed geschiedt door engellijke geesten, want het bidden was met engellijke geesten tegelijk, toen was er verheffing;

3001. maar tot hen, die het algeheel tot zichzelf aantrokken, zo dat ik niet aanwezig kon zijn, die waren niet goed; mij waren zij beschouwende als een dood werktuig, zichzelf alleen als levend; en daarom, omdat zij elken zin wegnamen, moest ik vaak ophouden, en er een eind aan maken; sommigen van hen deden het niet vanuit een boos hart, omdat zij wilden bidden; heden wilden zij niet zodanig zijn, maar het gebed aan mij teruggeven, zodat zij tezamen met mij konden zijn; zulks omdat zij, hetgeen klaarblijkend werd doorvat, vanuit zich het goede wilden doen; en niettemin moest ik aflaten; hieruit kan vaststaan, hoe het hiermee is gesteld, wanneer mens of geest vanuit zichzelf het goede willen doen, wat zij niet kunnen, en het klaarblijkend uit deze dingen werd doorvat, en dat het niet de minste uitwerking heeft: zoveel zit aan het eigene vast.

Over de kracht der ziening in het andere leven, aldus over de kracht der ziening door het geloof, en over de overreding van de dingen die des geloofs zijn.

3002. Dezen nacht, in waaktoestand, en in den morgen, werd getoond welk een kracht in het andere leven de beziening, en tevens de overreding, heeft: er was een zekere geest, die meende dat door rechtstreekse beziening in anderen hij hen kon leiden en hun afnemen al wat hij wilde; hetgeen, omdat het in het andere leven zo gewoon is, dat zij door bezieningen anderen tot zich kunnen lokken, en de denkingen van genen aan hun eigen denkingen kunnen verbinden, aldus ook verscheidenen samenroepen; behalve ontelbare dingen meer, welke de beziening uitwerkt; zo iets is van den draak, wanneer hij boosdoeners wil samenroepen; zo iets is van hen die anderen opwekken om aanwezig te zijn; en daarom behoort het tot de gewoonste magie in het andere leven; en de geesten menen dat zij alle dingen kunnen doen door zulke bezieningen, waarover tal van dingen gezegd zouden kunnen worden.

3003. Een zekere geest was overreed, dat hij alle dingen zou kunnen door eendere bezieningen, omdat zij uit toelating bestaan; en daarom had hij zich zozeer aangewend andere geesten op te roepen, en tot zich te trekken door zulk een aankijken, dat hij uit aanwensel zich geheel en al stelde in den anderen persoon, zodat hij geloofde als het ware de anderen te zijn, zoals sommige waanzinnigen en zij die ijlen plegen te doen, en derhalve van het menselijk verkeer in de wereld zijn buitengesloten; deze nu trad op door zulk een sterk aankijken, als het ware overreed zijnde dat hij de persoon van den ander was, en dit met variatie, de beziening gericht zijnde op meerderen, die allen zo aan hem werden verbonden zodat zij zich niet zouden hebben kunnen terugtrekken; en zij schenen met hem te zijn op de plaats waar hij is, en wel in de laagste aarde; daar vertoonden zich ook degenen op wie hij zulk een persuasieve blik had gevestigd, en daarom werd diens persuasieve blik door mij doorvat zoals *Las som kommer utur led, som inter kan wrida tilbakars*; aldus is hij eender aan die waanzinnigen in de wereld; hetgeen ook werd bevestigd; degenen die hij zo aantrok, beklagden zich ook, dat zij niet bevrijd konden worden; hij had geen uitwerking op hen die in het ware geloof waren.

3004. Daaruit kan worden opgemaakt, hoedanige uitwerking dat aankijken heeft, zijnde een magische aankijk, of het magische dat de ouden uitoefenden, vooral de pythons.

3005. Daaruit kan men eveneens weten, wat is beziening door geloof, en wat geloof, want sommigen menen dat geloof niets niemendal is, terwijl toch een beziening door geloof alle dingen kan; en er is een beziening van alle dingen die des geloofs zijn, met overreding; maar het geloof is zodanig, dat voor zover er van aanschouwing in den Heer vanuit den mens, of vanuit hemzelf is, voor evenzoveel het geloof terugtreedt van den Heer, en van geen uitwerking is; maar voor zoveel de aanschouwing is uit den Heer, voor evenzoveel heeft het uitwerking; eender de overreding van de dingen die des geloofs zijn; anders zijn zij aan dien waanzinnige gelijk; het is een waanzin niet oneender aan die van hen die hebben gemeend God de Vader te zijn geweest, en God de Zoon, en wel krachtens een waanzinnige overreding; voor ook van hem die meende Karel XII te zijn geweest; en zij werden bij de krankzinnigen ondergebracht; eender zijn ook zij die zich het geloof vanuit eigen krachten willen verwerven, 1748, 31 Aug.

3006. Die waanzinnige geest, waarover boven, werd, omdat hij, door eenderen was opgeroepen om mij te bestoken, terwijl ik sliep, hetgeen volstrekt verboden is, namelijk een slapend mens belagen, neergeworpen uit een zekere hogere plaats, en naar het laagste deel der aarde, en daar vastgebonden aan een zekere lange paal of opgerichte as, en daar omsnoerd en uitgestrekt, alsof hij een spil, en niet een geest was; waartoe hij ook in de overreding werd getrokken; en vandaar daarna teruggebracht op zijn plaats, opdat hij zou leven buitengesloten van het gezelschap der anderen; en onder zodanigen die van een eendere fantasie zijn, zodat een ieder den ander mocht bestoken door eendere fantasieën en persuasieve aanblikken; daaruit kan worden opgemaakt, hoedanig zijn marteling was, voordat hij zijn aanwensel kwijt is, 1748, 31 Aug.

Dat de mens het daadwerkelijk boze doet.

3007. In de wereld der geesten zijn sommigen die haat koesteren jegens een ander in hun leven, en nochtans in uitwendige dingen alle bescheidenheid ten toon spreidden; nu barst de haat uit; het werd doorvat, dat die haat, voor zoveel die aan hen werd overgelaten, heel erg was, en dat hun nooit in het leven zo iets was opgevallen.

3008. Ten slotte wilden zij de schuld van hun haat op den Heer werpen, namelijk dat Hij hen zo had geregeerd, dat zij niet anders hadden kunnen worden, over welke zaak veel werd gesproken, met een zeker relletje,

omdat het er meerderen waren die samenspannden; hun werd gezegd dat elk daadwerkelijk boze uit hen komt, en al het goede uit den Heer; maar nochtans hielden zij hardnekkig staande, dat zij zodanig waren geweest, niet vanuit henzelf, maar vanuit den Heer; het werd gegeven te zeggen, met een geestelijke idee, dat aangaande deze dingen duizend boekdelen geschreven kunnen worden, en alle als het ware bevestigend; maar nochtans wordt in laatsten de waarheid onderschreven, dat al het daadwerkelijk boze is vanuit hen, en al het goede uit den Heer; getoond werd ook dat voor zoveel zij worden losgelaten, voor evenzoveel er het boze en de haat is; zulks wanneer zij geesten zijn; in het leven des lichaams niet zozeer; de conclusie was, dat het door den Heer is vooruit gezien, dat zij aldus daadwerkelijk het boze zullen doen, en dat daarin is voorzien, dat zij zich niet halsoverkop zouden storten in den ergsten dood. 1748, 31 Aug.

De oorzaak, dat de fantasieën der mensen in het andere leven worden verkeerd in gedaanten van dieren, en dergelijke.

3009. De oorzaak werd mij ingeboezemd, waarom meerdere fantasieën in het leven des lichaams worden verkeerd in vormen van dieren en meerdere eendere dingen, zodat wanneer zij vanuit de hemelen worden gemonsterd, of er een invloed is, alsdan die fantasieën in zulke dieren en in zulke vormen worden verkeerd, niet anders dan wat gebeurt in de wereld der geesten, en zoals verschijnt uit de profetische dingen en in den slaap; welke vormen de laatsten der orde zijn, hoedanige eveneens bestaan op den aardbol, zijnde de laatsten der uitbeeldingen; zoals wanneer een tovenares, gemonsterd zijnde, werd verkeerd in een kluwen slangen, want overeenstemmingen zijn zodanig, zodat het niet anders kan, dan dat wanneer zij worden gevoerd door de orde uit het lichamelijk leven, hetwelk aanblijft, en zo meer opwaarts, in aanvang hun fantasieën zodanig verschijnen; anderszins kunnen de fantasieën hun niet worden afgenomen, en zij hervormd, 1748, 31 Aug.

Over geesten die geloofd willen worden de Heer te zijn.

3010. Er was een geest bij mij, die omstreeks een uur lang op mijn hoofd stond, en ook kon in den aanvang niet iets anders worden doorvat dan dat hij goed was; hij sprak weinig, maar dan vanuit zijn denking, en ook niet

iets van het boze; ten slotte voerde hij onder het spreken af en toe aan mijn doorvatting in dat hij de Heer was, hetgeen ik uit een paar dingen in den aanvang kon doorvatten, omdat hij op mijn hoofd stond; voorts omdat dit gewoon is bij hen die des Heren zijn, door wie eveneens de doorvatting van des Heren tegenwoordigheid wordt ingeboezemd, omdat de Heer door hen spreekt; maar deze geest had dit als een kunstgreep zich eigen gemaakt, en wel zó, dat hij eveneens zichzelf de overreding had bijgebracht te kunnen menen de Heer te zijn; maar omdat eerder zodanigen bij mij waren geweest, en in henzelf met een niet oneendere doorvatting, welke mij evenwel toen niet te onderkennen werd gegeven, werd het nochtans te weten gegeven dat deze geest boos was, en daarom sprak ik met hem zoals met een bozen geest, waarop hij verontwaardigd zeide,

3011. dat hij met zulke kunst en zulke overreding eerder meerdere goede geesten tot zich heeft kunnen lokken, en hen overreden dat hij gezonden was van den Heer, dus een engel; dit trachtte hij ook met eendere overreding op mij toe te passen, maar tevergeefs, omdat hij ontdekt was; waaruit kan vaststaan, dat er geesten zijn die met overreding kunnen binnen brengen, dat zij voortgaan uit den Heer, en in gezelschap met henzelve meerdere geesten aantrekken die rechtschapen zijn, niet beter wetende; terwijl zij toch boos zijn, en wel waanzinnig, zoals het ook gegeven werd hem dit te zeggen, dat hij meende de Heer te zijn, met waanzinnige overreding; wat kan krankzinniger zijn. Het komt mij nu in den zin, dat zodanig sommige dweepzieken zijn, ook de Quakers, die eveneens zodanig waren na den dood, dat zij overtuigd waren dat de heilige geest met hen sprak, omdat zij menen vanuit den Heer te zijn; en deze overreedde zich de Heer te zijn, terwijl toch dit niet een aanwijzing is van des Heren tegenwoordigheid; maar de waarheid des geloofs aangaande den Heer is het.

3012. Toen dezelfde geest bemerkte ontdekt te zijn, en dat de geesten waren onderricht over de waarheid des geloofs omtrent hem, wilde hij zich losmaken uit hun gezelschap, waarin hij ook geleerd had bedreven te zijn door eigen manieren, middels verschillende vooruit-schietingen en wendingen van zijn lichaam, naar rechts, naar links, rechtstreeks, schuin, op allerlei wijze; en toen hem werd gezegd, dat dit betekende dat hij zich wilde onttrekken aan het gezelschap, want hij kon zijn draai niet vinden bij hen die hem niet erkenden als een geest voortgaande uit den Heer, bekende dezelfde geest, dat hij daarin uitgestudeerd was zo te doen wanneer hij degenen wilde verjagen die met hem in gezelschap waren, en dan daarna de goede geesten samen te roepen die geloven dat hij zodanig is; in andere opzichten kon hij vrij

scherpzinnig zijn, en van schijnbaar inzicht; zwaar gebelgd was hij, toen ik hem zeide, dat hoe intelligenter hij zichzelf voorkwam, des te waanzinniger hij was. 1748, 1 Sept.

3013. Deze zeide ook tot mij, dat hij niet zo verwonderd was dat geesten met den mens spreken, omdat hij ook zodanig is; maar niet gelovende dat er zulk een gesprek was als bij mij; vandaar wordt eveneens te weten gegeven, dat hij een Quaker is, of een quakeriaanse geest, wat hetzelfde is; zij zijn van mening dat zij alleen met geesten spreken, of, zoals hij nu wil, met engelen, 1748, 31 Aug.

Dat geesten geen leven hebben, tenzij de dingen worden toegelaten die zij begeren.

3014. Ik heb doorvat dat zij onderling handelden daarover dat het leven der geesten bestaat in hun begeerten, waarzonder zij niet zouden kunnen leven, bijgevolg niet met anderen samenzijn; hetgeen hun eveneens werd getoond door verschillende dingen, die donkerder tot mijn doorvatting kwamen; en zij erkenden dat zij, als niet aan een ieder werd toegelaten iets zodanigs dat met hun begeerte strookt, niet zouden kunnen blijven bestaan onder de anderen, aldus ook niet leven; waaruit kan besloten worden dat de Heer een ieder buigt door middel van diens begeerten; bij andere gelegenheden heb ik vroeger met hen gesproken dienaangaande dat hun leven daarin bestaat dat het hun wordt toegelaten, en dat zij, als het hun niet werd toegelaten volgens hun fantasieën te handelen, niet zouden kunnen leven, 1748, 2 Sept.

Over de ideale spraak van den slaap: een uitbeeldend visioen aangaande de Quakers.

3015. Gesproken werd met mij in een staat midden tussen slaap en waak, en wel door zulke ideeën die geenszins kunnen worden uitgedrukt; want, zoals ik bij andere gelegenheden heb gehoord, knopen de geesten hun gesprekken vast aan elke willekeurige zaak, welke gesprekken daarna niet kunnen worden vermeld, hoewel ik het duidelijk in dien staat doorvatte: en deze spraak van slaap is van de boze geesten der innerlijke wereld, of van innerlijke boze geesten in slaap, dus eveneens onmogelijk uit te drukken, maar het bevat nooit iets in zich: en daarom werd het mij later uitgebeeld door afval en meer

dergelijke vuilnis, uit een zeker vat gegoten, want de dingen hingen slecht samen, en waren van niet enig belang, hoewel onmogelijk uit te drukken: het verstandelijke van de dingen die in deze spraak zijn, wordt ook uitgebeeld door de achterdelen van een paard, die ik duidelijk zag; want er kwam een paard, welks achterdelen niet verschenen, maar toen het de achterdelen keerde, verschenen zij mij duidelijk; en het werd doorvat of gezegd, dat het verstandelijke van hen die in deze ideale spraak van slaap zijn, aldus worden uitgebeeld, want er is niets van verstandelijk ware; zodanig is misschien eveneens het verstandelijke van die geesten die Quakers zijn, en menen dat zij alleen door den heiligen geest worden geleid.

3016. Er werd ook een uitbeeldende aan mij vertoond in den slaap; ik scheen opgeheven tot het dak en daar met het hoofd te blijven steken, en zo kalm te rusten; daarna werd ik neergelaten, en midden onderweg veilig rondgeleid; en van die rondleiding neergelaten op een tafel beneden, waar een zekere vrouw aanzat en at vanuit een schotel; de rondleiding was geschied, en daarna veranderd in een schotel, waarin spijs lag zo bereid dat daarvan gegeten werd; ik was van mening dat zij het zo verstonden dat zij een wonderbaarlijk voedsel hadden verworven; maar toen die schotel werd weggedragen, hetgeen werd gedaan door een andere vrouw die bediende, beseften zij niet dat het een nieuwe schotel was, en dat daar de spijs wonderbaarlijk geformeerd was, waarover ik zeer verwonderd was; en toen ik proefde wat het was, toen zij het van daar wegdroeg, waren het erwten (*of grön art met vis* :); daaruit kan vaststaan, hoedanig hun uitbeeldende is, maar wat het visioen van slaap betekent, weet ik nog niet; ik doorvat dat het Quakers betreft, namelijk dat zij niet weten dat iets ooit wonderbaarlijk wordt ingeboezemd uit den Heer, en hoewel zij dat niet doorvatten, wordt het hun toch gegeven, namelijk rechtschapenheid van leven en (*oprigtighet*).

3017. Opdat ik zou weten hoe die onuitdrukbare spraak der innerlijke geesten verschilt van andere spraken, werd mij gezegd dat de dingen die vallen tot de goede innerlijke geesten zich geheel anders gedragen als wat valt uit den hemel tot de boze innerlijke geesten; opdat zou worden geweten hoedanig het is gesteld met dat wat doorheen den hemel neerglijdt tot de goede innerlijke geesten, diene dat mij in waaktoestand een zekere maagd verscheen, die wandelde met een ander door mij niet gezien persoon, of man, en ik doorvatte dat die haar minnaar was; de maagd werd gezien alleen van de rugzijde, gekleed in een gewoon helderwit gewaad van geelachtigen glans, welk gewaad keurig om den boezem sloot, zo dat de bekleding van het lichaam heel fraai was, maar het was mij vergund alleen de rugzijde te zien;

aldus worden uitgebeeld de dingen die doorheen den hemel neerglieden in de rechtschapen innerlijke geesten, 1748, 1 Sept.

3018. Gehoord werd eveneens, dat geesten spraken vanuit mij terwijl ik in slaap was, nauwelijks anders dan wanneer ik wakker was, maar niet met de idee van het wakker-zijn, zoals eerder werd opgemerkt, wanneer sommigen vanuit mij predikten in de lagere aarde; zij menen eender te spreken, maar er is nochtans slaap in de spraak, aldus zonder uitwerking, 1748, 1 Sept.

Dat sommige geesten grotelijks begeren mensen te zijn.

3019. Alle geesten in het algemeen weten, wanneer zij bij den mens zijn, niet anders dan dat zij mensen zijn; maar er zijn anderen, die begeren mens te zijn, dus geheel en al diens lichaam in beslag te nemen, en zo hem bij wien zij zijn, te beschouwen als geen lichaam te hebben; dezulken zijn meermalen bij mij geweest, en probeerden een boel; sommigen handelden milder: zij waren evenwel op verschillende wijze met schaamte aangedaan; want het schijnt hun toe hun aangezicht in een spiegel te zien, behalve andere dingen; aldus worden de geesten van die begeerte verwijderd; 1748, 1 Sept.

Hoe de invloed der geesten in den mens geschiedt; over den invloed in het algemeen.

3020. Het is mij geleerd hoe het daarmede is gesteld, dat de Heer invloeit in den algehelen hemel, en in de wereld der geesten, zowel onmiddellijk uit Hemzelf, als middellijk door de engelen in de lagere geesten, en dezen in lagere geesten, en zo in den mens, dit is de invloed in het algemeen.

3021. Voorts, dat alle invloed van het goede en het ware wordt opgenomen door de geesten volgens hun vorm of natuur; door de goeden wordt opgenomen het goede en het ware, door de bozen wordt het goede verkeerd in het boze, en het ware in het valse, met alle verschil en verscheidenheid volgens hun dispositie, en staten.

3022. Verder worden, daar de mens het laatste der orde is, de ideeën in diens geheugen, of de stoffelijke ideeën van diens geheugen, aldus begrensd: en omdat daar alle ideeën worden begrensd, ook die der geesten, en zij zo de ontvangers zijn van de ideeën der geesten, en een aanhoudende nexus van orde opvolgt, tot daaraan toe, kan een geest niet anders menen, dan dat

in hemzelf, en uit hemzelf de ideeën aanvangen, terwijl toch zijn ideeën in de ideeën des mensen zijn, waarin zij hun grens vinden; zoals hieruit kan vaststaan dat zij zich alle en de afzonderlijke dingen van den mens toeëigenen, en dat zij diens taal als de hunne spreken, en ook niet anders kunnen weten.

3023. Daaruit vloeit voort, daar de ideeën zo vallen in de ideeën van des mensen geheugen, en des mensen ideeën zijn op verschillende wijze opgevuld, dat aan iedere idee van hem talloze dingen zijn toegevoegd, welke naastbij zijn, welke verwant zijn, welke meer verwijderd zijn van afstand, welke vandaar afhankelijk zijn; en zulke ideeën bestaan in alle verscheidenheid volgens de staten, en met een verschil in elk mens, volgens ieders fantasieën; behalve nog meer dingen die niet zo kunnen worden opgesomd.

3024. Daaruit vloeit voort, omdat er meerdere geesten zijn, of geesten van uiteenlopende gemoedsaard, dat een geest of genius dit in een idee aangrijpt wat met hem strookt, en een andere genius dat; ja zelfs waar een andere genius datgene aangrijpt wat verder weg ligt, en dat hij uit zijn ondervinding weet dat het daarvan afhangt; zoals zij die uitwerpselen zagen en niets anders; die zich op mets anders toeleggen dan op het leren van magie, en elk goede in het boze verkeren.

3024[b]. Hoe meer de ideeën gesloten zijn voor den mens, zodat hij maar naar één ding kijkt, wat vanuit de overreding komt, uit begeerte, deswege dat hij zichzelf en de wereldlijke dingen op het oog heeft, want zo zijn de ideeën voor den mens gesloten – des te kleiner het gevaar; want dan kunnen de ideeën der geesten niet uitgestort worden over meerdere dingen, en zo aan den mens dingen ingieten die boos zijn; behalve de dingen die de mens voor zichzelf heeft verworven. Doch bij hem die in het geloof is, is het des te beter, hoe minder de ideeën tot één ding bepaald zijn, zo dat zij aan elke gelegenheid kunnen worden aangeplooid, dat is, des te vloeiender, om het zo te zeggen, is het in den mens, en des te minder vasthoudend en hard; des te gemakkelijker wordt hij door den Heer gebogen tot alle dingen die den Heer behagen, en tot het goede. 1748, 1 Sept.

3025. Zolang de mens leeft, worden de ideeën van zijn geheugen gevarieerd, veranderd, uitgestort over meerdere objecten, samengetrokken tot minder dingen door overredingen: in één woord, hij kan tot aan den dood toe erger worden, en beter worden; doch met geesten is het niet hetzelfde geval; bovendien is het met ideeën zo gesteld, dat zij kunnen worden uitgestort tot meerdere goede dingen, en zo andere aanverwantschappen hebben, anders worden verbonden, verdeeld, en zo nieuwe verwantschappen aangaan, en zo voort, 1748, 1 Sept.

Over iemand die meende het goede te kunnen doen en den naaste te kunnen liefhebben vanuit zichzelf.

Ik sprak met iemand, die hogerop ter rechterzijde op enigen afstand was, die zeide het goede te kunnen doen, en wel zo vanuit zichzelf; maar het werd gegeven hem te zeggen, dat niemand wat ook kan doen, tenzij vanuit den wil; als de wil niet aanwezig is, dan kan hij wel een schijnbaar goede doen, maar dit wordt terstond onderkend als zijnde niet des wils; hij zeide dat hij wilde trachten het goede te doen, en zo den wil te dwingen; toen werd het gegeven te zeggen, dat het de liefde zal zijn die den wil regeert.

Over iemand die meende het goede te kunnen doen, en den naaste te kunnen liefhebben vanuit zichzelf.

3026. Een zekere geest, naar ik acht vanuit het verstandelijk geloof, meende het goede te kunnen doen vanuit zichzelf; het werd gegeven hem te zeggen dat niemand iets kan doen tenzij vanuit den wil; vanuit den wil komt al wat men doet; en als iemand toch het goede doet, en niet vanuit den wil, dan is dit geveinsd; hetgeen terstond in het andere leven wordt gemerkt, en niet geduld, omdat het geveinsd is; en als hij toch enig goede zou doen, dan zou hij iets beschouwen buiten zich, terwille waarvan hij het deed, zo niet vanuit de liefde; hetgeen met een geestelijke idee beter werd doorvat; maar toch meende hij dat hij ook den wil zou kunnen dwingen om vanuit liefde te handelen; en daarom trachtte hij zich te verwijderen als het ware van de heerschappij van den wil, om zo zich te stellen in de liefde, opdat hij zo vanuit de liefde in den wil zou handelen,

3027. en daarom werd gezegd dat hij zou proberen hoe te slagen; derhalve zocht hij een gezelschap op dat zodanig was, namelijk dat in de liefde was; en ten slotte vond hij er een, zeggende dat hij het gevonden had; zo was hij tot den hemel opgeheven; ik was in afwachting wat er geschieden zou, en onderwijl sprak ik met de overige geesten daarover dat hij, als hij zodanig was dat hij uit den Heer liefde kan opnemen, zou kunnen stand houden onder genen; anders dat hij het niet zou kunnen; toen wij in afwachting waren, werd hij gezien, of werden degenen gezien die zich van den hemel afrolden; wat een aanwijzing was, dat zij zichzelf uit het gezelschap voortwierpen, omdat zij daar niet kunnen blijven bestaan, alsof zij in een sfeer waren waarin zij niet kunnen leven; hij is nu bij geesten boven het hoofd; hij zegt, dat hij ginds

was, maar daar niet kon leven, maar dat hij erg benauwd werd, zodat hij ten
zeerste verblijd was dat hij daarvandaan kon worden bevrijd, 1748, 1 Sept.

**Dat goede geesten wanneer zij vertoornen, somtijds in zulke dingen
plotseling uitbarsten, waarvan niet anders kan worden geweten dan dat
die uit de slechtsten voortkomen.**

3028. Het is somtijds voorgekomen, dat ik zekere afschuwelijke dingen
ontwaarde, waarvan ik meende dat het van de ergste geesten een uitvloeisel
was; maar het kwam uit, dat het van de rechtschapenen was, die opeens
vertoornen, en wel om oorzaken dat zij niet worden toegelaten om het goede
te doen; zo barsten zij dan uit in het tegenovergestelde door een woede-aanval,
zoals ook bij een rechtschapen mens pleegt te geschieden als hij vertoornt,
1748, 1 Sept.

**Over de vreugde der gelukzaligheid in den hemel, dergenen die den
Heer verheerlijken.**

3029. Nu verheerlijkten zeer vele goeden den Heer vanwege Zijn komst en
hun bevrijding uit de hel, en er was zoveel vreugde van gelukzaligheid, dat
sommigen zeiden dat zij het niet konden uithouden, 1748, 1 Sept. Het was als
het ware een gemene verheerlijking, zó dat ook sommigen in de hel begeerden
te verheerlijken, zoals ik hoorde van sommigen die daarvandaan waren, maar
van degenen die in latrinen leven, 1748, 1 Sept.

Den volgenden morgen waren alle dingen in een staat van kalmte, zodat ik
niet dan een kalme stilte doorratte rondom mij, welke nog aanhoudt; 1748,
2 Sept.

Dat de Kerk des Heren wordt bevorderd door de bozen in hoge mate.

3030. Ik sprak op kalme wijze met sommigen die in deze kalmte waren,
of, naar ik acht, met sommige toehorende apostelen, daarover dat door de
bozen in hoge mate de Kerk des Heren is bevorderd, namelijk door hen die
andere doeleinden, en wel hun eigen liefden op het oog hebben; zoals door de
apostelen, die van zins waren het algehele wereldrond te gaan oordelen, en door

anderen in de wereld die leerstukken des geloofs invoerden uit zelfzuchtige oorzaken, en om andere redenen, zoals het geval was in Zweden, Engeland, en elders; voorts heden bij de pauselijken, die de leerstellige dingen van het geloof in den Heer in stand houden, ter oorzaak hiervan dat zij alle dingen der aarde, en alle dingen des hemels mogen bezitten, want zij weten dat zij niet aanbeden kunnen worden, en zo alle dingen zouden verliezen, als de paus opperste priester zou worden genoemd, en niet plaatsvervanger; deze dingen worden toegelaten ter oorzaak hiervan dat het goede daaruit voortvloeide, 1748, 2 Sept. om niet oneendere oorzaak werd ook de Mahomedaanse hemel geopend, en de Jupiterhemel [*coelum Joviale*] door degenen die een anderen Heer zouden willen zoeken.

De verwantschappen in het andere leven.

3031. De vergemeenschapping van de gemoedsaarden, en van alle en de afzonderlijke dingen die in den gemoedsaard zijn, is wonderbaarlijk in het andere leven, en wordt terstond onderkend; en deze vergemeenschapping en de erkenning daarvandaan kan niet beschreven worden, vooral die in de hemelen; de vergemeenschapping en de erkenning, en vandaar de vergezelschapping gedragen zich evenzo als de verwantschappen op aarde, namelijk dat zij worden erkend als ouders, als kinderen, als broeders, als bloedverwanten en aanverwanten, volgens de verschillen; zodanig is de liefde, hoedanig zij maar zijn in het leven volgens alle verschillen jegens de naasten, en de in volgorde verder verwijderden; de bloedverwantschappen en de aanverwantschappen zijn der liefde, en der verschillen ervan, welke onbegrensd in aantal zijn; en de vergemeenschappingen zijn dermate uitgezocht fijn, dat zij niet kunnen worden beschreven: verder bestaat er hoegenaamd geen inachtneming van de verhouding tot hen die ouders, kinderen, bloedverwanten en aanverwanten waren geweest op aarde, noch tot enig persoon hoedanig die op aarde is geweest, dus niet tot waardigheden, rijkdommen of eendere dingen die wereldlijk en aards zijn; deze dingen bevestigd door hen die van de engelen zijn, 1748, 2 Sept.

3032. Het smartte sommige geesten dat zij zo de hunnen zouden verliezen; hetgeen voortvloeide vanuit een rest van lichamelijk liefde; maar hun werd geantwoord dat zij duizenden in hun plaats zouden erlangen, die zij veel meer en gelukzaliger zouden liefhebben; voorts dat allen den Heer moeten erkennen als enigen Ouder van allen, zoals dit der onschuld is, maar dat de

Heer voor allen de Vader is, en aldus allen die voor den Heer in de plaats zijn, volgens een ieders gave van opnemen; en eveneens dat degenen die des Heren zijn, eveneens in de plaats van ouders zijn.

Over den invloed.

3033. Toen er gehandeld werd over den gemenen invloed, en in het bijzonder in een ieder, voorts dat iedere geest en engel een middelpunt van invloeden is, aldus dat myriaden van myriaden invloeden in iedere idee, welke de mens en de geest voor een enkelvoudige of enige idee houdt, toen werd het door sublieme geestelijke ideeën gegeven aan sommigen die bij machte waren om op te nemen, te doorvatten dat het er aldus mede gesteld is; onder hen was ook de ene en de andere Mahomed; en dezen zeiden nu, het zo doorvat te hebben dat zij geheel en al overtuigd zijn geworden dat het er zo mede gesteld is, en dat de mens het nooit kan vatten wanneer hij meent dat een idee enkelvoudig is, zelfs ook niet enige geest; bijgevolg dat het niet gevat kan worden, zolang voor mens en geest de hemel niet is geopend, zodat zulk een doorvatting hun kan worden ingegoten.

3034. Sommigen geesten die dit niet konden vatten, ter oorzaak hiervan dat voor hen de hemel was gesloten, zeiden dat zij deze dingen niet konden begrijpen, en dat het zo ermee gesteld was; het werd gegeven hun te antwoorden, dat zij eender ook niet begrijpen dat één enkele handeling, die voor enkelvoudig wordt gehouden, door zoveel spieren, en zo door ontelbare beweegvezels, en door myriaden van zuiverder vezels, tot stand komt; en nog minder dat tot één enkele handeling, die voor enkelvoudig wordt gehouden, een universeel systeem van zuiverder delen samenwerkt, volgens naastbestaande verwantschappen en aanverwantschappen, allerwonderbaarlijkst; wanneer zij dit niet weten, en als zij dit niet geloven, wat zo voor de hand liggend is, en gewoon, hoe kunnen zij dan geloven dat er zulk een invloed is, 1748, 2 Sept.

3034[b]. Maar hier werd eveneens te doorvatten gegeven, en wat mij toen verwonderde, dat mij de ademhaling toen als het ware werd afgenomen, namelijk dat ik de ademing uitliet, en van binnen ademde; vandaar doorvat ik enigmate dat zo die geesten zonder verstoring door mij hebben kunnen doorvatten, want de uitwendige ademhaling was weggenomen, en een inwendige gegeven, want de uitzending van den adem verstoort; zie hierover aangaande de long, wat de aantrekking en wat de uitzending is, daar ter plaatse. 1748, 2 Sept.

3035. Ik doorvatte ook, dat hun werd getoond, dat een idee van gezelschappen in de wereld der geesten kan verkregen worden vanuit de vergezelschappingen der spieren in den mens, en dat de vergemeenschappingen ervan door vezels en onbegrensd vele andere nexussen, invloeden volgens de verwantschappen in iedere enkelvoudige handeling, en dat de ademing der longen in zulk een is veranderd, omdat het de long is die in het spierensysteem werkt in het algemeen, zoals bekend is uit de dingen die geschreven zijn over de long, 1748, 2 Sept.

3036. Ik doorvatte ook, dat zij eveneens spraken over de vier gebieden in het lichaam, welke gemene verdelingen zijn, en welker vergemeenschappingen wonderbaarlijk zijn, namelijk het gebied der geslachtsdelen, het gebied van de buik of het subdiaphragmatische gebied, het borstgebied waar hart en longen zijn, en het gebied van het hoofd, dat bovenaan is; en dat er in alle een wonderbaarlijke gemene invloed is door vliezen, in de afzonderlijkste dingen door de zuiverste vezels, 1748, 2 Sept.

Boze geesten zijn de oorzaak dat het boze hun overkomt.

3037. Ik sprak met geesten daarover dat zij zichzelf het boze doen wanneer zij het een ander bedoelen aan te doen, zo dat het der vergelding is, of dat het hun met gelijk beantwoordt; want zij beraamden iemand het boze, en het sloeg op henzelf terug; zij zeiden dat het boze uit mij en anderen kwam, welk boze uit hen of uit henzelf kwam; zo volgens den schijn. Zij willen niet overreed worden; en daarom werd daarover gesproken, en getoond, dat als iemand zijn hoofd tegen den wand stoot, dit niet de schuld van den wand is, maar van hemzelf; en het werd daarna toegelicht door vele dingen, namelijk dat er zulk een evenwichtigheid van deze dingen is, en van de afzonderlijke dingen in het lichaam, zodat op elke actie een reactie antwoord geeft, aldus in de kleinste vliezen, vezels, de kleinste deeltjes in den animalen geest; en dat, als er niet zulk een reactie zou zijn, geenszins iets zou kunnen bestaan, maar alles zou verwijnen en verzieken; en daarom is er een voortdurend evenwicht; eender in alle andere dingen;

3038. zoals ook onder de mensen; hoedanig de een is, zodanig reageert de ander, zo niet op uitwendige wijze, dan toch in gezindheid; en daarom weten de mensen dit terdege, en gaan datgene niet te buiten wat zij van anderen toelaten, want zij vrezen het beantwoordende boze van genen: en dit geschiedt met een onbegrensd verscheidenheid volgens eens ieders staat en natuur;

hetgeen een ieder bekend kan zijn. Aldus is dit ingegrift aan de natuur, dat kuikens, ja de minste insecten weerstand bieden volgens de aanslagen en kwade gezindheden; daaruit nu staat vast, dat het boze der straf waarvan zij menen dat het van anderen komt, uit henzelf is, want zodanige beantwoording bestaat er; als het zo is in de kleinste en in alle dingen der natuur, wat dan niet in het grootste lichaam? Doch in de wereld der boze geesten geschiedt iets dergelijks als in het menselijk geslacht: de reactie in de hemelen is een andere, want daar wordt aan niemand enig boze toegediend, maar alles wordt ten goede gekeerd, 1748, 2 Sept., hetgeen vanuit ondervinding werd getoond.

3039. Zodanig zijn de boze geesten, dat zij willen dat de goeden nooit weerstaan, maar toegeven, zo dat zij hun elk boze kunnen toevoegen; doch hun werd geantwoord, dat de goeden niet anders kunnen dan weerstaan: en als er niet weerstaan werd, zouden zij de goedheid van genen misbruiken, en allen in hemel en op aarde zoeken te verderven; en daarom wordt er weerstaan, en derhalve is de wereld der geesten wel zodanig, dat het boze aan hen wordt toegediend door de bozen, hoewel de goeden schijnen samen met genen te zijn, terwijl het toch niet zo is. 1748, 2 Sept.

Over de engellijke vormen.

3040. De engellijke vormen of koren zijn bij mij zo vaak geweest en gehoord, dat het mij vertrouwd is geworden, dat de afzonderlijke opmerkenswaardige gevallen niet zijn aangetekend, zoals bijvoorbeeld dat sommigen, zonder uitbeeldingen of ideeën, leren vloeien in zulke vormen, om ingewijd te worden en te kunnen samenzijn daarna met de geestelijken en de hemelsen; voorts dat koren vanuit Mahomedanen mij zó vertrouwd zijn geworden, dat ik alleen aan de klank heb kunnen weten dat zij vanuit hen waren: behalve nog andere dingen die ik mij niet herinner, zoals wanneer zij invloeiden in het geluid van den mond, zonder spraak.

3041. Toen over vormen werd gehandeld, dat uit dezelve de grootste mens wordt samengesteld, en de leden of gebieden worden geformeerd, en dat zij die niet zijn ingewijd in het gezelschap om te handelen als een éne, tot de heerlijkheid des Heren, niet in den grootsten mens zijn, ontwaarde ik de verontwaardiging uit de wereld der geesten, deswege dat zij niet ook waren onder degenen die den grootsten mens uitmaakten; maar hun werd geantwoord, eerst aan de bozen, dat zij het niet eerder kunnen zijn dan wanneer zij zoals mest op de aarde zijn geworpen, en zo dat zij evenals die

dingen welke van dienst zijn aan het sap voor plant of boom, daarin zijn binnengegaan; dan eerst kunnen zij zijn in het gezelschap of in den boom: aan anderen, eveneens boos, werd geantwoord dat zij niet anders beschouwd kunnen, worden dan als de dingen die in de maag worden gezonden, en wederom, omdat zij niets tot de voeding bijdragen, als uitwerpselen worden uitgeworpen; aldus zou het eveneens zijn indien zij werden toegelaten in zulke koren of vormen. Sommigen stonden nochtans erop, dat zij ertussen wilden zijn, hetgeen werd toegestaan, maar er werd gezegd dat zij het niet zouden kunnen, omdat zij zo grof zijn, 1748, 2 Sept.

Over den draak.

3042. De gewoonte is hem vertrouwd, dat het hem, wanneer hij de Joden wil samenroepen, en zo met hen de gelovigen vervolgen, toeschijnt naar het oude Jeruzalem heen te gaan, hetwelk is ter linkerszijde een weinig verder, beneden; dan spreekt hij, somtijds zonder enige list, een ding, en denkt iets anders; door middel van de innerlijke dingen zijner natuur of denking spreekt hij met de Joden; door middel van een andere spraak met een ander; hetgeen een aanwijzing is van zijn bedrog; en degene aan wien hij bekend is, weet dat terstond zowel aan zijn spraak, als aan de plaats waar hij is.

Dat de idee aan een woord blijft vastgebonden.

3043. In het spreken met geesten werd heel uitgezocht fijn waargenomen de idee van een woord, zowel dat één enkel woord niet verscheidene ideeën omvat, als dat wanneer een woord wordt veranderd, terstond een verwarring ontstaat, bijvoorbeeld wanneer geesten degenen worden geheten die in de wereld der geesten zijn, en zelfs de bozen, dat alsdan geen van de goeden voor geesten willen gelden, en omdat het alleen de engelen zijn die in den hemel zijn; aldus met andere woorden; en daarom, wanneer een andere idee aan een woord wordt ingeprent, en het vorige woord wordt veranderd, baart dit een hoop last in het spreken met geesten, en daarom moeten de woorden constant in gebruik zijn, waaraan een idee eenmaal is ingeprent; 1748, 2 Sept.

Geesten van Jupiter over de geesten van onzen aardbol, dat ergere niet bestaanbaar zijn.

3044. Zekere geesten van Jupiter waren bij mij; eerst wilden zij niet komen, omdat zij wisten dat de geesten hier boos waren; sommigen van hen waren nochtans hier, en. het was aan geesten van dezen aardbol toegestaan om te handelen door middel van hun boze dingen geïnspireerd door list, bedrog, openlijk; sommige van hun kunstgrepen doorvatte ik, want innerlijke geesten traden op; ik betwijfel of dit mijn eerste ondervinding met hen is; toen traden de innerlijke boze geesten in genen op, en dezen hielden het lang uit, want het was toegestaan van den Heer; ten slotte bekenden genen, dat zij nooit hadden kunnen vermoeden dat erger gespuis bestaat; 1748, 3 Sept. want de boze geesten verdraaiden de verbeeldingen en denkingen van genen derwijze, dat de Jupiter-geesten als het ware gekneveld waren, zodat het hun toescheen dat zij nauwelijks konden worden ontstrikt; hetgeen ik ook in mij doorvatte.

Over de geesten van Jupiter.

3045. Geesten van Jupiter zijn bij mij, en zij verwonderen zich zeer, dat ik de ideeën hunner denking zo kan neerschrijven (:want zij hebben eerder, zoals ook heden, de dingen aangevoerd die over hen geschreven zijn:), en daar hun bespiegeling was gegeven, brachten zij er anderen mee in kennis, die zich eveneens verwonderden dat zo iets kan geschieden; het werd hun ingeboezemd, dat aldus de bewoners van dezen aardbol kunnen worden ingelicht, en iedereen die leest dat kan weten: hetgeen ik vanuit hun denking, en niet vanuit hun spreken doorvatte; vanuit welke denking of doorvatting van hun denking ik deze dingen heb geschreven; zij verlangden eveneens dit te bevestigen met een nog subtielere doorvatting, 1748, 3 Sept.

3046. De engellijke geesten van Jupiter zijn in hemelse doorvatting, en zo wordt het gegeven met hen de denking te vergezelschappen, welke de innerlijke boze geesten van dezen aardbol niet kunnen verstaan, en daarom zijn zij zeer gebelgd, en zeggen dat zij niet kunnen leven, en zij trachten ook het te verstaan, en dit is onmogelijk, hetgeen zij niet geloven: dat het onmogelijk is, werd hun gezegd, want de cogitatieve hemelse spraak wordt door den Heer ingeboezemd; doch de spraak van die boze geesten ontleent aan henzelf den oorsprong, en ligt terstond open, krachtens hun denking alleen, en hun bedoeling, hoedanig zij zijn en wat zij van plan zijn.

Over de natuur der boze geesten.

3047. Innerlijke boze geesten zijn zodanig, dat hun boosheid en listige natuur niet kan worden beschreven; dat namelijk het minste der denkingen ooit kan worden doorvat door een mens, terwijl de mens door hen zo bedreven wordt verkeerd in het boze, dat het nauwelijks kan worden voorgesteld; ook zijn zij niet alleen van zulk een boosheid dat zij het goede in het boze verkeren, zodra het verschijnt, maar er zijn er ook die, als zij er maar als het ware de reuk van krijgen. dat daaruit het goede voortkomt, hetzelfde terstond verkeren in het boze.

3048. Ik dacht, dat zo geen mens iets zou kunnen denken dat goed is, maar ik werd ingelicht, dat de goede geesten gescheiden zijn van de boze, zo dat waar de goeden niet kunnen zijn, de bozen zijn, aldus bij den mens die geleid wordt van den Heer, en bij iedereen als hij in den staat des geloofs is; bij mij ook is het eender enige malen geschied, maar het was hun toegestaan bij mij hun stationaire subjecten te hebben, zonder dewelken zij met hun boosheid niet zo konden invloeien, hetgeen heden werd bevonden, 1748, 3 Sept.

De Jupiter-geesten over den Heer.

3049. Toen ik deze dingen neerschreef, waarover eerder in n. 531, doorvatte ik dat zij niet wilden dat ik schrijven zou van den Heer, dat Hij Mens en tegelijk God was, omdat zij niet weten wat God is, maar wat de Hoogste, en dat dit genoeg is wanneer zij geloven dat Hij de Hoogste is; het meest hebben zij lief en zijn verblijd dat zij hebben gehoord van den enigen Heer, dat Hij Alleen Mens is, en dat de overigen het van Hem hebben dat zij mensen zijn, 1748, 3 Sept.

De ware spraak der geesten.

3050. De spraak van woorden is niet de spraak aan geesten eigen, maar aan mensen, of aan het lichamelijke geheugen; doch de spraak van het innerlijk geheugen is de ware spraak der geesten, en hoedanig deze zich gedraagt, werd mij heden getoond; zij is denking, en wel communicatief; en daar ik nu gesproken heb met hen, en wel daarover, hoe al datgene wat zij kunnen verstaan en kunnen doorvatten, hun wetenschap is, hoewel zij tevoren niet

hebben geweten dat zij het wisten, want zij begrijpen terstond, en omdat zij begrijpen, kan het wel niet anders zijn, of zij hebben die wetenschap in, en dat het door hen evengoed kan worden gezegd als door een ander die het zegt – daarom is die spraak een innerlijke spraak, veel dingen omvattend, want zij is tevens intuïtief van eens anders denking, en doorvattende of hij wel van zodanige denking is; welke denking zodanig is dat zij nauwelijks faalt; in één woord, zij is een vergemeenschapping van ideeën, waarvan één enkele niet met veel woorden kan worden uiteengezet, en als zij wordt uiteengezet, zo is er slechts weinig van uitgeschept, want de idee heeft als het ware een volledige idee met zich, welke wordt geopenbaard; zodanig is de spraak der geesten onderling; kortom, het zijn niet woorden, maar ideeën van woorden, want ieder woord heeft een idee, welke van groten omvang is, zoals hieruit vaststaat, **3051.** dat met veel dingen kan worden uiteengezet en pleegt te worden uiteengezet de idee van één enkel woord, en zo alle woorden in de reeks der cogitatieve spraak: dit is wonderlijk, dat de geesten onderling niet weten dat er zulk een spraak is, en dat zij met zulk een spraak hun gedachten vergemeenschappen, omdat zij zonder bespiegeling op de spraak der woorden zijn, welke zij onder elkander niet weten, omdat zij niet erover bespiegelen, en derhalve omdat zij natuurlijk is; en nu doorvat ik dat die taal der geesten in den mens is, welke de spraak der woorden regelt, zoals ik nu beseft terwijl ik deze dingen schrijf; doch dat de mens dit niet weet, en misschien niet doorvat, is, omdat zij de natuurlijke van zijn geest is, waarom hij niet weet dat hij haar heeft; en dat hij het niet weet, of misschien niet doorvat, dat het hiermee zo gesteld is, is omdat de mensen vastkleven, sommigen aan woorden, sommigen aan lichamelijke dingen, sommigen aan wereldlijke dingen, en dan vergaat het vermogen van dat te verstaan; ik doorvat ook dat in een groep van geesten, zulk een spraak van geesten als het ware verschijnt als een vermogen van te spreken door woorden; deze dingen schreef ik met een anderen geest samen zijnde, die het erkende, 1748, 5 Sept.

3052. Doch de engellijke spraak gedraagt zich in een hogeren graad eender, zoals een vermogen, want dat vermogen kan niet bestaan, tenzij het nog innerlijker is, en dit omvat vele dingen in de afzonderlijke dingen der idee; ik bemerkte dat zij een ander onderrichtten, maar of hij het doorvatte, weet ik niet; dit weet ik, dat gemene dingen daaruit komen, hetgeen voor mij met verscheidene dingen vaststond; voorts dat de aandoeningen van verscheidenen in het gemeen daarvan overvloeien: ik besepte de oorzaak waarom ik in de engellijke spraak niet zou kunnen zijn, namelijk omdat mijn geest in het lichaam is, en de geesten trekken alle dingen aan die van mijn

lichamelijk geheugen zijn; en daarom kan dat niet bestaan dat ik in die spraak ben: 1748, 5 Sept.

3053. Hoedanig de engellijke spraak is, kon ik ook daaruit doorvatten, dat ik, aangezet zijnde tot willen om een zeker nut, maar daarna daaruit weggeleid, het nut bij mij doorvatte; maar toen ik daaruit was weggeleid, doorvatte ik dat daaraan meerdere dingen inzijn, en daarom kon ik het nut niet betrachten dienvolgens; die meerdere dingen zijn in de engellijke spraak onderscheiden, maar bij mij kon ik als het ware niets ervan verstaan; de niet-rechtschapen geesten echter wilden die spraak ontwijken, hetgeen ik eveneens doorvatte, vanwege hun natuur alleen, dat zij niet iets toelaten wat vanuit den hemel is; zij kunnen daarna weten waarom, maar niet op dat moment, omdat het krachtens hun natuur is; als zij hun oorzaak tevoorschijn zouden kunnen brengen, en zeggen om welk nut, zo kunnen zij daarna vele dingen weten, maar het zijn slechts verdichtfels om hun dingen te bevestigen. 5 Sept.

Dat de Heer het heelal regeert.

3054. Ik doorvatte met een geestelijke idee, dat de Heer het heelal regeert, en dat de houtzagers, de maaiers, en anderen, als zij in de sfeer des geloofs zijn, voor zoveel zij in zichzelf de verdienste stellen, voor evenzoveel koud worden, en verglijden tot de fantasieën of de levens overeenkomstig de fantasieën; voorts verstond ik dat de sfeer des geloofs, de sfeer der innerlijke, der meer innerlijke, en der binnenste dingen, omdat zij goddelijk zijn, de sfeer Zelf der goedheid en waarheid is; en daarom is er een universele sfeer; zodat er niets in het heelal bestaat, dat niet daaruit ontstaat, 1748, 5 Sept.

Over de geesten van Jupiter.

3055. Geesten van Jupiter waren bij mij omstreeks drie dagen lang; hebbende hun subjecten bij mij, zoals eerder, terwille van de vergemeenschapping; en deze waren rechtschapen, zich geen zier bekommerende over dat wat de boze europese geesten zouden gaan uithalen; somtijds verwonderden zij zich over iets, en vertelden het aan het gezelschap hunner geesten, lichtelijk achteruit gaande, maar wat zij vertelden, kon ik niet zo verstaan, noch de europese geesten, want het gesprek was door middel van innerlijke denkingen, 1748, 5 Sept.

Over sommige geesten die meenden dat het fantasieën waren, dat ik met geesten converseerde.

3056. Sommige geesten, mij ook bekend, waren somtijds daarna opgeheven tot een hogere streek vooraan, en het scheen mij toe achter een wolk, van daar de dingen regelende die ik zou denken, aldus menende dat zij groter dan anderen waren, en geleerder; want iets zodanigs wordt dengenen toegelaten, die de fantasie hebben dat zij alle overigen kunnen regeren.

3057. Toen dit twee- of driemaal door hen was gedaan, kwamen zij in fantasieën, welke zij ook hadden in het leven des lichaams, dat spreken met geesten fantasie is, aldus dat zij niet hebben geloofd dat iemand met geesten heeft gesproken; bijgevolg dat er geen geesten bestaan; dat lag erin opgesloten; en daarom ook werden zij, wanneer zij in een eenderen staat waren, en tegelijk aan een ander het boze wilden berokkenen, terstond weggerukt tot de hoogste plaats bijna boven het hoofd, en ondergingen hetzelfde wat zij een ander toedachten, hetgeen daarin bestond dat zij met verscheurde kleren verschenen, ook aan zichzelf; onderwijl werden zij gehouden in hun fantasie, die zij op anderen wilden afleiden, en zo anderen in de straf met henzelf betrekken, om zo anderen in hun plaats te zetten, hetgeen tegen de liefde van den naaste is; en zolang werden zij gehouden in dien staat van afleiding op anderen, en zo van een soort van bedrog, door anderen na te bootsen, hetgeen zij volvoerden, totdat er een vermindering leek in te treden; de afleiding op anderen werd daarna klaarblijkend onderkend daardoor dat zij anderen met hun gemoed vasthielden, en zo genen met zich wilden wegnemen; op wie hun gemoed maar beslag legde, die namen zij weg.

3058. Ten slotte sprak ik met hen, waar zij waren, in die hoogste plaats, aan mij te kennen gevende dat zij omdat zij in den staat des lichaams zo geweest waren dat zij niet in geesten geloofden, ook niet geloofden dat iemand met geesten zou kunnen spreken; zij waren toen van die mening evenzo, omdat zij in dien staat waren. Ik zeide hun, dat geloof geschonken moet worden aan de zinnen, zoals aan gezicht, reuk, smaak, gehoor, tast, met de duizend variaties, uit een ondervinding nu al bijna 3½ jaar; dat zo geloofd moet worden omdat het zo is; en dat ik nu hetzelfde neerschrijf vóór hen, hetgeen geen mens zou kunnen doen, tenzij hij tezamen met geesten was; want aldus deze dingen neerschrijven, kan niet aan wien ook gegeven worden op een andere manier; maar ten slotte bekenden zij voor eenmaal dat het er zo mede gesteld was dat ik met geesten spreek; 1748, 5 Sept.

3059. Daaruit kan ook worden geconcludeerd, hoe moeilijk het is voor een mens om zich te ontdoen van de fantasieën die hij voor zich in het leven des lichaams heeft verworven, en bevestigd, want het kon hun wetenschappelijk niet anders dan overbekend zijn, dat zij geesten zijn.

Dat door de fantasieën van andere geesten, de geesten rauwelijks anders weten dan dat zij zo zijn als zij zich vertonen.

3060. Wanneer de fantasie van sommigen anderen aansporen, dan pleegt het te geschieden, dat hij die door eens anders fantasie wordt aangespoord, nauwelijks anders weet dan dat hij zodanig is, of daar is, terwijl het toch niet zo is, hetgeen ook hem te doorvatten werd gegeven, soms duidelijker, soms duisterder; zoals ook nu gebeurde, toen sommigen werden aangespoord door hen die in de hoogte waren; toen wisten zij die aangespoord werden, nauwelijks of zij daar waren; maar het werd gegeven te doorvatten, dat het hun fantasie was; het overkwam ook meermalen mij, dat ik vanwege de fantasie van anderen tussen hen was, ja zelfs zo dat zij niet anders wisten dan dat ik hen leidde, dus door wegen zoals geesten, hen vertonende op vele plaatsen tegelijkertijd; terwijl ik niet wist dat het een fantasie was, en hen daarna zei dat ik in bed ben; zo zag ik mij als het ware bij hen; welke fantasie meermalen tot mij terugkeerde; en ik weet nog niet vanuit welke oorzaak; 1748, 5 Sept.

Dat het den geleerden niet wordt toegestaan met geesten te spreken, op gevaar af van hun leven.

Ik sprak met geesten, en met een geestelijke idee werd te doorvatten gegeven, dat het allergevaarlijkst is, dat enig geleerde die van fantasieën is doordrenkt, met geesten kan spreken, of aan hem enige onthulling te vertonen, en dit om vele oorzaken.

**Over hen die willen binnentreden in den hemel, verwijl zij nog niet zijn
in de liefde van den naaste.**

3061. Het werd gegeven te zeggen dat het even gevaarlijk is in den engellijken hemel te komen, als in een vlam, of in de ergste marteling, voor hen die niet in de liefde des geloofs zijn: dit geloofden sommigen niet, hoewel het gegeven werd hun door een denking in te boezemen, dat degenen die de engelen alleen maar aanzien, en die in dingen zijn tegenovergesteld aan het geloof, zich voorkomen veranderd te zijn in een kluwen slangen; bijgevolg in afgrijselijkheden: sommigen in de hoogte ter linkerzijde trokken zich daar niets van aan dat de engellijke sfeer zodanig is, dat zij die zelfs niet kunnen naderen; en daarom begeerden zij dat, en het geschiedde dat de engellijke geesten plotseling tot hen bespiegelden, zo dat vandaar de lagere engellijke sfeer hen aanraakte, waardoor zij aldus geslagen werden, en zij, zich terugbegevende, met zulk een angst werden bezeten, dat zij vrijwel aan hun leven wanhoopten, zoals in het leven des lichaams het geval pleegt te zijn; vandaar werden zij onderricht, hoe gevaarlijk het is den hemel te naderen, voordat zij zijn voorbereid door den Heer, om de aandoeningen des geloofs te ontvangen; daarom zeiden ook sommigen dat zij nooit naar den hemel zouden willen dingen voordat zij zijn voorbereid door den Heer, 1748, 5 Sept.

**Dat zij die voor hoogst geleerd in de wereld doorgaan, en voor de wereld
schijnen allerverlichtst te zijn in het Woord, een vals idee aangaande
den hemel hebben opgevat.**

3062. Wat een ieder kan verwonderen, is dat zij die in de wereld verlicht schenen boven anderen, vanuit des Heren Woord, een valse idee hebben opgevat aangaande den hemel, namelijk dat zij menen alsdan in den hemel te zijn, wanneer zij in de hoogte zijn, voorts dat zij van daar de dingen kunnen regelen die beneden zijn, aldus kunnen zijn in eigen heerlijkheid en voorrang boven anderen, hetgeen mij werd getoond; want krachtens de in de wereld opgevatte fantasie, zijn zij opgevoerd in de hoogte, en het is hun vergund om van daar af als het ware iets te regelen in de lagere streken, menende aldus in den hemel van hun fantasie te zijn, terwijl toch het tegendeel het geval is; 1748, 5 Sept.

De oorzaak waarom geesten omhoog worden gevoerd, en dan omlaag.

3063. Waarom geesten omhoog worden gevoerd, en een moment later in de diepte, waarover zij zich verwonderen, de oorzaak daarvan heb ik nu gehoord, en zij is deze, dat het slechts een verandering van gezelschappen is, die worden toegevoegd door fantasieën van anderen, en zodra dezelve ophouden, glijden zij terug in het vorige gezelschap; de fantasie van den een, met diens gezellen, drijft somtijds met kracht een ander in de hoogte of in de diepte, maar dat is slechts in schijn; doch wanneer hun fantasie zich daaraan toevoegt, dan is de overdraging volgens de fantasie; 1748, 5 Sept.

Dat aan één enkel woord de hoedanigheid van een geest wordt gekend.

3064. Dit werd mij aangetoond, namelijk dat als een geest slechts het woord *waar* zegt, dan stonden voor mij aanwijzingen van tweevoudig geslacht vast, namelijk vanuit den klank, en vanuit de idee; de klank heeft zijn verschillen tot in het onbegrensde, zoals kan vaststaan vanuit den klank der spraak van de mensen, namelijk dat de verscheidenheid onbegrensd is, zoals van de aangezichten; wat een ieder bekend is: de tweede aanwijzing is van de idee van het woord *waar* of *waarheid*; terstond kon vaststaan hoedanig diens gemene idee van *waar* was, of daaraan gemene dingen of weinig dingen inzijn; of er eenvoudigheid is in het gemeen, of er erbarming is in het gemeen; of er kalmte is, of er het kinderlijke is, of het onschuldige; hetgeen de gemene aanwijzing is; voorts of de idee gesloten is, dan wel geopend; of er iets vanuit den hemel wordt ingeboezemd aan de idee, dan wel uit de bozen; wat hij trekt vanuit zich:

3065. voorts ook of de idee voller is, of er veel van denking is, en hoedanig; voorts of er slechts weinig is; of er erkennenis van het ware is, dan wel erkennenis van het valse is betreffende de idee van het ware, in dien staat; alle verschillen gaan voort tot in het onbegrensde: en verder vatten de engellijke geesten nog meer dingen, welke nog innerlijker zijn; en de engelen nog meer dingen in elk bijzondere of universele; en daarom kan een geest terstond worden gekend hoedanig hij is, aan één enkel woord alleen, wanneer de Heer het hun geeft te doorvatten; want in iedere idee is de mens, met verscheidenheid volgens den staat; en zij weten eveneens hoe de uitwendige dingen zijn, namelijk aan den klank, en of de natuurlijke idee of de uitwendige dingen afwijken van de

innerlijke dingen, behalve nog meer dingen in het algemeen, welke niet zo maar kunnen worden uitgezegd, 1748, 6 Sept.

Over de Chinezen.

3066. Een koor kwam tot mij in den morgen, en ik kon niet zo onderkennen waarvandaan, omdat het nog niet was gegeven aldus te doervatten de spraak en de uitbeeldingen van het koor; maar dat het kwam vanuit Aziatische streken, en waar de Chinezen zijn, kon ik hieruit doervatten dat zij vóór mij vertoonden een zeker soort van wollig dier, namelijk een soort van geit, voorts ook een koek uit hun graan, voorts een zekere ebbenhouten lepel, voorts ook daarna daaruit, dat zij doervatten hoe hun voorname steden worden geformeerd, zoals te Peking en elders, waar plaatsen zijn.

3067. Hoedanig zij waren in het gemeen, werd daaruit te concluderen gegeven, namelijk dat zij vanuit naastenliefde zijn, of dat zij door naastenliefde worden bewogen, hetgeen te doervatten werd gegeven daaraan, dat zij, zodra ik van verlangen blaakte dat zij zouden toetreden, door dat verlangen bewogen, daaraan gewillig toegaven; voorts ook hieruit, dat zij toen zij meenden dat zij alleen het waren die de dingen hadden ingeboezemd welke ik vlak tevoren had geschreven over ideeën, en toen hun werd gezegd dat er ook anderen zijn die verontwaardigd zijn dat zij zeiden dat zij alleen het inboezemden, terwijl het er toch meerderen zijn, vervielen zij in de denking, of zij soms niet in overtreding waren geweest tegen den naaste, en dat zij voor zich hadden opgeëist dingen die van anderen waren; zodat ik hun ontroering doervatte, welke er een was zowel van schaamte, als van erkenning den naaste gekwetst te hebben, voorts van meerdere rechtschapen aandoeningen die ik niet kan beschrijven, want de meerdere aandoeningen die tot éne samenlopen, kan de mens niet scherp onderscheiden doervatten.

3068. Zodra ik den Heer noemde als Christus, gaf hun denking groten tegenzin te kennen, zodat ik die niet kon afleiden; ik bevond de oorzaak deze te zijn dat zij daarvandaan die afkeer met zich hadden meegebracht uit de wereld, omdat zij in het leven van het lichaam hebben doervat dat de Christenen bij hen erger leven dan zij, met geen naastenliefde begiftigd; vandaar hun aangeboren mening, en afkeer als het ware; doch toen zij de goedheid beseften van hen die des Heren zijn, waren zij terstond bewogen, niet wetende nog hoedanig zij zijn; of het wel de Christenen waren, aangaande wie zij zulk een aangeboren mening hadden gehad.

3069. Het werd gegeven hun te zeggen, toen zij beseften dat de Christelijke geesten niet zulk een idee van de heidenen koesteren, dat zij genen buiten sloten, dat er in het andere leven niets geen verschil is tussen hen die Christenen worden genoemd, of heidenen; slechts dat zij goed mogen zijn, met naastenliefde begiftigd, en de een den ander liefheeft; dit alleen is van kracht in het andere leven; 1748, 6 Sept.

Over koren in het algemeen.

3070. Dat er verscheidenheden van koren zijn, en dat een ieder kan worden onderkend aan den klank, aan de ideeën, en aan de uitbeeldingen, hoedanig zij zijn, voorts ook waar in den grootsten Mens, wordt aan hen te weten gegeven uit den Heer.

3071. De koren zijn zodanig, dat allen spreken tezamen, of allen een eendere idee hebben, en eendere uitbeeldingen, zo dat meerderen één persoon maken; vandaar hun klank, en kringloop;

3072. daarentegen is het met de subjecten die spreken anders gesteld; het sprekende en handelende subject is meestal één; maar anderen conspireren met hun denkingen op één subject; en het schijnt dezen somtijds toe ook te spreken, maar dit is zeldzaam; doch met de denkingen werken zij samen, en dan weten dezen, wanneer zij zonder bespiegeling zijn, niet anders dan dat zij dien persoon of hetzelfde subject uitmaken: hetgeen evenwel niet zo het geval is: 1748, 6 Sept.

3073. Enige malen was het mij gegeven samen te zijn met hen die spraken, en het scheen mij toe dat ik hen leidde, en zij dit niet wisten; daarna werden zij dat gewaar; daaruit kan worden geweten, hoe der een den ander leidt, en met den ander spreekt, en niet anders wordt doorvat, dan dat hij spreekt in wien de denking en de aandacht is 1748, 6 Sept.

De sfeer der opinie van de rechtschapenheid, over de bozen, en over de natuur van den draak.

3074. Enige dagen lang werd mij gegeven de sfeer der mening over den draak, dat hij niet zo boos is als verscheidene anderen, namelijk dat hij wel listig is, maar alleen uitwendig; zo vaak ik was van deze mening en overreding, omdat mij zoveel tijd lang zijn natuur bekend is, voorts die van anderen, en

zo vergelijkenderwijs zijn hoedanigheid, zo vaak was ik in deze overreding en opinie, en die sfeer werd gericht naar den draak, en toen kon hij die sfeer niet verdragen, want hij wil niet rechtschapen zijn, want hij heeft het lief dat allen hem vrezen, en dat hij zo allen kan overheersen vanuit vrees; en daarom, toen hij in deze sfeer was, namelijk dat hij niet zo gevreesd werd, werd hij teruggebracht tot een staat, waarover hij ettelijke malen zeide, dat hij die sfeer niet kon verdragen, omdat daaraan zoveel dingen inwaren die hij niet wilde, zoals verachting, en andere dingen meer.

3075. Bovendien wordt het den draak niet toegestaan aan zijn boze natuur meer boze dingen toe te voegen; zo vaak hij iets toevoegt, zoals dat hij aanvangt wreed te zijn, te handelen tegen de echtelijke liefde, en meer dingen, even vaak wordt hij uit zijn plaats neergesmeten, en gestraft, en zo laat hij af, want hij vreest erg, dat hij van zijn plaats en aldus van zijn heerschappij wordt verstoten, hetgeen hij duidelijk genoeg beseft, als hij niet binnen de grenzen van zijn natuur blijft. 1748, 6 Sept.

Dat somtijds zij over wie gedacht wordt, in één ogenblik aanwezig zijn.

3076. Het is meermalen waargenomen dat als over iemand wordt gedacht, dezelve terstond aanwezig is, en wel op des denkers plaats, meestal. Ik heb de oorzaak doorvat, namelijk dat hij dan terstond vanuit het gezelschap waarin hij is, wordt weggehaald naar het gezelschap waarin ik zou zijn, of de denker mocht zijn; zo dat hij uit zijn eigen gezelschap dan in een ander komt; zodra echter de denking ophoudt, keert hij tot zijn eigen gezelschap terug; hetgeen hij niet weet, en hij verwondert zich dat hij zo plotseling aanwezig is, 1748, 6 Sept.

Dat het leven na den dood een leven is, waarmee het leven des lichaams niet kan worden vergeleken.

3077. Getoond werd door levende ondervinding, dat het leven der geesten na den dood zodanig kan zijn, dat daarmee het leven des lichaams niet kan worden vergeleken, en wel daardoor, dat in één idee zoveel van licht en leven was als in duizend en meer dingen van het leven des lichaams; en zo werd getoond dat het leven des lichaams met deszelfs ideeën zo donker is, dat het naar verhouding slechts duisternis is, want de lichamelijke en de redelijke

dingen des lichaams zijn het, die verduisteren, en ook overreden dat het leven des lichaams het leven is.

3078. Tevens ook werd het toen gegeven aan de boze geesten te zeggen, dat hun leven niet anders dan het leven van wilde beesten is, want zij handelen vanuit instinct, en ook weten zij niet anders dan dat zij een leven leven zoals van wilde dieren, die eveneens vanuit instinct handelen; welk wilde-beesten-leven van boze geesten erger en donkerder is hierin, dat zij uit instinct worden gedreven tegen het goede en het ware, hetgeen zij ontnemen daaraan, of welke ziel zij ontnemen daaraan, dat zij als mensen geboren zijn, 1748, 6 Sept.

**Dat zulke variëteiten van aanblikken, zoals dermate afgrijselijk,
nevelachtige, branderige, voorts schone aangezichten, met andere
diversiteiten, voortkomen uit het aanzien der engelen.**

3079. Dat er zoveel diversiteiten bestaan, vooral in de wereld der geesten, wat hun aanblik betreft, voorts wat de vuurgloeden, de schijnsels en tal van andere dingen betreft, zij ontnemen den oorsprong nergens anders vandaan dan uit de vergemeenschapping van de erkenningen des geloofs; vandaar de verschillende sferen des geloofs, zoals de lichten die uit de zon zijn, welke lichten er meerdere zijn, zowel ten aanzien van de graden van intensiteit, als ten aanzien van verscheidene andere verschillen; wanneer derhalve zulk licht in de wereld der geesten afglijdt, dan verschijnen allen die niet van het ware geloof, maar van het valse geloof zijn, zodanig aan hen die genen zien, zoals houthakkers en grasmaaiers; derhalve verschijnen, omdat de sfeer des geloofs in zich heeft dat de Heer Alleen gerechtigheid is en Alleen verdienste heeft, degenen die in zich de verdienste stellen, aldus, en zoals zij verschijnen, zo schijnt het hun toe te handelen;

3080. vandaar hun koude, vandaar de stanken, en zo meer, volgens de diversiteiten van het tegengestelde; hetgeen genoegzaam hieruit kan vaststaan: als de hemel een arglistige geest alleen maar aanziet, wordt deze in een kluwen slangen veranderd, en zo verder met anderen; doch zij die in hun geloof zijn, en in de waarheid of het licht van dat geloof, hetwelk met hun sfeer overeenkomt, dezen verschijnen schoon, met verschillende schoonheid; in de laagste sfeer ontstaan aldus eveneens verschillende andere dingen die schoon zijn: bovendien zijn er eveneens schijnsels, die ook variëteiten teweeg brengen. Deze dingen kunnen worden toegelicht door wereldlijke dingen, zoals door het licht der zon, waardoor volgens de objecten verschillende

dingen verschijnen, zoals die welke de stralen ongeordend opnemen, van zwarte, lelijke, doffe kleur zijn; andere echter zoals regenbogen verschijnen; voorts ook de plantaardige objecten schoon, volgens de ordening der subtiële delen die het zonlicht opnemen, 1748, 6 Sept.

Dat de ene geest door den anderen wordt geleid in denkingen bijna eender aan hemzelf.

3081. Soms klaagden geesten, dat zij door mij als het ware werden gedwongen datgene te denken wat bij mij een object was, zo dat zij niet vanuit zichzelf konden denken, hoewel het ook menigmaal klaarblijkend aan hen werd overgelaten onderling een gesprek te voeren, en ieder gezelschap op zichzelf, voorts ook niet klaarblijkend zoals wanneer zij beraadslagingen ingingen, en haastig uitschoten in zulke dingen welke ik nooit had gedacht, en dat zij mijn gedachten over andere zaken verzamelden en als het ware lazen, buiten mijn weten om, hetgeen meermalen is geschied; maar als aan hen bespiegeling werd gegeven, daarover dat zij werden gehouden om de dingen te denken die objecten bij mij waren, klaagden zij, zoals heden ook.

3082. En daarom werd het gegeven hun te zeggen, dat het niet anders kan geschieden, want iets dergelijks geschiedt ook op aarde, zoals in elk gezelschap; wanneer de een spreekt, dan worden de gedachten der anderen vastgehouden door dien ene, zodat genen zich inspannen, en eendere dingen denken; in een grote menigte evenzo terwijl er een aan het spreken is; voorts in bijeenkomsten terwijl de priester predikt; en zo voort; des te meer nog in het andere leven, waar de ideeën voller zijn, als er gesprek is, en dit des te meer omdat de ideeën wel niet anders dan vergemeenschap kunnen worden, te meer aangezien het de innerlijke dingen zijn die spreken, en er tal van dingen zijn, die de gedachten of de ideeën der anderen aanlokken.

3083. Daaruit kan eveneens vaststaan, hoedanige vergemeenschapping van geestelijke en hemelse ideeën er is in de hemelen, waar de ideeën nog voller zijn, en nog meer mededeelzaam, en uit den Heer invloeien, volgens eens ieders inborst; en de vergemeenschapping geschiedt uit den Heer, Die wil dat alle goede en ware dingen mededeelbaar zijn.

3084. Vandaar is het ook vergund te weten, hoe uitgezocht fijn de verbindingen der gezelschappen zijn, en dat het wordt onderkend als er maar de minste tegenspraak is, en dat er ontbinding van gezelschap is naar gelang van de onenigheid, 1748, 6 Sept.

Dat mensen en geesten worden afgehouden van het boze en als het ware zwevend gehouden, weg van het boze dat beneden is.

3085. Uit ondervinding is mij te kennen gegeven, dat ik van het boze waardoor ik was bestookt, werd afgehouden door den Heer, zo dat ik, als maar een klein weinig de afhouding werd verflauwd, terstond tot het boze afgleed, en in gevaar kwam, van het boze te denken en te doen, zo dat ik als het ware zwevend scheen afgehouden te zijn van het boze, dat zo beneden bleef; aldus was ik in een innerlijke sfeer, toen het boze werd beraamd door de wereld der boze geesten; vandaar werd het te weten gegeven, hoe de goede engellijke geesten en de engelen als het ware boven het boze worden gehouden, of binnen hetzelfde, zodat het hen niet kan aanraken: aldus wordt ook de mens overwaakt opdat de boze geesten niet invloeien, wanneer hij in de erkenningen des geloofs wordt gehouden, wat de mens niet weet. 1748, 6 Sept.

Welk brandend verlangen degenen die door den Heer worden geleid, hebben om te dienen, ook de slechtsten, ofschoon hun onvrienden.

3086. Zij waren onder de slechteren uit gehenna, die mij den gansen nacht lang bestookten, van plan mij af te maken door misdadige kunstgrepen, zo dat ik tweemaal uit den slaap ontwaakte, en hun pogingen en daden zag en voelde; ten slotte toen het morgen was geworden, blaakten die goede, mij bekende geesten, N B, van brandend verlangen, om genen te onderrichten en wel te doen, omdat ik doorvatte, hetgeen mij te kennen werd gegeven, dat zij door den Heer werden geleid; hetgeen ook degenen bekenden die bij gehenna waren; 1748, 7 Sept.

Dat een zeker iemand, vanuit den hemel gemonsterd, werd verkeerd in ingewanden.

3087. Een zeker stationair subject van hen die boven mij waren en den gansen nacht probeerden mij af te maken, toen ik plotseling ontwaakte, werd gemonsterd uit den hemel, om te weten waar en wie degenen waren die mij zochten af te maken; hij werd veranderd in smerige ingewanden, die ik zag, en hij bekende; wie hij was, wellicht de ergste onder hen, weet ik nog niet: daaruit

staat vast, hoedanig zij waren; 1748, 7 Sept. Zo is bekend dat zij niet vanuit de arglistigen zijn, maar vanuit hen die met magische kunstgrepen omgaan.

Over subliemere boze geesten in een lijn met het zenith op verschillende hoogte.

3088. Een zekere geest, mij in het leven bekend, die doortrokken was van een subliemere natuur vanwege een eenzaam leven, kon, toen hij bij mij was, volgens zijn natuur spreken met goede innerlijke geesten, en hen overreden, niet onder zijn persoon, maar onder een anderen persoon, zo dat zij nauwelijks anders konden doorvatten, omdat het door den Heer was toegelaten en toegestaan; vandaar kan het worden geweten, hoedanig sommige boze geesten zijn; maar hij was niet onder degenen die de slechtste dingen van plan waren, omdat hij in dien staat werd gehouden.

3089. Hij meende dat hij zo subtiel was, dat hij buiten de sfeer van allen was, zodat hij meende door niemand geschaad te kunnen worden, te minder gestraft; en daarop was hij opgetild boven het hoofd in de zenith-lijn, en daar kwamen de geesten erger dan hij, en eveneens dergelijke subtiliteiten, en zij traden binnen in diens denkingen, en door die martelden zij hem, zodat hij zeide dat hij in zulk een verwarring, en vandaar in een soort van kwelling was gebracht, dat het nauwelijks beschreven kon worden; want hij was tevens ontstoken met de begeerte zich daaruit te ontwarren, en dat de kwelling van dit soort toenam; aldus werd hij onderricht dat er boze geesten als bestraffers bestaan, die in een eendere subtiliteit zijn, zo dat hij zich derhalve niet als veilig kan wanen.

3090. Toen hem gezegd werd, dat er nog subtielere geesten bestonden, die op een zachte wijze invloeden, en zo hem overtreffen in subtiliteit, werd hij hoger boven het hoofd in de zenith-lijn opgeheven, en daar was hij met degenen over wie hij zeide dat zij hem overmochten, en hem konden verlokken met als het ware liefelijke betoveringen, zo dat hij daardoor werd geleid, terwijl hij het niet wist; het waren degenen die zich aan des mensen begeerten inboezemen, door hen gelijk te geven, en zo te verlokken tot het boze; zij durven niet verder te gaan met het inboezemen van listen dan het hun veilig toeschijnt; zij vrezen het verlies van hun leven en vrijheid.

3091. Het werd mij gezegd dat het denzulken niet is toegestaan bij den mens te zijn, omdat zij hem zo heimelijk en tersluiks in het boze leiden, dat de mens

geenszins anders weet dan dat het zo is; en daarom worden zij vastgebonden gehouden, naar ik gis, in gehenna. 1748, 7 Sept.

3092. Aan hen die in het hoge zenith waren, werd toen ter oplossing deze vraag voorgelegd: Wie leeft, hij die door den Heer wordt geleid, of hij die door zichzelf wordt geleid? want dezulken menen dat er geen leven is tenzij het vanuit henzelf komt, en dat degene die door den Heer wordt geleid, verstoken is van leven; anders kunnen zij niet menen; de voorgelegde vraag was zodanig, omdat zij menen dat hij die niet door zichzelf wordt geleid, niet leeft; en ik geloof dat hij die door zichzelf wordt geleid, niet leeft; zij konden beslissen wat waar is; zij beraadslaagden, en zodra enig verstandelijke hun uit den Heer werd gegeven, beseften zij dat het ware leven datgene is wat uit den Heer komt, en dat niet het ware leven is wat uit henzelf komt, omdat het uit boze dingen tevens is, en op het boze gericht; bijgevolg dat het leven uitgaande tot het boze onecht is, en het leven uitgaande tot het goede waar is; ik verstond dat zij dit beseften, maar nochtans zochten zij naar een ander leven, om zich daaruit los te maken: 1748, 7 Sept.

Dat het in het andere leven nooit aan iemand wordt toegestaan erger te worden.

3093. Dat het in het andere leven nooit wordt toegestaan erger te worden, werd mij te weten gegeven aan het geval van den draak; namelijk dat hij, zo vaak hij wat nieuws zou toevoegen, om zich een boze waaraan hij tevoren niet gewend was, aan te wennen, werd getuchtigd; vandaar zijn afschrik; daarom durft hij het niet; en deswege ook zijn er zulke banden die hen tegenhouden van uit te zwerven, behalve onbegrensd vele andere dingen, volgens het natuurlijk boze door een ieder verworven; aldus is het gesteld met alle anderen, zoals met hen die in gehenna zijn; daar worden zij somtijds in vrijheid gelaten, maar zodra zij uitzwerven, en een boze trachten te verwerven en daarvan aangedaan te worden, zijn zij dan terstond in het gehennavuur, dat hun innerlijke marteling is, als het ware een vurige, hetwelk niet kan worden beschreven, waardoor zij worden afgeschrikt, en tenslotte gehouden in zulk een afgrijzen ervoor, dat zij niet verder durven uitzwerven, maar op elk moment wanneer de neiging opkomt om de grens te overschrijden, door vrees worden aangegepen: 1748, 7 Sept.

Dat het vermogen van verstaan is des Heren.

3094. Een zekere geest bij mij was van zins geslepenheden uit te oefenen; en omdat deze boos was, vroeg iemand waarom ik aldus met bozen spreek; het werd te antwoorden gegeven, dat ik, omdat hij het vermogen van verstaan had, met hem spreek, dus met diens vermogen van verstaan, bijgevolg met den Heer; waarop deze verontwaardigd terugtrad; vandaar was ik onderricht, dat het vermogen van verstaan der mensen en der geesten is des Heren, 1748, 7 Sept.

Dat filosofische waarheden sterker degenen overtuigen die zodanig zijn, dan de overigen.

3095. Met sommige geesten sprak ik vanuit filosofische waarheden, als dat de principale oorzaak en de instrumentale oorzaak één enkele oorzaak bewerken; aldus werd door geestelijke ideeën getoond, dat zij die slechts organen of instrumentale oorzaken zijn, menen te leven of de principale oorzaak te zijn, de agerende kracht, de levende kracht, de uitwerkende kracht; daarvandaan waren zij die zodanig waren, dermate overtuigd, dat ik verwonderd was dat zij, alhoewel boos, toch zo de waarheid konden inzien; anderszins ook toen ik over de universele voorzienigheid sprak, namelijk dat het universele er niet is tenzij uit de afzonderlijkste dingen; zij waren eender overtuigd; voorts eveneens een ter zijner tijd beroemde filosoof, toen hij de dingen doorvatte geschreven over de vormen, waarover n. 649, 660, 676; zij echter die zich om zulke dingen niet bekommeren, worden erdoor verlustigd, niet om de dingen zelf, maar om zo zulke geesten te overtuigen. En daarom schieten zij met ijver te hulp, opdat anderen onder den indruk komen. 1748, 6 of 8 Sept.

Wie op het speeksel van den mond betrekking hebben.

3096. Het werd opgemerkt dat nabij boven het hoofd degenen zijn die betrekking hebben op het speeksel van den mond; zij spreken stil met een zekere splitsing, terwijl het speeksel van het verhemelte zich boven de tong beweegt; vandaar de gespletenheid van hun spraak; zij zijn van dienst in het onderrichten van anderen, zoals het speeksel bij de vertering van de dingen die door den mond worden opgenomen, 1748, 8 Sept.

Over de Paradijsje verrukkingen.

3097. Vooraan een weinig hoger tot de hoek van het rechteroog zijn zij die een paradijsachtig leven leven, die zulke paradijsse uitzichten van onmetelijken omvang hebben, dat het nooit door enig mens kan worden beseft, met oneindige variëteiten en lichtglanzen tezamen; in één woord, zij die daar geweest zijn, zoals nu zij die daar zijn, zeiden dat het volstrekt zo onuitsprekelijk is, dat zij de onuitsprekelijkheid in de volste idee des mensen niet kunnen laten uitkomen; de verkwikkelijkheden en de gelukzaligheden blinken op vanuit de afzonderlijke dingen; kortom, de woorden ter beschrijving ontbreken hun; slechts dat het onuitsprekelijk is, en dit geschiedt met verscheidenheden tot in het eeuwige.

3098. Daarheen werden enige geesten bij mij opgeheven; en dezen twijfelden of er licht in het andere leven is zoals in het leven des lichaams; voorts of het leven meerder is dan het leven des lichaams; en daarom werden zij tot paradijsse gezelschappen opgeheven, en zijn daar nog; en vandaaruit spraken zij met mij; maar voordat zij daarheen kunnen worden verheven, worden zij door den Heer voorbereid, opdat zij eensgezind zijn; en daarom konden anderen die begeerden, niet opgevoerd worden, want hun ideeën zijn niet samenstemmend, en ook laten zij zich niet zo aangedaan worden, dat de idee der overigen hen mocht buigen.

3099. Hoe zij ontstaan, dit werd ook te doorvatten gegeven, vanuit uitbeeldingen van de lagere wereld, of der geesten; namelijk, dat de Heer doorheen den hemel invloeit in hun imaginatieve en cogitatieve ideeën; en omdat zij in den Grootsten Mens zijn, aldus in den hemel, en het uit den Heer invloeit, kunnen niet anders dan zulke uitbeeldingen van onbegrensde schoonheid, met een variëteit tot in het eeuwige ontstaan, en dit in het klare licht en in het volste leven, zodat het licht van het oog, en het leven ervan in het lichaam daarmee niet te vergelijken is: 1748, 8 Sept.

Aangaande een plaats alwaar lichamelijke verlustingen zijn.

3100. Tegen links, lager, op een afstand, linkswaarts van het oude Jeruzalem, is een plaats waar zij zulke dingen beoefenen die in het leven des lichaams verlustigend waren, zoals spelen, dansen, en dergelijke; en tot die plaats worden degenen heengevoerd die pas uit het leven des lichaams in het andere leven komen, opdat zij daar zulke dingen uitvoeren, want de dingen die wellusten

en verrukkingen in het leven des lichaams waren geweest, keren terug, en worden toegelaten, opdat de geesten ervan worden ontdaan; zij spraken met mij daarvandaan, en het werd gegeven hun te zeggen dat zulke dingen slechts uitwendig zijn, welke nauwelijks worden onderkend van de inwendige dingen, voordat zij de doorvatting der inwendige dingen doorvatten; want zulke verlustigingen verwelken, en worden verafschuwingen, zoals andere uitwendige verkwikkelijkheden, die verrotten, en wel na een korten tijd: 1748, 8 Sept.

Over een zekeren joodsen rover, die meende van mij goudstukken te kunnen wegnemen.

3101. Hoedanig het leven der boze geesten na den dood is, kan daaruit vaststaan, dat zij somtijds meenden dingen te kunnen wegnemen die zij zagen; nu ook was er een Jood vanuit de rovers, aan wien ik enige goudstukken toonde, en deze meende dezelve te willen wegnemen, niet anders wetende dan dat hij een mens was, en het zo zou kunnen; en daarom werden de geldstukken achtergelaten opdat hij ze zou wegnemen; het scheen hem ook toe ze weg te nemen vanuit fantasie; toen ik hem toonde dat de munten achtergebleven waren, en dat het fantasie van hem was, zeide hij in verbijstering nu pas te bemerken dat hij een geest was; maar ik weet dat hij vlak daarna nochtans niet anders wist dan tevoren; daaruit kan worden opgemaakt, hoedanig het leven der boze geesten na den dood is; wanneer het echter voor goede geesten geopenbaard is dat zij geesten zijn, wordt er bespiegeling uit den Heer gegeven, zodat zij dit voortaan weten.

3102. Verder hield dezelfde geest, hoewel hem gezegd werd dat hij een geest was, en hem het vermogen van redeneren was gegeven, nochtans vol met te zeggen dat het een mens is die ziet en hoort, zodat hij nauwelijks daartoe gebracht kon worden te geloven een geest te zijn: want bespiegeling kunnen zij nooit hebben dan uit den Heer, 1748, 8 Sept.

3103. Dat een geest meent een mens te zijn, daarvan is in het algemeen de eerste oorzaak deze, dat hem geen bespiegeling wordt gegeven bij een mens die niet spreekt met geesten, of hen antwoordt; want spreken met een geest, is verbonden zijn met hem, zodat zij bespiegelen over den ander die spreekt; aldus dat zij niet mens zijn, maar gescheiden van den mens, dus geesten.

3104. Dat een geest niet anders weet dan dat hij mens is, hoewel hij niet ziet door diens ogen en hoort door diens oren, daarvan is de oorzaak deze, dat hij

alle dingen die van des mensen geheugen zijn, terstond aantrekt als de zijne; en hij dus des mensen geheugen aantrekt, dezelve trekt eveneens den mens aan; want een mens is niet mens naar het lichaam, maar naar zijn innerlijke dingen; dat zij mijn geheugen hebben aangetrokken, staat voor mij vast uit vele ondervindingen; maar het innerlijk geheugen bezitten zij niet; hetzelfde bezitten de engelen des Heren, die gene geesten regeren, die beneden zijn, zoals zij die bij de bewoners van Jupiter zijn, waar twee rondom het hoofd zijn, en den geestkastijder regeren, die ook niet anders weet dan dat hij vanuit zich handelt en spreekt; wanneer de mens tot daaraan toe komt, dat zijn innerlijk geheugen wordt geregeerd door boze innerlijk geesten van de wereld der geesten, hetgeen nooit wordt toegelaten, dan kan de mens niet langer leven; 1748, 8 Sept.

Dat de mens vele waarheden weet, maar ze niet terstond erkent zodra hij redeneert.

3105. Vaak gebeurde het, dat aan hen die hemelse waarheden in het leven predikten, en dezelve vurig aan anderen inscherpten, in het andere leven werd aangetoond, dat zij die waarheden ontkenden omdat zij in een staat van redenering dienaangaande zijn geweest; zoals bijvoorbeeld dat de Heer hen door Zijn geest regeert; dit houden de predikers vurig vol, en zij bidden dat de Heer door Zijn gunst hen regeert, hun de woorden dicteert, aan hun mond ingeef wat zij zeggen, dat Hij aanwezig zij, en een ieder leide; dat niets komt hetzij dan door Hem, dat des mensen krachten niets zijn, en zoals stronken in de handeling der wederverwekking; en dergelijke; wanneer aan dezelfden deze zelfde dingen voor ogen werden aangetoond, dat het zo was, waren zij, omdat zij in een staat van redenering dienaangaande waren, en omdat hun geloof wetenschappelijk was geweest, verwonderd net als de anderen, en in hun hart ontkenden zij het; maar als het hun in het geheugen werd teruggeroepen, dat zij nochtans in hun leven deze dingen hebben opgedrongen, en hebben gepreekt, ja zelfs dat het hun in de prediking zelf toescheen die dingen te geloven, dan erkenden zij terstond, en beaamden het; waaruit kon vaststaan, dat het niet was geweest het geloof des harten, maar des geheugens; nu ook gebeurde het, terwijl daarover werd gedacht dat de mens zo geschapen is door den Heer, dat hij, terwijl in de wereld, ook in den hemel met de engelen zou zijn, en zo verbonden de hemel met de wereld zou zijn, dat een van de

predikers van zijn tijd zeide, dat hij zo zou hebben kunnen uitbreiden over deze dingen,

3106. alsmede met zulk een overreding van zich uit, dat het allen zou hebben toegeschenen overtuigd te zijn geworden, en op z'n minst zouden hebben gezegd dat hij gepredikt had als een engel; maar nochtans, wanneer het in het andere leven wordt aangetoond, dat het zo is, namelijk dat ik zodanig uit den Heer ben, dat ik in de wereld der geesten kan doorvatten al wat zij zeggen, wat zij handelen, en zij doorheen mij in de wereld, komt hun zulks zo wonderlijk voor, en zo ongelofelijk, dat zij hebben gezegd dat zij dit nooit in het leven zouden hebben gedacht, behalve eendere andere dingen, 1748, 9 Sept.

3107. En daarom is de mens geheel en al in een anderen staat, wanneer hij in de Kerk is, zowel hij die preekt, als hij die hoort, als hij niet bespiegelt op de redeneringen die tegenwerpingen kunnen maken, dan als hij in redeneringen is; zoals bijvoorbeeld over het leven na den dood; wie gelooft er niet in het leven na den dood als hij een prediker hoort in brandenden ijver, tot aan zuchten en tranen toe; doch wie gelooft aan een leven na den dood in een staat van redenering: sommigen werden gebracht in een staat van ijver, zoals wanneer zij predikten en in de kerk luisterden; dan waren zij in een staat van zulke overreding; doch ik weet, dat zij buiten die staat niet zodanig zijn, maar zich verwonderden, zoals de anderen, in de afzonderlijke dingen, dat het er zo mee gesteld is: 1748, 9 Sept. Ook waren in zulk een staat aanzienlijke predikers geweest een geruimen tijd lang, het onmogelijk achtend dat een mens zou kunnen spreken met geesten, deswege dat zij in die mening waren geweest in het leven, zodat zij, als iemand iets zodanigs doorvattende het hun had gezegd tijdens het leven, het volslagen zouden hebben ontkend,

3108. door te zeggen dat het illusies waren; en daarom, in zulk een staat zijnde, waren zij bij mij, vragende of het zo is, menende toen dat het een illusie is, en ik niets wist aangaande die dingen, hoewel zij het weten; maar tenslotte werden zij overtuigd en in een anderen staat geleid, zoals zij beweerden; nu eveneens zijn zij in een staat van beweren, maar niet in een staat van geloven, 1748, 9 Sept.; ook bestaat somtijds zulk een persuasieve prediking, dat het hun die niets geloven, en menen te zullen sterven als de brute dieren, dan toeschijnt als het ware tot den hemel te worden verheven, maar nochtans vlak daarop, als zij de kerk uitgaan, niets geloven, en anderzijds over dergelijke dingen spotten; dat zij tot den hemel worden verheven heb ik vanuit een geestelijke idee doorvat; voorts eveneens met levende ondervinding bij sommigen, 1748, 9 Sept. Wanneer de mens in zulk een persuasieven staat is, en verheven wordt, dan werkt de Heer, en zaait aan hun gemoederen in,

en verbergt de dingen die overblijfselen worden genoemd; voorts ook in vele andere tijden, zoals wanneer men is in rampspoeden, verzoeking; hetgeen mij nu is ingeboezemd, 1748, 9 Sept.

Over hen die in het zenith zijn, hoog.

3109. Zij die hoog in het zenith zijn, zijn degenen die in het leven huichelaars waren; in de uitwendige dingen schenen zij engelen, inwendig echter zijn zij wolven, vleierijen verkopende, als gezegd; de zachtheid van hun invloed toont ook dit; maar zij liggen listig op de loer; zo vaak de gelegenheid zich voordoet, en zij een mens zien verglijden, schieten zij met alle inspanning toe om hem halsoverkop te laten vallen; ik sprak met hen, en zij zijn aanwezig terwijl ik schrijf.

3110. Het zijn degenen die menen door zichzelf geregeerd te worden, niet door den Heer; en daarom worden zij somtijds zo afgeranseld, dat hun samenrotting, welke als het ware één persoon weergeeft, wordt gescheiden; de afscheiding geschiedt als het ware door aanblazingen van sommigen die beneden zijn, rondom de billen, door wie ik dat doorvatte; dan worden zij ontbonden, en handelen als velen, en dit geschiedt met heel wat overlast voor hen; er is oproer onder hen; hun weeklachten worden gehoord, namelijk dat zij niet weten wat daarvan worden moet, alsdan erkennende dat zij hoegenaamd niets vermogen, terwijl zij anderszins alles menen te kunnen: zij die onder de billen zijn, stemmen overeen met hen in het zenith in de loodlijn, omdat zij van zulk een natuur zijn; maar zij die beneden nabij de billen zijn, worden gedreven door de begeerte van iedereen op subtiele wijze te straffen; want zij werden door mij niet gezien, maar slechts doorvat door zulk een wijze van aanblazing waardoor genen werden gescheiden.

3111. Met een zekeren geest heb ik over hen gesproken, en hij zeide dat ik hun zou zeggen niet zo waanzinnig te zijn; het werd gegeven te antwoorden dat dit net zo zou zijn alsof men tegen een zieke zou zeggen dat hij gezond was, of tegen een ijrende dat hij verstandig sprak; eender tegen een waanzinnige: en dat mensen zodanig zijn in hun denkingen, maar de uitwendige veinzing alleen maakt dat zij gezond schijnen.

3112. Daarna, nadat deze scheiding had opgehouden, handelden zij net als eerder gelijk één persoon; ik sprak met hen, vragende of zij wisten of zij zichzelf regeren, omdat hun gemoed pas door straf was geregeerd; zij zeiden te weten dat zij niet door zichzelf werden geregeerd, omdat er dan oneenigheid is; toen

werd de vraag gesteld: door welken heer, soms door den draak? hetgeen zij ontkenen. Of door wie anders? dit wisten zij niet; nog wilden zij niet zeggen dat het uit den Heer was: want zonder samenstemming tot één einddoel, en zonder den Heer, door Wien zij in samenstemming worden gehouden, daardoor dat zij menen eveneens mij aan te drijven, zou het onmogelijk zijn dat zij zijn zoals een mens, aldus een ieder, hoevelen het ook zijn; aldus worden zij in samenstemming gehouden; het einddoel is van hun natuur; welk einddoel hen niet in samenstemming houdt, maar de ziel van den een tegen den ander opzet, 1748, 8 Sept.

Over een zekeren trotsen geest, ten hoogste opgeblazen.

3113. Er was een zekere geest, ofschoon niet van de hoogmoedigeren, maar toch onder hen die zich met trots had opgeblazen in de dagen van zijn leven; toen het gesprek en de idee degenen betrof die anderen bij zichzelf vergeleken verachten, en menen dat zij alleen leven, en eendere dingen die daarmee kunnen overeenkomen, want er zijn meerdere geslachten en soorten van trots, volgens de fantasieën, vanuit de liefde van zich, en de verachting van anderen bij zichzelf vergeleken, werd het hem daarom vergund opgeblazen te worden volgens de fantasie die toen bij hem was; hij werd opgeblazen totdat hij het heelal vervulde, zodat er langer geen ruimte meer was; waarop hij naar alle kanten rondkeek waar heen te gaan, maar er was nergens plaats, weshalve hij onbewegelijk bleef; zo zeggende dat hij nergens kon zijn tenzij hij werd teruggebracht tot zijn voormalige grootheid; zij die hem opblezen, waren aan het achterdeel van mijn hoofd, aldus een weinig hoger dan het hoofd: dat hij zo was opgeblazen, was ter oorzaak hiervan, dat zijn idee over de engelen was, dat zij miezerig waren, en zo wormen, kruipende; welke idee ook aanhield, daar zulke geesten geloven dat zij vanuit zichzelf leven, dus dat zij alleen leven, en van alle engelen menen dat die zodanig zijn; en daarom was dit zijn straf, 1748, 10 Sept.

Dat de mens nooit beter geleid kan worden.

3114. Geesten menen, dat zij anders geleid hadden kunnen worden, en zo beter hadden kunnen worden dan zij zijn, dus van daadwerkelijke boze dingen, en eendere dingen afgehouden; zij werpen de schuld van het boze op

den Heer; maar hun werd gezegd dat de schuld is van hen; met een geestelijke idee werd door mij doorvat, dat zij nooit beter geleid kunnen worden; zo dat er noodzakelijkheden zijn, in alle momenten van hun leven, zoals men eerder zie; en van het eeuwige aan is het voorzien, en zo daarin voorzien, dat alle en de afzonderlijke dingen strekken tot het laatste doel, opdat zij delen zijn in de Grootsten Mens, dat is, in het Rijk des Heren; daar dit door hen vanwege de bezieningen der bijzondere dingen niet perceptiebel is, werd het gegeven te doorvatten, dat de almacht, of de oneindige Macht aldus kan beschikken; want ook de mens kan den mens bijna eender in sommige bijzondere dingen aldus leiden, wanneer hij diens boze natuur of begeerte kent,

3115. zodat hij kan zeggen, dat hij niet anders geleid kan worden, maar dat zulk een leiding de opperbeste is, tenzij hij anders doorvat, weswege vandaar voor hem een groter boze komt, of een boze, niet het goede; en daarom kan de Oneindige Macht, die alle en de afzonderlijke dingen tegelijk ziet, en de toekomstige dingen als tegenwoordig, aldus beschikken; en omdat zij het kan, beschikt zij ook; want leiden en het boze buigen, welk boze aanhoudend streeft naar erger en het ergste, kan daaronder worden verstaan, dat hij die in het boze is, naar het ergste begeert, door zichzelf te willen leiden, doch dat de Heer buigt tot het minste boze, en tot een zo gering boze als maar mogelijk is; in één woord, alle momenten des levens zijn noodzakelijkheden, omdat de mens zodanig is, dat hij aanhoudend begeert en streeft zich halsoverkop te storten in het ergste boze, 1748, 10 Sept.**

3117.** Zulks toegelicht door iemand die zeide te weten wat hij wilde; hem werd ingeboezemd dat hij niet iets anders weet dan wat tot zijn eigen verkwikkelijkheid strekt, en verder niets; en daarom werd de verkwikkelijkheid uitgebeeld met een geelachtige kleur als het ware, waarin hij werd gebracht; maar hij werd toen een moment teruggehouden, opdat hij daaruit niet zou neerglijden; toen werd hij door een andere fantasie aangedreven; hij doorvatte, wat ik niet deed, dat hij, als hij niet was teruggehouden, tot zijn volslagen verderf zou zijn afgegleden; zodat hij niet langer aldus begeerde; en dat het hem mocht worden toegelaten van te verglijden tot zijn verkwikkelijke dingen, welke hij voorzag; hij bekende verder, hoewel boos zijnde, dat de Heer hem ondersteunde; nu in de denking van zijn val zijnde, werd hij door veel angst gedrukt, naar gezegd werd: 1748, 10 Sept.

Dat de geesten in het andere leven niet alleen worden beschouwd in vaste plaatsen, maar hun lichamen in een vasten stand.

3116. Sommigen verschijnen staande in hun plaats, die mij nochtans zeiden dat zij wandelden, en wel met het lichaam rechtop; sommigen als binnen het lichaam, met het hoofd naar beneden, en de schouderbladen omhoog; sommigen zittende, op een zetel; sommigen ook zittende, maar de zetels niet zichtbaar; sommigen anders; hetgeen vanuit andere oorzaken komt; sommigen somtijds als het ware uitgespreid neergelegen, en zo voort, 1748, 10 Sept.

Dat de ene geest wordt geleid door een ander, en zo voort.

Vanuit veel ondervinding is het mij bekend, dat de ene geest wordt geleid door den ander, en zo voort; zo dat er geen is die niet door een ander wordt geleid; hetgeen zij ook bekenden, toen het hun werd getoond.

Dat de natuurlijke dingen ontstaan vanuit geestelijke dingen.

3118. Ik sprak met geesten over de natuurlijke dingen, dat zij ontstaan uit geestelijke dingen, ter oorzake hiervan, dat er geesten bestaan die betrekking hebben op de blaas, de pisleiders, en dergelijke; en ik was wel bevestigd daardoor, hetgeen een ieder bekend kan zijn, dat de handelingen des lichaams, die natuurlijk zijn, ontstaan uit de denking door den wil, welke dingen geestelijk zijn; hetgeen vanuit een geestelijke idee klaar wordt doorvat, namelijk dat de natuurlijke daden vanuit zulke dingen ontstaan, welke zij niet begrijpen, zoals uit de denking door den wil; aldus in alle overige dingen, 1748, 10 Sept.

3119. Aldus de dingen die ontstaan in eieren, de zaadblaasjes, en in de andere afzonderlijke dingen; tenzij dezelve door geestelijke dingen in den hemel eender uit den Heer ontstaan, kunnen zij nooit ontstaan; en deze dingen worden, omdat hun oorzaken onbekend zijn, natuurlijke functies genoemd; deze dingen eveneens met de geesten besproken, 1748, 10 Sept.

Dat de grootste in den hemel degene is die de minste is.

3120. Ik sprak met geesten die meenden dat in den hemel de grootste zijn, is zoals op aarde de machtigste en de welgesteldste zijn; maar het werd gegeven te antwoorden dat in den hemel de grootste degene is die de minste is, en het werd gegeven dit toe te lichten daarmee, dat de machtigen hijgen naar aardse gelukzaligheid, door toename van machtsmiddelen, en de rijken door toename van rijkdommen; enhun einddoel is om zo gezegender te zijn; want zij begeren zo met den animus alle verkwikkelijkheden te bezitten; dit is hun einddoel; daar de minste in den hemel de meeste gelukzaligheid heeft, volgt daaruit dat hij de grootste is, 1748, 10 Sept.

Over de gemene ademhaling.

3121. Doorvat werd een gemene golving des hemels, en mij werd gezegd, dat het de ademhaling des hemels is, waardoor de ademhaling des mensen is, en van meerdere dingen; zij stemde overeen met mijn ademhaling omstreeks in de verhouding van 3 tot 1, want zodanige ademhaling gaat uit in het streven, waarvanuit alle dingen ademen.

Over de geur van menselijk zaad.

3122. Soms tijds werd de geur van zaad doorvat, en mij werd te kennen gegeven, dat het is vanuit hen die betrekking hebben op de zaadblaasjes, en op de zaadvaten, 1748, 11 Sept.

Over den subtielen sluier.

3123. Er waren geesten hoog boven het hoofd, vanuit de familie der sirenen, die zo verborgen optraden, dat het niet dan na verloop van enigen tijd uitkwam; van mening zijnde dat zij dus vrij waren, omdat zij subtiel waren, zoals in iets zuiverders; daarom werd hun gezegd, dat zij deswege niet vrij zijn, en dat het hun toeschijnt, zoals aan anderen, het allersubtielst te zijn; doch omdat zij doorgingen, verdwenen zij als het ware in iets subtielers, heengeleid met

een zekeren subtielen sluier, rondom het hoofd, als het ware een voor een, en omhoog; 1748, 11 Sept.;

3123[b]. zij meenden dat zij niet boos waren, zoals sirenen plegen te zijn; maar het werd gegeven hun te zeggen, dat de bedoeling waarom zij zo subtiel wilden zijn, regeerde in alle andere dingen, welke bedoeling of welk doeleind was, dat zij zuiverder dan anderen wilden zijn, weswege wat zij ook uitvoerden, dat doel regeerde; alles wordt steeds veranderd in een zodanige dat het einddoel toelacht, en dit bestaat in het neerzien op anderen, 1748, 11 Sept.; want zij willen de anderen bespotten, en hen regeren volgens hun fantasieën.

Over de afscheidingen in het algemeen.

3124. Het cerebrum heeft zijn afscheidingen, en ieder ingewand de zijne, welke worden afgezonderd; sommige ervan zijn nutten van dienst, zoals de speeksels en de gallen; sommige worden als uitwerpsels uitgeworpen, door de poriën van de huid, en andere uitreinigers, zoals de neusgaten; er waren geesten die behoorden tot de uitwerpsels van het cerebrum, vooraan hogerop, op geringen afstand van het rechterdeel van de neus; dezulken voerden, zo vaak zij werden losgelaten, geestelijke dingen neer tot aardse en bezoedelden die, volgens de gewoonte in het leven, door aan te vangen uit geestelijke dingen en ze neer te brengen tot aardse, en dan te bezoedelen: hoe vuiler de aardse dingen waren, des te meer werden zij tot henzelf neergelaten.

3125. Wat verderaf, bijna in hetzelfde vlak, waarheen zij vluchtten, waren degenen die niets dan vuile dingen denken en spreken, en al wat wordt opgeworpen, waarover gesproken wordt, in vuiligheid verkeren, zoals velen uit het laagste plebs plegen te doen, zeelui en dergelijken: zodanige zijn meerderen in hun denken, maar de uitwendige banden houden hen tegen, 1748, 11 Sept.

Over gebeden.

3126. Met een geestelijke idee heb ik doorvat, dat de gebeden tot den Heer, zo zij vanuit het geweten als een plicht geschieden, alsdan goed zijn: doch als zij zijn om daarmee iets te bereiken of te verdienen, niet goed zijn, zelfs boos, 1748, 12 Sept.

Variaties van aandoeningen zonder ideeën der denking.

3127. Bevonden heb ik, ofschoon enige malen eerder ook, zonder bespiegeling, dat aandoeningen kunnen optreden, en gevarieerd worden, wat de uitwerking betreft, zonder ideeën der denking; aldusdat er onbegrensd vele staten der aandoeningen zijn, met hun variaties en opeenvolgingen, zijnde de beginselen der denkingen, welke evenwel de mens niet kan doorvatten, zonder ideeën der denking; en daarom niet dat hemelse staten zodanig zijn, waarvanuit de geestelijke zijn, 1748, 12 Sept.

Over het spreken met geesten.

3128. Het spreken met geesten schijnt hun geheel en al zo toe als het spreken van mensen onderling; en iemand kan verwonderd zijn dat zij niet anders doorvatten dan dat het volstrekt hetzelfde is; maar nochtans is het verschil zodanig als de spraak van den mond ten opzichte van de spraak der denking; zodat de denking spreekt, niet de tong of de mond, en dat de geesten terstond doorvatten als iemand iets zou willen verbergen, en of er iets anders verscholen ligt, wat geveinsd is, als iets zodanigs het geval is; zodat zij, als iemand iets wil verbergen, alsdan terstond meer gedachten van hem tevoorschijn trekken in het licht; en als hij iets veinst, wordt hij terstond van valsheid beticht; verder is het spreken met geesten voller, zo dat al wat er in de ideeën der woorden is, voller naar buiten komt, behalve tal van dingen meer die eerder over de geesten en de ideeën zijn gezegd. Dit is geschreven in tegenwoordigheid van hen, die niet anders konden doorvatten dan dat de spraak van geesten en die van mensen dezelfde zijn; als de mens zo zou spreken met den mens, zodanig als hij is, dan zou binnen een paar minuten zijn cerebrum uiteengerukt worden, en hij waanzinnig zijn, 1748, 12 Sept.

3129. En daarom zijn de geesten in een volmaakter staat, dan als toen zij mensen waren, zodat zij zodanig kunnen zijn; want zo worden zij door den Heer gehouden; met bijna hetzelfde verschil, zoals het gesteld is met het gehoor ten opzichte van het gezicht gescheiden van het gehoor; hetgeen zij daaraan ontlene, dat het geheugen der bijzondere dingen van hen gescheiden is; als zij tegelijk daarvanuit zouden denken in het andere leven, alsdan met de andere geesten die in de ideeën zijn, zo zou het geheugen der bijzondere dingen dermate uiteenbarsten, dat volslagen waanzin zou volgen, 1748, 12 Sept.

3130. Daarom ook vloeit de spraak der geesten in des mensenspraak in uit het innerlijke, en derhalve hoort geen mens haar, hoewel het hem en den geesten toeschijnt dat zij eender is, en dus dat de mensen haar zouden horen; terwijl des mensen spraak invloeit door het oor uiterlijk.

3131. Daaruit kan ook vaststaan, hoe zich concentreren de dingen die invloeden uit het innerlijke en die welke invloeden uit het uiterlijke; zij concentreren zich in het oor, ja zelfs ook in de tong, 1748, 12 Sept.

Dat de sferen der geesten en der gezelschappen ook merkbaar worden door geuren.

3132. Zodra enige geesten zich aanmelden, dan doorvatten zij die daar zijn, als de Heer het zo toestaat, hoedanig genen zijn, zowel de geestelijken als de hemelsen: hetgeen meermalen is geschied, want het wordt terstond ingeboezemd hoedanig iemands leven is, en hoedanig diens geloof; dezelfde sferen dienen zich, wanneer de Heer het aldus toestaat, ook aan door geuren, ook merkbaar voor de geesten: zowel door geuren van plantaardige dingen, als door dierlijke geuren, of de verschillende geuren des lichaams; verder sferen van schrik, vrees, droefenis, angst, zoals heden, ter oorzaak waarvan zij heenvluchtten; ook sferen van grootmoedigheid, die verschillend zijn: 1748, 12 Sept.; er zijn eveneens gemengde sferen van denkingen en aandoeningen, zoals

3133. dat de draak het niet kan dulden, wanneer ze hem voor minder listig houden dan de anderen, en rechtschapener dan de anderen; omdat hij begeert over allen te heersen; over welke sfeer hij zich somtijds beklagde, en zich ergens anders heen begaf: in het algemeen kunnen de boze geesten de sfeer des geloofs niet verdragen: daarom wordt door den Heer de doorvatting der sferen weggenomen, verminderd, en vermeerderd; en zo vluchten die geesten heen wien de sfeer tegenstaat, zoals nu ook een geest klaagde. Wanneer zij de engellike sfeer willen onderzoeken, wat zij is, en hoedanig zij is, dringt die sfeer dermate in de innerlijke dingen van den geest door, dat de geest in de dingen dier sfeer wordt verkeerd, en dus verschijnt, zoals zij worden uitgebeeld, als vlamme, witte, zwarte wolken en zo meer: voorts in dieren, volgens de natuur en den staat; 1748, 12 Sept.

Dat geesten de dingen spreken die anderen innerlijk denken.

3134. Het is bekend, dat er sprekende subjecten zijn; en hij die spreekt, spreekt vanuit de denkingen der anderen, hetgeen mij klaarblijken getoond is, toen er een sprak, en ik dacht dat het een bepaald iemand was, terwijl de geest die sprak hem niet was; vlak daarop zei de ander, dat gene had gesproken wat hij had gedacht, innerlijk, hetgeen niet kon worden verhinderd; daaruit kan vaststaan, dat de dingen die de subjecten spreken, de gedachten van anderen zijn, hetgeen meermalen eerder is opgemerkt, 1748, 12 Sept.

Een visioen aangaande subtielere magiërs, en onbezonnen wanhopigen.

3135. Er verscheen mij eerst een tros grote rode druiven op een schotel, en ik verwonderde mij over de grootte: toen verscheen mij een aangezicht in een venster, waaruit ik kon opmaken dat ik iets zou zien dat opmerkenswaardig was.

3136. Toen was er een onder de meest vermetelen in de wereld, omdat hij, naar hij zeide, niet de dingen kon verdragen die hem waren overkomen, aangespoord door de vrees voor het verlies van zijn faam, waarvoor hij ten hoogste bezorgd was in de wereld; hij vatte toen het plan op, om een anderen Heer op te zoeken, zoals eerder sommige geesten deden; maar wat hem ook gezegd werd, was tevergeefs, koppig als hij was om te gaan, en daarom verwijderde hij zich van achteren meer en meer, van zins om een anderen Heer en een anderen hemel te zoeken, waar hij zijn kon zonder zulk een verlies van faam, wat hem toen alleen maar hinderde, met nog andere wederwaardigheden die hij had moeten verduren alvorens tot den hemel te kunnen komen; en daarom verwijderde hij zich van achteren meer en meer, en wilde niet terugkeren, hoewel tot hem gezonden tal van dingen zeiden om hem te doen terugkeren; de afstand was verder achterwaarts dan ik vermoedde dat er bestond binnen de ruimte van het grootste lichaam.

3137. Eerst kwam hij tot hen die hem alle zoete dingen betoonden, zodat zij leefden in verrukkingen onderling, aldus in wederzijdsdienstbetoningen, met zulk een leven ten doel, zodat hun leven zoet mocht zijn; aldus geveinsde vriendschappen terwille van zoete conversaties; aldaar zeide hij voor het eerst anderen te hebben gevonden met wie hij zou kunnen leven, maar het werd mij getoond, dat het innerlijke magiërs waren, betovenaars, en dergelijken, die eerst daarheen gezonden werden, wanneer zij uit het leven des lichaams kwamen, opdat eendere dingen zouden worden teruggeroepen, opdat zij

daarna verwoest zouden worden; mij werd getoond dat het zodanigen waren door de engellijke ziening van eendere dingen; er verschenen ingewanden, geringe, ook bloederige; vandaar werd te weten gegeven, dat dezulken daar op een afstand van achteren zijn, die zich in dergelijke dingen vermeien om te leven terwille van het allene doel, zo een zoet leven te genieten, en in de mening elkander wederzijds lief te hebben; maar het eind toont, hoedanige liefde dat is: dezen wijden zich ook in het andere leven aan magische kunsten, waarzeggerijen en dergelijke.

3138. Toen hem gezegd was, dat zij zodanig waren, en deswege dat hij in het leven des lichaams niet gewend was aan zulke dingen, daarna wel, kwam hij daarna in den animus en natuur, welke hij voor zich verwierf; toen verwijderde hij zich verder en verder achterwaarts, totdat het hem gezegd werd dat hij was aan de grenzen van het heelal; toen kwam hij in het gezelschap dergenen die zeiden dat sterven of leven om het even is, hetzij leven of wel dood, zich niets daarom bekommerende of zij leefden dan wel stierven; toen vond hij dezelve die het allerverst achterwaarts zijn, en omdat hij eender was in leven, werd hij vandaar gehouden in die verworven natuur, toen hij was in zijn eigen leven, en schreeuwde een tijd lang (*kackt folck, kackt folck*), en zij bij wie zulks niet werd doorvat, waren niets niemendal in zijn animus; hij rende verder en verder, en schreeuwde *kackt folck*, en toen werd aan mij vergemeenschap de hoedanigheid van diens leven, hetwelk zodanig was, dat de ademhaling als het ware in de opperste vrijheid was, omdat hij met zodanigen was als hijzelf is; vandaar diens vrije denking, als het ware uitgegoten in allen met volste vrijlating van ademing in gemeenschap met allen die hij achtte, alsof hij met hen als het ware één was; zodanig was diens leven.

3139. Met hem sprak ik over dat leven, hoedanig het is, namelijk dat wanneer zij in veldslagen en gevaren zijn, alsdan den dood nietmoeten vrezen; daarentegen als zij buiten de veldslagen zulk een leven uit overreding hebben, dat zij alleen mensen zijn, en waard te leven, anderen niet – dat dit waanzin is; zoals degenen in waanzin zijn, in wie een valse overreding is binnengebracht, als wilde beesten, wanneer zij dermate omgewrongen zijn dat zij niet meer teruggebogen kunnen worden.

3140. Daarna keerde hij terug, hetgeen in een oogwenk gebeurde, want afstanden van plaats en verwijderingen zijn fantasieën in het andere leven; zij worden binnengebracht door magiërs, aan wie het ook maar wordt toegelaten.

3141. Mij werd het toen ook gegeven te weten, dat dezulken degenen meer achten dan anderen, die zonder vrees zijn, zonder eerbied, en zonder schaamte, 1748, 13 Sept.

Hoe goede geesten verschijnen, aangezien door de engelen.

3142. Getoond werd mij een lange gaanderij, waar verscheidene mannen en maagden waren; ik zag, en herinner mij niet zozeer de versieringen; gezegd werd mij, dat engellijke geesten aldus verschijnen, wanneer zij uit den hemel ,dat is, uit den Heer, worden geschouwd: 1748, 13 Sept.

Dat ook wetenschappelijke dingen worden ingeplant aan geesten.

3143. Uit ondervinding is mij bekend gemaakt, dat geesten met het innerlijk geheugen de dingen onthouden die zij horen, zien, doorvatten, zoals de mensen met het uiterlijk geheugen, maar dat zij die niet kunnen terugroepen, alleen de Heer; dat die dingen gezeteld zijn in het geheugen bij sommigen, is mij bekend gemaakt, zodat zij beter weten wat bij mij voltrokken is, namelijk degenen die langer bij mij waren geweest dan anderen; voorts ook dat het aan sommigen in het geheugen werd teruggeroepen, zoals ik doorvatte, wat hun was overkomen na den dood, zoals de dingen die zij hebben doorstaan, waarover ik geen erkentenis had; behalve andere dingen, die ik mij niet herrinner, 1748, 13 Sept.

3144. Bij de innerlijken nog meer, zoals bij de engelen, bij wie de allerkleinste dingen aanblijven, volgens den graad der vervolmaking: want de wet is, dat niets ooit zonder nut is.

Dat de engelen de ganse natuur van mens of geest vanuit één enkele idee van hem kunnen weten.

3145. Een zekere geest, toen hij hoorde dat engelen de ganse natuur van een mens kunnen weten vanuit één enkele idee alleen van een woord, was verwonderd, en hij wilde dienaangaande bevestigd worden door ondervinding; en daarom kwam een engel tot hem, en dekte open wat hij doorvatte vanuit één enkele idee van hem, welke toch niet scheen zo boos te zijn, hem zeggende hoedanig hij was: omdat hij als einddoel had gehad faam, en roemruchte naam na den dood, en wel dermate, dat geen ander mens méér verlangd zou hebben, toonde de engel hem hoedanig hij was, bevonden hebbende namelijk dat hij het algehele menselijke geslacht zou hebben kunnen afmaken, alleen voor een roemruchten naam van hemzelf,

waarvandaan hij dan oppersten wellust zou smaken, dermate dat hij geen barmhartigheid had; hij had dit door daadwerkelijkheid over zich gebracht, omdat hij roem en wellust opvatte uit het zien van duizenden neergeveld en neergelegen in bloed, na de veldslagen, 1748, 13 Sept.

Over de variaties van staat.

3146. In het andere leven plegen zij ook te worden teruggebracht in den staat van het kleine kind, van den knaap, en van den jongeling, dermate algeheel, dat zij niet anders weten, dan dat zij in de kindheid, de knapenjaren en de jongelingsjaren zijn; een zeker iemand was nu in dien staat teruggebracht, en wist toen niet anders, en sprak ook niet anders dan zoals hij toen was geweest in de eerste jongelingsjaren, en wel met zijn ouders en grootouders, die hem vroeger niet hadden kunnen liefhebben vanwege daadwerkelijkheden die hij zich had aangetrokken; doch toen werd bij de ouders de liefde jegens de kinderen, of de storge, opgewekt, en hadden zij hem teder lief; hun liefde werd ookaan mij vergemeenschap; hij sprak weliswaar zó, dat als hij niet een knaap was, hij zijn ouders tot verontwaardiging had kunnen brengen, want vanuit afgunst jegens een broeder in de kindsheid zeide hij, dat hij alle dingen wilde wegnemen, waardoor eveneens dit kinderlijke kon worden doorvat, namelijk dat het de liefde der ouders zou wegnemen; omdat verscheidenen dit kinderlijke hadden dat zij liefhadden, stelden zij hem gerust dat hij niets kon wegnemen; en nu doorvat ik den broeder, omdat hij als klein kind gestorven was, en nu een man is, inboezemende dat hij alles zou willen geven wat hij had, en toen met een tedere liefde, waardoor de ander, tegen zijn daadwerkelijkheid in, dermate ontroerd werd, dat hij weende, 1748, 13 Sept.

Dat iedereen in het andere leven nut moet betrachten, en vanuit het nut gelukzaligheid moet hebben.

3147. Ik sprak met geesten daarover, dat in het menselijke lichaam ook de afscheidingen nut doen, zoals de drie gallen die anderszins uitgeworpen moesten worden, maar nochtans aanzienlijke nutten betrachten aan de ingewanden, en aan de te verteren spijzen; voorts wanneer de overige delen worden uitgedragen, dat zij nut betrachten voor de velden; vandaar betrachten nuttige dingen, door gerst en dergelijke, wederom nut in het lichaam, en zo

verder voort: vandaar werd gesproken over hen in het andere leven, namelijk dat zij allen nut moeten betrachten, zo dat er geen moet zijn die niet nut betracht, aan zijn wereld, aan het menselijk geslacht, aan de wereld der geesten, aan den hemel; ten slotte dat in den hemel hun gelukzaligheid daarin bestaat dat zij nut kunnen betrachten, zo dat zij daarvandaan gelukzaligheid erlangen uit den Heer; dat de gelukzaligheid deswege is dat zij nut betrachten, staat hieruit vast, dat hun uit den Heer wordt gegeven doelen lief te hebben, welke de nutten zijn, enz. 1748, 13 Sept. Het werd toegelicht daarmede, dat er in een leger geen moet zijn die niet nut verricht; eender in het gemene gezelschap, en in het koninkrijk; anders is hij een nutteloze last; wat dan niet in het andere leven, in het Koninkrijk des Heren, waar niets kan leven dan nutten of doelen, en vandaar liefden. 1748, 13 Sept.

Dat het menselijk lichaam geheel en al is geformeerd vanuit den Grootsten Mens.

3148. Ingeboezemd werd vanuit den hemel, dat dit kan vaststaan vanuit den mens, wiens lichaam geheel en al is geformeerd volgens alle beschikkingen des wils, zodat het die in daad kan voortbrengen; de wil is der liefde; verder is het menselijk cerebrum geformeerd naar de idee, zoals zij het noemen, van den algehelen hemel der engelen en van de wereld der geesten; en vanuit het cerebrum, als uit een hemel, ontstaat elke vorm of structuur van het lichaam, zodat het op zijn wenk kan overeenstemmen; daaruit staat vast, dat alle dingen des lichaams uitbeeldend zijn voor de hemelse en de geestelijke dingen, 1748, 13 Sept.

Dat vrees is der schaamte, voorts van den eerbied.

3149. Vanuit een levende idee, tevens uit levende ondervinding is mij te weten gegeven, dat zij die zonder vrees voor alle gevaren zijn, zoals eerder over een vermetelen geest is gezegd, tenzij hij in een eenderen graad de vrees had gehad voor het verlies van faam, naam, en dergelijke, welke hem zouden hebben blootgesteld niet alleen aan de wereld, maar ook aan zichzelf, dat hij een uitwerpselachtige zou geweest zijn even smerig als urine, zodat nooit iets smerigers zou kunnen worden voorgesteld; daarom had hij zulk een vrees als niet beschreven kan worden; en deze weerhield hem, opdat hij niet zou

uitzwerven zoals zulk een animus, die geheel en al zonder vrees was voor den dood in gevaren; want vrees voor verlies van den naam van dapperheid was zó groot,

3150. dat zij in volstrekt eenderen graad was met hem, namelijk dat hij zonder vrees in doodsgevaren zou zijn geweest; waaruit ook kan vaststaan, hoe de Heer hem geleid heeft, opdat hij niet een smeriger uitwerpsel zou zijn dan ooit iemand in de wereld; hetgeen hij ook erkende; en hij bekende dat er zulk een niet uit te drukken uitwerpselachtige zou geweest zijn, als hij niet de allerbedeesdste zou zijn geweest in het algehele wereldrond, 1748, 14 Sept.

3151. Daaruit ontstond een zekere niet uit te drukken staat bijhen die verbonden waren vanuit de idee of zulk een staat zou kunnen bestaan ten aanzien van den eerbied der zonen jegens de ouders, namelijk of er in eerbied en schaamte een eenderen staat met vrees zou kunnen zijn, insluitende een volgzaamheid jegens de ouders; zodanig was hun staat, welke nooit kan worden doorvat door enig sterveling, vanwege de verschillende dingen van hun inborst.

Over de opvoeding der kleine kinderen.

3152. Zij die het tederst kleine kinderen liefhebben, zo als slechts de foetus en de kleine kinderen, zijn als de tederste moeders, zo dat zij nauwelijks kunnen leven tenzij in den staat waar de tedere liefde der kleine kinderen regeert; zij maken het gebied uit in den buurt van de testikels, en van de daarvan afhangende organen, en in de vrouw de hals van de baarmoeder en van de baarmoeder met de eierstokken, en de afzonderlijke aanhangsels; zij die in een dergelijk gebied zijn, leven in het zoetste, zachtste, gelukzaligste leven, dat niet kan worden beschreven, slechts dat de staat ervan zoetheid en zachtheid is. Hun gebied is tussen de lenden.

3153. Het tegengestelde ervan is boven het hoofd, waar niets bestaat dan een zodanige wat maakt dat de mens als het ware waanzinnig is, zoals de jongelingen wanneer zij in de geslachtsdrift [*yrhet*] daaruit zijn, hetgeen zich openbaart door zulke trekken die bestonden in den eerder vermelden vermetelen geest, die in zijn jongelingsjaren zodanig geweest is, dat geen ander ooit waanzinniger was; dit was het alleruiterste van den waanzin, uitbarstend in eendere dingen, in de uiterste of laatste lichamelijke dingen, zoals bekend kan zijn uit hen die waanzinnig zijn vanuit zulke dingen, 1748, 14 Sept.

Hoedanig de ideeën zijn van hen die niet geloven omdat zij niet verstaan.

3154. In een geestelijke idee zag ik, en met geesten werd vergemeenschapping gegeven, dat de ideeën van hen die niet willen geloven, tenzij zij weten en verstaan, worden geformeerd uit ontelbare ideeën van hen die vals redeneren over elk object van het gezicht, want geesten hebben zulk een begeerte, dat zij menen alle dingen te weten, en over alle dingen redeneren, sommigen wel uit overreding, terwijl het toch een valse overreding is; zulke ontelbare ideeën lopen samen in elke idee van hen die met willen geloven tenzij zij verstaan; daarom, indien die idee zich voor ogen zou vertonen, vanuit al gene ideeën, door de uitbeelding van een aangezicht, of iets anders, zo zouden het zulke lelijke en misvormde aangezichten zijn, dat er nooit iets lelijkers en wanstaltigers bestond, 1748, 14 Sept.; dit werd gezien in een geestelijke idee, met geesten rondom mij. Een zekere geest zeide, dat hij de idee had zien uitgebeeld van iemand, niet zo boos, en hij zeide nooit iets wanstaltigers gezien te hebben. 1748, 14 Sept. En het was slechts een gemene idee, zo duister als bijkans gene; een ander zeide alleen maar dat hij niet had gelooft dat zulke dingen zouden kunnen worden gezien in het andere leven; diens idee werd terstond uitgebeeld, en zij overtrof alle andere in afschuwelijkheid. 1748, 14 Sept.

Hoe het daarmede gesteld is dat het een geest toeschijnt te verliezen wat het zijne is.

3155. Een zekere geest wien het op verschillende wijzen was getoond, dat hij schijnt te leven, en zelfs schijnbaar schijnt te zien, was deswege verward, denkende dat zo niets van hem was dat leefde; en daarom werd hem op verschillende wijzen getoond dat hij meende te zien met zijn ogen, meende te tasten met de hand, zo dat het hem toescheen ogen te hebben, en handen te hebben: verder werd hem gezegd, dat het zo gesteld is met de overige dingen, zoals met de uitwendige zinnen, in het bezit waarvan hij zich schijnt te verheugen zoals toen hij een mens was; desgelijks met diens denking, waarvan hij toen meende dat die alleen de zijne was; en dit was hem eerder getoond dat hij vanuit anderen dacht; toen werd hem afgenomen het gezelschap, vanuit hetwelk of met hetwelk hij dacht; toen schenen diens innerlijke dingen te denken, en wel op onschuldiger wijze; de denking die was afgenomen, werd

gesteld boven mijn hoofd, opdat hij haar daar zou opnemen; daaruit kan vaststaan, dat het alleen het gezelschap was en de ziening ervan, welke de denking maakte, en die kracht welke gesteld was op het hoofd; en dat het overige waardoor hij leeft, een zuiverder gezelschap was; eender is het gesteld met de weggenomen eelten, 1748, 14 Sept.

3156. Een zekere goede geest hoorde dit eveneens; het werd gegeven hem te zeggen wat hij, omdat het zo is, meer zou willen wenschen dan dat het hem mocht toeschijnen te leven, dermate dat hij van niets anders weet; en verder, wat kan hij méér willen dan het leven des Heren te leven; toen hij dit hoorde, wat hij verbaasd, zeggende dat hij iets dergelijks nooit had gehoord, 1748, 14 Sept.

**Dat een geest meende geheel en al mijzelf te zijn, voorts met een
lichaam begiftigd.**

3157. Dezelfde geest zeide mij, dat hij met mij sprak in zijn taal; het werd gegeven hem te antwoorden dat het niet de zijne, maar de mijne was; onze talen waren als vreemden voor elkander; en verder, of hij meende lippen en een tong te hebben waarmee te spreken, en wat waren lippen en een tong nodig in het andere leven; maar hij meende ze te hebben, een andere geest ook, toen ik mijn hand uitstrekke, en hij meende, krachtens een hem gegeven bespiegeling, dat hij die hand greep, zeide dat hij het was die de hand had gegrepen; het werd gegeven hem te zeggen, dat hij dit meende, maar dat ik het was, die greep; en verder, toen andere geesten staande hielden dat zij als het ware mijn lichaam waren, werd het gegeven hun te zeggen dat mijn lichaam is gebonden aan mijn geest, zodat het een lichaam van mijn geest is, en dat het lichaam van zijn geest dood was; en zo dat hij alleen maar invloede in mijn geest, zoals een geest in een anderen geest,

3158. en dan wanneer mijn geest handelt met mijn lichaam, menen de geesten dat zij handelden met mijn lichaam: en nu, dat dit onmogelijk is, dat een andere geest een ander lichaam kan bezitten, tenzij het zou handelen als een bezetene, want geen geest strookt met mijn lichaam dan mijn geest; volgens mijn geest stemmen samen of stemmen overeen alle en de afzonderlijke dingen die des lichaams zijn, opdat zij één maken door overeen te stemmen; er is een verband van mijn geest met het lichaam, hetwelk nooit kan bestaan tussen een anderen geest met mijn lichaam; 1748, 14 Sept.

3159. Ik ben ingelicht dat er, omdat het de uitwendige banden zijn die den geest dwingen, zoals eer, schaamte, vrees, verschillende begeerten, alsdan zulke geesten zijn die aan hem worden vergezelschaft, en hem in die banden houden; doch dat hij, als die banden zijn afgenomen, zoals een waanzinnige zonder uitwendige banden voortrent; zo wordt ook de rede van hen afgenomen: want dan hebben zij geen rede, maar handelen vanuit natuur, 1748, 14 Sept.

Over hen die betrekking hebben op den gemenen zin.

3160. Geesten kwamen boven mij tot een zekere hoogte en omvang, klinkende als velen tezamen, die, naar het mij toescheen, in geen onderscheiden idee waren, maar in een gemene idee van alle dingen; ik meende dat niet iets onderscheiden door hen werd doorvat, maar een ononderscheiden en duister gemene, zoals het geval pleegt te zijn; maar nochtans spraken zij met mij door andere geesten aan hen toegevoegd, zo dat er een geluid was, welks ideeën ik aldus kon doorvatten; want zulk een gemene kon niet vallen in ideeën welke der spraak zijn, tenzij door anderen die zodanig zijn: dat zij het gemene van allen tegelijk dachten, doorvatte ik klaarblijkend vanuit zo vele aanspoelende dingen tegelijk, en als het ware ontelbare dingen ononderscheiden invloeiende in mijn denking; met hen, als gezegd, sprak ik, zeggende

3161. dat zulke gemene dingen geen onderscheiden idee van enige zaak kunnen hebben, zoals het geval pleegt te zijn in des mensen gemene denking, welke niet alleen duister is, maar in het geheel gene; ik zeide, dat er wel variaties van gemene dingen bestaan, maar nochtans eendere, want zij zijn duister en als het ware gene; doch voor een kwartier, zo niet voor een half uur toonden zij mij dat zij een onderscheiden idee hadden van gemene dingen en tevens van alle dingen in het gemene tegelijk; want alle variaties en veranderingen mijner denkingen merkten zij zo nauwkeurig op met alle en de afzonderlijke dingen die rondom de variaties en de veranderingen mijner denking en aandoening ontstonden, dat geen andere geesten beter hadden kunnen opmerken; waaruit klaarblijkend kan geconcludeerd worden, dat zij een onderscheiden gemene idee hadden, en dit beter dan anderen, omdat zij ware dingen zeiden, en tevens alle en de afzonderlijke dingen beschouwden, die noodzakelijk waren voor de conclusie;

3162. en wel zó, dat ik aanving als het ware te vrezen iets meer te denken, want zij dekten dingen open die ik niet zozeer wilde opengedekt hebben ten

aanzien van de aandoeningen en eendere dingen, die in de variëteit van mijn denking en aandoening schuilden; en daarom ook doorvatte ik bij mij een lusteloosheid om nog verder met hen te spreken. Toen deze lusteloosheid werd bemerkt, verscheen een lokkenhoofd niet ver van mijn aangezicht, hetwelk zich van binnen in mijn lichaam begaf, en iets op schorre toon sprak; het was een geest die zo verscheen, omdat, zoals nu is ingeboezemd, alleen iets werd aangeduid aan een lichaam gelijk, namelijk een overeenstemmend gemeen lichamelijke; en daarom viel hij ook ten slotte in slaap.

3163. Hedenmorgen sprak ik wederom met hen die des nachts, zoals zij beweren, met mij gesproken hebben; maar het werd gegeven te zeggen, dat ik in slaap was geweest, zodat zij met anderen gesproken moeten hebben; nu eveneens doorvat ik, dat zij een gemene doorvatting hadden, niet een duistere maar, als ik het zo zeggen mag, een heldere van al die dingen die in mijn denking bestaan; zodat de mens door hen beter dan door anderen geleid kan worden; want zoals de gemene staten der denking worden gevarieerd, aldus eveneens die der bijzondere dingen, omdat deze betrekking hebben op het gemene, zoals deze ook volgen vanuit het gemene, wat uit vele dingen kan vaststaan.

3164. Het zijn degenen die betrekking hebben op den inwendigen gemenen zin in den mens, en wel op den gemenen zin niet van het lichamelijke geheugen, dat is, van de bijzondere dingen, maar op den gemene zin van het naastgelegen innerlijk geheugen; maar waarvandaan zij zijn, weet ik niet; te overwegen werd mij gegeven, of eendere geesten bestaan op onzen aardbol; en te concluderen als het ware, dat eenderen bestaan, maar zij zijn in een duistere gemene idee of notie; of zij na den dood in zulk een onderscheiden gemene idee van meerdere dingen kunnen komen, staat nog niet voor mij vast; ik doorvat dat zij willen beschouwd worden in den hemel als te zijn van een anderen aardbol; maar zij zeggen dit niet; zij doorvatten het slechts zo.

3165. Daaruit kan vrij duidelijk vaststaan, dat er een gemene van meerdere dingen bestaat, waarin verscheidene dingen onderscheiden worden doorvat; wat dan niet in de nog innerlijker dingen, en in de nog weer meer innerlijke dingen, en zo bij de engelen; wat dan niet in den Heer, Die het heelal regeert, en Is in de afzonderlijkste dingen der Voorzienigheid, daar Hij Is in de universele Voorzienigheid, 1748, 15 Sept.

Dat de liefde niet kan slapen.

3166. Vanuit een geestelijke idee doorvatte ik dat de liefde geenszins kan slapen; zoals kan vaststaan uit vele dingen in het leven des lichaams, aangaande de ouders wanneer de kinderen in enig gevaar zijn, aangaande vrienden eender, zodat de liefde in zich wakende is; 1748, 15 Sept.

Dat eerbied voor personen eveneens in het andere leven wordt in acht genomen, wanneer zij goed zijn.

3167. Meermalen is opgemerkt, dat personen in de wereld met de hoogste waardigheid begiftigd, zoals koningen, die geboren koningen zijn, en dit vanuit de kindsheid hebben meegekregen dat zij met waardigheid waren begiftigd, en boven anderen, die sfeer niet kunnen verhelen of afwerpen, eerder dan na vele jaren, misschien 100, of 1000; maar nochtans is de sfeer van die waardigheid met de sfeer van rechtschapenheid en goedheid dermate verbonden, dat zij niemand tot last is; aan hen die zo geboren zijn, en rechtschapen en goed zijn, wordt eveneens een zeker soort van overeenstemmende onderordening betoond door zedige geesten, want het is van een rechtschapen geest, niemand te kwetsen, maar een ieder te begunstigen: en daarom was het gegeven om aan iemand die zulk een overeenstemmende sfeer niet had, van een ander karakter bevonden zijnde, te zeggen, dat hem iets ontbrak in den uitwendigen band; daar dit ontbrak, stortte hij zich gemakkelijk in zijn eigen natuur, 1748, 15 Sept.

Dat een evenwicht in alle dingen van de wereld der geesten en van den hemel bestaat.

3168. Getoond werd ook door schreden, wanneer sommigen wilden dat ik ging hierheen, en anderen daarheen, voorts door iets anders, zoals eveneens eerder, dat het louter evenwichten zijn; en over evenwichten sprak ik met geesten, namelijk dat alle en de afzonderlijke dingen in het universele lichaam in evenwicht worden gehouden, zo in de atmosferische wereld, als in alle en de afzonderlijke dingen der natuur: voorts werd getoond, dat op het punt van evenwicht, de geringste en minste kracht welke bewegende is, alsdan uitwerking heeft, zodat ook de dingen die in de hoogste mate sterk

zijn en weerstand bieden, worden bewogen; aldus is het gesteld in de wereld der geesten en in den hemel, alwaar evenwichten van alle dingen zijn, en zo allergemakkelijkst en zonder hinder worden geregeerd door den Heer; en daarom worden de evenwichten in stand gehouden; daarvandaan de oorzaak dat de zielen door teisteringen ontdaan moeten worden van de dingen die niet in de evenwichten zijn; 1748, 15 Sept.

Zij die anderen veroordelen binnen in zichzelf, en zich anders met den mond gedragen.

3169. Er was een zeker iemand in het leven, die in de uitwendige dingen met anderen kon leven, en door anderen geacht worden, omdat hij behoedzaam over anderen sprak vanwege zijn eigen faam en naam, maar ondertussen innerlijk iedereen veroordeelde, behalve de zijnen, en hen die door een bijzondere vriendschap met hem verbonden waren; zo dat hij genen tot de hel verdoemde, zo afgrijselijk, dat zij die hem hoorden spreken vanuit den staat zijner denking, waarin hij was teruggebracht (: en in welken staat en in iederen staat zijns levens de geest gemakkelijk kan worden teruggebracht, en dan hetzelfde denkt:), en anderen dan diens denkingen als gesproken hoorden, omdat het ideeën zijn – dat zij die hem hoorden zijn gedachten uitspreken, herhaaldelijk zeiden *faseligit, faseligit* (afschuwelijk, afschuwend).

3170. Deze onderging de zware straf der verscheuring ten aanzien van zijn gehele hoofd, met ingegeven tegenstribbeling en lang uitgesteld berouw, ten aanschouwen van anderen; ik echter zag het niet, 1748: 15 Sept.

3171. Deze zeide daarna, dat hij in het burgerlijke leven behoedzaam in het spreken was geweest, en zo niemand had geschaad, en dat hij daarom zulk een straf in het andere leven niet had moeten ondergaan, en omdat het alleen zijn denking was geweest, niet uitbarstend in de daad; doch hem werd geantwoord door anderen, ten eerste dat hij om zijn eigen eer behoedzaam was geweest; en dat hij, als het hem vrij had gestaan, net zo gedaan zou hebben; voorts, dat hij om zijn burgerlijke voorzichtigheid was beloond, namelijk tot waardigheden verheven; doch in het andere leven zijn het de gedachten die zo worden gestraft; daar hij zeide dat hij niet kon hebben afgelaten te denken, hij derhalve niet om de gedachten gestraft had moeten worden; zij zeiden hem, waarom hij anderen zo veroordeeld had, terwijl die toch ook in het burgerlijke leven behoedzaam waren; hij zeide: omdat zij boze

dingen dachten; aldus overtuigde hij zichzelf; deswege bekende hij gezondigd te hebben, 1748, 15 Sept.

Wat fantasieën zijn, en wat verbeeldingen.

3172. Ik sprak met geesten over fantasieën, en wel met hen die meenden volslagen lichamelijke mensen te zijn, hoewel zij wisten dat zij geesten waren; behalve andere dingen, namelijk dat het hun toescheen de laagste lichaamsfuncties te verrichten; en daarom werd gesproken over fantasieën, en gegeven hun te zeggen, dat zij daarvandaan kunnen weten, wat fantasie is, en dat de mens schijnt te leven vanuit zich, en toch is het zulk een fantasie; en dat het niet verwonderlijk is dat er zulk soort van fantasieën over het lichaam en de lichamelijke dingen bestaan, zolang die fantasie aanblijft dat men leeft in zich of vanuit zich.

3173. Daarna werd gesproken over de engellijke uitbeeldingen, dat zij nochtans niet zijn, hoewel zij verschijnen; dienaangaande werd het gegeven te zeggen, dat zulke dingen zijn verbeeldingen of imaginatieve uitbeeldingen, welke hemelse en geestelijke waarheden betekenen, en aldus vertoond worden aan de engelen en de engellijke geesten, weshalve het geen fantasieën zijn, want zij voelen dezelve en worden door dezelve het binnenst verlustigd; welke verlustiging en gelukzaligheid nergens anders vandaan kan komen dan uit de waarheden des geloofs welke daaraan inzijn, 1748, 15 Sept.

Over het inzicht der engelen.

3174. Ik sprak met geesten over het inzicht der engelen, dat het zo groot is, dat het niet beschreven noch gevat kan worden, zoals kan vaststaan uit dit ene, dat was voorgelegd wat of de vreze der liefde is; de geesten die aanwezig waren, hadden er geen idee van; en daarom werd gezegd dat wat de vreze der liefde is, kan worden doorvat indien staat alleen, waarvan toen gezegd werd dat daarin zo vele dingen tegelijk kunnen worden begrepen in de idee der engelen, dat dit niet door een groot boekdeel kan worden beschreven; zulks alleen maar één idee, en evenwel zou niet de helft kunnen worden uitgedrukt voor het menselijk verstand. 1748, 15 Sept.

Dat er twee tegengestelden in mens en geest bestaan.

3175. Uit ondervinding is mij geleerd dat in mens of geest twee tegengestelden kunnen bestaan, namelijk van te willen en niet te willen, en dat het uitwendige zo sterk kan zijn, dat hij nooit wil, doch dat het inwendige zodanig is dat het niet anders kan dan willen; één ondervinding is in een zeker iemand, in wien zo iets te doorvatten werd gegeven; een andere ondervinding in geesten van Jupiter, die bestookt werden door geesten van onzen aardbol, die bekenden dat zij niet willen blijven, maar uit inwendige dingen bekenden dat zij niet anders kunnen dan willen blijven; aldus in meerdere andere gevallen, 1748, 16 Sept.

Over de spraak der engelen doorheen geesten.

3176. Het werd opgemerkt, dat wanneer engelen doorheen geesten aldus duidelijk spreken, de geesten als het ware zijn in een stroom of rivier van ideeën, en dat zo weinige dingen der hemelse ideeën in woorden en door woorden tot mij kunnen komen; hetgeen zich gedraagt volgens de geesten, 1748, 16 Sept.

Dat de Heer het menselijk geslacht regeert in de meest afzonderlijke dingen.

3177. Dat alle dingen van mijn verleden leven tot nu toe, door den Heer zijn bestuurd, kon voor mij vaststaan uit de dingen die werden voortgebracht aangaande mijn verleden leven; maar nog klaarblijken vanuit hem, over wien eerder, die de allervermetelste was geweest; de besturing van diens leven was onderzocht; als deze niet in de uitwendige banden terwille van eigen naam, faam, en alle anderen overtreffenden roem was afgehouden geweest in een bijkans eenderen graad, zo zou hij meer dan alle anderen uitwerpselachtig geworden zijn, want het was enig en alleen zulk een band die hem in bedwang hield; aldus was hij geleid door den Heer, hetgeen werd getoond, gezien, bevestigd door de engelen; eerder werd heden aangetoond wat ik klaarblijken in een geestelijke idee kon doorvatten dat als hij niet zo was afgehouden geweest van vrouwenliefde, voorts van dronkemansroes, zo

dat hij louter water had gedronken, hij dermate zou zijn afgegleden dat hij zou hebben bestaan als het ergste uitwerpselachtige; 1748, 16 Sept.

Over hen die zijn des wils, niet der daad.

3178. Sommige geesten, als waarover eerder, willen gerechtvaardigd worden omdat zij niets geen kwaad hebben gedaan, hoewel zij het gedacht hebben; en daarom werd mij ingeboezemd, dat het hiermede zo gesteld is, dat al wat komt in de denking, en niet in den wil, zulks geen zonde is; voorts als het in den wil komt, of wat eender aan den wil is, en men denkt dat dit een zonde is, tegen des Heren Woord, het geweten zullende bezwaren, en zo wordt afgeslagen, kan zulks ook niet een zonde zijn, maar is een verzoeking: doch als iets in de denking komt, en in den wil, dat men begeert uit te voeren, mits de uitwendige banden het niet verhinderen, dit is zonde; zoals de Heer zegt: wie een meisje met belustheid aanziet, heeft alreeds gehoereerd, 1748, 16 Sept.

Over innerlijke en andere straffen.

3179. Zij die iets anders hebben gedacht dan wat zij hebben uitgevoerd, en zich van handelen hebben onthouden vanwege de uitwendige banden, en zo hun denkingen hebben uitgeoefend, en daaraan aldus actief leven hebben gegeven, dezelve worden in het andere leven ook gemarteld met de kwelling der verscheuring door middel van denkingen; zo dat innerlijke denkingen vechten met zwijgende uiterlijke, zoals door mij is geleerd, zijnde lang in zulk een denking, dat ik werd aangedreven door strijd en verscheuring; behalve ook nog deze andere straffen, zoals door schaamte, en eendere dingen, 1748, 16 Sept. Aan hen die door schaamte worden overstelt, verschijnt een hoofd vooraan, knikkende, 1748, 16 Sept.

Dat sommige geesten of gezelschappen van geesten in de naaste zuiverdere sfeer niet kunnen verkeren.

3180. Het gebeurde, toen ik sprak met geesten, dat het mij toescheen een grovere sfeer te onttrekken, als geschiedt op geestelijke wijze, die niet verstaanbaar is voor den mens; en toen de grovere sfeer zo onttrokken

was, vingen geesten op een afstand vooraan te weeklagen, dat zij zo niet aanwezig konden zijn; en daarom vluchtten zij heen; en dit is eveneens een geslacht van geestenverdrijving, zoals de oostenwind; 1748, 16 Sept.: onder de onttrekking zoals van een schaduw of van een grovere nevel, wordt verstaan dat er gezelschappen zijn van zulk een streek, die heenvluchten; dit wordt zo uitgebeeld; zo dat ik niet anders wist dan dat het zekere verdrijving van schaduw is; hetgeen vaker door mij eerder is geschied, wanneer ik werd geleid tot meer serene en zuiverder dingen van de zinnen en van het verstand.

Over dromen, hoe en door wie zij worden voortgebracht.

3181. Door meerdere ondervinding heb ik geleerd, hoe dromen worden voortgebracht, en welke geesten dezelve voortbrengen; wanneer in een waakstaat, en wanneer een ander in een staat van slaap, of in slaap; ik was dan als het ware geest onder geesten, en zo was het mij gegeven samen te zijn onder die geesten die dromen binnenbrengen, en het werd ook mij gegeven dromen binnen te brengen; en dat het zo was, heb ik geleerd uit ondervinding, omdat de ander ontwaakte drieof viermaal na de dromen door mij binnengebracht; en toen memoreerde ik de dingen, welke erkend werden; de dingen die het mij gegeven waren binnen te brengen, waren liefelijk en verkwikkelijk; ik werd toen onderricht door levende ondervinding wie dromen binnenbrachten, en hoe; het geschiedde door uitbeeldingen te dien einde dat de slapende zou worden verlustigd, en het zijn zij wier taak het is te waken over den mens opdat hij niet door boze geesten wordt bestookt terwijl hij slaapt; zij vervullen die taak al wakend, met de meeste verlustiging, zo dat zij wedijveren wie van hen aanwezig kunnen zijn; en omdat het goede geesten zijn, hebben zij de dingen lief die allerverkwikkelijkst en allerheerlijkst voor genen zijn.

3182. Het zijn degenen die in het leven des lichaams door eendere dingen verlustigd werden, zodat zij het met allen ijver en liefde beminden het leven der anderen verkwikkelijk te maken, zoals zekere moeders door spelletjes met haar kleine kinderen en kinderen, ook voedsters, en anderen die daarin behagen scheppen zich op kinderlijke wijze te gedragen, en zo daaraan gewoon zijn geworden in het leven des lichaams.

3183. Zij hebben vooral boven het hoofd hun standplaats, namelijk bij het achterhoofd, waar het cerebellum is; en met hen heb ik ook gesproken, en zij zijn nu eveneens aanwezig, en dirigeren deze dingen die ik schrijf; hun verkwikkelijkheid in het doen van deze dingen bemerk ik ook enigermate:

zij zijn het aan wie het gebied van het cerebellum is gegeven, niet echter van het cerebrum, over welke zaak ik met de engellijke geesten heb gesproken, namelijk dat zij niet wat ook te doen hebben met het cerebrum, maar met het cerebellum; want het cerebellum is in den nacht-tijd wakker, en het cerebrum slaapt, en het cerebellum in dagtijd slaapt als het ware, terwijl het cerebrum wakker is.

3184. Bovendien zijn er andere geesten, die de borstholte of de linkerstreek van de borst occuperen, die ik eveneens voelbaar doorvatte in dien tijd; door wie die hogere geesten worden bestookt, want zij willen erbij zijn; maar omdat zij afgunstig zijn, en zodanig dat zij die dingen willen bezitten, wordt het niet toegestaan hoger te gaan dan tot de hogere ribben; anders, hoe meer hun wordt toegestaan te handelen en de hogere geesten te bestoken, in die mate zijn de dromen hinderlijk, en van geen betekenis.

3185. Er zijn andere geesten rondom, die ook begeren genen te bestoken, maar de goede geesten vrezen hen niet, en zij slaan zo zulke dingen uiteen die bestokend zijn; zo dat er als het ware gevechten en overwinningen zijn; waarvan ook voor mij kon vaststaan, hoe de boze geesten er zich op toeleggen den mens te bestoken, terwijl hij slaapt, en hoe de Heer elk believelijk moment ieder mens beschermt, 1748, 17 Sept.

3185[b]. Zij zeiden ook dat zij slaap konden binnenbrengen, wanneer zij maar wilden, hetgeen door een ondervinding werd getoond; maar gezegd werd: “wanneer het is toegestaan”, dus niet door hen.

Over hen die zich om de innerlijke dingen niet bekommeren, de arglistigen.

3186. Aangaande hen die zich om de innerlijke dingen niet bekommeren, waarover eerder, n. 1177 tot 1189, om oorzaken waarover aldaar; sommigen van hen, die arglistiger waren, boezemden zich heel heimelijk binnen in het samenzijn van engellijke geesten, zó dat de engellijke geesten het niet wisten, voordat genen zich hadden ingelijfd in hun sameningen; hetgeen werd doorvat daarvandaan dat een zeker sneeuwige, onbezield, rondom werd ontwaard; en daarom werd het voor de engellijke geesten door de ideeën van genen tot een aanwijzing; genen die dit beseften, zetten het op een lopen; vandaar ook werden de engellijke geesten bevrijd, en het werd hun ingeboezemd dat genen waren uitgeworpen, en wel langs den weg doorheen de ingewandstreken des lichaams, welke ik niet kende, steeds neerwaarts, tot de urineuse dingen,

welke zijn beneden den mens tussen elken voet, hoe dieper des te urineuser, want zij houden van zulke dingen, 1748, 17 Sept.

Over martelaarschappen.

3187. Ik sprak met geesten over martelaarschappen, omdat sommigen beweerden dat zij, omdat zij martelaars waren, en met de kroon van het martelaarschap versierd, derhalve boven anderen zouden predomineren; het werd gegeven hun eerst te zeggen, wat nu hier is aangezegd en ingeboezemd, dat zij die daarin een verdienste stellen, en zo begeren in den hemel te predomineren, niet de ware martelaars zijn; omdat zo iets met hemels is, of van het ware geloof: bovendien werd gezegd dat er meerdere geslachten van martelaarschappen bestaan, zoals van de Quakers, en van anderen, zodat iedere ketterij haar martelaars kan hebben, want zij die zich overreden, willen, ja zelfs begeren, den dood te ondergaan voor hun overrede fantasieën, welke ook maar; hoeveel martelaarschappen zijn er niet afgeschilderd in de kloosters ter ere waarvan enigen hunner werden heiligverklaard: en om het toe te lichten, werd het ook gegeven te zeggen, dat verscheidene terwille van vrouwen voor wier liefde zij blaakten, martelingen, gevaren, en den dood hebben ondergaan, hetgeen een ieder bekend kan zijn.

3188. Bovendien begeren anderen voor hun eigen ingebeelde fantasie niets liever dan den dood, zoals zij die voor hun eigen roem begeren te sneuvelen op het slagveld; dezen eveneens bezwijken vrijwillig voor den roem van hun ingebeelde fantasie; en deze fantasieën kunnen in het andere leven worden uitgebeeld door vrouwen; deswege werd ook aan een die zodanig was, diens fantasie uitgebeeld zoals een vrouw die hij met binnenste liefde liefhad; en deze was zo wanstaltig, dat er nooit iets wanstaltigers denkbaar was. 1748, 17 Sept.

Over hen die urine opwekken.

3189. Soms werd urine bij mij opgewekt, en wel door geesten, zoals nu eveneens; en ik ben onderricht dat het is uit hen die uitermate urineus zijn, of lijnrecht tegengesteld aan de echtelijke liefde, en door lust worden voortgesleurd; en wanneer dezen door lust worden voortgesleurd, wekken zij een heten drang van urine, wat ook anderszins, zoals bij mij, in lust wordt

opgewekt; want dat zij verbonden zijn, kon aan zeer vele anderen bekend zijn:
1748, 17 Sept.

Over den hemel, dat die gesloten kan worden.

3190. Met een geestelijke idee zag ik klaarblijkend, dat wanneer iemand echtbreuk begaat, de hemel wordt gesloten, namelijk dat de innerlijke dingen die naar den hemel openstaan, gesloten zijn; en dat hij die echtbreuk begeert, daarna slechts in uitwendige dingen is: zodat voor hem die alle huwelijkse plicht verwerpt, zo dat hij niet weet hoedanig die is, dat is, zodat voor hem die niet wordt geraakt door de huwelijkse plicht, wanneer echtbreuk wordt gepleegd, de hemel wordt gesloten, omdat de huwelijkse plicht het Goddelijk hemelse, en de hemelse liefde behelst; nog meer bij de vrouw dan bij den man,
1748, 18 Sept.

Over een zeker allerberoemdste in Europa, hoedanig.

3191. Een zeker allerberoemdste in Europa, namelijk Gustaaf Adolf, koning van Zweden, dermate beroemd in zijn tijd, heeft, hij met de overigen dier familie, enige dagen met mij gesproken, over wien ik niets anders kon doorvatten dan dat hij onder de lagere engelen is; maar daarna werd hij zodanig bevonden, zoals mij getoond werd, namelijk dat ik eerst zijn sfeer gewaar werd toen hij terugtrad, welke vol was van echtbreuk ; bij diens terugtreding wordt het terstond vanuit de sfeer doorvat: daarna werd mij getoond hoedanig hij was, want het toppunt van mogendheid werd ook in den hemel in diens sfeer aangehouden, namelijk dat hij was te paard zittende met zijn aangezicht zoals tijdens een veldslag, of tot den veldslag bereid, zonder hoed, met wapens ten strijde, zoals een gewoon soldaat, eender van aanblik; daarna werd zijn hoedanige eerst getoond door een kleine hond van geelachtige kleur, die werd veranderd in een kat: daarna door een vos, en in diens bek een wit schuim, als het ware neerdruipend: voorts ook door een grote slang; kort daarop door een zeker sluw dier, als een kleine panter, die over liep naar de linkerzijde; een leeuw eveneens toen tegelijk vanuit de streek van het aangezicht, aan mij niet goed verschijnende: daarna werd getoond hoe hij met vrouwen en hoeren heeft geleefd, en wel tenslotte schandelijk, zoals zij zeiden dat niets schandelijker kon zijn; iets eenders vanuit de dingen aangaande hem door

mij waargenomen, welke daarmee samenvallen, waaraan ik voorbijga; voorts doorvatte ik vanuit diens sfeer, dat hij een zodanige echtbreker is geweest, dat hij het echtelijke van nul en gener waarde heeft geacht; 1748, 18 Sept.

Dat de perverse liefden nochtans den oorsprong ontlenen aan de ware liefden.

3192. Hierover sprak ik met geesten, namelijk dat de verdraaide echtelijken liefden, overspelig, hoers, net kunnen ontstaan dan vanuit de ware echtelijke liefde, maar die valt in perverse liefden, en zo wordt; en eender is de liefde jegens de kinderen, wanneer zij is in perverse lieden, terwille van boze doelen: voorts eender als met hen die de onsterfelijkheid zoeken, die zich niet om het leven bekommeren terwille van de faam; en veel andere dingen meer, 1748, 19 Sept.

3193. En verder sprak ik met hen daarover dat het eender is gesteld met het goede uit den hemel, hetwelk in het boze wordt verkeerd in de wereld der boze geesten, en wel volgens eens ieders natuur: en nog klaarblijken hieruit, dat het leven des Heren invloeit in allen, en nochtans in de wereld der geesten dermate wordt verdraaid, dat niet enig (voet)spoor van leven wordt ontwaard, en wel met onbegrensde verscheidenheid; in dat duistere verschijnt niet wat dan ook; en evenwel verschijnt het voor hen die door zulke verdraaiingen worden verlustigd, als het verkwikkelijke des levens, zo dat zij niet weten of dit al dan niet het leven is, terwijl het toch een uitwendige is, aldus gescheiden van de inwendige dingen, 1748, 19 Sept.; de geesten erkennen dit, en zij zagen dat het zo was.

Over de sirenen-echtbreksters.

3194. Er zijn er die in zulke een overreding zijn, dat niets eerzamer is dan hoereren en echtbreken, welke overreding zij daarna met veel dingen bevestigen, en wel zo dat zij een eerzaam leven met overreding daarin stellen; dezulken zijn sirenen-echtbreksters, want als zij in de overreding van het eerzame en het vrome zijn, dan kunnen zij bijna de engelijke geesten verleiden; maar aan de engelen wordt het gegeven dezelve te onderkennen; over dezulken sprak ik met de geesten, en gezegd werd dat dezulken zijn vanuit Europa, waar

het Christendom is; niet vanuit de Aziatische, Afrikaanse, en Amerikaanse streken, 1748, 19 Sept.

3195. Over hun zwaarste afstraffingen kunnen zeer veel dingen worden vermeld; en deze zijn zo zwaar, voorts ook verschillend, met verscheuringen van het lichaam, van het hoofd, van de natuurlijke gemoederen, met tegenweer, benauwdheid deswege, verhardingen, zodat zij niets anders dan den dood begeren, ja zelfs naar den dood uitzien; maar zij kunnen niet sterven; verscheidene zulke afstraffingen zijn door mij gezien, hoger boven het hoofd, vooraan een weinig naar boven, maar vanwege de wreedheid kunnen zij niet vermeld worden. Deze werden mij getoond urenlang; de een of de ene na de anderen werd zo gestraft; 1748, 18 Sept.

3196. Getoond werd mij door klaarblijkende geestelijke ideeën, hoe zodanigen zich halsoverkop storten in de afgrijselijkste doden of doodaanbrengende helse dingen; aan de ene zijde vertoonde zich verkwikkelijkheid en gelukzaligheid, hoe zij zich opent tot zeer vele gelukzaligheden, en zo in innerlijkere gelukzaligheden, en naar den hemel, met alle vrijheid, zo dat zij niet iets anders verlangen zou dan innerlijk en innerlijker binnen te gaan in de liefde van de gade, dus in den innerlijken, innerlijkeren en binnenstenhemel, aldus onder leiding der gelukzaligheid, uitnodigende en verlangende; en omdat de liefde zodanig is, is er een zodanig allervrijste, want aldus leidt de Heer den mens tot Hemzelf; en daarom ook bestaat er nooit zulk een verrukking in het heelal dan de echtelijke liefde, hetgeen alleen uit uitwendige dingen wordt gekend; wat dan niet als er innerlijk zulke verrukkingen zijn; en zulk een echtelijke liefde is de hemel op aarde; de oorzaak dat zij zodanig is, is ten eerste de liefde des Heren jegens de Kerk; voorts is zij de voortplanting van het menselijk geslacht, zijnde de kweekplaats des hemels; voorts eveneens is zij het ontstaan en blijven bestaan van het heelal, of de schepping en de instandhouding vanuit de echtelijke liefde.

3197. Vlak daarop doorvatte ik met een klaarblijkende geestelijke idee hoe het is gesteld met de niet-echtelijke liefde, of de overreding dat de echtelijke plicht van nul en gener waarde is, dermate dat zij hun verkwikkelijke en vrije stellen in tegengestelde dingen; dezulken zijn er zeer velen in het christendom, niet zo bij de natiën in het wereldrond; met een geestelijke idee doorvatte ik, hoe zij uitgaande van die verkwikkelijkheid en dat persuasieve vrije zich meer en meer verwijderen van den hemel of van de gelukzaligheid, en wel, zoals ik klaarblijkend zag in het andere leven, tot aan de afgrijselijkste dingen toe, tenslotte tot de helse dingen, zodat niets menselijks meer overbleef, maar alles een doodaanbrengend iets, hetwelk nooit kan worden beschreven, vanwege

de huiveringwekkendheden: een zekere geest die in de geestelijke idee met mij was, rende voorwaarts in het vlak van het aangezicht vooraan op een groten afstand, waar dezulken waren, uitroepende dat hij hun zou tonen, hoedanig hun liefde is, aldus de idee vasthoudende; allereerst deed zich aan genen een allerverkwikkelijkste voor; maar toen hij van lieverlede meer naar voren kwam, werd de idee voortgezet, namelijk hoe de voortschrijding van genen tot de hel is, en ten slotte liep het uit tot zulk een afgrijselijkheid, dat genen het niet langer konden uithouden; want zij zagen de afgrijselijkste hel voor ogen; waaruit kan vaststaan wat de echtelijke plicht is. 1748, 19 Sept.

3198. Daar tegenover de vrouwen die de echtelijke plicht in acht nemen, maar nochtans de echtgenoten niet liefhebben, maar hen verachten, en ten slotte voor niets achten; zij werden mij eerst aangeduid door een haan, en daarna door een tijger of een zekere kat donker van kleur, waarin een weinig grijs was; aldus werd aangeduid, dat dezulken eerst aanvangen zoals hanen, door veel te spreken en te schelden, waarna zij in de natuur van zulk een tijger worden veranderd; en omdat er verscheidenen zodanig zijn, werd gezegd, dat zij nochtans de kinderen liefhebben, maar dat dit niet de storge of de liefde van de kinderen is dan alleen die van de brute dieren, die aldus de jongen liefhebben, en wel meer dan zichzelf; aldus zijn ook dezulken, bij wie niet enig geestelijke is in haar natuurlijke, 1748, 19 Sept. Zodanigen waren ook vooraan een weinig hogerop, in dewelke zelfs niet een vonkje van echtelijke liefde was; ook gaan zij tegen het echtelijke in, omdat zij niets van zulk een liefde hebben; daarbij komt ook als een bevestigende achterna, dat zij zo kunnen overheersen.

Over hen die in het leven anderen hebben ingelicht.

3199. Enige malen werd het opgemerkt, dat sommigen staan op het hoofd, en ik ben ingelicht uit ondervinding, dat het degenen zijn, die met zich vanuit het leven die sfeer hebben getrokken, dat zij anderen inlichten, aldus zoals predikers en anderen, niet alleen de goeden, maar ook de bozen, 1748, 19 Sept.

Dat boze predikers ook met overreding en onechten ijver kunnen prediken.

3200. Wederom was er iemand, die teruggebracht werd in den staat van ijver dien hij had in preken; en de geesten zeiden dat diens ijver zodanig was dat zij het nauwelijks konden uithouden; hoedanig die was, werd mij aangeduid door een stank van tanden, 1748, 19 Sept.

Over de toelating.

3201. Opdat ik zou weten, hoe en waarom de Heer toelaat, dat geesten in het andere leven zulke straffen en martelingen somtijds ondergaan, werd ik in een staat gebracht dat een allervriendelijkste geest als het ware in de zwaarste bestraffingen werd gebracht, hoewel het anderen waren die ze verduurden; en toen werd ik in dien staat gehouden, dat hij, indien hij niet zulke bestraffingen onderging, die de zwaarste waren, nooit goed zou kunnen worden; in welken staat ik met zulk een overreding werd gehouden, dat het onmogelijk was dat hij goed zou hebben kunnen worden tenzij aldus getemperd; in welken staat ik geenszins erbarmen kon hebben, te minder hulp willen verlenen; want het goede was vandaar in het hart, hetwelk mij ook aanhoudend ter overweging werd ingegoten; waaruit ik kan weten, hoe de Heer zulke straffen, ook de zware, toestaat, omdat Hij het alles ten goede keent, en niets anders dan het goede beoogt, en dat het een middel is tot diens hervorming, 1748, 19 Sept.

Dat in den linkervoet tot aan de knie toe degenen wonen die als natuurlijke geesten overeenstemmen met de hemelse geesten.

3202. In den linkervoet voelde ik een menigte van geesten; ik sprak een weinig, naar ik gis, met hen, en zeide tot hen, dat zij in den voet schijnen te zijn, maar dat zij verspreid waren over het algehele aardrijk, en nochtans in den voet gevoeld werden; en ik werd onderricht dat zij degenen zijn die natuurlijke goede geesten zijn, en overeenstemmen met de hemelse geesten, zo dat de hemelse geesten, met hen verbonden, konden spreken met mij. 1748, 19 Sept.

Over de naaktheid van het hoofd.

3203. Iemand wenste dat zijn hoofd ontbloot zou worden, zoals de gewoonte is voor hen bij wie de eelten worden weggenomen, en dan kinderlijke worden; voor sommigen is het anders, volgens hun innerlijke constitutie; doch bij hem die dat wilde, verscheen, toen het hoofd werd ontbloot, een naakt benig hoofd van de kleur van een menselijk aangezicht; en de geesten zeiden dat hij zodanig was innerlijk, namelijk dat hij nooit zou hebben kunnen vergeven hem die hem eenmaal scheen kwaad gedaan te hebben, aldus dat hij wraaklust voedde tot aan den dood toe; en zoals dezelfde geest bekende dat, als alleen een verontschuldiging zich zou hebben voorgedaan voor de algehele wereld, de eer van zijn goeden naam gewroken zou zijn; maar ik ontwaarde, dat het zelfs dan niet het geval zou zijn geweest: 1748, 19 Sept.

Dat zij mijn schrift vanuit de verte lezen.

3204. Toen sommigen waren verwijderd, naar den schijn in de verte, en wel op zulk een afstand, dat zij slechts weinig hoorbaar waren, lezen zij daarvandaan mijn schrift beter dan ik, bij mij met hun mond; daar zij zo daarvandaan konden zien, staat daaruit vast, dat afstand iets van verbeelding is, 1748, 19 Sept.

Over sirenen.

3205. Meerdere sirenen waren zo bij mij, die daarna werden uitgebeeld door omgekeerde lichamen, zo dat zij met het hoofd naar mij gekeerd waren, en het andere deel naar gehenna; aldus gaan degenen die zich door hen laten verlokken, van hun zoete vleierijen over tot hun achtergelegen dingen, waar gehenna is; 1748, 19 Sept.

Over gehenna.

3206. Gehenna verschijnt aan hen die daar naar toe laaien zoals een vuur, en dat het wel zoals een vuur was, werd mij te kennen gegeven door de daaruit toegevloeide warmte in mijn aangezicht; de geesten zeiden en jammerden, dat

er zulk een stank als van verbrande beenderen en haren daaruit opwalmden dat zij het niet konden uithouden; iets ervan woei ook tegen mij aan, maar ik rook er slechts een beetje van: daar zijn de listigsten, vooral de sirenen, die door een schijn van vroomheid binnendringen in de animi van anderen, en allersluwst misleiden en verleiden, zo dat nooit iemand weerstand kan bieden, tenzij de Heer hem beschermt; horden van sirenen vlogen uit van daar, en werden doorvat door de lokken en de opperhuid van mijn hoofd, welke zij met trilling aandeden: het zijn eveneens zodanigen die het echtelijke voor niets niemendal beschouwen, in de opperste overreding dat het van nul en gener waarde is, en zo echtbreuken voor eerzaam houden. Wederom walmde van daar tot de neusvleugels een stank van beenderen en hoofdharen met warmte: dezulken achtervolgen de onschuldigen en verlokken die tot uitpattingen, hoererijen, en daarna tot echtbreuken, onder het voorwensel van eerbaarheid; daar zijn eveneens zodanigen, en vooral zij die in de wereld hoogachting hebben genoten vanwege een ingetogen levenswandel, waarnaast weinigen van een minder soort; en daar voelden zij een zoetheid, zoals in hun atmosfeer, die zodanig is; doch daarna wordt zij veranderd in afgrijselijke slangen, die hun borsten en geslachtsdelen bijten en opvreten, zoals zij mij meedeelden. Ik hoorde haar daarvandaan toen nog slechts een paar slangen daarheen begonnen te genaken, zeggende dat het haar niets kan schelen, omdat zij liever den dood wensen dan de verkwikkelijkheid dier atmosfeer te verliezen; van zulk een allervuigste geile drift zijn zij bezeten. 1748, 19 Sept.

Over de sirenen van gehenna.

3207. Sommigen van haar waren bij mij; en ik werd door haar onderricht, dat zij niet alleen, zoals het haar toeschijnt, warm zijn, maar vurig zijn, zoals het geval pleegt te zijn in de drifthitte; zo ook als zij de hemelse dingen der liefde naderen, aldus hemelwaarts, dat zij koud worden, en wel zo koud als sneeuw en ijs; zij kunnen ook vuur en ijs zijn, dus omwentelen van het ene uiterste tot het andere, zodat zij erbarmelijk worden gemarteld. 1748, 19 Sept.

Over een hemelse verborgenheid.

3208. Het is een hemelse verborgenheid, dat de echtelijke liefde dermate naar den schijn kan binnentreden in den hemel, dat zij reikt tot het binnenste

met een doorvatting van gelukzaligheid; zulks volgens den schijn; dat er ook daadwerkelijk een vergemeenschapping bestaat, is omdat des Heren leven invloeit doorheen den binnensten hemel, zo in orde door de opeenvolgende, in de echtelijke liefde van hen die zodanig door den Heer worden gehouden, bij wie het niet anders kan verschijnen, dan dat die liefde uit hen in de hemelen binnentreedt, 1748, 20 Sept.

Dat het verstandelijke kan vatten of verstaan dat er het inwendige is, of iets innerlijker dan hetzelfde, maar het niet kan binnentreden.

3209. Dir heb ik met een geestelijke idee doorvat, dat het redelijke of het verstandelijke nooit kan binnentreden in de dingen die innerlijker dan hetzelfde zijn, maar nochtans kan weten en verstaan, dat zij er zijn, voorts hoedanig zij zijn, 1748, 20 Sept.

Dat vanuit één enkel woord soms wordt onderkend hoedanig een mens is.

3210. Dat alle woorden ideeën zijn, en één enkel woord meerdere dingen betekent, is ook duidelijk door de verwantschappen; zo dat dus eveneens de hoedanigheid van een geest kan worden ontdekt, somtijds vanuit de meest gemene dingen; zoals toen werd nagevorst omtrent iemand of hij barmhartig was; gezegd werd dat hij was *kiarfull*, hetgeen barmhartigheid betekent; toen verder op den weg, kwam het tot mijn oren, en hoorde ik op een afstand, dat hij barmhartig was; verder, een klein weinig nader, dat hij de sekse, of de vrouwen, liefhad, hetgeen ook hetzelfde woord betekent; verder nog naderbij, dat hij was pikzwart, van *kiam*, zo dat hij koolzwart was, 1748, 20 Sept.

Over de excrementiële hel.

3211. De excrementiële hel is onder de zitting of de billen, waar er verscheidenen zijn, aan wie menselijk excrement te eten wordt gegeven; het zijn degenen, manlijk of vrouwelijk, die in het leven niets anders ten doel hebben gehad dan de verschillende wellusten des lichaams; ene was er bij mij; zij klaagde over

haar ellendig lot; de stank was toen excrementieel; dezulken zijn in latrines, 1748, 20 Sept.

Over ontspanningsoorden.

3212. Over een ontspanningsoord, vooraan, een weinig in de diepte, is al eerder melding gemaakt; het verscheen mij wederom; daar doen ze niets dan spelen, dansen, over en weer babbelen, en in genoegens leven als Ceresfeestvierders, en zo voort; uit hen zijn degenen, die worden afgevoerd tot die excrementiële hel; 1748, 20 Sept.

Over den regenboog-hemel.

3213. Gegeven werd te denken over het glasachtig oogvocht, waar een doorschijnende substantie is, samengesteld uit kleinere vormen in de innerlijke kamer van het oog, en toen zeiden zekere geesten ter rechterzijde, hogerop, waar eerder, naar ik mij herinner, niemand was verschenen, dat zij een hemel zagen, niets zo schoon als deze, namelijk een paarlachtige aura, voorts een kristallijne, en toen een diamantachtige, alsof de algehele aura bestond uit zulke lichtflitsingen; voorts zagen zij een aura stralend met eendere lichtflitsen in afzonderlijke kleinste vormen, zoals allerschoonste regenbogen; voorts was er rondom de vorm van een grootste regenboog, omgordend, allerschoonst; voorts dezelfde regenboog als het ware samengesteld uit die kleinste regenboogjes, of vanuit welke regenboog de kleinste geboren waren, als allerschoonste beelden; dit is de hemel van de regenboog, of de regenboog-hemel, waarmede het glasachtig oogvocht overeenstemt, 1748, 20 Sept.

Over een listigen moordenaar, waarover eerder.

3214. Voor enigen tijd was een listige moordenaar vrij in den hemel, in het gezelschap van dergelijke helse geesten; en deze, geworpen zijnde tot gehenna, scheen te fladderen zoals een zwart lichaam, of zoals een onbezield massa, en onderwijl, wat mij verwonderde, wasemde daarvan zulk een subtiel vergift uit, dat het de listige en listiger sirenen opwekte, die haar vergiftigde listen rondspreukelden en uitoefenden, zodat het niet kan worden beschreven, want

het zou heel wat tijd vergen om die geschiedenis te vertellen; daarvandaan werd te leren gegeven, hoedanig de sirenen zijn, die daarna ook bij mij waren.

3215. Dezelfde listige moordenaar, toen gesproken werd over het leven der geesten, namelijk dat er één enig leven is, en wel dat des Heren, bijgevolg der liefde; en toen er getoond werd dat allen alleen organen des levens waren, en het leven des Heren invloeiende, gevariëerd volgens de hoedanigheid der organen, voorts dat alleen de liefde het leven is, en dit werd getoond dat wens en geest zonder liefden en haar begeerten geen leven genieten – diezelfde listige moordenaar verscheen toen als een ontzielde massa, aldus zichzelf uitbeeldende vanuit zijn list; en toen goot hij schijnbaar listen rond, als vergiften, weshalve de andere geesten verontwaardigd waren over hem;

3216. en daarom werd hij voortgeworpen op een groter afstand daarvandaan, dieper links, en daar lag hij neer als het ware van leven beroofd, zo dat zij meenden dat hem alle leven was afgenomen; hij sprak nochtans een weinig, maar nochtans opgetild zijnde, zeide hij van zich toen geweest te zijn zoals hij was geweest in de wereld of in het lichaam; daaruit kan vaststaan hoedanig de geest is, wanneer hij is teruggebracht in zijn staat zodanig als die lichamelijk was; omdat hij zodanig was, zeide hij dat leven lief te hebben; en daarom werd hij wederom daarheen gezonden, naar ik gis, en werd hem zodanig leven gelaten als hem was afgenomen; en er bleef maar een weinig leven over, met marteling; in zodanig leven als ik eens was; in welken staat van leven hij toen was, smeekte hij erbarmelijk om bevrijd te worden; ik herinner mij zijn woorden niet, maar het was een jammerklacht; vlak daarop werd hij in een anderen levensstaat gebracht, en toen hij daarin was teruggekeerd, uitte hij wederom zijn haatgevoelens, zodat hij nooit vergiffenis schonk.

3217. Ten slotte, toen het gegeven werd te spreken over zekere dingen door mij geschreven en uitgegeven, over den duivel, namelijk dat hij was geschapen vóór de schepping der wereld, als een koppel tussen de hemelse en de lichamelijke dingen, welke dingen ook werden bevestigd daarmede, dat het niet anders had geschreven kunnen worden, omdat de algehele Christelijke wereld niet anders gelooft, en dat hij was geschapen als een goede engel, maar daarna afgleed, en uit den hemel werd neergeworpen, behalve andere dingen; toen, omdat deze dingen de beginselen van de natuur-aanbidders waren, greep hij deze dingen zo gretig aan, dat hij zeide dat hij nooit zulk een leven had gehad; aldus dat hij als het ware was gezonden in het ware leven, want hij was zodanig geweest dat hij deze dingen aangreep in het leven des lichaams, en zich bevestigde, en zich overreedde: en ik kon bemerken dat

vanuit hem vergiften werden uitgegoten in de geesten, daardoor dat zij, als het ware gebonden door zijn uitstrooisel, nauwelijks anders konden denken.

Over een fijnstampende golving.

3218. Ontwaakt zijnde, verscheen boven mijn hoofd als het ware een kolom met den omvang van een hoofd, welke schudde zoals een doorborende golving, zo bij het invloeien als degenen die zich inwringen door zich in een ietwat grove golvende beweging te brengen door een soort van boring, welke eerst als het ware door het hoofd heenging, dan niet zo voelbaar tot den zin door het lichaam, maar voelbaar door de linkervoetzool, waar het doorheenging, dus kolomsgewijs doorborende, en dit vrij lang voortdurende; gevraagd werd in gemoed of door spraak, wie zij waren; gezegd werd dat zij hier zochten naar iemand die bij mij was; dit werd ook tot mij gezegd; het werd ingeboezemd, dat het degenen waren die in het leven des lichaams ijverig de gedachten der anderen doorgaven; maar nu wordt het ingeboezemd, dat dezulken zijn onder de innerlijke geesten die erop uit zijn, de zielen van anderen uit te blussen, maar die anders met den mond betuigen; 1748, 21 Sept.

Over den moordenaar.

3219. Dezelfde moordenaar die eerder om zo te zeggen als een zwarte massa was geworden, werd in het gezelschap der helsen gezonden tot gehenna, maar niet in het midden ervan, waar de overspelige vrouwen zijn, want die bezetten het midden van gehenna; het werd toegelaten de schandelijke wulpsheid van haar gewaar te worden door een zeker soort van wulpse golving.

3220. Deze geest of die moordenaar, werd, omdat hij geen vrouw was, gedreven naar de rechterzijde van gehenna, om daar ondergedompeld te worden; niet herinner ik mij, of hij daar was ondergedompeld, maar nochtans op enigen afstand daarvandaan, drong de zon tot de aarde door, en van daar naar links, waar degenen zijn die diep onder de aarde zijn; toen werd gezien, hoe hij bewoog in slangachtige kronkelingen rondom van links naar rechts hogerop, en dan weer in kronkelingen lager; gedurig werden als het ware slangachtige kronkelingen en verschillende windingen uitgebeeld, en de windingen ervan in spiraalvorm; omdat sommige niet te beschrijven zijn, kan ik ze mij niet herinneren; van daar ook kon hij invloeien, en daarvandaan

spreken, zoals gehoord werd; daar was hij eveneens in een staat teruggebracht hoedanig die geweest was toen hij een klein kind met vergift afmaakte, welke staat aan mij werd vergemeenschap door hen die zulke dingen kunnen vergemeenschappen; het werd nu ingeboezemd dat het een schandelijke daad was, en de daad van schandelijke geesten om iemand in zulk een staat te brengen.

3221. Deze moordenaar is onder de aarde; hij probeerde voor zich een weg te openen om van daar weg te glijden; hij ging naar gehenna voort; zij zeiden dat als hij daar met zijn hoofd zou opduiken, welk hoofd zich steeds als een slang voordeed, hij onherstelbaar letsel zou oplopen; maar hij begaf zich wederom linksaf, en breidde als het ware een grotachtig vlak uit naar rechts, tamelijk wijd, hetwelk daarna niet verscheen.

3222. Tenslotte draaide dezelfde moordenaar na zulke kronkelingen in het rond aan één stuk door, zo dat hij rondkringen van sferen maakte, als het ware zodanige aanhoudende spirale kronkelingen: maar daarna werd hij omwikkeld met een lap als het ware rondom lichaam, aangezicht, voeten, zo dat hij zeide verstikt te worden; toen, zo omwikkeld zijnde, werkte hij zich los uit die omwikkeling, nabij gehenna, vooraan of elders, ik herinner mij niet goed; aldus rondomwikkeld was hij staande een weinig vóór gehenna.

3223. Toen hij daar zo stond, vloog plotseling van hem uit een kleine geest zoals een klein kindje, met een eender menselijk lichaam, dat daarna kwam naar de hogere gebieden, over mijn hoofd, en dat met mij sprak; en toen doorvatte ik ook niet iets dan het boze: toen sprak ik over denzelfde met geesten, wie hij was, en waar het achtergelaten lichaam was dat verscheen als een afgeworpen kled, of daarin enig leven restte, omdat de innerlijke dingen zo gescheiden waren; gezegd werd dat dit kleintje, dat uit hem kwam, zijn innerlijke geest was, waarmee zoveel natuurlijke volgde als van dienst of volgbaar zou hebben kunnen zijn: en daarom werd geopperd of alle bozen aldus kunnen bestaan, en zo in den hemel komen; maar het werd gezegd dat dit is tegen de orde of de wetten der orde, voor een mens om de uiterlijke dingen te verliezen; voorts dat dezulken weleens verschijnen als engelen van den innerlijken hemel,

3224. maar dat zij nochtans zulke natuurlijke dingen behouden als volgbaar en dienstbaar zijn, beschouwende zo de wereld der geesten als een lichaam, gelijk de wereld der geesten het lichaam der mensen beschouwt als hun eigen lichaam; zo is het gesteld met de orde, gelijk nu werd ingeboezemd, dat de achtergelaten dingen verschijnen als kledij, en eender worden vernieuwd bij hen die innerlijke engelen worden, zoals het eens aan mij was uitgebeeld

dat kleren waren achtergelaten in het linkeroog; en daar verborgen; maar dat daarvandaan die dingen in volgorde worden opgeroepen, en aan de natuurlijke dingen der engelen toegevoegd, die niet volgbaar of dienstbaar zijn; vandaar gisting en wegzending vanuit de hemelen, zodat zij ten aanzien van die dingen ook worden verwoest.

3225. Welke dingen worden uitgebeeld door kleren, of kledij; het zijn slechts uitbeeldingen van gezelschappen die terugblijven in de laagste en de lagere dingen, en dat het werd uitgebeeld door dat daarvandaan heenvliegende kleintje, met zijn innerlijke dingen, zijnde de gezelschappen die innerlijk zijn; aldus verrijzen de dingen die eerder werden uitgebeeld, vanuit de veranderingen van staat der gezelschappen, en zo vertonen zij zich voor de ogen van de wereld der geesten.

3226. Gesproken werd daarna over het achtergelaten kleed, van waaruit hij scheen te spreken, of hij zou kunnen leven zonder innerlijke dingen, omdat het als het ware werd gehoord dat hij daarin bleef; maar omdat het niet bestaanbaar is dat iemand alleen in het lichaam of in de laagste natuur, zonder innerlijke leeft, werd er gezegd, dat het het laagste gezelschap is dat steeds kledij als subject heeft, en dat dan een ander in de plaats ervan optreedt, die aan hen verschijnt zoals van binnen in het kleed, want het subject verschijnt zoals in het middelpunt. Hij die evenwel daarvan uitging, was niet zodanig, maar was, zoals door mij werd doorvat, rechtschapen.

3227. Getoond werd eveneens hoe de animi van anderen door de eenderen gebonden worden gehouden, want wanneer een zodanige in zijn overreding is dat hij niets van het boze in aanmerking neemt, zoals degenen in gehenna, dan vergaat alle doorvatting van alle dingen die zijn tegenovergesteld aan de goede en ware dingen, die als het ware zijn uitgedoofd, zodat dan de geest meent eveneens zodanig te zijn; de overreding van iemand kan aldus den ander binden, en hem als het ware ingeven eender te zijn.

3228. Daarna werd aan dien moordenaar, toen hij wederom werd zoals tevoren, de kleine innerlijke geest met hem verbonden, omdat hij hoogmoedig was geweest in het leven des lichaams, en had gedongen naar wel de hoogste waardigheden; hem werd gezegd dat hij hun straf wist, volgens de wetten der aarde, van degenen die zodanige dingen bedrijven, namelijk dat zij werden begraven binnen zulk een plek in een profane plaats; en het werd hem gevraagd, dat als een ander zulk een misdaad had begaan, en deze zou worden veroordeeld, wat voor vonnis deze zou wegdragen; hij zeide dat hij een van de allerstrengste rechters zou zijn, en hem zo zou verdoemen; en daarom verdoemde hij daarmee zichzelf; 1748, 21 Sept.

Over den regenboog.

3229. Uitgebeeld werden voor mij soorten van regenbogen, welke meermalen eerder voor ogen verschenen; nu eveneens, waar in het midden een zeker als het ware grassig groen, en daarachter als het ware een aardbol, een zon onzichtbaar, maar den boog beschijnende, en tevens licht uitspreidend overal in het rond, zó glanzend en schoon, dat het niet beschreven kan worden; er bestaat geen vergelijking van dat licht met ons dag- en middaglicht; voorts in dien lichtenden omtrek allerschoonste kleurvariaties, in een lichtend paarlachtig vlak, van welke variaties er onbegrensd vele bestaan: 1748, 21 Sept.

Dat denkingen in het andere leven worden voortgebracht.

3230. Door ondervinding, ben ik ingelicht, dat al wat van het goede iemand in het leven des lichaams heeft gedacht en gesproken, zulks kan worden voortgebracht; hij wordt teruggebracht in dien staat; dan komen alle en de afzonderlijke dingen voor hem uit, en dan weten de engelen tevens al wat zij gedacht en gesproken hadden; en daarom wordt het geheugen der bijzondere dingen nooit uitgewist in het andere leven; maar niet wordt herontdekt wat hij heeft gedacht en gesproken, tenzij de Heer het toelaat en toestaat, 1748, 21 Sept.

Dat de Heer den vijanden weldoet.

3231. Ik was door slaap overmand in den middag, en viel zwaar in slaap; toen ik wakker werd, waren verscheidenen rondom mij in slaap, ook de geesten die mij wilden belagen; dezen eveneens waren in een zwaren slaap verzonken; aldus al degenen die aangekomen waren, van zins mij te schaden; toen zij ontwaakten, zeiden zij dat zij geslapen hadden, en de een na den ander vluchtte heen; de een zeggende dat hij niet had willen slapen; het werd doorvat dat hij had willen schaden; vandaar sprak ik met de geesten, zeggende dat de Heer waakt over allen, ook over de vijanden [*inimici*, letterlijk *onvrienden*], en hun weldoet, 1748, 21 Sept.

3232. Daarvandaan werd mij te weten gegeven, dat de boze geesten gedwongen worden te slapen bij den mens, en zo te maken dat de mens slape, en wel goed, hoewel hij door boze geesten is omringd; anders zouden zij den

mens belagen, zoals zij het een ieder begeren te doen, beseffende dan, als zij niet in slaap waren, dat zij geesten waren, gescheiden van den mens: opdat dit niet geschiede, moeten zij slapen; dit is mij nu ontdekt: 1748, 21 Sept. Wanneer zij niet anders weten dan dat zij mens zijn, dan schaden zij niet; dit zou zijn zichzelf schaden; doch wanneer de mens slaapt, en zij wakker zijn, dan kunnen zij het weten; 1748, 21 Sept.

Over de geesten van Mercurius.

3233. Wederom heb ik door bemiddelende geesten de geesten van Mercurius gehoord, die golvingsgewijs spreken, zo snel, dat een bemiddelende geest het amper zou kunnen uitspreken; er was als het ware een volume van hen, sprekende tezamen; maar het was niet hun spraak, slechts de denking van den innerlijken zin of van het innerlijk geheugen, die in de spraak van den bemiddelenden geest gleed, en zo snel was; eender was het gesteld met hun doorvatting van de dingen die nadien werden gedacht; en deze beseften zij zo prompt, dat zij terstond en in een moment de hoedanigheid beoordeelden, door te zeggen: “dat is zo; dat is niet zo; dit is de hoedanigheid”; aldus was hun oordeel bijna ogenblikkelijk; en verder waren zij aan zichzelf eender, zoals tevoren; dit is gedenkwaardig, dat hun denking aldus golvingsgewijs op mij aankwam, zodat de geesten boven mij snel golfden, zoals een atmosfeer; voorts dat de cogitatieve golving niet heengleed naar het linkeroog, hoewel zij rechts waren op vrij groten afstand; 1748, 21 Sept.

3234. Daaruit kan geconcludeerd worden, dat de geesten al wat zij horen, onthouden, veel prompter dan de mensen, hoewel zij niet weten dat zij die dingen onthouden; aldus immers wordt het innerlijk geheugen geformeerd, zonder dat de mens het weet; en hoe zuiverder de engelen, des te prompter en te voller zij onthouden, zo dat geen idee vergaat; dit staat vast uit hen, die zo prompt oordelen over alle en de afzonderlijke dingen, hetgeen niet kan geschieden tenzij zij onthouden. 1748, 21 Sept.

3235. Toen aan hen werd uitgebeeld, dat de doorvatting is des Heren, en wel door uitbeeldingen, toen terstond, in een oogwenk als het ware, zeiden zij dat het niet zo is, dat hij niet weet dat dit zo is; zo dat zij toen onderscheiden wisten wat doorvatting is, hetgeen onze geesten zelfs niet op de grofste wijze weten of verstaan.

3236. Evenwel spraken geesten van dezen aardbol met hen door engellijke ideeën, en veel prompter zeiden zij hun, wat zij niet wisten en wat zij wel

wisten, en zeer veel dingen sneller dan genen, zo dat ik doorvatte dat genen erkennen, zoals zij ook bekenden, dat zij niet iets waren ten opzichte van onze geesten, en dat dezen dingen wisten die zij niet weten; voorts dat onze geesten terstond wisten wat zij weten; zulks zo subiet, door innerlijke ideeën, dat zij niet anders konden dan *zich verwonderen*, zoals zij nu beamen; daarna spraken zij in verontwaardiging; aldus waren grovere geesten gekomen, ook boze.

3237. Zij lieten niet toe, uitgebeeld te worden als mensen, maar zoals kristallijnen bollen.

3238. Voor enigen tijd werd er wederom met hen gesproken door de engelen des Heren, en hun werd in snelle momenten gezegd door ideeën die ik niet verstond, dat zij weten en niet weten wat het boze is; voorts dat het onbegrensd vele dingen zijn die zij niet weten, onbegrensd vele in iedere idee, en dat zij tot in het eeuwige zelfs niet de gemene dingen kunnen weten, hetgeen hun ook werd getoond, tot aan de erkenning toe; voorts werden door de engelen met hen zulke dingen gesproken, die zij niet beseften dan door veranderingen van staat; welke dingen zij zeiden niet te verstaan, maar te doorvatten door veranderingen van staat; voorts werd hun gezegd, dat iedere verandering (: nu de minste :) onbegrensd vele dingen bevat; tenslotte, toen zij dit beseften, vernederden zij zich; hun vernedering werd voor mij uitgebeeld door een neerlating van hun volume naar diepere streken meer en meer; en dat nochtans de verheffing niet kon worden verheeld doordien hun kromming was ingehold, en aan de zijden opgeheven; aldus ook door een zekere wederzijdse wiegeling; en het werd hun ook gezegd, wat het betekent, of wat zij denken in hun vernedering, aldus dat zij gehalveerd zijn, een helft van de rol boven mijn hoofd; zij werden verwezen naar hun planeet van achteren linksom; terwijl de andere helft bleef in de vernedering, wat een teken was, dat zij die zodanig zijn dat zij zich niet konden vernederen, huiswaarts werden gezonden, opdat zij daar mochten leren.

3239. Hun inwendige zin is zodanig, dat die zich slechts verlustigt in de erkennissen der dingen, en verder niets; en daarom ook, wijl er nog innerlijker dingen zijn, die tot de nutten behoren, bekommeren zij zich om dezelve niet zozeer, bijgevolg niet om de doeleinden, aldus niet om het enig einddoel; vandaar is het ook, dat zij in den hoogmoed zijn; en omdat zij in den hoogmoed zijn, kan dus niet het leven der einddoelen en der nutten in hen invloeden, voordat die hoogmoed hun is afgenomen; deze hoogmoed is het, die de meeste dingen heeft bewerkt waarover in de beschrijving, want zij verachtten anderen bij zichzelf vergeleken; zij die in de vernedering zijn, hebben nu bekend, met een zekere wening, dat de Heer alleen hun Heer

is: daarna hebben zij bekend dat wat zij wetenschappelijk weten, hun ook is gegeven verstandelijk te weten; zij vereren immers geen anderen Heer, maar omdat zij zichzelf boven de anderen verheffen, bekommeren zij zich niet daarom.

3240. Die geesten waren rondom mij, tezamen met de geesten van onzen aardbol, toen zij tot mij in een grovere sfeer kwamen; en zij waren tevens verwonderd, dat de dingen die ik schreef, zo grof waren, omdat die dingen als het ware geen idee inhadden; maar het werd gegeven te antwoorden, dat de mensen van dezen aardbol zodanig zijn, dat zij niet het tiende deel en nog een veel minder deel verstonden van den zin der dingen die geschreven zijn, zodat het nauwelijks zo grof geschreven kan zijn dat zij er iets van zouden doorvatten; daaraan nog toevoegende dat zij zelfs niet weten dat er een inwendige zin bestaat, maar menen dat het hun lichaam is dat voelt, aldus ook niet geloven aan een leven na den dood, noch dat er geesten bestaan; zij vroegen toen of dezulken engelen konden worden; gezegd werd, dat degenen die met hen gesproken hebben, zodanig hebben kunnen geweest zijn in het leven des lichaams, en nochtans nu zo inzichtvol zijn, en in het leven des lichaams geen zier hebben geweten van de dingen die zij gezegd hebben; waarover zij zich verwonderden. 1748, 21 Sept.

Over de zogenaamde geesten van de Maan.

3241. Geesten kwamen boven mijn hoofd; wanneer zij alleen maar spraken, donderden zij; een zeker iets van stem of spraak werd nedergelaten vanuit het midden, alsof zich iets opende, zoals pleegt te geschieden als bliksemschichten vanuit de wolken worden neergelaten: er verscheen als het ware een ontzaglijke menigte van geesten boven mij; ik dacht dat zij van een of anderen aardbol waren, nog niet bekend zijnde; doch de meer eenvoudige geesten van onze aardbol bespotten hen grof bij voortduur, waarover ik mij verwonderde, omdat zij de denkingen onderschepten vanwaar en wie die geesten waren; die geesten werden toen neergelaten in de diepte, opdat zij niet zouden hinderen; toch konden anderen zich niet weerhouden van bijna eender hen te belachen.

3242. Toen werden door mij duister sommigen gezien als kleine kinderen, en een dragende iemand die aan mij helder verscheen naar het aangezicht met (*mössa pa hufwudet*); naar het aangezicht leek het eerst een klein kind, maar nader bezien en beschouwd was het een manneke of een homunculus, omdat het aangezicht niet kinderlijk was, wat langer maar van geringe breedte, zoals

van een niet onschoon mens; deze werd gedragen in mijn aanblik door een anderen even kleinen geest, dien ik niet zag.

3242[b]. Hij die zo gedragen en gezien werd, kwam tot mij ter linkerzijde, onder den arm, en sprak met mij, en hij zeide dat hij zodanig was, zo klein, en niet wetende vanwaar gekomen; maar dat nochtans zijn stem toen klonk als de stem van hen die boven het hoofd waren; hij toonde mij eveneens hoe hij sprak, namelijk dat het was als vanuit den onderbuik, en zo gorgelde hij veel van spraak uit met veel geluid, en het was een zeker soort van gorgelend geluid met stem, dat niet zo beschreven kan worden; en om te tonen dat zodanige stem of stemklank met zich meebracht dat het als het ware donderde, zoals een aanzienlijke menigte van geesten, trad hij een klein weinig terug, maar toch nog mij nabij, en sprak op eendere wijze; toen werd met de stem als het ware het donderen van den hemel gehoord; hij keerde wederom terug, en toonde de natuur van de stem, namelijk vanuit den onderbuik, en een oprisping; aldus werd doorvat dat zij opgezwollen waren, en meenden groot te zijn, hoewel zij zulke kleintjes waren.

3243. Eerder ook, toen het werd gezegd door iemand nabij den hemel, aangaande de vorigen, die donderden, dat het er niet zo velen waren, telde deze genen, en kwam tot de slotsom dat het er maar omstreeks 20 of 23 waren, terwijl toch zulk een aanzienlijke menigte was gehoord.

3244. Ik sprak dienaangaande van welken aardbol zij waren, en het werd mij op zekere wijze te doorvatten gegeven dat zij waren vanuit de Maan; de gedachte kwam op, dat zij niet eender waren aan de anderen, omdat er niet een zodanige atmosfeer is: en welke atmosfeer zij rondom zich hebben, is mij onbekend; doch nochtans dat het menselijk geslacht daar was, want er is niets zonder een einddoel, aldus niets zonder het menselijk geslacht, opdat er een band zou zijn tussen de aardse en de natuurlijke dingen, en de hemelse dingen: want anderszins kan er nooit een aardbol, hetzij het een planeet is, hetzij een maan, hetzij een satelliet, bestaan.

3245. Daaruit nu kon ik doorvatten dat het zulk een menselijk geslacht was, maar niet wetende op welk gebied in het lichaam zij betrekking hadden; en daarom kwamen geesten van dien aardbol binnen in mij, hetzij dezen of anderen, en het werd daarvandaan te doorvatten gegeven, dat zij betrekking hadden op het schildvormig of zwaardvormig kraakbeen, waarin de ribben vooraan uitlopen, en hetwelk het steunpunt is van de spieren van het middenrif, aan den voorkant, en zo eveneens van de spieren van den onderbuik; het is de vraag of de *linea alba* [witte lijn, een streep in het midden van den buik, waar de buikspieren zijn samengegroeid] overgaat in het kraakbeen, en van daar

wordt voortgezet naar beneden toe, aldus zijnde het gemene steunpunt met de *linea alba* der spieren van den onderbuik, 1748, 22 Sept.

Over een schonen vogel.

3246. Aanschouwd werd een zekere vlamig purperachtige, verschillend roodgloeiend, met glanzend wit, hetwelk ik vóór mijn aangezicht op een afstand zag, en vlak daarop een hand, waaraan dit schone vlamig kleefde, eerst aan de rug van de hand, toen in de palm, waarmede hij dit vlamig hield, hetgeen voor een poosje voortduurde; ik meende dat het een of ander vlamig was, gezien door de geesten waarover nu is geschreven, op hun aardbol; het vlamig likte zijn hand rondom, toen drukte hij het ook samen in de palm:

3247. kort daarop werd het verwijderd op een afstand, waar het lichtend was, maar beperkt; wat daar was kon ik niet zien; de hand trok zich ook daarheen terug; toen werd dit vlamig geleidelijk veranderd in een vogel van eendere kleur, schoon, en de vogel werd eveneens veranderd van kleuren, ook in een paarlachtige soort; toen was de vogel als een paarlachtige steen; ook strekte hij de vleugels uit, en zoals een levende vogel, en zoals een paarlachtige vogel vloog hij vandaar op een kleinen afstand, naar voren, en keerde terug; hij verscheen nog eenmaal ook als een donkerder vogel, bijna zoals (: *steghisa* :), maar zonder kleuren; wederom als een schone vogel, en zo aan het gezicht onttrokken.

3248. Er werd verschillend geredeneerd over den vogel, wat die betekende; maar de redenering liep daarin uit, dat het nog niet is opengedekt wat die betekent, slechts dat die betekent de bewoners van Mars, omdat ik hen hoor en doorvat, wat zij afwijzen; nochtans kan zulk een uitbeelding niet bestaan zonder het gezelschap van engelen dat zij uitbeeldt; want dat een vogel de denking betekent, staat vast. 1748, 22 Sept.

Vervolg over den vogel, en over de overreding.

3249. Daarna was er iemand die van beneden af, of door de voeten, hetzij door de lendenstreek, weten doe ik het niet, opklom van binnen in het lichaam tot aan de borst, en het lichaam vulde; eerst was hij zodanig, dat hij de overreding binnenbracht dat hij weg zou nemen wat mij allerdiërbaarst was, door datgene wat hij mij liet menen; vlak daarop evenwel, toen hij

besepte dat hij het niet zou kunnen, overreedde hij mij dat hij de Heer was, met een overreding dat het zo was, omdat het zo het geval is wanneer geesten niet vanuit zich maar vanuit den Heer spreken: maar nochtans geloofde ik niet dat het de Heer was; hij haalde, daar hij zodanig was, den schonen vogel weg, die toen rondom mij vloog; zodat hij wegnam dat wat mij allerdierbaarst was; want velen toen begeerden hem; maar vlak daarop liet hij den vogel vrij uit zijn hand.

3250. Over welken geest daarna gesproken werd, namelijk dat zij zodanig zijn dat zij niet anders weten dan dat zij dezelfde zijn, en zo kunnen worden doordrenkt met overreding samen met aandoening; maar wat het betekent weet ik nog niet; ingeboezemd slechts werd, dat als de bewoners van Mars niet bleven in hun staat, welke de staat der ongereptheid wordt genoemd bij ons, alsdan anderen zouden opvolgen van een nieuwen aardbol, die eender zouden zijn; want wanneer het ene geslacht vergaat, volgt het andere op; want er kan nooit iets ontbreken, de Heer aldus Voorziende.

Over de bewoners van Mars.

3251. Een Marsbewoner verscheen, omdat over den vogel was gesproken, wie hij wel mocht betekenen; nog weet ik niet anders daaromtrent; hij verscheen zoals een mens in de wereld, zo als ik het doorvatte; ik zag hem duister zoals een mens in zijn lichaam; toen ik mij daarover verwonderde, zeide hij dat hij niet anders kan verschijnen dan zoals hij geweest was in het leven des lichaams; zij immers die zodanig zijn als de Marsbewoners, zijn geesten met een lichaam bekleed, en zij bekommeren zich niet om hun lichaam, omdat zij nauwelijks anders worden geregeerd dan als geesten, zodat zij weten geesten te zijn met een lichaam bekleed; en daarom bleef hij na den dood des lichaams eender; zodanig zouden ook de mannen en de zonen der Oudste Kerk geworden zijn, als zij waren aangebleven in den staat der ongereptheid, zoals het genoemd wordt.

3252. Dezelfde bewoner als het ware van Mars, toen de Heer werd genoemd, kon het nauwelijks uithouden, zeggende dat het de Heer is Die hem leidt, en met hem spreekt; en toen liet hij zich nederig naar de diepten rechtsaf neder, en bleef daar in een staat van vernedering met de vreugde des harten, 1748, 22 Sept.

Dat de inwendige wet verging, toen de Wet werd verkondigd uit Zion.

3253. Het werd ingeboezemd, en met een geestelijke idee doorschouwd, dat de ouden of de zonen der Oude Kerk de wet kenden als aan zich ingegrift, namelijk dat zij, na eerst door de ouders onderricht te zijn, daarna door den Heer geleid beseften, wat de wet dicteert, en meer dingen die daarna verkondigd werden, omdat de mens toen zodanig is geweest; doch daarna was dit dermate invergetelheid geraakt, dat zij, al zouden zij duizendmaal zijn onderricht, nochtans niet zouden hebben kunnen doorvatten wat dat ware en goede was, maar aflieten vanwege de straffen en door middel van uitwendige banden, zo dat de mens door uitwendige dingen werd gedwongen, daar de inwendige mens tegenstribbelde en dwars er tegenin ging; en daarom geraakte de inwendige wet aldus in vergetelheid te dien tijde toen de wet werd verkondigd vanuit Zion; 1748, 22 Sept.; beseft werd ook hoedanig de wet bij den uitwendigen mens is terwijl de inwendige mens tegenstreeft, namelijk dat er als het ware niets inwendigs is.

Over den inhoud van der mensen denkingen in den hemel.

3254. Het wordt niet anders doorvat dan dat vrome gebeden en denkingen zouden kunnen invloeien in den hemel, en zo gaan naar de innerlijke dingen; maar het is daarmede gans anders gesteld, want het is een begoocheling het zich zo voor te stellen; alle leven immers, en de denking gaat voort uit den Heer, door de hemelen heen achtereenvolgens, of onmiddellijk door de wereld der geesten; dat het een begoocheling is, kan verder nog vaststaan hieruit, dat de geesten menen mijn taal te spreken, en te weten wat ik weet, terwijl het toch een begoocheling is; behalve dit, dat grovere dingen nooit kunnen binnentreden in zuiverdere dingen, zoals een ieder bekend kan zijn; maar des Heren leven gaat door den hemel heen, en wordt gevarieerd volgens de vormen; en hoedanig deze zijn, kan niet worden beschreven; hoe volmaakter de vorm van het gemene gezelschap, des te waarder en gezegender, voorts des te sneller of directer het invloeit; en daarom is het een begoocheling, dat mens of geest met zijn denking, of met zijn kunst kan binnendringen in den hemel, of in de geestelijke en de hemelse dingen; maar hoe geschikter de mens is, of hoe geschikter diens innerlijke dingen zijn om op te nemen, des te waarder en gezegender voelen en doorvatten de bemiddelende dingen, doch

hoe ongeschikter de mens is, of hoe ongeschikter diens innerlijke dingen, des te meer wordt de invloed onderweg verdraaid, 1748, 22 Sept.

Over de geesten van Mercurius, hoe zij antwoordden op onze geesten.

3255. Geesten van onze aardbol waren bij genen, en spraken met hen, en vroegen hen in wien zij geloofden; genen zeiden dat zij in God geloofden; doch omdat het in hun aard ligt om niet op vragen te antwoorden, zeiden zij dat zij zodanig zijn, dat zij hun niet zeggen in wien zij geloven, alhoewel zij het weten; en daarom ondervroegen zij andersom de geesten van onzen aardbol, in Wien dezen geloofden; zij antwoordden: in den Heer God; de geesten van Mercurius zeiden terstond dat zij uit hun antwoord onmiddellijk doorvatten (: zij hebben een uitgezocht fijne doorvatting :) dat zij in geen van hen geloven; waarop de geesten van onzen aardbol verstomden, en ook niet wat ook konden antwoorden, 1748, 22 Sept.

Over de geesten van Mercurius, dat zij de toekomst begeren te weten.

3256. Sommige dingen werden geschreven over toekomstige dingen, en toen ik dat niet wilde lezen in hun aanwezigheid, waren zij hogelijk verontwaardigd, en begeerden tegen mij te keer te gaan, tegen hun gewoonte in, zeggende slechts dat ik de ergste slechtaard was, en zo meer; daaruit kan worden geconcludeerd, hoezeer zij bovenal verlustigd worden door de erkentissen van toekomstige zaken, omdat zij inwendige zin zijn; en bovendien is het hun gegeven, iets uit mijn innerlijk geheugen op te wekken, wat prompt geschiedde, behalve dat ik wist wat het was; ook wekten zij niets anders op dan zekere dromen, en dergelijke; zodanig is de bedrevenheid van die geesten, dat zij terstond vanuit anderen en hun ideeën doorvatten wat zij weten; aan hen kunnen zij geen tegengestelde dingen voorwerpen, want op die manier zouden zij niet aanwezig kunnen zijn in hun gezelschap; 1748, 22 Sept.

3257. En omdat zij vertoornd waren, brachten zij, om hun wrok aan te duiden, in het rechterdeel van het hoofd tot aan het oor toe een zeker soort van samentrekking en pijn teweeg, menende dat zij dit konden doen vanuit henzelf; verder verwijderden zij zich, toen zij heengingen, voetje voor voetje, maar dieper neerwaarts, omdat zij werden aangedreven zich te vernederen, 1748, 22 Sept.

3258. Wat betreft den inwendigen zin dien de geesten van Mercurius weergeven, die is zodanig als het geheugen is, en wel een geheugen van bijzonderheden, maar van dingen, niet van beelden, want het geheugen van bijzondere dingen bevat visuële beelden, welke tot de verbeelding behoren, aldus tot de beelden van aardse en lichamelijke dingen; voorts bevat het dingen, zoals wetten en erkennenissen van wetten, ook dingen des geloofs, zoals dat er niets dan het boze bij den mens is; dit deel van het geheugen heeft van dichterbij betrekking op de denking, omdat het aan de denking subjecten verschaft van dieper denking, zo dat het overgaat tot beschouwing en de beschouwing uitmaakt; op zulk een geheugen hebben de geesten van Mercurius betrekking; en wat wonderlijk is, zij weten zo veel dingen die bestaan in hemel en hel, en al wat tot die dingen behoort, dat een ieder zich niet genoeg daarover kan verwonderen; en wat zij eenmaal doorvatten, dat onthouden zij,

3259. hoewel zij niet weten dat zij weten, maar zodra een ding zich voordoet, herinneren zij het zich: daaruit kan het helder genoeg vaststaan, dat het geheugen van geesten en engelen veel volmaakter is dan het geheugen der mensen, en dat zij onthouden al wat zij horen, zien, doorvatten; en des te meer de geesten van Mercurius, omdat zij daardoor verlustigd worden, en dezelve gretig verlangen; en daarom ook wordt aan hen meer bespiegeling toegevoegd dan bij anderen, want gretigheid of nieuwsgierigheid, en liefde voor zulke dingen brengt bespiegeling voort; anders is het gesteld bij hen die zich om zulke dingen niet bekommeren; bij hen gaan die dingen voorbij, maar nochtans blijven zij innerlijk nog achter, zoals bij de engellijke geesten en engelen, omdat zij zich verlustigen in de denking van oordeel, of in het nut daarvandaan.

3260. Dat zij een zodanig geheugen hebben, kan genoegzaam vaststaan hieruit, dat ik enige voorbeelden opsomde. Niet weet ik, of namen werden vermeld, omdat het niet was gegeven te verstaan, alleen de belangrijke dingen der opsommingen van hen met wie deze geesten ook spreken als met mij; of ook zij met de geesten op hun beurt met deze geesten spreken, weet ik nog niet; hiervan werd gezegd dat het was op den aardbol Mars; 1748, 22 Sept.

3261. De oorzaak dat de geesten van Mercurius tot wet hebben, dat zij niemand zeggen wat zij weten, maar tegengestelde vreemde dingen te berde brengen, of de onderwerpen veranderen, is deze, dat zij aan andere geesten niet mogen zeggen wat voor hen niet van nut kan zijn, want de Heer Zelf zaait de erkennenissen in welke hun passen; zodat als de geesten van Mercurius zouden inboezemen, die overal rondzwerven, alsdan de hervorming van de

andere geesten moeilijker zou uitvallen; deswege ontvluchten de geesten van Mercurius hen, die in het geheugen der bijzondere dingen grotelijks behagen scheppen, want de geesten van onzen aardbol bejammeren het dat zij het geheugen der bijzondere dingen hebben verloren, 1748, 22 Sept.

3262. Bovendien werd mij een vrouw der bewoonsters van dien aardbol getoond, die schoon van aangezicht was, met kleiner aangezicht dan der vrouwen van onzen aardbol, tenderder ook van lichaam, bijna even groot als de bewoners van onzen aardbol, het hoofd gewikkeld in linnen, niet kunstig aangebracht, maar toch bevallig; ook verscheen mij een man vanuit de bewoners van Mercurius van eendere gestalte, met een lichaam slanker dan de bewoners van onzen aardbol; daarna werd gezien een soort van hun ossen of koeien, [dat wel niet veel verschilde van de onze, maar veel kleiner, enigermate soortgelijk aan een hert, van bruin-gele kleur. Daarna werd voor mij door de geesten van Mercurius een lang blad papier gezonden, uit vele bladen samengelijmd, bedrukt met drukletters (*tryckta*), zoals hier in de wereld van de drukpers komt; ik vroeg of zij zulke dingen onder elkander hadden; maar gezegd werd, dat zij alleen toonden dat zij weten,

3263. dat op dezen aardbol zulke dingen zijn; en nu voegen zij daaraan toe dat op dezen aardbol hun erkennenissen zodanig zijn, zo dat zij aldus zijn afgedrukt; zonder te willen zeggen dat zij menen dat de erkennenissen van de dingen op dezen aardbol alleen zo geschreven zijn; voorts eveneens erom spotlachende dat de mensen hier als het ware dood zijn, en alleen maar zulke papieren; aldus beschouwen zij de innerlijke dingen van dezen aardbol: en daarom vermijden zij hen, omdat zij niets weten tenzij vanuit papieren; aldus volgde ik hun denkingen onder het neerschrijven van deze dingen.

3264. De bewoners van Mercurius zeiden de aardbollen geteld te hebben, welke zij schatten op ongeveer 600.000.

3265. In één woord, de bewoners van Mercurius zijn het geheugen der dingen, afgescheiden van het geheugen der beelden vanuit lichamelijke en aardse dingen, waarvan het geheugen der dingen speculatie is, welke als het ware innerlijk is, of veeleer de verbeelding der dingen; de denking is van haar verbeelding, welke hun spraak is; waarmede het eerder gegeven was te spreken met hen; en het werd gezegd dat ik met hen sprak met levende denking.

3266. Zij willen niet hoogmoedig geheten worden, noch trots; maar dat het is een zich beroemen op hun vermogen van geheugen.

Over de bewoners van een andere wereld, of van enig heelal in den sterrenhemel.

3267. Er was als het ware een volume van geesten, niet zo aan één stuk door als het volume van andere geesten, dus als het ware discreet, en in breedte en lengte vrij uitgestrekt; hetwelk werd doorvat in de aarde, onder mij; daarvandaan bekennde dat het een zeker mij onbekend geslacht van geesten was; dit volume trachtte zich omhoog te werken, dus nader te komen, maar kon het niet, of die geesten konden het niet; steeds scheen als het ware een object tegen te houden, zodat zij zich niet konden opwerken; aldus werd doorvat dat hun natuur een andere was, welke niet overeenkwam met de natuur der geesten van dezen aardbol, want er was zulk een hindernis,

3268. en daarom gingen zij verder, als het ware door zich uit te breiden, maar toch ergens anders heengaande; terwijl het volume vroeg, of terwijl zij vroegen, waar zij zich konden omhoogwerken, maar voor enigen tijd tevergeefs (: ter oorzaak hiervan dat zij geesten moesten hebben om daarmee vergezelschap te worden, zodat zij tot mij konden komen :); tenslotte gingen zij voort naar den aardbol Mars, en daar, aan de ene zijde, vonden zij een vrijere plaats om omhoog te werken, maar nochtans een duistere plaats, omdat ook daar niet zulke geesten worden aangetroffen; slechts dat zij toch verbindbaar zijn in enig opzicht.

3269. Vandaar toen spraken zij, eerst over de geesten van den aardbol Mercurius, die aanwezig waren op een aftsand naar rechts, omstreekt, naar het mij toescheen, tegen het einde van dit heelal, over welke geesten de nieuw aangekomen geesten in hun menigte spraken, zeggende dat zij niets waard waren; zij voelden terstond de natuur van genen aan, dat dit niet met de hunne strookte.

3270. Na enig spreken en onderzoek, werd het klaarblijkend, dat zij op niets anders letten dan op nut; zij bekommeren zich niet om het eerste het beste object, maar om het nut daarvandaan, onverschillig welke nutten het ook mogen zijn, welke tot onverschillig welke objecten behoren (: deze dingen willen zij gezegd hebben :), maar zij blijven niet bij dat nut staan, maar in het nut daar weer van; ook niet in dit nut maar in het nut daar weer van, tot het negende nut toe; daar blijven zij dan bij staan, omdat zodanig hun natuur is.

3271. Ook omdat zij zich niet konden omhoog werken in de atmosfeer der geesten van dezen aardbol, noch in dien der anderen, alleen in die van sommigen van den aardbol Mars, en omdat de geesten van Mercurius in het gemeen aldus verwijderd waren, en deswege dat hun natuur niet samenstemt,

behalve dat zij slechts nutten willen weten en kennen, en wel niet alleen de nutten het naast tot het object, maar verder verwijderde, ja zelfs tot het negende nut voortgeschreden, konden zij geenszins met de geesten van onzen aardbol samenstemmen, die zich zelfs niet om het naaste nut bekommeren (uitgezonderd de engellijke geesten), dan alleen om zulke nutten die neerwaarts strekken, en hun grens vinden in stoffelijke, lichamelijke en aardse dingen.

3272. Toen daarnaar onderzoek werd gedaan wat hun natuur is, omdat die mij volslagen onbekend was, namelijk dat er geesten kunnen bestaan die niet verwijlen bij het naaste nut der objecten, maar voortschrijdend van dit nut tot den negenden graad in opeenvolging, werd mij, om door een voorbeeld een idee te vatten, ook één enkel voorbeeld gegeven, namelijk door hun vraag waarom ik dit wilde weten, of wat voor nut het had als ik het wist; toen zeide ik terstond het naaste nut; voorts, voorbijgaande de voortschrijdende nutten, tot het naaste nut, of een zeker gemeen nut; maar dit lieten zij niet toe, zeggende dat daarna dit nut niet komt hetwelk eender voortschrijdt tot het negende nut; gegeven werd ook de voortschrijding; vandaar werd te weten gegeven, dat er als het ware een soort van vermenigvuldiging van nutten in zich was, totdat zij kwamen tot derzelver hoedanigheden en hoeveelheden, en daar pas kwamen zij tot rust; toen werd mij eveneens een levende doorvatting gegeven, door vergemeenschapping, van hun natuur, dat zij zodanig zijn.

3273. Gezegd werd verder, dat op de aardbollen van het heelal er sommigen zijn, die tot het 50ste nut voortschrijden.

3274. Ondertussen, wanneer zij tot het negende nut gaan, dan weten zij de objecten, met het naaste nut, of het naaste nut verwijderd van het object (: want nu willen zij gezegd hebben, dat zij zich niets om het object bekommeren, slechts om het nut van het object :); aldus weten zij dit naaste nut duister, voortschrijdende van daar klaarblijken der volgens den graad der voortschrijding, tot aan het negende nut toe, hetwelk zij klaar menen te zien, ja zelf allerklaarst, omdat zij van zulk een inborst zijn.

3275. Mij verscheen ook een mens ter rechterzijde, een klein weinig hogerop, maar slechts als een zekere dunne wolk, zijn aangezicht niet tot mij gewend, slechts ter linkerzijde; aldus werd een grijze baard gezien, lang, vrij sierlijk; aldus een oud man; en toen ik hun zeide dat ik een van hun bewoners had gezien, en wel zodanig, zeiden zij dat zij oud zijn, en zodanig zijn op hun planeet; zij waren tevreden dat hij gezien was rechts, daar, niet links; links zou een teken zijn van niet goede nutten.

3276. En toen ik zeide dat hier op dezen aardbol naaste nutten zijn, zeiden zij daarover, dat die niet zo waardevol zijn, ter oorzaak hiervan, zoals mij te

denken werd gegeven, dat naaste nutten voor hen in het duister zijn, en met hun natuur niet samenstemmen.

3277. Ik doorvat ook dat zij op zulk een geweten betrekking moeten hebben, omdat zij zo tot de erkennenissen der nutten komen, en daar voor het eerst, zoals bij ouden het geval pleegt te zijn, tevreden zijn; niet dat zij zich verheugen, of verblijden met de erkennenissen der nutten, maar dat zij zo tevreden zijn, omdat hun leven, aan mij vergemeenschap, zodanig is. 1748, 23 Sept.

3278. Zij verschenen daarna boven het hoofd vrij hoog, zeggende degenen gevonden te hebben met wie zij kunnen samenzijn; aldus spraken zij mij van daar, mij tonende hoedanig hun spraak is, namelijk een gemene spraak door middel van de lippen; op de wijze van hun spraak bewogen ook mijn lippen, golvenderwijs; voorts eveneens een bijzondere spraak door middel van een beweging der spiervezels in de lippen, welke ik slechts op gemene wijze kon doorvatten dat zij zo is; toen hun werd gevraagd of zij een aangezicht hadden, aldus dat zij spreken door een aangezicht, wilden zij dit eerst niet zeggen; maar aangedreven daardoor dat hun gebaarde man geen geweld zou worden aangedaan, toonden zij dat hun spraak zich uitstreckte van de lippen naar de ogen; wat betekent een uitbreiding tot het verstandelijke; daarna duiden zij ook aan hun blijdschap of leven vanuit de erkennenissen der nutten, door den invloed van hun leven in het oog, maar ik gis, voornamelijk in het linkeroog. Zodanig is hun spraak; gevraagd werd of zij geen gearticuleerd woord hadden; zij antwoordden, dat zij niet weten wat een spraak van woorden is, bijgevolg wat een gearticuleerde klank; enigmatische wel wat klank is, want zij spraken met mij door geesten, of door ideeën, welke verglijden in woorden bij mij; want hun denking is er een van ideeën, als bij alle anderen, slechts dat zij niet afglijdt in woorden, maar in zulke beweginkjes der lippen, wat hetzelfde is.

3279. Verder toen ik aanving te twijfelen of zij longen hadden zoals wij, waardoor wij met gearticuleerden klank spreken, toonden zij mij door levende ondervinding, hoe vanuit hun longen een aura of atmosfeer in de lippen glijdt, want die vloeide uit een nabije innerlijke plaats van de borstholte naar de omtrekken van de borstkas, en zo omhoog door een zekeren invloed in de lippen, zodat de lippen worden bewogen niet onmiddellijk door den invloed der ideeën in de vezels, en zo in de beweegvezels, maar door zulk een binnengelegen longademing, als aangeblazen, 1748, 23 Sept.

3280. Wat hun animus betreft, zijn zij ook in een zekere verhouding tot degenen van Mercurius; maar in een minderen graad, namelijk dat zij niet zo willen bekend maken wat zij weten; en daarom worden zij maar een weinig aangedreven, dus in minderen graad, dan de geesten van Mercurius; zij

verheffen zich eveneens enigermate boven anderen, maar omdat zij ouden zijn, niet op kinderachtige wijze (zij willen dat ik het zo neerschrijf); zij zijn derhalve zoals de geesten van Mercurius, met een geheugen niet van uiteengelegen dingen, maar met een geheugen van aaneengesloten nutten tot het negende nut, op voortschrijdende wijze; vandaar schijnt het te kunnen worden geconcludeerd uit de dingen die gezegd zijn over den weg der denking der geesten van Mercurius, wat de denking van genen is.

3281. Die oude, die gezien was, wordt door hen aanbeden als hun god; aldus namelijk nemen zij het op, dat hij schijnt degene te zijn die alle dingen regeert; zij willen derhalve gelijk aan hem zijn, net zo oud, met grijze baard; en toen hun werd gezegd dat zo iemand niet het heelal regeert, en dat hij tot hen geleid zou kunnen worden om dat te bekennen, wilden zij hem derhalve zien en horen, en toen hij hun was getoond, zeide hij hun, dat hij een dief was; hij is boven mijn hoofd, en regelde de dingen die ik schreef; hij beleed vóór hen, dat hij niets is, en doorvat geregeerd te worden door een anderen hoogste (hij wil zeggen vanwege zijn geesten dat hij geregeerd werd door een hogeren geest dan hijzelf); maar omdat zij zodanig zijn, wordt het hun toegelaten; doch langs een korteren weg worden zij zo gebracht tot de aanbidding van den Heer, Die het heelal regeert; en om aan te tonen dat hij het zelf was, sprak hij met hen volgens het binnenste leven van hun natuur,

3282. zo dat hij hun denking binnentrad, aldus de spraak der ideeën, geheel en al in hun innerlijk leven, hetwelk mij ook gegeven werd te doorvatten, en zo dat het toen hun binnenste leven was; hij zeide, dat hij niet de hoogste was; toen zij diens leven beseften, uit wien zij zeiden hun leven te hebben, toen bekenden zij dat hij het was; en zo sprak ik dan met hen, dat zij nog beter gemaakt kunnen worden: zulk een gebaarden man aanbidden zij dus, maar erkennen hem krachtens zijn leven; het werd te doorvatten gegeven, dat meerderen zo zijn, en zelfs dat zij menen dat allen die zodanig zijn, dat zij aan hen een eender leven kunnen ingieten, hun god zijn; wat hun gezegd werd.

3283. Gesproken werd over hen, dat zij nochtans op den goeden weg zijn, en zo gemakkelijk tot den hemel geleid worden, om engelen te worden, hetgeen zij liefhebben te worden, zoals ik nu doorvat; daarvandaan werd bevestigd, dat zij in het algemeen nutten liefhebben, en dat zij het leven der nutten hebben, niet de nutten der begeerten; dat zij, hoewel zij een baardling vereren vanwege een overeenkomend leven, nochtans engelen worden, is omdat het is in eenvoudigheid en onwetendheid, zoals degenen die een of ander heilige aanbidden op dezen aardbol; wanneer zij dit doen vanuit eenvoudigheid en onwetendheid, vooral knapen en meisjes, worden zij in het andere

leven gemakkelijk voortgeleid tot de aanbidding van den Heer; anders de volwassenen, die weten dat het vals is, en met fantasieën doordrenkt zijnde, de eenvoudigen bevestigen vanwege hun trots en hun wellusten, die worden uitgebeeld als zijnde op den bozen weg, en ondergedompeld in wereldlijke, lichamelijke en aardse dingen.

3284. Zij trokken zich daarna terug, en wel boven het hoofd achterwaarts, en daar kwamen terstond hun geesten samen, die hen begroetten volumegewijs [*voluminatum*], door een soort van golving zoals golven in het midden oprijzende en zinkende; en zij vertelden hun wat er gedaan was; en het werd hun gezegd, dat zij alleen hun binnenste leven aanbidden, en al wie in het andere leven zodanig is, vanuit hun geesten; aldus de gezelschappen die hun zulk een leven kunnen inblazen; en dat zij die aanbidden als een god; en daarom hebben zij niet één god, maar ontelbare; nu wordt hun gezegd, dat de Heer Die het heelal regeert, één is, en dat één moet regeren; en dat uit Hem alle leven van allen is.

3285. De dingen die geschreven zijn over de geesten van een ander heelal, namelijk dat zij niet rusten tenzij omstreeks het negende nut, overkwamen mij op den zelfden dag, alsof ik eendere dingen eerder geheel en al zo gezien had, dat ik eender had overpeinsd wat zulke voortschrijdende nutten betekenen; zo dat zij geheel en al verschenen alsof zij mij eerder getoond waren; zoals ik eveneens oudtijds heb gedacht dat zulke herinneringen bestaan, terwijl toch die dingen eerder niet gebeurd zijn; waarover ook Cicero geschreven heeft; wat, zoals ik gis, uit de geesten van het heelal voortkomt, want zij willen dat die dingen niet worden vermeld; en daarom werpen zij zulk een herinnering binnen; daaruit staat eveneens vast, waarvandaan een zo levende herinnering van zulke dingen komt; en dat zij dit zo levendig kunnen doen, komt vanuit hun leven, hetwelk ten zeerste gelijk is aan een overredend leven; als zij immers iemand in zulk een overreding houden, zoals hun leven is, dan kan de mens niet anders dan zo denken.

3286. Opdat zij zouden weten welken god zij vereerden, waarover eerder, die een baard had, werd hij door boze geesten van dezen aardbol, en wel van de grofste soort, gehouden boven mijn hoofd als gebonden; zodat hij het hoofd drukte, vrij lang, en onderwijl benutten zij hem of zijn leven, om een misdaad te bedrijven, die ik hier niet beschrijf; en daarna werd hij getoond aan zijn geesten, die vergaderd waren, opdat het zou uitkomen wat zij voelen aangaande hun god, die door de grofste en ergste geesten aldus gehouden kon worden, en niet bij machte zichzelf te bevrijden; opdat zij het nog verder zouden weten, wilden zij heengaan, en wel beneden den aardbol,

aldus menende aller-verst weg te zijn; en terstond werden sommigen van hen omhoog gerukt in een oogwenk boven mij, en zo werd getoond dat hij zich niet kon bevrijden; evenmin konden zij geloven dat zij ver weg waren, in het heelal, daar zij zich zo in een oogwenk vertonen, en allen aanwezig zijn in den aanblik des Heren, allertegenwoordigst; nog wordt hij vastgehouden, en wordt door hen beschouwd, en zwijgt; daarom zeggen zij nu: wij beschouwen den god dien wij vereren, dat hij eender is aan den duivel, en niet aan god; het zijn hun woorden; hij wordt beschreven als zo wanstaltig, dat zij geen hebben gezien meer wanstaltig dan hij; 1748, 23 Sept.

Over het eindige en het oneindige.

3287. Ik sprak met geesten over het eindige en het oneindige, en wel met ideeën, zeggende, dat het eindige in hoeveel onbegrensde veelheden ook ooit vermenigvuldigd, nochtans niets is ten opzichte van den Heer, Die Oneindig is; zo is het eindige niets ten opzichte van het Oneinige; en dat door elk eindige niet het Oneindige kan worden doorvat; maar als het wil denken over het Oneindige, dat een duisterder iets komt opzetten, zodat het aan hetzelfde verschijnt als geen. 1748, 23 Sept.

Hoe de geesten van Mercurius zich de erkentissen der dingen verwerven.

3288. Ik sprak met hen, en het werd doorvat, dat zij waarheen zij ook komen, terstond uit de gezelschappen van andere geesten door-vatten wat zij kennen [*norunt*] aangaande de dingen die dan objecten zijn; want het vermogen der geesten is zodanig, dat zij terstond door-vatten wat de anderen weten [*sciant*] en wat zij niet weten, zodat er vergemeenschapping is, zoals wanneer een geest tot een mens komt; aldus was het hun enige malen te weten gegeven al wat ik over enige zaak wist, alleen door aan hun ideeën te kleven, en zo de dingen op te wekken die bij mij zijn, hetzij vergeten, hetzij niet vergeten, welke dingen in hun sfeer kunnen vallen, zoals mij enige malen eerder door ondervinding is bekend gemaakt. Daarom, dewijl zij zo rondzwerven, is het hun gegeven ontelbare dingen te kennen, welke zij ook onthouden; maar nochtans bekennen zij, dat hoewel zij onbegrensd veel dingen weten, er nochtans onbegrensd veel dingen zijn die zij niet weten, want nooit tot

in het eeuwige kan het bestaan, dat zij iets, zelfs het minste niet, kunnen weten, hoewel het onbegrensd veel dingen zijn, omdat vanuit dat ene alleen een onbegrensd veelheid van onbegrensd veelheden voortkomen die zij niet weten. 1748, 23 Sept.

3289. Maar nochtans kunnen zij van andere geesten niet meer dingen kennen, dan uit den Heer gegeven wordt, hetgeen hun ook werd getoond, bij mij; toen eerder hun iets te weten werd gegeven zowel door hun eigen onderzoek, als door een levende stem, werd het ineens gestopt, zodat zij niets konden weten uit mij, en daarom geërgerd zijnde, zeiden zij geprikkeld, dat ik niets wist.

Overeen geest die op niets anders uit is dan om boos te doen.

3290. Er was een geest bij mij, van binnen, die niets anders in den zin had, dan daarop de wacht te houden hoe hij mij zou kunnen schaden; en ik besepte dit niet, dan twee- of driemaal toen ik met hem sprak, dat hij zodanig is, dat wanneer anderen over anderen spreken en denken, hij alleen daarop uit is hoe hij als de gelegenheden zich mochten voordoen, zou kunnen schaden, beroven of kwaad berokkenen, zodra de gelegenheid rijp is, waarop hij bij voortduur loert; zodanig zijn velen op onzen aardbol, dat zij er met animo loeren op boosheden van anderen, wanneer die over anderen spreken of denken; maar omdat ik niet klaarblijkend ben gestuit op dezulken van zodanige natuur, vermoed ik dat zij gescheiden zijn van anderen, omdat hun denking niet samenstemt. 1748, 23 Sept.

Wat streven is.

3291. In geestelijke idee heb ik doorvat wat streven is, namelijk zoals een geest die streeft (of poogt) al zijn boze op verschillende wijze uit te oefenen, volgens zijn geaardheid; aldus is een geest een streven tot alle boosheid; en voor zoveel als er van hem door ideeën, gesprekken, of kunstgrepen naar buiten komt, voor evenzoveel gaat het streven in daad over; en daarom is elke idee een beeld van hem, voor zoveel als het uit hem is; 1748, 23 Sept. Verder gaan strevingen heen in actieve en uitwerkende krachten, en waar zij uitwerkend worden, werken zij volgens haar natuur, maar worden opgenomen volgens haar natuur en de beschikking uit den Heer, aldus eveneens volgens den

staat: de uitwerkende actieve krachten gaan zo wederom daar over in streven; aldus worden zij begrensd, 1748, 23 Sept.

Dat de Heer werd gezien.

3292. Toen geschreven werd over de geesten van Mercurius, dat hun was beloofd erkenenis [van den Heer], en dat hun getoond was het evenbeeld van een zon, en zij zeiden dat het niet de Heer was, omdat zij het aangezicht niet zagen; en toen daarover gesproken werd door geesten, maar wat zij zeiden, weet ik niet – toen verscheen de Heer zoals de Zon, in welker midden de Heer was, omgord door een zonneband als het ware; de geesten van Mercurius, toen diep vernederd, zonken neder, en in de benauwdheid der vernedering erkenden zij Hem: vlak daarop werd Hij gezien door de geesten van dezen aardbol, zoals Hij verscheen in de wereld aan hen die Hem in de wereld hebben gezien; de een na den ander bekende, dus meerderen, dat Hij de Heer is Die geweest was in de wereld, aldus voor de gehele menigte; vlak daarop werd Hij ook gezien door de geesten der bewoners van Jupiter, die eveneens met klare stem zeiden dat het Hijzelf was Dien zij gezien hadden; want op dien aardbol vertoont Hij Zich af en toe zichtbaar. 1748, 23 Sept.

Over het Licht.

3293. Zekere geesten, nadat de Heer was gezien, werden neergelaten, naar voren rechts, en onder het voortgaan zeiden zij dat zij een Licht zagen, veel zuiverder dan zij ooit hadden gezien, en dit zeiden meerderen, namelijk dat zij nooit groter licht hadden gezien: en dit, toen het hier avond-tijd was, 1748, 23 Sept.

3294. Sommigen dergenen die zich hadden ingedrongen in het samenzijn der goeden, werden onderkend anderen te zijn; vandaar werden zij afgescheiden; zij verschenen aan genen als naakt, alsof zij haar onschuld betuigden; het waren zodanigen die in het leven des lichaams om meerdere oorzaken, zoals ook vanwege rampspoeden, zich vroom voordeden; en wanneer zij in dien staat worden teruggebracht, kunnen zij niet worden onderkend door de goede geesten, omdat zij zodanig zijn geweest toen zij in de wereld waren; maar nochtans, wanneer zij worden teruggezet in den gemenen staat van haar leven, zijn zij bedriegsters, zoals ook daarna, wanneer zij worden bevrijd van

de rampspoeden in de wereld; maar door de engelen worden zij nochtans onderkend in onverschillig welken staat van vroomheid: 1748, 23 Sept.

Over de zee onder de voeten.

3295. Onder de voeten is een diepe zee met golven, zoals het schijnt; daarnaartoe worden sommigen neergelaten, en omdat er een afgrijzen is van de diepte, worden zij dus door afgrijzen aangegrepen van in de zee geworpen te worden; voor wie dit geldt, of wie daarin geworpen worden, staat nog niet voor mij vast, 1748, 23 Sept.

Vervolg over de bewoners van een andere wereld of van een zeker heelal in den sterrenhemel.

3296. Toen hun god, dien zij vereerden, waarover eerder, toornig was dat hij zo ontdekt was door zijn geesten, trachtte hij in zijn toornigheid mij op al zijn manieren te schaden, door zich boven op mijn hoofd te werpen, en wat voor vervloekingen hij uitte en wat voor magische kunstgrepen hij probeerde, weet ik niet, maar dat hij ze op zijn manier uithaalde, werd aan gevoeld; iets voelende van binnen in mij, zoals een uitademing van lucht; tot hem zeide ik, hoe het daarmee gesteld is, namelijk hoe zij ademen als de lippen worden bewogen, behalve eendere dingen die ik mij niet herinner; zeggende dat hij mij niets kan schaden; zoekende ondertussen te slapen, en zo viel ik in slaap, en droomde iets over mijn verloren geschriften, en over de haard waarin zij verbrand waren: uit dien slaap ontwaakt zijnde, ontwaarde ik rondom mij vele geesten, ook sommigen die van dezen aardbol waren, voorts ook goede engelijke geesten in het midden van hun menigte.

3297. Toen ik giste dat zij mijn droom aan het voortzetten waren, want zij waren in een woeligen staat, hoorde ik hoe zij iemand geducht op hun wijze straften en havenden, die hun god was, die, naar ik besepte, den gansen nacht mij had belaagd; degenen die hem bestrafden en havenden, waren van dien aardbol; diens geesten waren voortdurend in de mening dat zij mij zo bejegenden, met de grootste woede; hetgeen ik ook besepte en hoorde; en onderwijl bespiegelde ik over hun wrede bestraffing, hoe zij degenen tracteren die dezen god verachten, en hem van alles aandoen; terwijl hij hen zo aanspoort, want hij is boos, zichzelf liefhebbend.

3298. De straf was zodanig: zij rolden hem in een wollen lap, van voeten tot hoofd, en zo rondwentelend op hun manier; en nadat zij hem hadden rondgerold op hun manier, hielden zij in hun hand de knoop der samenbinding en trokken die aan, zodat hij veel nauwer werd gebonden en verstrikt dan ik ooit ergens anders had gezien; en zo rolden zij hem tussen hun handen om en om, en door een verbrijzeling op wrede wijze havenden en verscheurden zij hem, wat niet te beschrijven is zo erg; en die inwikkeling werd ettelijke malen herhaald, met vrijlating en inwikkeling, en verbrijzeling; zij probeerden ook een fantasie daaraan te voegen; maar ik doorvatte dat de kracht der fantasie door den Heer werd weggenomen, opdat zij niet zulk een gevoel zouden bewerken als zij van plan waren toe te dienen: en toen die geest aan hun handen was ontgleden, was, naar links ietwat dieper, een andere kohort geesten aanwezig, die

3299. eender hem ging bejegenen, naar mij toescheen; als er een verschil was, heb ik dat niet opgemerkt; nadat hij aan genen was ontgleden, bejegende een andere kohort hem wreedaardig; en zo, naar ik gis, nog tot een vierde kohort toe, in opeenvolging; en ten slotte was hij vrij; hij kwam tot mij, en is nu bij mij; en toen werd hun gezegd dat hij hun god was, dien zij zo hadden mishandeld; en dit zo klaarblijkend getoond, dat zij het niet konden ontkennen; want hij was aanwezig, en zou, als zij daaraan twijfelden, het bekennen; en zij zagen hem aanwezig; ook dat hij het was; en dat zij mij niet in het minst hadden aangeraakt. De engelen boven hadden al die dingen gematigd, zoals zij bij alle straffen doen.

3300. Vlak daarop werd een andere geest, een boosdoener, eender te pakken genomen, en verscheidene anderen; en hun voorman werd ook zo in een laken gerold, en gedragen, en getoond aan geesten en engelen; en het werd erkend wie hij was.

3301. Met geesten van dien aardbol sprak ik daarna over hun god, voorts over den Heer, dat Hij het heelal regeert, allen het goede doet, en niemand straft; voorts dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen weet vanaf iedereens kindsheid, en nu dat de Heer alle en de afzonderlijke dingen vanaf iedereens kindsheid tot in het eeuwige weet.

3302. Getoond werd toen ene die gedragen werd, en haar aangezicht was blinkend wit, hetwelk ik vanwege den glans niet zag; zij werd gedragen van voren naar links achterwaarts; en het werd ingeboezemd, voorts geopenbaard, dat zij diens moeder was, want hij dacht aan zijn moeder; maar de denking viel binnen in boosdoeners, die gestraft werden, zoals gezegd werd; want hij wilde zijn moeder voedster noemen, misschien omdat zij door genen werd

vereerd als godin; voorts werd hij eveneens aan mij getoond, hoedanig hij in zijn leven was; zijn aangezicht was bruinig, hier en daar lemig, en van een menselijk geel, maar over het geheel bruinzwart, uitermate misvormd; gezeten op een zetel vlak tegen den grond, als het ware op iets nederigs in een hoek: of het een huis was of buiten een huis, weet ik niet; hij knikkebolde als een ouwetje, hetgeen de meest gemene beweging is van hen die met lipbeweginkjes spreken: want dit is het gevolg ervan.

3303. Ondertussen, toen de straf der verscheuring aanhield, waren engellijke koren in de meerderheid op dezelfde plaats waar de straf voorviel, als ook rond daaromheen; en met mij spraken zij van daar; en de boze geesten deden dezen geen kwaad aan; ik weet amper of genen het wisten.

3304. De natuur dier geesten is, dat zij steeds twijfel koesteren wanneer erkennenissen der waarheid hun worden gezegd, omdat hun god ook toelaat dat boze geesten zulke twijfels aanjagen, en zij nemen den invloed der boze geesten grover op; tenslotte werd het gegeven hun te zeggen, dat er waarheden zijn die geen twijfels toelaten, 1748, 24 Sept.

3305. Dat zij een leven hebben eender aan het persuasieve leven, heb ik meermalen gezegd, en nu wordt het eveneens gezegd, omdat iets ervan aan een ander werd ingegoten.

3306. Zij beschouwden door mijn ogen iets van een stad, huizen en een park; zij zeiden dat zij zulke dingen niet hebben, maar bergen en valleien; zodat, voor zoveel zij weten, er geen liefelijke plaatsen zijn dan die welke tot valleien behoren: verder zagen zij de stad, en waren verwonderd, en zo merkten zij op een anderen aardbol te zijn. 1748, 24 Sept.

Over een vrouw die gemengde geslachtsgemeenschap begeerde.

3307. Er was een vrouw, niet wetende wat de echtelijke plicht is, namelijk dat alleen één echtgenote en één echtgenoot het huwelijk maken; deze werd gevonden, en onderzocht, zijnde zodanig dat zij gemengde geslachtsgemeenschap begeerde; omdat zij arglistig was, werd zij terzelfder tijd gekastijd, door een lange slang, die binnenging; en toen, omdat zij niet wilde aflaten van haar gedrag te verdedigen, werd zij gestraft door een slang die haar tong wegnam; en daarna werd zij naar gehenna gezonden, 1748, 24 Sept.

Dat de engelen niet alleen vanuit één enkel woord, maar ook vanuit één enkele zucht kunnen weten hoedanig een mens is.

3308. Met een geestelijke idee doorvatte ik, dat de engelen niet alleen vanuit één enkel woord, maar ook vanuit één enkele zucht al wat in mens of geest is, weten; want de zucht is de denking des harten; waarover ik met de geesten eveneens heb gesproken, en het werd bevestigd, 1748, 24 Sept.

Er zijn er die begeren te bouwen.

3309. Sommige geesten zagen door mijn ogen huizen bouwen, en werden door de begeerte gedreven als het ware dezelfde te zijn die deze huizen bouwden en in orde maakten; na enige weken, toen ik wederom de huizen zag, waren zij voltooid, en toen waren die geesten met evenveel voldoening verblijd als iemand maar had kunnen zijn die de eigenaar was; hetgeen zij ook bekenden; en toen wilden zij anderen in hun gezelschap trekken, om samen te spannen; om welke oorzaak, weet ik niet; toen wierpen zij als het ware haken uit om anderen tot zich te trekken, net als vissers, 1748, 24 Sept.

Dat naar meer hemelse vreugde uitzien, een begerigheid is.

3310. Ik sprak met geesten, dat iedere goede het toppunt van vreugde erlangt uit den Heer, dat is, tot het binnenste van hem toe, zodat hij méér niet kan verdragen; en hoewel er in den innerlijker graad nog ontzaglijk veel meer is, is het nochtans een begerigheid als iemand naar méér uitziet dan zijn verkregen binnenste vreugde uitmaakt; behalve nog dat als hij dat verkreeg, hij datgene zou ontvangen wat vernietigend zou zijn voor alle dingen en voor hemzelf, omdat hij het niet verdragen kan; deswege is het een begerigheid, dat is, een boze; hetgeen bevestigd werd door de geesten; want toen het een begerigheid werd geheten, stonden zij als het ware verstoeld, en zwegen, 1748, 24 Sept.

Over de Oudste Kerk.

3311. In mijn denkingen vloeiden subtielere boze geesten in die boven het hoofd waren, en ik bekende dat zij waren van die arglistigen boven het hoofd,

die ook vloeiend en zacht optreden, maar hun streven is boos; en zij konden hun doel niet bereiken; aldus vloeiden zij bij graden in, uit hen die van dezen grover invloeden, tot hen die het subtieler deden, zo dat de doorvatting van de invloeiing bijna begon te vergaan, terwijl de doorvatting dat de bozen invloeden, bleef aanhouden.

3312. Tenslotte vloeide nog innerlijker van die hoogte af, iets dergelijks of iets eenders, nog subtieler, in, en wel zo subtiel, dat ik eerst die subtiliteit niet doorvatte, aldus dat het was binnen den vorigen subtielen invloed; en toen de bemiddelende geesten het beseften, wilden zij die aangrijpen, alnaar zij gewoon zijn, en zo het toelaten, om mij te schaden; maar zij konden niet anders dan onderscheiden van genen zijn, want zij die de subtielste van hen zijn, zouden niet kunnen binnentreden in de uiterlijk subtielen, noch dezen in de innerlijk subtielen.

3313. Het werd voor mij opengedekt dat de subtielsten, die ik tevoren niet doorvatte, degenen waren die de zonen der Oudste Kerk zijn geweest, namelijk vóór den vloed, teruggebracht in hun staat zodanig als zij waren, wier boosaardigheid niet kan worden beschreven, omdat die subtieler was dan tot mijn doorvatting zou kunnen komen, behalve dat zij er was: wat echter of hoedanig, werd daaruit alleen gegeven te doorvatten dat zij boos waren; in één woord, zij waren innerlijk boos, zo dat zij, als zij nog meer innerlijk boos waren geweest, nooit, tot in het eeuwige niet, gezaligd zouden kunnen worden, want zij wilden de zuiver geestelijke dingen eveneens verderven.

3314. Daarna spraken met mij zij die van de Oudste Kerk waren geweest, die in de allerhoogste hoogte zijn; naar ik gis bestaat er een nog hogere hoogte niet; zij zeiden dat zij daarvandaan waren, en zo vergezelschap samen zijn, niet wetende waarom zij op die hoogte zijn, en dat zelden anderen tot hen komen, dan alleen somtijds ergens anders vandaan, vanuit het heelal, zoals zij zeiden, maar van wie dan, wisten zij niet.

3314[b]. Verder sprak ik met hen over den Heer; zij zeiden over den Heer niet te kunnen spreken; hun ideeën immers waren hemels, en omdat het woord Heer een geestelijke idee inheeft; toen sprak ik ook in andere ideeën waarmede de Heer wordt uitgedrukt, zoals Jezus en Christus; dit konden zij derhalve ook niet doorvetten, omdat de ideeën waren overgruisd met natuurlijke dingen, dewijl het namen waren; toen Hij echter was uitgebeeld als Middelaar en Wederverwekker, toen, bijna halverwege het toelatende, erkenden zij het, omdat het toen hemelse ideeën waren, die een doorvatting geven. Zij zeiden dat zij den Heer verwacht hadden te komen, Die het algehele menselijke geslacht zou zaligen; maar dezen waren toen alleen degenen die

leefden toen de Oudste Kerk begon neder te neigen en te ontaarden; hun was toen onthulling gedaan,

3315. want toen hun werd gevraagd, of zij wisten wat het betekent dat het zaad der vrouw den kop der slang zou vertreden, zeide een dat hij het was die dit het eerst heeft gezegd; doch omdat het een gezelschap was, werd hun gezegd dat de ganse schare aldus in het gemeen had gesproken, en had verwacht een in de wereld te komen Heer Die het menselijk geslacht zou zaligen; doch voordat zij werden onderricht, wilden zij het niet toelaten, dat Hij als Mens zou worden geboren; maar toen het gezegd werd dat Hij niet vanuit het zaad van den man, maar vanuit het zaad der vrouw was geboren, zoals de woorden ook zeggen, namelijk dat het zaad der vrouw den kop der slang zal vertreden, toen erkenden zij, hoewel niet gemakkelijk, omdat zij de doorvatting hebben van een mens die geboren zou worden vanuit het zaad van een man. Zij zeiden verder, dat zij van af dien tijd over niets anders hadden gedacht dan over kroost, zodat hun voortdurende verrukkingen waren de eegaden lief te hebben om het kroost; hetgeen mij eveneens werd getoond, daarmede dat een verrukking van het ganse lichaam in waaktoestand en slaap het gebied der lenden in beslag nam,

3316. en dat zij niets intenser wilden dan kroost voortscheppen: en ik doorvatte dat dit was ter oorzaak hiervan, dat het invloede vanwege de komst des Heren in de wereld; aldus werd het ingeboezemd als werkende; vandaar hun binnenste allerverkwikkelijkste verrukking, of hun verrukkelijkste verkwikkelikheden, welke niet anders invloeden dan zoals de echtelijke liefde en de storge, aldus tezamen met de liefde; niet langer de liefde van de eegade innerlijk, maar alleen jegens het kroost; en daarom doorvat ik nu, dat de liefde der eegade verging, en bleef in de liefde jegens het kroost, of in de storge; zoals kan vaststaan uit die Kerk, en de daarop volgende Oude Kerk, namelijk dat zij geen verkwikkelijkheid verkoren boven de liefde van het kroost, hetgeen vanuit vele dingen vaststaat, waarover elders, als de Heer het waardig keurt.

3317. Verder sprak ik met hen over den staat van hun spraak; opdat die zou worden doorvat, werd mij getoond hoedanig hun ademhaling was; en ik werd onderricht dat de ademhaling der longen werd gevarieerd in opeenvolging volgens den staat van hun geloof, hetgeen mij tevoren onbekend was; maar nochtans kan ik dit doorvatten en geloven, omdat mijn ademhaling zodanig is geformeerd door den Heer, dat ik van binnen kon ademen een vrij langen tijd zonder hulp van de uitwendige lucht, zo dat mijn ademhaling van binnen werd geregeld, dermate, dat nochtans de uitwendige zinnen in hun

kracht bleven, alsmede de daden; wat niet bij anderen kan bestaan dan bij hen die aldus geformeerd zijn door den Heer; niet dan op wonderbaarlijke wijze, wordt er gezegd; ik ben ook onderricht, dat die ademhaling aldus wordt geregeld, buiten mijn medeweten, om met de geesten te kunnen zijn, en met hen te spreken:

3318. voorts ben ik eveneens onderricht, dat de hemelse en de geestelijke engelen een verschillende ademhaling binnenbrengen, en wel een andere zij die hemelsen zijn, met alle verschil, en een andere zij die geestelijken zijn, met alle verschil; hetgeen mij werd getoond door de ademhaling zelf; behalve dat de geesten van Mercurius meerdere geslachten van ademhaling opsomden, voor een deel aan mij vergemeenschap, zowel die welke invloeiden in de innerlijke ademhaling, als die welke invloeiden uitwendig, vooral naar het linkeroog; zo dat ieder gezelschap van den grootsten mens zijn eigen soort van ademhaling heeft, welke ademhalingen invloeien en de gemene ademhaling des mensen uitmaken: en omdat de geslachten ontelbaar zijn, en de soorten van ieder geslacht ontelbaar, kan ik nog niet in het bijzonder de hoedanigheden derzelve voor ogen stellen, dan alleen dat wat gezegd is.

3319. Bovendien werd mij een ademhaling getoond die alleen behoorde tot de streek der lenden, tot aan de voetzolen; gezegd werd dat de ademhaling die alleen van den voet en de zool is, betekent de laagste samenstemmende ademhaling, of uit de lagere gebieden vloeiende, welke zij niet voelden; zoals zij trouwens daarna werd gescheiden van de innerlijke ademhaling; vandaar zijn degenen die de verkwikkelikheden van de gade of veeleer van het kroost opvatten zonder het innerlijke, zodanig als zij die in de Oude Kerk daarna gescheiden waren van het innerlijke; en omdat zij nochtans meenden de innerlijke dingen te doorvatten, worden zij de kop van de slang genoemd, want de kop van de slang betekent iets zodanigs; derhalve zijn zij ook echtbrekers, of die echtbreuken van niet het minste belang achten; tevens zijn zij ook wreed, en de wreedheid verbindt zich zo met zulk een echtelijke liefde; zij zijn ook onder de voetzool; in één woord, de sfeer der echtbreuken en der wreedheden zijn één, met zulk een wulpsheid als hoedanig het echtelijke verschijnt: hetgeen ik weet uit ondervinding.

3320. Ook werd getoond, dat iedere zin des lichaams zijn eigen ademhaling heeft, ja zelfs zijn eigen plaats van ademhaling; want wanneer de willijke ademhaling, die in waaktoestand van kracht is volgens den staat van het wakkerzijn, ophoudt, dan is alleen de natuurlijke ademhaling aanwezig; aldus voor zoveel vanuit dezen of genen zin, wakker is of van kracht is, wanneer ik temidden van de geesten ben, aldus is de ademhaling willijk, welke uit

den Heer Alleen wordt beschikt; zodat dan het willijke der ademhaling voor evenzoveel en zodanig aanwezig is als bijdraagt tot de hoeveelheid en hoedanigheid van dien zin; hetgeen ook door ondervinding te doorvatten is gegeven; bovendien is mij eerder door veel ondervinding gegeven dezelfde conclusie te trekken, voordat ik met geesten sprak, namelijk dat de ademhaling overeenstemt met de denking, zoals ik in de kindheid de adem met opzet wilde inhouden wanneer des morgens en des avonds gebeden werd; voorts wanneer ik de ademtichten wilde laten samenstemmen met de hartklop, dat dan het verstand als het ware aanving bijna te verdwijnen; voorts daarna, dat ik, bij het schrijven in verbeelding, waarnam dat ik mijn adem inhield, die als het ware stil was;

3321. waarover het daarna gegeven werd te denken; daarover heb ik hier en daar eerder gehandeld, naar ik gis, onder de verhandelingen over de long, en wel daarover wat de uitademing is, en wat de inademing, voorts wat het natuurlijke ervan, en wat het willijke; dat het natuurlijke des nachts regeert, en het gemengd willijke overdag; voorts dat er in de baarmoeder geen ademhaling is, maar dat zodra de zinnen moeten gaan werken, en de spieren, de ademhaling inzet: gezegd werd ook aan de geesten, dat zij de beschikking der ademhaling niet weten, en de mensen er zich niet om bekommeren die te weten; en dat deze hoogst verscheiden is; op welke wijze zij werkt op de spieren, wordt ingespannen, losgelaten, bepaald, voorts in de afzonderlijke dingen der spraak, welke voor den mens ten zeerste verborgen zijn; zulks ook deswege wijl nauwelijks iemand daarop let of daarover nadenkt, zelfs niet eens wetende dat er een natuurlijke en een willijke ademhaling bestaat, dat zij verschillend gemengd is in waaktoestand volgens de inspanningen en hoedanigheden der gewaarwordingen en der daden des lichaams; daaruit volgt dat er een inwendige ademhaling is, wanneer het den mens wordt gegeven te spreken met geesten, welke door den Heer Alleen wordt geregeld, zonder dat ook de engelen het weten.

3322. Ik sprak met de mannen der Oudste Kerk over hun spraak, en dezen toonden mij op levendige wijze door vergemeenschapping van hun ademhaling met de mijne, hoedanig hun spraak is, namelijk dat het niet een spraak is van den mond of van gearticuleerd geluid zoals bij ons, maar door vergemeenschapping van hun ademhaling, welke hun toescheen uit de navelstreek naar het hart geleid te worden en zo omhoog door de lippen, niet gehoord langs den buitenweg van het oor, dus niet gehoord door het uitwendig oor en het trommelvlies, waaraan het uitwendig geluid invloet en als het ware aanklopt, maar door een zodanig door de lippen uitvloeiende

ademhaling, en binnengaande door hun mond, zo door de neusgaten, en door de Eustachiaanse buis in het oor, en aldus wordt doorvat; dat de allene ademhaling een volle idee met zich meebrengt, dit had ik eerder niet geweten, maar kan ik nu doorvatten,

3323. zowel vanuit een zekere doorvatting bevestigd door de ondervinding der inwendige ademhaling, als door het feit dat alle spraak en aandoening der spraak wordt geregeld door de ademhaling, zo dat er niets in de idee van een woord of van de spraak is, dat niet wordt bepaald door de ademhaling; en daarom volgt daaruit, dat de Oudste Kerk een veel voller idee had dan ooit kan bestaan in dezen tijd; aldus is het uitwendige der idee een zodanige ademhaling, omdat de idee haar voortbrengt; zodanig eveneens is de ademhaling der geesten, bijgevolg daarvandaan hun ideeën volgens onbegrensd vele verschillen, voorts volgens de graden, ten aanzien van de innerlijke ademhalingen; daaruit volgt, dat de ideeën der engelen, ook der hemelse engelen, niets anders dan ademhalingen zijn, en het leven van hen de Heer Alleen. Aldus ben ik nu onderricht.

3324. Getoond werd door levende ondervinding dat de ademhaling der Oudste Kerk is geweest uit de navelstreek hetzij naar de meer innerlijke ruggestreek der borst, en zo omhoog door de lippen heen, en daarom waren hun ideeën voller; daarna, toen de staat der Kerk werd veranderd, dat de ademhaling terugtrad van de navelstreek naar de streek van de buikholte, en zo omhoog naar de lippen; daarna meer naar de streek van de buikholte, zo dat slechts weinig van de ademhaling werd ontwaard boven, en zo verder omlaag, totdat geen ademhaling werd ontwaard van de borst; toen ving de uiterlijke ademhaling aan, bijgevolg het geluid door de luchtpijp, het strottenhoofd, de keel, de neusgaten, de tong, de lippen, welke allemaal voornamelijk de klank bepalen, en gearticuleerd maken; daarvandaan nu de spraak des monds, omdat de mensen volslagen uitwendig zijn. Vanuit welke dingen ik besepte, dat de ademhalingen zich achtereenvolgens gedroegen zoals het geloof in den mens; aldus zoals de sfeer des geloofs wordt opgenomen door den mens.

3325. Getoond werden mij ook andere verscheidenheden van innerlijke ademhalingen, zoals abdominale ademhalingen, die van de streek der geslachtsdelen, der lenden; voorts eveneens dat er een ademhaling van de linkerzijde, en niet tegelijk van de rechterzijde is.

3326. Daaruit kan klaarblijkend genoeg vaststaan, dat de boze geesten geenszins kunnen verkeren in de sfeer der ademhaling van de engelijke geesten, te minder van de engelen, want zo zouden zij verstikt worden, en in het geheel geen idee kunnen hebben, omdat de ademhaling overeenstemt

met de idee, en omdat de ademhaling organisch is, aangezien de ademhaling idee is, 1748, 25 Sept.

3327. Toen ik ophield te spreken met hen, verscheen een zwarte vlek ter zijde onder het linkeroog, en zij zeiden dat het betekende dat zij zouden ophouden te spreken; aldus verscheen het bij hen wanneer zij zouden ophouden.

Over geesten van onzen aardbol tegen de geesten van Saturnus.

3328. Toen wederom de geesten van Saturnus vanuit de verte in den aanblik kwamen, bestookten hen geesten van onzen aardbol even alsof zij waanzinnig waren, meerdere uren lang, door tal van dingen in te gieten die schandalig waren tegen den Heer en het geloof; en omdat dit voortduurde, waren sommigen verwonderd; maar de oorzaak was, opdat het vóór hen zou worden vertoond hoe het gesteld is met hen die betrekking hebben op den uitwendigen zin, ten opzichte van hen die betrekking hebben op de rede; want de geesten van onzen aardbol hebben betrekking op den uitwendigen zin, en heden ten dage bijna zoals gescheiden van elke rede; en de geesten van Saturnus hebben betrekking op de rede; aldus werd geopenbaard, hoedanigen zijn tegen de rede, aldus hoedanige rede zij hebben; bijgevolg dat zij met aanhoudende smaadheden den inwendigen mens bestoken, want de innerlijke mens is de rede; 1748, 25 Sept.

3329. De oorzaak is, zoals ik nu doorvat, dat wanneer de sferen der uitwendige zinnen, zodanige als de geesten van onzen aardbol weergeven, de sfeer der rede doorvatten, bijgevolg de sfeer der geesten die op de rede betrekking hebben, dat genen dezen niet kunnen verdragen; er heerst een natuurlijke onmin [*inimicitia*], daar de uitwendige zinnen zodanig zijn, of de mens dan wel de geest, dat hij niets gelooft dan alleen wat hij met de uitwendige zinnen doorvat, zoals bekend kan zijn. Een eendere onmin hebben alle mensen hier tegen de rede, maar die doorvatten zij niet dan alleen in verzoeking, omdat de rede als het ware naar de verte terugwijkt, en het onredelijke opvolgt met zijn fantasieën, waarmede zij worden verbonden. 1748, 25 Sept.

3330. Getoond werd, hoedanig de botsing der sferen is, namelijk van de rede en van de daarvan afgescheiden uitwendige zinnen, vanuit welke alleen voortspuiten redeneringen, visioenen, vandaar begoochelingen, hypothesen, en vandaar fantasieën; want zulke geesten van onzen aardbol kunnen niet anders dan de geesten van Saturnus bestoken; maar dezen vrezen genen nochtans niet, ja zelfs kwamen zij onder hen, en genen konden hun geen

kwaad aandoen; voorts werden de geesten van onzen aardbol, toen hun gezegd werd, dat zij in die sfeer niet zouden kunnen ademen, voortgeworpen uit zichzelf, de een hierheen, de ander daarheen, want het scheen hun toe niet te kunnen ademen; zodanig is het conflict van de fantasieën vanuit de uitwendige zinnen met de rede, die nooit kan worden overwonnen; hetgeen hun ook door een levende idee werd getoond; en dat zij zo onrustig zijn, wanneer er een conflict is; zoals bij iedereen het geval is, wanneer het redelijke in botsing komt met de fantasieën vanuit de uitwendige zinnen; dat zij vanuit de verte werden gezien, en zo als het ware op de vlucht, was omdat het redelijke van den mens van binnen verborgen wordt, wanneer de fantasieën regeren; doch wanneer de mens in een staat van rampspoed komt, dan is het redelijke aanwezig, en gaat het onredelijke opzij; ondertussen is de mens die in fantasieën is, in een quasi kalmen staat; zo regeren de fantasieën, hetgeen daarmee werd getoond, dat wanneer de geesten van Saturnus niet verschenen, alsdan plotseling een kalmte ontstond onder de geesten van dezen aardbol, 1748, 25 Sept. en dat zij dan niet weten wat het geestelijke is.

Over de geesten van Mars.

3331. Aanwezig waren geesten van Mars, en zij die op een afstand waren, werden daarna bestookt door geesten van onzen aardbol; en dezen waren in de ogen van genen als het ware waanzinnig; hetgeen ik hun ook zeide; zo dat zij als zij niet in banden werden gehouden gelijk krankzinnigen, zich in het verderf zouden gestort hebben; toen kwamen engellijke geesten van Mars, wier komst ik doorvatte zoals een zuiverder aura; toen werd plotseling de vergemeenschapping met de geesten van onzen aardbol weggenomen, die daar nabij genen waren; aldus konden zij niet razen; hun subjecten werden uiteengeslagen door de komst van de engellijke geesten van Mars, omdat zij in dezelfde sfeer niet konden zijn. Toen vernederden zij die van verre waren, zich voor den Heer, dermate dat de geesten vandaar zeiden, dat zij nooit hadden geloofd dat er zodanige vernedering bestond; zij zonken ook dieper terneder, en werden uitgebeeld op de knieën, 1748, 25 Sept.

Aan een geest werd getoond, dat hij niet anders kon spreken dan volgens het object voor hem getoond door mijn denken.

3332. Een zekere boze geest, die vrij prompt sprak, zonder reserve, zeide, dat hij sprak vanuit zich; en daarom vestigde ik mijn blik strak op een vlieg; toen kon hij niet anders spreken dan over een vlieg, volgens mijn blik; het cogitatieve van de blik kon niet worden opgemerkt door mij; daarvandaan werd ik onderricht, dat hij niet sprak vanuit zich, zodat hij het niet kon nalaten of hij moest terstond spreken volgens mijn denken.

Over sferen.

3333. Er bestaan sferen in het andere leven waarvan de mens zelfs niets afweet, zo dat als ik zag dat die bestaan, nauwelijks iemand dat kan geloven; de enige sfeer die den mens bekend is, is de geur, zodat hij, als hij van een scherpe reuk is, kan weten hoedanig de atmosfeer is; aldus in meerdere dingen, met onderscheid; er bestaat eveneens een andere sfeer die den mens bekend is, namelijk dat hij deze of gene spijs begeert, wat genoemd wordt een bepaalde appetijt.

3334. Maar in het andere leven bestaan geestelijke sferen, dermate bespeurbaar, dat terstond wordt onderkend hoedanig een geest is die komt aangewaaid [*alluit*, letterlijk *aanspoelt*], hetzij hij denkt, hetzij hij niet denkt; zulke sferen zijn er ontelbare, namelijk onverschillig hoeveel geesten, voorts hoeveel gezelschappen van geesten; wanneer meerderen samenzijn, zo wordt het hoedanige der gemene sfeer van allen, gemengd zijnde, onderscheiden: de engelen onderkennen hen terstond, en het mengsel, wanneer de Heer hun de sfeer van genen te doorvatten geeft; aldus ontelbare sferen, zijnde de sferen van meerderen.

3335. Heden en gisteren werd door mij doorvat de sfeer van ongelovigheid, namelijk, dat zulke geesten niets willen geloven van de dingen die gezegd en gezien zijn, toen ik de dingen die gezien waren onder hun gemene groepen terugbracht: in de wereld worden dezulken gemeenlijk skeptici geheten, omdat zij niets geloven, noch iets zullen geloven van de dingen die over het andere leven worden gezegd, noch over de sferen; zodanig zijn meerderen, en zij ontlennen het aan hun fantasieën, dat zij niets willen geloven dan alleen wat zij zien, of met de zinnen vatten; en daarom, zolang zij in een dergelijke ongelovigheid zijn, geloven zij niets.

3336. Er bestaat een doorvattelijke sfeer van elke fantasie; ook al is de geest stom en denkt hij nauwelijks wat dan ook, zo wordt zij toch door anderen doorvat; zij weten niet dat zij zulk een sfeer hebben, en dat zij wordt doorvat door de anderen, en door de engelen allerscherpst onderscheiden.

3337. Dat er een sfeer des geloofs is, en van hoedanig geloof, daarover hier en daar eerder.

3338. Voor enige dagen, toen ik een uittreksel maakte van de dingen die ik over de sferen geschreven had, omdat ik niet in de doorvatting vanuit de sfeer was, toen wist ik niet wat sfeer is, noch wisten het de geesten rondom mij, zodat er als het ware geen sfeer bestond; toen werd ik allengs voortgeleid om te voelen, dat zulke sferen niet bestaan; vandaar werd ik onderricht hoe de mensen doorvatten, namelijk dat zij er nooit zijn, omdat zij niet krachtens enigen zin zijn onderricht.

3339. Omdat zulke sferen overeenstemmen met de sfeer van geur bij den mens, zijn vandaar ook de geuren; en daarom mag vermeld worden, dat de brute dieren vanuit de sferen ruiken, welke zij ergens anders vandaan nooit zouden doorvatten: zo dat er sferen bestaan in de natuur der dingen, welke den mens ten enen male onbekend zijn, maar die bij de beesten regeren; zoals honden die ruiken waar hun meester dingen heeft gelegd die zij opzoeken en vinden; de hond kent zijn baas uit duizend mensen; zowel vanuit de sfeer der onderdanigheid als der vriendschap, dus uit een sfeer der blijdschap van bij hem te wonen, schuwt hij alle anderen; ook rust de hond niet voordat hij aan zijns meesters voeten staat; dit is toe te schrijven aan de uitvloeiingen; maar er zijn geen uitvloeiingen dan alleen die welke worden veroorzaakt door zulk een sfeer. De dieren bezitten een sfeer van te weten de windstreken der wereld, welke de mens nooit kent, als in struikgewassen en wouden, waar een mens aanhoudend in verdwaalt, maar een dier nooit; het kent zijn eigen huis;

3340. zelfs als het een weg zou afleggen dien het nooit eerder gezien of betreden heeft; aldus de honden die langs andere wegen, over meerdere plaatsen, nooit eerder gezien, terughollen; paarden net eender; andere dieren desgelijks, zoals de bijen tot hun korven; evenzo met alle dieren. Zij hebben ook een sfeer van blijdschap, wanneer zij alleen maar komen op een plaats, na ettelijke jaren, hoewel zij nooit op die plaats geweest zijn; een blijdschap alleen vanwege de nabijheid van hun eigen woonplaats. De dieren, welke dan ook, hebben sferen van weten met welk voedsel zij gevoed worden, waaromtrent zij zich nooit vergissen, van jongs af aan, zonder daarin onderricht te zijn; elk dier heeft zulk een sfeer, de mens echter niet: de dieren zijn terstond afkerig van de dingen die niet met hen overeenkomen, en zij zoeken, vinden, onderzoeken

de dingen die hun voegen. De dieren hebben een sfeer van seizoenen, om dan ver weg te vliegen, zoals ganzen, ook zwaluwen; zo hebben alle dieren een sfeer, bijvoorbeeld de vogels van hun huizen of nesten te bouwen, nooit aangeleerd; zij hebben een sfeer van de jongen op te voeden, zoals de duiven, en andere weer anders;

3341. en daarom regeren bij de dieren zulke sferen, maar dan lichamelijke en natuurlijke; bij den mens echter bestaan zulke sferen niet, omdat hij in fantasieën is; de mens zou eveneens en niet alleen zulke sferen, die de laagste zijn, kunnen hebben, maar zou ook de sfeer kunnen hebben van een genoot te onderkennen terstond zodra hij hem ziet, en wel hoedanig hij is ten aanzien van diens natuurlijke neigingen jegens hemzelf en anderen, voorts diens hoedanige in het gemene leven; hoedanig ten aanzien van den inwendigen zin en de rede; hoedanig ten aanzien van al diens innerlijke dingen, en de afzonderlijke dingen ervan.

3342. Wat de sfeer des geloofs betreft, hoedanig zij zijn ten aanzien van het geloof; dit zou de mens onderkennen als een geest, bij de eerste aankomst van een ander, zonder uitvorsing van den een en den ander; voorts al zou iemand aan heel andere dingen denken; welke sferen mij door ondervinding ten duidelijkste bewezen zijn; deze sferen zijn menselijk.

3343. Zulke sferen zijn van den Heer alleen, want zij dalen neer uit de sfeer des geloofs in den Heer; vanuit deze en door deze worden de overige sferen onderscheiden, en vloeien vanuit haar voort; en daarom stemmen sferen van geur overeen: vandaar de reuk, dat Jehovah een zoeten geur rook, in het Woord.

3344. Er bestaan ook visuële sferen, onderscheiden van die sferen welke van den reuk zijn; een visuële sfeer werd door mij eerder doorvat, voordat ik wist wat sfeer is, namelijk de sfeer van genade, zoals een goud-gele atmosfeer, welke roodachtig gloeide wanneer zij der barmhartigheid was; en in die sfeer doorvatte ik dan dat het de genade was, wanneer zij ook der barmhartigheid was.

3345. Heden zag ik een sfeer welke ik eerder niet gezien had; toen over de bewoners van de planeet Venus gesproken werd, namelijk dat er aan mij een sfeer verscheen zoals vanuit louter menselijke velen, zo dat ik niet iets anders doorvatte dan een continue, nochtans in het gemeen discreet, menselijk, dus zodanig dat zij der menselijke aandoening was; maar het kan niet anders worden beschreven dan dat het waarlijk menselijk was; vandaar doorvatte ik hoedanig de bewoners van Venus zijn, namelijk van binnen menselijk; maar beneden de sfeer was een wilddierlijke, niet voor mij uitgebeeld, maar met

een cogitatieve doorvatting te kennen gegeven; zo dat hun uiterlijke dingen zodanig zijn, 1748, 26 Sept.

Over de bewoners van Venus.

3346. Mij verscheen hoedanig de geesten van Venus zijn, die van deze zijde zijn; het werd ook beschreven dat zij wilddierlijk zijn [*ferini*], dat zij verlustigd worden door roverijen, en door het eten van de buit gemaakte dingen van anderen; hun verkwikkelijkheid vanuit de plunderingen werd aan mij vergemeenschap, en deze was groot; het werd gezegd dat dezulken eerder geweest zijn in andere plaatsen, zoals de bewoners van het land Kanaän, voorts van David, ook van hen die nadat zij Zicklag hadden verbrand, en alle dingen weggeroofd, zich van harte verblijdden, zodat zij op zekere tijden uitgingen als koningen, en plunderden, zich zo verblijdende in plunderingen; aldus was men oudtijds gewoon in veel andere streken; en daarom hebben zij geen verkwikkelijker leven dan wanneer zij van de buitgemaakte dingen der anderen kunnen eten, drinken, en vrolijk zijn; vanuit hun eigen dingen niet zozeer, tenzij het geroofd spul is. Vandaar de wreedheid van David.

3347. Maar de bewoners van Venus, onderzocht zijnde, blijken wel zodanig te zijn, dat zij ten zeerste verlustigd worden door roof, zo dat zij de verkwikkelijkheid des levens daaruit putten; maar nochtans zijn zij niet wreed; weliswaar maken zij de mensen af die zij uitplunderen, maar die zij sparen kunnen, sparen zij: ja zelfs begraven zij hen die zij in het water werpen en zo doden: zodat zij eveneens het menselijke van binnen in zich hebben; anders dan de Joden, voor wie het ook een verlustiging was, hen die zij gedood hadden, voor de wilde beesten en de vogels te werpen; ik doorvat nu dat zodanig de Joden zijn ten huidigen dage, die zich in zulke dingen verlustigen; ik doorvatte iets van de sfeer van sommigen, vlug hierheen toesnellende, en wegluchtende. 1748, 26 Sept.

Over iemand onder de wijsten der wereld, wat zijn idee was over de hemelse vreugde.

3348. Er was iemand van grote waardigheid in het leven des lichaams, en gerekend onder de wijsten der wereld; in het andere leven was hij eveneens zo geacht, dat niemand hem deerde, omdat hij in zijn leven zeer geijverd had

voor de leer des geloofs; er werd evenwel getoond hoedanige idee aangaande den staat der gelukzaligen in het andere leven hij had gehad, namelijk dat de hemelse vreugde bestond in een schijnsel van glorie, zoals het schijnsel wanneer de zonnestralen goud verschijnen, in welk schijnsel (: dat hij *harlighets sken* noemde :) hij meende dat de hemelse vreugde bestond; en dat hij, als hij in zo iets zou komen, aldus in den hemel zou zijn; en daarom ook werd hein zulk een schijnsel gegeven, en hijzelf in het midden van een zodanig schijnsel; toen was hij dermate verlustigd, dat hij, zoals hij ook zeide, in den hemel was; aldus kon vaststaan, hoedanige idee over de hemelse vreugde en over den hemel de wijsten in deze wereld hebben, met veelvuldige verscheidenheid: aldus weten zij volstrekt niet en ten enen male niet wat de gelukzaligheid is vanuit de onderlinge liefde; hoewel die liefde aan hen wordt uitgebeeld in de liefde jegens het kroost, en de verkwikkelijkheid daaruit, welke evenwel omdat zij lichamelijk is bij de bewoners van onzen aardbol, en zo uitwendig, nooit kan worden vergeleken met de hemelse gelukzaligheid. 1748, 26 Sept. Gezegd werd hem daarna, of hij niet enigermate het hoedanige der hemelse vreugde zou kunnen afleiden alleen al vanuit de echtelijke liefde, welke hij genoemd had, en anderen de hemel op aarde [*in terris*] noemen, daar hij zo wijs is; aldus dat hij daaruit zou kunnen opmaken dat de hemel wordt vereenzelvigd met een huwelijk, en de Kerk wordt genoemd bruid en echtgenote, en dat de huwelijken representatief zijn, en vandaar de Wet uit den Heer is, dat de echtgenote er éne zou zijn, 1748, 26 Sept.

Over sferen.

3349. De engelen weten niet dat zij in de sfeer der doorvatting des geloofs zijn, tenzij het hun uit den Heer te doorvatten wordt gegeven; maar dan doorvatten zij nochtans klaarblijkend onenigheden bij anderen; dat zij het niet weten, omdat zij in die sfeer zijn, kan eveneens vaststaan uit de sfeer van den geur, namelijk dat tuinlieden niet de sfeer van bloemengeur gewaarworden zoals zij die van elders in den tuin komen; aldus merken ook de apothekers niet de aromatische sfeer der geuren zoals zij die de apotheek binnenkomen; noch de schoenmakers de sfeer waarin zij zijn, zoals zij die de winkel binnenkomen, en zo voort, 1748, 26 Sept.

3350. Dat de geuren van hen die in uitersten zijn, aldus in vuile fantasieën, sferen zijn voortvloeiende uit hen, werd getoond; namelijk, dat toen ik schreef over de ziel, dat zij alle dingen des lichaams regeert, en dat de wil de spieren

bepaalt, om te bevestigen dat de Heer het heelal regeert, toen boze geesten van het laagste allooi niets anders dachten dan de dingen die de laagste des mensen zijn, aldus hoe de ziel en de wil de aars en de afvegingen van de uitwerpselen regeerde; vandaar een drek-stank; daaruit kon vaststaan, dat vanuit genen zulke luchten voortvloeien, zijnde eveneens hun sferen, wanneer die luchten geroken worden, 1748, 26 Sept.

Hoezeer de wetenschap en het inzicht der geesten die der mensen overtreft.

3351. Zij die in het andere leven komen, verwonderen zich somtijds, dat zij niet begiftigd zijn met inzicht boven het menselijk geslacht, zoals zij het zich verbeeldde; maar zij doervatten niet in welk inzicht zij zijn, omdat zij daarin zijn; aldus ook de engelen niet; want al wie in een vermogen is, weet niet hoezeer het anderen overtreft, tenzij vanuit bespiegeling over anderen: getoond werd derhalve aan sommigen, die zodanig waren, hoezeer zij in inzicht uitmunten, in dier voege dat toen ik schreef over de denking, de Eustachiaanse buis, en dergelijke, getoond werd hoe zij die dingen hadden verstaan in het leven; en mij werd te weten gegeven dat zij zelfs niet enig idee daarover hadden gehad in het leven des lichaams, omdat zij volslagen onbekend ermede waren geweest; doch in het andere leven plegen zij zulk een idee te hebben, zodat zij het terstond weten, hoewel zij in het lichaam niet het minste ervan kenden; aldus eveneens in de overige dingen; want hun wordt alle inzicht vergemeenschap, voor zoveel als zij er vatbaar voor zijn, welk inzicht van anderen is, en van wie ook maar aanwezig zijn. 1748, 26 Sept. Verder, dat de geesten de denkingen van den mens klaarblijkend doervatten, en de denkingen die hij van kindsbeen af heeft gehad; voorts diens bedoelingen, zodat zij volledig al diens dingen weten.

Over de aanbidding des Heren door een geest van Mars.

3352. Getoond werd mij door vergemeenschapping, hoedanig is de aanbidding des Heren door de Marsbewoners; deze is zodanig en zo diep en met overstelping, en tevens zo vol van verkwikkelijkheid, dat het niet kan worden beschreven; het is aan de geesten van onzen aardbol volslagen onbekend, 1748, 26 Sept.

Over het kroost der Oudste Kerk, of over Adam na den val.

3353. Er waren bij mij boven het hoofd sommigen, niet zo hoog als zij die van de Oudste Kerk waren; zij vloeiden eerst vrij zacht en onmerkbaar in, maar vanuit doorvatting werd te kennen gegeven, dat zij innerlijk boos waren, omdat zij innerlijk tegen de liefde handelden; daarna werd mij ingeboezemd dat zij van het kroost der Oudste Kerk waren, hetwelk onecht was, en van wie gezegd werd dat het gedichtsel huns harten niet dan boos was: daarna werd eveneens aangeduid door een geädem omstreeks het gebied der geslachtsdelen, waarheen zich, zoals gij tevoren zag aangegeven [nr. 3311 tot 3327] hun liefde begaf, welke was gescheiden van de ware liefde, zo dat zij het kroost allertederst liefhadden, hetgeen zij ook zeiden: en daar zij met innerlijke list tegen de liefde optraden, maar dan op zulk een manier, dat ik het nooit zou hebben kunnen doorvatten, als mij niet uit den Heer de doorvatting was gegeven: toen zij dit in hun schild voerden, vluchtten de geesten weg, en schreeuwden dat zij zulk een lijkenstank niet konden verdragen; dermate dat zij nooit zulk een stank hadden ontwaard, omdat die hen gedood zou hebben, zoals zij nu aangeven.

3354. Diezelfde geesten ook, of het kroost der Oudste Kerk, meenden zó subtiel te zijn, dat niemand hen zou doorvatten; en zij zeiden mij, dat zij meenden het goede uit zich te kunnen doen; over welke zaak ik met hen sprak, voorts over den Heer, dat zij Hem hebben verwacht, behalve andere dingen; Dien zij eveneens konden aanbidden, maar vanuit zichzelf: om dit hun te tonen, dacht een zekere engel slechts over die dingen, welke denking aan hen werd vergemeenschap, en uitgebeeld door een aanblazing der ademhaling, dus zoals een windvlaag, die ook werd gevoeld; waarvan zij zeiden dat zij dat niet konden uithouden, en zij wilden heenvluchten; maar omdat die aanwaai ophield, bleven zij toch. 1748, 26 Sept.

3355. Hoe zij voor zich den Heer hebben uitgebeeld, werd getoond, namelijk als het ware een oude man met een grijze baard, heilig, en dat zij krachtens hem heilig werden, en eveneens baardig. Daarvandaan ging zulk een religie aangaande baarden uit, zoals gelezen wordt over hen wier baarden waren afgeschoren.

Dat de denkingen en de gesprekken der engelen, voorts van engellijke geesten, vallen in parabels.

3356. Toen ik schreef over de dingen die zijn in n. 1577, dat de denkingen der engellijke geesten en der engelen eender zijn aan parabels [of gelijkenissen], twijfelden sommige geesten, omdat de idee van een parabel niet door hen zo werd verstaan; en daarom onderzochten engelen, en engellijke geesten, of hun ideeën in parabels vielen; en het werd door hen bevestigd dat zij niet anders dan in parabels vallen, want parabels bevatten gemene dingen; 1748, 26 Sept.

3357. Getoond werd verder, dat hun ideeën vallen in uitbeeldingen van paradijzen, wijngaarden, gastmalen, geheel en al zoals de genius des volks is, want het is anders bij het ene volk dan bij het andere; en daarom sprak de Heer bijna alle dingen door gelijkenissen, naar de natuur van hen die in de wereld zijn, en vergeleek Hij den hemel met gastmalen, omdat zij in gastmalen de hemelse vreugde stelden; anders voor anderen, 1748, 26 Sept.

Vervolg over het overspelige kroost of het latere kroost der ontaarde Oudste Kerk.

3358. Zij wonen onder de aarde zoals onder een grote rots in het midden in de diepte onder de billen, en daar zijn zij in hun afgrijselijke fantasieën, tegen den Heer, Dien zij op vele allerwreedste wijzen bejegenen; over welke goddeloze dingen niet mag geschreven worden; zij zijn het allerdiepst onder de billen, en zwoegen met hun fantasieën, en dit wordt doorgelaten en toegelaten om gehoord te worden; er is een tumult, omdat het gehoord wordt, en het wordt eveneens gevoeld in de ene en de andere bil, die lichtelijk bewogen worden, zoals ik nu doorvat.

3359. Het wordt aan dezulken niet toegelaten op te klimmen, maar somtijds wordt de rots als het ware verdund, en vandaar worden zij zo ook gehoord, zoals zij door mij werden gehoord; volgens de hardheid van de tussengelegen rots kunnen zij worden gehoord en kunnen zij werken in een hogere sfeer; want die rots is een uitbeelding, dat aldus hun schandelijke en overredende sfeer afstaat van de sferen die boven zijn; aldus worden zij afgehouden.

3360. Sommigen van hen, ja velen, werden toegelaten om op mij in aanwezigen persoon te werken, maar de Heer beschikte het door bemiddelende geesten, opdat zij mij in het minst niet zouden schaden; toen kwamen zij uit die diepte, van voren, als door de rots heen, en het scheen hun toe zich een weg

te banen naar de gedeelten vooraan doorheen de grotten van den rotswand, en zo omhoog, hetgeen alleen een uitbeelding was van de beschikking des Heren door bemiddelende geesten, opdat zij in het minste niet schade zouden aanrichten in de hogere sfeer.

3361. Zij verschenen ten slotte hogerop ter linkerzijde, en van daar werkten zij op mij; daarna was het hun ook toegelaten om vlakbij tot mij te komen, en wel tot mijn hoofd, en toen trokken andere geesten achteruit; ter rechterzijde hogerop waren degenen die met mij spraken, niet toelatende dat genen werkten, en zolang spraken goede geesten met mij, en zij goten overredingen in, tot ik er bijkans moede van werd de goede geesten te horen spreken, want vanwege hun overreding scheen het mij toe zelf met hen te willen spreken.

3362. De goede geesten zeiden voortdurend, dat het dezen bozen geesten was toegelaten te werken op het rechterdeel van het hoofd, niet op het linkerdeel; en van het rechterdeel van het hoofd op de linkerzijde van de borstkas; geenszins op het linkerdeel van het hoofd; want, zo zeiden zij, dat zou mijn verderf zijn; dit spraken zij zo lang, dat het mij, als gezegd, vermoeide, en tot een zekere verontwaardiging toe, van mening zijnde dat als ik met hen sprak, het niets zou schaden.

3363. Met het rechterdeel van het hoofd en de linkerzijde van de borstkas wordt aangeduid, dat het hun geoorloofd werd door begeerten te werken, door boze en waanzinnige begeerten in te gieten, en aldus te ageren, en zo vanuit begeerten te denken en te spreken, aldus uit doorvatting; niet echter op het linkerdeel van het hoofd, wat zou zijn met hun afgrijselijke overreding; want zodanig zijn zij, zoals ik later en een klein weinig door ondervinding ben onderricht, namelijk dat zij in zulk een overreding zijn, omdat bijna hun gehele innerlijk zodanig is tegen den Heer, dat zij in al wat zij ooit zeggen, een allersterkste overreding ingieten, en zo elk goede en ware verjagen; niet anders dan wanneer een teen van den voet of een vinger van de hand door koude bevroren is, en niets meer voelt, maar als het ware dood en bloedloos zou zijn geworden; als bekend is zodanig hun overreding, en zodanig waren zij, en nog erger, met al hun kohorten, tegen dewelke de Heer heeft gestreden. en die Hij met eigen krachten heeft overwonnen; hetgeen nooit bestaanbaar is zonder Zijn Goddelijke; aldus eveneens overwon Zijn Menselijk Wezen hen.

3364. Toen zij aanvingen op mij te werken, viel ik in slaap, en zo werkten zij door begeerten, waaraan ik in waaktoestand geen weerstand zou kunnen bieden, op mij in, en ik had een diepen slaap, en ik kan nu niet beschrijven hoedanig die was, en in welke diepte of zwaarte die bestond; want hun begeerten zijn zodanig, dat zij niet beschreven kunnen worden, alleen dat zij

tenslotte mij aanvielen om mij te doden door een aanblazing; toen doorvatte ik in den slaap, dat zij van plan waren mij te verstikken, en toen werd als het ware een afgrijselijke nachtelijke hartdrukking [*incubus*] waargenomen, louter, naar ik gis, door een gemene aanblazing van hun fantasieën; aldus was het zoals een nachtmerrie over mij, zodat ik eender daaronder zwoegde, maar nochtans, onder het zwoegen, was het de Heer, Die aldus werkte door mij om te draaien op de andere zijde; aldus ontwaakte ik.

3365. Toen ik wakker was, schenen zij weg te vluchten naar hun plaats hogerop, en van daar af ageerden zij, maar zonder enig effect; ten slotte, toen ik hen van mij wilde verjagen, schenen zij in een lap gewikkeld te worden, zoals genen het werden in een wollen lap; ik meende dat het diegenen waren; zo werden zij neergelaten door de rots heen schuin, in een rechte lijn, tot enige diepte; het was een harde rots, neerwaarts neigende in een rechte lengte; toen zij waren neergelaten bijna halverwege, werd de bundel of de lap losgewikkeld en er schenen kleine menselijke lichamen van uit te gaan, een hele menigte; en daarvan werd gezegd dat zij het waren die de boze geesten met zich hadden weggenomen, namelijk al mijn kennissen; zij goten ook zoveel van overreding in, dat zij door hun allerkoudste en allerverpestendste overreding iedereen zouden kunnen doden die zij maar tegenkwamen; maar die homunculusjes [*menikins*] schenen daaraan te ontsnappen; aldus waren het dezulken die door hen waren opgerold in een linnen lap, en bewaard, niet mijn bekenden, maar anderen; opdat ik mocht weten hoe zij optreden, want wanneer zij opgerold verschijnen, dan rollen zij anderen op, met hun overredingen; maar de inwikkeling is een conservatie, opdat hun overredingen niet sterker werken dan zij kunnen uithouden, en opdat zij deswege beter mogen worden.

3366. Daarna werkten zij op dien gemiddelden afstand, of in die plaats, door afgrijselijke fantasieën, en het werd niet toegelaten die zo te doorvatten en te zien, want zij waren allerwreedst tegen den Heer, Dien zij met afgrijselijke wreedheden havenden, verscheurden, en vaneenreten; in zulke dingen bestaat hun verkwikkelijkheid, en zo hun leven: in zulke dingen bestond hun tumult onder de rots; want fantasieën werken met begeerten tezamen, en dit wat Markus zeide van de verzoeking des Heren in de woestijn, namelijk dat Hij streed met de wilde beesten en aan dezelve was voorgeworpen.

3367. Toen zij opereerden op dien gemiddelden afstand van de rots, werd aanhoudend een borend geluid waargenomen, alsof zeer veel grote boren aan het werk waren gezet, en alleen een rauw lawaai van zulke dingen werd gehoord, welk geluid zich niet alleen tot mij, maar tot op een groten afstand van mij rechtsaf uitstortte, waar toen die goede geesten waren, dus verwijderd

op een groten afstand, opdat zij met mij zouden spreken; aldus was als het ware de constitutie van den grootsten mens in de wereld der geesten.

3368. Bovendien was er een geest, ter rechterzijde, die meende dat al die dingen waar waren, namelijk dat de Heer aldus door hen was gemarteld, dat al de mij bekenden door hen waren afgevoerd, en tal van dingen meer; hij was in die overreding; maar nochtans was hij niet boos, omdat een zodanige toon van wanhoop en spreken opklonk vanuit een zekeren aanwaai, uit de verte, van hun afgrijselijke overreding. Al deze dingen in waaktoestand.

3369. Onderwijl was ik ook in een zoeten slaap, zodat ik niets voelde; ik weet niet of de dingen die gezegd zijn over den geest, gebeurden vóór of na den zoeten slaap.

3370. Toen ik uit de zoete sluimering ontwaakte, zag ik een menselijk lichaam als het ware zwemmende in de zee, ook zekere kruipende dingen zoals dood, nochtans menselijk; daarna ook hangend, onbezield; dienaangaande werd ingeboezemd, dat zodanigen aldus vergingen vóór den vloed, en dode geesten werden; anderen waren zeggende dat zij dood waren, en zo vergingen; anderen dat zij zo waren de eeuwen door, en zo verwoest; en dat zij, wanneer de dingen die zoafgrijselijk waren geweest, vergaan waren, zouden herleven met de overblijfselen, die getemperd zouden worden, in hun geval door boze dingen, waarmede zij zouden kunnen leven; en er zouden worden geformeerd gemoedsaarden na verwoest te zijn, door den dood der ergste fantasieën en der ergste begeerten, zoals een zeker soort van regenboog door uitbeeldingen; vandaar nu werd ingeboezemd, dat de regenboog tot een teken was gemaakt dat het menselijk geslacht niet zou vergaan, omdat zij kunnen herleven, en hun weinige overblijfselen dermate getemperd kunnen worden met hun naaste boze dingen, en bij sommigen ook met de naast verwante boze dingen, opdat zij nochtans mogen leven als geesten; zo zou het leven van hun fantasieën en begeerten vergaan, en zodanig overblijven; want niets kan vergaan, tenzij door zulk een dood.

3371. Daarna werden zij gedwongen terug te wijken van den gemiddelden afstand langs hun schemerachtige grotten onder de rots, waar zij wonen, en waarvandaan zij met veel tumult ageren, in de billen, nu echter in de tenen van mijn linkervoet.

3372. Opgemerkt moet worden, dat er toen zij op gemiddelden afstand van de scheve rots waren, aan wie alsdan zoveel van het vermogen der rede werd gegeven als zij kunnen opnemen, en bij opeenvolgende graden; doch nochtans werkte het niets uit, maar zij volhardden. 1748, 26, 27 Sept.

3373. Vanuit deze dingen werd mij te concluderen gegeven, dat vlak vóór den vloed bijna de ganse innerlijke mens was teloor gegaan, zo dat amper enig menselijke over was.

3374. Het moet terdege worden opgemerkt, dat het niet de klem van redenen is, zoals het wordt genoemd, welke hun overredingen zo dodelijk maakt, maar het zijn hun fantasieën, welke het ook mogen zijn, ook al waren het de ongerijmdste; nochtans zijn zij in zulk een overreding, dat zij elk levende doden, dat is, het goede en het ware; net alsof zij zouden zeggen dat dit papier zwart was, niet wit; en zo voort.

Hoe het menselijk geslacht daarna verdraaid was.

3375. Vanuit de dingen die mij getoond waren, blijkt dat zij alleen optraden in het rechterdeel van het hoofd, dat is, door begeerten, naar de linkerzijde der borst, dus door de fantasieën vanuit de begeerten, aldus niet met fantasieën zonder die begeerten, aldus niet vanuit beginselen en wetenschappelijke dingen, welke zodanig zijn, dat zij in de opperste overreding zijn; zo gieten zij tegelijk afgrijselijke fantasieën in, en dan sterven de ideeën van mens en geest af, zoals vrieskou de leden van den mens doet afsterven, door alle warmte van het goede en het ware te verjagen.

3376. Toen werd ook te doorvatten gegeven, dat na den vloed de mens als het ware is omgedraaid, namelijk dat de begeerten of de afgrijselijke verkwikkelijkheden van den Heer te martelen, en de dingen die des geloofs zijn, aanbleven, en hier en daar dat erfelijke uit hen, in de nakomelingen, werd verminderd, en zo wetenschappelijke ideeën opvolgden, die afgescheiden werden; zo dat de mens gans anders was geworden, namelijk dat bij den mens verborgen konden worden de wetenschappelijke dingen en de verstandelijke dingen des geloofs, hoewel hij zou blijven in zijn afgrijselijke begeerten, en waanzinnig optreden; aldus werd de denking gescheiden van den wil, welke als het ware werd overgelaten aan de begeerten, zodat er geen wil is; maar de wil van het goede en het ware is des Heren, en het wetenschappelijke en het verstandelijke geloof is gescheiden, of afgescheiden weggeborgen,

3377. anders dan bij de antediluvianen; want de mens is samengesteld uit louter ergernissen; zie dienaangaande eerder; deze ergernis [of aanstoot] was als het ware continuëel bij de antediluvianen; bij de nakomelingen na den vloed werd zij door den Heer als het ware discreet gemaakt, hetgeen nooit had kunnen geschieden, tenzij de ergernissen zouden gebleven zijn bij den mens;

en daarom werd ook de Heer voor hen een ergernis, zoals hier en daar in het Woord staat; derhalve heeft Hij ook geleden, en is Hij gekruisigd, opdat de ergernissen zouden aanblijven; anders kon nooit zulk een continuële ergernis discreet gemaakt worden, en zo de mens gezaligd, door de inplanting van wetenschappelijke en verstandelijke dingen, opdat de ergernissen aldus niet zouden verschijnen; 1748, 26, 27 Sept.

3378. Opgemerkt dient te worden, dat voordat die antediluviaanse geesten tot mij kwamen, mij eerst verscheen een schoon klein kind bekleed met een blinkend wit kleed: hetgeen betekende, zoals mij nu wordt ingeboezemd, de Oudste Kerk; daarna, in een zekere geopende deur, verscheen een knaap in een jeugdig [*viridis*, ook groen] kleed; ik weet niet wat het betekent, hetzij dezulken van den zelfden tijd of van de Oudste Kerk; vlak daarop werden twee dienstmaagden gezien in het wit, wat het hoofd betreft, die de aandoeningen derzulken betekenen, daar de jeugdige knaap de wetenschappelijke en de verstandelijke dingen betekent; en daarom waren er toentertijd, namelijk tijdens de Oudste Kerk, voor een deel zulke redelijke ideeën, of hun wetenschappelijk geloof was als het ware jeugdig, maar als knaap; daarentegen waren de aandoeningen derzulken als die der dienstmaagden, wat het hoofd betreft blinkend wit, aldus net andersom als bij ons; bij ons zijn de wetenschappelijke dingen goed, maar de aandoeningen boos.

3379. Daarna was ook de sfeer vergiftigd voor een zeker deel vanwege hun overredingen; in welke mate en hoedanig wel, werd uitgebeeld door een lange blauwe hier en daar onderbroken draad, op welke wijze die verdween: 1748, 26, 27 Sept.

Over dromen.

3380. Opdat ik zou weten hoe dromen invloeden aan hen die slapen, droomde ik dingen die ik mij niet herinner; ten slotte dat er een schip kwam met allerlei lekkere dingen om te eten en te drinken, voornamelijk in het schip, welke voor mij verborgen waren, met twee gewapende schildwachten, samen met hen hij die de scheepskapitein was, zodat het er drie waren, de scheepskapitein met de twee gewapende schildwachten; zo ging het schip een kamer binnen, en toen werd ik wakker.

3381. Toen ik ontwaakte, dacht ik na over den droom, en toen ving ik aan te spreken met hen die dromen binnenbrengen; zij waren boven mij, een weinig vooraan; en dezen spraken, zeggende, dat zij dromen binnenbrachten; maar

ik doorvatte, dat het was door middel van hen, uit engellijke geesten, die rondom die streek zijn waar paradijzen verschijnen, zoals zij mij ook toonden; ook toonden zij mij tal van dingen terwijl ik wakker was, welke zij aan anderen binnenbrachten, namelijk aan geesten die sliepen, met wie ik daarna sprak, en die het erkenden; ik zag voorts de dingen die zij binnenbrachten, welke zo verrukkelijk waren, met verscheidenheid, voorts niet uit te drukken liefelijkheden, alsmede mensen, kleine kinderen, dermate versierd, dat zij nooit beschreven kunnen worden; behalve in den aanvang een of ander onbekend diertje, dat als het ware zwartachtige stralen verspreidde, welke op wonderlijke wijze het linkeroog omgoten, behalve andere dingen die ik mij niet herinner. Er kwam van de dromen aanbrengeende geesten een zeker klankvol geluid, alsof vanuit de verte een gezang in het vage uitliep in een zodanig sonoor geluid. Zij zeiden ook dat zij slaap konden binnenbrengen wanneer zij maar wilden; hetgeen zij ook, naar mij toedunkte, deden.

3382. Het werd ingeboezemd, dat de mannen en de nakomelingen van de Oude Kerk eendere verrukkelijkste dromen hadden, en vandaar, door ingeboezemde doorvatting, zoals bij mij vrijwel, wat die betekenden; daarvandaan hun Paradijslijke uitbeeldingen en meer dingen, welke gewoon waren te dien tijde; want niet alleen zagen zij verrukkelijke dingen, maar ook ontvingen zij doorvatting, zoals ik zovele malen, dat ik mij de keren geenszins kan herinneren; opdat zij zouden weten wat die dingen in het gemeen betekenden; en daarom was die Oudste Kerk representatief voor alle dingen die zij zagen, zodat zij terstond dachten over de geziene objecten wat die betekenden, omdat zij bij voortduur zulke dingen zagen, met binnenste verlustiging.

Over dromen.

3383. Verder was er een ander die in het leven des lichaams kwaad over mij had gedacht, hetgeen ik daaraan bemerkte dat hij daarover sprak, dat hij mij, als het geoorloofd was geweest, tot den dood toe vervolgd zou hebben, hetgeen ook zijn voornemen was; het werd ook ontdekt dat hij mij zou hebben afgemaakt; hij was ook in een droom, en toen werd zijn droom aan mij voorgesteld, waarbij werd ontdekt, hoe iets was gebeurd, en hoe hij had getracht met een maagd verkeer te hebben in een latrine; aldus kunnen ook de dingen worden opgedekt die zij in het leven des lichaams hebben bedreven, klaarblijkend ten aanzien van alle omstandigheden van plaatsen en personen.

Hoedanig de Joodse Kerk.

3384. Getoond werd mij door ondervinding, hoe Leah heeft uitgebeeld de Joodse Kerk en Rachel de nieuwe, namelijk dat de Joodse Kerk de echtelijke plicht van nul en gener waarde heeft geacht, zodat zij, ten aanzien van de plicht, ongebonden was, gelijk mij werd getoond door ondervinding, alsmede door een geestelijke idee; de echtelijke plicht was zodanig, dat zolang de venus en de verlustigingen ervan, daaraan verbonden, aanhielden, er alsdan als het ware een gade of een echtgenote was; doch wanneer die dingen ophielden, dat dan de echtelijke plicht werd gestaakt, zodat zij tot niets werd, en wanneer de plicht was ontbonden, achtten zij echtbreuk voor niets niemendal; en aldus dat zij haar toevlucht konden nemen tot hem dien zij hielden voor en begeerden als echtgenoot; zulke vrouwen werden ook allerzwaarst gestraft, de ene na de andere door niet weer te geven verscheuringen, om ze terug te brengen tot de echtelijke plicht; daarna heb ik met haar gesproken, boven mijn hoofd; en bij voortduur bliezen zij zulke dingen in die tegen het huwelijk waren; namelijk dat verscheidene vrouwen één man moesten hebben; aldus werd het huwelijk van één echtgenote door haar verfoeid, behalve andere dingen die ik mij herinner, en niet vermelden mag.

Dezelfde vrouwen brachten over het rechteroog een zwakte; daarvandaan werd te weten gegeven, waarom Leah wordt beschreven als zwak van ogen, 1748, 27 Sept.

Dat de innerlijke, de binnenste en de meer opperste dingen zijn zoals de duisternis des afgronds; dan over de erkenningen des geloofs, de schijnbaarheden en de begoochelingen.

3385. Ik sprak met geesten die neerdaalden zoals een onzichtbare nevel vooraan ter zijde van het oude Jeruzalem, aldus ter linkerzijde, die zeiden van de Oude Kerk te zijn, of van de nakomelingen van Noach; of zij het geweest zijn, weet ik nog niet. Zij vroegen enige dingen, en kregen antwoord; zij wilden enige dingen vragen die meer verborgen waren, ja zelfs meest verborgen; maar toen ik doorvatte dat zij begeerden die dingen te vragen, werd het gegeven hun te zeggen, dat ik op zulke dingen niet mag antwoorden; want als zij alleen maar wilden vragen en weten de dingen die zijn van de innerlijke of engelijke geesten, zo zouden die dingen verschijnen zoals duisternis, of als iets donkers en schemerachtigs, en nog te meer als ze de dingen zouden willen vragen die

zijn van de nog innerlijkere engelen, die als schemerachtigheden voor hen zouden verschijnen; wat dan niet aangaande de meest verborgen dingen, waardoor zij, als zij dezelve vanuit hun natuurlijk schijnsel zouden willen bekijken, volledig verblind zouden worden; wat immers zouden zij kunnen zien in de dingen die voor hen hoogst duister zijn; en hij die zulks begeert, wordt volslagen verblind; en daarom wilde ik op die dingen niet antwoorden, omdat ik het niet kan; ik ben slechts in lichamelijke en natuurlijke dingen, aldus voorbereid om dengenen van dienst te kunnen zijn die in zulke dingen zijn.

3386. Het gesprek ging verder over begoochelingen, waarover ik zei dat het de begoochelingen zijn waarvan zij menen dat het niet begoochelingen zijn; voorts dat er zeer vele, ja ontelbare dingen zijn, die schijnen zo te zijn, terwijl zij het niet zijn, zoals paradijsse dingen; en daarom vroegen zij of het al dan niet begoochelingen waren; toen werd het gegeven te zeggen, dat die dingen begoochelingen zijn, welke niet waar zijn, of die vaten zijn waaraan waarheden niet kunnen worden aangepast; maar dat zulke dingen die zijn van de engellijke geesten en van de engelen, niet begoochelingen zijn, maar schijnbaarheden zijn, en dat zij evenals vaten zijn, waaraan de erkennenissen des geloofs kunnen worden aangepast; en daarom werd gezegd wat erkennenissen des geloofs zijn, die niet schijnbaarheden zijn, namelijk dat de erkennenissen des geloofs zijn dat de Heer het heeal regeert; dat al het Goede en Ware uit den Heer Alleen zijn; en dat bij ons niets dan het boze is: en eendere dingen. 1748, 27 Sept.

3387. Daarna daalden zij neer, tot de plaats waarvanuit zij waren opgekomen, en zij spraken, onder elkander; maar wat zij zeiden, bereikte mij niet; overigens konden zij zo niet met mij spreken; maar nochtans werd van hen in mijn cerebrum doorvat een zeker verward of verstoord iets, hetgeen hun sfeer was, omdat zij in zulke dingen zijn; zo was het een zekere sfeer van overreding tegen de waarheden des geloofs, welke aldus mijn cerebrum met een zekere verwarring aandeed; want het werd gegeven hun te zeggen dat zij, indien zij wilden spreken over dergelijke dingen, welke in de grootste duisternis zijn, alsdan de grootste bibliotheek met boekdelen zouden kunnen vullen, en het werd gegeven zulks voor hen uit te beelden; en toch zou de slotsom van alle dingen zijn: dat wat zij erkennenissen des geloofs heten, of wat hier nu eerder gezegd is: 1748, 27 Sept.

3388. Ik sprak met hen aangaande de overreding, die zodanig is, dat als een mens is overreed dat het boze goed is, het valse waar, alsdan wanneer hij anderen hoort, oplettend kan luisteren, en het er dan voor houden dat hij

overreed is, krachtens de goed aaneengeschakelde argumenten, en vanwege het welsprekende betoog, de aandoening der stem; en nochtans, wanneer de ander klaar is, weet hij niets van wat de spreker zeide; hij prijst hem alleen dat hij zo goed gesproken heeft; zoals degenen in vergaderingen die de redevoering prijzen, en dat door alle jaren heen; maar nochtans, omdat zij in de overreding van het boze en het valse zijn, wordt het leven niet in het minst verbeterd, noch weten zij iets van wat er gesproken is. 1748, 27 Sept.

Over de blankheid der onschuld.

3389. Er verschenen aan mij kindjes en moeders in een blinkende ruimte, van zulk een blankheid, dat er nooit iets blankers bestaat; die blankheid was der onschuld, aldus in deze sfeer uitgebeeld; welke blankheid zich dermate onderscheidt van wit, dat het niet moet worden vergeleken: sneeuw komt het naar den schijn ietwat nabij, maar nochtans is het een zodanige blankheid, dat het niet kan worden beschreven.

Over de Pre-adamieten.

3390. Getoond werd mij hoedanig de pre-adamieten waren, die door den Heer werden wederverwekt, en Adam genoemd: een zeker iemand sprak met mij in zulk een spraak, niet onderscheiden snel zoals spraak pleegt te zijn, maar in de woorden was weinig van leven; zo kon het worden verstaan hoedanig leven het was; ik hoorde hem spreken, toen ik in den nacht wakker was geworden; hij was aangesteld om mij te bewaken, en hij zeide dat bozen mij wilden wegnemen; ik hoorde dat hij zulk een wachter was, en niet boos was, maar een klein weinig van leven over had, zo dat hij een uitwendig mens was, maar toch hadden diens uitwendige dingen inwendige dingen in, maar een klein weinig van inwendige dingen; zo dat hij niet zulk een uitwendig mens was geworden als onze huidige mensen zijn, in wie de uitwendige dingen gescheiden zijn van de inwendige; maar inwendige dingen waren bij hem aanwezig, doch slechts weinige; dit werd mij nu geopenbaard, en nu kan ik dus daarvandaan weten, en wel vanuit zijn spraak, dat slechts weinig van innerlijk leven was overgebleven; het werd ingeboezemd, of gezegd, dat zodanig de pre-adamieten waren; aldus niet boos; voorts werd ook ingeboezemd en doorgaat, dat zij dan betrekking hadden op de kroesharen der

geslachtsdelen; of deze een pre-adamiet is geweest, kan niet worden geweten, omdat de pre-adamieten voor zoveel eeuwen hebben geleefd, en heden zijn er zeer velen zodanig; anders zouden er geen overeenstemmingen zijn, die betrekking hebben op die haren.

3391. Daarna werd hij getemperd; boze geesten immers, die met dezulken op een gelijk vlak zijn, begonnen hem te martelen, namelijk door hem te wringen op hun wijze (: *igenom gruggande* :), zo dat hij gans en al bij beurten eerst niet zo snel, en niet met zo snelle momenten miserabel werd verwrongen, met omvouwingen voor- en achteruit beurtelings (*gnugges*), en zulks met grote pijn; en het verwonderde mij dat hij, toch niet boos zijnde, nochtans zulk een straf moest ondergaan; maar ik doorvatte dat de boze geesten niet anders konden handelen dan in diens uiterlijke dingen; want de innerlijke dingen van hem werden doorvat als die van anderen die bewaard werden; maar toen hij zo werd verwrongen en gemarteld door de bozen, opdat hij met hen zou samenstemmen, werd hij, omdat hij goed was, nochtans gehouden door gezelschappen van goede geesten en engelen in dien staat, opdat hij niet zou samenstemmen, maar weerstand bieden; zodat zij hem niet konden aandrijven om zodanig te zijn als zij hem door straf begeerden te verkrijgen; aldus werd hij geleidelijk ingewijd in snellere kringen, zo in het eerste vlak van rondkringing; zodat hij ook met zijn uitwendige dingen kon zijn onder de innerlijke geesten, hetgeen het eerste vlak is waarin de uitwendige dingen worden teruggebracht om met de inwendige dingen overeen te stemmen, hetgeen weliswaar geschiedt met kwelling; maar nochtans worden zij in dien staat gehouden dat zij de marteling niet voelen, en wel door den Heer, namelijk dat de innerlijke dingen dan zodanig zijn, dat het dezelve toeschijnt zelf te willen weerstand bieden en de boze dingen te willen overwinnen, opdat niet de uitwendige vijanden, die hun lichamelijke dingen verwringen, overwinnen; aldus worden zij van lieverlede ingewijd; zij zijn dan ook in een staat van een zekeren slaap, zodat zij ook geen pijn voelen.

3392. Een ander eveneens vanuit hen die in mijn tijd hebben geleefd, dien ik in het leven heb gekend, was achtergelaten door zijn genoten; hij was aan den rug zoals dood, maar hij leefde, hetgeen ik voelde aan zijn ademhaling, zoals in een diepen slaap; deze werd daar eender in beslag genomen door zulke geesten, zodat hij eender in kringen werd aangedreven; zijn eerste kringingen waren grof, zo dat zij onderscheiden waren in zes grove kringen, als ik mij niet vergis, in afgrenzingen, maar dan zo grof, dat ik nauwelijks kon hopen dat hij in snellere kringen gedreven zou kunnen worden; hij was eender gemarteld, maar niet ten aanzien van het ganse lichaam, zoals de ander, maar het meest,

zoals te doorvatten werd gegeven, aan het tandvlees; dus ook minder aan het lichaam, hetwelk nochtans tot samenstemming werd teruggebracht, hetgeen daarna te zien werd gegeven. Deze werd na enige uren, het meest toen ik in slaap was, gebracht in zulke snelle kringbewegingen, dat ik, toen ik wakker was geworden, verwonderd was dat hij binnen een paar uren kon zijn teruggebracht in bijna continuële kringen, voor mij bijna eender aan de engellijke kringen; ik nam ook innerlijk waar; zodat andere geesten verwonderd waren, en zich beklaagden, dat hij hun aldus ontglijd zou,

3393. want het werd doorvat, dat hij zo zou kunnen zijn in de gezelschappen van engellijke geesten, hetgeen hij anders niet gekund zou hebben; maar dit is alleen het eerste vlak, waarin zij zo worden ingewijd, want nochtans blijven de denkingen en de begeerten zoals eerder; maar zonder dit gegeven vlak, zodat de lichamelijke dingen mogen worden aangepast aan de naastgelegen innerlijke dingen, wordt het niet gegeven door den Heer om onder de engellijke geesten te zijn ook ten aanzien van de denkingen en de aandoeningen. Dat hij nu ook kon worden overgenomen van de lagere geesten, ten aanzien van het ganse lichaam, werd mij ook getoond door de ronddraaiingen, en samenvouwingen tevens van zijn kleine lichaam eender aan het menselijk lichaam ten aanzien van de kleur ook; hetgeen werd getoond zo plooibaar te zijn, dat hij niet door de lagere geesten, dus door de bozen, zo gekwetst kon worden; omdat zij, zoals doorvat werd, niet konden invloeien, en enige pijn aan zijn lichaam door fantasieën konden veroorzaken, zoals gewoonlijk het geval is voor hen die nog niet zo zijn voorbereid dat zij aan dergelijke lagere geesten ontnomen kunnen worden.

3394. Hij sprak met mij daarna, en was op dezelfde plaats als eerder, en hij verwonderde zich dat hij nu anders was, niet wetende dat hij zulke verwringingen had ondergaan; hij was alleen verwonderd dat hij anders was; zeggende daarom, dat hij veranderd is, omdat hij nu in gezelschap van innerlijke geesten is; maar nochtans werd getoond dat hij in den voormaligen staat kon worden teruggebracht; in dien staat van eerste inwijding in het engellijke, werd het hem gegeven, dat het hem, toen hij met innerlijke ontroering den Heer loofde en dank zeide, ook gegeven werd iets van zijn ontroering te voelen, omdat er nog een weerstand is, vanuit zijn begeerte naar roem in het leven, welke begeerte zodanig was, dat zij de begeerte van bijna alle anderen overtrof. Hij was vrijwel zodanig, maar nochtans in mindere mate, als te hunner tijd de Romeinen, maar de Romeinen waren dapperder dan hij. Maar het werd getoond dat de bravoure der Romeinen waanzinnig was.

Aldus erlangde hij deze hervorming als het ware in slaap, zonder zijn medeweten; en het is de eerste hervorming.

Over de sfeer der overreding.

3395. Wederom werd mij getoond, dat de sfeer der overredingen die werden verspreid door hen die vanuit de Oude Kerk de bozen waren, werd afgemeten met een loodrechte blauwe bundel, ten aanzien van de verdwijning ervan.

3396. In deze sfeer verschenen zij die mij bekend waren, toen vanuit een hogere plaats, zoals binnen een omheining of wijde tribune, op duistere wijze zichtbaar, en van daar spraken zij met mij als uit de verte, ook op een anderen toon, 1748, 28 Sept.

**Dat de inwijding tot het eerste vlak, of tot het eerste vermogen,
om samen te kunnen zijn in de engellijke gezelschappen, is uit den
Heer Alleen.**

3397. Uit de dingen die gezegd zijn over de pre-adamieten, stond vast dat die inwijding, welke de eerste is, uit den Heer Alleen wordt gegeven, en wel zonder dat de geest het weet; want wanneer hij zo wordt verscheurd (: *et gnuggad* :), was het door boze geesten, voorts geschiedde het in slaap, en voelde hij het gemartel niet, maar veeleer had hij het lief, omdat door de innerlijke dingen de Heer handelde, zodat hij verlangde de uiterlijke boze dingen te overwinnen; aldus was het overwicht van binnen gelegen, zo dat hij het uiterlijk boze als het ware in het geheel niet voelde; bovendien was hij in een staat van slaap, dus in ongevoeligheid, dus dat hij niet wist van wat zij niet wisten; dit werd ook bewezen daarmede, dat hij daarna, enige uren later, aldus ingewijd zijnde, tot mij kwam, en verwonderd was dat hij veranderd was, zodat hij niet wist hoe dat was geschied; hij werd door mij onderricht, hoe dan wel, en hoedanig; aldus wordt mens en geest, zonder hun medeweten, voorbereid, en daarna hervormd, 1748, 28 Sept.

Hoe de hemel is uitgebeeld.

3398. Het werd uitgebeeld, toen ik sprak met geesten op straat, dat de engelen als het ware het hoofd hebben in den hemel, doch de voeten in den hemel der innerlijke engellijke geesten; zo eender dat dezen als het ware het hoofd hebben in hun hemel, maar de voeten in den hemel der lagere engellijke geesten; dezen eveneens het hoofd in hun wereld der geesten, maar de voeten in den mens: doch zij die pas vanuit den aardbol aanspoelen [*alluunt*], verschijnen aan zichzelf, vanuit begoocheling, als mensen: doch de boze geesten, zoals nu wordt ingeboezemd, de innerlijken van hen, hebben het hoofd in de staart, en de voeten omhoog: 1748, 28 Sept.

Dat inwijding in kringen is inwijding in ademhalingen.

3399. Toen de pre-adamieten, en zij die aan de pre-adamieten eender zijn, werden ingewijd in snellere kringen, welke tenslotte door mij werden ontwaard als continuëel, hoewel zij tevoren hoogst discreet waren, werd het gegeven te doorvatten dat zulke inwijdingen zich gedragen als die in ademhalingen; want wanneer ademhaling in den mens is gegeven, leven de zinnen, de doorvattingen, voorts de handelingen; en toen innerlijke ademhaling werd gegeven, doorvatte ik dat de innerlijke zinnen en doorvattingen leven, hetgeen mij door levende ondervinding is getoond, want ik werd ook in innerlijke kringen gedreven, welke der ademhaling waren; aldus is de eerste inwijding slechts in de ademhalingen, en wanneer die gegeven zijn, wordt daarna de geest binnengeleid in de innerlijke doorvattingen, en zo voort; want, als getoond, ideeën zijn momenten en variëteiten van ademhalingen, zoals vaststaat uit de werking van den wil in de spieren door de wanplooingen der longen; waarover eerder, 1748, 28 Sept.

Over de geesten van een anderen aardbol. Over de verbazingwekkende daden van een zeker geslacht van geesten die onbekend waren.

3400. Er verscheen mij een geest, een weinig vooraan, hogerop, in bed, die ook verscheen van achteren, hogerop, want hij kon zijn situatie veranderen, en daarna werd het getoond vanuit verscheidene dingen, ja zelfs veranderde hij de situatie van bijna allen in de sfeer:

3401. ik merkte eerst op, dat de geesten die in andere sferen vanuit hun plaatsen spraken, toen niet hebben kunnen spreken; en dat hij binnenging in hun fantasieën, ook van die geesten van wie ik iets zodanigs niet kon vermoeden; zo dat zij zeiden niet te kunnen spreken, aldus zoals eerder; hetgeen ik ook hoorde; aldus ging hij ook binnen in hun ideeën, en dreef hen aan door fantasieën, en hij wierp hen eveneens tot andere plaatsen samen door fantasieën, zo dat zij aan de andere zijde waren, nu in andere streken, en zij spraken anders dan tevoren.

3402. Hij wilde niet spreken, maar toen ik dacht, en meende dat ik met hem sprak, toen had hij zulke fantasieën, dat hij in het minst niet iets dacht aangaande de dingen die ik dacht, voorts eveneens tegen mijn bewuste gevoelen in; maar toen ik dacht en sprak, toen wekte hij alle mensen of geesten op met wie ik bekend was, want hij was niet in de idee van mijn denking, maar slechts in de idee van hen die aan mijn ideeën als het ware waren verbonden, niet vlak nabij maar verder verwijderd; in één woord, hij wekte personen of geesten op, die verre of verwijderd waren van mijn ideeën, want iedere idee van den mens heeft met zich niet alleen plaatsen, maar ook personen, namelijk alsof personen daaraan verbonden waren; toen ik dus dacht, beseften zij niets hoegenaamd van mijn idee, maar de idee van zijn fantasie was ver weg, en wel in personen, als gezegd, die hij aldus aanspoorde, hetgeen wonderlijk was en voor anderen ongelofelijk, dat het zo geschieden kan;

3403. daaruit kan geconcludeerd worden, dat er geesten zijn, die zulke dingen vanuit de ideeën van anderen kunnen opwekken, welke de denker nooit gekend heeft, zoals voor mij bevestigd werd door degenen eerder, die uitwerpselen zagen, wanneer ik niet erop lette; en dat er andere geesten zijn die vanuit onverschillig welke idee zulke dingen opwekken die aan hen en aan hun natuur conform zijn, hetgeen eerder vaak is opgemerkt; en daarom bestaan er geesten die alle dingen welke er ook maar zijn in des mensen idee, opwekken, sommige vlak nabij, sommige verder weg, sommige allerverst verwijderd, sommige ook daaruit voortvloeiend; deze geest was zodanig, dat hij alleen opwekte de mensen die mij bekend waren en zo vanuit de ideeën vloeiende, en verwijderd waren: niet echter de meest nabije, dat is, degenen aan wie ik dacht.

3404. Hij werd mij getoond hoedanig hij was, namelijk dat als het ware vanuit zijn ogen, maar het was vanuit zijn oren, schenen voort te gaan van beide zijde stralen zoals lichtende angels of stekels, zodanig als van sommige insecten die aan beide zijden stekels hebben; maar deze waren lichtend; en

het werd mij gegeven die naar mij toe te richten, en anders te stellen; hij trok die lichtende stekels in, en spreidde ze nu verschillend naar mij uit, nu eens ter zijde, dan weer naar de achterzijden van zijn hoofd; en gezegd werd, dat wanneer hij de stralen naar het achterhoofd wierp, en ze daar verbond, hij dan allen verzamelde; zo was hij verwijderd van de ideeën; waarmede dus werd aangeduid dat hij ver van de idee afging; want wanneer hij de lichtende stekels naar achteren uitwierp, en combineerde, dan wekte hij verwijderd van de idee personen op; wanneer hij ze uitstrekke naar de zijden, links en rechts, dan was hij aldus in de idee, niet zo veraf; en wanneer hij ze richtte op mij, dat hij dan degenen opwekte die nader in de idee zijn; wanneer zij ze rechtstreeks en wel gekruist voortwierp, wat mij toescheen zelf te hebben kunnen doen, dat hij dan degenen opwekte die het dichtst nabij in de idee waren; dat het aldus hiermede gesteld is, volgt daaruit, en het werd ingeboezemd. Behalve dat hij aan mij getoond was, verscheen er niets vanuit het aangezicht, zoals mij werd gezegd, maar alleen een baard, en de oren, waarvanuit de stekels kwamen; maar hij kon die dingen variëren, zodat de geesten niet wisten, van welken vorm zijn aangezicht was: bovendien is hij onzichtbaar.

3405. Daar hij personen opwekte door zijn fantasieën, want al wat in de idee was aangaande personen, verzamelde hij, en hield de blik daarop gevestigd, kwam hij aldus in de ideeën der geesten, welke hij binnendrong; en daarom ook konden de personen, dat is, de geesten, geen weerstand bieden, maar hij wekte hun ideeën op, en zo trad hij in hun ideeën binnen, en trok ze, zoals het scheen, tot zich, en verzamelde ze zo, als gezegd: ik hoorde ook enige personen, die klaagden, en dan niet op hun plaats schenen te zijn zoals eerder, maar op een plaats tussen hem en mij; ja zelfs wekte hij, naar het mij toescheen, ook de ganse gehenna op, welke werd gehoord onder mijn linkeroor nabij, en ik hoorde hun schrillinkende kringen; aldus bedierf hij door zijn fantasieën de sferen, zodat die niet langer op hun plaats werden gehoord; en daarom zou, als dezulken zouden aanvangen te heersen, de ligging van den grootsten mens worden verdraaid of bedorven ten aanzien van de wereld der geesten: wanneer zij ageerden in mijn lichaam, was hun actie in het midden van den linkerarm, of in zijn voorarm; hetgeen getoond werd.

3406. Ik sliep af en toe, en ontwaakte, drie of vier keer; en wanneer ik ontwaakte, was hij op zijn plaats, en ging voort; want op slapenden had hij niets van mogendheid; er waren ook enige geesten bij mij, die sliepen, en die hij niet kon aansporen; maar wel hen die wakker waren; in den slaap droomde ik dat honden dingen hadden die van mij waren; en ik zat ze achterna, omdat zij mijn dingen weghaalden; maar plotseling renden zij een zekeren steilen

weg af, en verstopten zij zich; en de weg scheen nog steiler neerwaarts; maar de honden verstopten zich onder een tafel bij iemand; aldus niet door mij gezien; toen ik ontwaakte, dacht ik over de honden, en over den afgrond, die vóór mij was; toen voer in mij het grootste afgrijzen van den afgrond (*hissna*), en dit twee- en driemaal toen ik dacht over den afgrond, welk afgrijzen (*hissna*) invloede van hem die voor zo iets dermate huiverde; gezegd werd mij, dat hij nooit durfde te denken over de engelen en den hemel, en dat nu zulk een afgrijzen (*hissna*) opdoemt: aldus dat hij engelen en engellijke geesten geenszins kan aantrekken door fantasie; zo zou hij geheel en al vergaan.

3407. Steeds, wanneer hij sprak, riep hij den duivel, zo dat hij niets dan duivelse dingen bij mij uitschreeuwde, misschien ter oorzaak hiervan dat zij degenen zijn die voortdurend den duivel oproepen, en menen dat die alle dingen kan; dezen trekt hij aan; zo immers roept hij meerderen op, omdat zulke dingen in de fantasie van verscheidenen kleven; zo worden kohorten opgewekt, in welker fantasieën hij binnentreedt, en ze zo aantrekt: aldus kan hij kohorten aantrekken.

3408. Toen ik sprak, meende ik dat hij overdacht wat ik sprak, maar zij zeiden, dat hij niet in het minst daarover dacht, maar die dingen sprak als niet denkende; en dat hij toen totaal andere dingen in den zin had, zo dat hij niet wist wat hij sprak; mij werd te doorvatten gegeven, dat er zulke mensen in deze wereld bestaan, die, als zij spreken, helemaal niet opletten, en amper weten wat zij spreken, maar dat de woorden uit hun mond vloeien, en zij ondertussen aan heel wat anders denken, zoals over mensen, die zij òf verderven, òf bedriegen, òf om den tuin leiden; zij denken zelfs niet eens aan hen met wie zij spreken, maar aan anderen, volslagen onbekend, aan wie zij zich herinneren vanuit de idee van hun spraak of die van anderen, wanneer zij spreken: het wordt nu ingeboezemd, dat meerderen zodanig zijn, en dat de bewoners van onzen aardbol aanvangen zodanig te zijn, dat zij kunnen spreken over dingen die zij niet denken, en kunnen denken over andere dingen, zo dat de mensen nooit weten, wat zij over anderen denken.

3409. Toen ik dacht over den draak, dat hij zodanig is, namelijk dat hij iets anders denkt wanneer hij wat spreekt; hij antwoordde mij, dat hij dezulken kent, maar dat hij door hen niet wordt ingepalmd; maar toen die schandalige geest begon te werken, werd de draak in het oude Jeruzalem binnengelaten, en daar op een allerduisterste plaats verborgen met Joden; het werd gezegd dat zo de Joden worden verborgen wanneer zulke geesten komen en te werk gaan, namelijk rondomwikkeld met een donkerde, en zo overdekt, opdat de fantasieën van dien schandaligen geest hen niet te pakken krijgen. Het werd

mij gegeven te doorvatten, dat de Joden aldus ver van het geloof worden gehouden, opdat zij den Heer totaal loochenen, ter oorzaak hiervan dat zij verborgen kunnen worden in een allerdonkerste, en dat zij anders door zulke boze geesten zouden worden weggetrokken en voortgeworpen. De draak met de Joden menen, dat zij zich zo in duisternissen verbergen, waarvan zij zeggen dat zij zich daarin wikkelen; maar nu werd het den draak getoond, en hij bekende het ook, dat hij hem met de Joden zou kunnen wegtrekken, en zo in zijn eigen net werpen: de draak was van mening dat hij kon weerstaan door zich in duisternissen te wikkelen, en daarom werd het hem gegeven te twisten met den bozen geest; en hij bekende dat hij niet zou kunnen weerstaan, tenzij de Heer hem beschermde; en daarom is hij nu deemoedig.

3410. Daarna werd mij getoond, in welk schijnsel hij was; gezegd werd, dat hij in een schijnsel was; het schijnsel had een vurige, maar duister, zoals wanneer de duisternis en een vurig schijnsel vermengd zijn; ik werd toen onderricht, dat verscheidenen zodanig zijn, van wie hij het subject was; en dezen zijn vurige nachtelijke schijnsels; aldus omgoten met zulk een schijnsel; en het zijn degenen, die, als zij in het andere leven zien, dat de geesten met hun fantasieën zoveel kunnen doen, alsdan niet alleen geloven dat de duivelse bende alle dingen kan doen, en wel met fantasieën (waarover, naar ik gis, elders hier en daar), en zo zich overreden, en zich ook zulke dingen toekennen, en het aanleren door fantasieën op te treden, om alle dingen te kunnen, menende dat zij zo alle dingen kunnen regeren; aldus wijden zij zich daaraan, en willen zodanig zijn, zo menende dat het heelal aan hen of aan hun fantasieën is onderworpen; en het is mij ook getoond, dat zij zodanig zijn, en zich voor de heren van het heelal houden; zij zijn nachtelijke schijnsels, en wel veeleer nachtpitjes van was, omdat daarin meer van zwavel dan van talk is.

3411. Ik wilde weten vanwaar de zulken zijn; ik wilde immers niet dat zij vanuit onzen aardbol zouden zijn; hij zeide dat hij vanuit de sterren was; anderen zeiden dat hij een menseneter was; over hen sprak ik met de geesten, en het werd getoond, dat zij zodanig waren; voorts ook hoedanig hun verlustiging is, wanneer zij een mens afmaken, en willen opeten; en deze verlustiging was groot; voorts dat zodanigen hebben geleefd; waarom zij zo werden genoemd; maar ik weet niet, of de zulken nog leven; aldus of de Kalmukken zodanig zijn; ik werd onderricht, dat zij nauwelijks van een anderen aardbol kunnen uitgaan, dan van dezen aardbol, waar de een den ander zulk een dodelijke haat toedraagt, zodat zij niet alleen de anderen allerwreedst behandelen, maar ook wanneer het eenmaal op daadwerkelijkheid aankomt, daar de wreedheid vrij spel krijgt, zich uitstrekt, zoals bij de menseneters; over de Joden sprak ik

eveneens, namelijk dat zij een dergelijke dodelijke haat jegens de Christenen koesteren (of het waar is, weet ik niet), als het geval was in Praag; ja zelfs dat er voor hen niets verkwikkelijker is dan menselijk bloed; voorts dat sommigen zodanig zijn in hun waanzinnige toorn of woede, dat zij eveneens met zulke dingen gevoed begeren te worden, in hun razernij.

3412. En daarom is deze aardbol dermate in uitwendige dingen uitgelopen, en dermate in wrede denkingen van binnen, dat de uitwendige dingen op zichzelf staan, en zij goed spreken, zodat niemand merkt dat de inwendige dingen wreedheden denken; en daarom zijn de laatste tijden voor deze wereld aangebroken, als zij niet tot bezinning komen.

3413. Nog, omdat de sfeer van die fantasie verstrooid is, zijn rondom mij alleen de windstreken veranderd, zodat zij die beneden verschenen, nu boven zijn; maar het dient opgemerkt te worden, dat de streken alleen zo veranderd zijn voor hen die niet in het geloof zijn; doch nochtans blijven de streken van den Grootsten Mens aan tot in het eeuwige voor hen die in het geloof zijn; want het is onmogelijk dat de fantasieën iets kunnen uitwerken ten aanzien van den Grootsten Mens; want de sfeer van die fantasieën wordt uiteengedreven wanneer het ook maar den Heer behaagt: aan mij alleen is het getoond, hoe het hiermede is gesteld.

3414. Er kwamen ook kohorten die gewoon waren slecht samenhangende dingen uiteen te slaan, zoals de belledragers [*campanulati*], die struikrovers zijn, voorts ook een oostenwind, waarover eerder; maar zij konden de sfeer van die fantasieën niet uiteenslaan; andersom werden zijzelf weggetrokken, dermate doordringend was de sfeer van die fantasieën; maar een andere subtielere oostenwind rondom mijn hoofd en oren werd gehoord en ontwaard; en daarin konden zij niet met fantasieën werken.

3415. Gevraagd werd wat zij wilden doen met hen die zij aldus tot zich trokken en verzamelden door fantasieën; zij zeiden dat zij hen in een net zouden wikkelen, en voortwerpen in de zee of in een afgrond; en daarom wilden sommigen dat zij een vloed zouden aanduiden, namelijk dat zij door zulke fantasieën vergingen zoals door een vloed; of er zulk een overeenstemming van een vloed is geweest, toen in den antediluviaansen tijd, lijkt waarschijnlijk; maar dat de vloed heeft plaats gehad, staat uit vele dingen vast, waarover ik met hen sprak; doch ten aanzien van de ark van Noach, waren er meerdere dingen welke mij ertoe voeren te geloven dat die andere dingen betekent, zoals dat er plaats en voeder [*pascua*] moesten zijn, voorts water, voor zoveel dieren als daar waren, en dat de ark zo omvangrijk moet zijn geweest: maar ik laat deze dingen zijn, omdat er geesten zijn die verwarring willen stichten,

door de dingen die daadwerkelijk zijn gebeurd; zodat ik meen dat alle en de afzonderlijke dingen geschreven door Mozes in Genesis, zodanige dingen zijn, uit hoofde daarvan dat er zulk een paradijs was, en Adam, behalve andere dingen.

3416. Getoond werd mij, dat al degenen die hij zo met fantasieën had verzameld, in een groot net wikkelde; hij bracht hen immers door fantasieën in een groot net, zo dat zij werden ingerold, en zij klaagden ook; maar zij werden uitgelaten, samengebald; het scheen dat slechts één was ingewikkeld; niet weet ik wie; toen ik het vroeg, brachten zij verschillende personen aan, maar het is zo hun gewoonte, dat zij nu eens de een, dan weer een ander in de plaats stellen; toen er geen in het net was, klaagde die schandalige geest; en toen er één was die in het net besloten was, week hij van het net uit naar verschillende streken onder mijn voeten, door verschillende bochten; het werd mij ingeboezemd dat het de geest was die de fantasieën binnenbracht. Maar aangaande de verschillende spreiding van het laatste gedeelte van het net, waarin hij besloten was, het zou te ver voeren om dat te beschrijven, want de bochten waren er vele. 1748, 30 Sept.

Dat filosofen die over geesten fantasieën hebben opgevat, niet kunnen geloven dat geesten zich in gevoel verheugen.

3417. Toen ik een uittreksel maakte van de dingen die in n. 1719, 1720 over de geesten en hun gevoel [*sensus*] werden opgemerkt, waren sommige geleerden aanwezig, en hun doorvatting werd aan mij medegedeeld, waaruit ik doorvatte, dat zij nooit kunnen geloven, dat geesten kunnen beschikken over enigen zin, te minder over den zin of het gevoel van pijnen, afschuw, verschrikkingen: aldus hebben hun filosofische fantasieën duisternis over hen gebracht; en daarom zijn het de ongeleerden die kunnen geloven. 1748, 30 Sept.

Dat boze geesten, ook de ergsten, de slapenden net kunnen opjagen.

3418. Het werd opgemerkt, dat wanneer boze geesten, zelfs de ergste geesten en geniën, rondom mij waren, dermate dat zij ook andere geesten, ook subtielere konden bestoken met hun ideeën, niets vermochten tegenover slapenden; want toen ik wakker was, bemerkte ik slapende geesten bij mij; en terwijl ik

toen door dezulken omstuwde was, konden zij nochtans de slapenden niet in het minst bewegen of opjagen.

Dat de ganse grootste mens organisch is, en de zuiverdere en de grovere vliezige delen weergeeft, en de Heer Alleen de innerlijke dingen, aldus in de afgeleide bloeden.

3419. Vanuit de dingen die over den grootsten mens ⁴⁾ zijn waargenomen, staat vast, dat hij slechts organisch is, bijgevolg een vliezige, waarmede overeenstemmen de organische of vliezige dingen des lichaams, welke worden aangedreven door het leven des Heren, aldus vanuit den Heer denken en handelen: de Heer Alleen, omdat Hij het leven is, maakt die dingen levend en stelt ze in werking; aldus wordt Hij ook uitgebeeld door de animale geesten, of de bloeden, in de laatste natuur des lichaams: want Zijn leven is zowel in laatsten als in eersten. En daarom kan een ieder die zijn eigen leven wil leven of uitoefenen, niet zijn in den grootsten mens, maar voor zoveel hij dit begeert, voor evenzoveel drijft hij zichzelf uit, wordt afgevoerd, en verworpen: daarom is de ganse grootste mens een onderganende kracht, of een passieve kracht, welke dood in zich wordt genoemd, doch de Heer Alleen de actieve, agerende, of levende kracht; vandaar het huwelijk, en wordt de hemel vergeleken bij een bruid of echtgenote, en de Heer Alleen is de Bruidegom, 1748, 1 Oct.

Dat er geen vaste ster bestaat, die niet haar aardbollen rondom zich heeft.

3420. Ik sprak met geesten over de sterren, en over het ontstaan van aardbollen rondom haar, namelijk dat er geen ster bestaat, omdat zij het evenbeeld van een zon en een centrum is, die niet aardbollen rondom zich heeft; want niets is geschapen dan terwille van den grootsten mens, aldus terwille van den Heer; 1748, 2 Oct.

4 In de latere Geschriften wordt de grootste mens steeds met hoofdletters geschreven: *Maximus Homo*; zelden in deze Ondervindingen.

Dat geleerden die fantasieën hebben opgevat, niets anders zien dan de dingen die deze fantasieën bevestigen.

3421. Met geesten heb ik over de geleerden gesproken, namelijk dat de geesten in hen meer bevestigende dingen vinden van zulke dingen die genen hebben opgevat vanuit de liefde van zich en van de wereld, en hebben aangenomen voor beginselen, dan bij anderen; want al wat filosofisch en wetenschappelijk bij de mensen is, dat verkeren zij in bevestigende dingen; de overige dingen zien zij niet, of, als zij door andere dingen worden aangespoord, buigen zij ze dien kant uit; eender doen de predikers met de dingen die in het Woord des Heren zijn; niet zien zij de dingen die met de hunne strijdig zijn, maar slechts de dingen in den letterlijken zin die hen begunstigen; en daarom, hoe geleerder in wetenschappen, en geleerder in het Woord, des te krankzinniger plegen zij te zijn: daarvandaan komt het wellicht, dat priesters als het ware terstond van animus veranderen, wanneer zij priesters worden, en onbarmhartiger worden dan de anderen, behalve nog andere dingen; het is daarmede gesteld zoals met de ideeën van geesten die slechts smerige dingen zien die in de verte zijn, en die concluderen alleen vanuit de dingen die zij zien; 1748, 2 Oct.

Over de ideeën der geesten.

3422. Door één enkele zwijgende idee kon aan de geesten worden voorgesteld hoedanig de idee der lagere geesten is, hoedanig der engellijke geesten, voorts hoedanig der engelen, alleen daardoor dat de idee werd doorvat dat de innerlijke dingen der idee zijn van de engellijke geesten, en de innerlijke dingen daarvan zijn van de engelen; en tevens werd gezegd dat dit, gedaan en doorvat zijnde in één moment, aan den mens niet kan worden uiteengezet met vele pagina's en nochtans niet zou worden verstaan; en wel ter oorzaak hiervan dat hij geen doorvatting heeft wat een idee is, te minder wat van binnen of binnen de ideeën is, want hij meent dat alle dingen enkelvoudig zijn, want zo besluiten de lichamelijke mensen dat hun ideeën zijn, 1748, 24 Oct.

Over de metrische denking der geesten.

3423. Geesten en engelen spreken metrisch (in maten), zodat hun gesprek spontaan zonder vertraging vloeit: zij gebruiken vertrouwde woorden, en geen

woord wordt gebezigd dat de zin vermenigvuldigt, of ergens anders heentrekt; voorts zorgen zij daarvoor dat niet wat ook van zelfliefd vanuit kunstmatige sierlijkheid en combinatie der woorden invloeit; die dingen immers verstoren: zij handelen vloeiender, alleen zijnde zonder de begeleidende aandacht van den mens; voorts als zij niet blijven hangen aan enig woord, maar op den zin letten. Voor mij eindigden hun maten in eenheden, meestal enkelvoudig; vandaar worden zij, in andere maten zijnde, tot eenheid gebracht door het accent. Deze dingen zijn aldus vanwege het gelijktijdige spreken van meerdere geesten; anders zouden meerderen niet tegelijk kunnen spreken; en daarom moet er afronding zijn. De laatste eenheid wordt afgerond door de volgende, waarin de vorige aldus wordt ingerold. Metrische spraak gaat voort uit de innerlijke dingen naar de uiterlijke; door zogenaamde middellijke doelen, welke allemaal eenheden zijn; maar hoe de harmonie der spraak van geesten verschilt van de harmonie der spraak van de engelen, mag nog niet worden waargenomen. *Deze dingen op weg daarheen.*

Over luizen.

3424. Luizen, vooral wandluizen [*domestici*], die erg stinken, zijn degenen die achterbaks de dingen aanvallen welke des geloofs zijn, voorts die achterbaks degenen verderven die niet beter kunnen weten, op verschillende manieren. *Onderweg. [in via.]*

Over muizen.

3425. Muizen zijn degenen, die, zoals muizen, de dingen die der waarheden zijn, verknagen, zoals muizen het graan. Bergmuizen zijn dezulken in den hoogsten graad, die meer onderricht zijn, en vanuit arglist de dingen verknagen die nog innerlijker zijn.

Zodanig zijn de geesten die in den hoogsten graad muizen zijn, zodat zij aanhoudend op alle dingen stampen, en met arglist alle dingen verdraaien die geboren worden, zowel ware als goede dingen. *Onderweg*